

ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการในสถาบันอุดมศึกษา:

กรณีศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

**PROPOSED POLICY FOR ACADEMIC DEVELOPMENT IN HIGHER
EDUCATION: A CASE STUDY OF CHAIYAPHUM
RAJABHAT UNIVERSITY**

นายสมภาร ศิโธ

วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

พ.ศ. 2552

ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการในสถาบันอุดมศึกษา:
กรณีศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

นายสมภาร คีโล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น
พ.ศ. 2552

**PROPOSED POLICY FOR ACADEMIC DEVELOPMENT
IN HIGHER EDUCATION: A CASE STUDY OF
CHAIYAPHUM RAJABHAT UNIVERSITY**

MR. SOMPHAN SILO

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENT
FOR THE DEGREE OF DOCTOR OF EDUCATION
IN EDUCATIONAL ADMINISTRATION
GRADUATE SCHOOL KHON KAEN UNIVERSITY**

2009

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
หลักสูตร
ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ชื่อวิทยานิพนธ์: ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการในสถาบันอุดมศึกษา: กรณีศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

ชื่อผู้ทำวิทยานิพนธ์ นายสมภาร ศิโล

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์	รองศาสตราจารย์ ดร. ปรีชา คัมภีรปกรณ	ประธานกรรมการ
	รองศาสตราจารย์ ดร. วิโรจน์ สารรัตนะ	กรรมการ
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไพศาล สุวรรณน้อย	กรรมการ
	อาจารย์ ดร. พลสันห์ โพธิ์ศรีทอง	กรรมการ
	Professor Emeritus Dr. Merrill M. Oaks	กรรมการ

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์:

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. วิโรจน์ สารรัตนะ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(Professor Emeritus Dr. Merrill M. Oaks)

(รองศาสตราจารย์ ดร. ลำปาง แม่หมาต๋ย)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไพศาล สุวรรณน้อย)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยขอนแก่น

สมภาร ศิโธ. 2552. ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการในสถาบันอุดมศึกษา: กรณีศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ
ชัยภูมิ. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : รศ. ดร. วิโรจน์ สารรัตนะ, Prof. Emeritus Dr. Merrill M. Oaks

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อร่าง วิเคราะห์ ปรับปรุง และนำเสนอข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนา
วิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ โดยอิงเกณฑ์ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ซึ่งใช้ระเบียบวิธีวิจัย
เชิงนโยบาย ประกอบด้วย 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนแรกเป็นการพัฒนาร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย ใช้ข้อมูลจาก
(1) การศึกษาพหุกรณี สถาบันอุดมศึกษา จำนวน 5 แห่ง ทั้งในประเทศและต่างประเทศ (2) การวิจัยสำรวจ
สถาบันและ (3) การประชุมเชิงปฏิบัติการร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย และขั้นตอนที่สองเป็นการวิเคราะห์ข้อเสนอ
เชิงนโยบาย ใช้ข้อมูลจาก (1) การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิ (2) การสนทนากลุ่มเป้าหมาย
ผู้บริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ และ (3) การประชุมสัมมนาผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการพัฒนาวิชาการของ
มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิเพื่อพิจารณาพิจารณาข้อเสนอเชิงนโยบาย

ผลการวิจัย ได้ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ที่ประกอบด้วย
วัตถุประสงค์ 8 ด้าน คือ ด้านการเรียนการสอน ด้านการวิจัย ด้านนักศึกษา ด้านคณาจารย์ ด้านการบริหารจัดการ
ด้านแหล่งเรียนรู้ ด้านหลักสูตร และด้านสื่อ นวัตกรรม มีเป้าหมายรวม 42 รายการ และแนวการดำเนินงาน รวม
84 รายการ โดยผ่านเกณฑ์การประเมินความเหมาะสมทุกรายการ ส่วนผลการประเมินความเป็นไปได้ มี
เป้าหมายผ่านเกณฑ์ 34 รายการ และแนวการดำเนินงานผ่านเกณฑ์ 81 รายการ

ข้อเสนอเชิงนโยบายสำหรับมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิที่ได้ เป็นผลจากกระบวนการวิจัยเชิงนโยบาย
แบบมีส่วนร่วมที่มีระเบียบวิธีแบบผสม ใช้ข้อมูลจากหลายแหล่งเพื่อตรวจสอบเชิงยืนยัน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
กับการพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ได้มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์และพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบาย
จึงเชื่อได้ว่า เป็นข้อเสนอที่มีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้

Somphan Silo. 2009. **Proposed Policy for Academic Development in Higher Education: A Case Study of Chaiyaphum Rajabhat University.** Doctor of Education Thesis in Educational Administration, Graduate School, Khon Kaen University.

Thesis Advisors: Assoc. Prof. Dr. Wirot Sanrattana,
Prof. Emeritus Dr. Merrill M.Oaks

ABSTRACT

The Purpose of this study was to analyze, develop and propose policies for academic development at Chaiyaphum Rajabhat University (CPRU) based on specially designed, feasible criterion. Variable methodologies were used and applied in two stages. The first stage consisted of researching policy options with local and foreign universities using multiple case studies and institutional survey. The second stage incorporated development of proposed policy, analysis, suitability and efficacy of policy options via in-depth interviews with subject-matter-experts, focus-group discussions with administrators and conducting a stakeholders seminar.

The outcome of the study resulted in recommendations for eight policy objectives for academic development at CPRU. These included aspects of teaching and learning, research, students, faculty, academic management, learning resources, curriculum, plus material and innovation. Forty-two goals and eighty-four policy strategies were initially proposed. Of these, thirty-four goals and eighty-one policy strategies were considered feasible for implementation.

The proposed policy for the CPRU resulted from a process of participatory policy research that used mixed methodology research. Various sources of information were used for data triangulation in the first stage. Subject-matter-experts, CPRU administrators, and stakeholders of academic development proposals at CPRU further developed the policies in the second stage. As a result, it is believed that the proposed policies have achieved wide-spread acceptance, thereby enhancing implementation strategies.

วิทยานิพนธ์นี้ได้รับทุนสนับสนุนจาก 3 หน่วยงาน ได้แก่ ทุนอุดหนุนการศึกษา จาก
โครงการเครือข่ายเชิงกลยุทธ์เพื่อผลิตและพัฒนาอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา
พ.ศ.2549 ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ทุนอุดหนุน
การทำวิทยานิพนธ์ จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น
และทุนอุดหนุนการวิจัยสำรวจสถาบัน จาก
มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงด้วยดีจากความเมตตาและกรุณาอย่างดียิ่งจากท่านรองศาสตราจารย์ ดร. วิโรจน์ สารรัตนะ ประธานอาจารย์ที่ปรึกษา Professor Emeritus Dr. Merrill M. Oaks อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม และ Professor Dr. Forrest W. Parkay อาจารย์ประจำโครงการความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยขอนแก่นและ Washington State University สหรัฐอเมริกา ที่ได้ให้คำแนะนำและเปิดโอกาสให้ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้า จัดทำงานวิจัยที่เป็นประโยชน์และพัฒนาทักษะการวิจัยจนสามารถบรรลุเป้าหมายของการศึกษาได้

ขอกราบขอบพระคุณคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ประกอบด้วยท่านรองศาสตราจารย์ ดร. ปรีชา คัมภีรปรกรณ์ ประธานกรรมการ อาจารย์ ดร.พลสันต์ โพธิ์ศรีทอง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล สุวรรณน้อย รองศาสตราจารย์ ดร. วิโรจน์ สารรัตนะ และ Professor Emeritus Dr. Merrill M. Oaks ที่กรุณาเสียสละเวลาอันมีค่ามาให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ทำให้งานวิจัยชิ้นนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังได้รับความกรุณาเป็นอย่างดียิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิชัย ละเม่นชัย อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ และรองศาสตราจารย์ ดร.ทนงศักดิ์ คุ้มไข่น้ำ รองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและประกันคุณภาพ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ที่ได้กรุณาอนุญาตให้ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยในมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ช่วยอำนวยความสะดวก และสนับสนุนทุนวิจัยในการวิจัยสำรวจสถาบันด้วย ซึ่งช่วยให้งานวิจัยครั้งนี้ดำเนินการได้ตามแผนวิจัยที่วางไว้

ขอขอบคุณผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัยทุกท่าน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษาและการบริหารสถาบันอุดมศึกษา ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มเป้าหมาย ผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ ผู้เข้าร่วมการประชุมสัมมนา และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ทุกท่าน ที่ได้กรุณาให้แนวคิดในการทำวิจัย ให้ความร่วมมือและให้การสนับสนุนในการดำเนินการเป็นอย่างดี ขอขอบคุณผู้ให้ข้อมูลของสถาบันอุดมศึกษาเป้าหมายในการศึกษาพหุกรณี ขอขอบคุณอาจารย์มัธยม-มิสเตอร์เกอร์ท ฮัลเบอร์สมา ดร.เกรียงศักดิ์ ศรีสมบัติ และผู้ช่วยวิจัยในสังกัดสำนักส่งเสริมและบริการวิชาการทุกคน

ขอขอบคุณสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาที่ได้ให้ทุนการศึกษาในโครงการเครือข่ายเชิงกลยุทธ์ เพื่อผลิตและพัฒนาอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา ประจำปี 2549 บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่นที่ได้ให้ทุนอุดหนุนการทำวิทยานิพนธ์ และมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิที่ได้ให้ทุนอุดหนุนการวิจัยสำรวจสถาบัน

ท้ายที่สุดขอขอบคุณสมาชิกในครอบครัวของผู้วิจัยทุกท่านที่ให้อำลังใจในการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คุณพ่อทองเริ่ม ศิโล คุณแม่สีดา ศรีไชย์ บิดามารดาผู้บังเกิดเกล้า รวมถึงครูอาจารย์และผู้มีพระคุณทุกท่านที่ได้ให้การช่วยเหลืออบรมสั่งสอนผู้วิจัย และขอขอบคุณนางนพพร รักขันแสง รองผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ ผู้คอยเป็นกำลังใจร่วมกับสมาชิกในครอบครัวทุกคน ที่อยู่เบื้องหลังความสำเร็จในครั้งนี้

สมภาร ศิโล

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
คำอุทิศ	ค
กิตติกรรมประกาศ	ง
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
2. คำถามวิจัย	6
3. วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
4. ขอบเขตของการวิจัย	7
5. นิยามศัพท์เฉพาะ	8
6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	10
บทที่ 2 บรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
1 ตอนที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับนโยบายและการวิจัยนโยบาย	11
2 ตอนที่ 2 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาและแนวโน้มการพัฒนาวิชาการในสถาบันอุดมศึกษา	44
3 ตอนที่ 3 ความหมายและองค์ประกอบของการพัฒนาวิชาการในสถาบันอุดมศึกษา	52
4 ตอนที่ 4 บริบททั่วไปในการพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ	81
5 กรอบแนวคิดของการวิจัย	93
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	95
1 ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนาร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย	98
2 ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อเสนอเชิงนโยบาย	101
3 เกณฑ์การพิจารณาข้อเสนอเชิงนโยบาย	102
บทที่ 4 ผลการพัฒนาร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย	105
1 ผลการศึกษาพหุกรณี	105
2 ผลการวิจัยสำรวจสถาบัน	120
3 ผลการประชุมเชิงปฏิบัติการร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย	148
4 ร่างข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ	171

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอเชิงนโยบาย	177
1. ผลการตรวจสอบพิจารณาข้อเสนอเชิงนโยบาย	177
2. ผลการพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายจากการประชุมสัมมนาผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อประชาพิจารณ์	207
3. ผลลัพธ์สุดท้ายของการวิจัย: ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการของ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ	210
บทที่ 6 สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ	221
1. วัตถุประสงค์การวิจัย	221
2. วิธีดำเนินการวิจัย	221
3. สรุปผลการวิจัย	222
4. อภิปรายผลการวิจัย	227
5. ข้อเสนอแนะ	270
บรรณานุกรม	275
ภาคผนวก	287
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาตรวจสอบเครื่องมือวิจัย	289
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล	293
ภาคผนวก ค รายนามผู้ทรงคุณวุฒิในการพิจารณาพิจารณาร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย เพื่อพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ	325
ภาคผนวก ง รายนามผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มเป้าหมายในการศึกษาแนวทางการพัฒนา วิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ	329
ภาคผนวก จ รายนามผู้เข้าร่วมประชุมปฏิบัติการจัดทำร่างข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อ พัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ	333
ภาคผนวก ฉ รายนามผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มเป้าหมายผู้บริหารมหาวิทยาลัยที่เกี่ยวข้อง กับการกำหนดนโยบายการพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ	337
ภาคผนวก ช รายนามผู้เข้าร่วมการประชุมสัมมนาเพื่อประชาพิจารณ์ข้อเสนอเชิงนโยบาย	341
ภาคผนวก ซ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์	345
ภาคผนวก ฌ ภาพกิจกรรมวิจัย	353
การเผยแพร่ผลงานวิทยานิพนธ์	357
ประวัติผู้เขียน	359

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 แสดงความสอดคล้องของแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบการพัฒนาวิชาการในสถาบันการศึกษา	63
ตารางที่ 2 แสดงผลการประเมินคุณภาพภายนอกจำแนกตามมาตรฐาน	124
ตารางที่ 3 แสดงการสังเคราะห์ข้อค้นพบที่สำคัญจากการศึกษาดูงานเชิงพหุกรณีและการวิจัยเชิงสำรวจสถาบันเพื่อเป็นร่างข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการในด้านการเรียนการสอน	148
ตารางที่ 4 แสดงการสังเคราะห์ข้อค้นพบที่สำคัญจากการศึกษาดูงานเชิงพหุกรณีและการวิจัยเชิงสำรวจสถาบันเพื่อเป็นร่างข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการในด้านการวิจัย	150
ตารางที่ 5 แสดงการสังเคราะห์ข้อค้นพบที่สำคัญจากการศึกษาดูงานเชิงพหุกรณีและการวิจัยเชิงสำรวจสถาบันเพื่อเป็นร่างข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการในด้านนักศึกษา	151
ตารางที่ 6 แสดงการสังเคราะห์ข้อค้นพบที่สำคัญจากการศึกษาดูงานเชิงพหุกรณีและการวิจัยเชิงสำรวจสถาบันเพื่อเป็นร่างข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการในด้านคณาจารย์	152
ตารางที่ 7 แสดงการสังเคราะห์ข้อค้นพบที่สำคัญจากการศึกษาดูงานเชิงพหุกรณีและการวิจัยเชิงสำรวจสถาบันเพื่อเป็นร่างข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการในด้านการบริหารจัดการ	153
ตารางที่ 8 แสดงการสังเคราะห์ข้อค้นพบที่สำคัญจากการศึกษาดูงานเชิงพหุกรณีและการวิจัยเชิงสำรวจสถาบันเพื่อเป็นร่างข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการในด้านแหล่งเรียนรู้	156
ตารางที่ 9 แสดงการสังเคราะห์ข้อค้นพบที่สำคัญจากการศึกษาดูงานเชิงพหุกรณีและการวิจัยเชิงสำรวจสถาบันเพื่อเป็นร่างข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการในด้านหลักสูตร	157
ตารางที่ 10 แสดงการสังเคราะห์ข้อค้นพบที่สำคัญจากการศึกษาดูงานเชิงพหุกรณีและการวิจัยเชิงสำรวจสถาบันเพื่อเป็นร่างข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการในด้านสื่อ นวัตกรรม	158
ตารางที่ 11 แสดงผลสรุปความเห็นในร่างข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ในด้านการเรียนการสอน	161
ตารางที่ 12 แสดงผลสรุปความเห็นในร่างข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ในด้านการวิจัย	163
ตารางที่ 13 แสดงผลสรุปความเห็นในร่างข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ในด้านนักศึกษา	164
ตารางที่ 14 แสดงผลสรุปความเห็นในร่างข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ในด้านคณาจารย์	165
ตารางที่ 15 แสดงผลสรุปความเห็นในร่างข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ในด้านการบริหารจัดการ	166

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 16 แสดงผลสรุปความเห็นในร่างข้อเสนอเงินนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ในด้านแหล่งเรียนรู้	168
ตารางที่ 17 แสดงผลสรุปความเห็นในร่างข้อเสนอเงินนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ในด้านหลักสูตร	169
ตารางที่ 18 แสดงสรุปความเห็นในการร่างข้อเสนอเงินนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิในด้านสื่อ นวัตกรรม	170
ตารางที่ 19 แสดงค่า IOC และแปลผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของข้อเสนอเงินนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ในด้านการเรียนการสอน	195
ตารางที่ 20 แสดงค่า IOC และแปลผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของข้อเสนอเงินนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ในด้านการวิจัย	197
ตารางที่ 21 แสดงค่า IOC และแปลผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของข้อเสนอเงินนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ในด้านนักศึกษา	198
ตารางที่ 22 แสดงค่า IOC และแปลผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของข้อเสนอเงินนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ในด้านคณาจารย์	200
ตารางที่ 23 แสดงค่า IOC และแปลผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของข้อเสนอเงินนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ในด้านการบริหารจัดการ	202
ตารางที่ 24 แสดงค่า IOC และแปลผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของข้อเสนอเงินนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ในด้านแหล่งเรียนรู้	203
ตารางที่ 25 แสดงค่า IOC และแปลผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของข้อเสนอเงินนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ในด้านหลักสูตร	205
ตารางที่ 26 แสดงค่า IOC และแปลผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของข้อเสนอเงินนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ในด้านสื่อ นวัตกรรม	206

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1	ความสัมพันธ์เชิงเหตุผลของจุดมุ่งหมายในการวิจัยเชิงนโยบาย 27
ภาพที่ 2	ขั้นตอนการวิจัยเชิงนโยบายปรับจากทัศนะของ Majchrzak โดยวิโรจน์ สารรัตนะ 37
ภาพที่ 3	ขั้นตอนการวิจัยนโยบายของคณิ่ง สายแก้ว 38
ภาพที่ 4	ค่านิยมในการวางแผนตามทัศนะของ Banghart & Trull 40
ภาพที่ 5	ขั้นตอนการวางแผนตามทัศนะของ Banghart & Trull 41
ภาพที่ 6	แสดงแหล่งความรู้ตามทัศนะของ ไพฑูรย์ สีนลรัตน์ 77
ภาพที่ 7	แสดงจังหวัดชัยภูมิ ที่ตั้งของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ 81
ภาพที่ 8	แสดงตราสัญลักษณ์ประจำมหาวิทยาลัย 82
ภาพที่ 9	อาคารเรียนหลักทั้ง 3 หลัง 84
ภาพที่ 10	กรอบแนวคิดของการวิจัย 94
ภาพที่ 11	ขั้นตอนการวิจัย เรื่อง “ ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการในสถาบันอุดมศึกษา: กรณีศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ” 97
ภาพที่ 12	แสดงบรรยากาศการสนทนากลุ่มตัวแทนผู้บริหาร อาจารย์ เจ้าหน้าที่ และนักศึกษา 143
ภาพที่ 13	แสดงบรรยากาศการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย 161
ภาพที่ 14	แสดงบรรยากาศการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านการบริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏ 178
ภาพที่ 15	แสดงบรรยากาศการสนทนากลุ่มเป้าหมายและสัมภาษณ์ผู้บริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ 184
ภาพที่ 16	แสดงบรรยากาศการประชุมสัมมนาเพื่อประชาสัมพันธ์ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนา วิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ 208
ภาพที่ 17	ภาพรวมของข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ 218
ภาพที่ 18	แสดงองค์ประกอบของข้อเสนอเชิงนโยบายและลำดับการเสนอสู่นโยบายของมหาวิทยาลัย 219

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ตลอดช่วงสองทศวรรษที่ผ่านมา องค์กรและหน่วยงานต่าง ๆ รวมถึงสถาบันการศึกษาจำเป็นต้องเรียนรู้ในการคาดการณ์อนาคต ที่จะต้องปรับตัวเข้าสู่โลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ไม่ว่าจะเป็นการขยายตัวทางเศรษฐกิจ ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ ด้านเทคโนโลยีการสื่อสาร และเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ ซึ่งส่งผลให้องค์กรต่างๆ ต้องปรับตัวในการใช้เทคโนโลยีเหล่านี้อย่างต่อเนื่อง มีการพัฒนาระบบการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารอย่างทันสมัย เพื่อติดตามสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงอย่างเท่าทัน และเตรียมพร้อมปรับตัวเพื่ออยู่รอดได้ในอนาคต (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2549) ดังนั้นสถาบันอุดมศึกษาในยุคนี้ จึงต้องปรับตัวปรับทิศทางการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาท่ามกลางสภาวะของการเปลี่ยนแปลงหลายมิติรอบด้าน ทั้งทางด้านสังคม และการเมืองที่ผันผวนและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว รวมทั้งผลกระทบของเศรษฐกิจจากการค้าเสรี กลไกการค้าแบบไร้พรมแดน สอดคล้องกับทัศนะของคณาจารย์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2548) ที่ว่า สถาบันอุดมศึกษาต้องมีการปรับตัวภายใต้กระแสการค้าเสรีข้ามชาติ ซึ่งมีการเคลื่อนตัวของทุนและแรงงานข้ามชาติด้วย รวมถึงการเป็นผู้นำทางปัญญาในการแก้ปัญหาวิกฤตพลังงานของโลก การตอบสนองต่อกระแสการกระจายอำนาจผู้ท้องถิ่น การจัดการศึกษาข้ามชาติของสถาบันอุดมศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งส่งผลอย่างยั่งยืนต่ออนาคตของอุดมศึกษาไทยที่ต้องปรับตัวครั้งใหญ่

แนวโน้มหลายประการที่เกิดขึ้นในช่วงที่ผ่านมาและมีผลกระทบอย่างสำคัญต่อการจัดอุดมศึกษาไทยตามทัศนะของวิชัย ดันศิริ (2549) ได้แก่ การจัดการอุดมศึกษาในประเทศไทยเปลี่ยนจากเดิมที่เป็นแบบการศึกษาของหัวกระติ (elite education) มาเป็นแบบการศึกษาของมวลชน (basification) มีการจัดตั้งมหาวิทยาลัยหรือวิทยาลัยชุมชนเพิ่มขึ้น มีการยกฐานะสถาบันราชภัฏและสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลขึ้นเป็นมหาวิทยาลัยทั่วประเทศ การใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในโครงการจัดการศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศมากขึ้น การเพิ่มจำนวนของหน่วยงานและบริษัทที่จัดการบริการอุดมศึกษาในฐานะที่เป็นธุรกิจอย่างหนึ่ง ค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาและค่าเล่าเรียนสูงขึ้น ซึ่งย่อมถือเป็นภาระของรัฐและตัวนักศึกษาเองต้องแบกรับภาระอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ความจำเป็นที่สถาบันอุดมศึกษาผู้จัดบริการการศึกษา ซึ่งเป็นบริการสาธารณะจะต้องแสวงหาแหล่งทุนสนับสนุน อันอาจหมายถึงการดำเนินกิจกรรมที่มุ่งหากำไรมากขึ้น แสวงหาแหล่งทุนสนับสนุนจากภาคธุรกิจเอกชน ความสามารถของรัฐในการจัดสรรและสนับสนุนงบประมาณลดลง แต่ความต้องการของสถาบันอุดมศึกษาเพิ่มขึ้น รวมไปถึงความต้องการของประชาชนด้านการศึกษาผู้ใหญ่ที่ขยายตัวกว้างขวางขึ้นอย่างรวดเร็ว คุณภาพและมาตรฐานของการศึกษาประสบปัญหาเพราะขาดการกำกับดูแล และควบคุมอย่างเท่าทัน การทำข้อตกลงทวิภาคีของการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาในฐานะสินค้าและบริการสาขาหนึ่ง อาจเป็นช่องทางก่อให้เกิดปัญหาโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ได้ง่าย และแนวโน้มที่กล่าวมา

หลายประการได้เริ่มสะท้อนเป็นปัญหาของสังคมไทยและกำลังรุกรานจนกลายเป็นวิกฤติอุดมศึกษาอีกครั้งในประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของคุณภาพและมาตรฐานของการศึกษา และการแสวงหากำไรจนกลายเป็นธุรกิจการศึกษาในหลายๆ สถาบัน หากไม่รีบหาทางแก้ไขและควบคุมคุณภาพ อุดมการณ์ของการอุดมศึกษาที่มุ่งหวังสร้างปัญญาชนให้กับสังคม ซึ่งอาจกลายเป็นการสร้างปัญหาให้กับสังคมเสียเอง

สถาบันอุดมศึกษาจึงต้องเร่งปรับตัว ทั้งทางนโยบาย กลยุทธ์และการปฏิบัติ เพื่อขับเคลื่อนพันธกิจของแต่ละสถาบันในการพัฒนาคน และพัฒนาท้องถิ่นให้สอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป ทั้งยังต้องพัฒนาสมรรถนะการศึกษาให้สามารถแข่งขันได้ในเวทีสากล ซึ่งจากที่ประเทศไทยถูกจัดอยู่ในอันดับที่ค่อนข้างต่ำตาราง ในสมรรถนะด้านโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยี วิทยาศาสตร์ และการศึกษา จากผลการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดย International Institute for Management Development (IMD) ระหว่าง พ.ศ.2544-2548 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2549) จึงนับเป็นจุดอ่อนที่สำคัญ ที่คู่ควรสมรรถนะในการแข่งขันของประเทศไทย สถาบันอุดมศึกษาจะต้องตระหนักในปัญหาและร่วมรับผิดชอบ โดยถือเป็นพันธกิจร่วมกันเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะในการแข่งขันของประเทศด้านโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยี ทางวิทยาศาสตร์และการศึกษาให้เข้มแข็งทัดเทียมอารยะประเทศในอนาคตอันใกล้

หลักการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาที่สำคัญที่สุด คือ การมุ่งความเป็นเลิศทางวิชาการ (academic excellence) (วิจิตร ศรีสอ้าน, 2518) ดังนั้น สถาบันอุดมศึกษาจึงเน้นความสำคัญของงานวิชาการมาก โดยถือว่างานวิชาการเป็นหัวใจของสถาบัน นอกจากนี้สถาบันอุดมศึกษายังทำหน้าที่ผลิตผลงานทางวิชาการ สร้างนักวิชาการและใช้ผลงานทางวิชาการให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม (ไพฑูรย์ สินลารัตน์, 2542) แต่ขณะเดียวกันการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาของประเทศไทยกำลังประสบปัญหาด้านคุณภาพทางวิชาการ และยิ่งด้อยกว่าประเทศเพื่อนบ้านหลายประเทศทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ (รุ่ง แก้วแดง, 2542) ทั้งนี้เพราะสถาบันอุดมศึกษาอ่อนแอทั้งการบริหารงานบุคคล และการบริหารวิชาการ (จรัส สุวรรณเวลา, 2540) นอกจากนี้สถาบันอุดมศึกษายังมีปัญหาอื่นๆ เช่น ผลิตคนไม่ทันต่อการพัฒนาประเทศ ไม่ทันต่อความก้าวหน้าทางวิชาการของโลกและผลิตคนไม่สอดคล้องกับกระแสรุนแรงของความผันผวนทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ (ไพฑูรย์ สินลารัตน์, 2544) ในขณะที่ สุธรรม อารีรักษ์ (2542) กล่าวถึงวิกฤติอุดมศึกษาไทยที่ส่งผลกระทบต่อการสร้างบัณฑิตให้มีคุณภาพและสอดคล้องกับความต้องการของประเทศ ประกอบด้วย (1) ปัญหาคุณภาพหลักสูตร เช่น หลักสูตรขาดความหลากหลาย ขาดความยืดหยุ่น ล้าสมัย ลอกเลียนแบบจากต่างประเทศ ไม่ส่งเสริมความคิดระดับสูงให้ผู้เรียนขาดความเป็นสากล ฯลฯ (2) ปัญหาคุณภาพการเรียนการสอน เช่น จำนวนอาจารย์ที่สำเร็จการศึกษาจากต่างประเทศ และจากสถาบันซึ่งเป็นที่ยอมรับลดลง อาจารย์ที่มีคุณภาพทั้งการสอนและการวิจัยมีน้อย ไม่มีมาตรการขจัดอาจารย์ที่ไร้คุณภาพออกจากระบบ ดำรง และสอนมีคุณภาพต่ำ รัฐลงทุนด้านการวิจัยน้อย และคร่ำคร่าต่ออาชีพอาจารย์ตกต่ำ ฯลฯ (3) ปัญหาคุณภาพบัณฑิต เช่น คุณภาพก่อนเข้าเรียนของนิสิตตกต่ำลง ค่านิยมการเรียนเพื่อความรู้ลดลง และนิสิตเบื่อหน่ายการเรียนเนื่องจากเรียนวิชาซ้ำซ้อน ฯลฯ

ในขณะที่แนวโน้มการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เป็นศูนย์กลางการพัฒนา ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนที่ต่อเนื่องกันของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 และ 10 (วสกร ภูทอง และอลงกต ศรีเสน, ม.ป.ป. และ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2550) ประกอบกับการที่มหาวิทยาลัยราชภัฏมีการกิจกรรมร่วมกัน ที่ต้องพัฒนาทรัพยากรบุคคลให้ตอบรับกับยุทธศาสตร์ชาติ และท้องถิ่นตามมาตรา 8 ทั้งนี้เพื่อพัฒนาท้องถิ่น ตามปรัชญาของสถาบัน ในมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2547) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้การศึกษา ส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง ทำการสอน วิจัย ให้บริการทางวิชาการแก่สังคม ปรับปรุง ถ่ายทอด และพัฒนาเทคโนโลยี ทะนุบำรุง ศิลปะและวัฒนธรรม ผลิตครูและส่งเสริมวิทยฐานะครู ประกอบกับความต้องการในการศึกษาต่อ ระดับอุดมศึกษาของประชากรในท้องถิ่นเขตบริการค่อนข้างสูง โดยจะเห็นได้จากสถิติจำนวนนักศึกษา ระดับอุดมศึกษาที่เพิ่มขึ้นทุกปี (มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ, 2548) ซึ่งนับเป็นภารกิจที่กว้าง ยิ่งใหญ่และ ทำทาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ให้สามารถพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้ตอบสนองต่อ ความต้องการของท้องถิ่น และสอดคล้องกับแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงในอนาคตได้

ที่ผ่านมาแม้ว่าจะมีกฎหมายทางการศึกษาที่มีผลทางการบังคับใช้ คือพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546) แล้วก็ตาม โดยมีความพยายามผลักดันการปฏิรูป การศึกษาให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ทั้งทางกฎหมายและทางการบริหารจัดการศึกษา แต่ผลในทางปฏิบัติ โดยเฉพาะผลิตผลและผลลัพธ์ทางการศึกษาที่ออกสู่สังคมยังไม่ตอบสนองบทบัญญัติทางกฎหมายนี้ได้ เท่าที่ควร ดังเช่นในมาตรา 24(5) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อ การสอนและอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้ การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกัน จากสื่อ การเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ ในมาตรา 28 วรรค 3 สำหรับหลักสูตรการศึกษา ระดับอุดมศึกษา นอกจากคุณลักษณะในวรรคหนึ่ง และวรรคสองแล้ว ยังมีความมุ่งหมายเฉพาะที่จะ พัฒนาวิชาการวิชาชีพชั้นสูงและการค้นคว้า วิจัย เพื่อพัฒนาองค์ความรู้และพัฒนาสังคมและในมาตรา 30 ให้สถานศึกษาพัฒนา กระบวนการเรียนการสอน ที่มีประสิทธิภาพรวมทั้งการส่งเสริมให้ผู้สอน สามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา ในมาตรา 30 นี้ ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ (2542) ได้อธิบายว่า ผู้สอนจะต้องมีการวิจัยค้นคว้าอยู่เสมอ เพื่อจะทำให้ผู้เรียนมี ความทันสมัยอยู่ตลอดเวลา และใน มาตรา 47 ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วยระบบการประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกัน คุณภาพภายนอก ทั้งยังบังคับในมาตรา 48 ให้หน่วยงานต้นสังกัด และสถานศึกษาจัดให้มีระบบ การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้อง ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อ รองรับการประกันคุณภาพภายนอก และเมื่อพิจารณาถึงสาระของกฎหมายฉบับนี้ในภาพรวมจะมุ่งเน้น ความเหมาะสม ความสมบูรณ์ของการจัดการศึกษาที่ควรจะเป็น มุ่งพัฒนาวิชาการของสถานศึกษาในทุก

ระดับ โดยเฉพาะกระบวนการทางวิชาการของการศึกษาในสถาบันระดับอุดมศึกษาที่มีความจำเป็นจะต้องปรับปรุงเปลี่ยนแปลงและพัฒนาไปในทิศทางที่สอดคล้องกับกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ตอบสนองสังคมผู้ใช้บัณฑิตและสามารถรองรับแนวโน้มของ การพัฒนาวิชาการในอนาคตด้วย

กระทรวงศึกษาธิการ (2546) ในฐานะหน่วยงานนโยบายได้มีความพยายามในการสร้างระบบและกลไกในหลายส่วนที่เกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับและทุกประเภท แต่คุณภาพและมาตรฐานของสถาบันอุดมศึกษาในภาพรวม หลายแห่งโดยเฉพาะมหาวิทยาลัยราชภัฏไทยยังอยู่ระดับที่ต้องปรับปรุง ในด้านการพัฒนาวิชาการและปัจจัยสนับสนุนวิชาการ โดยในมาตรา 34 วรรค 3 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กระทรวงศึกษาธิการ (2546) ได้กำหนดให้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา มีหน้าที่พิจารณาเสนอแนะนโยบาย แผนพัฒนาและมาตรฐานการอุดมศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการศึกษาแห่งชาติ การสนับสนุนทรัพยากร การติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา โดยคำนึงถึงความเป็นอิสระและความเป็นเลิศทางวิชาการของสถานศึกษาระดับปริญญาตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งสถานศึกษาแต่ละแห่งและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และต่อมาได้มีโครงการประเมินศักยภาพของมหาวิทยาลัย (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2549) ซึ่งเป็นอีกความพยายามหนึ่งที่จะกระตุ้นการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานทางวิชาการของสถาบันอุดมศึกษา โดยประเมินจากข้อมูลพื้นฐานของมหาวิทยาลัย(university profile) ของสถาบันอุดมศึกษาในรอบปี พ.ศ.2548 ซึ่งมีข้อมูลพื้นฐานที่ต้องแสดงถึง 120 รายการ ที่ครอบคลุมจุดเน้นในทุกๆด้านของมหาวิทยาลัย ได้แก่ ด้านการเรียนการสอน การวิจัย และการบริการวิชาการ แต่เมื่อมีการประกาศผลการจัดอันดับมหาวิทยาลัย กลับได้รับการคัดค้าน ไม่ยอมรับและไม่เห็นด้วยจากหลายๆสถาบัน จึงไม่สามารถกระตุ้นกระแสการแข่งขันในการพัฒนาวิชาการของสถาบันอุดมศึกษาให้มีคุณภาพสูงขึ้นตามเจตนารมณ์ของโครงการเท่าที่ควรจะเป็น และจากการมีประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ.2548 ที่กำกับโดยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2548) อันส่งผลให้สถาบันอุดมศึกษาในสังกัดมีการดำเนินงานด้านหลักสูตรที่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ส่งผลให้มหาวิทยาลัยราชภัฏ ซึ่งเดิมใช้หลักสูตรร่วมกันต้องพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรเป็นของสถาบันให้ได้มาตรฐานตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร ส่งผลให้มหาวิทยาลัยราชภัฏใหม่หลายแห่ง โดยเฉพาะมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ต้องประสบกับปัญหาการขาดความพร้อมในด้านปัจจัยทางวิชาการ ซึ่งต้องเร่งพัฒนาให้เป็นไปตามเกณฑ์โดยเร่งด่วน

จากมาตรฐานการประเมินคุณภาพการศึกษาของสำนักงานมาตรฐานและประเมินผลอุดมศึกษา (2548) รอบแรกที่ได้กำหนดมาตรฐานการศึกษาใน 3 มิติ ได้แก่ มาตรฐานด้านปัจจัย ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต นั้น มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิได้รายงานการประเมินตนเอง(SAR) ในปี พ.ศ.2548 ที่ได้ผลการประเมินสะท้อนความเป็นจริงภายในว่า ในหลายตัวบ่งชี้คุณภาพขององค์ประกอบทางวิชาการและปัจจัยสนับสนุนยังอยู่ในระดับความพึงพอใจที่ต่ำถึงปานกลาง ได้แก่ องค์ประกอบที่ 2 การเรียนการสอน ในตัวบ่งชี้คุณภาพการพัฒนาหลักสูตร การบริหารหลักสูตร ระบบการพัฒนาอาจารย์ ระบบการคัดเลือกนักศึกษา ระบบสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ และสื่อการเรียนการสอนองค์ประกอบที่ 4

การวิจัย ในตัวบ่งชี้คุณภาพเงินสนับสนุน คุณภาพของงานวิจัยและงานสร้างสรรค์ องค์ประกอบที่ 7 การบริหารและการจัดการ ในตัวบ่งชี้คุณภาพนโยบายและแผนการบริหารจัดการ การพัฒนานุเคราะห์ และระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการ และองค์ประกอบที่ 9 ระบบและกลไกการประกันคุณภาพ ในตัวบ่งชี้คุณภาพนโยบายและแผน ด้านระบบและกลไกการประกันคุณภาพ และประสิทธิผลของการประกันคุณภาพ (มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ, 2548) ซึ่งตัวบ่งชี้คุณภาพที่กล่าวมาเป็นผลจากการประเมินตนเองภายในที่ต้องเร่งปรับปรุงพัฒนาให้สูงขึ้นต่อไป

จากผลการประเมินตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้ของคณะกรรมการประเมินคุณภาพภายนอก (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2548) ได้ชี้จุดที่ควรพิจารณาเกี่ยวกับงานด้าน วิชาการและปัจจัยสนับสนุนทางวิชาการ ได้แก่ การให้ความสำคัญกับการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการ จัดทำฐานข้อมูลนักศึกษาอย่างเป็นระบบ การติดตามผลบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในด้านค่าตอบแทน และความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต การสนับสนุนส่งเสริมการตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานวิจัยและวิทยานิพนธ์ นักศึกษา การส่งเสริมให้คณาจารย์มีความเข้าใจในเรื่องผู้เรียนเป็นศูนย์กลางให้มากขึ้น ส่งเสริมศักยภาพ อาจารย์ด้านการวิจัยและผลิตผลงานวิจัยให้มากขึ้น การบูรณาการด้านเนื้อหา หลักสูตรการเรียนการสอน การวิจัย การบริการวิชาการและทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมให้เข้าด้วยกันเป็นภาพองค์รวมมากขึ้น กิจกรรมนักศึกษาและกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติจริงให้มากขึ้น การทบทวนจำนวน คณะกรรมการประจำหลักสูตร ผู้สอน และที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ให้สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐาน อุดมศึกษาเพื่อผลิตสิ่งที่มีคุณค่าแก่สังคม หนังสือห้องสมุดในส่วนที่เป็นแหล่งค้นคว้าไม่เพียงพอ คอมพิวเตอร์ช่วยสืบค้นยังไม่สะดวกในด้านการบริหารจัดการ ควรมีแผนงานที่ชัดเจนในการพัฒนา แหล่งเรียนรู้ การกระตุ้นให้นักศึกษามีนิสัยรักการอ่าน การแสวงหาแหล่งทุนสนับสนุนวิจัยเพื่อสร้าง องค์ความรู้ และวิจัยสถาบันเพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาการเรียนการสอนและท้องถิ่นมากขึ้น ไม่มีข้อมูล อาจารย์ที่เป็นกรรมการวิชาการ/วิชาชีพภายนอกสถาบันไว้ ภาระงานของอาจารย์สูงเป็นอุปสรรคของ การขยายการให้บริการวิชาการ การวางแผนและกำหนดมาตรการบูรณาการการเรียนการสอนที่ใช้ชุมชน เป็นฐานมากขึ้น การสร้างความเชื่อมั่นด้านวิชาการของคณาจารย์แก่ชุมชน จังหวัด ส่งเสริมความเข้าใจ มิติวัฒนธรรมด้วยการบูรณาการเข้ากับการดำเนินงานทั้งการจัดการศึกษา การวิจัย และการบริการวิชาการ แก่ชุมชนท้องถิ่น การบูรณาการด้านการประกันคุณภาพเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารมหาวิทยาลัยทั้ง ความต่อเนื่องของผู้รับผิดชอบและความรู้ความเข้าใจและขาดการจัดเก็บเอกสารหลักฐานรวม ทั้งข้อมูล เพื่อรองรับการประเมิน จากที่กล่าวมานี้ จึงเป็นจุดที่ควรพิจารณาของคณะกรรมการประเมินคุณภาพ ภายนอกที่ได้สะท้อนผลถึงความจำเป็นเร่งด่วนในการพัฒนาวิชาการของสถาบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งใน องค์ประกอบและปัจจัยสนับสนุนทางวิชาการทั้งหลาย

มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ครอบรอบ 6 ปี เมื่อ 12 กรกฎาคม 2550 จึงนับได้ว่ายังเป็น มหาวิทยาลัยใหม่ทั้งขนาดองค์กรและโครงสร้างพื้นฐานยังไม่ซับซ้อนมากนัก จึงยังมีความจำเป็นที่ จะต้องทำการวิจัยเชิงนโยบาย(policy research) อันเป็นกระบวนการศึกษาปัญหาพื้นฐานทางสังคม เพื่อให้เกิดข้อเสนอที่เหมาะสมและเน้นการปฏิบัติที่นำไปได้(possible action oriented recommendations) ไว้ สำหรับผู้กำหนดนโยบายได้ใช้ประกอบการตัดสินใจ(วิโรจน์ สารรัตนะ, 2550) โดยเฉพาะอย่างยิ่งใน

ด้านการพัฒนาวิชาการที่ทุกฝ่ายที่มีส่วนได้เสียต้องเร่งระดมความคิด เสนอแนวทางในการพัฒนาให้มีความเข้มแข็ง มีคุณภาพ ได้มาตรฐาน สามารถแข่งขันได้ในเวทีสากลภายใต้ความเป็นสถาบันอุดมศึกษา เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นโดยแท้จริง รวมถึงเพื่อตอบสนองกระแสความต้องการเข้ารับการศึกษาในระดับอุดมศึกษา และการสร้างผลผลิตทางวิชาการของประชาชนวัยผู้ใหญ่ของหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในท้องถิ่นที่เพิ่มสูงขึ้น เป็นปัจจัยเร่งให้สถาบันต้องหาแนวทางในการพัฒนาวิชาการให้ชัดเจน มียุทธศาสตร์และแนวทางในการปฏิบัติที่นำไปสู่ปรัชญา วิสัยทัศน์ ให้บรรลุในพันธกิจ และเป้าหมายที่ตั้งไว้

จากสภาพปัจจุบัน และแนวโน้มที่กล่าวมาข้างต้น ส่งผลให้สถาบันอุดมศึกษาในทุกรูปแบบในทุกสังกัดมีการกำหนดทิศทาง และเป้าหมายการพัฒนาไปสู่ทิศทางและแนวโน้มที่ปรับเปลี่ยนของอนาคต ให้พันธกิจการอุดมศึกษาตอบสนองความต้องการของสังคมที่เปลี่ยนไป โดยเฉพาะการสอนและการวิจัย ที่นับเป็นพันธกิจหลักของสถาบันอุดมศึกษาและเป็นองค์ประกอบสำคัญการพัฒนาวิชาการในสถาบันอุดมศึกษาการพัฒนาวิชาการจึงเป็นพันธกิจหลักที่ทุกสถาบันอุดมศึกษาให้ความสำคัญและพัฒนาอย่างต่อเนื่องโดยที่การบริหารงานทุกอย่างในสถาบันอุดมศึกษาเป็นการบริหารเพื่อทำให้งานวิชาการก้าวหน้าและพัฒนามากขึ้น (ไพฑูรย์ สินดารัตน์, 2530) ในการวิจัยครั้งนี้จึงมุ่งกำหนดทิศทาง การพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยให้สามารถตอบสนองพันธกิจของสถาบัน เป็นไปตามเกณฑ์และมาตรฐานที่เกี่ยวข้อง รองรับความเปลี่ยนแปลงทางวิชาการในอนาคต จากการศึกษาสถาบันอุดมศึกษาที่เป็นกรณีศึกษา ความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และมุมมองของผู้เชี่ยวชาญ ดังนั้นการที่จะพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ให้สามารถจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่นได้อย่างมีคุณภาพ มุ่งสู่ความเป็นมาตรฐานทางวิชาการ สามารถตอบสนองความต้องการในการพัฒนาด้านการศึกษาของท้องถิ่นได้อย่างยั่งยืน ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

2. คำถามวิจัย

2.1 ร่างข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ที่ได้จากการวิจัยเชิงสำรวจสถาบัน และจากพหุกรณีศึกษามหาวิทยาลัยต้นแบบ 5 แห่ง ในด้านการเรียนการสอน การวิจัย นักศึกษา คณาจารย์ การบริหารจัดการ แหล่งเรียนรู้ หลักสูตร และสื่อ นวัตกรรม ในองค์ประกอบที่เป็นวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และแนวการดำเนินงานของนโยบายมีอะไรบ้าง

2.2 ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิในด้านต่างๆ ดังกล่าวในคำถามการวิจัยข้อ 1 ที่ได้รับการวิเคราะห์ และปรับปรุงแก้ไขสองระยะ คือ ระยะแรกโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิ และการสนทนากลุ่มเป้าหมายผู้บริหารมหาวิทยาลัย ระยะที่สองโดยการประชุมสัมมนาผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อระดมความคิดเห็นข้อเสนอในองค์ประกอบที่เป็นวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และแนวการดำเนินงานของนโยบาย มีอะไรบ้าง

3. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อร่าง วิเคราะห์ ปรับปรุง และนำเสนอข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัย

ราชภัฏชัยภูมิในการเรียนการสอน การวิจัย นักศึกษา คณาจารย์ การบริหารจัดการ แหล่งเรียนรู้ หลักสูตร และสื่อ นวัตกรรม ในองค์ประกอบที่เป็นวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และแนวการดำเนินงานของนโยบาย โดยอิงเกณฑ์ความเหมาะสมและความเป็นไปได้

4. ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้กำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ ดังนี้

4.1 ขอบเขตองค์ประกอบของข้อเสนอเชิงนโยบาย ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ มีองค์ประกอบสองส่วนตามผลการศึกษาของ วิโรจน์ สารรัตน์ (2550) คือวัตถุประสงค์ของนโยบาย(policy objectives) เป้าหมาย(goals) และแนวการดำเนินงานของนโยบาย(policy means)

4.2 ขอบเขตของเนื้อหาเพื่อการวิจัย จากการศึกษาแนวคิดและผลการวิจัยในการพัฒนาวิชาการทั้งในประเทศและต่างประเทศ เรียงตามลำดับความสอดคล้องของทั้ง 23 แนวคิดที่ศึกษาได้ ขอบเขตของเนื้อหาเพื่อการวิจัย 8 ด้าน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546; จำเริญรัตน์ เจือจันทร์, 2543; จิรพัฒน์ เงามประเสริฐวงศ์, 2544; ไชยา ภาวะบุตร, 2549; นงลักษณ์ วิรัชชัย และสุวิมล ว่องวานิช, 2541; บุญใจ ศรีสถิตยัณรากร, 2543; บุญรอด วุฒิสาสตร์กุล, 2535; บุญรักษา ถาวรภักดี, 2545; พระมหาธีรเพชร มาตรพงษ์, 2547; วรานันท์ เรื่องประดิษฐ์, 2545; สมคะเน คำจูน, 2543; สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2549; สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2544; สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(องค์การมหาชน), 2547; สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(องค์การมหาชน), 2549; สุทธิชัย คนกาญจน์, 2547; สุพนิดา ชัยวิทย์, 2546; อาทิตยา ดวงมณี, 2540; อุไรพรรณ เจนวาณิชยานนท์, 2537; AACN, 1997; Asworth & Harvey, 1994; Times, 2004) ได้แก่

- (1) ด้านการเรียนการสอน
- (2) ด้านการวิจัย
- (3) ด้านนักศึกษา
- (4) ด้านคณาจารย์
- (5) ด้านการบริหารจัดการ
- (6) ด้านแหล่งเรียนรู้
- (7) ด้านหลักสูตร และ
- (8) ด้านสื่อและนวัตกรรม

4.3 ขอบเขตของพื้นที่ศึกษา จำแนกออกเป็นสองพื้นที่ เพื่อให้มีความสอดคล้องกับคำถามการวิจัยที่กำหนดข้างต้น มีดังต่อไปนี้ คือ

4.3.1 พื้นที่ในการศึกษาสถาบันอุดมศึกษาด้านแบบการพัฒนาวิชาการ จำนวน 5 แห่ง ได้แก่ (1) มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา (2) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (3) มหาวิทยาลัยมหิดล (4) University of Maryland และ (5) Washington State University

4.3.2 พื้นที่ในการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและข้อเสนอแนะทางการพัฒนา
วิชาการ ใช้มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ เป็นกรณีศึกษา

4.4 ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมายในการวิจัย ผู้วิจัยศึกษาจากตัวแทนกรรมการสภามหาวิทยาลัย ผู้บริหาร อาจารย์ประจำ อาจารย์พิเศษ นักศึกษา ผู้ปกครองนักศึกษา นักเรียน ประชาชนท้องถิ่น ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นายจ้างหรือผู้ประกอบการหรือผู้ใช้บัณฑิต ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษาและการบริหารสถาบันอุดมศึกษา

4.5 ขอบเขตด้านเวลา การวิจัยครั้งนี้เป็นการดำเนินการในปีการศึกษา 2550-2551 โดยเริ่มเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่เดือนธันวาคม 2550 และแล้วเสร็จในเดือนมีนาคม 2552

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะที่สำคัญดังนี้

5.1 ข้อเสนอเชิงนโยบาย หมายถึง ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยนโยบาย เพื่อการปฏิบัติในเชิงนโยบาย ซึ่งมีองค์ประกอบสำคัญ คือ วัตถุประสงค์(policy objectives) เป้าหมาย(goals) และแนวการดำเนินงานของนโยบาย(policy means)

5.2 วัตถุประสงค์ หมายถึง วัตถุประสงค์ของข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการในสถาบันอุดมศึกษา

5.3 เป้าหมาย หมายถึง เป้าหมายของข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการในสถาบันอุดมศึกษา

5.4 แนวการดำเนินงาน หมายถึง แนวทางการดำเนินงานของข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการในสถาบันอุดมศึกษา

5.5 การพัฒนาวิชาการในระดับอุดมศึกษา หมายถึง การทำให้ภารกิจที่เกี่ยวกับวิชาความรู้ทั้งหลาย ซึ่งประกอบด้วย ด้านการเรียนการสอน การวิจัย นักศึกษา คณาจารย์ การบริหารจัดการ แหล่งเรียนรู้ หลักสูตร และสื่อ นวัตกรรม ของการจัดการศึกษาหลังระดับมัธยมศึกษา ให้มีความเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นไป

5.6 วิชาการ หมายถึง ภารกิจที่เกี่ยวกับวิชาความรู้ทั้งหลายของการจัดการศึกษา ซึ่งมีขอบข่ายภารกิจที่ประกอบด้วย การเรียนการสอน การวิจัย นักศึกษา คณาจารย์ การบริหารจัดการ แหล่งเรียนรู้ หลักสูตร และสื่อ นวัตกรรม

5.7 ด้านการเรียนการสอน(learning & teaching) หมายถึง องค์ประกอบหนึ่งของงานด้านวิชาการที่มีขอบข่ายเกี่ยวกับ (1) การจัดโครงสร้างหลักสูตร และเนื้อหาสาระวิชา (2) การวางแผนการสอน (3) เทคนิควิธีและกระบวนการสอนที่ชี้ให้เห็นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (4) การจัดประสบการณ์ การบูรณาการคุณธรรมจริยธรรม และการวิจัย (5) การประเมินผล และเทียบโอนผลการศึกษา

5.8 ด้านการวิจัย(research) หมายถึง องค์ประกอบหนึ่งของงานด้านวิชาการที่มีขอบข่ายเกี่ยวกับ (1) ปริมาณและคุณภาพของงานวิจัย (2) ทฤษฎี (3) บุคลากรและศักยภาพทางการวิจัย

(4) วิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์และการวิจัยในกระบวนการเรียนการสอน (5) การเผยแพร่และนำเสนอผลงานวิจัย

5.9 ด้านนักศึกษา(students) หมายถึง องค์ประกอบหนึ่งของงานด้านวิชาการที่มีขอบข่ายเกี่ยวกับ (1) คุณสมบัติและการรับเข้าเป็นนักศึกษา (2) กิจกรรมการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักศึกษา (3)ทุน สวัสดิการ การแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือนักศึกษา (4) การได้งานทำ การศึกษาต่อ รางวัลและเกียรติยศที่บัณฑิตหรือศิษย์เก่าได้รับ และความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต

5.10 ด้านคณาจารย์(faculty) หมายถึง องค์ประกอบของงานด้านวิชาการที่มีขอบข่ายเกี่ยวกับ (1) จำนวน คุณวุฒิ คุณสมบัติและประสบการณ์ของอาจารย์ (2) ตำแหน่ง ผลงานทางวิชาการ และรางวัลเกียรติยศชื่อเสียง (3) ทักษะและเทคนิคการสอนของอาจารย์ (4) คุณธรรมและจรรยาบรรณในวิชาชีพ (5) กลไกการพัฒนา สวัสดิการและสวัสดิภาพอาจารย์

5.11 ด้านการบริหารจัดการ(academic management) หมายถึง องค์ประกอบของงานด้านวิชาการที่มีขอบข่ายเกี่ยวกับ (1) การกำหนดโครงสร้างการบริหารวิชาการ (2) การจัดการทางการเงินและงบประมาณ (3) การบริหารทรัพยากรบุคคล (4) การประกันคุณภาพ (5) การบริการวิชาการและ การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

5.12 ด้านแหล่งเรียนรู้(learning sources) หมายถึง องค์ประกอบของงานด้านวิชาการที่มีขอบข่ายเกี่ยวกับ (1) ห้องสมุด อาคารเรียน ศูนย์การศึกษา หรือศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา ค้นคว้า (2) การสำรวจ พัฒนาและจัดบรรยากาศ สิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ (3) การใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษาในกระบวนการเรียนการสอน (4) แหล่งฝึกภาคปฏิบัติและฝึกประสบการณ์

5.13 ด้านหลักสูตร(curriculum) หมายถึง องค์ประกอบของงานด้านวิชาการที่มีขอบข่ายเกี่ยวกับ (1) การศึกษาวิเคราะห์ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร (2) เอกสารหลักสูตร คู่มือการใช้และเอกสารประกอบหลักสูตร (3) การนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน (4) การนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการใช้หลักสูตร

5.14 ด้านสื่อ นวัตกรรม(materials & innovations) หมายถึง องค์ประกอบของงานด้านวิชาการที่มีขอบข่ายเกี่ยวกับ (1) ห้องสมุดและการให้บริการ (2) การผลิต พัฒนา และการจัดหาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการเรียนการสอน (3) ระบบฐานข้อมูลและการให้บริการเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ที่ทันสมัย (4) งบประมาณและค่าใช้จ่ายในระบบห้องสมุดและศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ

5.15 เกณฑ์ด้านความเหมาะสม(propriety) หมายถึง บรรทัดฐานขั้นต่ำในการพิจารณาถึงความเหมาะสมของข้อเสนอเชิงนโยบาย ซึ่งพิจารณาจากกระบวนการได้มา ความครอบคลุมพันธกิจ การใช้ถ้อยคำ สำนวนการจัดกลุ่ม หรือลำดับ และการมีจุดเด่น

5.16 เกณฑ์ด้านความเป็นไปได้(feasibility) หมายถึง บรรทัดฐานขั้นต่ำในการพิจารณาถึงความเป็นไปได้ของข้อเสนอเชิงนโยบาย ซึ่งพิจารณาจากความสามารถนำไปปฏิบัติ การมีทรัพยากรเพียงพอที่จะปฏิบัติได้ ภาวะความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น และการมีระเบียบข้อบังคับ กฎหมายที่เอื้อให้สามารถปฏิบัติได้

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลการวิจัยครั้งนี้จะทำให้ได้ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการพัฒนาวิชาการ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ซึ่งจะนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ ดังนี้

6.1 ในเชิงวิชาการ สามารถนำผลการวิจัยเป็นกรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีขององค์ประกอบในการพัฒนาวิชาการเพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิดของการวิจัยและพัฒนา (R&D) การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) หรือการวิจัยเชิงนโยบาย(policy research) ได้ ตลอดจนเป็นการขยายองค์ความรู้ด้านนโยบายทางการบริหารการอุดมศึกษาและเปิดประเด็นเพื่อการศึกษาค้นคว้าต่อไป

6.2 ในเชิงการประยุกต์ใช้ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิสามารถใช้เป็นกรอบแนวทางเพื่อการพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยได้ หรือสถาบันอุดมศึกษาอื่นอาจนำผลการวิจัยไปใช้เป็นกรณีศึกษาในการพัฒนาวิชาการให้ได้มาตรฐาน มีคุณภาพทางการปฏิบัติและเกิดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ

บทที่ 2

วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับข้อเสนอเชิงนโยบายการพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ผู้วิจัยได้แบ่งเนื้อหาการนำเสนอเป็น 4 ตอน คือ ตอนที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับนโยบายและการวิจัยเชิงนโยบาย ตอนที่ 2 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาและแนวโน้มการพัฒนาวิชาการในสถาบันอุดมศึกษา ตอนที่ 3 องค์ประกอบในการพัฒนาวิชาการของสถาบันอุดมศึกษา และตอนที่ 4 บริบททั่วไปของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ดังจะได้นำเสนอรายละเอียดตามลำดับ ดังนี้

1. ตอนที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับนโยบายและการวิจัยเชิงนโยบาย

นโยบายนับเป็นแนวทางในการดำเนินงานของนักบริหารระดับสูงอย่างมีหลักมีเกณฑ์ของการบริหารกิจการทั้งภาครัฐและเอกชนในทุกๆ ด้าน ย่อมต้องใช้นโยบายนำการพัฒนาต่างๆ สถาบันอุดมศึกษาเป็นหน่วยบริการสาธารณะทางการศึกษาระดับสูงที่ต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยให้การบริหารจัดการศึกษาบรรลุตามเป้าหมายในการพัฒนาของฝ่ายบริหารได้อย่างเหมาะสม ดังนั้นผู้ศึกษาเกี่ยวกับนโยบายจึงควรรู้จักนิยามหรือความหมายของนโยบาย ความสำคัญของนโยบาย ระดับของนโยบาย ประเภทของนโยบาย องค์ประกอบของนโยบาย กระบวนการกำหนดนโยบาย รูปแบบการกำหนดนโยบาย ลักษณะของนโยบายที่ดี การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ และการวิจัยเชิงนโยบาย ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการศึกษาวิเคราะห์และนำเสนอตามลำดับ ดังนี้

1.1 ความหมายของนโยบาย

นโยบาย คือหลักและวิธีปฏิบัติซึ่งถือเป็นแนวดำเนินการ เป็นความหมายตามพจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน (2542) ส่วนพจนานุกรม Oxford English Dictionary (จุมพล หนิมพานิช, 2547) ได้ให้คำจำกัดความนโยบายว่า หมายถึง ความฉลาดและการใช้ดุลยพินิจที่หลักแหลมในทางการเมือง ศิลปะแห่งการดำเนินกิจการของบ้านเมือง การดำเนินการที่ฉลาดรอบคอบ แนวทางการดำเนินการของรัฐบาล หรือพรรคการเมืองเป็นต้น และความหมายของคำว่านโยบาย (policy) ยังมีหลากหลายทัศนะดังนี้ เช่น Anderson, 1975; Dye, 1981; Greenwood, 1965; Haimann & Scott, 1974; Terry, 1977 (อ้างถึงใน จุมพล หนิมพานิช, 2547) กล่าวถึง นโยบายว่า คือ หลักและวิธีการปฏิบัติซึ่งถือเป็นแนวทางการดำเนินการที่ผู้บริหารใช้ในการตัดสินใจเพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปโดยถูกต้องและบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ และ Jansson (1994) ให้ความหมายนโยบายว่า เป็นกลยุทธ์ที่เลือกสรรแล้วนำไปสู่การแก้ปัญหา นโยบายจึงเปรียบเสมือนแนวทางการแก้ปัญหา การกำหนดนโยบายจึงเป็นความพยายามขององค์กรเพื่อนำไปสู่กระบวนการแก้ปัญหา และตอบสนองต่อความต้องการของบุคคลในองค์กร สอดคล้องกับนิยามที่ไวโรจน์ สารรัตนะ (2548) ได้กล่าวถึงดังนี้ นโยบายหมายถึง ข้อความที่บอกให้ทราบถึงทิศทางของการเปลี่ยนแปลงองค์กรหรือของสังคม ทิศทางดังกล่าวอาจจะอธิบายถึงเรื่องอะไร เพื่ออะไร อย่างไร และเพียงใด ของความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นได้ ขณะเดียวกันได้จำแนกความหมายของนโยบายออกเป็น 3 กลุ่มความหมาย โดยกลุ่มแรก หมายถึง ข้อความที่บอกให้ทราบถึง

กิจกรรมหรือการกระทำ (activity or action) อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างซึ่งในที่สุดจะแปรรูปออกมาเป็นแผนงาน โครงการที่กำหนดขึ้น ข้อความเชิงนโยบายในความหมายนี้จะบอกถึงเป้าหมายปลายทางของกิจกรรม แนวทางการปฏิบัติ และคุณประโยชน์ของกิจกรรมหรือการกระทำที่กำหนดนั้น กลุ่มความหมายที่สอง หมายถึงข้อความที่บอกให้ทราบถึงแนวทางหรือวิธีการ (strategy or means) อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง เพื่อเป็นเครื่องชี้นำและกำหนดแนวทางปฏิบัติจากปัจจุบันสู่อนาคต กลุ่มความหมายที่สาม หมายถึงข้อความที่บอกให้ทราบถึงคุณค่าและการตัดสินใจ (value and decision) ที่ได้เลือกสรรแล้วซึ่งนโยบายประเภทนี้จะบ่งบอกทางเลือกที่มีหลายทางว่าทางเลือกใดดีที่สุดหรือเหมาะสมที่สุด

จากความหมายที่กล่าวมาของคำว่านโยบายนั้น ยังสามารถมองนโยบายใน 10 ทศนะดังนี้ ได้แก่ (1) นโยบายในฐานะป้าประกาศกิจกรรมของรัฐบาล (2) นโยบายในฐานะเป้าหมายทั่วไปของกิจกรรมของรัฐที่พึงปรารถนา (3) นโยบายในฐานะข้อเสนอที่เฉพาะเจาะจง (4) นโยบายในฐานะที่หมายถึงการตัดสินใจของรัฐบาล (5) นโยบายในฐานะ การให้อำนาจอย่างเป็นทางการ (6) นโยบายในฐานะแผนงาน (7) นโยบายในฐานะผลผลิต (8) นโยบายในฐานะผลลัพธ์ ซึ่งเป็นผลกระทบจากผลผลิตของนโยบาย (9) นโยบายในฐานะทฤษฎีหรือตัวแบบ ซึ่งสามารถแสดงนัยทางทฤษฎีที่หรือตัวแบบในเชิงเหตุและผลได้ และ (10) นโยบายในฐานะกระบวนการ ซึ่งมีขั้นตอนมีระบบ และต้องใช้เวลานานพอสมควร (Hogwood & Gunn, 1991)

สำหรับการวิจัยนี้ ได้นิยามนโยบายว่าเป็น เครื่องมือเพื่อให้ผู้บริหารใช้ในการตัดสินใจหรือให้ผู้เกี่ยวข้องใช้เป็นกรอบแนวคิดหรือเป็นแนวทางในการดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายหลักของสถาบัน โดยนโยบายอาจจะเป็นกรอบกว้างๆ หรืออาจมีความชัดเจนเพื่อการปฏิบัติที่ประกอบด้วยแผนงาน โครงการ หรือกิจกรรมเพื่อเป็นแนวทางไปสู่การปฏิบัติในแต่ละองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องนั้น

1.2 ความสำคัญของนโยบาย

นโยบายเปรียบเสมือนเป็นเครื่องมือสำหรับผู้บริหารเพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดทิศทางและเป้าหมายเพื่อการพัฒนาองค์กร และนำมาเป็นกรอบขึ้นการปฏิบัติ (course of action) นโยบายอาจเป็นแนวทางดำเนินงานทั้งในระดับกว้าง และในระดับองค์การ ซึ่งมีความสำคัญต่อการใช้ดุลพินิจของผู้บริหาร และผู้ปฏิบัติงานในระดับต่างๆ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุตามวัตถุประสงค์ (จรัสสุวรรณมาลา, 2535; ทวีป ศิริวิทย์, 2544)

นโยบายและการบริหารมีความสัมพันธ์กันเพราะนโยบายเป็นเครื่องบ่งชี้ทิศทางการบริหารงาน และเป็นข้อมูลที่ผู้บริหารพิจารณาใช้เพื่อการตัดสินใจสั่งการ ดังนั้นนโยบายมีความสำคัญต่อการบริหารในลักษณะดังนี้ คือ (1) นโยบายช่วยให้ผู้บริหารทราบว่าใครจะทำอะไร เมื่อไหร่ อย่างไร (who get what, when and how) (Laswell & Kaplan, 1970 อ้างถึงใน จุมพล หนิมพานิช, 2547) และใช้ปัจจัยอะไรบ้าง นโยบายช่วยให้ผู้บริหารปฏิบัติงานต่างๆ อย่างมีความมั่นใจ เพราะนโยบายเป็นทั้งแผนงานเครื่องชี้ทิศทางและหลักประกันที่ผู้บริหารทุกระดับชั้นต้องยึดถือ (2) นโยบายช่วยให้บุคลากรทุกระดับชั้นในองค์การเข้าใจภารกิจของหน่วยงานที่ตนสังกัด รวมทั้งวิธีการที่จะปฏิบัติภารกิจให้ประสบผลสำเร็จ โดยไม่ซ้ำภาระหน้าที่ของหน่วยงานอื่น ๆ ในองค์การเดียวกัน (3) นโยบายก่อให้เกิดเป้าหมายในการปฏิบัติงาน การบริหารงานโดยมีเป้าหมายทำให้ประหยัดเงิน เวลา บุคลากร รวมถึงความสามารถ หรือศักยภาพ (potential) ของบุคลากรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุเป้าหมายขององค์การหรือหน่วยงานอย่างมีประสิทธิภาพ (4) นโยบายที่ดีจะช่วยสนับสนุนส่งเสริมการใช้อำนาจ

ของผู้บริหารให้เป็นไปโดยถูกต้องอย่างมีเหตุผลและมีความยุติธรรม อันนำมาซึ่งความเชื่อถือ ความจงรักภักดี และความมั่นใจในการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชา (5) นโยบายช่วยให้เกิดการพัฒนากิจการทางบริหารเพราะนโยบายจะพัฒนาผู้บริหารให้รู้จักคิดทำนโยบายขึ้น(think for) แทนการคิดปฏิบัติตาม(think by)

นอกจากนี้ ยังมีนักวิชาการด้านนโยบายของไทยที่ได้กล่าวถึงความสำคัญของนโยบายกับการบริหารในทัศนะที่ตรงกันหลายประการดังนี้ คือ (1) นโยบายเป็นสิ่งที่กำหนดล่วงหน้า ช่วยลดการใช้ความคิดที่จะพิจารณาถึงปัจจัยต่างๆมากมายให้ลดน้อยลง ช่วยประหยัดเวลา (2) ช่วยให้การประสานงาน การตัดสินใจของผู้บริหารในฝ่ายต่างๆขององค์การให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน (3) ช่วยให้เกิดความมั่นใจในองค์การ ลดความสับสนของสมาชิกเพราะสมาชิกเข้าใจเป้าหมายและทิศทางการปฏิบัติงาน (4) ช่วยกระตุ้นให้การตัดสินใจของผู้บริหารเป็นไปอย่างมีพลัง ลดความไม่แน่ใจว่า การตัดสินใจสอดคล้องกับแนวคิดของผู้บริหารระดับสูงหรือไม่ (5) เป็นกรอบการตัดสินใจของผู้ใต้บังคับบัญชา ช่วยให้การมอบหมายอำนาจทำได้ดีขึ้น (6) ช่วยให้เกิดความเสมอภาค ยุติธรรม เทียบธรรม ความถูกต้อง และมีความชัดเจนมากขึ้นเนื่องจากการตัดสินใจที่สอดคล้องกัน (ประชุม รอดประเสริฐ, 2545; วิโรจน์ สารรัตนะ, 2543)

กล่าวโดยสรุป นโยบายมีความสำคัญต่อการบริหารจัดการขององค์กรอย่างยิ่ง โดยช่วยให้มีการกำหนดเป้าหมายขององค์กรล่วงหน้า ฝ่ายบริหารและฝ่ายปฏิบัติมีทิศทางดำเนินงานที่ชัดเจนสอดคล้องกัน ก่อให้เกิดการพัฒนาองค์กรในด้านต่างๆ ช่วยส่งเสริมอำนาจของฝ่ายบริหารให้ถูกต้องเป็นธรรม และช่วยให้สามารถนำปัจจัยทางการบริหารมาใช้ได้อย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1.3 ระดับของนโยบาย

นโยบายมีระดับต่างๆกัน ซึ่งในแต่ละระดับนั้นมีขอบเขตครอบคลุมเป้าหมายปลายทาง ผู้ที่เกี่ยวข้องในการนำนโยบายไปใช้หรือปฏิบัติ ผู้ที่ได้รับผลการปฏิบัติ และความละเอียดชัดเจนของข้อมูลลดหลั่นแตกต่างกันไปในแต่ละระดับนั้น จะต้องมีความเกี่ยวเนื่องและสอดคล้องกันโดยตลอด ซึ่งสามารถจำแนกเพื่อพิจารณาระดับของนโยบายได้ ดังที่ทวีป ศิริศรี (2544) ได้เรียบเรียงไว้ ดังนี้

กลุ่มนโยบายในการบริหารประเทศ สามารถจำแนกได้เป็น 3 ระดับ คือ

1.3.1 นโยบายหลักหรือนโยบายระดับชาติ(national policy) เป็นนโยบายที่มีลักษณะเป็นแนวทางกว้าง ๆ ที่ใช้เป็นพื้นฐานหรือกรอบในการกำหนดนโยบายระดับอื่น ๆ ต่อไป เป็นนโยบายที่คณะรัฐบาล คณะรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีกำหนดขึ้น โดยแสดงถึงเจตนารมณ์ในการดำเนินการหรือพัฒนาประเทศ เพื่อความอยู่ดีมีสุขของประชาชน ความเจริญก้าวหน้าและความมั่นคงหรือความมีเสถียรภาพของประเทศ

1.3.2 นโยบายการบริหาร(administrative policy) เป็นนโยบายระดับกระทรวง ทบวง กรม โดยผู้บริหารระดับกระทรวงและอธิการบดีเป็นผู้กำหนดขึ้น ตามกรอบของนโยบายหลัก หรือนโยบายระดับชาติ แต่มีขอบเขตที่แคบลง(ความครอบคลุมของนโยบาย) มีความละเอียดและจำเพาะเจาะจงมากขึ้นตามบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบและภารกิจของหน่วยงาน โดยคำนึงถึงทรัพยากรหรือบริบทต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ทั้งนี้เพื่อให้ได้ผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

1.3.3 นโยบายเฉพาะกิจ(specific policy) เป็นนโยบายระดับต่ำสุดซึ่งกำหนดโดยผู้บริหารระดับกอง หรือระดับฝ่าย โดยยึดถือนโยบายหลักหรือนโยบายระดับชาติและนโยบายการบริหารที่หน่วยงานสังกัดเป็นเกณฑ์ เพื่อให้การปฏิบัติภารกิจของหน่วยงานเป็นไปตามเป้าหมายและเจตนารมณ์แห่งนโยบาย

ระดับชาติ และนโยบายการบริหารในเวลาเดียวกัน หรืออาจจะเป็นนโยบายที่กำหนดขึ้นอย่างปัจจุบันทันด่วนเพื่อแก้ปัญหาเฉพาะหน้า เมื่อปัญหาดังกล่าวได้รับการแก้ไขแล้ว นโยบายก็จะสิ้นสุดไปโดยปริยาย นโยบายเฉพาะกิจจะมีขอบเขตรายละเอียดที่ชัดเจนและจำเพาะเจาะจง ซึ่งแนวปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมมากขึ้น

1.3.4 กลุ่มนโยบายการบริหารองค์การ(institutional policy) เป็นกลุ่มนโยบายที่จำแนกตามระดับชั้นของผู้บริหารองค์การ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ

1.3.4.1 นโยบายพื้นฐาน(basic policy) เป็นนโยบายระดับบนหรือระดับสูง(top executives) เพื่อใช้เป็นกรอบและฐานในการกำหนดนโยบายระดับอื่น ๆ ต่อไป

1.3.4.2 นโยบายทั่วไป(general policy) เป็นนโยบายระดับกลางซึ่งกำหนดขึ้นโดยผู้บริหารระดับกลาง(middle managers) โดยใช้นโยบายพื้นฐานเป็นกรอบ แต่มีความชัดเจนมากขึ้น

1.3.4.3 นโยบายเฉพาะแผนกงาน(department policy) เป็นนโยบายระดับล่าง ซึ่งกำหนดขึ้นโดยผู้บริหารระดับล่างหรือระดับหัวหน้างาน(supervisors) เป็นนโยบายที่มีความละเอียดเฉพาะเจาะจงเฉพาะเรื่องเฉพาะกิจกรรม โดยอาศัยนโยบายทั่วไปและนโยบายพื้นฐานเป็นกรอบและทิศทางในการกำหนด

กล่าวโดยสรุป ข้อเสนอเชิงนโยบายในการวิจัยนี้ถือเป็นนโยบายการบริหาร(administrative policy) เป็นนโยบายระดับกรม หรืออธิการบดีเป็นผู้ตัดสินใจในการร่วมกำหนดขึ้น รวมถึงการนำไปสู่การเป็นนโยบายขององค์กรหรือการบังคับใช้ ทั้งนี้เพื่อให้เป็นไปตามกรอบของนโยบายหลัก หรือนโยบายระดับชาติ แต่มีขอบเขตความครอบคลุมของนโยบายที่แคบลงเฉพาะด้านการพัฒนาวิชาการซึ่งเป็นการกิจหลักของสถาบันอุดมศึกษา มีความละเอียดและจำเพาะเจาะจงตามบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบและการกิจของหน่วยงาน โดยคำนึงถึงทรัพยากรหรือบริบทต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ทั้งนี้เพื่อให้ได้ผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ตามกฎหมายการจัดตั้งมหาวิทยาลัยราชภัฏ คือ พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ.2547 และในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยนโยบายเพราะมีกระบวนการศึกษาค้นคว้าเก็บรวบรวมข้อมูล ตลอดจนการวิเคราะห์สังเคราะห์และรายงานผลสู่ข้อเสนอเชิงนโยบายอย่างเป็นระบบ

1.4 ประเภทของนโยบาย

การจำแนกประเภทนโยบายสามารถกระทำได้หลายวิธี และแต่ละวิธีก็มีหลักเกณฑ์ในการจำแนกแตกต่างกันไป ในที่นี้จะกล่าวถึงวิธีจำแนกประเภทนโยบาย ดังนี้

1.4.1 การจำแนกตามระดับชั้นของการบริหารองค์การ(organizational) ซึ่งจำแนกออกเป็น 3 ประเภท ตามที่ทวีป ศิริวิเศษ (2544) เรียบเรียงไว้คือ

1.4.1.1 นโยบายพื้นฐาน(basic policy) เป็นนโยบายระดับบนหรือระดับสูง(top executives) เพื่อชี้นำหรือใช้เป็นแนวทางหรือเป็นฐานสำหรับการกำหนดนโยบาย และการบริหารงานขององค์การในระดับรอง ๆ ลงไป นโยบายประเภทนี้มีลักษณะเป็นแนวคิดกว้าง ๆ โดยอาจจะระบุทิศทางบริหารและกลยุทธ์ในการบรรลุวัตถุประสงค์ไว้กว้าง ๆ และมีความยืดหยุ่นสูง ทั้งนี้เพื่อให้ผู้บริหารระดับรอง ๆ ลงไปสามารถนำไปตีความและปรับใช้ให้สอดคล้องกับสถานการณ์เฉพาะต่าง ๆ ได้ นโยบายพื้นฐานบางครั้งอาจเรียกว่า “นโยบายหลัก” หรือถ้าหากเป็นนโยบายของรัฐก็อาจเรียกนโยบายประเภทนี้ว่า นโยบายการบริหาร”(administrative policy) ซึ่งเป็นนโยบายที่รัฐมนตรี คณะรัฐมนตรี หรือรัฐบาลเป็นผู้จัดทำขึ้น โดยแสดงถึง

เจตนารมณ์ในการดำเนินการเพื่อความอยู่ดีมีสุขของประชาชน เมื่อรัฐสภาเห็นชอบจึงเป็นนโยบายที่แท้จริงนำไปใช้เป็นแนวหรือเป็นหลักในการดำเนินงานได้

1.4.1.2 นโยบายทั่วไป(general policy) เป็นนโยบายระดับกลาง ซึ่งกำหนดขึ้นโดยผู้บริหารระดับกลาง(middle managers) ซึ่งกำหนดขึ้นตามเจตนารมณ์ของนโยบายขั้นพื้นฐาน นโยบายทั่วไปมักเน้นในเรื่องวิธีการบริหารทั่วไป เช่น อาจกำหนดขึ้นเป็นระเบียบวิธีปฏิบัติงานต่าง ๆ สำหรับผู้ปฏิบัติงานเฉพาะด้านในหน่วยงานระดับล่างได้ถือปฏิบัติร่วมกัน นโยบายทั่วไปทำให้นโยบายพื้นฐานมีความหมายชัดเจนยิ่งขึ้น ง่ายต่อความเข้าใจของผู้ปฏิบัติ นโยบายทั่วไปบางครั้งเรียกว่า “นโยบายการบริหาร(administrative policy)” เป็นนโยบายระดับหน่วยงาน เช่น กระทรวง ทบวง กรม โดยผู้บริหารระดับปลัดกระทรวงและอธิบดีเป็นผู้จัดทำขึ้น โดยจำกัดกรอบหรือปรับปรุงเสริมแต่งให้มีความละเอียดชัดเจนยิ่งขึ้น เพื่อความเหมาะสมและสอดคล้องกับหน้าที่และภารกิจความรับผิดชอบของหน่วยงานหรือผู้ปฏิบัติงาน โดยคำนึงทรัพยากรและบริบทต่าง ๆ เพื่อให้การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติเป็นไปอย่างราบรื่นเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

1.4.1.3 นโยบายเฉพาะแผนกงาน(department policy) เป็นนโยบายระดับล่าง ซึ่งกำหนดขึ้นโดยผู้บริหารระดับล่างหรือระดับหัวหน้างาน(supervisors) ในแผนกต่าง ๆ ซึ่งเป็นหน่วยปฏิบัติงานเฉพาะด้าน มีความละเอียดชัดเจนเฉพาะเรื่อง เฉพาะกิจการ ลักษณะของนโยบายประเภทนี้มักประกอบอยู่ในแผนงานของหน่วยงานซึ่งแสดงให้เห็นถึงแนวทางและวิธีการปฏิบัติงานในเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างชัดเจน นโยบายเฉพาะแผนกงานบางครั้งเรียกว่า นโยบายเฉพาะกิจ(specific policy) ซึ่งเป็นหน่วยงานระดับกอง หรือระดับแผนกเป็นผู้จัดทำขึ้นเฉพาะกิจตามบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานนั้น โดยยึดถือนโยบายพื้นฐานหรือนโยบายหลักและนโยบายทั่วไป หรือนโยบายการบริหารเป็นกรอบในการกำหนด เพื่อให้การปฏิบัติภารกิจของหน่วยงานเป็นไปตามเป้าหมาย นอกจากนั้น นโยบายเฉพาะกิจยังอาจจัดทำขึ้นเพื่อแก้ปัญหาเฉพาะหน้าซึ่งเกิดขึ้นอย่างปัจจุบันทันด่วน เช่น นโยบายแก้ปัญหาอุทกภัย นโยบายแก้ปัญหา การประท้วงของชาวประมงขนาดเล็ก เป็นต้น เมื่อปัญหาดังกล่าวได้รับการแก้ไขแล้ว นโยบายก็อาจสิ้นสุดไปโดยปริยาย ซึ่งโดยหลักการแล้วนโยบายทั้ง 3 ระดับดังกล่าวนี้ จะมีความสัมพันธ์สอดคล้องสนับสนุนกันและกันโดยตลอด

ในการวิจัยครั้งนี้ จัดเป็นการกำหนดนโยบายทั่วไป(general policy) ซึ่งกำหนดขึ้นโดยสถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่เทียบเท่าหน่วยงานระดับกรม เพื่อให้ได้นโยบายในการดำเนินงานในภารกิจหลักของสถาบัน คือ ด้านวิชาการให้มีการพัฒนาในทิศทางที่เหมาะสมและสอดคล้องกับหน้าที่และภารกิจ ความรับผิดชอบของสถาบันหรือผู้ปฏิบัติงาน โดยคำนึงถึงทรัพยากรและบริบทต่าง ๆ อันจะส่งผลให้การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติเป็นไปอย่างราบรื่น มีประสิทธิภาพและ บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ตามเจตนารมณ์ของการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่นของมหาวิทยาลัยราชภัฏ และนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

1.4.2 จำแนกตามลักษณะเนื้อหาของนโยบาย จำแนกออกเป็น 4 ระดับ ดังที่ Lowi (1964 อ้างถึงใน จุมพล หนิมพานิช, 2547) กล่าวไว้ดังนี้

1.4.2.1 นโยบายเกี่ยวกับการจัดระเบียบกฎเกณฑ์ ได้แก่ นโยบายที่เป็นระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ภายในองค์กร เช่น ระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ ระเบียบการลาพัก ลาป่วยของผู้ปฏิบัติงาน ระเบียบการรักษาความสงบเรียบร้อยภายในสถานที่ทำงาน ระเบียบว่าด้วยการลงโทษผู้ปฏิบัติงานที่กระทำผิดระเบียบขององค์กร เป็นต้น

1.4.2.2 นโยบายเกี่ยวกับการจัดสรรทรัพยากร ได้แก่ นโยบายที่กำหนดลักษณะการจัดสรรหรือการกระจายทรัพยากรขององค์การในระหว่างบุคคลและหน่วยงานต่างๆ เช่น งบประมาณ อัตราค่าจ้าง และปัจจัยการผลิตอื่น ๆ รวมทั้งทรัพยากรที่เป็นนามธรรม เช่น ความรู้ ข่าวสาร ข้อมูล เทคโนโลยี เกียรติยศชื่อเสียง หรือสิ่งอื่นใดที่บุคคลในองค์การถือกันว่าเป็นสิ่งที่มีคุณค่าสำหรับผู้ที่ได้ครอบครองเป็นเจ้าของ นโยบายเกี่ยวกับการจัดสรรทรัพยากรหรือองค์การโดยทั่ว ๆ ไปมักจะปรากฏออกมาในรูปของคำสั่ง หรือระเบียบที่ระบุถึงอำนาจหน้าที่หรือความรับผิดชอบในการดำเนินงานขององค์การหรือบุคคลในองค์การ การให้บุคคลหรือองค์การสามารถจัดหาทรัพยากรต่าง ๆ มาใช้ในการดำเนินงาน เป็นต้น ในกรณีที่นโยบายของรัฐหรือนโยบายสาธารณะ นโยบายการจัดสรรทรัพยากรอาจอยู่ในรูปของกฎหมาย หรือการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของรัฐบาลที่ส่งเสริมสนับสนุนหรือให้การยอมรับให้ความชอบธรรมในสิทธิอำนาจในการถือครองสิทธิในทรัพย์สิน หรือวิธีการได้มาของทรัพย์สิน หรือการยอมรับหรือส่งเสริมประเพณีวัฒนธรรม หรือค่านิยมเกี่ยวกับการจัดสรร และการกระจายทรัพย์สินที่มีในสังคมนั้น ๆ เช่น นโยบายเกี่ยวกับสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนในทางเศรษฐกิจ การเมือง และทางสังคม นโยบายที่จัดสรรบริการสาธารณะของรัฐในด้านต่าง ๆ แก่ประชาชน นโยบายการอนุรักษ์วัฒนธรรม ค่านิยมในสังคม

1.4.2.3 นโยบายเกี่ยวกับการจัดสรรทรัพยากรเสียใหม่ นโยบายประเภทนี้เป็นเรื่องของการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงลักษณะการจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่ก่อนเสียใหม่ให้เหมาะสม หรือวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งโดยเฉพาะ เช่น นโยบายการปรับปรุงวิธีการดำเนินงานกิจกรรมของหน่วยงาน นโยบายการขยายงานบางด้าน ในกรณีของหน่วยงานภาครัฐ เช่น นโยบายเกี่ยวกับการปฏิรูปที่ดิน นโยบายการปฏิรูประบบราชการ นโยบายการปรับปรุงโครงสร้างภาษีอากร นโยบายการปฏิรูปการเมือง เป็นต้น

1.4.2.4 นโยบายเกี่ยวกับระบบงานและโครงสร้างขององค์การ เป็นนโยบายหลักขององค์การที่แสดงถึงวัตถุประสงค์หลัก และระบบการปฏิบัติงานในระดับมหภาคขององค์การ โดยถือเป็นนโยบายต้น ที่จะชี้นำการกำหนดนโยบายเฉพาะด้านในระดับต่าง ๆ ชี้นำการบริหารและการปฏิบัติงานประจำวัน นโยบายประเภทนี้มีความสำคัญที่สุดในองค์การต่าง ๆ ซึ่งถือว่าเป็นปณิธาน อุดมการณ์หรือวัตถุประสงค์หลักของการดำเนินงานขององค์การ ในกรณีขององค์การในภาครัฐ ได้แก่ นโยบายเกี่ยวกับ การจัดระบบและสถาบันทางการเมืองการปกครองหรือนโยบายหลักระดับชาติที่แสดงถึงอุดมการณ์ทางการเมืองการปกครอง เศรษฐกิจและสังคมชาติ และเป็นนโยบายต้นแบบที่กำหนดวิธีการกำหนดนโยบายทุกประเภทที่กล่าวมาข้างต้น เช่น กฎหมายรัฐธรรมนูญ กฎหมายว่าด้วยพรรคการเมือง กฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้ง เป็นต้น

การจำแนกประเภทของนโยบาย ยังอาจจำแนกตามแหล่งที่มา ตามลักษณะการเกิด ตามหน้าที่ภารกิจของหน่วยงาน เป็นต้น แต่เมื่อพิจารณาโดยทั่วไปแล้ว นโยบายแต่ละประเภทจะมีภาพรวมของประเภทของนโยบายที่แตกต่างกัน คือ นโยบายหลัก นโยบายส่งเสริมหรือนโยบายสนับสนุนและนโยบายรวม

สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ข้อเสนอเชิงนโยบายที่ได้เมื่อพิจารณาโดยทั่วไปในภาพรวม จะเป็นนโยบายส่งเสริมหรือนโยบายสนับสนุน หรือเมื่อพิจารณาในส่วนของลักษณะเนื้อหาของนโยบาย จะได้นโยบายที่เป็นเนื้อหา นโยบายเกี่ยวกับการจัดระเบียบกฎเกณฑ์ หรือเนื้อหา นโยบายที่เกี่ยวกับการจัดสรรทรัพยากร หรือรวมถึงเนื้อหาของนโยบายเกี่ยวกับการจัดสรรทรัพยากรเสียใหม่ หรืออาจจะมีลักษณะเนื้อหาถึงนโยบายที่เกี่ยวกับระบบงานและโครงสร้างขององค์การในด้านวิชาการของสถาบันบางส่วน

1.5 องค์ประกอบของนโยบาย

การแบ่งองค์ประกอบของนโยบายออกเป็นกึ่งส่วนนั้นมีหลายแนวคิดที่เสนอไว้ ซึ่งแตกต่างกันไปตามหลักเกณฑ์ที่แต่ละแนวคิดใช้ในการแบ่งส่วนที่แตกต่างกันนั้นส่วนใหญ่เป็นรายละเอียดปลีกย่อยของแต่ละแนวคิด สำหรับการวิจัยครั้งนี้กระบวนการจะสิ้นสุดที่ข้อเสนอเชิงนโยบาย ไม่ได้ศึกษาถึงผลทาง การตัดสินใจ จึงขอลำดับถึงแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของนโยบาย ดังนี้

เมื่อพิจารณาถึงแบ่งองค์ประกอบของนโยบาย สามารถจัดเป็น 4 องค์ประกอบ คือ (1) เหตุผลของการกำหนดนโยบาย(rational) เป็นเหตุผลและสาเหตุที่มาของการกำหนดนโยบายในเรื่องต่างๆที่รัฐกำหนดขึ้น หากนโยบายที่กำหนดขึ้นมีเหตุผลเพียงพอ สาธารณชนก็ยอมรับได้ ดังนั้นตัวนโยบายต้องอ้างอิงถึงสาเหตุที่มาและเหตุผลในการกำหนดนโยบายด้วย (2) เป้าหมายของนโยบายหรือผลที่คาดว่าจะได้รับจากนโยบาย(targets or ended result) เป็นการกำหนดเป้าหมายของนโยบายถือเป็นจุดหมายปลายทางที่รัฐบาลมุ่งไปให้ถึง แต่ข้อสำคัญเป้าหมายต้องมีความชัดเจนเพื่อให้ผู้ปฏิบัติตามนโยบายมีหลักยึดถือที่ชัดเจน (3) วิธีการหรือกลวิธีที่จะทำให้นโยบายบรรลุเป้าหมาย(means or strategies) เป็นวิธีการปฏิบัติ(means) เพื่อนำไปสู่การบรรลุเป้าหมาย(end) ของนโยบายตามที่กำหนดไว้ นโยบายหนึ่งๆอาจประกอบด้วยกลวิธีหลายกลวิธีที่ผู้ปฏิบัติต้องเลือกกลวิธีที่ดีที่สุดที่เหมาะสมไปใช้ (4) ทรัพยากรหรือปัจจัยที่สนับสนุนการดำเนินนโยบาย(resources) หมายถึง ทรัพยากรที่เป็นปัจจัยสนับสนุนให้การดำเนินนโยบายตามวิธีการที่กำหนดบรรลุผล ทรัพยากรที่เป็นองค์ประกอบของนโยบาย เช่น คน เงิน วัสดุ เครื่องมือ เครื่องจักร ฯลฯ (สุรนาท ขมะฉะรงค์, 2540)

นอกจากนี้ องค์ประกอบของนโยบาย อาจพิจารณาได้จากที่ ประชุม รอดประเสริฐ (2545) ได้กล่าวว่า ปัจจัยที่เป็นองค์ประกอบของนโยบาย สามารถจำแนกได้ 2 ประเภทคือ (1) ปัจจัยที่เป็นองค์ประกอบพื้นฐาน(fundamental factor) หมายถึงสิ่งต่างๆที่ผู้กำหนดนโยบายต้องคำนึงถึงอยู่ตลอดเวลา หากไม่คำนึงถึง อาจทำให้นโยบายขาดความสมบูรณ์ และไม่สามารถปฏิบัติได้ เช่น ปัจจัยที่เกี่ยวกับผลประโยชน์ ปัจจัยเกี่ยวกับผู้กำหนดนโยบาย วิธีการหรือกระบวนการในการดำเนินนโยบาย ปัจจัยที่เกี่ยวกับข้อมูลและเอกสารต่างๆ (2) ปัจจัยที่เป็นสิ่งแวดล้อม(enviromental factors) หมายถึงสิ่งแวดล้อมในสังคมที่ผู้กำหนดนโยบายต้องคำนึงถึง เพราะสิ่งแวดล้อมในสังคมมีผลกระทบต่อ การกำหนดนโยบาย เช่น ปัจจัยทางการเมืองและวัฒนธรรมการเมือง ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยทางสังคม ปัจจัยทางภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์ เป็นต้น

จากการสังเคราะห์องค์ประกอบของนโยบายที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ประกอบกับแนวความคิดที่ James Anderson และแนวความคิดของ Lineburry, R. & Sharkansky, I. (1971 อ้างถึงใน จุมพล หนีพานิข, 2547) จึงจำแนกองค์ประกอบของนโยบายที่สอดคล้องกันไว้ 5 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) การมีเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน แน่นนอน (2) เป็นแนวทางการปฏิบัติงานหรือเป็นแผนลำดับขั้นตอนที่จะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ (3) เป็นกิจกรรมหรือหน้าที่ที่ควรกระทำและสามารถเลือกมาปฏิบัติได้ (4) เป็นกิจกรรมการตัดสินใจที่มีลำดับขั้นตอนในการจะกระทำหรืองดเว้นการกระทำ (5) เป็นเอกสารที่มีผลทางกฎหมายจึงต้องประกาศให้ผู้เกี่ยวข้องทราบโดยทั่วถึง

วิโรจน์ สารรัตนะ (2550) ได้ศึกษาวิเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับนโยบาย และแนวการวิจัยเชิงนโยบายตามทัศนะของ Majchrzak (1984) และได้กล่าวถึงองค์ประกอบของนโยบายไว้ดังนี้ คือ นโยบาย(policy) เป็นข้อความที่บอกให้ทราบถึงทิศทาง การเปลี่ยนแปลงขององค์กร หรือของสังคม ทิศทางดังกล่าวอาจจะ

อธิบายถึงเรื่องอะไร เพื่ออะไร อย่างไร และเพียงใด ของความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นได้ โดยมีองค์ประกอบสำคัญ 2 ส่วน คือ วัตถุประสงค์ของนโยบาย(policy objective) และแนวทางของนโยบาย(policy means) นโยบายจะขาดองค์ประกอบสำคัญส่วนใดส่วนหนึ่งนี้ไม่ได้ เช่น มีเพียงวัตถุประสงค์ไม่บอกแนวทาง สิ่งที่กำหนดนั้นก็ไม่เป็นนโยบาย จะมีค่าเพียงเป็นความปรารถนาเท่านั้น เป็นต้น และบางครั้งนโยบายที่อาจจำเป็นต้องมีองค์ประกอบส่วนที่ 2 คือ กลไกของนโยบาย(policy mechanism) อีกด้วย กลไกของนโยบายจะช่วยให้เห็นว่า การจะบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดตามแนวทางที่ชี้นำไว้จะต้องมีกลไกอะไรบ้างเป็นเครื่องมือ กลไกนโยบายนี้หมายถึงตั้งแต่ระเบียบ กฎหมาย ที่รองรับการปฏิบัติ หน่วยงานที่ปฏิบัติ ตลอดจนทรัพยากรต่างๆ ที่ใช้ปฏิบัติ

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ เนื่องจากผลการวิจัย คือ ข้อเสนอเชิงนโยบาย ซึ่งไม่ได้ศึกษาถึงขั้นตอนของการนำไปสู่การตัดสินใจของผู้บริหาร รวมถึงไม่ได้ศึกษาถึงผลการนำไปใช้ในทางปฏิบัติ จึงจัดองค์ประกอบของข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ให้มีองค์ประกอบ ดังนี้ คือ วัตถุประสงค์ของนโยบาย(policy objectives) เป้าหมาย(goals) และแนวทางการดำเนินงานของนโยบาย(policy means)

1.6 กระบวนการกำหนดนโยบาย

การกำหนดนโยบายเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องซึ่งเริ่มตั้งแต่การนำข้อมูล สภาพปัญหาและความต้องการเข้าสู่กระบวนการกำหนดนโยบาย การร่างและการพัฒนานโยบาย การให้ความเห็นชอบหรือการอนุมัตินโยบาย การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ และการประเมินผลนโยบายเพื่อนำข้อสรุปและข้อเสนอแนะต่างๆ เข้าสู่กระบวนการกำหนดนโยบายในรอบปีต่อไป กระบวนการกำหนดนโยบายมีขั้นตอน ดังที่ ทวีป ศิริวิเศษ (2544) ได้กล่าวไว้ ดังนี้

1.6.1 ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดประเด็นปัญหาและความต้องการ

บริบทต่างๆ ทั้งเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม สิ่งเหล่านี้มีผลต่อการกำหนดนโยบายของหน่วยงานและองค์กรทั้งสิ้น ซึ่งจะต้องวิเคราะห์บริบทดังกล่าวว่ามีปัญหาอะไรบ้างอยู่ในบทบาทหน้าที่หรือความรับผิดชอบขององค์กรที่จะต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับการกำหนดประเด็นปัญหา และความต้องการเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายหรือเจ้าหน้าที่วางแผน ขององค์กรสามารถดำเนินการ ได้ดังนี้

1.6.1.1 ศึกษาค้นคว้า รวบรวมข้อมูลข่าวสาร เศรษฐกิจ การเมืองและสังคม หรือข้อมูลทั้งภายนอกและภายในองค์กรให้กว้างขวางเพียงพอที่จะนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดปัญหาและความต้องการ โดยวิธีการต่างๆ ที่จะได้มาซึ่งข้อมูลดังกล่าว เช่น การวิจัย การสำรวจประชามติ การสำรวจตลาด การวิเคราะห์เอกสาร ฯลฯ

1.6.1.2 การวิเคราะห์ แปลความหมายหรือตีความ และสรุปประเด็นปัญหาและความต้องการของสังคมและองค์กร เพื่อนำเข้าสู่กระบวนการกำหนดนโยบาย

1.6.1.3 การคัดเลือก จัดระบบ และจัดลำดับความสำคัญของปัญหา และความต้องการเพื่อนำเข้าสู่กระบวนการพัฒนานโยบาย ซึ่งผู้ปฏิบัติหน้าที่นี้จะต้องพยายามระบุประเด็นปัญหาให้เป็นรูปธรรมโดยเฉพาะการวิเคราะห์แยกแยะประเภทของปัญหาอย่างเป็นเหตุเป็นผล เพื่อให้เข้าใจสภาพปัญหาและเข้าถึงสาเหตุของปัญหาที่แท้จริง โดยอาจจะใช้การวิเคราะห์โครงสร้างของปัญหา ดังนี้ (1) ตรวจสอบความเบี่ยงเบนสภาพที่ควรจะเป็นกับสภาพที่แท้จริง (2) กำหนดขอบเขตของปัญหา ความเบี่ยงเบนระหว่างสภาพที่ควรจะเป็นกับสภาพที่แท้จริง เป็นสิ่งที่สะท้อนให้ปัญหาของเรื่องที่ตรวจสอบ ซึ่งนักพัฒนานโยบายจะต้อง

กำหนดขอบเขตของปัญหาให้ชัดเจน เพราะบางเรื่องเป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับหลายเรื่อง การพิจารณาขอบเขตของปัญหาจึงควรมองในภาพรวมให้เห็นทุกด้านของปัญหามากกว่าที่จะพิจารณาที่ละปัญหา (3) การวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาซึ่งอาจเริ่มจากการตั้งสมมติฐานเบื้องต้นก่อนว่าปัญหานั้นจะมาจากสาเหตุใด แล้วหาข้อมูลและเหตุผลมาสนับสนุนและยืนยันสมมติฐานนั้นๆ ซึ่งจะต้องระมัดระวังเพราะการตั้งสมมติฐานที่ผิดพลาดก็จะนำไปสู่การแก้ปัญหาก็ผิดพลาด (4) ระบุปัญหา ผลจากการตรวจสอบสมมติฐาน ซึ่งอาจดำเนินการโดยการศึกษาวิจัย การสำรวจ หรือการศึกษาข้อมูลในรูปแบบต่าง ๆ แล้วจะยืนยันได้ว่าอะไรคือปัญหาที่แท้จริง เพราะการระบุปัญหาถือเป็นหัวใจของการแก้ไขปัญหา ซึ่งจะทำให้นโยบายมีความชัดเจน และสามารถนำไปดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาได้อย่างถูกต้อง

หลังจากการวิเคราะห์ปัญหาต่างๆที่ได้รับรู้มาทั้งหมดดังที่กล่าวมา นักพัฒนานโยบายจะต้องคัดเลือกปัญหา นำปัญหาที่อยู่ในกรอบนโยบายไปจัดทำร่างนโยบายต่อไป ส่วนปัญหาที่ไม่อยู่ในกรอบหรือเรื่องที่ไม่สำคัญเร่งด่วนเพียงพอก็อาจจะไว้ก่อน

1.6.2 ขั้นตอนที่ 2 การกำหนดเค้าโครงนโยบายเบื้องต้นและการพัฒนานโยบาย

เมื่อกำหนดนโยบายปัญหาให้มีความชัดเจนในลักษณะของปัญหานโยบายแล้ว ขั้นตอนต่อไปนักพัฒนานโยบายจะต้องดำเนินการ คือ การกำหนดเค้าโครงนโยบายเบื้องต้นและการพัฒนานโยบาย ซึ่งมีกิจกรรมที่จะต้องดำเนินการตามลำดับ คือ

1.6.2.1 การกำหนดทางเลือกหรือวิธีการแก้ปัญหา โดยอาศัยความรู้ทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง ประกอบกับประสบการณ์และจินตนาการของนักพัฒนานโยบาย โดยมุ่งแก้ที่สาเหตุของปัญหา ซึ่งในบางกรณีอาจมีการสร้างแบบจำลองทางเลือกแต่ละทาง เพื่อแสดงให้เห็นว่าทางเลือกนั้นๆ จะมีส่วนช่วยแก้ปัญหาในลักษณะใด และจะส่งผลกระทบอย่างไรต่อสถานการณ์ของปัญหานั้นๆ เพื่อประกอบการวิเคราะห์ในขั้นต่อไป

1.6.2.2 การวิเคราะห์ทางเลือก หรือวิธีการแก้ปัญหา ในขั้นตอนนี้เป็นการวิเคราะห์ต้นทุน และผลตอบแทนทางเลือกการแก้ปัญหาแต่ละทาง โดยใช้หลักเกณฑ์ในการพิจารณาซึ่งมักจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับวิธีการวัด การคำนวณค่าใช้จ่ายหรือต้นทุน ผลกระทบในทางลบ ผลตอบแทนหรือประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ ตลอดจนเงื่อนไขต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการนำทางเลือกไปปฏิบัติ เช่น เงื่อนไขด้านการเมือง การบริหาร และบริบทหรือสภาวะแวดล้อมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง นักพัฒนานโยบายจะคัดเลือกทางเลือกที่อยู่ในเกณฑ์ดีและมีความเป็นไปได้สูงจำนวนหนึ่ง เพื่อจัดทำร่างนโยบายเบื้องต้นต่อไป ส่วนทางเลือกอื่น ๆ ก็จะถูกตัดทิ้งไป

1.6.2.3 การจัดทำเค้าโครงนโยบายเบื้องต้น เป็นการนำทางเลือกการแก้ปัญหาที่ผ่านการพิจารณาคัดเลือกแล้วมาจัดทำรายละเอียดในรูปแบบของแผนงาน โครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ตามกรณี และประมวลเป็นเค้าโครงนโยบายในเรื่องนั้นๆ เพื่อเสนอขอความเห็นชอบและขอรับการจัดสรรงบประมาณจากผู้มีอำนาจอนุมัติตามลำดับต่อไป

1.6.2.4 การพิจารณากลับกรองและการอนุมัตินโยบาย จะมี (1) การพิจารณากลับกรองนโยบาย หน่วยงานระดับสูงขึ้นไปจะทำหน้าที่ที่กลับกรองตามความเหมาะสมของเค้าโครงร่างนโยบายที่หน่วยงานระดับล่างเสนอขึ้นไป และทำหน้าที่ประสานแนวนโยบายของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกันให้สอดคล้องสนับสนุนซึ่งกันและกัน เพื่อให้การวางแผนนโยบายในเรื่องต่างๆ ผสมผสานกันและมีเอกภาพ (2) การพิจารณาอนุมัตินโยบาย การอนุมัตินโยบายที่ผ่านการกลับกรองและประสานแนวนโยบายแล้วนั้น จะ

ครอบคลุมถึงการอนุมัติงบประมาณและทรัพยากรอื่น ๆ เพื่อสนับสนุนการดำเนินนโยบายเรื่องนั้นๆ โดยอัตโนมัติ (3) การประกาศใช้นโยบาย หลังจากที่ได้โครงการหรือร่างนโยบายเรื่องใดๆ ผ่านการพิจารณาอนุมัติแล้ว ก็จะประกาศใช้นโยบายเรื่องนั้นๆ โดยทั่วไป ซึ่งอาจปรากฏออกมาในลักษณะของระเบียบวิธีการดำเนินงาน ประกาศ คำสั่ง พระราชบัญญัติ พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง แผนงานโครงการอื่น ๆ ตามแต่กรณี ซึ่งสามารถกระทำได้หลายวิธี ตามแต่ลักษณะของนโยบายนั้นๆ เช่น การประกาศในราชกิจจานุเบกษา การประกาศทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ การประกาศในหนังสือสั่งการหรือหนังสือราชการ เอกสาร แผนงบประมาณประจำปี เป็นต้น

1.6.3 ขั้นตอนที่ 3 การนำนโยบายไปปฏิบัติ

ขั้นนี้เป็นการนำนโยบายไปใช้ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของนโยบายที่กำหนดไว้โดยองค์กร หรือหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ในกรณีของนโยบายสาธารณะ ผู้ที่จะนำไปปฏิบัติ คือ ส่วนราชการต่าง ๆ ได้แก่ กระทรวง ทบวง กรม ตลอดจนหน่วยงานรัฐวิสาหกิจต่าง ๆ และในปัจจุบันภาคเอกชนก็ได้เข้ามามีบทบาทในการนำนโยบายไปปฏิบัติที่มีความสำคัญพอ ๆ กับภาครัฐ

การนำนโยบายไปปฏิบัติจะต้องอาศัยระยะเวลาและดำเนินการอย่างเป็นกระบวนการ คือ เป็นขั้นตอนที่ต่อเนื่องกัน ได้แก่

1.6.3.1 การแปลความหมายของนโยบาย

1.6.3.2 การรวบรวมทรัพยากรเพื่อปฏิบัติตามนโยบาย

1.6.3.3 การวางแผนเพื่อปฏิบัติตามนโยบาย

1.6.3.4 การเตรียมการเพื่อนำนโยบายไปปฏิบัติ เช่น การจัดองค์การ การพัฒนา

องค์การ การพัฒนาวิธีการบริหารงานขององค์การ การพัฒนาระบบการสื่อสาร การพัฒนาบุคคลกร เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องสนับสนุนการดำเนินงานจากนโยบาย

1.6.3.5 การปฏิบัติตามนโยบาย เป็นการดำเนินงานตามแผนงาน โครงการที่กำหนดไว้ เช่น การดำเนินการเกี่ยวกับการเบิกจ่ายงบประมาณ การดำเนินการเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างการบริการสาธารณะแก่ประชาชน การรักษาระเบียบกฎหมายบ้านเมือง โดยตลอดระยะเวลาที่ปฏิบัติตามนโยบายหน่วยงานระดับสูงขึ้นไปก็จะกระตุ้นหรือผลักดันให้หน่วยงานระดับล่างดำเนินการตามแผนงาน โครงการหรือกิจกรรมที่กำหนดไว้ ซึ่งเรียกลักษณะการดำเนินการดังกล่าวนี้ว่า การบริหารนโยบาย

1.6.3.6 การติดตามผลการปฏิบัติตามนโยบาย เพื่อให้การปฏิบัติตามนโยบายบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ การติดตามผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องนับว่ามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งมีหลายลักษณะ เช่น การรายงานผลการปฏิบัติงาน การตรวจเยี่ยมและติดตามโดยส่วนกลาง ในรูปของผู้ตรวจราชการ

1.6.4 ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลนโยบาย

การประเมินนโยบายเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารนโยบายที่ผู้บริหารนโยบายจะต้องกำหนดไว้ก่อนล่วงหน้าเพื่อการตัดสินใจว่า นโยบายที่กำลังดำเนินการอยู่นั้นยังเหมาะสมที่จะต้องใช้ต่อไป หรือต้องปรับปรุงเปลี่ยนแปลง หรือยกเลิก การประเมินผลนโยบายเป็นการประเมินใน 2 ลักษณะ คือ

1.6.4.1 การประเมินผลระบบ หรือกระบวนการกำหนดนโยบายเป็นการประเมินเพื่อหาข้อสรุปว่า ระบบหรือกระบวนการกำหนดนโยบายที่สร้างขึ้นนั้นมีความเป็นไปได้ มีประสิทธิผล และมีปัญหาอุปสรรคมากน้อยเพียงใด ซึ่งมีจุดเน้นที่สำคัญ คือ การตรวจสอบระบบของนโยบายใน 3 ส่วน คือ สิ่งป้อนเข้าหรือข้อมูลนำเข้า กระบวนการและผลผลิต

1.6.4.2 การประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบาย ประกอบด้วย การประเมินแผนกลยุทธ์ การประเมินสัมฤทธิ์ผลของนโยบายเฉพาะด้าน

1.6.5 ข้อควรคำนึงในการกำหนดนโยบาย

การกำหนดนโยบายหลักเป็นหน้าที่ของผู้บริหารระดับสูง แล้วผู้บริหารระดับรองลงมาเป็นผู้นำนโยบายนั้นไปปฏิบัติอย่างรอบคอบและเต็มความสามารถ เพื่อให้นโยบายนั้นบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ อย่างไรก็ตาม การที่จะให้เป็นไปตามความคาดหวังดังกล่าว ผู้ที่กำหนดนโยบายจะต้องคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1.6.5.1 ความรอบคอบ ครบถ้วนสมบูรณ์ ความถูกต้อง และความเป็นปัจจุบันของข้อมูล และสารสนเทศต่าง ๆ ที่นำมาใช้ในการกำหนดนโยบาย

1.6.5.2 วิสัยทัศน์ บทบาท หน้าที่ และภารกิจ หรือพันธกิจขององค์กรหรือหน่วยงาน

1.6.5.3 ผลประโยชน์ขององค์กรหรือหน่วยงาน

1.6.5.4 ความต้องการของสังคมหรือคนส่วนใหญ่ที่จะได้รับผลกระทบจากการนำนโยบายนั้นไปใช้

1.6.5.5 เหตุผลและความเป็นไปได้ในการนำนโยบายไปปฏิบัติซึ่งเป็นการพิจารณาถึงปัจจัยที่มีผลกระทบหรือมีอิทธิพลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ นับตั้งแต่ความรู้ความสามารถของผู้ปฏิบัติ ฐานะทางเศรษฐกิจขององค์กรหรือหน่วยงาน ระเบียบและกฎหมายของสังคมวัฒนธรรมโดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านค่านิยมและความเชื่อของสังคม ตลอดจนบริบททางการเมืองการปกครองของประเทศ และสภาพปัจจุบันทางภูมิศาสตร์นับตั้งแต่ สถานที่ตั้ง พื้นที่อาณาเขต สภาพภูมิอากาศขององค์กรหรือหน่วยงาน

กล่าวโดยสรุปกระบวนการนโยบาย ประกอบด้วยขั้นตอนในการกำหนดประเด็นปัญหา และความต้องการ ขั้นตอนการกำหนดเค้าโครงนโยบายเบื้องต้นและการพัฒนานโยบาย ขั้นตอนการนำนโยบายไปปฏิบัติ และขั้นตอนการประเมินผลนโยบาย สำหรับการวิจัยครั้งนี้ได้มีการนำแนวคิดในส่วนที่จะเป็นประโยชน์ต่อการนำมาประยุกต์ใช้กับการวิจัย คือ ขั้นตอนในการกำหนดประเด็นปัญหาและความต้องการ กับขั้นตอนการกำหนดเค้าโครงนโยบายเบื้องต้นและการพัฒนานโยบาย ส่วนขั้นตอนการนำนโยบายไปปฏิบัติ และขั้นตอนการประเมินผลนโยบายยังไม่ได้นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้

1.7 รูปแบบการกำหนดนโยบาย

วิโรจน์ สารรัตนะ (2548) ได้กล่าวถึงการกำหนดนโยบายว่ามีหลายรูปแบบ โดยนำเสนอไว้ 7 รูปแบบ ดังนี้

1.7.1 รูปแบบผู้นำ (elite model) ผู้กำหนดนโยบายคือผู้นำ ยึดหลักอำนาจนิยมว่าผู้นำต้องการอะไร เมื่อกำหนดแล้วผู้ตามมีหน้าที่นำนโยบายไปปฏิบัติให้บรรลุผล

1.7.2 รูปแบบกลุ่ม(group model) เป็นการกำหนดนโยบายโดยกลุ่ม ชีดหลักการมีส่วนร่วม และการหาจุดร่วมระหว่างกลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ โดยอาศัยหลักการเสียงข้างมาก การประนีประนอม หรือ การเจรจาต่อรอง

1.7.3 รูปแบบสถาบัน(institution model) กำหนดโดยสถาบัน ชีดหลักความเป็นสถาบัน อ้างอิงความเป็นสถาบันที่ทุกคนต้องปฏิบัติตาม หากไม่ปฏิบัติตามอาจมีบทลงโทษ

1.7.4 รูปแบบค่อยเป็นค่อยไป(incremental model) ชีดหลักแนวคิดความต่อเนื่องจากอดีตสู่ ปัจจุบันและอนาคต ทั้งนี้อาจเนื่องจากมีเวลาจำกัด งบประมาณน้อย ขาดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ

1.7.5 รูปแบบระบบ(system model) ชีดถือแนวคิดที่ว่า นโยบายเป็นปัจจัยป้อนออก(output) ที่เกิดจากปัจจัยป้อนเข้า(input) ของปัญหา ความต้องการ หรือข้อเรียกร้องจากกลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ ในองค์การ หรือสังคม แล้วมีกระบวนการ(process) ของโครงสร้างองค์การหรือสังคมที่จะกำหนดเป็นนโยบายออกมา

1.7.6 รูปแบบกระบวนการ(process model) ชีดถือแนวคิดว่าการกำหนดนโยบายเป็น กิจกรรมที่มีขั้นตอนต่างๆ เป็นกระบวนการ คือมีขั้นตอนการกำหนดปัญหา ความต้องการ ข้อเรียกร้อง มี ขั้นตอนการเสนอแนะทางเลือก นโยบายหลากหลายทางเลือก มีขั้นตอนการเลือกนโยบายที่ดีที่สุดหรือที่เหมาะสม ที่สุด มีขั้นตอนการนำเอานโยบายไปปฏิบัติและมีขั้นตอนการประเมินนโยบาย

1.7.7 รูปแบบมีเหตุผล(rational model) กำเนินถึงผลตอบแทน(gain) ที่จะได้รับมากกว่า ค่าใช้จ่าย(cost) ซึ่งผลตอบแทนมิได้หมายถึงเฉพาะเรื่องเงินเท่านั้นแต่หมายถึงผลได้ผลเสียในด้านอื่นด้วย ซึ่ง การที่จะกำหนดนโยบายในแบบนี้ออกมาได้ ผู้กำหนดนโยบายต้องมีความรู้ความสามารถหลายประการ เช่น รู้ว่า องค์การหรือสังคมต้องการอะไร มีน้ำหนักมากกว่ากันอย่างไร รู้ทางเลือกนโยบายทุกทางที่มีอยู่ สามารถ คาดการณ์ผลของทางเลือกนโยบายแต่ละทางได้ถูกต้อง สามารถคำนวณหาอัตราส่วนระหว่างผลตอบแทนและ ค่าใช้จ่ายสำหรับแต่ละทางเลือก และสามารถเลือกนโยบายที่ให้ประสิทธิภาพสูงสุด

จากรูปแบบการกำหนดนโยบายต่างๆ ดังกล่าวข้างต้น เมื่อพิจารณาถึงการกำหนดนโยบายใน การวิจัยในครั้งนี้ จัดได้ว่าสอดคล้องกับรูปแบบการกำหนดนโยบายในรูปแบบกลุ่ม ที่เน้นใช้หลักการมีส่วนร่วม รวมถึงสอดคล้องกับรูปแบบระบบ ที่มีกิจกรรมขั้นตอนต่างๆ ในเชิงระบบ สอดคล้องกับรูปแบบกระบวนการที่มี กิจกรรมดำเนินการอย่างเป็นกระบวนการตั้งแต่การกำหนดปัญหา ความต้องการ การเสนอทางเลือก การเลือก นโยบาย การนำนโยบายสู่การปฏิบัติและการประเมินนโยบาย และสอดคล้องกับรูปแบบมีเหตุผล ซึ่งคำนึงถึงผล ที่จะได้รับมากกว่าต้นทุนทางงบประมาณหรือทรัพยากรที่จะต้องระดมเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติตามนโยบาย ไปสู่ เป้าหมายที่นโยบายได้กำหนดไว้

1.8 ลักษณะของนโยบายที่ดี

นโยบายที่กำหนดออกมานั้น จะถือว่าเป็นนโยบายที่ดี มากน้อยในระดับใดนั้น ขึ้นอยู่กับเงื่อนไข และปัจจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องและแตกต่างกันไปหลายประการของแต่ละองค์การ ดังเช่น ความสามารถของผู้กำหนด นโยบาย กระบวนการในการกำหนดนโยบาย ความเข้าใจและความสามารถของผู้ดำเนินนโยบายไปปฏิบัติ การประเมินผลนโยบายที่เที่ยงตรงและน่าเชื่อถือ การจัดระบบบริหารที่มีประสิทธิภาพของหน่วยงาน ตลอดจน เจตคติของผู้ที่เกี่ยวข้องที่มีต่อนโยบายนั้นด้วย นโยบายที่ดี ควรมีลักษณะ ดังนี้

ลักษณะของนโยบายที่ดีตามที่สนทนากล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของประทุม รอดประเสริฐ (2545) และ Mondy (อ้างถึงใน ประทุม รอดประเสริฐ, 2545) ที่กล่าวว่านโยบายที่ดีมีคุณลักษณะดังนี้ (1) นโยบายที่ดีต้องมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ขององค์กรและสามารถช่วยให้การดำเนินงานบรรลุถึงเป้าประสงค์ได้ (2) นโยบายที่ดีต้องกำหนดขึ้นจากฐานข้อมูลที่เป็นจริง (3) นโยบายที่ดีต้องได้รับการกำหนดขึ้นก่อนที่จะมีการดำเนินงานและกำหนดกลวิธีตลอดจนจัดสรรทรัพยากรที่เหมาะสมแก่การดำเนินงาน (4) นโยบายที่ดีควรกำหนดขึ้นเพื่อสนองผลประโยชน์ต่อบุคคลโดยส่วนรวมและต้องมีการประสานงานร่วมกัน (5) นโยบายที่ดีต้องเป็นถ้อยคำที่กะทัดรัด ใช้ภาษาเข้าใจง่ายและเป็นลายลักษณ์อักษร (6) นโยบายต้องมีขอบเขตและระยะเวลาการใช้ และควรมีความยืดหยุ่นแต่มั่นคงอยู่บนหลักการและสอดคล้องกับระเบียบที่ถูกต้อง (7) นโยบายที่ดีต้องครอบคลุมถึงสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต (8) นโยบายที่ดีต้องสอดคล้องกับปัจจัยภายนอกองค์กร (9) นโยบายที่ดีสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามความจำเป็นและอย่างมีเหตุผล (10) นโยบายที่ดีต้องเป็นเหตุเป็นผล สามารถนำไปปฏิบัติได้และต้องได้รับการตรวจสอบและทบทวนเป็นระยะ ๆ

ลักษณะของนโยบายที่ดีตามที่สนทนาของวิโรจน์ สารัตนะ ช้างคันยังสอดคล้องกับกรมการศึกษานอกโรงเรียน (อ้างถึงใน ไชยา ภาวะบุตร, 2549) ที่ได้กำหนดไว้ ดังนี้ (1) สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ขององค์กรและช่วยให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมาย (2) นโยบายที่ดีต้องกำหนดขึ้นจากข้อมูลที่เป็นจริง (3) นโยบายที่ดีต้องสอดคล้องกับสถานการณ์ในขณะนั้นและเหมาะสมกับทรัพยากรที่มีอยู่ (4) นโยบายที่ดีควรกำหนดขึ้นเพื่อสนองประโยชน์ให้กับบุคคลโดยส่วนรวมและจัดลำดับความสำคัญและความจำเป็น (5) นโยบายที่ดีต้องเป็นถ้อยคำที่กะทัดรัด ใช้ภาษาเข้าใจง่าย แดงเป็นลายลักษณ์อักษรที่สมาชิกทุกคนในองค์กรเข้าใจได้ (6) นโยบายที่ดีต้องมีขอบเขตและระยะเวลาในการใช้ (7) นโยบายที่ดีต้องครอบคลุมถึงสถานการณ์ในอนาคตด้วย และ (8) นโยบายที่ดีต้องสอดคล้องกับปัจจัยภายนอกองค์กร

ส่วนลักษณะของนโยบายที่ดีในทัศนะของทวีป ศิริวิเศษ (2544) ที่ได้กล่าวไว้มีดังนี้ (1) จะต้องกำหนดขึ้นจากข้อมูลที่เป็นจริง มิใช่ความคิดเห็นส่วนตัวของผู้กำหนดนโยบาย แต่ทั้งนี้ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ หรือปฏิกิริยาต่าง ๆ จากภายนอกก็ควรนำมาพิจารณาในการกำหนดนโยบายด้วยเช่นกัน (2) จะต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหน่วยงานและสามารถที่จะช่วยให้การดำเนินงานบรรลุเป้าประสงค์ได้ (3) จะต้องได้รับการกำหนดขึ้นก่อนที่จะมีการดำเนินงานโดยการกำหนดกลวิธีไว้กว้าง ๆ เพื่อให้ผู้ปฏิบัติสามารถพิจารณาตีความแล้วนำไปปฏิบัติตามความสามารถ สอดคล้องกับสถานการณ์ในขณะนั้น และเหมาะสมกับทรัพยากรที่มีอยู่ (4) จะต้องมุ่งสนองประโยชน์ให้กับบุคคลโดยส่วนรวม จัดลำดับตามความสำคัญ และความจำเป็นก่อนหลังในการปฏิบัติ (5) จะต้องเป็นถ้อยคำหรือข้อความที่กะทัดรัด ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย แดงไว้เป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อให้สมาชิกทุกคนและทุกระดับชั้นในหน่วยงานสามารถเข้าใจได้อย่างชัดเจน (6) จะต้องอยู่ภายในขอบเขตของวัตถุประสงค์และมีความยืดหยุ่น สามารถที่จะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้ทันต่อเหตุการณ์ใหม่ ๆ เสมอ (7) จะต้องเป็นจุดรวมหรือศูนย์ประสานสัมพันธ์ของหน่วยงาน สามารถใช้นโยบายเป็นหลักการในการปฏิบัติภารกิจของตน และใช้เป็นแนวทางในการประสานสัมพันธ์กับหน่วยงานอื่น ซึ่งมีการกิจที่แตกต่างกันออกไปได้ (8) จะต้องครอบคลุมไปถึงสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตด้วย โดยอาศัยข้อมูลที่ผ่านการวิเคราะห์อย่างละเอียดรอบคอบแล้ว การกำหนดนโยบายในลักษณะดังกล่าว จะช่วยให้การดำเนินงานที่เป็นอยู่ในปัจจุบันและงานที่จะดำเนินการในอนาคตอันใกล้กับงานที่จะต้องดำเนินการในอนาคตมีความสอดคล้องและต่อเนื่องกัน (9) จะต้องสอดคล้องกับ

ปัจจัยภายนอกองค์กร กล่าวคือ จะต้องสอดคล้องกับระเบียบ กฎหมาย และข้อบังคับต่าง ๆ ของสังคมโดยส่วนรวมตลอดจนความสนใจหรือความคิดเห็นของสาธารณชน

วิโรจน์ สารรัตนะ (2548) เสนอแนะว่าลักษณะของนโยบายที่ดีจะต้องคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้ (1) มีเป้าหมายที่ส่งผลประโยชน์แก่องค์กรหรือประชาชนโดยส่วนรวมมากที่สุด (2) ครอบคลุมภารกิจทุกด้าน ในแต่ละด้านนั้น ควรมีความสอดคล้องกัน สนับสนุนซึ่งกันและกัน ไม่ขัดแย้งกัน (3) ได้มาจากการถกเถียงถ่วงถอยถึงความสำคัญของปัญหาและความต้องการ (4) ประกอบด้วยเป้าหมาย แนวทาง และกลวิธีที่ดี ดำเนินการได้เร็วที่สุด และเสียค่าใช้จ่ายน้อยที่สุด (5) มีเนื้อหาทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพเป็นหลักในการทำงาน และการประเมินความสำเร็จ (6) เป็นข้อความที่ชัดเจน ถ่ายทอดสู่ผู้ปฏิบัติได้โดยง่ายและมีความเข้าใจตรงกัน

จากที่กล่าวมาข้างต้น นโยบายที่ดีจะช่วยให้ผู้ปฏิบัติ ตัดสินใจในการปฏิบัติงานได้อย่างมีทิศทางและมีประสิทธิภาพ ไม่จำเป็นต้องรอการวินิจฉัยสั่งการจากผู้บังคับบัญชาอยู่ตลอดไป ทั้งนี้เพราะเข้าใจนโยบายเข้าถึงการนำไปสู่การปฏิบัติ และครอบคลุมถึงการแก้ปัญหาในอนาคตที่จะเกิดขึ้นไว้ล่วงหน้าแล้ว

นโยบายที่ดีจึงต้องมีความชัดเจน กำหนดขึ้นจากข้อมูลที่เป็นจริง ใช้ภาษาง่ายๆ ที่ทุกคนเข้าใจตรงกัน มีการกำหนดระยะเวลาการใช้ สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนและสังคมโดยรวม สอดคล้องกับแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงและมีความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติ

1.9 การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ

สำหรับการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพนั้น วิโรจน์ สารรัตนะ (2546) ได้ให้ข้อเสนอแนะยุทธศาสตร์ในการนำนโยบายทางการศึกษาไปปฏิบัติให้บรรลุผล โดยได้กำหนดข้อเสนอเป็น 13 ยุทธศาสตร์ในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ดังนี้ (1) วิเคราะห์และส่งต่อนโยบาย (2) เรียนรู้ปัญหาเพื่อแก้ไขและป้องกัน (3) ใช้ผลการวิจัยให้เป็นประโยชน์ (4) นำทฤษฎีมาประยุกต์ใช้ (5) พัฒนาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อนโยบาย (6) ติดตาม ประเมินและวิจัยเพื่อพัฒนา (7) มุ่งชนะสิ่งต่อต้านการเปลี่ยนแปลง (8) มุ่งเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง (9) ศึกษาอนาคตเพื่อวิสัยทัศน์ ริเริ่มและสร้างสรรค์ (10) ทบทวนข้อวิจารณ์ต่อการศึกษา (11) ทบทวนข้อเสนอเพื่อปฏิรูปการศึกษา (12) ทบทวนเพื่อเข้าใจนโยบาย (13) พัฒนาตัวแบบกระบวนการนโยบายของหน่วยงาน

1.10 การวิจัยเชิงนโยบาย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงนโยบาย(policy research) ผู้วิจัยจึงได้นำเสนอถึงแนวคิดการจัดประเภทของการวิจัยเชิงนโยบาย และลักษณะสำคัญของการวิจัยเชิงนโยบายจากแนวคิดและบทวิเคราะห์ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1.10.1 ประเภทของการวิจัยเชิงนโยบาย

Oaks (2003) ได้แบ่งประเภทของการวิจัยเชิงนโยบายออกเป็น 4 ประเภท คือ

1.10.1.1 การวิจัยพื้นฐาน(basic research) เป็นการออกแบบเพื่อสำรวจความรู้ใหม่ๆ อาจจะมีผลหรือไม่มีผลกระทบต่อปัญหาสังคมในทันทีทันใด

1.10.1.2 การวิจัยทางเทคนิค(technical research) เป็นการออกแบบเพื่อการแก้ปัญหาเฉพาะ

1.10.1.3 การวิเคราะห์นโยบาย(policy analysis) เป็นการปฏิบัติเพื่อศึกษาถึงการนำมาใช้และผลของกระบวนการในการสร้างนโยบาย

1.10.1.4 การวิจัยเชิงนโยบาย(policy research) เป็นการศึกษาเกี่ยวกับแนวโน้ม การปฏิบัติเพื่อการแก้ปัญหาสังคมพื้นฐาน ส่วน Majchrzak (1984) ได้แบ่งประเภทของการวิจัยเชิงนโยบายที่ผันแปรตามแหล่งข้อมูลดังนี้ (1) การวิจัยเชิงนโยบายถูกกำหนดด้วยแหล่งข้อมูลที่แตกต่างกัน เช่น จากหน่วยงานราชการ ความสนใจของกลุ่ม เขตเลือกตั้ง หรือองค์การการกุศล (2) การวิจัยอาจผันแปรตามจุดสนใจซึ่งเป็นการนิยามปัญหา หรือเป็นการแก้ปัญหา (3) การวิจัยอาจผันแปรตามสภาพแวดล้อม อาจดำเนินการในสภาพแวดล้อมขององค์กรที่มีความหลากหลาย เช่น สำนักงานจัดทำกรวางแผน การวิเคราะห์นโยบายการวัดผล ประเมินผลการวิจัยหรือพัฒนา (4) การวิจัยอาจผันแปรตามข้อกำหนดทางวิชาการของผู้วิจัย เช่น ทางจิตวิทยา สังคมศาสตร์ กฎหมาย สังคมวิทยา มานุษยวิทยา เศรษฐศาสตร์และการบริหารระบบราชการ สำหรับการวิจัยนี้ จัดเป็นการวิจัยนโยบายประเภทการวิจัยเชิงนโยบาย(policy research)

1.10.2 แนวคิดและลักษณะสำคัญของการวิจัยเชิงนโยบาย

วิโรจน์ สารรัตนะ (2550) ได้ศึกษาวิเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับนโยบาย ในประเด็น ความหมาย ลักษณะของนโยบายที่ดี รูปแบบการกำหนดนโยบาย รูปแบบการตัดสินใจกับการกำหนดนโยบาย และแนวการวิจัยเชิงนโยบายตามทัศนะของ Majchrzak (1984) ตลอดจนข้อเสนอแนะ แนวการนำไปประยุกต์ใช้ในการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าบทศึกษาวิเคราะห์ดังกล่าวจะนำไปสู่การวิเคราะห์และสังเคราะห์เพื่อกำหนดแนวทางการวิจัยเชิงนโยบาย ของผู้วิจัยในครั้งนี้ได้ จึงขอนำเอาบทศึกษาวิเคราะห์มากล่าวถึงก่อนที่จะกล่าวถึงแนวคิดอื่นในลำดับต่อไป ดังนี้

นโยบาย(policy) เป็นข้อความที่บอกให้ทราบถึงทิศทางการเปลี่ยนแปลงขององค์การ หรือของสังคม ทิศทางดังกล่าวอาจจะอธิบายถึงเรื่องอะไร เพื่ออะไร อย่างไร และเพียงใด ของความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นได้ โดยมีองค์ประกอบสำคัญ 2 ส่วน คือ วัตถุประสงค์ของนโยบาย(policy objective) และแนวทางของนโยบาย(policy means) นโยบายจะขาดองค์ประกอบสำคัญส่วนใดส่วนหนึ่งนี้ไม่ได้ เช่น มีเพียงวัตถุประสงค์ไม่บอกแนวทาง สิ่งที่กำหนดนั้นก็ไม่นับเป็นนโยบาย จะมีค่าเพียงเป็นความปรารถนาเท่านั้น เป็นต้น และบางครั้งนโยบายที่ดีอาจจำเป็นต้องมีองค์ประกอบส่วนที่ 2 คือ กลไกของนโยบาย(policy mechanism) อีกด้วย กลไกของนโยบายจะช่วยให้เห็นว่า การจะบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดตามแนวทางที่ชี้แนะไว้จะต้องมีกลไกอะไรบ้างเป็นเครื่องมือ กลไกนโยบายนี้หมายรวมถึงตั้งแต่ระเบียบ กฎหมาย ที่รองรับการปฏิบัติ หน่วยงานที่ปฏิบัติ ตลอดจนทรัพยากรต่างๆ ที่ใช้ปฏิบัติ

ในการกำหนดนโยบายนั้น แม้ผู้กำหนดอาจมีค่านิยม ความสำนึก หรือเจตนารมณ์แตกต่างกันออกไป ซึ่งอาจทำให้ได้นโยบายที่เหมาะสมหรือไม่เหมาะสมแตกต่างกันออกไป แต่ก็มีข้อเสนอแนะให้คำนึงถึงลักษณะของนโยบายที่ดี ดังนี้ เช่น (1) นโยบายที่ดีจะต้องมีเป้าหมายที่ส่งผลประโยชน์แก่องค์การหรือประชาชนโดยส่วนรวมมากที่สุด (2) นโยบายที่ดีควรได้มาจากการถ่วงถองถึงความสำคัญของปัญหาหรือความต้องการ (3) นโยบายที่ดีควรจะครอบคลุมภารกิจทุกด้านในแต่ละด้านนั้นควรมีความสอดคล้องกัน สนับสนุนซึ่งกันและกัน ไม่ควรจะขัดแย้งกัน (4) นโยบายที่ดีควรประกอบด้วย เป้าหมาย แนวทาง และกลวิธีที่ดี ดำเนินการได้เร็วที่สุดและเสียค่าใช้จ่ายน้อยที่สุด (5) นโยบายที่ดีนอกจากจะมีเนื้อหาเป็นหลักในการทำงานแล้ว เนื้อหาดังกล่าวควรจะเป็นหลักในการประเมินความสำเร็จได้ด้วยดี และควรคำนึงถึงทั้งในเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ (6) นโยบายที่ดีจะเป็นข้อความที่ชัดเจน ถ่ายทอดไปสู่ผู้ปฏิบัติได้โดยง่าย และมีความเข้าใจได้ตรงกัน

อย่างไรก็ตาม คุณลักษณะที่ดีที่เหมาะสมของนโยบายในองค์การใดองค์การหนึ่ง อาจถือเอาทัศนคติของบุคคลเป็นที่ตั้ง เพราะนโยบายสามารถมองได้จากหลายแง่มุม แง่มุมหนึ่งอาจเป็นที่ยอมรับของบุคคลคนหนึ่งหรือกลุ่มหนึ่ง แต่อาจไม่เป็นที่ยอมรับของอีกบุคคลคนหนึ่งหรืออีกกลุ่มหนึ่ง ดังนั้นคุณลักษณะที่ดีของนโยบายอีกประการหนึ่ง คือ การถือเสียงข้างมากหรือเป็นทัศนะของกลุ่มคนส่วนใหญ่โดยอนุโลม ที่อาจมีคนอีกกลุ่มหนึ่งหรือจำนวนน้อยโจมตีคัดค้านและวิพากษ์วิจารณ์ไปตามทัศนะหรือตามเหตุผลของบุคคลกลุ่มนั้น

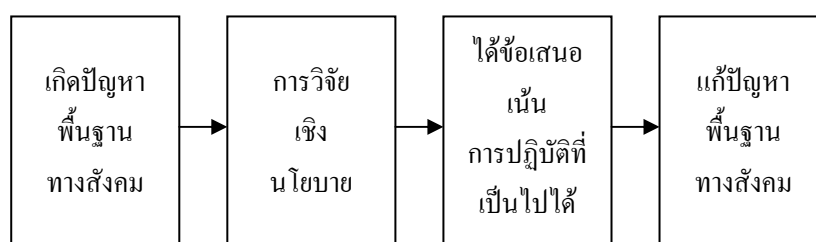
การกำหนดนโยบายมีหลายรูปแบบ แต่ละรูปแบบมีจุดเน้นแตกต่างกันไป บางรูปแบบก็สามารถนำมาผสมผสานเข้าด้วยกันได้ บางรูปแบบก็มีความแตกต่างกันออกไปโดยสิ้นเชิง เช่น (1) รูปแบบผู้นำ (elite model) กำหนดโดยผู้นำ ยึดถือหลักอำนาจนิยมว่า ผู้นำต้องการอะไร เมื่อกำหนดมาแล้วก็เป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้ตาม ที่จะนำนโยบายนั้นไปปฏิบัติให้บรรลุผล (2) รูปแบบกลุ่ม (group model) กำหนดโดยกลุ่ม ยึดถือหลักการมีส่วนร่วม และการหาจุดร่วมระหว่างกลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ โดยอาจอาศัยหลักการเสียงข้างมาก การประนีประนอม หรือการเจรจาต่อรอง (3) รูปแบบสถาบัน (institutional model) กำหนดโดยสถาบัน ยึดหลักความเป็นสถาบัน อ้างอิงความเป็นสถาบันที่ทุกคนต้องปฏิบัติตาม หากไม่ปฏิบัติตามอาจมีบทลงโทษ (4) รูปแบบค่อยเป็นค่อยไป (incremental model) ยึดถือแนวคิดความต่อเนื่องจากอดีตสู่ปัจจุบันและอนาคต “สมัยก่อนเคยทำกันอย่างไร สมัยนี้ก็ทำกันไปอย่างนั้น” ทั้งนี้เนื่องจากมีเวลาจำกัด งบประมาณน้อย หรือไม่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ใหม่ๆ (5) รูปแบบระบบ (system model) ยึดถือแนวคิดว่า นโยบายเป็นปัจจัยป้อนออก (output) ที่เกิดจากปัจจัยป้อนเข้า (input) ของปัญหาความต้องการหรือข้อเรียกร้องจากกลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ ในองค์การหรือสังคม แล้วมีกระบวนการ (process) ของโครงสร้างองค์การหรือสังคมที่จะกำหนดเป็นนโยบายออกมา (6) รูปแบบกระบวนการ (process model) ยึดถือแนวคิดว่าการกำหนดนโยบายเป็นกิจกรรมที่มีขั้นตอนต่างๆ เป็นกระบวนการ ดังนี้ คือ มีขั้นตอนการกำหนดปัญหา ความต้องการ หรือข้อเรียกร้อง มีขั้นตอนการเสนอแนะทางเลือกนโยบายหลากหลายทางเลือก มีขั้นตอนการเลือกนโยบายที่ดีที่สุดหรือที่เหมาะสม มีขั้นตอนการนำนโยบายไปปฏิบัติ และมีขั้นตอนการประเมินผลนโยบาย (7) รูปแบบมีเหตุผล (rational model) คำนึงถึงผลตอบแทน (gain) ที่จะได้รับมากกว่าค่าใช้จ่าย (cost) ซึ่งผลตอบแทนไม่ได้หมายถึงเฉพาะเรื่องเงินเท่านั้น แต่หมายถึงผลได้ผลเสียในด้านอื่นด้วย ซึ่งการที่จะกำหนดนโยบายตามรูปแบบนี้ออกมาได้ ผู้กำหนดนโยบายต้องมีความรู้ความสามารถหลายประการ เช่น รู้ว่าองค์การหรือสังคมต้องการอะไร มีน้ำหนักมากน้อยกว่ากันอย่างไร รู้ทางเลือกนโยบายทุกทางที่มีอยู่ สามารถคาดการณ์ผลของทางเลือกนโยบายแต่ละทางได้ถูกต้อง สามารถคำนวณหาอัตราส่วนระหว่างผลตอบแทนและค่าใช้จ่ายสำหรับแต่ละทางเลือก และสามารถเลือกนโยบายที่ให้ประสิทธิภาพสูงสุด

การกำหนดนโยบายในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งดังกล่าวข้างต้น เกี่ยวข้องกับรูปแบบการตัดสินใจของผู้กำหนดนโยบายด้วย ซึ่งส่วนใหญ่จำแนกออกเป็นสองลักษณะ คือ (1) การตัดสินใจแบบมีเหตุผล (rational decision making) เป็นการตัดสินใจที่มีกระบวนการที่จะทำให้มีข้อมูลสารสนเทศประกอบการตัดสินใจที่เพียงพอ และ (2) การตัดสินใจแบบไม่มีเหตุผล (non-rational decision model) อาจเป็นการตัดสินใจตามความพอใจ (satisfying) มุ่งหาทางเลือกที่คิดว่าเป็นที่พึงพอใจ ไม่คำนึงว่าเป็นทางเลือกที่ดีแล้วหรือไม่ หรืออาจเป็นการตัดสินใจแบบค่อยเป็นค่อยไป (incremental) มุ่งเพียงเพื่อให้อยู่ในระดับที่พอทนได้ ขยายแผ่เอาหน้ารอด ไม่หวังผลระยะยาว หรืออาจเป็นการตัดสินใจแบบสุ่มเสี่ยง (rubbish-bin) เป็นต้น ซึ่งเป็นการเน้นอน

ว่า สิ่งทีพึงประสงค์ในการตัดสินใจเพื่อกำหนดนโยบายของผู้ใด ๆ กลุ่มใด ๆ หรือสถาบันใด ๆ ก็คือรูปแบบการตัดสินใจแบบมีเหตุผล ซึ่งกระบวนการหนึ่งที่จะนำมาซึ่งข้อมูลสารสนเทศเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจที่เพียงพอ นั่นก็คือ กระบวนการของการวิจัยเชิงนโยบาย

Majchrzak (1984) ซึ่งได้กล่าวถึงการวิจัยเชิงนโยบาย(policy research) ว่าเป็นกระบวนการศึกษาปัญหาพื้นฐานทางสังคม เพื่อให้ได้ข้อเสนอที่เน้นการปฏิบัติที่เป็นไปได้(possible action oriented recommendations) สำหรับผู้กำหนดนโยบายใช้ประกอบการตัดสินใจในการแก้ปัญหาต่างๆ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง การวิจัยเชิงนโยบายจะมุ่งศึกษาปัญหาทางสังคม เช่น ปัญหาเกี่ยวกับโภชนาการ ปัญหาความยากจน ปัญหาเงินเฟ้อ หรือปัญหาความขาดประสิทธิภาพในการบริหารองค์การ เป็นต้น ด้วยกระบวนการวิจัยที่จะทำให้ข้อเสนอเชิงนโยบายได้รับการพัฒนาขึ้น และมีการสื่อสารข้อเสนอเหล่านั้นต่อผู้กำหนดนโยบาย

การวิจัยเชิงนโยบาย สามารถกระทำได้ด้วยระเบียบวิธีวิจัยที่หลากหลายอาจเป็นการวิจัยพื้นฐาน(basic research) การวิจัยประยุกต์(applied research) หรือการวิจัยผสม(mixed) อย่างไรก็ตาม จุดมุ่งหมายในการวิจัยจะเป็นสิ่งเดียวกัน นั่นคือ การให้ได้มาซึ่งข้อเสนอที่เน้นการปฏิบัติที่เป็นไปได้ เพื่อการแก้ปัญหาพื้นฐานทางสังคมที่นำมาเป็นประเด็นในการศึกษาวิจัย คู่มือฉบับความสัมพันธ์เชิงเหตุผลดังนี้(ภาพที่ 1)

ภาพที่ 1 ความสัมพันธ์เชิงเหตุผลของจุดมุ่งหมายในการวิจัยเชิงนโยบาย

การวิจัยเชิงนโยบายมีข้อควรตระหนักหลายประการ เช่น ผลจากการวิจัยเป็นเพียงส่วนหนึ่งของบรรดาปัจจัยป้อนเข้า(inputs) ที่จะนำเข้าสู่การตัดสินใจเชิงนโยบาย(policy decision) ยังมีปัจจัยป้อนเข้าอื่นๆ ที่จะต้องนำมาประกอบการตัดสินใจอื่นๆ อีก เช่น นโยบายที่มีอยู่เดิม ทักษะ ความปรารถนา หรือความเห็นของผู้เกี่ยวข้องหรือของสถาบัน หรือแม้แต่ทัศนคติของผู้คนที่มีความก่อนหน้า เป็นต้น นอกจากนั้น ในกระบวนการตัดสินใจนโยบาย ยังต้องอาศัยความเห็นพ้องต้องกันและการประนีประนอมด้วย ดังนั้น “ความจริงอาจจะไม่ได้หมายถึงความดีที่จะได้รับการยอมรับ” หากความปรารถนาของสถาบันขัดแย้งกับข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย ยิ่งกว่านั้น ยังมีสินค้าที่จะเป็นตัวเลือกให้กับผู้ตัดสินใจนโยบายอีกหลายตัวเพื่อนำมาจัดลำดับความสำคัญ จึงเป็นบทบาทของผู้วิจัยที่จะต้องชี้ให้เห็นได้ว่า ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยจะให้ผลประโยชน์ดีกว่าสินค้าที่เป็นตัวเลือกอื่นๆ อีกประการหนึ่งก็คือ การวิจัยเชิงนโยบายเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับปัญหาทางสังคมที่มีความซับซ้อนและยากจะแก้ไข ต้องอาศัยกระบวนการวางแผน การปฏิบัติ การประเมิน และการมีข้อมูลป้อนกลับ และต้องคำนึงถึงบริบทที่เป็นจริงประกอบอีกด้วย ดังนั้น ผู้วิจัยและผู้ตัดสินใจนโยบายจะต้องตระหนักว่า การวิจัยเชิงนโยบายไม่ใช่เป็นยาครอบจักรวาลที่จะรักษาได้ทุกโรคในการแก้ปัญหาสังคมนั้น สิ่งที่สามารถกระทำได้นี้คือ

การแสวงหาข้อมูลสารสนเทศที่มีคุณค่าเพื่อประกอบการตัดสินใจ โดยคาดหวังว่าจะช่วยให้การแก้ปัญหาเป็นไปด้วยดี และคาดหวังว่า สิ่งนั้นอาจจะช่วยแก้ไขหรือป้องกันการเกิดขึ้นของปัญหาบางปัญหาได้ และประการสุดท้ายคือ กระบวนการนโยบายจะมีความซับซ้อนยิ่งขึ้นหากปัญหาที่ศึกษานั้นมีความซับซ้อน ผู้วิจัยจึงจะต้องเข้าใจในส่วนของผู้ที่เกี่ยวข้องที่มีอย่างมากมาย ตลอดจนกลไกสนับสนุนต่างๆ ให้ดี มิฉะนั้นก็อาจจะไม่สามารถนำเสนอให้ข้อมูลสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อผู้กำหนดนโยบายได้อย่างที่คาดหวัง

การวิจัยเชิงนโยบายมีพัฒนาการมาตั้งแต่ช่วงทศวรรษ 1970 มีการจัดตั้งสถาบันวิจัยเชิงนโยบาย การจัดทำวารสาร และจัดโปรแกรมการฝึกอบรมกันมากมาย แต่ก็ถือว่าเป็นเพียงจุดเริ่มต้นเพื่อความมั่นคงต่อไปในอนาคต และยังคงอาศัยระยะเวลาเพื่อพิสูจน์ประเด็นเกี่ยวกับจริยธรรมและมาตรฐานของการวิจัยประเภทนี้ อีก แต่อย่างไรก็ตาม การวิจัยเชิงนโยบายในที่ต่างๆ กัน อาจจะผันแปรไปตามประเด็นต่างๆ ดังนี้ เช่น (1) แหล่งทุนที่เป็นผู้ใช้หรือไม่ใช้ประโยชน์จากการวิจัย หากเป็นผู้ใช้ประโยชน์จากผลการวิจัย การเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องด้วยก็จะยิ่งมีมาก (2) จุดเน้นของการวิจัยอยู่ที่การหาที่มาของปัญหาหรือหาทางแก้ปัญหา ซึ่งแม้จุดมุ่งหมายหลักของการวิจัยเชิงนโยบายจะอยู่ที่การหาทางแก้ปัญหา แต่บางกรณีก็จำเป็นต้องศึกษาหาที่มาของปัญหาให้ชัดเจนเสียก่อน (3) ความเป็นผู้วิจัยภายในหรือภายนอกองค์กร หากเป็นผู้วิจัยภายในองค์กรอาจจะพบอุปสรรคปัญหาความเป็นระบบราชการและการมีวิสัยทัศน์ในปัญหาที่วิจัย ในขณะที่ผู้วิจัยภายนอกอาจจะมีความเป็นอิสระในการที่จะวิพากษ์วิจารณ์ได้มากกว่า แต่ขณะเดียวกันผู้วิจัยภายในอาจจะมีความเข้าใจบริบททางการเมืองและอุปสรรคขององค์กรที่จะมีผลต่อการนำข้อเสนอจากผลการวิจัยไปใช้ได้ดีกว่า (4) หลักการทางวิชาการของผู้วิจัย ซึ่งหากต้องการแก้ไขปัญหาลำเอียงเชิงวิชาการ และป้องกันการมีมุมมองเฉพาะด้าน ก็จะมีการวิจัยเชิงบูรณาการระหว่างศาสตร์สาขาต่างๆ ขึ้น

ถึงแม้การวิจัยเชิงนโยบายจะผันแปรแตกต่างกันไปตามประเด็นต่างๆ ดังกล่าวข้างต้น แต่ก็ยังมีผู้กำหนดลักษณะสำคัญของการวิจัยเชิงนโยบายไว้ ดังนี้คือ (1) เป็นพหุมิติ(multidimension) มองปัญหาที่ศึกษาด้วยหลากหลายแง่มุม (2) เฉพาะกรณีและเชิงประจักษ์(empirico-inductive approach) ในลักษณะเป็นทฤษฎีฐานราก(grounded theory) ไม่กำหนดเหตุและผลของปัญหาตามทฤษฎีไว้ล่วงหน้าเพื่อทดสอบสมมุติฐาน (3) ให้ความสำคัญทั้งอดีต ปัจจุบัน และอนาคต ไม่กำหนดกรอบตัวแปรไว้อย่างตายตัว แต่เปิดกว้างต่ออิทธิพลและตัวแปรแทรกซ้อนต่างๆ (4) ตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้ผลงานวิจัยหรือแหล่งทุนสนับสนุน (5) แสดงค่านิยม(หรือแนวคิด) ให้เห็นชัดเจนในนิยามของปัญหา ปัญหาการวิจัย การพัฒนาข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย และการเผยแพร่ผลการวิจัย

1.10.3 ขั้นตอนการวิจัยเชิงนโยบาย

Majchrzak ได้เสนอขั้นตอนการวิจัยเชิงนโยบาย 5 ขั้นตอน คือ (1) การเตรียมการ (2) การกำหนดกรอบแนวคิด (3) การวิเคราะห์เชิงเทคนิค (4) การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะ (5) การสื่อสารข้อเสนอแนะ โดยมีสาระสำคัญดังนี้

1.10.3.1 การเตรียมการ(preparation) เป็นการศึกษาสภาพในอดีตและในปัจจุบันของบริบทนโยบายในปัญหาที่ศึกษา เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการที่จะกำหนดทิศทางการวิจัยที่จะทำ ให้ได้ผลการวิจัยที่เป็นประโยชน์ โดยทั่วไปจะให้ความสำคัญในประเด็นต่างๆ ดังนี้ คือ

(1) บริบทการกำหนดนโยบายในปัญหาที่ศึกษาทั้งในอดีต ปัจจุบัน และ แนวโน้มในอนาคต รวมถึงกลไกสนับสนุน(supportive mechanism) ความหมายเดียวกับคำว่า กลไกของนโยบาย (policy mechanism) ที่กล่าวถึงข้างต้น ที่นำนโยบายไปสู่การปฏิบัติให้บรรลุผล การระดมกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ที่สำคัญ (key stakeholders) ในกระบวนการกำหนดนโยบายหรือที่จะได้รับผลกระทบจากการตัดสินใจในปัญหาที่ศึกษา และการทำความเข้าใจโครงสร้างอำนาจ(power structure) ในกระบวนการกำหนดนโยบายด้วยว่าใครเป็นผู้มีอำนาจในการตัดสินใจหลัก ใครเป็นผู้มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ และใครที่ไม่มีอิทธิพล

(2) นิยาม ข้อตกลงเบื้องต้น และค่านิยม ของผู้มีส่วนได้เสียที่มีต่อปัญหา ที่ศึกษาว่าเป็นอย่างไร เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย เห็นว่าเป็นปัญหาหรือไม่เป็นปัญหา เห็นตรงกันหรือแตกต่างกัน ความเชื่อในสาเหตุหรือทางแก้ไขเป็นอย่างไร ทั้งนี้เพื่อให้การกำหนดค่านิยมหรือแนวคิด ตลอดจนข้อตกลงเบื้องต้นของการวิจัยมีความชัดเจน

(3) ประเภทของข้อเสนอแนะที่เป็นไปได้เกี่ยวกับปัญหาที่ศึกษาอย่างไรที่จะเป็นที่ยอมรับ อย่างไรที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงนี้ มีประเด็นที่เป็นข้อชี้แนะ การให้ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยในลักษณะที่เป็นเส้นต่อเนื่อง(continuum) ระหว่างข้อเสนอแนะเพื่อการเปลี่ยนแปลงแบบค่อยเป็นค่อยไปจากที่มีอยู่เดิม(incremental change) ในประเด็นเล็กๆ และใช้ระยะเวลาสั้น ไปถึงข้อเสนอแนะเพื่อการเปลี่ยนแปลงให้เกิดสิ่งใหม่ (fundamental change) ที่ต้องใช้เวลาและความพยายามสูง และข้อเสนอแนะแบบผสม (mixed scanning) ที่ให้ข้อเสนอแนะให้เกิดสิ่งใหม่จากการเปลี่ยนแปลงในสิ่งที่มีอยู่เดิม

(4) ทรัพยากรที่ต้องการและจำเป็นสำหรับการวิจัย ไม่เฉพาะด้านการเงิน แต่รวมถึงสิ่งอำนวยความสะดวก บุคลากร และวัสดุอุปกรณ์ด้วย เพื่อให้การศึกษาในขั้นตอนนี้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีข้อเสนอแนะขั้นตอนการดำเนินงานไว้เป็นแนวทาง ดังนี้ (1) เลือกและกำหนดปัญหาที่จะศึกษาวิจัย (2) กำหนดประเด็นนโยบายที่สำคัญ (3) วิเคราะห์ความเป็นมาของประเด็นนโยบาย (4) สืบค้นงานวิจัยที่มีมาก่อนหน้าและผลที่มีต่อการเปลี่ยนแปลง (5) จัดหาแผนภูมิองค์การและผู้มีอำนาจในการตัดสินใจ (6) กำหนดรูปแบบกระบวนการตัดสินใจ (7) สัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้เสีย (8) สังเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับ

โดยพยายามตอบคำถาม ว่าใครคือผู้ใช้ผลวิจัย ในบรรดาผู้ใช้ ผลการวิจัยนั้น ใครเป็นผู้มีอำนาจในการตัดสินใจ เขามีอำนาจในการตัดสินใจอย่างเพียงพอหรือไม่ เขามีความผูกพันและมี ความคาดหวังที่จะนำผลการวิจัยไปสู่การปฏิบัติเพื่อบรรลุผลมากนักน้อยเพียงใด บริบททางวัฒนธรรมสังคมได้เอื้อต่อการเปลี่ยนแปลงหรือไม่ มากน้อยเพียงใด และทรัพยากรที่จำเป็นต้องใช้มีอะไรบ้าง สามารถหามาได้เพียงพอหรือไม่ เป็นต้น ซึ่งจากผลการสังเคราะห์ข้อมูลดังกล่าว จะนำไปสู่การตัดสินใจว่าจะทำการวิจัยต่อไปหรือไม่ หากสามารถตอบได้ว่า ผู้ใช้ประโยชน์จากผลการวิจัยที่กำหนด บริบททางวัฒนธรรมสังคม และทรัพยากรที่จัดหามาได้ มีความเป็นไปได้ที่จะทำการวิจัยที่มีคุณค่า และตนเองมีความเหมาะสมที่จะทำวิจัย ก็ตัดสินใจที่จะทำวิจัยนั้นได้

1.10.3.2 ขั้นกำหนดกรอบแนวคิด(conceptualizing) เป็นขั้นตอนดำเนินงานใน 3 กิจกรรมหลัก คือ

(1) พัฒนาตัวแบบเบื้องต้นของปัญหาที่ศึกษา(developing a preliminary model of the social) ในอดีตมักนิยมวิพากษ์วิจารณ์ถึงการขาดความชัดเจนและขาดความเข้าใจในประเด็นที่ศึกษา

มีการวิเคราะห์อย่างง่าย แยก และกำหนดจุดเน้นที่ไม่ชัดเจน ในปัจจุบัน เป็นการวิเคราะห์ถึงนิยามของปัญหา สาเหตุของปัญหา สร้างตัวแบบ กำหนดค่านิยมและข้อตกลงเบื้องต้นที่จะนำไปสู่การกำหนดคำถามการวิจัย (research questions) ซึ่งการพัฒนาตัวแบบเบื้องต้นของปัญหาที่ศึกษานี้จะอาศัยข้อมูลที่ได้ในระยะเวลาเตรียมการ และจากการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง(literature review) มีข้อเตือนใจว่า ตัวแบบเบื้องต้นที่แตกต่างกันจะนำไปสู่คำถามการวิจัยที่แตกต่างกัน ดังนั้นจะต้องพัฒนาขึ้นด้วยความรอบคอบ มีข้อมูลประกอบการพิจารณาอย่างเพียงพอ

(2) คำถามการวิจัย(formulating specific research questions) กำหนดขึ้น หลังการพัฒนาตัวแบบเบื้องต้น ซึ่งเนื่องจากคำถามการวิจัยจะนำไปสู่การวางแผนระเบียบวิธีวิจัยที่จะใช้ และการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ ดังนั้นจะต้องกำหนดขึ้นอย่างรอบคอบและระมัดระวัง

คำถามการวิจัยควรคำนึงถึงขั้นตอนดังนี้ (1) กำหนดว่าผลที่คาดหวังจากการวิจัยคืออะไร เป็นไปในรูปแบบใด แบบค่อยเป็นค่อยไป หรือแบบสิ่งใหม่ๆ หรือแบบผสม(incremental/fundamental/mixed) (2) กำหนดประเด็นของปัญหาที่ศึกษา ควรคำนึงถึงความเป็น พหุมิติ (multi-dimension) ซึ่งจะทำให้ได้ผลการวิจัยที่ครอบคลุมและมีความหมาย แต่ก็ควรมีแนวหรือเกณฑ์ในการเลือกประเด็นที่จะศึกษาด้วย (3) กำหนดตัวแปรที่สามารถจัดกระทำเพื่อการเปลี่ยนแปลงได้ (malleable variables) โดยพิจารณาจากผลที่คาดหวัง และประเด็นของปัญหาที่กำหนด (4) กำหนดคำถามการวิจัยขึ้นจากตัวแปรที่กำหนด ที่จะนำไปสู่ผลที่คาดหวังจากประเด็นปัญหาที่กำหนด

คำถามการวิจัยมีเกณฑ์ที่ควรคำนึงถึง ดังนี้ (1) ควรสะท้อนให้เห็นถึงประเด็นของปัญหา (2) สามารถศึกษาหาคำตอบได้ (3) เหมาะสมกับเวลาที่จะเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจ นโยบาย ทั้งในปัจจุบันและอนาคต (4) เป็นผลจากการสังเคราะห์หลากหลายมุมมอง สะท้อนให้เห็นถึงผลการวิจัยที่เป็นไปอย่างครอบคลุมและบูรณาการ (5) ควรแสดงถึงนัยเชิงนโยบาย โดยกำหนดประเด็นในลักษณะที่จะช่วยให้ผู้ตัดสินใจใช้ในการแก้ปัญหาได้ (6) การเลือกผู้ดำเนินการวิจัย(selecting research investigators) มีประเด็นการตัดสินใจใน 3 กรณีดังนี้ (1) การศึกษาเป็นทีมหรือเดี่ยว หากเรื่องที่วิจัยไม่ใหญ่โตมากนักก็ควรศึกษาเดี่ยว แต่หากเป็นเรื่องใหญ่ มีผลกระทบมาก ควรศึกษาเป็นทีมและควรคำนึงถึงหลักการสหวิทยาการ(interdisciplinary) (2) การเลือกภูมิหลังของผู้วิจัย โดยเฉพาะภูมิหลังในเชิงวิชาการ และ (3) ที่ปรึกษาในการวิจัย ซึ่งอาจเป็นทีมที่ปรึกษา หรือเป็นคณะกรรมการอำนวยการ

1.10.3.3 ขั้นการวิเคราะห์เชิงเทคนิค(technical analysis)

เป็นการตรวจสอบถึงปัจจัย(factors) ที่อาจเป็นสาเหตุของปัญหา โดยมีขั้นตอนหลักเช่นเดียวกับการวิจัยโดยทั่วไป ดังนี้

(1) การนิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการของตัวแปร(operationalization of variables) เป็นการกำหนดนิยามตัวแปรที่สามารถจัดกระทำเพื่อการเปลี่ยนแปลงได้(malleable variables) ที่กำหนดในขั้นตอนกำหนดคำถามการวิจัย ให้อยู่ในรูปของดัชนีชี้วัด(indicators) ที่มีความเฉพาะเจาะจงและสามารถวัดได้

(2) การออกแบบระเบียบวิธีวิจัย(design of study methodology) ซึ่งเนื่องจากการวิจัยเชิงนโยบายมุ่งเน้นหาข้อเสนอเพื่อการตัดสินใจนโยบายมากกว่าเหตุผลในเชิงวิชาการ ดังนั้นระเบียบวิธีวิจัยเชิงนโยบายจึงสามารถจะดัดแปลง(adapting) ผสม(combining) หรือปรับปรุง(improvising) ให้มี

ความเหมาะสมได้ ส่วนมากแล้วจะไม่ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเดี่ยว แต่จะเป็นแบบผสม จากระเบียบวิธีวิจัยประเภทต่างๆ ซึ่งจะเป็นประเภทใดบ้างนั้นขึ้นอยู่กับคำถามการวิจัย(ไม่ใช่กำหนดคำถามการวิจัยให้สอดคล้องกับระเบียบวิธีวิจัย) เช่น (1) การสังเคราะห์ประเด็น(focused synthesis) จากข้อมูลหลากหลายแหล่ง อาจจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้มีส่วนได้เสีย การประชาพิจารณา ผู้วิจัยที่มีประสบการณ์มาก่อน และสิ่งพิมพ์ต่างๆ (2) การวิเคราะห์ข้อมูลทุติยภูมิ(secondary analysis) จากฐานข้อมูลแหล่งต่างๆ เพื่อสร้างฐานข้อมูลใหม่ขึ้นมาในประเด็นที่ศึกษา (3) การทดลองภาคสนาม(field experiments) ซึ่งอาจเป็นการทดลองโดยใช้หลักการสุ่ม(randomized field experiment) หรือแบบกึ่งทดลอง(quasi-experiment) (4) วิธีการเชิงคุณภาพ(qualitative methods) อาจเป็นการสนทนากลุ่ม(focused group discussion) การสัมภาษณ์เชิงลึก(in-depth interview) การสังเกตแบบมีส่วนร่วม(participant observation) (5) การสำรวจ(survey) จากกลุ่มตัวอย่างของประชากร (6) กรณีศึกษา(case study) ซึ่งสามารถเก็บข้อมูลได้ทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ แม้ธรรมชาติของการวิจัยนี้จะเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพก็ตาม (7) การวิเคราะห์ต้นทุน-กำไร และต้นทุน-ประสิทธิผล(cost benefit and cost-effectiveness analysis)

(3) การวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล(results and conclusion) ซึ่งควรคำนึงถึงความเหมาะสมของข้อมูล ความสามารถตอบคำถามการวิจัย โดยอาจเป็นการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบพหุคูณ การวิเคราะห์โครงสร้างสัมพัทธ์เชิงเหตุผล เป็นต้น และการสรุปผลการวิจัยควรนำเสนออย่างง่ายที่คนทั่วไป(lay people) สามารถจะเข้าใจได้ และเน้นผลการวิจัยที่สำคัญ

(4) การพัฒนาร่างข้อเสนอแนะ(developing tentative policy recommendations) ซึ่งนอกจากจะพิจารณาจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่สรุปผลไว้แล้ว ควรพิจารณาความรู้เกี่ยวกับบริบททางสังคมการเมือง(sociopolitical context) จากผลการศึกษาในระยะเตรียมการด้วยการให้ข้อเสนอแนะควรหลากหลายทางเลือก ไม่ควรเน้นเฉพาะทางเลือกเดียว ควรคำนึงถึงทั้งข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิบัติ ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว และข้อเสนอแนะนั้นอาจจะเกี่ยวกับกลไกสนับสนุน(supportive mechanisms) ที่จะช่วยสนับสนุนการนำข้อเสนอเชิงนโยบายไปสู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพได้ด้วย

1.10.3.4 ขั้นการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะ(analysis of recommendations)

งานวิจัยส่วนใหญ่จะจบลงตรงที่การสรุปผลและการให้ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย แต่การวิจัย เชิงนโยบายจะไม่หยุดลงเพียงข้อเสนอแนะที่ได้มาเท่านั้น แต่จะศึกษาต่อเนื่องเพื่อ “คาดคะเนถึงโอกาสในการปฏิบัติ” (estimating the probability of implementation) ของข้อเสนอแนะนั้นอีกด้วย โดยมีกิจกรรม ดังนี้ คือ

(1) การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสีย(analysis of stakeholders) ที่จะมีผลต่อการตัดสินใจนโยบาย โดยวิเคราะห์จากผู้มีส่วนได้เสียที่กำหนดไว้ในขั้นตอนการเตรียมการ ที่อาจกำหนดลดลงหรือเพิ่มเติมได้โดยจำแนกผู้มีส่วนได้เสียเหล่านั้นออกเป็น “กลุ่มผู้ตัดสินใจนโยบาย” (decision makers) ต่อการนำข้อเสนอไปสู่การปฏิบัติ และ “กลุ่มผู้มีอิทธิพล” (influencers) ต่อการตัดสินใจนโยบาย เพื่อวิเคราะห์อำนาจของผู้มีส่วนได้เสียที่จะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจนโยบายในสามมิติ คือ (1) ปริมาณของทรัพยากรที่จะสามารถจัดหามาได้ เช่น เงิน อาสาสมัคร การประสานงาน ข้อมูลสารสนเทศ เป็นต้น (2) คุณลักษณะที่จะช่วยให้ผู้มีส่วนได้เสียมีความสามารถในการระดมทรัพยากรมาใช้ เช่น ความเกาะเกี่ยวกันเป็นกลุ่ม ความเห็นพ้องต้องกัน และภาวะความเป็นผู้นำ เป็นต้น (3) ความสามารถของผู้มีส่วนได้เสียที่จะเข้าถึงกลุ่มผู้ตัดสินใจนโยบายได้ ซึ่งยิ่งกลุ่ม

ผู้ตัดสินใจนโยบายรับฟังข้อคิดเห็นของกลุ่มผู้ได้เสียมากเพียงใด ก็แสดงว่า กลุ่มผู้มีส่วนได้เสียมีอิทธิพลที่จะช่วยผลักดันให้ข้อเสนอเชิงนโยบายสู่การปฏิบัติได้มากเท่านั้น และหลังจากนั้นจึงเป็นการศึกษาความเห็น(opinion) ของผู้มีส่วนได้เสียเหล่านั้นแต่ละราย ว่าสนับสนุนหรือคัดค้านข้อเสนอแนะนั้น ด้วยเหตุผลใด ซึ่งหากสนับสนุนมาก การนำเสนอข้อเสนอแนะนั้นก็มีความเป็นไปได้สูง

(2) การวิเคราะห์องค์การ(analysis of organization) เฉพาะการวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสียอาจไม่เพียงพอ อาจจำเป็นต้องวิเคราะห์องค์การที่จะเป็นผู้นำเอาแต่ละข้อเสนอแนะไปปฏิบัติด้วยในประเด็นต่างๆ ดังนี้ เช่น (1) โครงสร้างองค์การเพื่อการปฏิบัติ (2) ทรัพยากรที่จะใช้ และ (3) กลไกเชิงนโยบายที่จะสนับสนุนการปฏิบัติ

(3) การคาดการณ์ถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้น(predict potential consequences of recommendations) การคาดการณ์ถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากข้อเสนอแนะในแต่ละประเด็นนั้น ซึ่งแหล่งข้อมูลอาจได้มาจากหลายแหล่ง เช่น จากการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้เสีย การใช้เทคนิคเดลฟาย หรือเทคนิคการวิเคราะห์ความเสี่ยง เป็นต้น อาจพิจารณาในสามกรณีดังนี้ คือ (1) ผลกระทบที่คาดหวังและไม่ได้คาดหวัง (2) ผลกระทบโดยรวมที่มีต่อนโยบายอื่นหรือแผนงานอื่น (3) สิ่งที่จะเกิดขึ้นหากข้อเสนอแนะนั้นไม่ได้นำไปปฏิบัติ

(4) การคาดคะเนโอกาสในการปฏิบัติ(estimating the probability of implementation) จากผลการวิเคราะห์ศักยภาพของผู้มีส่วนได้เสีย ศักยภาพขององค์การ และผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้น พอที่จะทำให้ผู้วิจัยคาดคะเนได้ถึง “โอกาสในการปฏิบัติ” ทั้งในแง่ของความเป็นไปได้(feasible) และการยอมรับ(acceptable) ในลักษณะคาดคะเน(subjective) จากการแปลผลข้อมูลของผู้วิจัย ซึ่งหากข้อเสนอแนะมีโอกาที่จะเป็นไปได้ประมาณ 20-40 % ก็ถือว่าเพียงพอแล้ว อย่างไรก็ตาม ดังกล่าวในตอนต้นว่า ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยควรมีหลากหลายทางเลือก ดังนั้นอาจจะแสดงค่าเฉลี่ยเพื่อเปรียบเทียบ “ข้อเสนอทางเลือก” (alternative recommendations) แต่ละทางเลือกเหล่านั้นด้วยได้

(5) การจัดเตรียมให้ข้อเสนอแนะสุดท้าย(preparation of final recommendations) เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยจะตั้งคำถามว่า “ข้อเสนอแนะนั้นจะมีผลต่อปัญหาที่ศึกษามากน้อยเพียงใด” ซึ่งหากประเมินได้ต่ำกว่า 60% ก็มีข้อเสนอแนะในสามกรณีดังนี้ (1) ยอมรับในความเป็นไปได้ที่ต่ำนั้น (2) เปลี่ยนแปลงเป้าหมายของข้อเสนอแนะ (3) ปรับแก้ข้อเสนอแนะใหม่โดยพิจารณาประเด็นการเปลี่ยนแปลงแบบค่อยเป็นค่อยไปกับการเปลี่ยนแปลงพื้นฐานดังกล่าวในตอนต้น และอาจมีการวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสีย และหรือวิเคราะห์องค์การประกอบด้วย

1.10.3.5 การสื่อสารผลการวิจัยต่อผู้ตัดสินใจนโยบาย(communicating policy research to policymakers) การวิจัยเชิงนโยบาย หากไม่มีการสื่อสารผลงานวิจัยนั้นต่อผู้ตัดสินใจนโยบายแล้ว ถือว่ายังไม่สิ้นสุด ผู้วิจัยจะต้องดำเนินการขั้นตอนต่อไปเพื่อให้มั่นใจว่าผลงานวิจัยนั้นได้รับการพิจารณา และมีโอกาสที่จะนำไปสู่การปฏิบัติ โดยการสื่อสารนั้นควรเป็นการสื่อสารแบบสองทาง(two-way communication) และควรเลือกวิธีการและสื่อที่เหมาะสม ที่จะทำให้ผู้ตัดสินใจนโยบายได้รับรู้ เข้าใจ และเกิดการยอมรับในผลการวิจัยนั้น อย่างไรก็ตาม มีข้อเสนอแนะว่าการสื่อสารด้วยการพูด(oral communication) จะให้ผลดีกว่าการสื่อสารด้วยการเขียน(written communication)

จากทัศนะเกี่ยวกับการวิจัยเชิงนโยบายของ Majchrzak ที่นำมากล่าวข้างต้น ให้ข้อคิดหลายประการ เช่น การวิจัยเชิงนโยบายมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเสนอที่เน้นการปฏิบัติที่เป็นไปได้ เพื่อการแก้ปัญหาพื้นฐานทางสังคมที่นำมาเป็นประเด็นในการศึกษาวิจัย สามารถกระทำได้ด้วยระเบียบวิธีวิจัยที่หลากหลาย อาจเป็นการวิจัยพื้นฐาน(basic research) การวิจัยประยุกต์(applied research) หรือการวิจัยแบบผสม(mixed) โดยมีข้อควรตระหนักว่า (1) ผลจากการวิจัยเป็นเพียงส่วนหนึ่งของบรรดาปัจจัยป้อนเข้า(inputs) ที่จะนำเข้าสู่การตัดสินใจเชิงนโยบาย(policy decision) ยังมีปัจจัยป้อนเข้าอื่นๆ ที่จะต้องนำมาประกอบการตัดสินใจอื่นๆ อีก (2) การวิจัยเชิงนโยบายเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับปัญหาทางสังคมที่มีความซับซ้อนและยากจะแก้ไข ดังนั้นการวิจัยเชิงนโยบายจึงไม่ใช่เป็นยาครอบจักรวาลที่จะรักษาได้ทุกโรคในการแก้ปัญหาสังคมนั้น สิ่งที่สามารถกระทำได้ก็คือการแสวงหาข้อมูลสารสนเทศที่มีคุณค่าเพื่อประกอบการตัดสินใจ โดยคาดหวังว่าจะช่วยให้การแก้ปัญหาเป็นไปได้ด้วยดี และคาดหวังว่า สิ่งนั้นจะช่วยแก้ไขหรือป้องกันการเกิดขึ้นของปัญหาบางปัญหาได้ และ (3) กระบวนการนโยบายจะมีความซับซ้อนยิ่งขึ้นหากปัญหาที่ศึกษานั้นมีความซับซ้อน ผู้วิจัยจึงต้องเข้าใจในส่วนของผู้ที่เกี่ยวข้องที่มีอย่างมากมาย ตลอดจนกลไกสนับสนุนต่างๆ ให้ดี มิฉะนั้นก็อาจจะไม่สามารถนำเสนอให้ข้อมูลสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อผู้กำหนดนโยบายได้อย่างที่คาดหวัง

แม้ว่าการวิจัยเชิงนโยบายในที่ต่างๆ กัน อาจจะผันแปรไปตามประเด็นต่างๆ เช่น (1) แหล่งทุน (2) การศึกษากำหนดนิยามของปัญหา (3) ความเป็นผู้วิจัยภายในหรือภายนอก และ (4) หลักการทางวิชาการของผู้วิจัย ซึ่งหากต้องการแก้ไขปัญหาลำเอียงเชิงวิชาการ และป้องกันการมีมุมมองเฉพาะด้าน ก็จะมีการวิจัยเชิงบูรณาการระหว่างศาสตร์สาขาต่างๆ ขึ้น แต่ก็ยังมีลักษณะสำคัญที่ควรยึดถือดังนี้คือ (1) เป็นพหุมติ มองปัญหาที่ศึกษาด้วยหลากหลายแง่มุม (2) เฉพาะกรณีและเชิงประจักษ์ ไม่กำหนดเหตุและผลของปัญหาตามทฤษฎีไว้ล่วงหน้าเพื่อทดสอบสมมุติฐาน (3) ให้ความสำคัญทั้งอดีต ปัจจุบันและอนาคต ไม่กำหนดกรอบตัวแปรไว้อย่างตายตัว แต่เปิดกว้างต่ออิทธิพลและตัวแปรแทรกซ้อนต่างๆ (4) ตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้ผลงานวิจัยหรือแหล่งทุนสนับสนุน (5) แสดงค่านิยม (หรือแนวคิด) ให้เห็นชัดเจนในนิยามของปัญหา ปัญหาการวิจัย การพัฒนาข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย และการเผยแพร่ผลการวิจัย

การวิจัยเชิงนโยบายประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ ขั้นการเตรียมการ(preparation) เป็นการศึกษาสภาพในอดีตและในปัจจุบันของบริบทนโยบายในปัญหาที่ศึกษา เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการที่จะกำหนดทิศทางการวิจัยที่จะทำ ให้ได้ผลการวิจัยที่เป็นประโยชน์ โดยทั่วไปจะให้ความสำคัญในประเด็นเกี่ยวกับ (1) บริบทการกำหนดนโยบายในปัญหาที่ศึกษาทั้งในอดีต ปัจจุบัน และแนวโน้มในอนาคต รวมถึงกลไกสนับสนุนที่นานโยบายไปสู่การปฏิบัติให้บรรลุผล การระดมกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่สำคัญในกระบวนการกำหนดนโยบาย หรือที่จะได้รับผลกระทบจากการตัดสินใจในปัญหาที่ศึกษาและการทำความเข้าใจโครงสร้างอำนาจในกระบวนการกำหนดนโยบายด้วยว่าใครเป็นผู้มีอำนาจในการตัดสินใจหลัก ใครเป็นผู้มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ และใครที่ไม่มีอิทธิพล (2) นิยาม ข้อตกลงเบื้องต้น และค่านิยม ของผู้มีส่วนได้เสียที่มีต่อปัญหาที่ศึกษาว่าเป็นอย่างไร เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย เห็นว่าเป็นปัญหาหรือไม่เป็นปัญหา เห็นตรงกันหรือแตกต่างกัน ความเชื่อในสาเหตุหรือทางแก้ไขเป็นอย่างไร ทั้งนี้เพื่อให้การกำหนดค่านิยมหรือแนวคิด ตลอดจนข้อตกลงเบื้องต้นของการวิจัยมีความชัดเจน (3) ประเภทของข้อเสนอแนะที่เป็นไปได้เกี่ยวกับปัญหาที่ศึกษา ว่าเป็นข้อเสนอแนะเพื่อการเปลี่ยนแปลงแบบค่อยเป็นค่อยไปจากที่มีอยู่เดิม(incremental change) ในประเด็นเล็กๆ และใช้ระยะเวลาสั้น

หรือว่าข้อเสนอแนะเพื่อการเปลี่ยนแปลงให้เกิดสิ่งใหม่(fundamental change) ที่ต้องใช้เวลาและความพยายามสูง หรือว่าข้อเสนอแนะแบบผสม(mixed scanning) ซึ่งการให้ความสำคัญกับประเด็นต่างๆ ดังกล่าวจะนำไปสู่ (1) การเลือกและกำหนดปัญหาที่จะศึกษาวิจัย (2) การกำหนดประเด็นนโยบายที่สำคัญ (3) การวิเคราะห์ความเป็นมาของประเด็นนโยบาย (4) การสืบค้นงานวิจัยที่มีมาก่อนหน้าและผลที่มีต่อการเปลี่ยนแปลง (5) การแสดงแผนภูมิองค์การและผู้มีอำนาจในการตัดสินใจ (6) การกำหนดรูปแบบกระบวนการตัดสินใจ (7) การสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้เสีย และ (8) การสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับ โดยพยายามตอบคำถามว่าใครคือผู้ใช้ผลวิจัย ใครเป็นผู้มีอำนาจในการตัดสินใจ มีอำนาจในการตัดสินใจอย่างเพียงพอหรือไม่ มีความผูกพันและมีความคาดหวังที่จะนำผลการวิจัยไปสู่การปฏิบัติเพื่อบรรลุผลมากน้อยเพียงใด บริบททางวัฒนธรรมสังคมได้เอื้อต่อการเปลี่ยนแปลงหรือไม่ มากน้อยเพียงใด และทรัพยากรที่จำเป็นต้องใช้มีอะไรบ้าง สามารถหามาได้เพียงพอหรือไม่ เป็นต้น ซึ่งจากผลการสังเคราะห์ข้อมูลดังกล่าว จะนำไปสู่การตัดสินใจว่าจะทำการวิจัยต่อไปหรือไม่

ขั้นกำหนดกรอบแนวคิด(conceptualizing) มีกิจกรรมสำคัญ 3 กิจกรรมคือ (1) การพัฒนาตัวแบบเบื้องต้นของปัญหาที่ศึกษา วิเคราะห์ถึงนิยามของปัญหา สาเหตุของปัญหา สร้างตัวแบบ กำหนดคำนิยามและข้อตกลงเบื้องต้นที่จะนำไปสู่การกำหนดคำถามการวิจัย(research questions) ซึ่งต้องอาศัยข้อมูลที่ศึกษาได้ในระยะเตรียมการ และจากการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง(literature review) โดยมีข้อเตือนใจว่า ตัวแบบเบื้องต้นที่แตกต่างกันจะนำไปสู่คำถามการวิจัยที่แตกต่างกัน จึงต้องพัฒนาขึ้นด้วยความรอบคอบ มีข้อมูลประกอบการพิจารณาอย่างเพียงพอ (2) กำหนดคำถามการวิจัย หลังการพัฒนาตัวแบบเบื้องต้น ซึ่งจะนำไปสู่การวางแผนระเบียบวิธีวิจัยที่จะใช้ และการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ ดังนั้นจะต้องกำหนดขึ้นอย่างรอบคอบและระมัดระวัง โดยควรคำนึงถึง ผลที่คาดหวังจากการวิจัยคืออะไร ความเป็นพหุมิติที่จะทำให้ได้ผลการวิจัยที่ครอบคลุมและมีความหมาย การกำหนดตัวแปรที่สามารถจัดกระทำเพื่อการเปลี่ยนแปลงได้ โดยมีเกณฑ์ที่ควรคำนึงถึงดังนี้ คือ ควรสะท้อนให้เห็นถึงประเด็นของปัญหา สามารถศึกษาหาคำตอบได้ เหมาะสมกับเวลาที่จะเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจนโยบาย ทั้งในปัจจุบันและอนาคต เป็นผลจากการสังเคราะห์หลากหลายมุมมอง สะท้อนให้เห็นถึงผลการวิจัยที่เป็นไปอย่างครอบคลุมและบูรณาการ และควรแสดงถึงนัยเชิงนโยบาย โดยกำหนดประเด็นในลักษณะที่จะช่วยให้ผู้ตัดสินใจใช้ในการแก้ปัญหาได้

ขั้นการวิเคราะห์เชิงเทคนิค(technical analysis) เป็นการตรวจสอบถึงปัจจัย(factors) ที่อาจเป็นสาเหตุของปัญหา โดยมีขั้นตอนหลักเช่นเดียวกับการวิจัยโดยทั่วไป ดังนี้ การนิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการของตัวแปรการออกแบบระเบียบวิธีวิจัย(ส่วนมากแล้วจะไม่ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเดี่ยว แต่จะเป็นแบบผสม จากระเบียบวิธีวิจัยประเภทต่างๆ ซึ่งจะเป็นประเภใดบ้างนั้นขึ้นอยู่กับคำถามการวิจัย) การวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล ซึ่งควรคำนึงถึงความเหมาะสมของข้อมูล ความสามารถตอบคำถามการวิจัย และการพัฒนาร่างข้อเสนอแนะ ซึ่งนอกจากจะพิจารณาจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่สรุปผลไว้แล้ว ควรพิจารณาความรู้เกี่ยวกับบริบททางสังคมการเมืองจากผลการศึกษาในระยะเตรียมการด้วย การให้ข้อเสนอแนะควรหลากหลายทางเลือก ไม่ควรเน้นเฉพาะทางเลือกเดียว ควรคำนึงถึงทั้งข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิบัติ ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว และข้อเสนอแนะนั้นอาจจะเกี่ยวกับกลไกสนับสนุนที่จะช่วยสนับสนุนการนำข้อเสนอเชิงนโยบายไปสู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพได้ด้วย

ขั้นการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะ(analysis of recommendations) ซึ่งงานวิจัยส่วนใหญ่จะจบลงตรงที่การสรุปผลและการให้ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย แต่การวิจัยเชิงนโยบายจะไม่หยุดลงเพียงข้อเสนอแนะที่

ได้มาเท่านั้น แต่จะศึกษาต่อเนื่องเพื่อคาดคะเนถึงโอกาสในการปฏิบัติของข้อเสนอแนะนั้นอีกด้วย โดย การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสีย การวิเคราะห์องค์การ และการคาดคะเนผลกระทบที่จะเกิดขึ้น ดังรายละเอียดที่ กล่าวถึงข้างต้น จากนั้นจึงเป็นการจัดเตรียมให้ข้อเสนอแนะสุดท้าย ที่ผู้วิจัยจะตั้งคำถามว่า “ข้อเสนอแนะนั้นจะมี ผลต่อปัญหาที่ศึกษามากน้อยเพียงใด” ซึ่งหากประเมินได้ต่ำกว่า 60% ก็มีข้อเสนอแนะในสามกรณีดังนี้ (1) ยอมรับ ในความเป็นไปได้ที่ต่ำนั้น (2) เปลี่ยนแปลงเป้าหมายของข้อเสนอแนะนั้น (3) ปรับแก้ข้อเสนอแนะใหม่ โดยอาจ มีการวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสีย และหรือวิเคราะห์องค์การ ประกอบด้วย

ขั้นการสื่อสารผลการวิจัยต่อผู้ตัดสินใจนโยบาย เพื่อให้มั่นใจ ว่าผลงานวิจัยนั้น ได้รับการพิจารณา และมีโอกาสที่จะนำไปสู่การปฏิบัติ

ในการนำแนวคิดต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้นมาประยุกต์ใช้กับการวิจัยเชิงนโยบายทางการศึกษา โดย ยึดหลักการที่ว่าแนวคิดทางสังคมศาสตร์และการวิจัยเชิงประยุกต์ ไม่ได้เป็นสูตรสำเร็จรูปตายตัวแน่นอน อาจ ปรับเปลี่ยนผันแปรไปตามระบบคิดของผู้วิจัยในอีกระบบสังคมหนึ่งหรือระบบองค์การหนึ่งได้ แต่อย่างไรก็ตาม แนวคิดที่เห็นเด่นชัดของการวิจัยเชิงนโยบายที่แตกต่างจากการวิจัยประเภทอื่น คือ งานวิจัยประเภทอื่น จะจบลง ตรงที่การสรุปผลและการให้ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย แต่การวิจัยเชิงนโยบายจะศึกษาต่อเนื่องเพื่อคาดคะเน โอกาสในการปฏิบัติของข้อเสนอแนะนั้นอีกด้วย ซึ่งการศึกษาต่อเนื่องเพื่อให้ได้คำตอบดังกล่าวประกอบด้วย กิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้ คือ การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสีย การวิเคราะห์องค์การ และการคาดการณ์ถึงผลกระทบที่จะ เกิดขึ้น ดังนั้น การวิจัยเชิงนโยบายอาจจำแนกออกเป็น 2 ขั้นตอนหลัก ดังนี้ คือ (1) ขั้นตอนการกำหนด ข้อเสนอแนะ และ (2) ขั้นตอนการคาดคะเนโอกาสในการปฏิบัติของข้อเสนอแนะ

อย่างไรก็ตาม ในการวิจัยเชิงนโยบาย นักวิจัยนิยมเรียกข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยว่า “ข้อเสนอเชิงนโยบาย” (proposed policy) หรือ “ข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์”(proposed strategy) ดังนั้น จึงอาจเรียก ขั้นตอนแรกเป็น “ขั้นตอนการกำหนดข้อเสนอเชิงนโยบาย” และขั้นตอนที่สองเป็น “ขั้นตอนการคาดคะเนโอกาส ในการปฏิบัติของข้อเสนอเชิงนโยบาย” สำหรับเอกสารที่แสดงถึงส่วนประกอบของการวิจัยคงประกอบด้วย 5 บท เหมือนกับการวิจัยประเภทอื่น ๆ ทั่วไป คือ

บทที่ 1 บทนำ ประกอบด้วย การศึกษาวิเคราะห์ความเป็นมาของปัญหาการวิจัย การกำหนด คำถามการวิจัย การกำหนดขอบเขตการวิจัย การนิยามศัพท์เชิงปฏิบัติ และการกำหนดประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ จากการวิจัย

บทที่ 2 การศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง(related literature) ควรเป็นการวิเคราะห์สังเคราะห์ ทฤษฎี แผน/นโยบาย และผลงานวิจัยในองค์ประกอบของนโยบายที่ศึกษา 2 ส่วน คือ วัตถุประสงค์ของนโยบาย (policy objective) และแนวทางของนโยบาย(policy means) (อาจวิเคราะห์สังเคราะห์กลไกนโยบายด้วยก็ได้) เพื่อ นำไปสู่การกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย เพื่อให้ได้ข้อสรุป และเพื่อให้เกิดความไวเชิงทฤษฎี(theoretical sensitivity) ที่จะนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ทั้งต่อการกำหนดสาระ การอ้างอิง หรือการอภิปรายผล ในหัวข้อต่าง ๆ ในบทต่าง ๆ รวมทั้งในบทที่ 1 ด้วย

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย อาจจำแนกออกเป็นสองขั้นตอน คือ ขั้นตอนการกำหนดข้อเสนอ เชิงนโยบาย และขั้นตอนการคาดคะเนโอกาสในการปฏิบัติของข้อเสนอเชิงนโยบาย โดยในขั้นตอนแรกนั้น ควร ออกแบบเป็นการวิจัยแบบผสม(mixed methodology) เพื่อให้ได้ข้อมูลจากหลากหลายแหล่งตามหลักการ

ตรวจสอบสามเส้า(triangulation) ซึ่งในทัศนะของผู้เขียนเห็นว่าจะมีมาจากสามแหล่ง คือ (1) ข้อมูลจากการศึกษาบริบท(contextual study) อาจเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เพื่อให้ทราบสภาพอดีต ปัจจุบัน ปัญหา และข้อเสนอแนะ โดยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่หลากหลาย เช่น แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์เชิงลึก แบบสัมภาษณ์กลุ่ม แบบสังเกต แบบวิเคราะห์เอกสาร เป็นต้น (2) ข้อมูลจากการศึกษากรณีตัวอย่างที่ประสบผลสำเร็จ(outstanding/best practice) อาจเป็นการศึกษาเฉพาะกรณี(case study) เพื่อหาข้อสรุปรูปแบบการพัฒนาที่ประสบผลสำเร็จนั้น ว่ามีวัตถุประสงค์ของนโยบาย(policy objective) และแนวทางของนโยบาย(policy means) อะไรและอย่างไร ซึ่งหากจะให้ความหลากหลาย ควรเป็นการศึกษาพหุกรณี(multi-case study) (3) ข้อมูลเชิงวิชาการจากผลการวิเคราะห์สังเคราะห์ทฤษฎี นโยบาย/แผน และผลงานวิจัย จากบทที่ 2 ซึ่งจะทำให้ได้แหล่งข้อมูลจากทั้งบริบทที่เป็นจริง จากกรณีตัวอย่างที่ประสบผลสำเร็จ และจากเชิงวิชาการ แต่หากจะเพิ่มแหล่งข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิทางวิชาการ/ทางปฏิบัติประกอบด้วยอีกก็ได้ ซึ่งอาจได้มาโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก

ข้อมูลจาก 3-4 แหล่งดังกล่าว ผู้วิจัยควรนำมาสังเคราะห์เพื่อกำหนดเป็นข้อเสนอเชิงนโยบาย มุ่งตอบคำถาม 2 คำถาม คือ วัตถุประสงค์ของนโยบายที่คาดหวังให้เกิดขึ้นคืออะไร และเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์นั้นควรทำอะไรและอย่างไร ซึ่งหากมีเทคนิคเชิงปริมาณใด ๆ ที่สามารถนำมาใช้เพื่อการสังเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ได้ดีและน่าเชื่อถือก็อาจใช้เทคนิควิธีนั้นได้ แต่ในทัศนะของผู้เขียน เห็นว่าการกำหนดข้อเสนอเชิงนโยบายนั้นมีค่านิยม(value) หรือแนวคิด(concept) ของบุคคลมาเกี่ยวข้องด้วย ประกอบกับหลักการบริหารปัจจุบันที่เน้นการตัดสินใจร่วม(shared decision making) เห็นว่า หากจะจัดให้มีกิจกรรมใดๆ ที่จะเป็นการระดมสมองของผู้เกี่ยวข้องหรือผู้มีส่วนได้เสียที่หลากหลายมาร่วมกันกำหนดข้อเสนอเชิงนโยบายโดยอาศัยข้อมูลจากแหล่งต่างๆ เหล่านั้น น่าจะทำให้ได้ข้อเสนอเชิงนโยบายที่ได้รับการยอมรับและเป็นไปได้เป็นเบื้องต้น

สำหรับขั้นตอนที่สอง คือ ขั้นตอนการคาดคะเนโอกาสในการปฏิบัติของข้อเสนอเชิงนโยบาย ทั้งในแง่ของการยอมรับ(acceptable) และความเป็นไปได้(feasible) นั้น หากพิจารณาจากทัศนะของ Majchrzak ที่นำมากล่าวข้างต้น เห็นว่า ผู้วิจัยควรดำเนินการดังนี้ คือ (1) การวิเคราะห์อำนาจของผู้มีส่วนได้เสียที่จะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจนโยบาย เกี่ยวกับปริมาณของทรัพยากรที่จะสามารถจัดหาได้ คุณลักษณะที่จะช่วยให้ผู้มีส่วนได้เสียมีความสามารถในการระดมทรัพยากรมาใช้ และความสามารถของผู้มีส่วนได้เสียที่จะเข้าถึงกลุ่มผู้ตัดสินใจนโยบายได้ รวมทั้งวิเคราะห์ท่าทีการสนับสนุนหรือการคัดค้าน (2) การวิเคราะห์ศักยภาพขององค์การในประเด็นเกี่ยวกับโครงสร้างองค์การเพื่อการปฏิบัติ ทรัพยากรที่จะใช้และกลไกเชิงนโยบายอื่นๆ ที่จะสนับสนุนการปฏิบัติ (3) การคาดการณ์ถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้น ทั้งผลกระทบที่คาดหวังและไม่ได้คาดหวัง ผลกระทบโดยรวมที่มีต่อนโยบายอื่นหรือแผนงานอื่น และสิ่งที่จะเกิดขึ้นหากข้อเสนอแนะนั้นไม่ได้นำไปปฏิบัติ

จากผลการวิเคราะห์ทั้งสามประเด็นดังกล่าว พอที่จะทำให้ผู้วิจัยคาดคะเนได้ถึงโอกาสในการปฏิบัติของข้อเสนอเชิงนโยบายทั้งในแง่ของการยอมรับ(acceptable) และความเป็นไปได้(feasible) ในลักษณะคาดคะเน(subjective) จากการแปลผลข้อมูลของผู้วิจัย ซึ่งหากข้อเสนอแนะมีโอกาสในการปฏิบัติมีประมาณ 20-40% ก็ถือว่าเพียงพอแล้ว อย่างไรก็ตาม ดังกล่าวในตอนต้นว่า ข้อเสนอเชิงนโยบายจากผลการวิจัยควรมีหลากหลายทางเลือก ดังนั้นอาจจะแสดงค่าเฉลี่ยเพื่อเปรียบเทียบ“ข้อเสนอทางเลือก”แต่ละทางเลือกเหล่านั้นด้วย

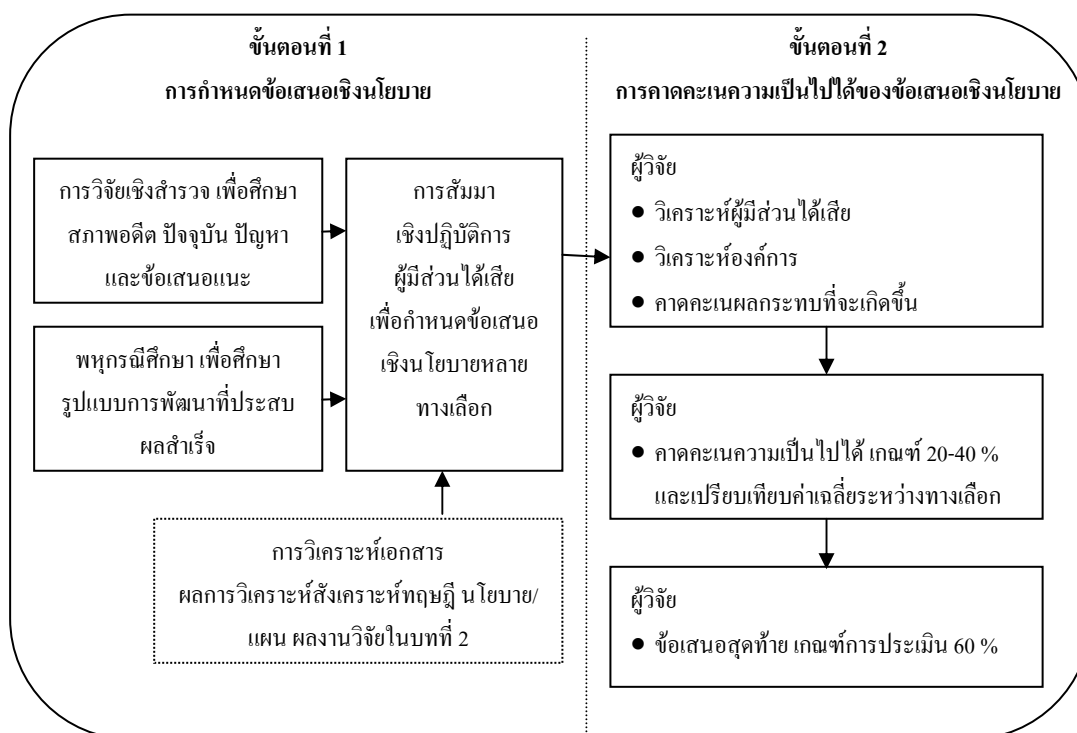
ในขั้นตอนสุดท้าย เป็นการจัดเตรียมให้ข้อเสนอแนะสุดท้าย เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยจะตั้งคำถามว่า

“ข้อเสนอแนะนั้นจะมีผลต่อปัญหาที่ศึกษามากน้อยเพียงใด” ซึ่งหากประเมินได้ต่ำกว่า 60% ก็มีข้อเสนอแนะในสามกรณีดังนี้ (1) ขอมรับในความเป็นไปได้ที่ต่ำนั้น (2) เปลี่ยนแปลงเป้าหมายของข้อเสนอแนะนั้น (3) ปรับแก้ข้อเสนอแนะใหม่ โดยอาจพบทบทวนการวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสียและหรือวิเคราะห์องค์การประกอบด้วย

บทที่ 4 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งจากที่กล่าวในบทที่ 3 จำแนกการวิจัยออกเป็นสองขั้นตอน ดังนั้น การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลจะนำเสนอตามลำดับขั้นตอนนั้น โดยในขั้นตอนแรก จะนำเสนอผลการศึกษาริบท(ข้อมูลจากหลากหลายแหล่ง) ผลการศึกษานเฉพาะกรณีหรือพหุกรณี และผลการศึกษาผู้เชี่ยวชาญ/ผู้ทรงคุณวุฒิ(ถ้ามี) ส่วนผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์ทฤษฎี นโยบาย/แผน ผลงานวิจัย ปรากฏในบทที่ 2 แล้ว และผลการสังเคราะห์เพื่อกำหนดเป็นข้อเสนอเชิงนโยบาย ในขั้นตอนที่สอง นำเสนอผลการวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสีย ผลการวิเคราะห์องค์การ ผลการคาดคะเนผลกระทบที่จะเกิดขึ้น และผลการคาดคะเนโอกาสในการปฏิบัติของข้อเสนอ นโยบาย และสุดท้ายคือ ข้อเสนอแนะสุดท้ายของข้อเสนอเชิงนโยบาย

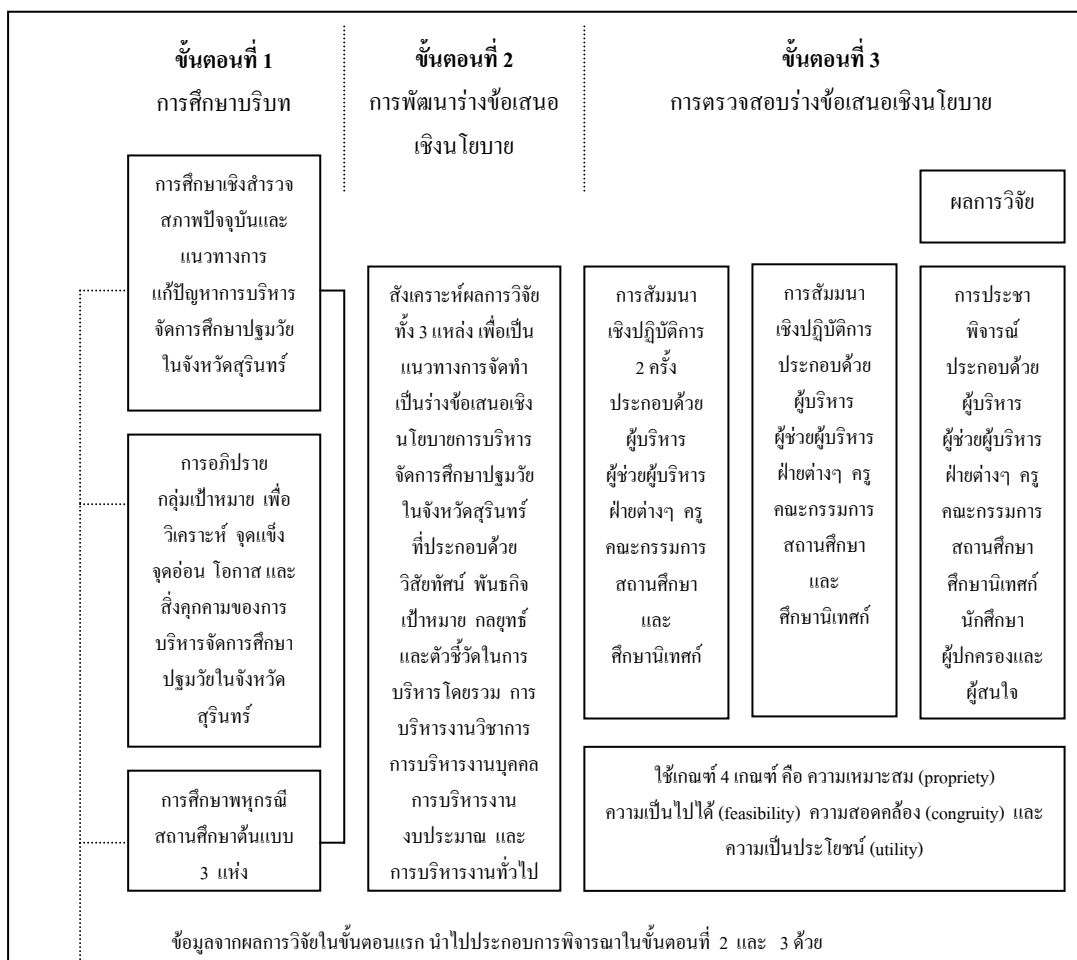
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย เป็นการสรุปผลสุดท้ายของข้อเสนอเชิงนโยบาย การอภิปรายผลโดยเทียบเคียงกับทฤษฎี นโยบาย/แผน และผลงานวิจัยที่วิเคราะห์สังเคราะห์ไว้ในบทที่ 2 และการให้ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย และข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

จากที่กล่าวมา เห็นได้ว่า การวิจัยเชิงนโยบายมีขั้นตอนที่แตกต่างจากการวิจัยโดยทั่วไป ในขั้นตอนที่สอง คือ มีขั้นตอนการคาดคะเนโอกาสในการปฏิบัติของข้อเสนอเชิงนโยบายที่วิจัยต่อเนื่องจากขั้นตอนแรก ในขณะที่การวิจัยทั่วไปจะจบลงตรงที่การได้ข้อเสนอแนะจากขั้นตอนแรกเท่านั้น ซึ่งขั้นตอนการวิจัยเชิงนโยบายที่ปรับจากทัศนะของ Majchrzak ดังกล่าวข้างต้น แสดงดังต่อไปนี้ (ภาพที่ 2)

ภาพที่ 2 ขั้นตอนการวิจัยเชิงนโยบาย ปรับจากทัศนะของ Majchrzak โดยวิโรจน์ สารรัตนะ (2550)

จากขั้นตอนการวิจัยเชิงนโยบาย ที่ปรับจากทฤษฎีของ Majchrzak ดังกล่าว มีนักศึกษาในหลักสูตรคุณวุฒิบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ได้นำไปปรับอีกในขั้นตอนที่สอง โดยปรับจากการวิจัยที่ “ผู้วิจัย” เป็นผู้ศึกษาวิเคราะห์ในองค์ประกอบด้านต่าง ๆ ด้วยตนเอง คือ การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสีย การวิเคราะห์องค์การ การคาดการณ์ถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้น การคาดคะเนโอกาสในการปฏิบัติ และการจัดเตรียมให้ข้อเสนอแนะสุดท้าย) ไปเป็นใช้หลักการมีส่วนร่วมโดยให้ “ผู้มีส่วนได้เสีย” มาร่วมกันคิด ร่วมกันวิเคราะห์ และร่วมกันให้ข้อเสนอแนะ แทน โดยใช้ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยในขั้นตอนแรกมาใช้ประกอบการพิจารณาในขั้นตอนหลังๆ ด้วย เสมือนเป็น การศึกษาวิเคราะห์อิทธิพลและท่าทีการให้การสนับสนุนของ “ผู้มีส่วนได้เสีย” ไปด้วยในตัว ขณะเดียวกันก็พิจารณาถึงความเป็นไปได้ไปด้วย จากเกณฑ์ที่กำหนดใช้ประกอบการพิจารณา ดังกรณีงานวิจัยเรื่อง “ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาการศึกษาปฐมวัยในจังหวัดสุรินทร์” ของคณิง สายแก้ว (2549) มีการกำหนดขั้นตอนการวิจัย 3 ขั้นตอน มีการใช้ ผู้มีส่วนได้เสียร่วมในกิจกรรมการสัมมนาเชิงปฏิบัติการและการประชุมพิจารณา และมีการใช้เกณฑ์ 4 เกณฑ์ประกอบการพิจารณาในการตรวจสอบร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย คือ เกณฑ์ความเหมาะสม(propriety) ความเป็นไปได้(feasibility) ความสอดคล้อง(congruity) และความเป็นประโยชน์(utility) ดังต่อไปนี้ (ภาพที่ 3)

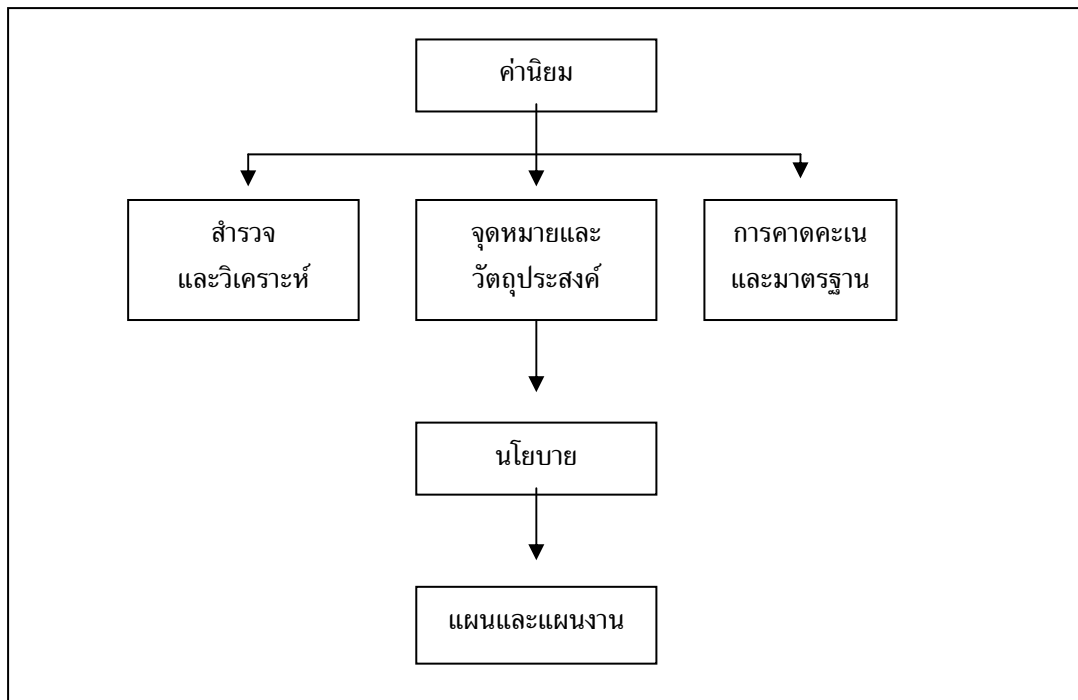

ภาพที่ 3 ขั้นตอนการวิจัยเชิงนโยบาย ของคณิง สายแก้ว

จากบทศึกษาวิเคราะห์ของวิโรจน์ สารัตนะ ดังที่นำมากล่าวถึงข้างต้น เห็นได้ว่า งานวิจัยส่วนใหญ่จะจบลงตรงที่การสรุปผลและการให้ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย แต่การวิจัยเชิงนโยบายจะไม่หยุดลงเพียงข้อเสนอแนะที่ได้มาเท่านั้น แต่จะศึกษาต่อเนื่องเพื่อคาดคะเนถึงโอกาสในการปฏิบัติของข้อเสนอแนะนั้นอีกด้วย และกระบวนการนโยบายจะมีความซับซ้อนยิ่งขึ้นหากปัญหาที่ศึกษานั้นมีความซับซ้อน ผู้วิจัยจึงต้องเข้าใจในส่วนของผู้ที่เกี่ยวข้องที่มีอย่างมากมาย ตลอดจนกลไกสนับสนุนต่างๆ ให้ดี มิฉะนั้นก็อาจจะไม่สามารถนำเสนอให้ข้อมูลสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อผู้กำหนดนโยบายได้อย่างที่คาดหวัง นอกจากนั้นแนวการวิจัยเชิงนโยบายสามารถปรับเปลี่ยนได้ โดยยึดหลักการที่ว่าแนวคิดทางสังคมศาสตร์และการวิจัยเชิงประยุกต์ ไม่ได้เป็นสูตรสำเร็จรูปตายตัวแน่นอน อาจปรับเปลี่ยนผันแปรไปตามระบบคิดของผู้วิจัยในอีกระบบสังคมหนึ่งหรือระบบองค์การหนึ่งได้ ดังกรณีการนำไปประยุกต์ของ คณิง สายแก้ว (2549) ดังนั้นเพื่อให้การออกแบบแนวการวิจัยเชิงนโยบายของผู้วิจัยมีความสมบูรณ์ขึ้น จึงขอนำเอาแนวคิดรูปแบบการวางแผนทางการศึกษา ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า มีขั้นตอนและมีแนวคิดที่จะเป็นประโยชน์ต่อการนำมาประยุกต์เข้ากับรูปแบบการวิจัยเชิงนโยบายดังกล่าวข้างต้นได้ จึงขอนำมากล่าวถึงดังต่อไปนี้

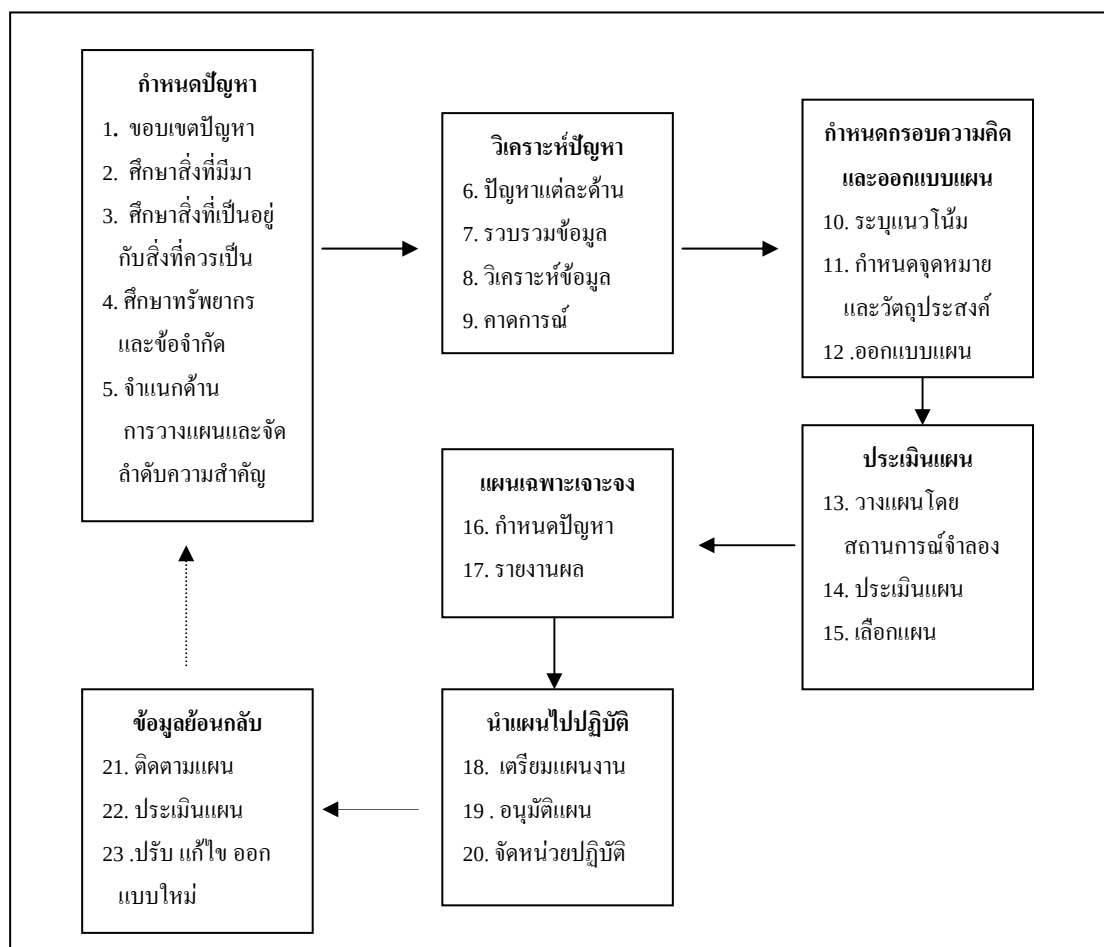
Kaufman (1972 อ้างถึงในวิโรจน์ สารัตนะ, 2550) ได้พัฒนารูปแบบการวางแผนทางการศึกษา โดยเน้นการกำหนดจุดหมายหรือวัตถุประสงค์(end) ก่อนการกำหนดวิถีทาง(means) เพื่อให้บรรลุจุดหมายหรือวัตถุประสงค์นั้น เป็นการกำหนด “สิ่งที่จะทำ” (what to do?) ก่อนการกำหนด “วิธีการที่จะทำ” (how to do?) โดยมีขั้นตอนสำคัญดังนี้ คือ (1) การกำหนดปัญหา (2) การกำหนดแนวทางแก้ปัญหา (3) การเลือกแนวทางแก้ปัญหา (4) การนำแนวทางแก้ปัญหาไปปฏิบัติ (5) การตรวจสอบประสิทธิภาพการปฏิบัติ (6) การปรับปรุงแก้ไขผลการปฏิบัติ

Banghart & Trull (1973 อ้างถึงในวิโรจน์ สารัตนะ, 2550) กล่าวถึงนิยามการวางแผนทางการศึกษาสี่แง่มุม ดังนี้ (1) นิยามทั่วไป หมายถึง การวิจัย การพัฒนาทฤษฎีและเทคนิค การจัดทำแผนของรัฐ ของภูมิภาคและสถานศึกษาในเชิงปริมาณ (2) นิยามเชิงกายภาพ หมายถึง การจัดทำแผนระยะปานกลางและระยะยาว (5-, 10- 15- หรือ 20 ปี) เกี่ยวกับการจัดตั้งสถานศึกษา อาคารสถานที่ อาคารประกอบและอื่น ๆ เกณฑ์เกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนรู้ และการวิจัยทางเทคโนโลยี (3) นิยามเชิงสังคม หมายถึง การสำรวจความต้องการของประชาชน การวางแผนหลักสูตร ยุทธศาสตร์การสอน การสำรวจความต้องการกำลังคนและสังคม การออกแบบทางกายภาพเพื่อสร้างควมมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสังคม (4) นิยามเชิงบริหาร หมายถึง การควบคุมเชิงพัฒนา การตัดสินใจ การบริหารและการปฏิบัติการ การควบคุมรายการสิ่งของ การวางแผนระบบการขนส่ง และการสำรวจอาคารสถานที่สถานศึกษา และ Banghart & Trull ให้ข้อคิดว่า นักวางแผนที่ฉลาดจะเริ่มต้นคำถามว่า “ทำไมฉันจึงต้องวางแผน?” ก่อนที่จะถามต่อไปว่า “ฉันจะวางแผนอะไร?” นอกจากนั้นยังให้ทัศนะว่า การวางแผนมิได้เป็นวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ที่มุ่งจะยึดถือแต่ข้อมูลสารสนเทศเท่านั้น แต่การวางแผนเป็นกระบวนการทางสังคม โครงสร้างและพฤติกรรมทางสังคมมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ดังนั้น ค่านิยม(values) จะมีบทบาทและมีอิทธิพลต่อการวางแผนด้วย ดังต่อไปนี้ (ภาพที่ 4)

ภาพที่ 4 ค่านิยมในการวางแผนตามทัศนะของ Banghart & Trull

นอกจากนี้ Banghart & Trull ยังกล่าวถึงการวางแผน(planning) และแผน(plan) ว่า การวางแผนเป็นการเตรียมการเพื่อที่จะทำ(preparing to do) ส่วนแผนเป็นการสื่อสารถึงสิ่งที่จะทำ(communicating what is to be done) โดยมีขั้นตอนการวางแผนที่ประกอบด้วยกิจกรรมหลักต่อเนื่องกัน 7 กิจกรรม แต่ละกิจกรรมประกอบด้วยกิจกรรมย่อยอีกจำนวนหนึ่ง กรณีกิจกรรมหลัก 7 กิจกรรมนั้นประกอบด้วย การกำหนดปัญหา การวิเคราะห์ปัญหา การกำหนดกรอบความคิดและออกแบบแผน การประเมินแผน การจัดทำแผนให้มีความเฉพาะเจาะจง การนำแผนไปปฏิบัติ และการมีข้อมูลย้อนกลับ ดังแสดงในภาพที่ 5 ดังนี้

ภาพที่ 5 ขั้นตอนการวางแผนตามทัศนะของ Banghart & Trull

จากแนวคิดรูปแบบการวางแผนทางการศึกษาของ Kaufman และ Banghart & Trull ที่นำมากล่าวเพิ่มเติมจากการกล่าวถึงนโยบาย ในประเด็นความหมาย ลักษณะของนโยบายที่ดี รูปแบบการกำหนดนโยบาย รูปแบบการตัดสินใจกับการกำหนดนโยบาย แนวการวิจัยเชิงนโยบายตามทัศนะของ Majchrzak และการปรับแนวคิดโดยวิโรจน์ สารรัตนะ ตลอดจนการนำไปประยุกต์ใช้ในการวิจัยของคณะ สายแก้ว แล้ว ผู้วิจัยได้แนวคิดที่จะนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยเพิ่มเติมอีกหนึ่งแนวคิด คือ แนวคิดที่ว่า การวางแผนมิได้เป็นวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ที่มุ่งจะยึดถือแต่ข้อมูลสารสนเทศเท่านั้น แต่การวางแผนเป็นกระบวนการทางสังคม โครงสร้างและพฤติกรรมทางสังคมมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ดังนั้น ค่านิยม(values) จะมีบทบาทและมีอิทธิพลต่อการวางแผนด้วย ซึ่งสอดคล้องกับทัศนะของ วิโรจน์ สารรัตนะ ที่กล่าวไว้ข้างต้นว่าในการสังเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาในขั้นตอนแรกเพื่อกำหนดเป็นข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อตอบคำถาม 2 คำถาม คือ วัตถุประสงค์ของนโยบายที่คาดหวังให้เกิดขึ้นคืออะไร และเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์นั้นควรทำอะไรและอย่างไร นั้น หากมีเทคนิคเชิงปริมาณใด ๆ ที่สามารถนำมาใช้เพื่อการสังเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ได้ดีและน่าเชื่อถือก็อาจใช้เทคนิควิธีนั้นได้ แต่ก็เห็นว่าการกำหนดข้อเสนอเชิงนโยบายนั้นมีค่านิยม(value) หรือแนวคิด(concept) ของบุคคลมาเกี่ยวข้องด้วย ประกอบ

กับหลักการบริหารปัจจุบันที่เน้นการตัดสินใจร่วม(shared decision making) จึงมีข้อเสนอแนะว่า หากจะจัดให้มีกิจกรรมใดๆ ที่จะเป็นการระดมสมองของผู้เกี่ยวข้องหรือผู้มีส่วนได้เสียที่หลากหลายมาร่วมกันกำหนดด้วย โดยอาศัยข้อมูลจากแหล่งต่างๆ เหล่านั้น น่าจะทำให้ได้ข้อเสนอเชิงนโยบายที่ได้รับการยอมรับและเป็นไปได้เป็นเบื้องต้น ซึ่งจากแนวคิดต่าง ๆ ดังที่กล่าวมาทั้งหมดนั้น ผู้วิจัยจะนำไปใช้เป็นกรอบแนวคิดเพื่อออกแบบการวิจัยดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ โดยจะกล่าวถึงรายละเอียดในบทที่ 3 ต่อไป

การวิจัยเชิงนโยบายมีลักษณะผันแปรตามแหล่งข้อมูลที่แตกต่างกันไปตามประเด็นต่างๆ ที่กล่าวมาแล้ว แต่ก็จะมีลักษณะที่สำคัญ ดังที่ วิโรจน์ สารรัตนะ (2548) ได้แสดงทัศนะไว้ 5 ประการคือ (1) เป็นพหุมิติ (multidimension) มองปัญหาและศึกษาที่หลากหลายแง่มุม (2) เฉพาะกรณีและเชิงประจักษ์(empirico-inductive approach) ในลักษณะการวิจัยฐานราก(grounded theory) ไม่กำหนดเหตุและผลของปัญหาตามทฤษฎีไว้ล่วงหน้าเพื่อทดสอบสมมุติฐาน (3) ให้ความสำคัญทั้งอดีต ปัจจุบัน และอนาคต ไม่กำหนดกรอบตัวแปรไว้อย่างตายตัว แต่เปิดกว้างต่ออิทธิพลและตัวแปรแทรกซ้อนต่างๆ (4) ตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ผลงานวิจัยหรือแหล่งทุนสนับสนุน และ (5) แสดงค่านิยม(หรือ แนวคิด) ให้เห็นชัดเจนนิยามของปัญหา ปัญหาการวิจัย การพัฒนาข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย และการเผยแพร่ผลการวิจัย ส่วน Majchrzak (1984) กล่าวว่าลักษณะสำคัญของการวิจัยเชิงนโยบายมีลักษณะดังนี้ (1) การวิจัยเชิงนโยบายเป็นมิติที่หลากหลาย แนวนโยบายของรัฐโดยพื้นฐานพยายามที่จะแก้ปัญหาของสังคมที่ซับซ้อน จึงประกอบด้วยจำนวนของมิติปัญหา ปัจจัย ผลกระทบ สาเหตุ การวิจัยเชิงนโยบายจะต้องศึกษามิติความหลากหลายในธรรมชาติของปัญหาทั้งหมด (2) การวิจัยเชิงนโยบายใช้ประสบการณ์เป็นตัวชี้แนะ(empirico-inductive approach) โดยเริ่มจากปัญหาสังคมและความพยายามในการกำหนดแนวคิดจากประสบการณ์ ทฤษฎีที่เป็นมูลเหตุของปัญหาสังคม (3) การวิจัยเชิงนโยบายให้ความสำคัญกับตัวแปรที่เปลี่ยนแปลง(malleable) (4) การวิจัยเชิงนโยบายเป็นการตอบสนองผู้ศึกษาวิจัยเพราะลักษณะเฉพาะของการวิจัยคือการวินิจฉัยของผู้ทำการวิจัย ถือเป็นกระบวนการแรกในกระบวนการวิจัยเชิงนโยบาย (5) การวิจัยเชิงนโยบายเป็นกระบวนการรวบรวมการตัดสินใจที่มีคุณค่าทางการศึกษา ความพยายามของผู้วิจัยคุณค่าของการศึกษาจะเข้าสู่กระบวนการอธิบายปัญหาสังคม การกำหนดคำถามการวิจัย การพัฒนาข้อเสนอแนะและการเผยแพร่ผลการวิจัยต่อผู้สนใจ

จากทัศนะเกี่ยวกับลักษณะสำคัญของนโยบายดังกล่าว มีประเด็นที่ได้นำมาใช้เป็นกรอบแนวทางการวิจัยครั้งนี้ คือ การได้มาซึ่งข้อเสนอเป็นพหุมิติเพราะมีการศึกษาปัญหาที่หลากหลายแง่มุม และหลายด้านให้ครอบคลุมกรอบภาระงานการบริหารสถานศึกษาและองค์ประกอบของนโยบาย มีการศึกษาเฉพาะกรณีเชิงประจักษ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลมาเป็นแนวทางการพัฒนาข้อเสนอแนะ และให้ความสำคัญกับสภาพปัจจุบันเพื่อเป็นแนวการพัฒนาในอนาคตโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ข้อเสนอแนะ

จากแนวคิดการวิจัยเชิงนโยบายดังกล่าว คณิง สายแก้ว (2549) ได้สรุปไว้ว่านโยบายมีความสำคัญยิ่งต่อการบริหารงานในทุกองค์การโดยเฉพาะอย่างยิ่งนโยบายด้านการจัดการศึกษา ถือว่านโยบายเป็นตัวกำหนดชี้แนะทิศทางและแนวทางการปฏิบัติเพื่อการพัฒนาไปสู่เป้าหมายขององค์การ ตลอดจนแนวทางการปฏิบัติและกลไกเชิงนโยบายที่จะสนับสนุนให้การดำเนินการจัดการศึกษามุ่งบรรลุผลนั้นคือ เป้าหมายการพัฒนาผู้เรียนซึ่งถือเป็นทรัพยากรที่มีค่ายิ่ง และในการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้ประสบความสำเร็จและได้ผลดีนั้นนอกจาก

ผู้บริหารได้พิจารณาเลือกใช้ข้อเสนอเชิงนโยบายที่มีความเหมาะสมกับหน่วยงาน องค์กร แล้วยังมีปัจจัยอีกหลายประการที่กำหนดความล้มเหลวหรือความสำเร็จของการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ และปัจจัยที่กำหนดความสำเร็จและความล้มเหลวของหน่วยงานสามารถสรุปได้ดังนี้ (1) ในด้านลักษณะของนโยบาย พบว่านโยบายที่มุ่งให้บรรลุวัตถุประสงค์ โดยมีการเปลี่ยนแปลงสิ่งต่าง ๆ น้อยที่สุด นโยบายจะประสบความสำเร็จมากกว่านโยบายที่มีการเปลี่ยนแปลงสิ่งต่าง ๆ มาก นโยบายที่มีการแพร่หลายการรับรู้จะส่งผลได้ดีกว่านโยบายที่จำกัดการรับรู้ นโยบายที่สามารถทดลองปฏิบัติก่อนจะมีโอกาสประสบความสำเร็จมากกว่านโยบายที่ไม่ผ่านการทดลองใช้ และนโยบายที่สามารถชี้ให้เห็นผลที่ชัดเจนและสามารถส่งข้อมูลย้อนกลับจะเห็นผลสำเร็จของนโยบายที่มีความชัดเจนกว่า (2) ในด้านวัตถุประสงค์ของนโยบาย พบว่า ความชัดเจนของวัตถุประสงค์ ความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ ความยากง่ายในการรับรู้วัตถุประสงค์ ดัชนีชี้วัดความสำเร็จของนโยบาย ความเที่ยงตรงของข่าวสารจากผู้นำนโยบายสู่ผู้ปฏิบัติ สิ่งเหล่านี้ถ้ามีความชัดเจน นั่นคือความสำเร็จของนโยบายด้วย (3) ความเป็นไปได้ทางเทคนิคหรือทฤษฎี การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีอย่างรวดเร็วส่งผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ ดังนั้นเพื่อความสำเร็จของการนำนโยบายสู่การปฏิบัติต้องให้ความสนใจเกี่ยวกับ การนำเสนอร่างนโยบายต้องไม่ยุ่งยากซับซ้อน การเลือกทฤษฎีที่เชื่อถือได้และมีความเหมาะสมจะทำให้กรอบการมองปัญหาอย่างถูกต้อง ชัดเจนขึ้น และเทคโนโลยีที่เลือกใช้จะต้องสอดคล้องกับสถานการณ์และสภาวะแวดล้อมที่จะนำนโยบายไปปฏิบัติ (4) ความพอเพียงของทรัพยากร ซึ่งได้แก่ งบประมาณ กำลังและคุณภาพของบุคลากร ความพร้อมของปัจจัยบริการเช่นวัสดุอุปกรณ์ สถานประกอบการ เครื่องมือเครื่องใช้และสิ่งอำนวยความสะดวก (5) ลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ เช่น ประเภทของหน่วยงาน หน่วยงานใหม่ที่ถูกผลักดันจากอิทธิพลการเมืองหรือหน่วยงานเดิมที่มีความพร้อมทางทรัพยากรอยู่แล้ว โครงสร้างและการลำดับชั้นการบังคับบัญชาถ้าเป็นหน่วยงานเล็กจะมีโอกาสประสบความสำเร็จได้เร็วกว่าหน่วยงานขนาดใหญ่ ด้านการสื่อสารแบบเปิดที่มีความสัมพันธ์ทั้งแนวนอนและแนวตั้ง ด้านความสามารถของผู้นำ ถ้าผู้นำที่เข้มแข็งจะสามารถระดมการสนับสนุนจากแหล่งต่างๆ ได้ดีและสามารถนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติที่ประสบความสำเร็จได้ (6) ทักษะของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ ต้องมีทัศนคติที่ดีกับวัตถุประสงค์ของนโยบาย ผู้ปฏิบัติต้องมีความเข้าใจ เห็นด้วยและมีความผูกพัน เพื่อจัดความขัดแย้งซึ่งเป็นอุปสรรคสำคัญในการปฏิบัติตามนโยบาย (7) ความสัมพันธ์ระหว่างกลไกต่างๆ ที่นำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งได้แก่ จำนวนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ความสัมพันธ์ดั้งเดิม จำนวนจุดตัดสินใจ ถ้ามีมากจะส่งผลให้การปฏิบัติตามนโยบายมีความล่าช้า และการแทรกแซงจากหน่วยงานระดับบนถ้ามีมากเกินไป นโยบายสู่การปฏิบัติจะประสบปัญหาได้

จากแนวคิดการวิจัยเชิงนโยบายดังกล่าว สรุปได้ว่า นโยบายมีความสำคัญต่อการบริหารงานในทุกองค์กร โดยเฉพาะอย่างยิ่งนโยบายด้านการจัดการศึกษา ถือว่านโยบายเป็นตัวกำหนด ชี้นำทิศทางและแนวทางการปฏิบัติเพื่อการพัฒนาไปสู่เป้าหมายขององค์กร ตลอดจนแนวทางการปฏิบัติและกลไกเชิงนโยบายที่จะสนับสนุนให้การดำเนินการจัดการศึกษาบรรลุผลนั้นคือ เป้าหมายการพัฒนาผู้เรียนซึ่งถือเป็นทรัพยากรที่มีค่ายิ่ง และในการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้ประสบความสำเร็จและได้ผลดีนั้นนอกจากผู้บริหารได้พิจารณาเลือกใช้ข้อเสนอเชิงนโยบายที่มีความเหมาะสมกับหน่วยงาน องค์กร แล้วยังมีปัจจัยอีกหลายประการที่กำหนดความล้มเหลวหรือความสำเร็จของการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งแนวคิดเกี่ยวกับนโยบายที่นำมากล่าวถึงข้างต้น ผู้วิจัยจะนำไปประยุกต์กับการวิจัยในครั้งนี้ ดังจะกล่าวถึงในบทที่ 3 ต่อไป

2. ตอนที่ 2 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาและแนวโน้มการพัฒนา

วิชาการในสถาบันอุดมศึกษา

ในการศึกษาข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมินั้น ผู้วิจัยได้ศึกษาถึงแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบหรือลักษณะการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา และแนวโน้มการพัฒนาวิชาการในสถาบันอุดมศึกษา ดังต่อไปนี้

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบหรือลักษณะการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา

สถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่งย่อมมีรูปแบบหรือลักษณะที่เฉพาะตัวตามกฎหมายหรือเป้าหมายหรือพื้นฐานและความเป็นมาของการจัดตั้งที่แตกต่างกันไป ในการกำหนดทิศทางหรือนโยบายการพัฒนาวิชาการของสถาบันอุดมศึกษาใดๆนั้น จึงต้องคำนึงถึงรูปแบบหรือลักษณะของสถาบันหรือเป้าหมายของการจัดตั้งสถาบันนั้นด้วย รวมไปถึงพื้นฐานประวัติความเป็นมา สภาพปัจจุบันและแนวโน้มของการจัดการศึกษาในอนาคตประกอบกัน ดังนั้นการศึกษาถึงรูปแบบหรือลักษณะการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาทั้งในประเทศ และต่างประเทศตามแนวคิดที่หลากหลาย จะช่วยให้มองเห็นความเหมือน ความต่างและแนวโน้มของการพัฒนาสถาบันอุดมศึกษา อันจะช่วยให้การกำหนดทิศทางหรือนโยบายการพัฒนาของสถาบันอุดมศึกษาสอดคล้องกับรูปแบบที่เป็นมา เป็นอยู่ และเป็นไปอย่างเหมาะสม ในการวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับแนวคิดของรูปแบบ ประเภทหรือลักษณะการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาของมหาวิทยาลัยทั้งในและต่างประเทศไว้ดังต่อไปนี้

การแบ่งระบบการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาควรจะจัดออกเป็น 3 ระบบ หรือ 3 ประเภทโดยยึดถือภารกิจและเป้าหมายเข้าไปประกอบเป็นหลักสำคัญตามข้อเสนอของสุธรรม อารีกุล และคณะ (2540) มีดังนี้ (1) ประเภทมหาวิทยาลัยทำหน้าที่ในการสอน วิจัย บริการทางวิชาการ ให้การศึกษาระดับสูง ปริญญาตรี โท เอก ในหลายสาขาวิชา มุ่งสู่ความทันสมัยและระดับสากล เพื่อให้สามารถแข่งขันกับนานาชาติได้ ภาระหน้าที่นี้ควรจะเป็นของมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชน ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค (2) ประเภทสถาบันอุดมศึกษาระดับสูง ทำหน้าที่ในการสอน วิจัย บริการทางวิชาการ ให้การศึกษาระดับสูง ปริญญาตรี โท เอก ในบางสาขาวิชา มุ่งอุดมศึกษาสู่ปวงชนและอุดมศึกษาตลอดชีวิตเพื่อให้สามารถพัฒนาชุมชนในท้องถิ่น ภารกิจนี้ควรจะเป็นของสถาบันราชภัฏ สถาบันราชชมพล และสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในท้องถิ่น (3) ประเภทมหาวิทยาลัย หรือวิทยาลัยวิชาชีพเฉพาะ ทำหน้าที่ในการสอน วิจัย บริการทางวิชาการ ให้การศึกษาระดับปริญญาตรีหรือต่ำกว่า มุ่งการอุดมศึกษาเฉพาะกลุ่ม เพื่อให้สามารถประกอบอาชีพเฉพาะ และการศึกษาตามอัธยาศัย การศึกษาต่อเนื่องและตลอดชีวิต ภารกิจนี้จะเป็นอย่างมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ทั้งในส่วนกลางและภูมิภาค ทั้งของรัฐและเอกชน

ลักษณะของการพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาที่อมรวิชช์ นาครทรรพ (2540) ได้กล่าวถึงระบบอุดมศึกษาแบบร่วมกันคิด แบ่งกันทำในบทบาทของมหาวิทยาลัยของปวงชนว่า รัฐจะต้องจัดระบบสถาบันอุดมศึกษาใหม่ เป็นระบบย่อยที่มีความเข้มข้นในบทบาทหน้าที่ต่างๆกัน และเมื่อมองในภาพรวมสามารถสนองภารกิจสำคัญทั้ง 4 ด้านให้แก่สังคมได้ โดยได้จำแนกระบบสถาบันอุดมศึกษาเป็น 3 ประเภท คือ (1) ระบบมหาวิทยาลัยและสถาบันอุดมศึกษาเน้นหนักด้านการวิจัย บุกเบิกความรู้ใหม่และการผลิตกำลังคนระดับปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก เป็นภารกิจของมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชนในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย (2) ระบบวิทยาลัยชุมชน เน้นหนักการศึกษาต่อเนื่องและบริการวิชาการแก่ชุมชน ตอบสนองต่อความต้องการของท้องถิ่นเป็นสำคัญ ควร

จะเป็นภารกิจของสถาบันราชภัฏ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลที่ตั้งอยู่ในภูมิภาค (3) ระบบวิทยาลัยและสถาบันอุดมศึกษาเน้นหนักด้านการสอน การฝึกอบรมเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนในสาขาวิชาการ วิชาชีพต่างๆ แก่สังคม ภารกิจนี้ควรวิทยาลัยของรัฐและเอกชน สถาบันราชภัฏ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

ส่วน Neave and others ได้ศึกษารูปแบบในการกำกับมหาวิทยาลัยของรัฐในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก เมื่อปี ค.ศ.1994 (อ้างถึงใน อุทุมพร จามรมาน และคณะ, 2542) ว่ามีอยู่ 2 รูปแบบ คือ รูปแบบมหาวิทยาลัยที่รัฐควบคุม(State Control Model) และรูปแบบมหาวิทยาลัยที่รัฐให้การสนับสนุน(State Supervising Model) ในขณะที่ศาสตราจารย์ ดร.อมร รักษาสดัย (สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย, 2545) ได้แบ่งในภาพรวมเป็น 3 รูปแบบ คือ (1) มหาวิทยาลัยเอกชน (2) มหาวิทยาลัยในสังกัดรัฐบาล คือ เป็นส่วนราชการโดยสมบูรณ์ และ (3) มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐบาล เป็นมหาวิทยาลัยที่มีความเป็นอิสระทางการบริหารมากขึ้นคล้ายมหาวิทยาลัยเอกชนเพียงแต่ได้รับการอุดหนุนจากรัฐบาล และใช้ทรัพย์สินของรัฐได้ สำหรับ มานิต บุญประเสริฐ และคณะ (2546) ได้จัดประเภทของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งมีความหลากหลายแบ่งออกเป็น 5 ประเภท คือ วิทยาลัยชุมชน(community college), (comprehensive university), (research university), (specialty university) และ (virtual university) ซึ่งสถาบัน แต่ละประเภทมีวิธีการปฏิบัติที่เป็นนวัตกรรมทางด้านการบริหารจัดการ 4 ด้าน คือ การจัดการด้านวิชาการ(academic management) การบริหารจัดการทั่วไป(general management) การบริหารด้านการเงิน(financial management) และการจัดการด้านทรัพยากรมนุษย์(human resource management)

จากการจัดแบ่งลักษณะการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาของประเทศต่างๆ ทั่วโลกของหน่วยงาน IAU (The International Association of Universities) ซึ่งได้สรุปลักษณะการจัดการศึกษา ระดับอุดมศึกษาของประเทศกลุ่มตัวอย่าง เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร ออสเตรเลีย ญี่ปุ่น และฮ่องกง โดยประเทศสหรัฐอเมริกามีสถาบันอุดมศึกษา 7 รูปแบบ ได้แก่ (1) research universities (2) doctorate granting universities (3) master's (comprehensive) universities and colleges (4) baccalaureate(liberal arts) colleges (5) Associate of Arts colleges (6) professional schools and other specialized institutions และ (7) postsecondary vocational and technical ส่วนในประเทศสหราชอาณาจักรมีสถาบันอุดมศึกษา 6 รูปแบบ ได้แก่ (1) university (2) open university (3) college and institution of higher education (4) open college (5) college of technology (6) teacher training college institute ในประเทศออสเตรเลียมีสถาบันอุดมศึกษาเพียง 3 รูปแบบ ได้แก่ (1) university (2) technical and further education(TAFE) college และ (3) private training establishment ในขณะที่ประเทศญี่ปุ่นมีสถาบันอุดมศึกษา 3 รูปแบบ ได้แก่ (1) university (2) junior colleges และ (3) college of technology และที่ฮ่องกงมีสถาบันอุดมศึกษา 6 รูปแบบ ได้แก่ (1) university (2) polytechnic university (3) open university (4) institute of education (5) academy of performing arts และ (6) institute of vocational education (<http://www.unesco.org/iau/ whed.html>, 7 ธันวาคม 2548)

วิชัย ตันศิริ (2549) ได้นำเสนอรูปแบบ(หลักสามประการ) ของมหาวิทยาลัยในยุโรปและสหรัฐอเมริกา(university models) โดยจัดมหาวิทยาลัยได้ 3 รูปแบบหลัก ได้แก่ (1) รูปแบบมหาวิทยาลัยเยอรมนี ซึ่งเน้นการวิจัยเป็นภารกิจหลักและการวิจัยที่เน้นทางวิทยาศาสตร์เป็นหลักโดยถือว่าวิทยาศาสตร์จะเป็นปัจจัยหลักในการพัฒนาประเทศ รูปแบบนี้พบในเยอรมนี ออสเตรีย ฮังการี สวิตเซอร์แลนด์ และกลุ่มประเทศสแกนดิเนเวีย

(2) รูปแบบมหาวิทยาลัยอังกฤษ ซึ่งมีออกซฟอร์ดและเคมบริดจ์เป็นต้นแบบที่เน้นการสร้างคนให้เป็นผู้มีสติปัญญาสูง มีคุณพินิจ และมีความรอบด้าน ตามแนวทางและอุดมคติของการศึกษาแบบ liberal ที่สนใจใฝ่รู้เพื่อความรู้

(3) รูปแบบมหาวิทยาลัยในประเทศลาติน เช่น ฝรั่งเศส สเปน อิตาลี และเบลเยียม ที่เน้นความสำคัญของการจัดการศึกษาเพื่อวิชาชีพชั้นสูงนอกเหนือจากรูปแบบหลัก 3 รูปแบบนี้แล้วก็จะจะเป็นรูปแบบผสม เช่น ในสหรัฐอเมริกาจะเป็นรูปแบบผสมระหว่างมหาวิทยาลัยแบบเยอรมนี และแบบอังกฤษ เช่น มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ดเริ่มต้นจะตามแบบจากอังกฤษแต่ภายหลังได้ให้ความสำคัญของการวิจัยตามแบบของมหาวิทยาลัยเยอรมนี จึงเกิดมหาวิทยาลัยวิจัยขึ้น โดยมหาวิทยาลัยในสหรัฐอเมริกาสามารถจัดแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ ประเภทที่ 1 มหาวิทยาลัยวิจัย เช่น มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด มหาวิทยาลัยเยล มหาวิทยาลัยจอห์น ฮอปกินส์ มหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด และมหาวิทยาลัยเบอร์กลีย์ เป็นต้น จะเน้นการวิจัยและการสอนระดับปริญญาโท ปริญญาเอก และประเภทที่ 2 มหาวิทยาลัยของมลรัฐ เป็นมหาวิทยาลัยที่จัดตั้งตามกฎหมายมอริล เมื่อ ค.ศ.1862 จะเน้นการสอนระดับปริญญาตรี เป็นต้น ส่วนรูปแบบผสมระหว่างมหาวิทยาลัยแบบเยอรมนีและแบบลาติน ที่เน้นการวิจัยและวิชาชีพชั้นสูงจะพบเห็นในกลุ่มประเทศโซเวียตเซีย

ในส่วนของประเทศไทย มีสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ รวมทั้งสิ้นเป็นสถาบันอุดมศึกษารัฐ 78 แห่ง เป็นมหาวิทยาลัย วิทยาลัยหรือสถาบันเอกชน รวม 67 แห่ง และเป็นสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดอื่นๆ โดยจัดแบ่งลักษณะเป็น 8 รูปแบบ ได้แก่ (1) มหาวิทยาลัยของรัฐ (2) มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ (3) มหาวิทยาลัยเอกชน (4) มหาวิทยาลัยเปิด (5) มหาวิทยาลัยราชภัฏ (6) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล (7) วิทยาลัยชุมชนและ (8) วิทยาลัยหรือสถาบันรูปแบบเฉพาะในสังกัดอื่น (http://www.mua.go.th/data_main/university_1.xls, 9 พฤษภาคม 2550)

สำหรับนโยบายการเปลี่ยนสถานภาพมหาวิทยาลัยของรัฐที่เป็นส่วนราชการ ไปเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2550ข) มีความเป็นมาจากทบวงมหาวิทยาลัย(เดิม) ได้จัดทำแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี (พ.ศ. 2533-2547) ขึ้นในปี พ.ศ. 2530 โดยแผนอุดมศึกษาระยะยาวดังกล่าว ได้มีข้อเสนอแนะต่อรัฐบาลว่า รัฐบาลพึงให้การสนับสนุนการปฏิรูปความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันอุดมศึกษาระดับปริญญาตรี โดยพัฒนาสถาบัน อุดมศึกษาของรัฐในสังกัดให้มีความเป็นอิสระ คล่องตัว มีประสิทธิภาพและสามารถบรรลุความเป็นเลิศทางวิชาการ โดยปรับเปลี่ยนไปเป็นมหาวิทยาลัยที่ไม่เป็นส่วนราชการ ส่วนสถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่จะจัดตั้งใหม่ให้มีฐานะและรูปแบบเป็นมหาวิทยาลัยของรัฐที่ไม่เป็นส่วนราชการตั้งแต่แรกตั้ง โดยได้กำหนดให้กระจายอำนาจด้านการเงินและการจัดการ เพื่อยกระดับการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคมและชุมชน และในขั้นแรกได้จัดให้มหาวิทยาลัยหนึ่งแห่งดำเนินการอย่างอิสระ ได้แก่ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ในหลักการเมื่อเปลี่ยนสถานภาพไปเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐแล้วนั้น มหาวิทยาลัย ยังคงมีสถานภาพเป็นหน่วยงานของรัฐแต่ไม่ในส่วนราชการและไม่เป็นรัฐวิสาหกิจแต่เป็นนิติบุคคลอยู่ภายใต้การกำกับของรัฐโดยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา มีฐานะเป็นหน่วยงานของรัฐที่ยังคงได้รับการจัดสรรงบประมาณจากงบประมาณแผ่นดิน ตามพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ อย่างเพียงพอที่จะประกันคุณภาพการศึกษาไว้ได้ การบริหารงานต่างๆ จะสิ้นสุดที่สภามหาวิทยาลัยเป็นส่วนใหญ่และมีความเป็นอิสระในการบริหารงานด้านต่างๆ ทั้งการบริหารงานบุคคล บริหารงบประมาณ ทรัพย์สิน และบริหารวิชาการ โดยมีเป้าหมายเป็นมหาวิทยาลัยของรัฐจำนวน 20 แห่ง ปรับเปลี่ยนสถานภาพไปเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ซึ่ง

ได้แก่ (1) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2) มหาวิทยาลัยทักษิณ (3) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ (4) มหาวิทยาลัยมหิดล (5) มหาวิทยาลัยบูรพา (6) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (7) มหาวิทยาลัยนเรศวร (8) สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง (9) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (10) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (11) มหาวิทยาลัยรามคำแหง (12) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (13) มหาวิทยาลัยศิลปากร (14) มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี (15) มหาวิทยาลัยขอนแก่น (16) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (17) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (18) มหาวิทยาลัยแม่โจ้ (19) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ และ (20) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

จากการศึกษารูปแบบและลักษณะการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาข้างต้น ทำให้ทราบถึงรูปแบบของสถาบันอุดมศึกษาทั้งในและต่างประเทศ รวมถึงรูปแบบของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิที่มีพื้นฐานความเป็นมาจากสถาบันราชภัฏ หรือวิทยาลัยครู (เดิม) จัดอยู่ในกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏที่กระจายอยู่ในภูมิภาคต่างๆ ทั่วประเทศทั้ง 40 แห่ง เป็นมหาวิทยาลัยของรัฐ ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดการศึกษา ส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง ทำการสอน วิจัย ให้บริการทางวิชาการแก่สังคม ปรับปรุง ถ่ายทอด และพัฒนาเทคโนโลยี ทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม ผลิตรายและส่งเสริมวิทยฐานะครู (กระทรวงศึกษาธิการ, 2547) ซึ่งอาจจัดเป็นรูปแบบผสม และในการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยจึงได้เลือกสถาบันอุดมศึกษาดังแบบเป็นพหุกรณีศึกษาที่มีรูปแบบแตกต่างกันไป โดยในแต่ละรูปแบบเป็นรูปแบบที่มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิสามารถประยุกต์ใช้เป็นแบบอย่าง (best practice) ในการกำหนดรูปแบบและทิศทางของการพัฒนาวิชาการของสถาบันในปัจจุบันและอนาคต ได้แก่ รูปแบบมหาวิทยาลัยชั้นนำของรัฐ 1 แห่ง มหาวิทยาลัยราชภัฏ 1 แห่ง มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ 1 แห่ง ส่วนอีก 2 แห่ง เป็นมหาวิทยาลัยประจำมลรัฐท้องถิ่นในประเทศสหรัฐอเมริกา ที่มีรูปแบบและลักษณะเด่นทางวิชาการแตกต่างกัน

2.2 แนวโน้มการพัฒนาวิชาการในสถาบันอุดมศึกษา

การพัฒนาทางการศึกษาที่ดั่งมีการวางแผนระยะยาวนั้น จะต้องมียุทธศาสตร์ความคิดของผู้เชี่ยวชาญและผู้เกี่ยวข้องทางการศึกษาจำนวนมาก ทั้งยังต้องใช้งบประมาณ เวลา และกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสียกับการจัดการศึกษาไม่ใช่น้อย ทั้งนี้เพื่อให้มีความสอดคล้องและเหมาะสมมากที่สุด การศึกษาวิเคราะห์แนวโน้มในการพัฒนาวิชาการในสถาบันอุดมศึกษา จากแนวคิด ผลการวิจัยของผู้เชี่ยวชาญ หน่วยงานทางการอุดมศึกษาและองค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และจากการศึกษาวิเคราะห์แนวคิดและข้อมูลจากทั้งในอดีต ปัจจุบัน และเชื่อมโยงสู่แนวโน้มทิศทางของการจัดการศึกษาในอนาคต จะช่วยให้สามารถกำหนดทิศทาง หรือนโยบายการพัฒนาวิชาการของสถาบันอุดมศึกษามีความสอดคล้องเหมาะสม และมีความเป็นไปได้ ทั้งในสภาพการณ์ปัจจุบันและอนาคต โดยได้นำเสนอแนวคิดที่สะท้อนถึงแนวโน้มในการพัฒนาวิชาการระดับอุดมศึกษา ของมหาวิทยาลัยทั้งในและต่างประเทศไว้ดังนี้

ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2542) ได้อธิบายขยายความในมาตรา 30 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ไว้ว่า ผู้สอนจะต้องมีการวิจัยค้นคว้าอยู่เสมอ เพื่อจะทำให้ผู้เรียนมีความทันสมัยอยู่ตลอดเวลา แม้ระดับอุดมศึกษาจะมีข้อกำหนดในเรื่องของเสรีภาพทางวิชาการ แต่ก็จะไม่อยู่ในฐานที่จะดำเนินการผิดกฎหมาย โดยเฉพาะสาระของกฎหมาย ที่เน้นความเหมาะสมสมบูรณ์ของกิจกรรมทางการศึกษาที่ควรจะเป็น โดยเหตุนี้ จึงเห็นได้ชัดเจนว่ากระบวนการทางวิชาการของการศึกษา ในระดับอุดมศึกษาที่มีความจำเป็นจะต้อง

ปรับปรุงเปลี่ยนแปลง และพัฒนาไปในทิศทางของการสร้างการประยุกต์ การวิจัยและการส่งเสริมให้กระบวนการของการสร้างความรู้ขึ้นในสังคมของเรามากยิ่งขึ้น

แผนอุดมศึกษาระยะยาว ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2543–2557 (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2543) ถือเป็นแผนแม่บท(master plan) ที่กำหนดทิศทางเพื่อกำกับการพัฒนาอุดมศึกษาให้เป็นสถาบันการศึกษาชั้นสูงที่มีคุณภาพ สามารถผลิตทรัพยากรมนุษย์ระดับสูงที่มีคุณภาพทัดเทียมนานาชาติ และเป็นแหล่งรวบรวมของผู้ทรงคุณวุฒิที่สามารถชี้นำ ผลักดันและสนับสนุนการพัฒนาประเทศให้เป็นประเทศที่มีระบบเศรษฐกิจที่ตั้งอยู่บนฐานความรู้(knowledge-based economy) มากยิ่งขึ้น ในด้านเศรษฐกิจ ฐานะหรือความมั่งคั่งความเป็นอยู่ดี วิถีชีวิตและคุณภาพของประชาชนในชาติ จะผูกพันกับศักยภาพในการแข่งขันระหว่างประเทศในด้านต่างๆ โดยเฉพาะในด้านเศรษฐกิจ ดังนั้นเป้าหมายของการพัฒนาอุดมศึกษาในระยะยาว จึงหมายถึงการยกระดับความสามารถของประเทศ มีความมุ่งหวังว่า ในระยะยาวจะทำให้สถาบันอุดมศึกษามีบทบาทที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงให้ประเทศไทยมีระบบเศรษฐกิจที่ตั้งอยู่บนรากฐานความรู้และนำไปสู่การเป็นสังคมการเรียนรู้(learning society) ที่บุคคลทั้งหมดในชาติมีความเชื่อความผูกพัน และยอมรับว่าบุคคลจำเป็นต้องผ่านกระบวนการศึกษา การฝึกหัด หรือการฝึกอบรมที่มีประสิทธิภาพ เพื่อมุ่งไปสู่การเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญของการสร้างรากฐานกำลังคน(work force) ให้มีขนาดที่เหมาะสมเพียงพอต่อการพัฒนาประเทศ จึงได้กำหนดเป้าหมายในการพัฒนาอุดมศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับทิศทางในการพัฒนาประเทศ รวม 5 เป้าหมาย คือ (1) เป้าหมายการสร้างกำลังคน (2) เป้าหมายด้านการวิจัย (3) เป้าหมายการพัฒนากระบวนการอุดมศึกษา (4) เป้าหมายด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และ (5) เป้าหมายด้านทรัพยากร

สมคะเน คำจูน (2543) ได้ศึกษาความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช พบว่าดัชนีความเป็นสากลของสถาบันอุดมศึกษา มีจำนวน 85 ดัชนี ประกอบด้วย (1) ด้านหลักสูตรการเรียนการสอน 35 ดัชนี เช่น การให้ความรู้ทั้งภูมิภาคและโลก มีความหลากหลายทั้งเนื้อหาสาระที่เป็นองค์ความรู้สากล และมีการพัฒนาหลักสูตรร่วมกันกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ เป็นต้น (2) ด้านความร่วมมือทางวิชาการ 26 ดัชนี เช่น มีการแลกเปลี่ยนนักศึกษา กับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ และการพัฒนาเทคโนโลยีเครือข่ายสารสนเทศร่วมกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ (3) ด้านการบริหารจัดการสถาบัน 24 ดัชนี เช่น ผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจและมีวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาเพื่อความเป็นสากลของสถาบัน มีนโยบายและเป้าหมายของความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยที่ชัดเจน และมีการประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา

ส่วนความคิดเห็นของบุคลากรมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ที่มีต่อความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช พบว่า (1) ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน มีระดับความคิดเห็นว่ามีความเป็นสากลในภาพรวมในระดับมากที่สุด ที่สำคัญได้แก่ มหาวิทยาลัยพัฒนาคุณภาพการสอนภาษาต่างประเทศได้มาตรฐานสากล เปิดสอนหลักสูตรต่างประเทศหลายภาษา เปิดสอนหลักสูตรนานาชาติในระดับปริญญาตรีและปริญญาโท จัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม และผ่านอินเทอร์เน็ต หลักสูตรเน้นและให้ความสำคัญในเรื่องการศึกษาสหวิทยาการ (multidisciplinary) และการศึกษาข้ามสาขาวิชา (transdisciplinary) การเปิดรับทั้งนักศึกษาไทยและนักศึกษาจากต่างประเทศ และมีความหลากหลายในเนื้อหาที่เป็นองค์ความรู้สากล (2) ด้านความร่วมมือทางวิชาการ มีระดับความคิดเห็นว่ามีความเป็นสากลในภาพรวมใน

ระดับมากที่สุด ที่สำคัญได้แก่ มีโครงการความร่วมมือจัดระบบการเรียนการสอนและผลิตบัณฑิตร่วมกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ มีโครงการความร่วมมือและช่วยเหลือในด้านการถ่ายทอดเทคโนโลยีร่วมกับต่างประเทศและองค์กรระหว่างประเทศ มีโครงการความร่วมมือและช่วยเหลือทางวิชาการร่วมกับต่างประเทศและองค์กรระหว่างประเทศ มีโครงการความร่วมมือและช่วยเหลือในด้านวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนร่วมกับต่างประเทศและองค์กรระหว่างประเทศ และมีการพัฒนาเทคโนโลยีและระบบเครือข่ายสารสนเทศร่วมกับต่างประเทศและองค์กรระหว่างประเทศ (3) ด้านการบริหารจัดการสถาบัน มีระดับความคิดเห็นว่ามีความเป็นสากลในภาพรวมในระดับมากที่สุด ที่สำคัญได้แก่ ความสามารถของคณะผู้บริหารสถาบัน คุณภาพของการบริหารสถาบัน การจัดองค์กรและกฎระเบียบของสถาบันให้สอดคล้องกับความเป็นสากล การพัฒนาอาจารย์ให้มีสมรรถนะสากล(global competence) การพัฒนาห้องสมุดของมหาวิทยาลัยให้เป็นระบบห้องสมุดอัตโนมัติ(automated library system) ที่เชื่อมต่อกันได้ทั้งมหาวิทยาลัยในประเทศและต่างประเทศ มีนโยบาย และเป้าหมายความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยที่ชัดเจน มีการพัฒนาบุคลากรให้มีความเข้าใจในเรื่องที่เกี่ยวกับความเป็นสากลของมหาวิทยาลัย มีการโอนหน่วยกิตของนักศึกษาระหว่างมหาวิทยาลัย และมีการประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา

จากความเป็นไปได้ของมหาวิทยาลัยในอนาคต(possible futures) ในงานเขียนเรื่อง A university for the 21st century ของ James J. Duderstadt (2000) กล่าวว่า น่าจะมี 10 ลักษณะ ดังนี้

(1) เป็นมหาวิทยาลัยระดับโลก(world university) มหาวิทยาลัยจะมีความเป็นนานาชาติและเป็นสากลเพิ่มมากขึ้น จะมีการดึงดูดนักศึกษาต่างชาติมาลงทะเบียนในมหาวิทยาลัยจำนวนมาก

(2) เป็นมหาวิทยาลัยแห่งความหลากหลาย(diverse university) มหาวิทยาลัยจะตอบสนองการเจริญเติบโตของสังคมที่มีความหลากหลายเพิ่มขึ้นทั้งในด้านเชื้อชาติ วัฒนธรรม เศรษฐกิจ ที่ตั้ง ภูมิประเทศ และชนกลุ่มน้อย เพื่อให้บุคคลต่าง ๆ สามารถทำงานและอยู่ร่วมกันในสังคมได้

(3) เป็นมหาวิทยาลัยแห่งการสร้างสรรค์(creative university) มหาวิทยาลัยในอนาคต ควรเพิ่มมูลค่าของกิจกรรมทางวิชาการต่าง ๆ สร้างสรรค์ความรู้ใหม่ให้สังคม

(4) เป็นมหาวิทยาลัยที่ไร้ขอบเขตสาขาวิชา(divisionless university) มหาวิทยาลัยในอนาคต ควรลดการมุ่งเน้นความเป็นผู้เชี่ยวชาญเฉพาะในสาขาของตน ควรบูรณาการความรู้ระหว่างสาขาวิชา(integration among the disciplines)

(5) เป็นมหาวิทยาลัยไซเบอร์หรือมหาวิทยาลัยเสมือน(cyberspace or virtual university) มหาวิทยาลัยในศตวรรษ 21 จะมีเครือข่ายเชื่อมโยงกับนักศึกษา คณะและสังคมมีลักษณะเป็นเครือข่ายข้อมูลการจัดการเรียนการสอน การวิจัยและการบริการสาธารณะกระจายไปอย่างกว้างขวางในทุกแห่งหน

(6) เป็นมหาวิทยาลัยสำหรับผู้ใหญ่(adult university) เนื่องจากความรู้ใหม่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว สังคมมีความต้องการทางการศึกษาในลักษณะที่แตกต่างกัน แรงผลักดันดังกล่าวทำให้ผู้ใหญ่มีความต้องการการศึกษาและการฝึกอบรมเพิ่มมากขึ้น

(7) เป็นมหาวิทยาลัยที่จัดการศึกษาหรือเป็นมหาวิทยาลัยวิจัย(college university or research university) มหาวิทยาลัยต้องพัฒนาศักยภาพของนักศึกษาทั้งด้านความคิด อารมณ์ การเข้าถึงสภาพความเป็นจริง

และวิทยาการในสาขาวิชาเฉพาะ การศึกษาต้องช่วยให้นักศึกษาสามารถตัดสินใจและมีคุณธรรมในโลกปัจจุบันที่มีความซับซ้อนมากขึ้น

(8) เป็นมหาวิทยาลัยที่จัดการศึกษาตลอดชีวิต(lifelong university) การศึกษากลายเป็นความสำคัญจำเป็นสำหรับชีวิตในปัจจุบัน จึงต้องจัดการศึกษารองรับการศึกษาดำเนินชีวิต และให้เป็นกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิต

(9) เป็นมหาวิทยาลัยที่จัดการศึกษาสำหรับชุมชนในทุกหนทุกแห่ง(uniquitous university) มหาวิทยาลัยต้องพัฒนากระบวนการเพื่อเปิดโอกาสการเรียนรู้สำหรับชุมชนในทุกหนทุกแห่งให้สามารถเรียนได้อย่างมีคุณภาพและมีค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษาที่ชุมชนสามารถจ่ายได้

(10) เป็นมหาวิทยาลัยที่เป็นเหมือนห้องปฏิบัติการ(laboratory university) มหาวิทยาลัยทำหน้าที่ในการวิจัยในลักษณะการวิจัยระดับพื้นฐาน และสหวิทยาการผ่านกระบวนการเรียนการสอนและการวิจัย

สำหรับรูปแบบการบริหารมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐในต่างประเทศ (สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย, 2545) ประมวลจากแนวคิดของ Ross เมื่อปี ค.ศ.1976 ว่ามี 4 การกิจ ดังนี้ (1) การบริหารงานทั่วไป (2) การบริหารงานวิชาการ (3) การบริหารงานบุคคล (4) การบริหารเงินและทรัพย์สิน โดยในส่วนของ การบริหารงานวิชาการนั้น ในมหาวิทยาลัยจะมีการจัดองค์การทางวิชาการ คือ สภาวิชาการ มีขอบเขตอำนาจหน้าที่แตกต่างกันไปในแต่ละมหาวิทยาลัย โดยพอจะประมวลอำนาจหน้าที่ได้ ดังนี้ คือ ทำหน้าที่เป็นผู้แทนคณาจารย์ในการเสนอแนะนโยบายด้านวิชาการแก่มหาวิทยาลัย การกำหนดหลักสูตรกำหนดมาตรฐานการสอน การกำหนดเกณฑ์ในการรับนักศึกษา วิธีการคัดเลือก การคงสภาพนักศึกษา และกำหนดเกณฑ์ในการสำเร็จการศึกษา การส่งเสริมการวิจัย การวางหลักเกณฑ์เพื่อเสรีภาพทางวิชาการของมหาวิทยาลัย หน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน และการศึกษาค้นคว้าของมหาวิทยาลัย

ส่วน มนัส สุวรรณ และคณะ (2545) ได้ให้ข้อเสนอเชิงนโยบายและทิศทางการพัฒนาอุดมศึกษาในอนาคตว่า รัฐต้องสร้างความเป็นเอกภาพด้านอุดมศึกษา โดยกำหนดเป็นนโยบายหรือมาตรการที่ชัดเจนสำหรับสถาบันอุดมศึกษาทั้ง 3 กลุ่มที่ต้องร่วมมือและเชื่อมโยงกัน ได้แก่ (1) มหาวิทยาลัยวิจัย(research university) ต้องมุ่งเน้นทำการวิจัยและเปิดการเรียนการสอนในระดับปริญญาโทและเอกเท่านั้น(ยกเว้นปริญญาตรีในสาขาที่ขาดแคลน) สามารถรับช่วงต่อจากมหาวิทยาลัยที่เน้นการสอนได้ (2) มหาวิทยาลัยที่เน้นการสอน(teaching university) ต้องมุ่งเน้นการสอนในระดับปริญญาตรีและโทเป็นหลัก และต้องไม่ซ้ำซ้อนกับมหาวิทยาลัยวิจัย ทั้งนี้ ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่สามารถที่จะเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยวิจัยได้ (3) วิทยาลัยชุมชน(communitary college) มุ่งเน้นการสอนในระดับต่ำกว่าปริญญาตรีที่เป็นวิชาชีพที่ท้องถิ่นต้องการ นอกจากการสอนแล้วการอบรมวิชาชีพระยะสั้น ต้องเป็นอีกภารกิจหนึ่งของสถาบันในกลุ่มนี้ ผู้สำเร็จการศึกษาในวิทยาลัยชุมชนสามารถเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยที่เน้นการสอนได้ด้วยความสะดวกร่วมมือกัน

จากที่ประชุมปฏิญญาโลกว่าด้วยการอุดมศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของการประชุมระดับโลกรื่องการอุดมศึกษาในศตวรรษที่ 21: วิสัยทัศน์และการปฏิบัติที่สำนักงานใหญ่ยูเนสโก กรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศส ระหว่างวันที่ 5-9 ตุลาคม 2542 มี 3 ประเด็นหลักซึ่งที่ประชุมให้การรับรอง ได้แก่ พันธกิจและหน้าที่ของการอุดมศึกษา(missions and functions of higher education) การสร้างวิสัยทัศน์ของการอุดมศึกษาใหม่(shaping a new vision of higher education) และการนำวิสัยทัศน์สู่การปฏิบัติ(from vision to action) ผลของการประชุมครั้ง

นี้ได้ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางการบริหารจัดการของสถาบันอุดมศึกษาทั่วโลก (ไพฑูรย์ สินลารัตน์, 2546) ใน 9 ประเด็นใหญ่ๆ ได้แก่ (1) การก่อกำเนิดใหม่เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ตลอดชีวิต (2) การมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาโดยรวมและเปิดโอกาสทางการศึกษาซึ่งแนวทางนี้ทำให้เป้าหมายและระบบทางวิชาการของสถาบันอุดมศึกษาต้องเปลี่ยนไป (3) การนำความรู้จากการวิจัยช่วยพัฒนาสังคม ทั้งด้านวัฒนธรรม สังคมและเศรษฐกิจ ตลอดจนส่งเสริมการวิจัยทางด้านวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีควบคู่ไปกับการวิจัยทางด้านสังคมศาสตร์มนุษยศาสตร์ และสร้างสรรค์ทางศิลปะ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงครั้งนี้นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงจุดเน้นของวิชาการ การเปลี่ยนแปลงระบบการจูงใจและรางวัลในระบบของการบริหารบุคคลด้วยเช่นกัน (4) การส่งเสริมเสรีภาพทางวิชาการและความรับผิดชอบ ซึ่งจุดเน้นในข้อนี้ยังคงให้ความสำคัญของการอุดมศึกษาในเรื่องของเสรีภาพทางวิชาการควบคู่ไปกับจริยธรรมและความรับผิดชอบ (5) การเน้นที่ตัวผู้เรียน การสร้างสรรค์และการคิดวิเคราะห์ในสภาพการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วของโลก จำเป็นที่ต้องเน้นผู้เรียนเป็นหลัก (student-oriented) เน้นความหลากหลายของผู้เรียน สาระ วิธีการ การปฏิบัติและวิธีการใช้ข้อมูล รวมถึงความร่วมมือกับชุมชนและสังคม สามารถวิเคราะห์วิจารณ์ปัญหาของสังคมได้ มองเห็นทางแก้และรับผิดชอบต่อสังคม (6) ความสัมพันธ์กับโลกของงาน ความสอดคล้องกับชุมชนและสนองตอบต่อความต้องการของสังคม (7) คุณภาพของการประเมินและการวางแผนระยะยาว การประเมินคุณภาพต้องกระทำทั้งการประเมินภายในและการประเมินภายนอกโดยผู้เชี่ยวชาญในระดับสากล ต้องอาศัยเครือข่าย(network) และความร่วมมือ(co-operation) การวางแผนระยะยาวที่สอดคล้อง สนองตอบต่อความต้องการของสังคมและของแต่ละสถาบันด้วยควบคู่กันไป (8) ให้ความสนใจกับบุคคลและเทคโนโลยี อาจารย์ต้องได้รับการส่งเสริมให้เป็นเลิศทางด้านการวิจัย และการสอน ในขณะที่นักศึกษาต้องได้รับการพัฒนาถึงขีดสุดด้วยระบบการศึกษาที่เหมาะสม (9) สร้างความแข็งแกร่งทางการบริหารจัดการและการเงิน

แนวโน้มและทิศทางการเปลี่ยนแปลงที่เกี่ยวกับการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ที่เป็นผลจากความเปลี่ยนแปลงในสองทศวรรษที่ผ่านมา ตามแนวคิดของ ชีระ นุชเปี่ยมและวีรวัลย์ งามสันติกุล (2548) โดยสรุปดังนี้

(1) การขยายจำนวนรับนักศึกษา(enrolment growth) ที่ผ่านมามีการขยายตัวของจำนวนนักศึกษาระดับอุดมศึกษาทั่วโลก และไม่เพียงส่งผลต่อภารกิจและการบริหารจัดการเท่านั้น แต่มีผลถึงการจัดระบบการศึกษาด้วย

(2) การขยายโอกาสและความเสมอภาค(elite-mass access and equity) การเข้าถึงอุดมศึกษาของมวลชนทั่วไปมีสูงขึ้นจากจำนวนนักศึกษาที่เพิ่มขึ้น สถาบันอุดมศึกษาจึงต้องเผชิญกับการตอบสนองความต้องการ การรักษามาตรฐาน วัฒนธรรมดั้งเดิมของอุดมศึกษาและคุณภาพ

(3) ความหลากหลายของลักษณะเฉพาะและความต้องการของนักศึกษา(increased diversity of student characteristics and needs) ความหลากหลายของกลุ่มนักศึกษา ไม่ว่าจะเป็นอายุ อาชีพ กลุ่มทางสังคมอื่น เป็นต้น ส่งผลให้สถาบันอุดมศึกษาต้องแสวงหาแนวทางที่หลากหลายขึ้น

(4) ความคาดหวังและความต้องการของผู้มีส่วนได้เสียบริโกลนิยม และความรับผิดชอบต่อ (stakeholder expectations, consumerism, and accountability) จากความคาดหวังของผู้มีส่วนได้เสียในกระแสบริโกลนิยม ไม่ว่าจะเป็นด้านอาหาร สถานที่ บริการสุขภาพ จะมีมากขึ้น ส่งผลให้สถาบันอุดมศึกษาต้องแข่งขัน

กันในการบริหารจัดการในเชิงธุรกิจ ที่ต้องเน้นประสิทธิภาพ และความรับผิดชอบต่อมากขึ้น เพื่อบริการในทรัพยากรลงทุนเหล่านี้มากขึ้น

(5) การผสมผสานของภาครัฐและเอกชนในอุดมศึกษา(public-private mix in higher education) จะเกิดกลุ่มผู้ให้บริการทางอุดมศึกษาใหม่ๆ เพิ่มขึ้น(providers of higher education) มีทั้งกิจการที่แสวงหากำไรและไม่แสวงหากำไร การขยายการศึกษาในรูปแบบใหม่(virtual education) ของเอกชนในลักษณะของการแปรรูป(privatization) ล้วนส่งผลต่อการอุดมศึกษาทั้งสิ้น

(6) การเข้าสู่โลกาภิวัตน์ของอุดมศึกษา(globalization of higher education) จะเกิดการเคลื่อนย้ายข้ามชาติทางอุดมศึกษามากขึ้น เช่น การจัดกิจกรรมการศึกษาข้ามพรมแดน(cross-border study) การเคลื่อนย้ายแลกเปลี่ยนของคณาจารย์(mobility of academic staff) และการมีสถาบัน และ โครงการจัดการศึกษาข้ามชาติ(transnational academic institutions and programs) เป็นต้น

(7) การปฏิวัติด้านเทคโนโลยี(technological revolution) พัฒนาการด้านเทคโนโลยีได้จัดข้อจำกัดด้านเวลาและสถานที่ของการจัดการศึกษาลงไป โดยมีเทคโนโลยีทางห้องสมุดการค้นคว้า สื่อวัสดุการเรียนการสอนและการวิจัยที่นักศึกษาสามารถเข้าถึงได้ตลอดเวลา จะส่งผลต่อสถาบันอุดมศึกษาเป็นอย่างมาก

(8) การศึกษาและงานอาชีพ(education and work) จะเกี่ยวข้องสัมพันธ์และเกื้อหนุนพัฒนา กันและกันมากยิ่งขึ้น

จากแนวโน้มที่กล่าวมาข้างต้น ส่งผลให้สถาบันอุดมศึกษาในทุกรูปแบบในทุกสังกัดมีการกำหนดทิศทางและเป้าหมายการพัฒนาไปสู่ทิศทางและแนวโน้มที่ปรับเปลี่ยนของอนาคต ให้พันธกิจ การอุดมศึกษาตอบสนองความต้องการของสังคมที่เปลี่ยนไป โดยเฉพาะการสอนและการวิจัยที่นับเป็นพันธกิจหลักของสถาบันอุดมศึกษารวมถึงการบริการวิชาการที่เป็นภารกิจต่อเนื่อง ซึ่งจัดเป็นองค์ประกอบหนึ่งของ วิชาการในสถาบันอุดมศึกษา การพัฒนาวิชาการจึงเป็นพันธกิจหลักที่ทุกสถาบันอุดมศึกษาจะต้องตระหนักและให้ความสำคัญเป็นอันดับแรก และในการพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยให้สามารถรองรับความเปลี่ยนแปลงทาง วิชาการในอนาคต ที่ต้องขับเคลื่อนการจัดการศึกษาท่ามกลางสถานะของการเปลี่ยนแปลงหลายมิติรอบด้าน ทั้ง ทางด้านสังคมและการเมืองที่ผันผวนและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว รวมทั้งผลกระทบของเศรษฐกิจและสังคมจาก การค้าเสรี กลไกการค้าแบบไร้พรมแดน การศึกษาทิศทางและแนวโน้มของแนวคิดทางการอุดมศึกษาจากมุมมอง ของผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน หน่วยงาน องค์กรและแหล่งต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงจากสถาบันอุดมศึกษาที่ ประสบความสำเร็จในการพัฒนาวิชาการเพื่อเป็นกรณีศึกษา ย่อมช่วยให้การกำหนดทิศทางการพัฒนามี ความเหมาะสมกับสภาพปัจจุบันและอนาคตมากยิ่งขึ้น

3. ตอนที่ 3 ความหมายและองค์ประกอบของการพัฒนาวิชาการในสถาบันอุดมศึกษา

3.1 ความหมายการพัฒนาวิชาการระดับอุดมศึกษา

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาความหมายของการพัฒนาวิชาการระดับอุดมศึกษาจากเอกสารหลัก คือพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานเป็นหลัก นำความหมายของคำที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาวิชาการมา ประมวลผลให้เข้ากับขอบเขตด้านเนื้อหาของการวิจัย เพื่อใช้เป็นความหมายของการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 (2546) ให้ความหมายของวิชาการ ซึ่งเป็นคำนามว่า หมายถึง วิชาความรู้สาขาใดสาขาหนึ่งหรือหลายสาขา เช่น บทความวิชาการ สัมมนาวิชาการ การประชุมวิชาการ ส่วนคำว่า พัฒนา ถ้าเป็นคำนาม หมายถึง ความเจริญ ถ้าเป็นคำกริยา หมายถึง ทำให้เจริญ

เมื่อรวมความแล้ว การพัฒนาวิชาการ จึงหมายถึง การทำให้วิชาความรู้ในสาขาที่สถาบันจัดการศึกษาทั้งหลายมีความเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นไป และคำว่า อุดมศึกษา อ่านได้ 2 แบบ คือ อุ-คม-มะ-สิก-สา หรือ อุ-คม-สิก-สา เป็นคำนาม หมายถึง การศึกษาในระดับสูงกว่ามัธยมศึกษา(ราชบัณฑิตยสถาน, 2546) อุดมศึกษา ซึ่งถือว่า ครอบคลุมการศึกษาหลังระดับมัธยมศึกษาทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาในแบบหรือนอกแบบ (ธีระนุชเปี่ยม และวีรวัลย์ งามสันติกุล, 2548)

ดังนั้น จึงพอสรุปได้ว่า การพัฒนาวิชาการในระดับอุดมศึกษา หมายถึง การทำให้ภารกิจที่เกี่ยวกับวิชาความรู้ทั้งหลายของการจัดการศึกษาหลังระดับมัธยมศึกษา ให้มีความเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นไป

3.2 องค์ประกอบของการพัฒนาวิชาการในสถาบันอุดมศึกษา

งานทางด้านวิชาการจัดเป็นงานหรือภารกิจหลักของสถานศึกษาทุกระดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่ถือว่าเป็นการศึกษาชั้นสูงสุด การพัฒนาวิชาการอย่างต่อเนื่องให้การจัดการศึกษาของสถาบันมีความเข้มแข็งหรือเป็นเลิศในทางวิชาการ มีคุณภาพได้มาตรฐาน และมีความเป็นสากล เพื่อให้การพัฒนาวิชาการของสถาบันอุดมศึกษามีขอบข่ายที่ชัดเจนขึ้น ผู้วิจัยจึงวิเคราะห์ถึงองค์ประกอบของการพัฒนาวิชาการจากทัศนะหรือแนวคิดหรือผลการวิจัยของผู้เชี่ยวชาญ หน่วยงานทาง การอุดมศึกษาศึกษาและองค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวกับกฎหมาย เกณฑ์ คู่มือปฏิบัติ ผลการศึกษาวิจัย ทางด้าน การบริหารการศึกษา การอุดมศึกษา มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา การวิจัยและประเมินผลการศึกษา การจัดอันดับสถาบันการศึกษา และตัวบ่งชี้คุณภาพหรือความเป็นเลิศทางวิชาการในระดับอุดมศึกษา เป็นต้น โดยได้นำเสนอแนวคิดที่สะท้อนถึงองค์ประกอบของการพัฒนาวิชาการ ในระดับ อุดมศึกษา ทั้งในและต่างประเทศไว้ดังนี้

จากการศึกษาเกณฑ์การพิจารณาคุณภาพของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารวิชาการในระดับรองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ คณบดีและหัวหน้าภาควิชา โดย บุญรอด วุฒิสาสตร์กุล (2535) พบว่า องค์ประกอบของคุณภาพของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน มี 5 ประการ เรียงตามลำดับความสำคัญ ได้แก่ (1) คุณภาพของอาจารย์ผู้สอน ซึ่งมีเกณฑ์ในการพิจารณา คือ จำนวนอาจารย์ประจำคณะหรือภาควิชาที่สามารถสอนวิชาเอกในชั้นปีที่ 3-4 จำนวนอาจารย์ประจำคณะหรือภาควิชา ที่มีคุณวุฒิตั้งแต่ระดับปริญญาโทหรือเทียบเท่าขึ้นไป การพัฒนาอาจารย์โดยการให้ทุนการศึกษาต่อ สัมมนา ฝึกอบรม ในแต่ละปีการศึกษา และจำนวนอาจารย์ประจำคณะหรือภาควิชาที่เขียนบทความหรือแต่งตำราและได้รับการตีพิมพ์ในระยะ 2 ปีที่ผ่านมา (2) หลักสูตรที่ใช้ในการเรียนการสอน ซึ่งมีเกณฑ์ในการพิจารณา คือ เนื้อหาของหลักสูตรมีความลึกซึ้งทางวิชาการ หลักสูตรตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงาน มีกิจกรรมเสริมหลักสูตรและประสบการณ์วิชาชีพอย่างเพียงพอ และมีการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง (3) ห้องสมุดหรือศูนย์การค้นคว้า ซึ่งมีเกณฑ์ในการพิจารณา คือ จำนวนหนังสือ วารสาร หนังสืออ้างอิง และเอกสารอื่น ๆ ของสาขาวิชาเพียงพอและทันสมัย ห้องสมุดจัดบริการและเอื้อต่อการค้นคว้าวิจัยของอาจารย์ มีงบประมาณเพียงพอที่จะจัดซื้อหนังสือ วารสาร สิ่งพิมพ์ที่ทันสมัยเข้าห้องสมุด และอาจารย์ประจำคณะหรือภาควิชา สามารถให้ห้องสมุดซื้อหนังสือตามความต้องการของคณะหรือภาควิชา (4) คุณภาพของนักศึกษา ซึ่งมีเกณฑ์ในการพิจารณา คือ การจัดจำนวนนักศึกษาพอเหมาะกับลักษณะ

วิชาที่เรียน การเอาใจใส่ต่อการเรียนของนักศึกษา ความสนใจของนักศึกษาต่อการทำหรือร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตร และการกดดันด้านกิริยามารยาท ความประพฤติของนักศึกษา (5) การวิจัยและการสร้างผลงานทางวิชาการของคณาจารย์ ซึ่งมีเกณฑ์ในการพิจารณา คือ การให้อาจารย์เข้ารับการอบรม สัมมนา ฝึกอบรม เพื่อกระตุ้นให้ทำวิจัยในแต่ละปีการศึกษา งบประมาณของสถาบันที่สนับสนุนการวิจัย นโยบายของสถาบันมีส่วนส่งเสริมสนับสนุนให้อาจารย์ทำการวิจัยและผลิตผลงานทางวิชาการ และปริมาณงานประจำที่ได้รับมอบหมายเอื้อต่อการทำวิจัย หรือผลงานวิชาการอย่างต่อเนื่อง

ในการพัฒนาดัชนีสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการของคณะพยาบาลศาสตร์สถาบันอุดมศึกษาของเอกชน โดย อุไรพรรณ เจนวาณิชยานนท์ (2537) ได้ใช้วิธีการวิจัยเชิงอนาคต พบว่า คุณลักษณะความเป็นเลิศทางวิชาการที่ได้จากการวิจัยประกอบด้วย (1) ด้านคุณลักษณะของปัจจัยเบื้องต้น ได้แก่ ปรัชญา เป้าหมายของสถาบัน คุณลักษณะของนักศึกษาใหม่ คุณลักษณะอาจารย์ประจำ คุณลักษณะผู้บริหาร สภาพการเงินงบประมาณ ทรัพยากรสนับสนุนวิชาการ และคุณลักษณะของแหล่งฝึกภาคปฏิบัติ (2) ด้านคุณลักษณะของกระบวนการ ได้แก่ คุณลักษณะของหลักสูตรการเรียนการสอน การประเมินผลสัมฤทธิ์ การบริหาร การพัฒนาอาจารย์ การจัดดำเนินงานให้ผลิตผลงานวิชาการ กิจกรรมนักศึกษา และการประเมินตนเองของสถาบัน (3) ด้านคุณลักษณะของผลิตผล ได้แก่ สมรรถนะและเจตคติต่อวิชาชีพของบัณฑิต พัฒนาการด้าน บุคลิกภาพและทักษะทางสังคมของบัณฑิตและผลิตผลด้านวิชาการของสถาบัน

อาทิตยา ดวงมณี (2540) ได้ทำการศึกษา การพัฒนาตัวบ่งชี้ร่วมสำหรับความเป็นเลิศทางวิชาการของสาขาวิชาทางการวิจัยการศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐ โดยทำการคัดเลือกและจัดอันดับความเป็นเลิศทางวิชาการของสาขาวิชาทางการวิจัยการศึกษาโดยผู้เชี่ยวชาญ ผลการวิจัยพบว่า ตัวบ่งชี้ร่วมสำหรับความเป็นเลิศทางวิชาการของสาขาวิชาทางการวิจัยการศึกษา ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ 61 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ (1) องค์ประกอบด้านคุณภาพอาจารย์ ประกอบด้วย 16 ตัวบ่งชี้ (2) องค์ประกอบด้านการวิจัย/ผลงานทางวิชาการของอาจารย์ ประกอบด้วย 9 ตัวบ่งชี้ (3) องค์ประกอบด้านทรัพยากรสนับสนุนทางวิชาการ ประกอบด้วย 8 ตัวบ่งชี้ (4) องค์ประกอบด้านคุณภาพนิสิตประกอบด้วย 12 ตัวบ่งชี้ (5) องค์ประกอบด้านหลักสูตรประกอบด้วย 7 ตัวบ่งชี้ (6) องค์ประกอบด้านภาวะผู้นำทางวิชาการของหัวหน้าภาควิชา ประกอบด้วย 9 ตัวบ่งชี้ จำแนกตัวบ่งชี้ตามระบบการศึกษาได้เป็นตัวบ่งชี้ด้านปัจจัยนำเข้า 16 ตัวบ่งชี้ ตัวบ่งชี้ด้านปัจจัยกระบวนการ 27 ตัวบ่งชี้ และตัวบ่งชี้ด้านปัจจัยผลผลิต 18 ตัวบ่งชี้

จากการศึกษาความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช โดย สมคะเน คำจูน (2543) พบว่า ความคิดเห็นของบุคลากรมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ที่มีต่อความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช เป็นรายด้านดังนี้ (1) ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน มีระดับความคิดเห็นว่ามีความเป็นสากลในภาพรวมในระดับมากที่สุด ที่สำคัญได้แก่ มหาวิทยาลัยพัฒนาคุณภาพการสอนภาษาต่างประเทศได้มาตรฐานสากล เปิดสอนหลักสูตรต่างประเทศหลายภาษา เปิดสอนหลักสูตรนานาชาติในระดับปริญญาตรีและปริญญาโท จัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมและผ่านอินเทอร์เน็ต หลักสูตรเน้นและให้ความสำคัญในเรื่องการศึกษาสหวิทยาการ (multidisciplinary) และการศึกษาข้ามสาขาวิชา (transdisciplinary) การเปิดรับทั้งนักศึกษาไทยและนักศึกษาจากต่างประเทศ และมีความหลากหลายในเนื้อหาที่เป็นองค์ความรู้สากล (2) ด้านความร่วมมือทางวิชาการ มีระดับความคิดเห็นว่ามีความเป็นสากลในภาพรวมในระดับมากที่สุด ที่สำคัญได้แก่ มี

โครงการความร่วมมือจัดระบบการเรียนการสอนและผลิตบัณฑิตร่วมกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ มีโครงการความร่วมมือและช่วยเหลือในด้านการถ่ายทอดเทคโนโลยีร่วมกับต่างประเทศและองค์กรระหว่างประเทศ มีโครงการความร่วมมือและช่วยเหลือทางวิชาการร่วมกับต่างประเทศและองค์กรระหว่างประเทศ มีโครงการความร่วมมือและช่วยเหลือในด้านวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนร่วมกับต่างประเทศและองค์กรระหว่างประเทศ และมีการพัฒนาเทคโนโลยี และระบบเครือข่ายสารสนเทศร่วมกับต่างประเทศ และองค์กรระหว่างประเทศ (3) ด้านการบริหารจัดการสถาบัน มีระดับความคิดเห็นว่ามีความเป็นสากลในภาพรวมในระดับมากที่สุด ที่สำคัญ ได้แก่ ความสามารถของคณะผู้บริหารสถาบัน คุณภาพของการบริหารสถาบัน การจัดองค์กรและกฎระเบียบของสถาบันให้สอดคล้องกับความเป็นสากล การพัฒนาอาจารย์ให้มีสมรรถนะสากล(global competence) การพัฒนาห้องสมุดของมหาวิทยาลัยให้เป็นระบบห้องสมุดอัตโนมัติ(automated library system) ที่เชื่อมต่อกันได้ทั้งมหาวิทยาลัยในประเทศและต่างประเทศ มีนโยบายและเป้าหมายความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยที่ชัดเจน มีการพัฒนาบุคลากรให้มีความเข้าใจในเรื่องที่เกี่ยวกับความเป็นสากลของมหาวิทยาลัย มีการโอนหน่วยกิตของนักศึกษาระหว่างมหาวิทยาลัย และมีการประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา

ในการศึกษา เรื่อง การพัฒนาดัชนีรวมของคุณภาพการจัดการศึกษาสำหรับหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต โดย บุญใจ ศรีสถิตยัณราทร (2543) โดยใช้เทคนิค EDFR(ethnographic delphi future research) ผลการวิจัย พบว่า ด้านสมรรถนะมหาบัณฑิตพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตประกอบด้วยสมรรถนะหลัก 4 ด้าน คือ (1) ด้านการปฏิบัติการพยาบาลขั้นสูง (2) ด้านการบริหารจัดการ (3) ด้านการวิจัย (4) ด้านการสอนและการให้คำปรึกษาทางวิชาการ ด้านองค์ประกอบคุณภาพการจัดการศึกษาสำหรับหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ เรียงตามร้อยละน้ำหนักความสำคัญ ดังนี้ (1) อาจารย์ (2) นิสิต/นักศึกษาและมหาบัณฑิต (3) การเรียนการสอนและการประเมินผล (4) หลักสูตร (5) สื่อการศึกษาและบริการห้องสมุด (6) บริหารองค์การ ด้านดัชนีของคุณภาพการจัดการศึกษาสำหรับหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต ประกอบด้วยดัชนี จำนวน 57 ดัชนี จำแนกเป็น (1) อาจารย์ 11 ดัชนี (2) นิสิต/นักศึกษาและมหาบัณฑิต 8 ดัชนี (3) การเรียนการสอนและการประเมินผล 11 ดัชนี (4) หลักสูตร 8 ดัชนี (5) สื่อการศึกษาและบริการห้องสมุด 7 ดัชนี (6) บริหารองค์การ 12 ดัชนี ซึ่งมีความเป็นไปได้ในการนำไปกำหนดเกณฑ์ประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาสำหรับหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

จากการพัฒนาดัชนีปัจจัยคุณภาพด้านวิชาการของมหาวิทยาลัยเอกชน โดย จำเริญรัตน์ เจือจันทร์ (2543) ได้จัดแบ่งเป็น 3 กลุ่มตามทฤษฎีระบบ ได้แก่ ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการผลิต และด้านผลผลิต โดยด้านปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วย (1) ด้านนักศึกษา (2) ด้านอาจารย์ (3) ด้านหลักสูตร (4) ด้านอุปกรณ์และทรัพยากร (5) ด้านอาคารสถานที่ ส่วนด้านกระบวนการผลิต ประกอบด้วย (1) ด้านการเรียนการสอน (2) ด้านการวิจัย (3) ด้านการรักษามาตรฐาน (4) ด้านการบริหารจัดการและการควบคุมคุณภาพ และด้านผลผลิต ประกอบด้วย (1) ด้านพุทธิพิสัย (2) ด้านจิตพิสัย และ (3) ด้านทักษะการปฏิบัติ

ในการสรุปสาระสำคัญของสำนักนโยบายและแผนการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2544) เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของสถานศึกษาที่ว่า บทบาทที่สำคัญที่สุดของสถานศึกษา คือ การบริหารงานวิชาการ และได้ประมวลบทบาทของสถานศึกษาไว้ ดังนี้ คือ (1) งานแผนงานวิชาการ ได้แก่ การจัดทำโครงการสอน แผนการสอนและคู่มือประมวลผลการเรียนการสอน จัดทำข้อมูลสถิตินักเรียน จัดทำ

และนำเสนอนโยบายว่าด้วยแนวการจัดการศึกษาของสถานศึกษา จัดทำแผนการดำเนินการและหรือธรรมนูญโรงเรียน(school charter) จัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานวิชาการอื่นๆ (2) งานการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ จัดบริการการศึกษาสำหรับคนพิการ ผู้ด้อยโอกาส และผู้ไม่มีความสามารถ(มาตรา 10) ดำเนินการจัดการศึกษาทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย ตามที่เห็นสมควร โดยให้ตอบสนองต่อนโยบายของชาติและความต้องการของท้องถิ่นเป็นสำคัญ(มาตรา 15) กำหนดคาบเวลาเรียนตามเกณฑ์ขั้นต่ำ กำหนดวันปิด-เปิดภาคเรียนของสถานศึกษา จัดตารางสอน จัดชั้นเรียน จัดครูเข้าสอน จัดสอนซ่อมเสริมและอื่นๆ (3) งานการพัฒนาและส่งเสริมการเรียนการสอน ได้แก่ จัดทำและพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น(มาตรา 27 วรรคสอง) เทียบโอนการเรียน(มาตรา 15 วรรคท้าย) จัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ มาตรฐานการศึกษาของหน่วยงานต้นสังกัด และแนวการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 พัฒนา ปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ(มาตรา 30) ประชุมอบรมทางวิชาการเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ส่งเสริมให้ผู้สอนทำการศึกษา วิเคราะห์ วิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของสถานศึกษา(มาตรา 30) จัดหาและพัฒนาสื่อการเรียนการสอนและให้บริการแก่ครู คัดเลือกหนังสือแบบเรียนที่กระทรวงศึกษาธิการได้อนุมัติให้ใช้ในสถานศึกษา อนุมัติให้ใช้หนังสือแบบเรียนเกี่ยวกับหลักสูตรท้องถิ่นที่สถานศึกษาจัดทำหรือพัฒนาขึ้น จัดทำตารางเรียนในรายวิชาที่สถานศึกษาเป็นผู้จัดทำหลักสูตร จัดหาวิทยากรและแหล่งประกอบการฝึกงาน จัดบริหารห้องสมุดและที่อ่านหนังสืออื่นๆนอกเหนือจากห้องสมุด จัดมุมค้นคว้าศึกษาในห้องเรียน จัดห้องวิชาการสำหรับค้นคว้าของครูและอื่นๆ (4) งานการวัดผลและประเมินผล ได้แก่ การวัด ประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรม การเรียน การร่วมกิจกรรมและทดสอบควบคู่ไปกับกระบวนการเรียนการสอน(มาตรา 26) ดำเนินการให้มีการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา(มาตรา 48) อันได้แก่ การประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจากภายในโดยบุคลากรของสถานศึกษานั้นเอง อนุมัติการจบการศึกษาออกหลักฐานทางวิชาการ จัดทำทะเบียนวัดผล ติดตามและรายงานการปฏิบัติงานด้านวิชาการ และอื่นๆ (5) งานอื่นๆ ได้แก่ ให้ความร่วมมือในการจัดเตรียมเอกสารหลักฐานต่างๆทางด้านการวิชาการของสถานศึกษา ตามคำร้องขอของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาหรือบุคคลหรือหน่วยงานภายนอกที่สำนักงานดังกล่าวรับรองที่จะทำการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา(มาตรา 50) ประสาน ส่งเสริมและดำเนินการเกี่ยวกับสิทธิการจัดการศึกษาของครอบครัวและชุมชน(มาตรา 12) รณรงค์ให้โอกาสทุกคนในพื้นที่บริการได้รับการศึกษา(มาตรา 10) นำเสนอการแต่งตั้งกรรมการหรืออนุกรรมการด้านวิชาการ

บุญรักษา ถาวรภักดี (2545) ได้ศึกษาการพัฒนาตัวบ่งชี้รวมสำหรับความเป็นเลิศทางวิชาการของคณะครุศาสตร์ในสถาบันราชภัฏ เขตภูมิศาสตร์ภาคใต้ ผลการวิจัยพบว่า ได้ตัวบ่งชี้รวมที่เหมาะสม 9 องค์ประกอบ ที่ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ย่อย จำนวน 94 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ องค์ประกอบด้านคุณภาพอาจารย์ ด้านคุณภาพนักศึกษา ด้านกิจการนักศึกษา ด้านหลักสูตร ด้านกระบวนการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ ด้านการวิจัยและงานสร้างสรรค์ ด้านทรัพยากรสนับสนุนทางวิชาการ และด้านการบริการวิชาการสู่สังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในองค์ประกอบด้านคุณภาพอาจารย์ ด้านกระบวนการเรียนการสอน ด้านคุณภาพนักศึกษา ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ด้านทรัพยากรสนับสนุนทางวิชาการ และด้านการบริการวิชาการ

สู่สังคม เนื่องจากตัวบ่งชี้ในองค์ประกอบดังกล่าวมีความเหมาะสมอย่างยิ่งในการบ่งชี้ความเป็นเลิศทางวิชาการ และมีความเป็นไปได้มากที่สุดในการเก็บรวบรวมข้อมูล

จากการดำเนินการพัฒนาตัวบ่งชี้ร่วมสำหรับความเป็นเลิศทางวิชาการ สาขาวิทยาศาสตร์ ระดับบัณฑิตศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐ ของ วรานันท์ เรืองประดิษฐ์ (2545) ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ตัวบ่งชี้อธิบายความเป็นเลิศทางวิชาการสาขาวิทยาศาสตร์ระดับบัณฑิตศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐ ได้ทั้งหมด 23 ตัวบ่งชี้ วัดความเป็นเลิศทางวิชาการ 5 องค์ประกอบ โดยองค์ประกอบด้านกระบวนการเรียนการสอน มี 5 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบด้านคุณภาพผลงานวิจัย 4 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบด้านคุณภาพหลักสูตร 6 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบด้านทรัพยากรการเรียนรู้ 4 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบภาระงานสอนของอาจารย์ 4 ตัวบ่งชี้ สำหรับการวัดลำดับความสำคัญขององค์ประกอบความเป็นเลิศทางวิชาการสาขาวิทยาศาสตร์ระดับบัณฑิตศึกษา ในมหาวิทยาลัยของรัฐ เรียงตามลำดับจากความสำคัญสูงสุดไปหาความสำคัญต่ำสุด ดังนี้ องค์ประกอบด้านกระบวนการเรียนการสอน องค์ประกอบด้านคุณภาพผลงานวิจัย องค์ประกอบด้านคุณภาพหลักสูตร องค์ประกอบด้านทรัพยากรการเรียนรู้ และองค์ประกอบด้านภาระงานสอนของอาจารย์และมีข้อเสนอแนะของการวิจัยครั้งนี้ คือในการพัฒนาความเป็นเลิศทางวิชาการสาขาวิทยาศาสตร์ ระดับบัณฑิตศึกษา ในมหาวิทยาลัยของรัฐ ควรพิจารณาองค์ประกอบทุกด้านไปด้วยกัน และจากผลการวิจัยครั้งนี้ สาขาวิทยาศาสตร์ ระดับบัณฑิตศึกษา ในมหาวิทยาลัยของรัฐ สามารถใช้ตัวบ่งชี้ที่ได้แสดงถึงมาตรฐานสูงสุดของการจัดการศึกษาที่เน้นความเป็นเลิศทางวิชาการ โดยพิจารณาบริบทของแต่ละมหาวิทยาลัย

จากการพัฒนาตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพการศึกษาของวิทยาลัยนาฏศิลป์ กรมศิลปากร โดย สุพนิดา ชัยวิทย์ (2546) ผลการวิจัย พบว่า ตัวบ่งชี้ที่พัฒนาได้ทั้งหมดจำแนกตามทฤษฎีเชิงระบบได้เป็นตัวบ่งชี้ด้านปัจจัยนำเข้า 39 ตัวบ่งชี้ ตัวบ่งชี้ด้านกระบวนการ 45 ตัวบ่งชี้ และตัวบ่งชี้ด้านผลลัพธ์ 6 ตัวบ่งชี้ โดยจัดเป็นองค์ประกอบ 9 ด้าน คือ (1) ด้านปรัชญา ปณิธาน และวัตถุประสงค์ (2) ด้านการเรียนการสอน (3) ด้านกิจกรรมการพัฒนานิสิตนักศึกษา (4) ด้านการบริการทางวิชาการแก่สังคม (5) ด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม (6) ด้านการบริหาร และการจัดการ (7) ด้านการเงินและงบประมาณ (9) ด้านงานวิจัย และ (10) ด้านระบบและกลไกการประกันคุณภาพ

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดขอบข่าย/ภารกิจของสถานศึกษาไว้ในคู่มือการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล (2546) ในการบริหารวิชาการได้กำหนดเป็น 12 ขอบข่าย/ภารกิจได้แก่ (1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา (2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ (3) การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน (4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา (5) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (6) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ (7) การนิเทศการศึกษา (8) การแนะแนวการศึกษา (9) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา (10) การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน (11) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น (12) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

ในการประเมินคุณภาพภายนอกของสถาบันอุดมศึกษาตามกรอบแนวทางการประเมินคุณภาพภายนอกระดับอุดมศึกษาของ สมศ. หรือสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(องค์การมหาชน) (2547) ในการตรวจประเมินรอบแรกซึ่งต้องเสร็จสิ้นภายในปี พ.ศ.2548 นั้น ประกอบไปด้วย 8

มาตรฐาน 28 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ มาตรฐานที่ 1 ด้านคุณภาพบัณฑิต มาตรฐานที่ 2 ด้านการเรียนรู้ มาตรฐานที่ 3 ด้านการสนับสนุนการเรียนรู้ มาตรฐานที่ 4 ด้านการวิจัยและงานสร้างสรรค์ มาตรฐานที่ 5 ด้านการบริการวิชาการ มาตรฐานที่ 6 ด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม มาตรฐานที่ 7 ด้านการบริหารจัดการ และมาตรฐานที่ 8 ด้านการประกันคุณภาพภายใน

ในขณะที่ สุทธิชัย คนกาญจน์ (2547) ได้พัฒนาตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษา ของสถาบันอุดมศึกษา ขึ้น ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ 16 ตัวบ่งชี้ คือ องค์ประกอบด้านคุณภาพของการผลิตบัณฑิต ด้านความเสมอภาคในการเข้าสู่สถาบันอุดมศึกษา ด้านประสิทธิภาพการบริหารอุดมศึกษากลุ่มที่หนึ่ง ด้านประสิทธิภาพการบริหารอุดมศึกษากลุ่มที่สอง ด้านการผลิตบัณฑิตตามความต้องการของสังคม ด้านความเป็นสากล และด้านการบริหารจัดการศึกษาร่วมกับภาคเอกชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากการศึกษารูปแบบการบริหารงานตามภารกิจของมหาวิทยาลัยสงฆ์ในทศวรรษหน้า โดย พระมหาธีรเพชร มาตพงษ์ (2547) ได้เสนอผลการศึกษาออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านการศึกษา (2) ด้านการวิจัย (3) ด้านการบริการวิชาการพระพุทธศาสนาแก่สังคม และ (4) ด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

ในการประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่ 2 ของสถาบันอุดมศึกษานั้น สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(องค์การมหาชน) (2549) ได้ปรับปรุงกรอบแนวทางการประเมินคุณภาพภายนอก ระดับอุดมศึกษา ประกอบด้วย 7 มาตรฐาน 48 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ มาตรฐานที่ 1 ด้านคุณภาพบัณฑิต 8 ตัวบ่งชี้ มาตรฐานที่ 2 ด้านการวิจัยและงานสร้างสรรค์ 7 ตัวบ่งชี้ มาตรฐานที่ 3 ด้านการบริการวิชาการ 7 ตัวบ่งชี้ มาตรฐานที่ 4 ด้านการทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรม 4 ตัวบ่งชี้ มาตรฐานที่ 5 ด้านการพัฒนาสถาบันและบุคลากร 1 ตัวบ่งชี้ มาตรฐานที่ 6 ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน 9 ตัวบ่งชี้ และมาตรฐานที่ 7 ด้านระบบการประกันคุณภาพ 2 ตัวบ่งชี้

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2549) ได้ดำเนินโครงการประเมินศักยภาพมหาวิทยาลัย ในรอบปี 2548 ประกอบด้วย 31 คัดชี้วัด ต้องใช้ข้อมูลพื้นฐานประมาณ 120 รายการ ครอบคลุมจุดเน้นในทุก ๆ ด้านของมหาวิทยาลัย ทั้งเน้นด้านการเรียนการสอน ด้านการวิจัย และด้านการบริการวิชาการ มีค่าน้ำหนักของแต่ละหมวดดัชนี โดยดัชนีเกี่ยวกับด้านการวิจัย(research ranking indicator; RRI) ประกอบด้วยหมวดดัชนี ด้านงบประมาณ(funding) คุณภาพบุคลากร(personnel) ผลงานวิจัย(output) และบัณฑิตศึกษา(graduate) และดัชนีเกี่ยวกับด้านการเรียนการสอน(teaching ranking indicator ; TRI) ประกอบด้วยหมวดดัชนีด้านการเลือกสถาบัน โดยนักศึกษา(student selectivity) อัตราส่วนนักศึกษาต่ออาจารย์(student ratio) คุณภาพบุคลากร(faculty resources) งบประมาณ(financial resources) ความเป็นนานาชาติ(internationality) และการได้รับรางวัล(awards)

ในปีเดียวกันนี้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ได้จัดทำคู่มือการประกันคุณภาพ การศึกษาภายในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา (2549) เนื่องจากการประกันคุณภาพภายใน เป็นส่วนหนึ่งของ กระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และ ฉบับปรับปรุงแก้ไข พ.ศ.2545 ในคู่มือได้กำหนดแนวทางในการประเมิน 9 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ปรัชญา ปณิธาน วิสัยทัศน์และแผนดำเนินการ องค์ประกอบที่ 2 การเรียนการสอน องค์ประกอบที่ 3 กิจกรรมการพัฒนานิสิตนักศึกษา องค์ประกอบที่ 4 การวิจัย องค์ประกอบที่ 5 การบริการวิชาการแก่สังคม

องค์ประกอบที่ 6 การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม องค์ประกอบที่ 7 การบริหาร และการจัดการ องค์ประกอบที่ 8 การเงินและงบประมาณ และองค์ประกอบที่ 9 ระบบและกลไกการประกันคุณภาพ

ไชยา ภาวะบุตร (2549) ได้ศึกษาข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร โดยได้นำเสนอผลการวิจัยเป็นข้อเสนอเชิงนโยบายใน 7 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านการบริหาร (2) ด้านหลักสูตร (3) ด้านคณาจารย์ (4) ด้านนักศึกษา (5) ด้านการเรียนการสอน (6) ด้านวิทยานิพนธ์ และ (7) ด้านห้องสมุด

Asworth & Harvey (1994) ได้เสนอแนวคิดจากผลการวิจัยว่า การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ จำเป็นต้องอาศัยองค์ประกอบด้านปัจจัยตัวป้อน ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ และด้านผลผลิต ได้แก่ คณาจารย์ สิ่งอำนวยความสะดวก วัสดุอุปกรณ์ การสอน ผลสัมฤทธิ์ การจัดการควบคุมคุณภาพ นักศึกษา ซึ่งแต่ละองค์ประกอบมีดัชนีชี้คุณภาพการจัดการศึกษา ดังนี้ คือ (1) คณาจารย์ มีดัชนีบ่งชี้คุณภาพ ได้แก่ จำนวนอาจารย์ที่มีความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาชีพ ประสบการณ์ด้านวิชาการ วิชาชีพและด้านการสอน การพัฒนาอาจารย์ สัดส่วนอาจารย์ต่อนักศึกษาสำหรับการสอบภาคทฤษฎีในชั้นเรียน สัดส่วนระหว่างอาจารย์ต่อนักศึกษา สำหรับการสอนในภาคปฏิบัติ ผลงานวิจัย ผลงานทางวิชาการ อาจารย์มีความรู้ที่ทันสมัย อาจารย์ที่มีเสรีภาพทางวิชาการ (2) สิ่งอำนวยความสะดวก มีดัชนีบ่งชี้คุณภาพ ได้แก่ จำนวนและประเภทของสิ่งอำนวยความสะดวก ลักษณะห้องเรียน ที่นั่งเรียนและสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ สภาพแวดล้อมและสถานที่เพื่อการออกกำลังกายและพักผ่อนหย่อนใจ ความปลอดภัย ความสะอาดและความเป็นระเบียบ การบริการด้านวิชาการ บรรยากาศที่กระตุ้นการเรียนรู้ ห้องสมุดและการบริการ ห้องปฏิบัติการ และบุคลากรสนับสนุนการทำงานของอาจารย์ (3) วัสดุอุปกรณ์ มีดัชนีบ่งชี้คุณภาพ ได้แก่ ความเหมาะสมของจำนวน และประเภทของวัสดุอุปกรณ์ทางการศึกษา สภาพของวัสดุอุปกรณ์ทางการศึกษา ระบบการให้บริการวัสดุอุปกรณ์ ความทันสมัยของวัสดุอุปกรณ์ ความปลอดภัยของการใช้ และสัดส่วนระหว่างจำนวนนักศึกษาต่ออุปกรณ์ (4) การสอนและการเรียนรู้ มีดัชนีบ่งชี้คุณภาพ ได้แก่ รายละเอียดของเนื้อหาวิชา ความเชี่ยวชาญในวิชาที่สอน การแนะนำแหล่งอ้างอิงที่ทันสมัยแก่นักศึกษา สอนเนื้อหาที่ทันสมัย ตรงความเป็นจริงของหลักทฤษฎี ทำทางอธิบายกระตุ้นความสนใจ และเหมาะสม นำเสนอได้เข้าใจ กระตุ้นให้ผู้เรียนได้คิดและทำทฤษฎีการเรียนรู้ คำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียน รายบุคคล มีทักษะในการใช้สื่อการสอน เตรียมการสอนมาอย่างดี มีเอกสารประกอบการสอน ผู้เรียนได้แสดงให้ทราบว่าเข้าใจบทเรียนอย่างดี (5) มาตรฐานผลสัมฤทธิ์ มีดัชนีบ่งชี้คุณภาพ ได้แก่ มาตรฐานของกลไก หรือกระบวนการเรียนการสอน ระดับผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ และการจ้างงานบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา (6) การจัดการและการควบคุมคุณภาพ มีดัชนีบ่งชี้คุณภาพ ได้แก่ มีแผนการดำเนินงานระดับสถาบัน คณะและภาควิชา วางแผนโดยอาศัยมุมมอง แนวคิดทั้งจากผู้บริหารและคณาจารย์ โปรแกรมการศึกษาตรงตามวัตถุประสงค์ คณาจารย์ตระหนักในความสำคัญของแผน ผู้บริหารมีมุมมองเชิงอนาคตที่ตรงกับความเป็นจริง บุคลากรของสถาบันบรรลุซึ่งความต้องการ ผู้บริหารระดับสูงเป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพ คณาจารย์ได้รับการงานที่เหมาะสม คณาจารย์มีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน คณาจารย์ได้พบปะสังสรรค์กันเป็นระยะ และช่องทางการติดต่อสื่อสารมีความชัดเจนและสะดวกรวดเร็ว (7) นักศึกษา มีดัชนีบ่งชี้คุณภาพ ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา สัมพันธภาพในครอบครัวและความเป็นผู้ใฝ่เรียน ปัจจัยของโปรแกรมการศึกษา ได้แก่ ลำดับที่เลือก ตารางเวลาเรียน เนื้อหาหลักสูตร รายงานและกิจกรรมที่ได้รับมอบหมาย ความยากง่ายและความท้าทาย

ของหลักสูตร ปัจจัยด้านสถาบัน ได้แก่ ประเภทของสถาบัน ตำแหน่งที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ สภาพแวดล้อมทางอาคาร สิ่งอำนวยความสะดวกและบริเวณเพื่อสนับสนุนทางการ

จากการวิเคราะห์การจัดอันดับมหาวิทยาลัยของประเทศในเอเชีย โดย นงลักษณ์ วิรัชชัย และ สุวิมล ว่องวานิช (2541) ซึ่งได้ศึกษาองค์ประกอบที่ใช้ในการจัดอันดับมหาวิทยาลัยของสถาบันที่ดำเนินการจัดอันดับ 7 สถาบันที่สำคัญ ได้แก่ Asiaweek, U.S. News & World Report, Maclean's magazine, Money, Gourman Report, Times Higher Education Supplement และ Guides(GUG) โดยจำแนกองค์ประกอบในการพิจารณาจัดอันดับออกเป็น 10 ด้าน ประกอบด้วย (1) ความมีชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย(academic reputation) (2) นักศึกษา(student body) ได้แก่ การเพิ่มงวดในการคัดเลือกนักศึกษา(คุณสมบัติของนักศึกษาที่จะรับ อัตราการรับ จำนวนนักศึกษาที่ลงทะเบียน) อัตราการคงอยู่ และผลผลิต(อัตราการสำเร็จการศึกษา การได้งานทำ) (3) อาจารย์(faculty resources) ได้แก่ คุณลักษณะของอาจารย์และคุณภาพของอาจารย์ อัตราส่วนนักศึกษาต่ออาจารย์ ขนาดชั้นเรียน คุณภาพการสอน และเงินเดือนอาจารย์ (4) ผลผลิตด้านงานวิจัย(research output) (5) ทรัพยากรทางการเงิน(financial resources) ได้แก่ ค่าใช้จ่ายที่จัดสรรให้นักศึกษากับห้องสมุดเป็นต้น (6) หลักสูตร(curriculum) (7) การสนับสนุนจากศิษย์เก่า(alumni support) (8) การสร้างมูลค่าเพิ่ม(value added) (9) การบริหารองค์กร(organization) (10) การให้บริการเพื่อเสริมวิชาการ(academic supporting services)

สมาคมสถาบันการศึกษาพยาบาลแห่งประเทศสหรัฐอเมริกา(American Association of Colleges of Nursing =AACN, 1997 อ้างถึงใน บุญใจ ศรีสถิตยัณราทร, 2543) ได้กำหนดดัชนีคุณภาพการจัดการศึกษาพยาบาลระดับปริญญาเอก ซึ่งประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านอาจารย์ มีดัชนีบ่งชี้ ดังนี้ (1) อาจารย์ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญที่ต่างกัน (2) อาจารย์มีคุณสมบัติเหมาะสมตามเกณฑ์อาจารย์บัณฑิตศึกษา (3) จำนวนอาจารย์ที่มีคุณวุฒิการศึกษาปริญญาเอก (4) ผลงานวิจัยและผลงานวิชาการของอาจารย์ได้รับการยอมรับ และเกี่ยวข้องกับประเด็นที่นักศึกษาในความควบคุมสนใจ (5) อาจารย์ได้เสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ กระทำบทบาทในฐานะผู้ให้คำแนะนำช่วยเหลือ แก่นักศึกษาและชุมชน (6) อาจารย์ได้ช่วยให้นักศึกษานำความรู้ที่ได้จากการศึกษาและประสบการณ์ที่ผ่านมาใช้ในการจัดทำผลงานทางวิชาการและการทำวิจัย (7) อาจารย์มีความสามารถในการนำทรัพยากรที่มีในมหาวิทยาลัย หน่วยงานและชุมชนมาใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอน ด้านหลักสูตร มีดัชนีบ่งชี้ ดังนี้ (1) หลักสูตรที่เปิดสอน มีอาจารย์ประจำหลักสูตรที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญตรงสาขา (2) เนื้อหารายวิชาในหลักสูตรสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร (3) รายวิชาในหลักสูตรทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้ และประสบการณ์ใหม่เชื่อมโยงจากประสบการณ์เก่า (4) เนื้อหารายวิชาในหลักสูตรได้จัดเรียงลำดับความยากง่าย ความซับซ้อนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักศึกษา (5) กิจกรรมการเรียนการสอนในหลักสูตรมีความหลากหลายด้านทรัพยากรที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ซึ่งรวมทั้งสื่อและอุปกรณ์การศึกษา ห้องสมุด สถานที่ มีดัชนีบ่งชี้ ดังนี้ (1) บุคลากร งบประมาณ และทรัพยากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษามีปริมาณที่เพียงพอ ที่เอื้อต่อการวิจัย การสอนและบริการทางวิชาการ (2) จำนวนคอมพิวเตอร์ ระบบฐานข้อมูล และระบบบริการห้องสมุด เอื้ออำนวยต่อการศึกษาค้นคว้าของอาจารย์และนักศึกษา (3) ตำราและวารสาร ในห้องสมุดมีจำนวนเพียงพอที่จะสนับสนุนการศึกษาค้นคว้าของอาจารย์และนักศึกษา (4) ห้องสัมมนา ห้องทำงานของนักศึกษาที่มีขนาดเหมาะสมกับจำนวนนักศึกษา (5) แหล่งฝึกภาคปฏิบัติบนคลินิกเอื้อต่อการเรียนรู้ และเสริมประสบการณ์ให้นักศึกษาได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร (6) ความเท่าเทียมในการจัดสิ่งเอื้ออำนวยสำหรับการศึกษาค้นคว้าที่จัดให้อาจารย์และ

นักศึกษา ด้านนักศึกษา มีดัชนีบ่งชี้ ดังนี้ (1) มีระบบการคัดเลือกนักศึกษาที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ได้นักศึกษาที่มีคุณสมบัติและมีความสามารถสูงเข้าศึกษาในหลักสูตร (2) มีเกณฑ์มาตรฐานการคัดเลือกนักศึกษา (3) มีระบบการจัดอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่มีความเชี่ยวชาญตรงกับประเด็นที่นักศึกษาศึกษาทำวิทยานิพนธ์ (4) แหล่งเงินทุนสนับสนุนการศึกษาแก่นักศึกษาทั้งที่เป็นแหล่งทุนจากภายในและภายนอกคณะ (5) นักศึกษาได้รับการเตรียมความพร้อมสำหรับการเป็นผู้นำวิชาชีพภายหลังสำเร็จการศึกษา (6) จำนวนนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาภายในระยะเวลาที่นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้ศึกษา (7) บัณฑิตได้ผลิตผลงานวิชาการและนำเผยแพร่อย่างต่อเนื่อง

ด้านผลงานวิชาการ มีดัชนีบ่งชี้ ดังนี้ (1) ประเด็นที่ศึกษาวิจัย/วิทยานิพนธ์อยู่ในขอบข่ายวิชาชีพการพยาบาล (2) ผลงานวิจัย/วิทยานิพนธ์ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในขอบข่ายที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพการพยาบาล (3) มหาวิทยาลัยและคณะ ได้จัดสรรเงินสนับสนุนการทำวิจัย/วิทยานิพนธ์ แก่อาจารย์และนักศึกษา (4) อาจารย์ได้ศึกษาวิจัย ในประเด็นที่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาชีพที่รับผิดชอบ (5) มีระบบกลไกที่ส่งเสริมคุณภาพงานวิจัย/วิทยานิพนธ์ เช่น ระบบที่เลี้ยง ระบบการให้คำปรึกษาและระบบการประเมินคุณภาพผลงาน ด้านการประเมินผล มีดัชนีบ่งชี้ ดังนี้ (1) มีระบบการประเมินผลที่สมบูรณ์แบบ และประเมินผลครอบคลุมทุกภารกิจของคณะฯ (2) ทำการประเมินผลทั้งในขั้นตอนของกระบวนการเรียนการสอนและผลสัมฤทธิ์ (3) ทำการประเมินหลักสูตรโดยรวบรวมข้อมูลจากบุคคลที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกหน่วยงาน (4) นำผลการประเมินหลักสูตรที่ได้ เปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด (5) ทำการปรับปรุงหลักสูตรอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ (6) ทำการประเมินโดยเน้นทั้งปริมาณและคุณภาพ (7) ได้จัดสรรงบประมาณ บุคลากร และทรัพยากรต่างๆสำหรับการประเมินผล

จากคู่มือการเปรียบเทียบสมรรถนะสำหรับมหาวิทยาลัยในประเทศออสเตรเลีย ที่แปลและเรียบเรียงโดย จิรพัฒน์ เงามประเสริฐวงศ์ (2544) ซึ่งพบว่าประเทศออสเตรเลียไม่ได้ให้ความสำคัญกับการเปรียบเทียบสมรรถนะระหว่างมหาวิทยาลัย และถือว่าไม่ยุติธรรม เนื่องจากแต่ละแห่งมีภารกิจ ความซับซ้อน มีอายุ มีประวัติความเป็นมาและที่ตั้งแตกต่างกันไป แต่จะใช้เป็นแนวทาง ทิศทางหรือเกณฑ์เปรียบเทียบในการมุ่งสู่ความเป็นเลิศ และต้องการสร้างมูลค่าเพิ่ม(value adding) ทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยสาระสำคัญที่ใช้ประเมินสมรรถนะมหาวิทยาลัยตามคู่มือนี้ จัดเป็น 9 หมวด ประกอบด้วย (1) การปกครอง การวางแผน และการจัดการ พิจารณาถึงบทบาทของผู้บริหารระดับสูงในการกำหนดวิสัยทัศน์และการจัดการให้บรรลุวิสัยทัศน์นั้น (2) ผลกระทบจากภายนอก พิจารณาในด้านความมีชื่อเสียง (3) งานวิจัย พิจารณาถึงทรัพยากรที่ใช้ในงานวิจัย ผลที่ได้รับจากการวิจัย (4) งานบริการข้อมูลสารสนเทศ และห้องสมุด พิจารณาถึงทรัพยากรสนับสนุนการเรียนรู้ การเรียนการสอนรวมถึงงานวิจัย (5) ความเป็นสากล พิจารณาถึงการมีวัฒนธรรมที่เปิดกว้างของมหาวิทยาลัย ทั้งเรื่องรายรับการประสานความร่วมมือและผลงานวิจัย เป็นต้น (6) โครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพและทางการเงิน พิจารณาถึงการบริหารจัดการ การลงทุนในทรัพย์สินทางกายภาพ ระบบสารสนเทศและโทรคมนาคมที่คุ้มค่ากับประโยชน์ที่ได้รับ (7) การเรียนรู้และการสอน พิจารณาถึงคุณภาพการสอน หลักสูตรวิชาที่สอดคล้องความต้องการ และคุณภาพของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา (8) การสนับสนุนนักศึกษา พิจารณาถึงการสมัครเข้าคัดเลือกเพื่อศึกษา การคงอยู่ของนักศึกษา ระบบดูแลช่วยเหลือรวมถึงสวัสดิการนักศึกษา (9) พนักงานหรือบุคลากร พิจารณาถึงคุณภาพของบุคลากรในการสนับสนุนวิชาการ การบริหารงานบุคคล การพัฒนาบุคลากร เป็นต้น

จากการจัดอันดับคุณภาพมหาวิทยาลัย (University League Table) โดยหนังสือพิมพ์ Times (Times Higher Education Supplement) ในปี พ.ศ. 2547 (November, 5 : 2004) โดยจัดลำดับคะแนนตามเกณฑ์ ซึ่งในแต่ละเกณฑ์ประกอบด้วยตัวบ่งชี้เริ่มจาก peer review score, international faculty score, international student score, faculty / student score และ citations / faculty score มีการให้น้ำหนักและใช้เกณฑ์เพื่อเทียบเคียงกัน ดังนี้ (1) คุณภาพของอาจารย์ ซึ่งวัดจากการมีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับอย่างสูงในระดับชาติและนานาชาติ (2) นักวิจัยที่ได้รับการยอมรับอย่างสูงใน 21 สาขาวิชาหลัก (3) จำนวนบทความที่ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสาร Nature Science (4) บทความดีเด่นที่ได้รับการประกาศเกียรติคุณทางด้านวิทยาศาสตร์ และสังคมศาสตร์ (5) การดำเนินงานด้านวิชาการ (academic performance) มีความสอดคล้องกับขนาดของมหาวิทยาลัย (6) คุณภาพนักศึกษา วัดได้จากการสอบข้อสอบมาตรฐานที่บ่งบอกถึงความแข็งแกร่งทางวิชาการของนักศึกษา (7) ศิษย์ของมหาวิทยาลัยที่ได้รับรางวัล nobel prizes และเหรียญทองในสาขาต่าง ๆ (8) บรรยากาศความเป็นวิชาการ (academic atmosphere) เช่น การจัดสัมมนาทางวิชาการในระดับชาติและนานาชาติ (9) การประเมินโดยคณะกรรมการประเมินที่มีฐานะเท่ากัน (peer assessment) คือ เป็นการสำรวจความคิดเห็นจากนักวิชาการหรือผู้บริหารหลายมหาวิทยาลัยในเรื่องความเป็นเลิศทางวิชาการของมหาวิทยาลัย ซึ่งหน่วยงานที่มีหน้าที่จัดอันดับถือว่าการประเมินโดยผู้ที่มีฐานะเท่ากัน และจะให้น้ำหนักในข้อนี้ไม่น้อยกว่าข้ออื่น ๆ

องค์ประกอบของวิชาการในสถาบันการศึกษาจากแนวคิดที่นำเสนอข้างต้นผู้วิจัยได้วิเคราะห์แยกให้เห็นเป็นภาพรวมในรายชื่อประกอบได้เป็น 8 องค์ประกอบหลัก ส่วนองค์ประกอบอื่นๆที่สามารถจัดเข้าเป็นส่วนหนึ่งขององค์ประกอบหลัก เช่น การประกันคุณภาพ การนิเทศ การบริการการศึกษา ชื่อเสียงและความเป็นสากลได้จัดเป็นส่วนหนึ่งขององค์ประกอบการบริหารวิชาการ สำหรับการแนะแนว และระบบดูแลช่วยเหลือนักศึกษา จัดเป็นองค์ประกอบของการจัดการเรียนการสอน ดังตารางแสดงความสอดคล้องของแต่ละแนวคิดต่อไปนี้ (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 แสดงความสอดคล้องของแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบการพัฒนาวิชาการในสถาบันการศึกษา

องค์ประกอบ/ แหล่งอ้างอิง	ปี พ.ศ./ค.ศ.	1. ด้านการบริหารวิชาการ	2. ด้านหลักสูตร	3. ด้านคณาจารย์	4. ด้านนักศึกษา	5. ด้านการเรียนการสอน	6. ด้านการวิจัย	7. ด้านสื่อและนวัตกรรม	8. ด้านแหล่งเรียนรู้	9. ด้านอื่นๆ (ระบุ)
บุญรอด วุฒิสาสตร์กุล	2535		✓	✓	✓		✓		✓	
อุไรพรรณ เจนวาณิชยานนท์	2537			✓	✓			✓	✓	งบฯ ประเมิน, ผลงาน
อาทิตย์ ควงมณี	2540	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	ภาวะผู้นำวิชาการ
สมคะเน คำจูน	2543	✓	✓	✓		✓			✓	เทียบโอน, ประกัน
บุญใจ ศรีสถิตย่นรากร	2543	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	ร่วมมือทางวิชาการ
จันทรรัตน์ เจือจันทร์	2543	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	ประเมินผล
สำนักนโยบายและแผนฯ ศษ.	2544	✓*	✓			✓	✓*	✓*	✓*	วัดประเมินผล
บุญรักษา ถาวรภักดี	2545		✓	✓	✓	✓	✓	✓*	✓*	ประเมินผล
วรานันท์ เรืองประดิษฐ์	2545		✓	✓*		✓	✓	✓*		บริการ, ภาระงาน
สุพินดา ชัยวิทย์	2546	✓			✓	✓	✓			บริการ, บำรุงศิลป
สถานศึกษานิตินุศล ศษ.	2546	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	กลไกประกัน
สมศ. (รอบที่ 1)	2547	✓		✓	✓	✓	✓			บริการ, บำรุงศิลปะ, ประกัน
สุวธิรัช คนกาญจน์	2547	✓			✓	✓				สากล, เสมอภาค
พระมหาธีรเพชร มาตรพงษ์	2547	✓*	✓*	✓*		✓*	✓	✓*	✓*	บริการ, บำรุงศิลปะ
สมศ. (รอบที่ 2)	2549	✓*	✓*	✓	✓	✓*	✓			บริการ, บำรุงศิลปะ
ประเมินศักยภาพมหาวิทยาลัย สกอ.	2549			✓	✓	✓	✓		✓*	งบ, ประกัน, บริการ
การประกันคุณภาพภายใน สกอ.	2549	✓			✓	✓	✓			งบ, ประกัน, บริการ
ไชยา ภาวะบุตร	2549	✓	✓	✓	✓	✓	✓*		✓	
Asworth และ Harvey	1994	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	
การจัดลำดับมหาวิทยาลัยในเอเชีย	1998	✓	✓	✓	✓	✓*	✓		✓*	งบ, ชื่อเสียง, บริการ
AACN (สมาคมพยาบาลอเมริกัน)	2000		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	ประเมินผล, ผลงาน
สมรรถนะมหาวิทยาลัยออสเตรเลีย	2001	✓		✓	✓	✓	✓		✓	สากล, ระบบดูแล
Time (การจัดลำดับมหาวิทยาลัย)	2004	✓		✓	✓	✓	✓			ชื่อเสียง, ศิษย์เก่า
รวมประเด็นความสอดคล้อง		17	14	19	19	20	20	11	16	
อันดับ		5	7	3	3	1	1	8	6	

หมายเหตุ * ประเด็นใกล้เคียงหรือเกี่ยวข้อง

จากตารางที่ 1 พบว่า องค์ประกอบของการพัฒนาวิชาการที่มีผู้เสนอแนวคิดหรือมีผลงานวิจัยที่กำหนดเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัยที่มีความคล้องกันมากที่สุด คือ องค์ประกอบด้านการเรียนการสอน รองลงมา คือ ด้านการวิจัย ด้านนักศึกษา ด้านอาจารย์ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านแหล่งเรียนรู้ ด้านหลักสูตร และด้านสื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอน ตามลำดับ

สำหรับรายละเอียดข้อบ่งชี้หรือส่วนประกอบหรือตัวบ่งชี้หรือตัวชี้วัดของแต่ละองค์ประกอบในการพัฒนาวิชาการทั้ง 8 องค์ประกอบนั้น เป็นผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องจากแนวคิดที่หลากหลายในการพัฒนาวิชาการ การประกันคุณภาพ ศักยภาพ การจัดอันดับความเป็นเลิศทางวิชาการ เป็นต้น ได้ผลการวิเคราะห์ข้อบ่งชี้รายละเอียดของแต่ละองค์ประกอบของการพัฒนาวิชาการ ดังนี้

3.2.1 ด้านการเรียนการสอน

การเรียนการสอนที่ผู้วิจัยจัดให้เป็นองค์ประกอบส่วนหนึ่งของการพัฒนาวิชาการในสถาบันอุดมศึกษา โดยจากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพด้านวิชาการทั้งทางด้านการบริหาร การจัดการ การอุดมศึกษา มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา การวิจัยและประเมินผลการศึกษา การจัดอันดับสถาบันการศึกษา และตัวบ่งชี้คุณภาพหรือความเป็นเลิศทางวิชาการในระดับอุดมศึกษา ทั้งที่ระบุโดยชัดเจนเป็นองค์ประกอบหลักและที่ระบุถึงเป็นบางส่วน องค์ประกอบของการเรียนการสอนที่ประมวลได้มีดังนี้

อุไรพรรณ เจนวาณิชยานนท์ (2537) พบว่า คุณลักษณะความเป็นเลิศทางวิชาการด้านคุณลักษณะของกระบวนการ มีข้อบ่งชี้ของ คุณลักษณะของหลักสูตรการเรียนการสอน และการประเมินผลสัมฤทธิ์ เป็นคุณลักษณะของกระบวนการด้วย

ตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 กำหนดลักษณะสำคัญของการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ที่มีหลักการเรียนรู้โดยการกระทำ (learning by doing) ตามแนวคิดทางการศึกษาของ John dewey ซึ่งเป็นแนวคิดที่แพร่หลายและเป็นที่ยอมรับกันทั่วโลกมานานแล้ว เป็นการเปลี่ยนบทบาทของผู้เรียน จากการเป็นผู้รับ มาเป็นผู้เรียน และเปลี่ยนบทบาทครู จากผู้สอนหรือผู้ถ่ายทอดข้อมูลความรู้ มาเป็นผู้จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียน ซึ่งเท่ากับเป็นการเปลี่ยนจุดเน้นของการเรียนรู้อยู่ที่ผู้เรียนมากกว่าผู้สอน ดังนั้นในกระบวนการเรียนการสอนบทบาทของการเรียนรู้ส่วนใหญ่จะอยู่ที่ผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนจึงเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอน ซึ่งจะเป็นวิธีการสำคัญที่สามารถพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะต่างๆ ในยุคข้อมูลข่าวสารเพราะเป็นการเรียนการสอนที่ให้ความสำคัญแก่ผู้เรียน จะส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบ และมีส่วนร่วมต่อการเรียนรู้ เรียนรู้ด้วยตนเอง ได้รับการส่งเสริมความคิดและอำนวยความสะดวกให้สามารถพัฒนาศักยภาพของตนได้อย่างเต็มที่ (ทิตินา แคมณี, 2542)

สำหรับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางนี้ วัฒนาพร กระจุก (2542) มีทัศนะว่าเป็นกระบวนการเรียนการสอนที่ผู้สอนจัดสภาพและบรรยากาศให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง มีการกำหนดจุดมุ่งหมาย กำหนดวิธีการสร้างองค์ความรู้และมีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้ โดยได้เปรียบเทียบกับวิธีการเรียนรู้แบบเดิมไว้ 7 ประเด็น ดังนี้ (1) หน่วยการเรียนรู้ จากเดิมเป็นการเรียนรู้อย่างเดียวมาเป็นการเรียนรู้แบบกลุ่มและเดี่ยว (2) จุดเน้นจากเดิมเน้นที่เนื้อหา มาเน้นทั้งเนื้อหาและกระบวนการ (3) การพัฒนาประสบการณ์ จากเดิมที่เน้นพัฒนาด้านสติปัญญามาเป็นการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ ปัญญา สังคม ค่านิยม ความเชื่อและรู้จักตนเอง (4) บทบาทของผู้เรียน จากเดิมที่มีบทบาทในการฟัง จด จำ สอบ สืบ มาเป็นบทบาท

การมีส่วนร่วมปฏิสัมพันธ์ กระตือรือร้นค้นคว้าและสรุปด้วยตนเอง (5) บทบาทครู จากเดิมที่มีบทบาทในการบอกบรรยาย และสั่งมาเป็นบทบาทในการอำนวยความสะดวก เป็นแหล่งความรู้ สนับสนุนและกระตุ้น (6) การสื่อสาร จากเดิมที่เป็นการสื่อสารทางเดียวมาเป็นการสื่อสารสองทาง (7) บรรยากาศ จากเดิมเป็นทางการ ปิดกั้น ข้ำสถานภาพครูและนักเรียน มาเป็นแบบไม่เป็นทางการ ผ่อนคลาย สนุก ไม่ข้ำสถานภาพ (8) วิธีการเรียนรู้ จากเดิมที่ครูตั้งโจทย์คำถามที่ดีที่สุดมาเป็นการหาทางกระตุ้นสนับสนุนกลุ่มให้คิดคำถามที่ลึกซึ้งและหาทางตอบคำถามนั้น (9) ผู้รับผิดชอบต่อผลการเรียน จากเดิมคือครูมาเป็นผู้เรียนและครู (10) การตอบสนองความต้องการ จากเดิมเป็นการตอบสนองความต้องการของครู มาเป็นผู้เรียน (11) การถ่ายโอนการเรียนรู้ไปสู่การทำงานและชีวิตจริง จากเดิมมีน้อยและไม่แน่นอน มาเป็นมีการถ่ายโอนการเรียนรู้ไปสู่การทำงานและชีวิตจริงมากขึ้นและ (12) การประเมินจากเดิมเน้นที่การประเมินเนื้อหาเป็นการประเมินผลงานและกระบวนการ

วัฒนาพร ระเบียบทุกซ์ (2542) ยังได้กำหนดหลักการพื้นฐานของโครงสร้างการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ว่าจะต้องประกอบด้วย 7 ส่วนประกอบ ดังนี้ คือ (1) ผู้เรียนมีบทบาทรับผิดชอบในการเรียนรู้ของตน ตั้งแต่การรับผิดชอบเลือกวางแผนในสิ่งที่ตนจะเรียน หรือเข้าไปมีส่วนร่วมในการเลือกการเรียนรู้ด้วยตนเอง ด้วยการศึกษาค้นคว้า ตลอดจนการประเมินผลการเรียน (2) เนื้อหาวิชาที่ยังมีความสำคัญและมีความหมายต่อการเรียนรู้ (3) ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน (4) สัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้เรียน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เรียน (5) ครูอาจารย์คือผู้อำนวยความสะดวกและเป็นแหล่งเรียนรู้ (6) ผู้เรียนมีโอกาสเห็นตนเองในมุมที่ต่างจากเดิม มีความมั่นใจและสามารถควบคุมตนเอง มีวุฒิภาวะสูงและมีส่วนร่วมมากขึ้น (7) การศึกษาคือการพัฒนาประสบการณ์และการเรียนรู้ในหลายๆด้านพร้อมกันไป

ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2543) ให้ทัศนะเกี่ยวกับแนวคิดของการเรียนการสอน ว่า ผู้เรียนจะต้องเป็นศูนย์กลางและเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นสิ่งที่จะต้องเกิดขึ้นและแท้จริงแล้วอาจกล่าวได้ว่า ได้เกิดขึ้นมาเป็นเวลากว่า 30 ปีแล้ว ประเทศไทยมีความพยายามที่จะพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง หรือการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนสำคัญที่สุดแต่ยังคงเป็นความพยายามที่ยังไม่ประสบความสำเร็จมากนัก และในปีพ.ศ.2542 แนวทางการปฏิรูปการศึกษาที่เน้นผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดในกระบวนการเรียนการสอนที่เกิดขึ้นอีกครั้งหนึ่ง และชัดเจนกว่าครั้งใดๆ เพราะได้กำหนดในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งถือเป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต้องยึดถือปฏิบัติและจัดดำเนินการให้เกิดขึ้นให้ได้

สมคะเน คำจูน (2543) ได้ศึกษาความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช พบว่า ได้นำเสนอดัชนีความเป็นสากลของสถาบันอุดมศึกษาด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน ประกอบด้วย การพัฒนาคุณภาพการสอนภาษาต่างประเทศ เปิดสอนหลักสูตรต่างประเทศหลายภาษา เปิดสอนหลักสูตรนานาชาติ จัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมและผ่านอินเทอร์เน็ต หลักสูตรเน้นและให้ความสำคัญในเรื่องการศึกษาสหวิทยาการ(multidisciplinary) การศึกษาข้ามสาขาวิชา(transdisciplinary) การเปิดรับทั้งนักศึกษาไทยและนักศึกษาจากต่างประเทศ และความหลากหลายในเนื้อหาที่เป็นองค์ความรู้สากล

รุ่งรังษี วัฒนชัย (2544) ได้ทำการพัฒนาตัวบ่งชี้รวมของคุณภาพการสอนในระดับอุดมศึกษา ผลการวิจัย พบว่า ตัวบ่งชี้รวมของคุณภาพการสอนในระดับอุดมศึกษา ประกอบด้วย 12 ตัวบ่งชี้เรียงลำดับตามน้ำหนักองค์ประกอบจากมากไปหาน้อย คือการให้ความสำคัญกับผู้เรียนเพื่อการพัฒนาการเรียนรู้และการสอน สนับสนุนผู้เรียนเชิงรุก ยอมรับความสามารถและวิธีการเรียนรู้ที่หลากหลายของผู้เรียน สนับสนุน

ให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็น ใช้เวลาและเนื้อหาการสอนได้อย่างเหมาะสม ใช้ทักษะในการเสริมแรงจูงใจให้ผู้เรียน มีการเตรียมความพร้อมผู้เรียนและผู้สอน ส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้เรียน เน้นความสำคัญเรื่องระยะเวลาและการเรียนรู้ มีการเตรียมแผนการสอน และมีความรู้เนื้อหาวิชาเป็นอย่างดี ผลการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างคุณภาพการสอนในระดับอุดมศึกษา พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่าไค-สแควร์ = 2347.19 และค่าดัชนีความสอดคล้อง = .94

วรานันท์ เรื่องประดิษฐ์ (2545) ได้ดำเนินการพัฒนาตัวบ่งชี้รวมสำหรับความเป็นเลิศทางวิชาการสาขาศึกษาศาสตร์ ระดับบัณฑิตศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐโดยตัวบ่งชี้ขององค์ประกอบกระบวนการเรียนการสอนประกอบด้วย (1) มีการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักการสอนผู้ใหญ่(adult learning) (2) การมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนการสอนของนิสิต/นักศึกษา (3) ตรวจสอบได้ว่า มีการใช้กิจกรรมที่เห็นผลงาน วิธีคิด และการปฏิบัติจริงในการสอนของอาจารย์ (4) มีการสอบถามความสามารถในการถ่ายทอดความรู้และความพึงพอใจของนิสิต/นักศึกษา ต่อการจัดกระบวนการเรียนการสอน (5) มีหลักฐานแสดงให้เห็นถึงการสนับสนุนหรือปฏิบัติการแก้ไขเพื่อให้คะแนนประเมินการสอนโดนนิสิต/นักศึกษามีระดับสูงขึ้น

พนิดา ชัยวิทย์ (2546) ได้พัฒนาตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพการศึกษาของวิทยาลัยนาฏศิลป์ กรมศิลปากร พบว่า ได้ตัวบ่งชี้ด้านกระบวนการเรียนการสอน ประกอบด้วย (1) มีการวิเคราะห์หลักสูตรและจัดทำแผนการสอนทุกรายวิชา (2) มีการจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ (3) มีการจัดกิจกรรมที่ ส่งเสริมให้นักศึกษามี คุณลักษณะที่พึงประสงค์ เช่น ความเป็นประชาธิปไตย และ มีคุณธรรมเป็นต้น (4) มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่พัฒนาให้ผู้เรียนมีสุนทรียภาพด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และกีฬา (5) มีการติดตามผลระหว่างการศึกษา และ (6) จัดกิจกรรมซ่อมเสริมเพื่อพัฒนานักศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ (2546) ได้จัดทำคู่มือการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคลได้กำหนดขอบข่ายการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ มีขอบข่ายเกี่ยวกับ การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน การสอนฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ การประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา การเรียนรู้จากประสบการณ์จริงและการปฏิบัติจริง การส่งเสริมให้รักการอ่านและใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง การผสมผสานความรู้อย่างต่าง ๆ ให้สมดุลกัน ปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ การจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม แหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้และการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือเครือข่าย ผู้ปกครอง ชุมชน ท้องถิ่นมามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนตามความเหมาะสม การนิเทศการเรียนการสอน การพัฒนาการเรียนการสอนร่วมกัน การพัฒนาครู อาจารย์ เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ตามความเหมาะสม การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(องค์การมหาชน) (2547) ในการตรวจประเมินรอบแรกซึ่งต้องเสร็จสิ้นภายในปี พ.ศ.2548 นั้น ประกอบไปด้วย 8 มาตรฐาน 28 ตัวบ่งชี้ มาตรฐานด้านการเรียนรู้ เป็นมาตรฐานที่ 2 ประกอบด้วย (1) มีการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและส่งเสริมการสร้างประสบการณ์จริง (2) ความเห็นของนักศึกษาต่อประสิทธิภาพการสอนของคณาจารย์ (3) จำนวนกิจกรรม/โครงการของงานกิจการนักศึกษาต่อจำนวนนักศึกษาทั้งหมด (4) มีการวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้

พระมหาธีรเพชร มาตรพงษ์ (2547) ได้ศึกษารูปแบบการบริหารงานตามภารกิจของมหาวิทยาลัยสงฆ์ในทศวรรษหน้า พบว่า นำเสนอผลการศึกษาคัดเป็น 4 ด้าน ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน คือ ด้านการศึกษา องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องได้แก่ (1) มีการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริง และ (2) มีการพัฒนาบุคลากรด้านความรู้และทักษะการสอน

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2549) ได้จัดทำคู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา โดยได้จัดให้มีการเรียนการสอนเป็นองค์ประกอบที่ 2 ประกอบด้วย (1) มีระบบและกลไกในการพัฒนาและบริหารหลักสูตร (2) มีกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (3) มีโครงการหรือกิจกรรมที่สนับสนุนการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนซึ่งบุคคล องค์กร และชุมชนภายนอกมีส่วนร่วม (3) จำนวนนักศึกษาเต็มเวลาเทียบเท่าต่ออาจารย์ประจำ (4) สัดส่วนของอาจารย์ประจำที่มีวุฒิปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอกหรือเทียบเท่าต่ออาจารย์ประจำ (5) สัดส่วนของอาจารย์ประจำที่ดำรงตำแหน่งอาจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ (6) มีกระบวนการส่งเสริมการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพของคณาจารย์ (7) มีระบบและกลไกสนับสนุนให้อาจารย์ประจำทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน (8) ร้อยละของบัณฑิตระดับปริญญาตรีที่ได้งานทำและการประกอบอาชีพอิสระภายใน 1 ปี (9) ร้อยละของบัณฑิตระดับปริญญาตรีที่ได้รับเงินเดือนเริ่มต้นเป็นไปตามเกณฑ์ (10) ระดับความพึงพอใจของนายจ้าง ผู้ประกอบการ และผู้ใช้บัณฑิต (11) ร้อยละของนักศึกษาปัจจุบันและศิษย์เก่าที่สำเร็จการศึกษาในรอบ 5 ปีที่ผ่านมาที่ได้รับการประกาศเกียรติคุณยกย่องในด้านวิชาการ วิชาชีพ คุณธรรม จริยธรรม กีฬา สุขภาพ ศิลปะและวัฒนธรรม และด้านสิ่งแวดล้อมในระดับชาติหรือนานาชาติ (12) ร้อยละของอาจารย์ประจำซึ่งมีคุณสมบัติเป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ทำหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ (เฉพาะสถาบันที่เน้นการผลิตบัณฑิตและวิจัย

ไชยา ภาวบุตร (2549) ได้ศึกษาข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ผลการวิจัยในองค์ประกอบที่ 5 ด้านการเรียนการสอน มีจุดมุ่งหมายเพื่อปรับปรุงสถานที่ วิธีการสอน และทีมอาจารย์ผู้สอนให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น โดยมีแนวปฏิบัติ คือ อาจารย์ผู้สอนมีการประชุมปฏิบัติการร่วมกัน มีห้องนันทนาการ ห้องประชุมกลุ่มย่อย เน้นการสอนโดยการวิจัยเป็นฐาน และส่งเสริมให้อาจารย์จัดทำเอกสารคำสอน ผู้เรียนจะต้องเป็นศูนย์กลาง และเรียนรู้ด้วยตนเอง

จากการประมวลเอกสารที่เกี่ยวข้องข้างต้น พบว่า องค์ประกอบของการเรียนการสอนมีขอบข่ายที่ประกอบด้วย (1) การจัดโครงสร้างหลักสูตรและเนื้อหาสาระวิชา (2) การวางแผนการสอน (3) เทคนิควิธีและกระบวนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (4) การจัดประสบการณ์การบูรณาการคุณธรรมจริยธรรมและการวิจัย (5) การประเมินผล และเทียบโอนผลการศึกษา

3.2.2 ด้านการวิจัย

การวิจัยที่ผลการวิเคราะห์ได้จัดให้เป็นองค์ประกอบส่วนหนึ่งของการพัฒนาวิชาการในสถาบันอุดมศึกษา โดยจากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพด้านวิชาการทั้งทางด้านการบริหาร การอุดมศึกษา มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา การวิจัยและประเมินผลการศึกษา การจัดอันดับสถาบันการศึกษา และตัวบ่งชี้คุณภาพหรือความเป็นเลิศทางวิชาการในระดับอุดมศึกษา ทั้งที่ระบุโดยชัดเจนเป็นองค์ประกอบหลักและที่ระบุถึงเป็นบางส่วน องค์ประกอบของการวิจัยที่ประมวลได้ มีดังนี้

สุภางค์ จันทวานิช (2524) ได้กล่าวถึงการส่งเสริมการวิจัย โดยเน้นการวิจัยทางการศึกษาไว้ว่า การส่งเสริมให้เกิดกิจกรรมในหน่วยงานต่าง ๆ นั้น จำเป็นต้องสร้างบรรยากาศที่เกื้อกูลต่อการวิจัย ประกอบด้วย ปัจจัยหลัก 3 ด้าน คือ นักวิจัย หน่วยงานวิจัย และบริบทของการวิจัย(context) ซึ่งหมายถึงด้านปัจจัยที่เกี่ยวกับนักวิจัย ได้แก่ (1) ความรอบรู้ในเรื่องระบบการศึกษา (2) ความรอบรู้ในสังคมศาสตร์บางด้าน (3) ความรอบรู้เกี่ยวกับระเบียบวิธีวิจัย (4) ความรอบรู้ในเชิงทฤษฎี (5) ความสามารถในการถ่ายทอดผลการวิจัย (6) ความสามารถในการเชิงวิเคราะห์วิจัย ด้านปัจจัยเกี่ยวกับหน่วยงานวิจัย ในแง่นี้มีสององค์ประกอบย่อย คือ โครงสร้างของหน่วยงานและระบบบริหารของหน่วยงานวิจัย ได้แก่ (1) โครงสร้างของหน่วยงาน หน่วยงานวิจัยที่มีประสิทธิภาพ (2) ต้องมีโครงสร้างที่ให้ปัจจัยป้อนเข้า(input) ในแง่ต่อไปนี้ (1) มีศูนย์ข้อมูลพื้นฐานที่ดีและพร้อมจะหยิบข้อมูลมาใช้ได้ (2) มีเอกสารและวรรณคดีที่เกี่ยวข้องเพียงพอสำหรับการทำวิจัยแต่ละเรื่อง (3) มีคณะวิจัยที่ได้รับการฝึกฝนอบรมมาแล้ว (4) มีอุปกรณ์และเครื่องอำนวยความสะดวกในการดำเนินการวิจัย (5) มีทุนสำหรับการวิจัย ด้านระบบบริหารของหน่วยงาน ประกอบด้วย (1) มีการจัดหาและกระจายบุคลากรความสามารถ ตลอดจนทรัพยากรต่างๆ สำหรับการวิจัยอย่างเหมาะสม (2) มีการแบ่งแรงงานและความรับผิดชอบอย่างเหมาะสม (3) มีผู้นำที่มีประสิทธิภาพสูง (4) มีช่องทางหรือเครือข่ายสำหรับการเผยแพร่และติดต่อในการวิจัย ด้านปัจจัยเกี่ยวกับบริบทของการวิจัย(research context) ปัจจัยส่วนนี้จะเป็นส่วนที่เป็นนามธรรม และอาจตัดสินใจได้ไม่ถนัดกว่ามีสมมุติฐานมากนักเพียงใดในสังคมของเราแต่ส่วนที่มองเห็นได้ยากนี้เอง เป็นส่วนที่มีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อคุณภาพของการวิจัย ปัจจัยเหล่านี้ได้แก่ (1) แบบแผนการแสวงหาความจริงที่มีมาแต่โบราณ (2) ความใจกว้างในการรับฟังคำติชมและการเปลี่ยนแปลง (3) ค่านิยมต่อการศึกษา (4) ความต้องการงานวิจัย (5) ผลตอบแทนที่ไม่ใช่วัตถุในการทำวิจัย เช่น ความก้าวหน้าทางวิชาการ การยอมรับจากวงการวิจัย (6) ความสัมพันธ์อันดีระหว่าง ระบบการศึกษากับระบบย่อยอื่นๆ ในสังคม และระหว่างนักศึกษา กับนักวิชาการสาขาอื่นๆ (7) ความสัมพันธ์กับวงการศึกษาระดับประเทศ และ (8) ความเต็มใจที่จะแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน โดยเฉพาะหน่วยราชการหรือหน่วยปฏิบัติอื่นใดกับหน่วยงานวิจัย

บุญรอด วุฒิสาสตร์กุล (2535) พบว่า องค์ประกอบของคุณภาพของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน มี 5 ประการ เรียงตามลำดับความสำคัญ ได้แก่ ด้านการวิจัยและการสร้างผลงานทางวิชาการของคณาจารย์ ซึ่งมีเกณฑ์ในการพิจารณา คือ การให้อาจารย์เข้ารับการอบรม สัมมนาฝึกอบรม เพื่อกระตุ้นให้ทำวิจัยในแต่ละปี การศึกษา งบประมาณของสถาบันที่สนับสนุนการวิจัย นโยบายของสถาบันมีส่วนส่งเสริมสนับสนุนให้อาจารย์ทำการวิจัยและผลิตผลงานทางวิชาการ และปริมาณงานประจำที่ได้รับมอบหมายเอื้อต่อการทำวิจัย หรือผลงานวิชาการอย่างต่อเนื่อง

อาทิตยา ดวงมณี (2540) ได้ทำการศึกษา การพัฒนาตัวบ่งชี้รวมสำหรับความเป็นเลิศทางวิชาการของสาขาวิชาทางการวิจัยการศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐ ได้ทำการคัดเลือกและจัดอันดับความเป็นเลิศทางวิชาการของสาขาวิชาทางการวิจัยการศึกษาโดยผู้เชี่ยวชาญ ผลการวิจัย พบว่า ตัวบ่งชี้รวมสำหรับความเป็นเลิศทางวิชาการของสาขาวิชาทางการวิจัยการศึกษา ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ 61 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ องค์ประกอบ ด้านการวิจัย/ผลงานทางวิชาการของอาจารย์ ประกอบด้วย 9 ตัวบ่งชี้

วรานันท์ เรื่องประดิษฐ์ (2545) ได้ดำเนินการพัฒนาตัวบ่งชี้รวมสำหรับความเป็นเลิศทางวิชาการสาขาศึกษาศาสตร์ ระดับบัณฑิตศึกษา ในมหาวิทยาลัยของรัฐ ด้านการวิจัย พบว่า ตัวบ่งชี้ของ

องค์ประกอบคุณภาพผลงานวิจัยได้แก่ (1) จำนวนบทความวิจัยที่พิมพ์เผยแพร่และงานสร้างสรรค์ที่รับการประเมิน โดยผู้ประเมินอิสระต่อจำนวนอาจารย์ (2) ร้อยละของนักวิจัยที่มีผลงานที่มีคุณภาพสูงและมีระบบการนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์เพื่อพัฒนางานวิชาการระดับประเทศในรอบ 3 ปี (3) จำนวนงานวิจัยที่สร้างองค์ความรู้ใหม่เพื่อพัฒนาการแก้ไขปัญหาและบริการวิชาการแก่สังคมในรอบ 3 ปี (4) สัดส่วนของจำนวนอาจารย์นิสิต/นักศึกษาต่อปีที่ได้รับการสนับสนุนให้ไปเสนอผลงานวิจัยภายนอกมหาวิทยาลัย

พนิดา ชัยวิทย์ (2546) ได้พัฒนาตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพการศึกษาของวิทยาลัยนาฏศิลป์ กรมศิลปากร พบว่า ได้นำเสนอขอบข่ายตัวบ่งชี้ด้านงานวิจัยซึ่งประกอบด้วย การเผยแพร่ ผลงานวิจัยต่อสาธารณชน การจัดกิจกรรมพัฒนาอาจารย์ด้านการวิจัย ผลงานงานวิจัยในชั้นเรียนหรืองานวิจัยเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นของอาจารย์

กระทรวงศึกษาธิการ (2546) ได้จัดทำคู่มือการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล พบว่า ได้กำหนดขอบข่ายภารกิจด้านวิชาการในส่วนของการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาไว้ ประกอบด้วย การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพงานวิชาการของสถานศึกษา การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในแต่ละสาขาวิชาการประสานความร่วมมือในการศึกษาวิเคราะห์วิจัย การเผยแพร่ผลงานการวิจัย

พระมหาธีรเพชร มาตรพงษ์ (2547) ได้ศึกษารูปแบบการบริหารงานตามภารกิจของมหาวิทยาลัยสงฆ์ในทศวรรษหน้า พบว่า ด้านการวิจัย ควรมีการกำหนดทิศทางการวิจัยในเรื่องการประยุกต์หลักธรรมในการแก้ปัญหาสังคม การให้ทุนอุดหนุนการวิจัย การผลิตตำราเอกสารผลการวิจัย การฝึกอบรมบุคลากรประจำให้มีความรู้ด้านการวิจัยและการพัฒนาข้อมูลสารสนเทศ และกำหนดวัตถุประสงค์เป็นแหล่งบริหารแลกเปลี่ยนข้อมูลด้านวิชาการงานวิจัย

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(องค์การมหาชน) (2547) ในการตรวจประเมินรอบแรกซึ่งต้องเสร็จสิ้นภายในปี พ.ศ.2548 นั้น ประกอบไปด้วย 8 มาตรฐาน 28 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ มาตรฐานที่ 4 ด้านการวิจัยและงานสร้างสรรค์ ประกอบไปด้วย ตัวบ่งชี้ที่สำคัญ ดังนี้ (1) จำนวนบทความวิจัยที่พิมพ์เผยแพร่และงานสร้างสรรค์ต่ออาจารย์ประจำทุกระดับ (2) จำนวนงานวิจัยที่นำไปใช้ประโยชน์ต่ออาจารย์ประจำทุกระดับ (3) จำนวนเงินสนับสนุนงานวิจัยภายนอกสถาบันต่ออาจารย์ประจำทุกระดับ (4) จำนวนเงินสนับสนุนงานวิจัยภายในสถาบันต่ออาจารย์ประจำทุกระดับ

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2549) ได้จัดทำคู่มือการประกันคุณภาพการศึกษากายในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา องค์ประกอบที่ 4 การวิจัย จำนวน 5 ตัวบ่งชี้ ประกอบด้วย (1) การพัฒนาระบบและกลไกในการสนับสนุนการผลิตงานวิจัยและงานสร้างสรรค์ (2) ระบบบริหารจัดการความรู้จากงานวิจัยและงานสร้างสรรค์ (3) เงินสนับสนุนงานวิจัยและงานสร้างสรรค์จากภายในและภายนอกสถาบันต่อจำนวนอาจารย์ประจำ (4) ร้อยละของงานวิจัยและงานสร้างสรรค์ที่ดีพิมพ์เผยแพร่ ได้รับการจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญาหรืออนุสิทธิบัตรหรือนำไปใช้ประโยชน์ทั้งในระดับชาติและในระดับนานาชาติต่อจำนวนอาจารย์ประจำ (5) ร้อยละของบทความวิจัยที่ได้รับการอ้างอิง(citation) ใน refereed journal หรือในฐานข้อมูลระดับชาติหรือระดับนานาชาติต่ออาจารย์ประจำ(เฉพาะสถาบันที่เน้นการผลิตบัณฑิตและวิจัย)

สำหรับการพัฒนาการวิจัยของสถาบันอุดมศึกษาในอนาคตอีก 15 ปีข้างหน้า นั้น ตามแผนอุดมศึกษาระยะยาว ฉบับที่ 2 พ.ศ.2550-2565 ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2550) ที่มุ่งเน้น

เป้าหมายการสร้างงานวิจัย ทั้งในระดับบัณฑิตศึกษาและระดับมหาวิทยาลัย ดังนี้ งานวิจัยระดับมหาวิทยาลัย ประกอบด้วย (1) การกำหนดทิศทางการวิจัยเพื่อให้สามารถจัดสรรทรัพยากรที่มีอย่างจำกัดไปสนับสนุนการวิจัยของแต่ละมหาวิทยาลัยที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศที่แตกต่างกันได้ (2) การกำหนดเป้าหมายในการสร้างองค์ความรู้ใหม่ของแต่ละสาขาวิชา (3) มหาวิทยาลัยจัดให้มีการศึกษาวิจัยทั้งทางด้านการวิจัยพื้นฐาน(basic research) และการวิจัยประยุกต์(applied research) โดยร่วมมือกับภาคธุรกิจอุตสาหกรรม องค์กรวิจัยอื่นๆ ทั้งภายในและต่างประเทศ (4) ผลงานวิจัยของมหาวิทยาลัยมีความสอดคล้อง ตรงกับความต้องการของประเทศ และทิศทางการพัฒนาวิชาการในระดับชาติ รวมถึงระดับนานาชาติ และมีผลงานวิจัยที่รัฐสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริง (5) ผลงานวิจัยของมหาวิทยาลัยเป็นผลงานที่มีคุณภาพ โดยการยอมรับของสังคมวิชาการระดับนานาชาติ มีการตีพิมพ์และนำไปใช้อ้างอิงอย่างกว้างขวางทั้งในระดับประเทศและระดับนานาชาติ

ไชยา ภาวะบุตร (2549) ได้ศึกษาข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ในด้านที่ 6 ด้านวิทยานิพนธ์ มีจุดมุ่งหมายเพื่อปรับปรุงการให้คำปรึกษาวิทยานิพนธ์ของอาจารย์ โดยมีแนวปฏิบัติ คือ ปรับจำนวนอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เปิดหลักสูตรที่ทำสารนิพนธ์ จัดประสบการณ์ในการทำวิทยานิพนธ์แก่นักศึกษา และส่งเสริมให้บุคลากรภายนอกเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

จากการประมวลเอกสารที่เกี่ยวข้องข้างต้น พบว่า องค์ประกอบของการวิจัยนั้น มีขอบข่ายที่ประกอบไปด้วย (1) ปริมาณและคุณภาพของงานวิจัย (2) ทุนวิจัย (3) บุคลากรและศักยภาพทางการวิจัย (4) วิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์และการวิจัยในกระบวนการเรียนการสอน (5) การเผยแพร่และนำเสนอผลงานวิจัย

3.2.3 ด้านนักศึกษา

นักศึกษาที่ผลการวิเคราะห์ได้จัดให้เป็นองค์ประกอบส่วนหนึ่งของการพัฒนาวิชาการในสถาบันอุดมศึกษา โดยจากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพด้านวิชาการทั้งทางด้านการบริหารการจัดการอุดมศึกษา มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา การวิจัยและประเมินผลการศึกษา การจัดอันดับสถาบันการศึกษา และตัวบ่งชี้คุณภาพหรือความเป็นเลิศทางวิชาการในระดับอุดมศึกษา ทั้งที่ระบุโดยชัดเจนเป็นองค์ประกอบหลักและที่ระบุถึงเป็นบางส่วน องค์ประกอบของด้านนักศึกษาที่ประมวลได้ มีดังนี้

บุญรอด วุฒิสาสตร์กุล (2535) พบว่า องค์ประกอบของคุณภาพของสถาบันอุดมศึกษา เอกชน มี 5 ประการ เรียงตามลำดับความสำคัญ จัดไว้ลำดับที่ 4 คุณภาพของนักศึกษา ซึ่งมีเกณฑ์ในการพิจารณา คือ การจัดจำนวนนักศึกษาพอเหมาะกับลักษณะวิชาที่เรียน การเอาใจใส่ต่อการเรียนของนักศึกษา ความสนใจของนักศึกษาต่อการทำหรือร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตร และการกวาดขันด้านกิริยามารยาท ความประพฤติของนักศึกษา

กฤตวรรณ โอปนพันธุ์ (2537) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาดัชนีรวมชี้คุณลักษณะนิสิตใหม่ระดับปริญญาตรี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผลการวิจัย พบว่า ดัชนีรวมลักษณะของนิสิต ประกอบด้วย (1) ลักษณะของนิสิตเน้นกิจกรรม (2) ลักษณะของนิสิตเน้นกีฬา (3) ลักษณะของนิสิตเน้นศิลปะ (4) ลักษณะของนิสิตเน้นวิชาการ (5) ลักษณะของนิสิตเน้นสังคม (6) ลักษณะของนิสิตที่ไม่ผูกพันกับสาขาวิชาอาชีพที่เรียน

อุไรพรรณ เจนวาณิชยานนท์ (2537) ศึกษาคุณลักษณะความเป็นเลิศทางวิชาการที่ได้จากการวิจัย ประกอบด้วย ด้านคุณลักษณะของปัจจัยเบื้องต้น คือ คุณลักษณะของนักศึกษาใหม่ ด้านคุณลักษณะของกระบวนการ คือ กิจกรรมนักศึกษา และด้านคุณลักษณะของผลิตผล คือ สมรรถนะและเจตคติต่อวิชาชีพของบัณฑิต พัฒนาการด้านบุคลิกภาพและทักษะทางสังคมของบัณฑิต

อาทิตยา คววมณี (2540) ได้ทำการศึกษา การพัฒนาตัวบ่งชี้ร่วมสำหรับความเป็นเลิศทางวิชาการของสาขาวิชาทางการวิจัยการศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐ ได้ทำการคัดเลือกและจัดอันดับความเป็นเลิศทางวิชาการของสาขาวิชาทางการวิจัยการศึกษาโดยผู้เชี่ยวชาญ ผลการวิจัยพบว่า ตัวบ่งชี้ร่วมสำหรับความเป็นเลิศทางวิชาการของสาขาวิชาทางการวิจัยการศึกษาในองค์ประกอบที่ 4 ด้านคุณภาพนิสิต ประกอบด้วย 12 ตัวบ่งชี้

พนิดา ชัยวิทย์ (2546) ได้พัฒนาตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพการศึกษาของวิทยาลัยนาฏศิลป์ กรมศิลปากร พบว่า ตัวบ่งชี้ด้านนักศึกษา ได้แก่ (1) มีระบบการสรรหาคัดเลือกและติดตามผลการคัดเลือกนักศึกษา (2) มีการประเมินผลและติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษอย่างต่อเนื่อง (3) มีคณะกรรมการติดตามนักศึกษาที่ขาดเรียน (4) นักศึกษามีความรู้ในวิชาการทักษะวิชาชีพผ่านเกณฑ์การประเมินของสถาบัน (5) นักศึกษามีจรรยาบรรณ และเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ (6) นักศึกษาเห็นคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมไทยและมีสุนทรียภาพด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และกีฬา (7) นักศึกษามีความสามารถในการแสวงหาความรู้และการเรียนรู้ด้วยตนเอง

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(องค์การมหาชน) (2547) ใน การตรวจประเมินรอบแรกซึ่งต้องเสร็จสิ้นภายในปี พ.ศ.2548 นั้น ประกอบไปด้วย 8 มาตรฐาน 28 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ มาตรฐานที่ 1 ด้านคุณภาพบัณฑิต ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ ดังนี้ คือ (1) ร้อยละของการได้งานภายใน 1 ปี รวมทั้งการประกอบอาชีพอิสระ และร้อยละของการเรียนต่อระดับบัณฑิตศึกษา (2) ระดับความพึงพอใจของ นายจ้าง/ผู้ประกอบการ/ผู้ใช้บัณฑิต (3) จำนวนบทความจากวิทยานิพนธ์ปริญาเอกที่ดีพิมพ์ที่มีผู้ประเมินอิสระ ต่อจำนวนวิทยานิพนธ์ปริญาเอกทั้งหมด (4) จำนวนบทความจากวิทยานิพนธ์ปริญาโทที่ดีพิมพ์เผยแพร่ต่อจำนวนวิทยานิพนธ์ปริญาโททั้งหมด

พิมพ์อร สดเอี่ยม (2547) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการของสาขาวิชาในระดับบัณฑิตศึกษาของสถาบันราชภัฏ ซึ่งประกอบด้วย 3 ปัจจัย คือ ปัจจัยระดับนักศึกษา ได้แก่ (1) อายุของนักศึกษา (2) ความรู้พื้นฐานเดิมของนักศึกษา (3) ความภูมิใจในตนเองของนักศึกษา (4) แรงจูงใจในการเรียนของนักศึกษา (5) พฤติกรรมการเรียนของนักศึกษา (6) การใช้เวลาในการเรียนของนักศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ด้านปัจจัยระดับนักศึกษา ความรู้พื้นฐานเดิมมีอิทธิพลทางตรงเป็นบวกต่อคะแนนเฉลี่ยสะสมของนักศึกษาเป็นรายคนมากที่สุด รองลงมาคือ พฤติกรรมการเรียน อายุ และความภาคภูมิใจในตนเอง

พระมหาธีรเพชร มาตรพงษ์ (2547) ได้ศึกษารูปแบบการบริหารงานตามภารกิจของมหาวิทยาลัยสงฆ์ในทศวรรษหน้า พบว่า มีผลการศึกษาคัดเป็น 4 ด้าน โดยด้านการศึกษา พระภิกษุสามเณรต้องมีวุฒิการศึกษาตรงตามที่ ก.พ. กำหนดในการเข้าศึกษาต่อทุกระดับในมหาวิทยาลัยสงฆ์

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2549) ได้จัดทำคู่มือการประกันคุณภาพ การศึกษาภายในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา โดยในองค์ประกอบที่ 3 กิจกรรมการพัฒนานิสิตนักศึกษา มีจำนวน

2 ตัวบ่งชี้ ประกอบด้วย (1) มีการจัดบริการแก่นักศึกษาและศิษย์เก่า (2) มีการส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษาที่ครบถ้วนและสอดคล้องกับคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์

ไชยา ภาวะบุตร (2549) ได้ศึกษาข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้เสนอผลวิจัยในด้านที่ 4 ด้านนักศึกษา พบว่า มีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมความเข้าใจเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมและทักษะที่จำเป็นสำหรับการเรียน โดยมีแนวปฏิบัติ คือ เปิดรับนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาทั้งภาคปกติและภาคพิเศษ

จากการประมวลเอกสารที่เกี่ยวข้องข้างต้น พบว่า องค์ประกอบของด้านนักศึกษานั้น มีขอบข่ายที่ประกอบไปด้วย (1) คุณสมบัติและการรับเข้าเป็นนักศึกษา (2) กิจกรรมการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักศึกษา (3)ทุนสวัสดิการ การแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือนักศึกษา (4) การได้งานทำ การศึกษาต่อ รางวัลและเกียรติยศที่บัณฑิตหรือศิษย์เก่าได้รับ และความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต

3.2.4 ด้านคณาจารย์

ด้านคณาจารย์ที่ผลการวิเคราะห์ได้จัดให้เป็นองค์ประกอบส่วนหนึ่งของการพัฒนาวิชาการในสถาบันอุดมศึกษา โดยจากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพด้านวิชาการทั้งทางด้านการบริหาร การศึกษา การอุดมศึกษา มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา การวิจัยและประเมินผลการศึกษา การจัดอันดับสถาบันการศึกษา และตัวบ่งชี้คุณภาพหรือความเป็นเลิศทางวิชาการในระดับอุดมศึกษา ทั้งที่ระบุโดยชัดเจนเป็นองค์ประกอบหลักและที่ระบุถึงเป็นบางส่วน องค์ประกอบของด้านคณาจารย์ ที่ประมวลได้ มีดังนี้

บุญรอด วุฒิสาสตร์กุล (2535) พบว่า องค์ประกอบของคุณภาพของสถาบันอุดมศึกษา เอกชน มี 5 ประการ เรียงตามลำดับความสำคัญ โดยในลำดับที่ 1 คุณภาพของอาจารย์ผู้สอน ซึ่งมีเกณฑ์ในการพิจารณา คือ จำนวนอาจารย์ประจำคณะหรือภาควิชาที่สามารถสอนวิชาเอกในชั้นปีที่ 3-4 จำนวนอาจารย์ประจำคณะหรือภาควิชาที่มีคุณวุฒิตั้งแต่ระดับปริญญาโทหรือเทียบเท่าขึ้นไป การพัฒนาอาจารย์โดยการให้ทุนการศึกษาต่อ สัมมนา ฝึกอบรม ในแต่ละปีการศึกษา และจำนวนอาจารย์ประจำคณะหรือภาควิชาที่เขียนบทความหรือแต่งตำราและได้รับการตีพิมพ์ในระยะ 2 ปีที่ผ่านมา

อุไรพรรณ เจนวาณิชยานนท์ (2537) ศึกษาคุณลักษณะความเป็นเลิศทางวิชาการที่ได้จากการวิจัย ด้านคุณลักษณะของปัจจัยเบื้องต้นด้านอาจารย์ ได้แก่ คุณลักษณะอาจารย์ประจำ การพัฒนาคณาจารย์ และผลผลิตด้านวิชาการของสถาบัน

อาทิตยา ดวงมณี (2540) ได้ทำการศึกษา การพัฒนาตัวบ่งชี้รวมสำหรับความเป็นเลิศทางวิชาการของสาขาวิชาทางการวิจัยการศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐ ได้ทำการคัดเลือกและจัดอันดับความเป็นเลิศทางวิชาการของสาขาวิชาทางการวิจัยการศึกษาโดยผู้เชี่ยวชาญ ผลการวิจัยพบว่า ตัวบ่งชี้รวมสำหรับความเป็นเลิศทางวิชาการของสาขาวิชาทางการวิจัยการศึกษาทั้งหมดประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ 61 ตัวบ่งชี้ ส่วนใน องค์ประกอบที่ 1 ด้านคุณภาพอาจารย์ ประกอบด้วย 16 ตัวบ่งชี้

วรานันท์ เรื่องประดิษฐ์ (2545) ได้ดำเนินการพัฒนาตัวบ่งชี้รวมสำหรับความเป็นเลิศทางวิชาการสาขาศึกษาศาสตร์ ระดับบัณฑิตศึกษา ในมหาวิทยาลัยของรัฐ พบว่า ได้นำเสนอขอบข่ายตัวบ่งชี้รวมสำหรับความเป็นเลิศทางวิชาการในส่วนขององค์ประกอบภาระงานสอนของอาจารย์ ซึ่งประกอบด้วย (1) จำนวนนิสิต/นักศึกษาโดยเฉลี่ยในความดูแลวิทยานิพนธ์/การศึกษาอิสระของอาจารย์ (2) จำนวนชั่วโมงโดยเฉลี่ยต่อ

สัปดาห์ที่อาจารย์จัดสรรให้นิสิต/นักศึกษาในความดูแลเข้าพบและซักถามปัญหา (3) จำนวนชั่วโมงโดยเฉลี่ยต่อสัปดาห์ของอาจารย์ที่สอน (4) อัตราส่วนระหว่างจำนวนนิสิต/นักศึกษาต่ออาจารย์

พนิดา ชัยวิทย์ (2546) ได้พัฒนาตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพการศึกษาของวิทยาลัยนาฏศิลป์ กรมศิลปากร พบว่าได้ตัวบ่งชี้ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา ดังนี้ (1) อาจารย์มีคุณวุฒิและคุณสมบัติตรงตามสาขาวิชาที่สอน (2) มีการปฐมนิเทศอาจารย์และบุคลากรในสถานศึกษาที่บรรจุใหม่ (3) มีการประเมินผลการสอนของอาจารย์โดยนักศึกษา (4) อาจารย์ใช้วิธีการประเมินนักศึกษาอย่างหลากหลาย และนำผลการประเมินมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา (5) มีระบบการสรรหา คัดเลือกอาจารย์และบุคลากรในสถานศึกษา (6) อาจารย์เป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักศึกษา มีคุณธรรมและจริยธรรมในการทำงาน

พระมหาธีรเพชร มาตรพงษ์ (2547) ได้ศึกษารูปแบบการบริหารงานตามภารกิจของมหาวิทยาลัยสงฆ์ในทศวรรษหน้า พบว่าได้ผลการศึกษาคัดเป็น 4 ด้าน โดยในด้านการศึกษาเสนอให้มีการพัฒนาบุคลากรด้านความรู้และทักษะการสอน

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(องค์การมหาชน) (2547) ในการตรวจประเมินรอบแรกซึ่งต้องเสร็จสิ้นภายในปี พ.ศ.2548 นั้น ประกอบไปด้วย 8 มาตรฐาน 28 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ มาตรฐานที่ 3 ด้านการสนับสนุนการเรียนรู้ ประกอบด้วย (1) อาจารย์ประจำทุกระดับต่อจำนวนนักศึกษาเต็มเวลาเทียบเท่า (2) ร้อยละของอาจารย์ประจำที่มีวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่าหรืออัตราส่วนนักศึกษาเต็มเวลาเทียบเท่าต่ออาจารย์ประจำที่มีคุณวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่า

พิมพ์อร สดเอี่ยม (2547) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการบริหารวิชาการของสาขาวิชาในระดับบัณฑิตศึกษาของสถาบันราชภัฏ ซึ่งประกอบด้วย 3 ปัจจัย โดยปัจจัยระดับห้องเรียน ได้แก่ (1) อายุของอาจารย์ (2) วุฒิการศึกษาของอาจารย์ (3) ตำแหน่งทางวิชาการของอาจารย์ (4) ประสบการณ์การสอนของอาจารย์ (5) บรรยากาศการเรียนการสอน (6) แรงจูงใจในการทำงานของอาจารย์ (7) ความผูกพันต่อองค์กรของอาจารย์ (8) ความเป็นนักวิชาการของอาจารย์ (9) พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ ผลการวิจัยด้านปัจจัยห้องเรียน พบว่า ตำแหน่งวิชาการที่มีอิทธิพลทางตรงเป็นลบต่อค่าเฉลี่ยสะสมของนักศึกษารายห้องเรียน ส่วนวุฒิการศึกษาของอาจารย์มีอิทธิพลทางตรงเป็นลบและแรงจูงใจในการทำงานของอาจารย์มีอิทธิพลทางตรงเป็นบวกต่อค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในการทำงานของอาจารย์รายห้องเรียน อายุของอาจารย์และบรรยากาศการเรียนการสอนมีอิทธิพลทางอ้อมเป็นบวกผ่านแรงจูงใจในการทำงานของอาจารย์ไปยังค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในการทำงานของอาจารย์รายห้องเรียน

ไชยา ภาวะบุตร (2549) ได้ศึกษาข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร โดยในด้านที่ 3 ด้านคณาจารย์ มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาศักยภาพอาจารย์ให้มีคุณวุฒิ ตำแหน่งทางวิชาการให้สอดคล้องกับแผนการเปิดสอน มีแนวปฏิบัติ คือ เตรียมบุคลากรให้สอดคล้องกับแผนการเปิดสอนในอนาคต 5-10 ปี ให้ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และส่งเสริมให้อาจารย์จัดทำผลงานทางวิชาการมากขึ้น

จากการประมวลเอกสารที่เกี่ยวข้องข้างต้น พบว่า องค์ประกอบของด้านคณาจารย์นั้นมีขอบข่ายที่ประกอบไปด้วย (1) จำนวน คุณวุฒิ คุณสมบัติและประสบการณ์ของอาจารย์ (2) ตำแหน่งผลงานทางวิชาการ และรางวัลเกียรติยศชื่อเสียง (3) ทักษะและเทคนิคการสอนของอาจารย์ (4) คุณธรรมและจรรยาบรรณ

ในวิชาชีพ (5) กลไกการพัฒนา ศาสตร์การและสวัสดิภาพอาจารย์

3.2.5 ด้านการบริหารจัดการ

การบริหารจัดการที่ได้ผลการวิเคราะห์ จัดเป็นองค์ประกอบส่วนหนึ่งของการพัฒนาวิชาการในสถาบันอุดมศึกษา โดยจากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพด้านวิชาการทั้งทางด้านการบริหาร การศึกษา การอุดมศึกษา มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา การวิจัยและประเมินผลการศึกษา การจัดอันดับสถาบันการศึกษา และตัวบ่งชี้คุณภาพหรือความเป็นเลิศทางวิชาการในระดับอุดมศึกษา ทั้งที่ระบุโดยชัดเจน เป็นองค์ประกอบหลักและที่ระบุถึงเป็นบางส่วน องค์ประกอบของการบริหารวิชาการที่ประมวลได้ มีดังนี้

อุไรพรหม เจนวณิชยานนท์ (2537) ศึกษาคุณลักษณะความเป็นเลิศทางวิชาการที่ได้จากการวิจัย ด้านคุณลักษณะของปัจจัยเบื้องต้น ด้านการบริหาร ได้แก่ ปรัชญา เป้าหมายของสถาบัน คุณลักษณะผู้บริหาร สภาพการเงินงบประมาณ ทรัพยากรสนับสนุนวิชาการและการบริหาร

อาทิตยา ดวงมณี (2540) ได้ทำการศึกษา การพัฒนาตัวบ่งชี้ร่วมสำหรับความเป็นเลิศทางวิชาการของสาขาวิชาทางการวิจัยการศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐ ผลการวิจัยพบว่า ตัวบ่งชี้ร่วมสำหรับความเป็นเลิศทางวิชาการของสาขาวิชาทางการวิจัยการศึกษา ทั้งหมดประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ 61 ตัวบ่งชี้ โดยในองค์ประกอบที่ 6 ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการของหัวหน้าภาควิชา ประกอบด้วย 9 ตัวบ่งชี้

สมคะเน คำจูน (2543) ได้ศึกษาความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช ในด้านการบริหารจัดการสถาบัน นำเสนอข้อบ่งชี้ที่เกี่ยวกับความสามารถของคณะผู้บริหารสถาบัน คุณภาพของการบริหารสถาบัน การจัดองค์กรและกฎระเบียบของสถาบัน การพัฒนาอาจารย์ การพัฒนาห้องสมุดของมหาวิทยาลัยให้เป็นระบบห้องสมุดอัตโนมัติ(automated library system) ที่เชื่อมต่อกันได้ทั้งมหาวิทยาลัยในประเทศและต่างประเทศ นโยบายและเป้าหมายของมหาวิทยาลัยที่ชัดเจน การพัฒนานุเคราะห์ของมหาวิทยาลัย การโอนหน่วยกิตของนักศึกษาระหว่างมหาวิทยาลัย การประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ความร่วมมือทางวิชาการในจัดระบบการเรียนการสอนและผลิตบัณฑิตร่วมกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ ความร่วมมือและช่วยเหลือในด้านการถ่ายทอดเทคโนโลยี ความร่วมมือและช่วยเหลือในด้านวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน การพัฒนาเทคโนโลยีและระบบเครือข่ายสารสนเทศร่วมกับต่างประเทศและองค์กรระหว่างประเทศ

รูปแบบการบริหารมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐในต่างประเทศ(สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย, 2545) ประมวลจากแนวคิดของ Murray Jr. Ross เมื่อปี ค.ศ.1976 ว่ามี 4 การกิจ ดังนี้ (1) การบริหารงานทั่วไป (2) การบริหารงานวิชาการ (3) การบริหารงานบุคคล (4) การบริหารเงินและทรัพย์สิน โดยในส่วนของการบริหารงานวิชาการนั้น ในมหาวิทยาลัยจะมีการจัดองค์การทางวิชาการ คือ สภาวิชาการ มีขอบเขตอำนาจหน้าที่แตกต่างกันไปในแต่ละมหาวิทยาลัย โดยพอจะประมวลอำนาจหน้าที่ได้ ดังนี้ คือ ทำหน้าที่เป็นผู้แทนคณาจารย์ในการเสนอแนะนโยบายด้านวิชาการแก่มหาวิทยาลัย การกำหนดหลักสูตรกำหนดมาตรฐานการสอน การกำหนดเกณฑ์ในการรับนักศึกษา วิธีการคัดเลือก การคงสภาพนักศึกษา และกำหนดเกณฑ์ในการสำเร็จการศึกษา การส่งเสริมการวิจัย การวางหลักเกณฑ์เพื่อเสรีภาพทางวิชาการของมหาวิทยาลัย และหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน และการศึกษาค้นคว้าของมหาวิทยาลัย

พนิดา ชัยวิทย์ (2546) ได้พัฒนาตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพการศึกษาของวิทยาลัยนาฏศิลป์ กรมศิลปากร พบว่า ได้นำเสนอข้อบ่งชี้ของตัวบ่งชี้ด้านการบริหารและการจัดการ ประกอบด้วย

การกำหนดโครงสร้างการบริหารและกำหนดอัตราตำแหน่งของบุคลากรให้สอดคล้องกับภาระงาน ระบบการจูงใจที่เกื้อหนุนให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน ระบบสารสนเทศเพื่อช่วยในการปฏิบัติงานของบุคลากร แนวปฏิบัติและมาตรการที่ชัดเจนในการพิจารณาความดีความชอบของผู้ปฏิบัติงาน ผู้บริหารมีความเป็นผู้นำ มีวิสัยทัศน์ มีมนุษยสัมพันธ์และเป็นที่ยอมรับของผู้ที่เกี่ยวข้อง การนิเทศ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบายและแผนงานอย่างเป็นระบบ ระบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม การจัดระบบสวัสดิการให้บุคลากรอย่างเหมาะสม การกระจายอำนาจในการบริหารงาน แผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการที่สอดคล้องกับปรัชญา ปณิธานและวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา แผนการปฏิบัติเพื่อพัฒนาบุคลากร กิจกรรมนันทนาการภายในสถาบัน การบริหารทรัพยากรบุคคลให้สอดคล้องกับนโยบายปฏิรูปการศึกษา การบริการวิชาการแก่สังคม การประชาสัมพันธ์กิจกรรมของสถานศึกษา การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมสืบสานวัฒนธรรมพื้นบ้านและอนุรักษ์มรดกไทย การเงินและงบประมาณ ระบบและกลไกการประกันคุณภาพทั้งภายในและการประเมินคุณภาพภายนอก

กระทรวงศึกษาธิการ (2546) ได้จัดทำคู่มือการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิรนัยบุคคลพบว่า ได้กำหนดขอบข่ายการนิเทศการศึกษา การแนะแนวการศึกษา การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ประสานงานกับสำนักงานรับรองมาตรฐานการศึกษาและประเมินคุณภาพการศึกษาในการประเมินสถานศึกษา การส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่นทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

พิมพ์อร สดเอี่ยม (2547) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการของสาขาวิชาในระดับบัณฑิตศึกษาของสถาบันราชภัฏ ซึ่งประกอบด้วย 3 ปัจจัย ซึ่งปัจจัยที่เกี่ยวข้อง คือ ปัจจัยระดับสาขาวิชา ได้แก่ (1) อายุของผู้บริหาร (2) วุฒิการศึกษาของผู้บริหาร (3) ตำแหน่งทางวิชาการของผู้บริหาร (4) วัฒนธรรมองค์กร (5) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร (6) พฤติกรรมผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร (7) กระบวนการบริหารวิชาการของผู้บริหาร ผลการวิจัยพบว่า ตำแหน่งทางวิชาการของผู้บริหารมีอิทธิพลเป็นบวกต่อค่าเฉลี่ยสะสมของนักศึกษาสาขาวิชา ขณะที่วุฒิการศึกษาของผู้บริหารมีอิทธิพลทางตรงเป็นลบ และภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพของผู้บริหาร มีอิทธิพลทางตรงเป็นบวกต่อค่าเฉลี่ยความสามารถในการแก้ปัญหาของนักศึกษาสาขาวิชา ส่วนวัฒนธรรมองค์กรแบบกลไกการตลาด วุฒิการศึกษาและกระบวนการบริหารวิชาการของผู้บริหารมีอิทธิพลทางตรงเป็นบวก ส่วนพฤติกรรมผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารมีอิทธิพลทางตรงเป็นลบต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการตามการรับรู้ของผู้บริหาร ขณะที่ตำแหน่งทางวิชาการ วัฒนธรรมองค์กรแบบกลไกการตลาด ภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพและพฤติกรรมผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารมีอิทธิพลทางอ้อมต่อประสิทธิผลการบริหาร

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(องค์การมหาชน) (2547) ใน การตรวจประเมินรอบแรกซึ่งต้องเสร็จสิ้นภายในปี พ.ศ.2548 นั้น ประกอบไปด้วย 8 มาตรฐาน 28 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ มาตรฐานที่ 5 ด้านการบริการวิชาการ มาตรฐานที่ 6 ด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม มาตรฐานที่ 7 ด้านการบริหารจัดการ เงินเดือนบุคลากรทุกประเภทต่อค่าใช้จ่ายทั้งหมด เงินเดือนบุคลากรในการบริหารจัดการต่อค่าใช้จ่ายทั้งหมดหรือจำนวนบุคลากรในการบริหารจัดการ(non-academic) ต่อจำนวนนักศึกษาเต็มเวลาเทียบเท่า

ค่าเสื่อมราคาต่อจำนวนนักศึกษาเต็มเวลาเทียบเท่า มาตรฐานที่ 8 ด้านการประกันคุณภาพภายใน มีระบบและกลไกในการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2549) ได้จัดทำคู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา องค์ประกอบที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการทางวิชาการ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 5 การบริการวิชาการแก่สังคม องค์ประกอบที่ 6 การทำนุบำรุง องค์ประกอบที่ 7 การบริหารและการจัดการ มี 9 ตัวบ่งชี้ ประกอบด้วย (1) สถานสถาบันใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการและสามารถผลักดันสถาบันให้แข่งขันได้ในระดับสากล (2) ภาวะผู้นำของผู้บริหารทุกระดับของสถาบัน (3) มีการพัฒนาสถาบันสู่องค์กรเรียนรู้ (4) มีระบบและกลไกในการบริหารทรัพยากรบุคคลเพื่อพัฒนา และธำรงรักษาไว้ให้บุคลากรมีคุณภาพและประสิทธิภาพ (5) ศักยภาพของระบบฐานข้อมูลเพื่อการบริหาร การเรียนการสอนและวิจัย (6) ระดับความสำเร็จในการเปิดโอกาสให้บุคคลภายนอกเข้ามามีส่วนร่วม ในการพัฒนาสถาบันอุดมศึกษา (7) ร้อยละของอาจารย์ประจำที่ได้รับรางวัลผลงานทางวิชาการหรือวิชาชีพในระดับชาติหรือนานาชาติ (8) มีการนำระบบบริหารความเสี่ยงมาใช้ในกระบวนการบริหารการศึกษา (9) ระดับความสำเร็จของการถ่ายทอดตัวบ่งชี้และเป้าหมายของระดับองค์กรสู่ระดับบุคคล องค์ประกอบที่ 8 การเงินและงบประมาณ องค์ประกอบที่ 9 ระบบและกลไกการประกันคุณภาพ

ไชยา ภาวะบุตร (2549) ได้ศึกษาข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้นำเสนอผลการวิจัยเป็นข้อเสนอเชิงนโยบายเป็น 7 ด้าน โดยด้านที่ 1 ด้านการบริหาร มีจุดมุ่งหมายเพื่อปรับปรุงโครงสร้างการบริหารของหน่วยงานจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา โดยมีแนวปฏิบัติ คือ เสนอจัดตั้งหน่วยงานบัณฑิตวิทยาลัย แต่งตั้งรองอธิการบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา และแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอกร่วมเป็นคณะกรรมการ

จากการประมวลเอกสารที่เกี่ยวข้องข้างต้น พบว่า องค์ประกอบของการบริหารจัดการนั้น มีขอบข่ายที่ประกอบไปด้วย (1) การกำหนดโครงสร้างการบริหารวิชาการ (2) การจัดการทางการเงินและงบประมาณ (3) การบริหารทรัพยากรบุคคล (4) การประกันคุณภาพ (5) การบริการวิชาการและการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

3.2.6 ด้านแหล่งเรียนรู้

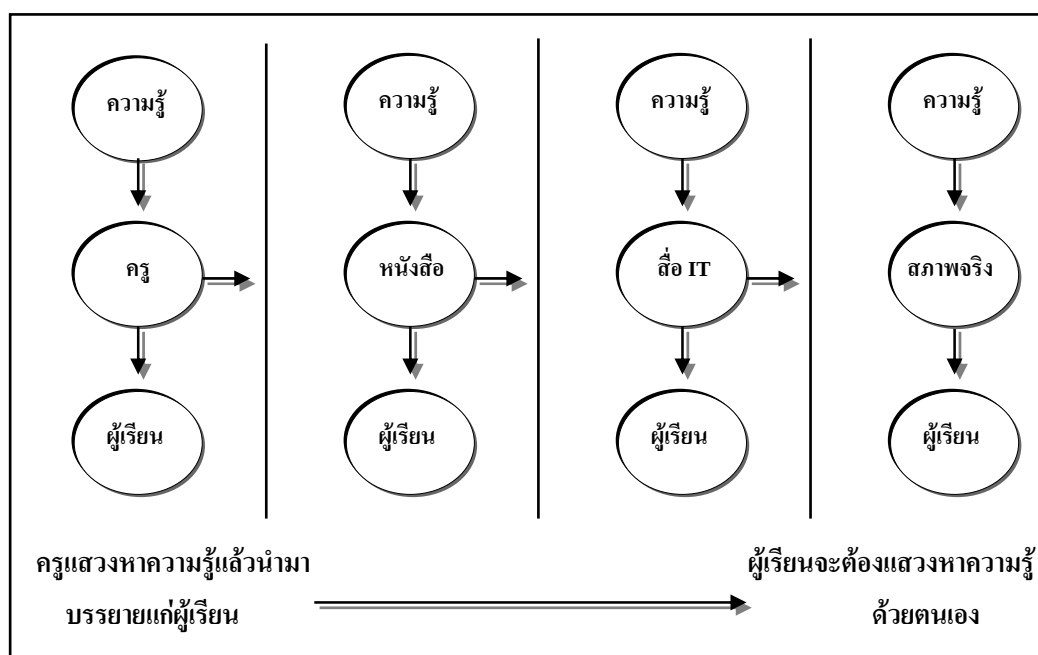
แหล่งเรียนรู้ ที่ผลการวิเคราะห์ได้จัดให้เป็นองค์ประกอบส่วนหนึ่งของการพัฒนาวิชาการในสถาบันอุดมศึกษา โดยจากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพด้านวิชาการทั้งทางด้านการบริหาร การศึกษา การอุดมศึกษา มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา การวิจัยและประเมินผลการศึกษา การจัดอันดับสถาบันการศึกษา และตัวบ่งชี้คุณภาพหรือความเป็นเลิศทางวิชาการในระดับอุดมศึกษา ทั้งที่ระบุโดยชัดเจนเป็นองค์ประกอบหลักและที่ระบุถึงเป็นบางส่วน องค์ประกอบของแหล่งเรียนรู้ ที่ประมวลได้มีดังนี้

บุญรอด วุฒิสาสตร์กุล (2535) พบว่า องค์ประกอบของคุณภาพของสถาบันอุดมศึกษา เอกชน มี 5 ประการ เรียงตามลำดับความสำคัญ โดยลำดับที่ 3 ห้องสมุดหรือศูนย์การค้นคว้า ซึ่งมีเกณฑ์ในการพิจารณา คือ จำนวนหนังสือ วารสาร หนังสืออ้างอิง และเอกสารอื่น ๆ ของสาขาวิชาเพียงพอและทันสมัย ห้องสมุดจัดบริการและเอื้อต่อการค้นคว้าวิจัยของอาจารย์ มีงบประมาณเพียงพอที่จะจัดซื้อหนังสือ วารสาร สิ่งพิมพ์ที่ทันสมัยเข้าห้องสมุด และอาจารย์ประจำคณะหรือภาควิชาสามารถให้ห้องสมุดซื้อหนังสือตาม

ความต้องการของคณะหรือภาควิชา ส่วน อุไรพรรณ เจนวาณิชยานนท์ (2537) ได้ศึกษาคุณลักษณะความเป็นเลิศทางวิชาการ ผลที่ได้จากการวิจัย ได้กำหนดองค์ประกอบคุณลักษณะของแหล่งฝึกภาคปฏิบัติไว้ด้วย

อาทิตยา ดวงมณี (2540) ได้ทำการศึกษา การพัฒนาตัวบ่งชี้ร่วมสำหรับความเป็นเลิศทางวิชาการของสาขาวิชาทางการวิจัยการศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐ ผลการวิจัยพบว่า ตัวบ่งชี้ร่วมสำหรับความเป็นเลิศทางวิชาการของสาขาวิชาทางการวิจัยการศึกษา ทั้งหมดประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ 61 ตัวบ่งชี้ โดยในองค์ประกอบที่ 3 ด้านทรัพยากรสนับสนุนทางวิชาการ มี 8 ตัวบ่งชี้

ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ (2543) ให้ทัศนะไว้ว่า เมื่อแหล่งการเรียนรู้เปลี่ยน กระบวนทัศน์ก็จำเป็นต้องเปลี่ยน ในอดีตแหล่งความรู้ในระดับอุดมศึกษาของไทยเราพึ่งแต่ครูอาจารย์อย่างเดียวเพราะสื่อและสถาบันอื่นๆ ไม่สามารถให้ข้อมูลและความรู้ในทางวิชาการด้านต่างๆ ได้อย่างเพียงพอ แต่ในปัจจุบันและอนาคต แหล่งความรู้ในสังคมจะเปลี่ยนไป และเพิ่มเติมเข้ามาใหม่อย่างมาก ดังภาพต่อไปนี้ (ภาพที่ 6)

ภาพที่ 6 แสดงแหล่งความรู้ตามทัศนะของไพฑูรย์ สีนลารัตน์

จากภาพประกอบข้างต้นจะเห็นได้ว่า แหล่งการเรียนรู้จะเปลี่ยนไปจากตัวครูไปเป็นสื่อทางด้านข้อมูลข่าวสาร (information technology) และสภาพจริงของสังคมมากขึ้นเรื่อยๆ จนอาจกล่าวได้ว่าในอนาคตแหล่งความรู้จะอยู่กับสื่อและสภาพจริงต่างๆ ที่มากและหลากหลายยิ่งขึ้นเรื่อยๆ วิธีคิดเดิมที่ครูผู้สอนผูกขาดความรู้ก็ต้องเปลี่ยนกระบวนทัศน์ใหม่ในลักษณะที่ผู้เรียนจะต้องเรียนเองมากขึ้น ผู้สอนเป็นผู้ให้คำแนะนำมากขึ้น อีกทั้งในสังคมปัจจุบันเป็นสังคมโลกที่ไร้พรมแดน เป็นสังคมของข้อมูลข่าวสาร ผู้คนในสังคมคงจะหลีกเลี่ยงที่จะต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงนี้ไม่ได้ จึงจำเป็นต้องมีความสามารถในการปรับตัวให้ทันและ

ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมนี้ได้อย่างรู้เท่าทัน อย่างมีความสุข ทั้งตนเองและเอื้อประโยชน์สุขต่อผู้อื่น ซึ่งการเปลี่ยนแปลงกระบวนการทัศน์นี้ครอบคลุมการศึกษาในทุกระดับ

พนิดา ชัยวิทย์ (2546) ได้พัฒนาตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพการศึกษาของวิทยาลัยนาฏศิลป์ กรมศิลปากร พบว่า ตัวบ่งชี้ด้านปัจจัยเกื้อหนุนที่เกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ ได้แก่ มีห้องเรียนและห้องปฏิบัติการอย่างเพียงพอและเหมาะสมตามเกณฑ์มาตรฐาน มีห้องประชุม ห้องพยาบาล และห้องแนะแนว ห้องสมุดมีเอกสารและวารสารที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนตามหลักสูตรทุกรายวิชา มีแหล่ง/ศูนย์สนับสนุนการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ เช่น ห้องสมุดห้องคอมพิวเตอร์ เป็นต้น

กระทรวงศึกษาธิการ (2546) ได้จัดทำคู่มือการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคลได้กำหนดขอบข่ายของการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ พบว่า เกี่ยวกับการสำรวจแหล่งการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งในสถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น ในเขตพื้นที่บริการการศึกษาและนอกเขตพื้นที่บริการการศึกษาที่อยู่ใกล้เคียง การจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ การจัดเผยแพร่แหล่งการเรียนรู้ การจัดตั้งและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ การประสานความร่วมมือสถาบันอื่น บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นในการจัดตั้ง ส่งเสริมพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่ใช้ร่วมกัน ส่งเสริม สนับสนุนให้อาจารย์ใช้แหล่งการเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา ในการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยครอบคลุมภูมิปัญญาท้องถิ่น

พระมหาธีรเพชร มาตรพงษ์ (2547) ได้ศึกษารูปแบบการบริหารงานตามภารกิจของมหาวิทยาลัยสงฆ์ในทศวรรษหน้า พบว่า ได้ผลการศึกษাজัดเป็น 4 ด้าน โดยในด้านที่ 1 ด้านการศึกษา มหาวิทยาลัยสงฆ์ควรมีอาคารเรียน ศูนย์การเรียนรู้พอเพียงเป็นระเบียบ สะอาด มีเทคโนโลยีที่ทันสมัยเหมาะสมแก่ภาวะของพระภิกษุ

วิมานพร รูปใหญ่ (2547) ได้พัฒนาตัวบ่งชี้คุณภาพของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ผลการวิจัยพบว่า องค์กรประกอบและตัวบ่งชี้คุณภาพที่มีความเหมาะสมในการประกันคุณภาพห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนประกอบด้วย 5 องค์กรประกอบ 66 ตัวบ่งชี้ โดยองค์กรประกอบที่ 1 ปณิธาน วิสัยทัศน์และแผนดำเนินงาน องค์กรประกอบที่ 2 ปัจจัยเกื้อหนุน(ระบบและบริการห้องสมุด) องค์กรประกอบที่ 3 การบริหาร องค์กรประกอบที่ 4 การเงินและงบประมาณ และองค์กรประกอบที่ 5 ระบบและกลไกการประกันคุณภาพ

ไชยา ภาวะบุตร (2549) ได้ศึกษาข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร โดยนำเสนอองค์กรประกอบการพัฒนาการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ในด้านห้องสมุด มีจุดมุ่งหมายเพื่อปรับปรุงห้องสมุดบัณฑิตศึกษา โดยมีแนวปฏิบัติ คือ ปรับปรุงคุณภาพของห้องสมุด จัดสิ่งอำนวยความสะดวกและมีฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ทั้งในและต่างประเทศ

จากการประมวลเอกสารที่เกี่ยวข้องข้างต้น พบว่า องค์กรประกอบของแหล่งเรียนรู้ มีขอบข่ายประกอบด้วย (1) ห้องสมุด อาคารเรียน ศูนย์การศึกษา หรือศูนย์การค้นคว้าที่มีเทคโนโลยีที่ทันสมัย (2) การสำรวจ พัฒนาและจัดบรรยากาศ สิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ (3) การใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษาในกระบวนการเรียนการสอน (4) แหล่งฝึกภาคปฏิบัติและฝึกประสบการณ์

3.2.7 ด้านหลักสูตร

หลักสูตร ที่ผลการวิเคราะห์ได้จัดให้เป็นองค์ประกอบส่วนหนึ่งของการพัฒนาวิชาการ ในสถาบันอุดมศึกษา โดยจากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพด้านวิชาการทั้งทางด้านการบริหาร การจัดการ การอุดมศึกษา มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา การวิจัยและประเมินผลการศึกษา การจัดอันดับ สถาบันการศึกษา และตัวบ่งชี้คุณภาพหรือความเป็นเลิศทางวิชาการในระดับอุดมศึกษา ทั้งที่ระบุโดยชัดเจนเป็น องค์ประกอบหลักและที่ระบุถึงเป็นบางส่วน องค์ประกอบด้านหลักสูตรที่ประมวลได้มีดังนี้

บุญรอด วุฒิสาสตร์กุล(2535) ศึกษาพบว่า องค์ประกอบของคุณภาพของ สถาบันอุดมศึกษาเอกชน มี 5 ประการ เรียงตามลำดับความสำคัญ โดยองค์ประกอบที่ 2 คือ หลักสูตรที่ใช้ในการเรียนการสอน ซึ่งมีเกณฑ์ในการพิจารณา คือ เนื้อหาของหลักสูตรมีความลึกซึ้งทางวิชาการ หลักสูตรตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงาน มีกิจกรรมเสริมหลักสูตรและประสบการณ์วิชาชีพอย่างเพียงพอ และมีการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง

อาทิตยา ควณณิ (2540) ได้ทำการศึกษา การพัฒนาตัวบ่งชี้ร่วมสำหรับความเป็นเลิศทางวิชาการของสาขาวิชาทางการวิจัยการศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐ ผลการวิจัยพบว่า ตัวบ่งชี้ร่วมสำหรับ ความเป็นเลิศทางวิชาการของสาขาวิชาทางการวิจัยการศึกษา ทั้งหมดประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ 61 ตัวบ่งชี้ โดยในองค์ประกอบที่ 5 ด้านหลักสูตรประกอบ ด้วย 7 ตัวบ่งชี้

วรานันท์ เรืองประดิษฐ์ (2545) การพัฒนาตัวบ่งชี้ร่วมสำหรับความเป็นเลิศทาง วิชาการ สาขาศึกษาศาสตร์ ระดับบัณฑิตศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐ พบว่า ได้นำเสนอขอบข่ายตัวบ่งชี้ของ องค์ประกอบคุณภาพด้านหลักสูตร เกี่ยวกับหลักสูตรและรายวิชาที่มีความเหมาะสมกับระดับการศึกษา เป้าหมาย ของหลักสูตร เนื้อหาในรายวิชาของหลักสูตร วิทยานิพนธ์/การศึกษานิพนธ์ การวัดและประเมินผล โดยตัวบ่งชี้ คุณภาพหลักสูตร ประกอบด้วย (1) การวัดและประเมินผลเป็นไปตามเกณฑ์ (2) คณะกำหนดเกณฑ์การพิจารณา หัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์/การศึกษานิพนธ์ (3) การสอบวิทยานิพนธ์เป็นไปอย่างเปิดเผย (4) เป้าหมายของ หลักสูตรครอบคลุมทั้งทักษะในเชิงคิดวิเคราะห์ งานวิจัย และคุณลักษณะเฉพาะในแต่ละสาขาวิชา (5) หลักสูตร และรายวิชาที่จัดทำขึ้นมีความเหมาะสมกับระดับการศึกษาในระดับมาก (6) เนื้อหาในรายวิชาของหลักสูตรทันต่อ เหตุการณ์ปัจจุบันของชาติและของโลก

พนิดา ชัยวิทย์ (2546) ได้พัฒนาตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพการศึกษาของวิทยาลัย นานุกสิปปิ์ กรมศิลปากร พบว่า ได้ตัวบ่งชี้ ด้านหลักสูตร ได้แก่ (1) หลักสูตรสอดคล้องกับปรัชญาและเกณฑ์ มาตรฐานระดับอุดมศึกษา (2) หลักสูตรมีความยืดหยุ่นหลากหลายตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนชุมชน และสังคม (3) มีเอกสารหลักสูตร คู่มือการใช้และเอกสารประกอบหลักสูตรอย่างครบถ้วน (4) หลักสูตรปลูกฝัง ให้ผู้เรียนเกิดสุนทรียภาพ จินตนาการ ตระหนักถึงคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรีและกีฬา

กระทรวงศึกษาธิการ (2546) ได้จัดทำคู่มือการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคลพบว่า ได้กำหนดขอบข่ายการพัฒนาหลักสูตร ไว้ประกอบด้วย การศึกษาวิเคราะห์หลักสูตรของแต่ละหลักสูตรสาขาวิชา ของสถาบัน ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการของสังคม ชุมชนและท้องถิ่น การจัดทำ โครงสร้างหลักสูตรและกลุ่มสาขาวิชาต่างๆ ที่กำหนดให้มีในหลักสูตรที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมายและ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ การนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนและบริหารจัดการ การใช้หลักสูตร

ให้เหมาะสม นิเทศการใช้หลักสูตร ติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรตามความเหมาะสม

พระมหาธีรเพชร มาตรพงษ์ (2547) ได้ศึกษารูปแบบการบริหารงานตามภารกิจของมหาวิทยาลัยสงฆ์ในทศวรรษหน้า พบว่า ได้ผลการศึกษาคัดเป็น 4 ด้าน โดยในด้านที่ 1 ด้านการศึกษา ได้เสนอให้มีการเปิดสาขาวิชาและหลักสูตรเพิ่มเติม และไชยา ภาวะบุตร (2549) ได้ศึกษาข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ในด้านหลักสูตรมีจุดมุ่งหมายเพื่อปรับปรุงหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาให้สามารถตอบสนองความต้องการของชุมชนและสังคมได้ โดยมีแนวปฏิบัติ คือ เปิดทั้งแผน ก และแผน ข และหลักสูตรระดับปริญญาเอก สนับสนุนให้มีการพัฒนาหลักสูตรใหม่ และปรับปรุงหลักสูตรเป็นของมหาวิทยาลัย

ผลจากการประมวลเอกสารที่เกี่ยวข้องข้างต้น พบว่า องค์ประกอบของหลักสูตร มีขอบข่ายประกอบด้วย (1) การศึกษาวิเคราะห์ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร (2) เอกสารหลักสูตร คู่มือการใช้และเอกสารประกอบหลักสูตร (3) การนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน (4) การนิเทศ ติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร

3.2.8 ด้านสื่อและนวัตกรรม

สื่อและนวัตกรรมที่ผลการวิเคราะห์ได้จัดให้เป็นองค์ประกอบส่วนหนึ่งของการพัฒนาวิชาการในสถาบันอุดมศึกษา โดยจากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพด้านวิชาการทั้งทางด้านการบริหาร การศึกษา การอุดมศึกษา มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา การวิจัยและประเมินผลการศึกษา การจัดอันดับสถาบันการศึกษา และตัวบ่งชี้คุณภาพหรือความเป็นเลิศทางวิชาการในระดับอุดมศึกษา ทั้งที่ระบุโดยชัดเจนเป็นองค์ประกอบหลักและที่ระบุถึงเป็นบางส่วน องค์ประกอบด้านสื่อ นวัตกรรมที่ประมวลได้มีดังนี้

อาทิตยา ดวงมณี (2540) ได้ทำการศึกษา การพัฒนาตัวบ่งชี้รวมสำหรับความเป็นเลิศทางวิชาการของสาขาวิชาทางการวิจัยการศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐ ผลการวิจัยพบว่า ตัวบ่งชี้รวมสำหรับความเป็นเลิศทางวิชาการของสาขาวิชาทางการวิจัยการศึกษา ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ 61 ตัวบ่งชี้ กำหนดให้องค์ประกอบที่ 3 ด้านทรัพยากรสนับสนุนทางวิชาการ มี 8 ตัวบ่งชี้ เป็นองค์ประกอบของการศึกษา

วรานันท์ เรืองประดิษฐ์ (2545) ได้ดำเนินการพัฒนาตัวบ่งชี้รวมสำหรับความเป็นเลิศทางวิชาการสาขาศึกษาศาสตร์ ระดับบัณฑิตศึกษา ในมหาวิทยาลัยของรัฐ พบว่า ตัวบ่งชี้ขององค์ประกอบทรัพยากรการเรียนรู้ ได้แก่ (1) จำนวนฐานข้อมูลที่ทันสมัยเพื่อการเรียนการสอนในสาขาศึกษาศาสตร์ ระดับบัณฑิตศึกษา (2) ผลการประเมินระบบการจัดการและการให้บริการห้องสมุดคณะ (3) ผลการประเมินระบบการจัดการและการให้บริการโสตทัศนูปกรณ์ (4) ผลการประเมินระบบการจัดการ และการให้บริการห้องคอมพิวเตอร์

พนิดา ชัยวิทย์ (2546) ได้พัฒนาตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพการศึกษาของวิทยาลัยนาฏศิลป์ กรมศิลปากร พบว่า มีตัวบ่งชี้ด้านปัจจัยเกื้อหนุนที่เกี่ยวกับสื่อ นวัตกรรม ได้แก่ (1) มีอุปกรณ์และสื่อการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาแต่ละรายวิชาตามเกณฑ์มาตรฐานของหลักสูตร (2) ห้องสมุดมีเอกสารและวารสารที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนตามหลักสูตรทุกรายวิชา

กระทรวงศึกษาธิการ (2546) ได้จัดทำคู่มือการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคลพบว่า ได้กำหนดขอบข่ายด้านการพัฒนาสื่อและนวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ประกอบด้วย ศึกษา วิเคราะห์ ความจำเป็นในการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอนและการบริหารงานวิชาการ การส่งเสริมให้ ครูผลิต พัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอน การจัดหาสื่อ เทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนางานด้านวิชาการ การประสานความร่วมมือ จัดหา พัฒนาและใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี การประเมินผลการพัฒนาการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา สอดคล้องกับ พระมหาธีรเพชร มาตรฐาน (2547) ที่ได้ศึกษารูปแบบการบริหารงานตามภารกิจของมหาวิทยาลัยสงฆ์ในทศวรรษหน้า พบว่า ผล การศึกษาจัดเป็น 4 ด้าน โดยในด้านการศึกษา เสนอให้มีเทคโนโลยีที่ทันสมัยเหมาะสมแก่ภาวะของพระภิกษุ เป็น องค์ประกอบย่อย และสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(องค์การมหาชน) (2547) กำหนด มาตรฐานในการตรวจประเมินรอบแรกซึ่งต้องเสร็จสิ้นภายในปี พ.ศ.2548 นั้น ประกอบไปด้วย 8 มาตรฐาน 28 ตัวบ่งชี้ ที่เกี่ยวกับด้านสื่อ นวัตกรรม คือ มาตรฐานที่ 3 ด้านการสนับสนุนการเรียนรู้ ตัวบ่งชี้ที่ 4 จำนวน คอมพิวเตอร์ที่ใช้ในการเรียนการสอนต่อจำนวนนักศึกษาเต็มเวลาเทียบเท่า และตัวบ่งชี้ที่ 5 ค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่ใช้ ในระบบห้องสมุดและศูนย์สารสนเทศต่อนักศึกษาเต็มเวลาเทียบเท่า

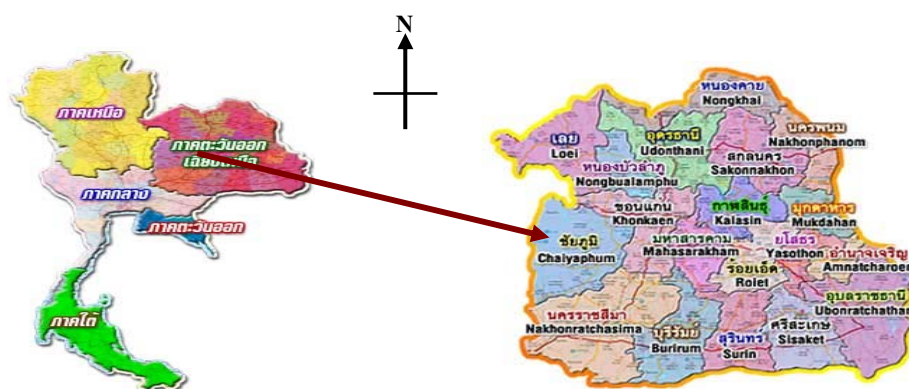
จากการประมวลเอกสารที่เกี่ยวข้องข้างต้น พบว่า องค์ประกอบด้านสื่อและนวัตกรรม มีขอบข่ายที่ประกอบด้วย (1) ห้องสมุดและการให้บริการ (2) การผลิต พัฒนา และการจัดหาสื่อ นวัตกรรมและ เทคโนโลยีการเรียนการสอน (3) ระบบฐานข้อมูลและการให้บริการเครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่ทันสมัย (4) งบประมาณและค่าใช้จ่ายในระบบห้องสมุดและศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ

4. ตอนที่ 4 บริบททั่วไปในการพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

ในการนำเสนอสภาพทั่วไปของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ซึ่งเป็นกรณีศึกษาที่เป็นเป้าหมายของการวิจัย มุ่งหมายให้ผู้ศึกษาทราบถึงสภาพและบริบททั่วไป เพื่อเป็นพื้นฐานการคิดควบคู่ไปกับการวิจัยนโยบายใน การพัฒนาวิชาการ ดังรายละเอียดที่นำเสนอ ต่อไปนี้

4.1 ที่ตั้งและประวัติความเป็นมา

มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ตั้งอยู่เลขที่ 167 ตำบลนาฝาย อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ เป็นจังหวัด ที่อยู่ทางด้านทิศตะวันตกของภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ซึ่งได้แสดงที่ตั้ง ดังต่อไปนี้ (ภาพที่ 7)

ภาพที่ 7 แสดงจังหวัดชัยภูมิ ที่ตั้งของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ตั้งอยู่บนที่ดินสาธารณะประโยชน์ บนโคกเขาสระหงส์ ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลนาฝาย หมู่บ้านนาฝายและหมู่บ้านห้วยชัน ตำบลนาฝาย อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ มอบให้เป็นที่ตั้งมหาวิทยาลัย จำนวน 1,482 ไร่เศษ อยู่ห่างจากตัวจังหวัดไปทางทิศเหนือ ประมาณ 12.5 กิโลเมตร ด้านหน้าติดกับถนนหลวงสาย ชัยภูมิ-ตาดโตน ด้านข้างติดกับถนน รพช. สายห้วยชัน-ห้วยค้อน

มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ได้เริ่มดำเนินการก่อตั้ง เมื่อปี พ.ศ. 2537 และได้รับอนุมัติให้จัดตั้งขึ้นตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 29 เมษายน 2540 ในสมัยรัฐบาลของ ฯพณฯ พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ เป็นนายกรัฐมนตรี โดยจัดสรรงบประมาณแผ่นดินมาเพื่อดำเนินการในปี พ.ศ. 2540 จำนวน 30 ล้านบาท แต่เพราะปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจ ได้ปรับลดเหลือเพียง 15 ล้านบาท สำหรับก่อสร้างสิ่งจำเป็นพื้นฐานบางประการ ซึ่งในระยะแรก ได้ไปอาศัยวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดชัยภูมิเป็นสำนักงานโครงการชั่วคราว เมื่อวันที่ 23 พฤษภาคม 2540 จนสำนักงานโครงการชั่วคราวก่อสร้างเสร็จแล้วจึงได้ย้ายออกจากวิทยาลัยพลศึกษาไปอยู่ ณ ที่ตั้งของมหาวิทยาลัย ในปัจจุบันบนเขาสระหงส์ ตำบลนาฝาย อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ในวันที่ 12 สิงหาคม 2541 เนื่องจากปัญหาเศรษฐกิจยังไม่ดีขึ้นรัฐบาลให้ชะลอโครงการไว้ก่อนและได้จัดสรรเงินมาให้รักษาสภาพโครงการในปี พ.ศ. 2541 จำนวน 3 ล้านบาท และในปี พ.ศ. 2542 จำนวน 2.4 ล้านบาท และงบพิเศษจากเงินเหลือจ่ายสำหรับก่อสร้างอาคารเพื่อรับนักศึกษาภายใต้ความรับผิดชอบของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา จำนวน 10 ล้านบาท แต่ในปี 2543 ก็ยังได้รับงบประมาณ 2.4 ล้านบาท เท่าเดิมอยู่ ในปี พ.ศ. 2544 ได้รับเงินงบประมาณเพิ่มขึ้น คือค่าก่อสร้างอาคารเรียนรวม 6 ชั้น จำนวน 1 หลัง ราคา 80 ล้านบาท แต่ปรับลดเหลือ 72 ล้านบาท(งบผูกพัน 3 ปี) และในปี พ.ศ. 2544 ได้มีพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งเป็น “สถาบันราชภัฏชัยภูมิ” ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 12 กรกฎาคม 2544 จึงถือว่าวันดังกล่าวคือ วันคล้ายวันสถาปนาของมหาวิทยาลัย และได้จัดให้มีพิธีทำบุญตักบาตรในวันคล้ายวันสถาปนาของมหาวิทยาลัยทุกปี และตั้งแต่ปีงบประมาณ 2546 เป็นต้นมา ได้จัดตั้งงบประมาณในการก่อสร้างอาคารสถานที่และพัฒนามหาวิทยาลัยเพิ่มขึ้นเรื่อยมา เช่น ปีงบประมาณ 2546 ได้รับการจัดสรรงบประมาณสำหรับก่อสร้างอาคารบรรณราชนครินทร์ สูง 5 ชั้น จำนวน 1 หลัง เป็นเงิน 60 ล้านบาท ปีงบประมาณ 2547 ได้รับการจัดสรรเงิน สำหรับก่อสร้างอาคารศูนย์ภาษาและคอมพิวเตอร์ สูง 4 ชั้น จำนวน 1 หลัง เป็นเงิน 40 ล้านบาท และปีงบประมาณ 2548 ได้รับการจัดสรรงบประมาณจำนวน 73 ล้านบาท เป็นต้น

เมื่อวันที่ 10 มิถุนายน พ.ศ.2547 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ลงพระปรมาภิไธยในพระราชบัญญัติ มหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ.2547 และในวันที่ 14 มิถุนายน 2547 พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ.2547 ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา อันมีผลให้สถาบันราชภัฏชัยภูมิได้รับการยกฐานะเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ และมีสภาพเป็นนิติบุคคลโดยสมบูรณ์ ซึ่งสามารถพัฒนาระบบบริหารและการจัดการที่เป็นอิสระของตนเองมีความคล่องตัวและมีเสรีภาพทางวิชาการ

ภาพที่ 8 แสดงตราสัญลักษณ์ประจำมหาวิทยาลัย

ตราสัญลักษณ์ประจำมหาวิทยาลัย เป็นตราพระราชลัญจกรประจำรัชกาลที่ 9 แห่งราชวงศ์จักรี ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช พระราชทานอนุญาตให้มหาวิทยาลัยราชภัฏ เมื่อวันที่ 6 มีนาคม 2538 มหาวิทยาลัยราชภัฏแต่ละแห่งจะใส่อักษรชื่อมหาวิทยาลัยทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษไว้รอบนอกและระบายสีในพระราชลัญจกร 5 สี แต่ละสีแทนความหมายดังต่อไปนี้ คือ สีน้ำเงิน แทนค่า สถาบันพระมหากษัตริย์เป็นผู้ทรงให้กำเนิดและพระราชทานนามมหาวิทยาลัยราชภัฏ” สีเขียว แทนค่า แหล่งที่ตั้งของมหาวิทยาลัยฯ ในแหล่งธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมที่สวยงาม สีทอง แทนค่า ความเจริญรุ่งเรืองทางปัญญา สีส้ม แทนค่า ความเจริญรุ่งเรืองทางศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น สีขาว แทนค่า ความคิดอันบริสุทธิ์ของนักปราชญ์แห่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ส่วนสีประจำมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ คือ สีเหลือง หมายถึง ความสุขสว่าง กว้างไกล ความสดใสรุ่งเรือง ความมีคุณธรรมและความเป็นผู้นำ และสีฟ้าอ่อน หมายถึง ความสดชื่นสบายใจ ความสดใสเบิกบาน และความเอื้ออาทรต่อผู้อื่น

มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิมีปรัชญาว่า “ความรู้คู่ความดี คือ ศักดิ์ศรีและความสง่างามของบัณฑิต” วิสัยทัศน์ว่า “มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ เป็นมหาวิทยาลัยนำศึกษานำคุณ นำอยู่ มุ่งสู่มาตรฐานสากล” มีพันธกิจสำคัญ 8 ด้าน ได้แก่ (1) การผลิตบัณฑิต (2) การวิจัย (3) การให้บริการทางวิชาการแก่สังคม (4) การทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรม (5) การพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยี (6) การเสริมสร้างความเข้มแข็งของวิชาชีพครู (7) การดำเนินโครงการตามแนวพระราชดำริ (8) การพัฒนาขีดสมรรถนะขององค์กรและผลการดำเนินงาน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2547)

4.2 การจัดการศึกษา

ในการจัดการศึกษาปีการศึกษา 2550 มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิจัดการศึกษาทั้งระดับปริญญาตรี และบัณฑิตศึกษา โดยในระดับปริญญาตรี ที่เปิดสอน ได้แก่ ในสาขาวิชาครุศาสตร์ เปิดสอน (1) โปรแกรมวิทยาศาตร์การศึกษามัธยมศึกษา (2) โปรแกรมวิชาภาษาอังกฤษ (3) โปรแกรมวิชาคณิตศาสตร์ (4) โปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป (5) โปรแกรมวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ เปิดสอน (1) โปรแกรมวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ (2) โปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา (3) โปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม (4) โปรแกรมวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ (5) โปรแกรมวิชาเทคโนโลยีอุตสาหกรรม (6) โปรแกรมวิชาเทคโนโลยีเซรามิกส์ สาขาวิชาศิลปศาสตร์ เปิดสอน (1) โปรแกรมวิชารัฐประศาสนศาสตร์ (2) โปรแกรมวิชาพัฒนาชุมชน (3) โปรแกรมวิชาภาษาอังกฤษ สาขาวิชามานุษยวิทยาเปิดสอน (1) โปรแกรมวิชาการจัดการทั่วไป (2) โปรแกรมวิชาการบริหารธุรกิจ แผนกบริหารทรัพยากรมนุษย์ (3) โปรแกรมวิชาการบริหารธุรกิจ แผนกคอมพิวเตอร์ธุรกิจ (4) โปรแกรมวิชาการบริหารธุรกิจ แผนกการตลาด (5) โปรแกรมวิชาการบริหารธุรกิจ แผนกการบัญชี (6) โปรแกรมวิชาการบริหารธุรกิจ แผนกเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ ในสาขาวิชานิติศาสตร์ เปิดสอนโปรแกรมวิชานิติศาสตร์ และสาขาพยาบาลศาสตร์ เปิดสอน โปรแกรมวิชาพยาบาลศาสตร์ ส่วนในระดับบัณฑิตศึกษา เปิดสอน (1) ประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู (2) ประกาศนียบัตรบัณฑิตการบริหารการศึกษา (3) ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (4) ครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน (5) ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา (6) ศิลปศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนา (7) ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการและประเมินโครงการ (8) บริหารธุรกิจมหาบัณฑิตสาขาวิชาการจัดการทั่วไป และ (9) รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารงานท้องถิ่น

4.3 คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา

สำหรับบุคลากรของมหาวิทยาลัย จำแนกตามประเภทและเพศ(ข้อมูล ณ สิงหาคม 2550) ประกอบด้วย ข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาดำรงตำแหน่งอาจารย์ จำนวน 28 คน ข้าราชการพลเรือน ในสถาบันอุดมศึกษาดำรงตำแหน่งสนับสนุน จำนวน 1 คน ลูกจ้างประจำ จำนวน 1 คน พนักงานราชการ จำนวน 19 คน บุคลากรสัญญาจ้าง จำนวน 100 คน และลูกจ้างชั่วคราวเงินนอกงบประมาณ จำนวน 74 คน รวมทั้งสิ้น 203 คน

4.4 อาคารสถานที่และแหล่งเรียนรู้ภายในมหาวิทยาลัย

อาคารเรียนหลักของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิที่ได้รับงบประมาณก่อสร้างอาคารเรียนรวมทั้ง สร้างเสร็จระหว่างปีงบประมาณ 2548-2549 จำนวน 3 หลัง มีความเพียงพอในการจัดการศึกษารองรับจำนวน นักศึกษาในภาคปกติได้ แต่ไม่เพียงพอสำหรับการจัดการศึกษาในภาคพิเศษที่เรียนวันเสาร์ และวันอาทิตย์ สภาพ อาคารเรียนดังภาพต่อไปนี้ (ภาพที่ 9)

ภาพที่ 9 อาคารเรียนหลักทั้ง 3 หลัง

นอกจากนี้มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิยังมีสนามและอาคารประกอบอื่น ๆ ที่จำเป็นต่อการจัดการศึกษาให้ตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น เช่น สนามฟุตบอลพร้อมสนามกรีฑาทั้งผู้และลานสนามกีฬา อเนกประสงค์ สนามเบตมินตันมาตรฐาน สนามกอล์ฟ(9 หลุม) อาคารศูนย์วิจัยสิ่งทอ อาคารวัฒนธรรม อาคารปฏิบัติการเทคโนโลยีเซรามิกส์ โรงอาหาร หอพักชาย หอพักหญิง เป็นต้น

4.5 ประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ พ.ศ. 2548-2551

มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ได้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาของสถาบันในปี พ.ศ. 2548-2551 โดยประเด็นยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาและเป็นเข็มทิศการปฏิบัติราชการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิให้สามารถขับเคลื่อนไปสู่จุดหมายปลายทางที่กำหนดเป็นวิสัยทัศน์ไว้ร่วมกัน และมีเป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ที่จะนำสู่วิสัยทัศน์ของสถาบัน ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานของมหาวิทยาลัยบรรลุเป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์และวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิจึงได้กำหนดยุทธศาสตร์สำหรับดำเนินงานระหว่างปี พ.ศ.2548-2551 ไว้ 8 ประเด็นพร้อมทั้งได้กำหนดแนวทางพัฒนาของแต่ละยุทธศาสตร์ไว้เป็นแนวทางพัฒนาทั้งนี้ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ได้ ถูกกำหนดขึ้นภายใต้กรอบการประเมินผลการปฏิบัติราชการของ สมศ. และ ก.พ.ร. ซึ่งมุ่งเน้นการพัฒนาและประเมินผลใน 4 มิติ คือ ประสิทธิภาพ(effectiveness) ประสิทธิภาพ(efficiency) คุณภาพ(quality) และการพัฒนา

องค์กร(learning and growth) นอกจากนี้ยังได้ยึดถือหลักการบริหารจัดการองค์กรทั่วทั้งระบบ(total quality management : TQM) เป็นแนวทางในการพัฒนามหาวิทยาลัยด้วย

การนำยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยไปสู่การปฏิบัติ จะกระทำโดยผ่านกระบวนการทำคำรับรอง การปฏิบัติราชการระหว่างอธิการบดี กับ ผู้อำนวยการสำนัก ผู้อำนวยการกอง คณบดี และประธานโปรแกรมวิชา โดยหน่วยงานต่างๆ ดังกล่าว จะต้องกำหนดยุทธศาสตร์ และตัวชี้วัดการปฏิบัติราชการให้มีความสอดคล้องกับ (1) ยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัย (2) ตัวชี้วัดของ กพร.และ สมศ. (3) ตัวชี้วัดของ สกอ. และกระทรวงศึกษาธิการ ตามประเด็นของยุทธศาสตร์ ดังนี้ (มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ, 2548ก)

4.5.1 ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 : การผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพมาตรฐาน มีเป้าประสงค์ : พัฒนาบัณฑิตให้ มีความรู้คู่คุณธรรมและมีทักษะความชำนาญในสาขาวิชาเอกเพื่อให้บัณฑิตมีความเป็นเลิศในวิชาชีพและมีศักยภาพในการแข่งขัน

4.5.2 ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 : การสร้างองค์ความรู้ใหม่ นวัตกรรมและเทคโนโลยีบนพื้นฐานของการวิจัย มีเป้าประสงค์ : พัฒนางานวิจัยให้เป็นเครื่องมือและกลไกในการสร้างองค์ความรู้ใหม่ สิ่งประดิษฐ์ และงานสร้างสรรค์ที่มีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

4.5.3 ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 : การพัฒนาคุณภาพของงานบริการทางวิชาการแก่สังคม มีเป้าประสงค์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิมีภาพลักษณ์ที่ดีในด้านการช่วยเหลือและพัฒนาท้องถิ่นให้มีความเข้มแข็งในด้านเศรษฐกิจและสังคม

4.5.4 ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 : การเสริมสร้างความเข้มแข็งของทุนทางศิลปและวัฒนธรรม มีเป้าประสงค์ : พัฒนาทุนทางศิลปวัฒนธรรมให้เกิดเป็นพลังของสังคม รวมทั้งสร้างองค์ความรู้ใหม่ และนวัตกรรมด้านศิลปวัฒนธรรมเพื่อเผยแพร่ภูมิปัญญาไทยให้ก้าวไปสู่สากล

4.5.5 ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 5 : การปรับปรุงพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยี มีเป้าประสงค์ : พัฒนาวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี เพื่อช่วยให้เกิดการเพิ่มขึ้นของผลิตภาพการผลิต(productivity) และการสร้างมูลค่าเพิ่ม(value added) ให้แก่ผลิตภัณฑ์และบริการของชุมชน รวมทั้งผลิตภัณฑ์ (บัณฑิต) และบริการของมหาวิทยาลัย

4.5.6 ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 6 : การเสริมสร้างความเข้มแข็งของวิชาชีพครู มีเป้าประสงค์ : ครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นผู้ที่มีความรู้(knowledge) มีทักษะความชำนาญในการประกอบวิชาชีพ(skill) และมีความสามารถในการปฏิบัติงานให้เกิดผลสัมฤทธิ์สูง(capacity)

4.5.7 ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 7 : การดำเนินโครงการตามแนวพระราชดำริ มีเป้าประสงค์ : ยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนด้วยโครงการตามแนวพระราชดำริ

4.5.8 ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 8 : การบริหารจัดการคุณภาพขององค์กรทั่วทั้งระบบ(TQM) มีเป้าประสงค์ : พัฒนาระบบงานของมหาวิทยาลัยให้มีคุณภาพ ประสิทธิภาพ และประสิทธิผล บนพื้นฐานของทรัพยากรบุคคล เทคโนโลยีและสารสนเทศที่มีคุณภาพ ให้องค์กรสามารถก้าวไปข้างหน้าได้อย่างต่อเนื่อง

4.6 การบริหารจัดการ

ด้านการบริหารจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิมีการบริหารงานแบบองค์คณะบุคคล ประกอบด้วย 3 สภากับอีก 1 คณะกรรมการ ได้แก่ สภามหาวิทยาลัย สภาวิชาการ สภาคณาจารย์และข้าราชการ

และคณะกรรมการส่งเสริมกิจการสถาบัน ส่วนคณะกรรมการบริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิเป็นฝ่ายบริหาร ภายใต้การกำกับ ติดตามของสภามหาวิทยาลัย โดยสภามหาวิทยาลัยเป็นองค์กรบริหารสูงสุด องค์กรบุคคลใน แต่ละคณะมีหน้าที่ตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ.2547 (ราชกิจจานุเบกษา, 2547) ดังนี้ คือ ในมาตรา 18 สภามหาวิทยาลัยมีอำนาจและหน้าที่ควบคุมดูแลกิจการทั่วไปของมหาวิทยาลัยและ โดยเฉพาะให้มีอำนาจและหน้าที่ ดังนี้ (1) กำหนดนโยบาย และอนุมัติแผนพัฒนาของมหาวิทยาลัยเกี่ยวกับการศึกษา การวิจัย การให้บริการทางวิชาการแก่สังคม การผลิตและส่งเสริมวิทยฐานะครู การทะนุบำรุงศิลปและ วัฒนธรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากร ธรรมชาติ (2) ออกกฎ ระเบียบ ประกาศและข้อบังคับของ มหาวิทยาลัย และอาจมอบให้ส่วนราชการใดในมหาวิทยาลัยเป็นผู้ออกกฎ ระเบียบ ประกาศและข้อบังคับสำหรับ ส่วนราชการหรือหน่วยงานนั้นเป็นเรื่องๆก็ได้ (3) กำกับมาตรฐานการศึกษา การประกันคุณภาพการศึกษา การเปิดสอนของมหาวิทยาลัย และติดตามประเมินผลการดำเนินงานของมหาวิทยาลัย (4) อนุมัติให้ปริญญา ประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง ประกาศนียบัตรบัณฑิต อนุปริญญา และประกาศนียบัตร (5) พิจารณาการจัดตั้ง การรวมและยุบเลิกสำนักงานวิทยาเขต บัณฑิตวิทยาลัย คณะ วิทยาลัย สถาบัน สำนัก ศูนย์ส่วนราชการหรือ หน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าคณะ รวมทั้งการแบ่งส่วนราชการ หรือหน่วยงานของส่วนราชการ ดังกล่าว (6) อนุมัติการรับสถาบันศึกษาชั้นสูงหรือสถาบันอื่นเข้าสมทบในมหาวิทยาลัยหรือยกเลิกการสมทบ (7) พิจารณาให้ความเห็นชอบหลักสูตรการศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานที่คณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนด (8) พิจารณาเสนอเรื่องเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งและถอดถอนนายกสภามหาวิทยาลัย กรรมการสภา มหาวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิ อธิการบดี ศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์พิเศษ (9) แต่งตั้งและถอดถอนรองอธิการบดี คณบดี ผู้อำนวยการสถาบัน ผู้อำนวยการสำนัก และผู้อำนวยการศูนย์ หัวหน้าส่วนราชการหรือหัวหน้าหน่วยงาน ที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าคณะ ศาสตราจารย์เกียรติคุณ รองศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์พิเศษ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิเศษ และอาจารย์พิเศษ (10) แต่งตั้งและถอดถอนประธานกรรมการและ กรรมการส่งเสริมกิจการมหาวิทยาลัย (11) อนุมัติงบประมาณรายจ่ายจากเงินรายได้ของมหาวิทยาลัย (12) ออก ระเบียบและข้อบังคับต่าง ๆ เกี่ยวกับการบริหารการเงิน การจัดหารายได้ และผลประโยชน์จากทรัพย์สินของ มหาวิทยาลัย ทั้งนี้ โดยไม่ขัดหรือแย้งกับกฎหมายหรือมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง (13) พิจารณาดำเนินการ เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของมหาวิทยาลัยตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา และตามที่คณะกรรมการข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษามอบหมาย (14) แต่งตั้งคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ หรือบุคคลหนึ่งบุคคลใดเพื่อพิจารณาและเสนอความเห็น ในเรื่องหนึ่งเรื่องใด หรือมอบหมายให้ ปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดอันอยู่ในอำนาจและหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัย (15) พิจารณาและให้ความเห็นชอบ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกิจการของมหาวิทยาลัยตามที่อธิการบดีหรือ สภาวิชาการเสนอ และอาจมอบหมายให้อธิการบดี หรือสภาวิชาการปฏิบัติกรอย่างหนึ่งอย่างใดอันอยู่ในอำนาจและหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัยได้ (16) ส่งเสริม สนับสนุนและแสวงหาวิธีการเพื่อพัฒนาความก้าวหน้าของมหาวิทยาลัยตลอดจนการปฏิบัติการกิจกรรมร่วมกับ สถาบันอื่น (17) ปฏิบัติหน้าที่อื่นเกี่ยวกับกิจการของมหาวิทยาลัยที่มีได้ระบุให้เป็นหน้าที่ของผู้ใดโดยเฉพาะ

สำหรับสภาวิชาการ มีหน้าที่ตามมาตรา 22 ดังนี้ คือ (1) พิจารณาเสนอวิสัยทัศน์ กำหนด นโยบายวิชาการและหลักสูตรการเรียนการสอนและการวัดผลประเมินผลการศึกษาให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และภาระหน้าที่ของมหาวิทยาลัย (2) พิจารณาเสนอดำเนินการเกี่ยวกับการวิจัยการสอน การประเมินผลการสอน

และการประกันคุณภาพการศึกษา (3) พิจารณาเสนอการให้ปริญญา ประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง ประกาศนียบัตรบัณฑิต อนุปริญญาและประกาศนียบัตร (4) พิจารณาเสนอการจัดตั้ง ยุบรวม และการยุบเลิกคณะ สถาบัน สำนัก ศูนย์ ส่วนราชการหรือหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าคณะ รวมทั้งการเสนอแบ่ง ส่วนราชการหรือส่วนงานในหน่วยงานดังกล่าว (5) พิจารณาเสนอการรับสถาบันวิชาการชั้นสูงหรือสถาบันวิจัย อื่น เข้าสมทบในมหาวิทยาลัย (6) พิจารณาให้ความเห็นเกี่ยวกับการแต่งตั้งและถอดถอนศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ (7) พิจารณาให้ความเห็นเกี่ยวกับการแต่งตั้งและถอดถอนศาสตราจารย์ พิเศษ ศาสตราจารย์เกียรติคุณ รองศาสตราจารย์พิเศษ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิเศษ และอาจารย์พิเศษ (8) แสวงหา วิธีการที่จะทำให้การศึกษา การวิจัย การบริการทางวิชาการแก่สังคม การปรับปรุงการถ่ายทอดและพัฒนา เทคโนโลยี การทะนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม การพัฒนาท้องถิ่น การผลิตและส่งเสริมวิद्यฐานะครู การอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติให้เจริญยิ่งขึ้น (9) เสนอแนะแนวทางการประสานงาน การระดมสรรพกำลัง เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น การทำข้อตกลงระหว่างมหาวิทยาลัยในความร่วมมือทางวิชาการ ประสานการใช้บุคลากร ทรัพยากร และความชำนาญร่วมกันในการปฏิบัติหน้าที่ของมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น (10) พิจารณาให้ ความเห็นต่อสภามหาวิทยาลัยเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของมหาวิทยาลัย (11) เสนอความเห็นเกี่ยวกับการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลงานด้านวิชาการของมหาวิทยาลัย (12) ให้คำปรึกษาแก่อธิการบดีและปฏิบัติหน้าที่อื่น ตามที่สภามหาวิทยาลัยหรืออธิการบดีมอบหมาย (13) แต่งตั้งคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ หรือบุคคลหนึ่ง บุคคลใดเพื่อกระทำการใด ๆ อันอยู่ในอำนาจและหน้าที่ของสภาวิชาการ

สำหรับสภาคณาจารย์และข้าราชการ มีหน้าที่ตามมาตรา 24 ดังนี้ คือ (1) ให้คำปรึกษาและ ข้อเสนอแนะในกิจการของมหาวิทยาลัย และการพัฒนามหาวิทยาลัยต่ออธิการบดีหรือสภามหาวิทยาลัย (2) แสวงหาแนวทางร่วมกันเพื่อส่งเสริมพัฒนาศักยภาพของคณาจารย์และข้าราชการ ในการปฏิบัติหน้าที่ตาม จรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ (3) พิจารณาส่งเสริมของมหาวิทยาลัยและปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่อธิการบดี หรือ สภามหาวิทยาลัยมอบหมาย (4) เรียกประชุมคณาจารย์และข้าราชการเพื่อพิจารณากิจกรรมของมหาวิทยาลัย และ นำเสนอความคิดเห็นต่อสภามหาวิทยาลัย

การปฏิบัติหน้าที่ของสภาคณาจารย์และข้าราชการถือเป็นการปฏิบัติหน้าที่ราชการ และการดำเนินการใดๆ ในการปฏิบัติหน้าที่โดยชอบย่อมได้รับความคุ้มครองและไม่เป็นเหตุในการดำเนินการทางวินัย

คณะกรรมการส่งเสริมกิจการสถาบัน มีหน้าที่ตามมาตรา 26 ดังนี้ คือ (1) ส่งเสริม สนับสนุน ให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะแก่มหาวิทยาลัยเพื่อพัฒนาแนวทางการดำเนินงานของมหาวิทยาลัย (2) เสนอ ความเห็นเกี่ยวกับนโยบายและแผนพัฒนาการจัดการอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น (3) ส่งเสริมให้มี ทุนการศึกษาแก่นักศึกษาที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ ให้มีโอกาสดูแลศึกษาในมหาวิทยาลัยอันเป็นการสนับสนุนความเสมอ ภาคในโอกาสทางการศึกษา (4) ส่งเสริม สนับสนุนการสร้างสัมพันธภาพและการเรียนรู้ระหว่างมหาวิทยาลัยกับ ประชาชน

คณะกรรมการบริหารมหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นคณะทำงานภายใต้การบริหารงานของอธิการบดี ประกอบด้วย อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิเป็นประธาน รองอธิการบดี ผู้ช่วยอธิการบดี ผู้อำนวยการ สำนักงานอธิการบดี คณบดี ที่เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง โดยการบริหารงานเป็นไปตามอำนาจในมาตรา 31 ซึ่ง กำหนดให้อธิการบดีมีอำนาจและหน้าที่ดังนี้ คือ (1) บริหารกิจการของมหาวิทยาลัยให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎ

ระเบียบ ประกาศ ข้อบังคับของทางราชการและของมหาวิทยาลัยทั้งนี้ ให้สอดคล้องกับนโยบายและวัตถุประสงค์ของมหาวิทยาลัย (2) ควบคุมดูแลบุคลากร การเงิน การพัสดุ สถานที่และทรัพย์สินอื่นของมหาวิทยาลัย ให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ และข้อบังคับของทางราชการและของมหาวิทยาลัย (3) จัดทำแผนพัฒนามหาวิทยาลัย และปฏิบัติตามนโยบายและแผนงาน รวมทั้งติดตามประเมินผลการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย (4) รักษาระเบียบวินัย จรรยาบรรณ และมารยาทแห่งวิชาชีพของข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย (5) เป็นผู้แทนมหาวิทยาลัยในกิจการทั่วไป (6) เสนอรายงานประจำปีเกี่ยวกับกิจการด้านต่างๆของมหาวิทยาลัยต่อสภามหาวิทยาลัย (7) แต่งตั้งและถอดถอนผู้ช่วยอธิการบดี รองคณบดี รองผู้อำนวยการสถาบัน รองผู้อำนวยการสำนัก รองผู้อำนวยการศูนย์ รองหัวหน้าส่วนราชการหรือรองหัวหน้าหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าคณะ และอาจารย์พิเศษ (8) ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของสภาวิชาการ สภาคณาจารย์และข้าราชการรวมทั้งส่งเสริมกิจการนักศึกษา (9) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ และข้อบังคับของมหาวิทยาลัย หรือตามที่สภามหาวิทยาลัยมอบหมาย

นอกจากนี้ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิยังมีคณะกรรมการบริหารงานทางด้านวิชาการ 2 คณะ คือ คณะกรรมการวิชาการ และคณะกรรมการบัณฑิตศึกษา ซึ่งเป็นคณะทำงานทางด้านวิชาการในระดับอนุปริญญาและปริญญาตรี และระดับบัณฑิตศึกษาตามลำดับ ภายใต้การบริหารงานของอธิการบดี หรือรองอธิการบดีที่ได้รับมอบหมาย ประกอบด้วย อธิการบดีหรือรองอธิการบดีที่ได้รับมอบหมายเป็นประธาน มีคณบดี ผู้อำนวยการวิทยาลัย ประธานโปรแกรมวิชาหรือประธานหลักสูตรสาขาวิชาเป็นกรรมการ และมีผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมวิชาการในระดับอนุปริญญาและปริญญาตรีหรือผู้อำนวยการสถาบันบัณฑิตศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการ ซึ่งมีอำนาจและหน้าที่ในการเสนอแผนการพัฒนา แผนงบประมาณ ระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง การกำกับ ควบคุมคุณภาพ และมาตรฐานการบริหารจัดการใน การจัดการศึกษา การอนุมัติผลการศึกษา ตารางเรียนตารางสอน อาจารย์ผู้สอน และปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย

ส่วนการบริหารวิชาการในระดับคณะก็อยู่ในรูปของคณะกรรมการ ได้แก่ คณะกรรมการบริหารคณะและในแต่ละสาขาวิชาที่จะมีคณะกรรมการบริหาร โปรแกรมวิชาหรือสาขาวิชา ซึ่งประกอบด้วยอาจารย์ประจำสาขานั้นๆ ไม่น้อยกว่า 5 คน เป็นคณะกรรมการ มีหน้าที่ในการจัดหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน จัดอาจารย์ผู้สอน การประกันคุณภาพหลักสูตร การรายงานผลการดำเนินงานหลักสูตร การดูแลช่วยเหลือและเป็นที่ปรึกษานักศึกษา เป็นต้น

4.7 ผลการประเมินคุณภาพภายนอก

มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิได้รับการประเมินจากคณะกรรมการประเมินคุณภาพภายนอกในรอบแรก เมื่อปี พ.ศ.2548 และจากผลการประเมินตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้ของคณะกรรมการประเมินคุณภาพภายนอก (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2548) ได้ชี้จุดที่ควรพิจารณาเกี่ยวกับงานด้านวิชาการและปัจจัยสนับสนุนทางวิชาการ ได้แก่ การให้ความสำคัญกับการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการจัดทำฐานข้อมูลนักศึกษาอย่างเป็นระบบ การติดตามผลบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในด้านค่าตอบแทน และความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต การสนับสนุนส่งเสริมการตีพิมพ์เผยแพร่งานวิจัยและวิทยานิพนธ์นักศึกษา การส่งเสริมให้คณาจารย์มีความเข้าใจในเรื่องผู้เรียนเป็นศูนย์กลางให้มากขึ้น ส่งเสริมศักยภาพอาจารย์ด้านการวิจัยและผลิตผลงานวิจัยให้มากขึ้น การบูรณาการด้านเนื้อหา หลักสูตรการเรียนการสอน การวิจัย การบริการวิชาการ และ

ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมให้เข้าด้วยกันเป็นภาพองค์รวมมากขึ้น กิจกรรมนักศึกษา และกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติจริงให้มากขึ้น การทบทวนจำนวนคณะกรรมการประจำหลักสูตร ผู้สอน และที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ให้สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานอุดมศึกษา เพื่อผลิตสิ่งที่มีคุณค่าแก่สังคม หนังสือห้องสมุดในส่วนที่เป็นแหล่งค้นคว้ามีไม่เพียงพอ คอมพิวเตอร์ช่วยสืบค้นยังไม่สะดวกในด้านการบริหารจัดการ ควรมีแผนงานที่ชัดเจนในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การกระตุ้นให้นักศึกษามีนิสัยรักการอ่าน การแสวงหาแหล่งทุนเพื่อการทำวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ และวิจัยสถาบันเพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาการเรียนการสอนและท้องถิ่นมากขึ้น ไม่มีข้อมูลอาจารย์ที่เป็นกรรมการวิชาการ/วิชาชีพภายนอกสถาบันไว้ ภาระงานของอาจารย์สูงเป็นอุปสรรคของการขยายการให้บริการวิชาการ การวางแผน และกำหนดมาตรการบูรณาการเรียนการสอนที่ใช้ชุมชนเป็นฐานมากขึ้น สร้างความเชื่อมั่นด้านวิชาการของคณาจารย์แก่ชุมชน จังหวัด ส่งเสริมความเข้าใจมิติวัฒนธรรมด้วยการบูรณาการเข้ากับการดำเนินงานทั้งการจัดการศึกษา การวิจัย และการบริการวิชาการแก่ชุมชนท้องถิ่น การบูรณาการด้านการประกันคุณภาพเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารมหาวิทยาลัย ทั้งความต่อเนื่องของผู้รับผิดชอบและความรู้ความเข้าใจ และขาดการจัดเก็บเอกสารหลักฐานและข้อมูลเพื่อรองรับการประเมิน

จากที่กล่าวมานับเป็นจุดที่มหาวิทยาลัยควรพิจารณาในการปรับปรุง และพัฒนาโดยเร่งด่วน เพื่อมุ่งไปสู่การพัฒนาความเข้มแข็งทางวิชาการและคุณภาพของบัณฑิต ซึ่งคณะกรรมการประเมินคุณภาพภายนอกได้สะท้อนผลถึงความจำเป็นและเร่งด่วนในการพัฒนาในหลายตัวชี้วัดทั้งด้านปัจจัยสนับสนุน ด้านบริหารจัดการและผลิตผล การพัฒนาองค์ประกอบทั้งหลายเหล่านี้จะนำมาซึ่งการพัฒนาวิชาการของสถาบัน

4.8 ผลการประเมินตามคำรับรองการปฏิบัติราชการ (ก.พ.ร. 2549)

ผลการประเมินตามคำรับรองการปฏิบัติราชการมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2549 (ก.พ.ร., 2549) เมื่อวันที่ 22 มิถุนายน พ.ศ. 2550 โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(องค์การมหาชน) ได้ผลคะแนนจากการประเมินในภาพรวมทั้ง 4 มิติ ค่าคะแนนที่ได้ 3.3332 โดยมีผลในแต่ละมิติ ดังนี้

4.8.1 มิติที่ 1 มิติด้านประสิทธิผลตามแผนปฏิบัติราชการ ผลการประเมิน 3.4261

ในมิตินี้ มีผลการประเมินในรายตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงาน ดังนี้

4.8.1.1 ระดับความสำเร็จของร้อยละเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักในการบรรลุเป้าหมายตามแผนปฏิบัติราชการของกระทรวง ได้ผลการดำเนินงาน 4.7472

4.8.1.2 ระดับความสำเร็จของร้อยละเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักในการบรรลุเป้าหมายตามแผนปฏิบัติราชการของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาระดับความสำเร็จ ได้ผลการดำเนินงาน 4.3280

4.8.1.3 ระดับความสำเร็จของร้อยละเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักในการบรรลุเป้าหมายตามแผนปฏิบัติราชการของสถาบันอุดมศึกษาผลการดำเนินงาน ได้ผลการประเมิน 2.7666

(1) จำนวนผู้สำเร็จการศึกษาสายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ได้ผลการประเมิน 1.00

(2) จำนวนนักศึกษาเข้าใหม่สายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ได้ผลการประเมิน 1.00

- (3) จำนวนนักศึกษาสายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่คงอยู่ ได้ผล
การประเมิน 1.00
- (4) จำนวนผู้สำเร็จการศึกษาสายสังคมศาสตร์ ได้ผลการประเมิน 1.00
- (5) จำนวนนักศึกษาเข้าใหม่สายสังคมศาสตร์ร้อยละ ได้ผล
การประเมิน 1.00
- (6) จำนวนนักศึกษาสายสังคมศาสตร์ที่คงอยู่ร้อยละ ได้ผลการประเมิน
1.00
- (7) ร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาที่ได้งานทำตรงสาขาร้อยละ ได้ผล
การประเมิน 2.50
- (8) จำนวนผู้บริหารที่ได้รับการพัฒนาร้อยละ ได้ผลการประเมิน 5.00
- (9) ความพึงพอใจของผู้เข้ารับการ พัฒนาและหน่วยงานของผู้ใช้ครูและ
บุคลากรทางการศึกษาร้อยละ ได้ผลการประเมิน 5.00
- (10) งานบริการทางวิชาการที่แล้วเสร็จตามระยะเวลาที่กำหนดร้อยละ
ได้ผลการประเมิน 5.00
- (11) โครงการวิจัยใหม่ที่ได้รับงบประมาณมาดำเนินการร้อยละ ได้ผล
การประเมิน 5.00
- (12) จำนวนโครงการวิจัยที่อยู่ระหว่างดำเนินการร้อยละได้ผล
การประเมิน 3.00
- (13) จำนวนโครงการวิจัยที่จะแล้วเสร็จ ร้อยละ ได้ผลการประเมิน 3.00
- (14) จำนวนโครงการศิลปวัฒนธรรม ร้อยละ ได้ผลการประเมิน 4.00
- (15) ร้อยละของโครงการที่แล้วเสร็จตามเวลาที่กำหนดร้อยละ ได้ผล
การประเมิน 3.00
- 4.8.1.4 ระดับความสำเร็จของร้อยละเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักในการบรรลุมาตรฐาน
คุณภาพ สมศ. ของสถาบันอุดมศึกษาระดับความสำเร็จ ได้ผลการประเมิน 3.1132
- มาตรฐานด้านคุณภาพบัณฑิต ได้ผลการประเมิน 2.7842
- (1) ร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีที่ได้งานทำหรือ
ศึกษาต่อภายในระยะเวลา 3-12 เดือน หลังสำเร็จการศึกษาร้อยละ ได้ผลการประเมิน 1.00
- (2) ร้อยละของอาจารย์ประจำที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอกต่อ
อาจารย์ประจำร้อยละ ได้ผลการประเมิน 3.4525
- (3) ร้อยละของอาจารย์ประจำที่ได้รับทุนไปศึกษาต่อทั้งใน และ
ต่างประเทศต่ออาจารย์ประจำร้อยละ ได้ผลการประเมิน 5.00
- (4) ร้อยละของบทความวิทยานิพนธ์ปริญญาโท/เอก ที่ตีพิมพ์เผยแพร่ทั้ง
ในระดับชาติหรือระดับนานาชาติต่อจำนวนวิทยานิพนธ์ปริญญาโท/เอกร้อยละ ได้ผลการประเมิน 1.00
- มาตรฐานด้านการวิจัยและงานสร้างสรรค์ ได้ผลการประเมิน 2.3379

(1) ร้อยละของงานวิจัยและงานสร้างสรรค์ที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในระดับชาติ หรือระดับนานาชาติต่ออาจารย์ประจำ ได้ผลการประเมิน 1.00

(2) จำนวนเงินวิจัยจากภายในและภายนอกต่ออาจารย์ประจำ ได้ผลการประเมิน 2.3416

(3) ร้อยละของอาจารย์ประจำที่ได้รับทุนทำวิจัยจากภายในและภายนอกต่ออาจารย์ประจำร้อยละ ได้ผลการประเมิน 3.8571

(4) ร้อยละของอาจารย์ประจำที่นำเสนอผลงานทางวิชาการต่ออาจารย์ประจำ ผลการประเมิน 2.762

(5) จำนวนผลงานวิจัยและงานสร้างสรรค์ที่ได้รับการจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญาชิ้นงาน ผลการประเมิน 1.00

มาตรฐานด้านการบริการวิชาการ ผลการประเมิน 3.2998

(1) ร้อยละของกิจกรรมโครงการบริการทางวิชาการที่ตอบสนองความต้องการของสังคม ชุมชนประเทศชาติต่ออาจารย์ประจำ ผลการประเมิน 5.00

(2) ร้อยละของอาจารย์ประจำที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษากรรมการวิชาการ/วิชาชีพ กรรมการสอบ หรือกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ภายนอกสถาบันต่ออาจารย์ประจำ ผลการประเมิน 1.5873

(3) ระดับความสำเร็จและประสิทธิผลของการให้บริการวิชาการและวิชาชีพตามพันธกิจของสถาบัน ได้ผลการประเมิน 3.00

มาตรฐานด้านการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม ผลการประเมิน 4.6802

(1) ร้อยละของกิจกรรมในการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรมต่อจำนวนนักศึกษาภาคปกติเต็มเวลาเทียบเท่าร้อยละ ได้ผลการประเมิน 5.00

(2) ระดับความสำเร็จและประสิทธิผลของการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม ผลการประเมิน 4.00

มาตรฐานด้านการประกันคุณภาพภายใน/ด้านการบริหารจัดการ ผลการประเมิน 3.0911

(1) ระดับความสำเร็จของการดำเนินการด้านระบบการประกันคุณภาพภายใน ได้ผลการประเมิน 3.00

(2) ระดับคุณภาพของการกำกับดูแลของสภามหาวิทยาลัย/ สถาบัน ได้ผลการประเมิน 3.00

(3) จำนวนนักศึกษาเต็มเวลาเทียบเท่าต่อจำนวนอาจารย์ประจำ FTES: คน ได้ผลการประเมิน 3.3857

4.8.2 มิติที่ 2 มิติด้านคุณภาพการให้บริการ ได้ผลการประเมิน 3.484

ในมิตินี้ มีผลการประเมินในรายตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงาน ดังนี้

4.8.2.1 ร้อยละของระดับความพึงพอใจของผู้รับบริการ ได้ผลการประเมิน 3.908

4.8.2.2 ระดับความสำเร็จในการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบราชการ ได้ผลการประเมิน 3.00

4.8.2.3 ระดับความสำเร็จของการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพคณาจารย์ (professional ethics) ของสถาบันอุดมศึกษา ได้ผลการประเมิน 3.00

4.8.3 มิติที่ 3 มิติด้านประสิทธิภาพของการปฏิบัติราชการ ได้ผลการประเมิน 2.762

ในมิตินี้ มีผลการประเมินในรายตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงาน ดังนี้

ตัวชี้วัดภาคบังคับ (น้ำหนัก : ร้อยละ 8)

4.8.3.1 ระดับความสำเร็จของร้อยละเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของอัตราการเบิกจ่ายเงินงบประมาณรายจ่ายลงทุน ผลการประเมิน 3.9094

4.8.3.2 ระดับความสำเร็จของการดำเนินการตามมาตรการประหยัดพลังงานของสถาบันอุดมศึกษา ได้ผลการประเมิน 1.00

4.8.3.3 ระดับความสำเร็จของร้อยละเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักในการลดรอบระยะเวลาของขั้นตอนการปฏิบัติราชการของสถาบันอุดมศึกษา ได้ผลการประเมิน 4.45

ตัวชี้วัดเลือก (น้ำหนัก : ร้อยละ 2)

4.8.3.4 ร้อยละของงบประมาณที่สามารถประหยัดได้ ร้อยละ ไม่มีผลการประเมิน

4.8.3.1 ระดับความสำเร็จของการจัดทำต้นทุนต่อหน่วยผลผลิต ได้ผลการประเมิน 2.00

4.8.4 มิติที่ 4 มิติด้านการพัฒนาองค์กร ผลการประเมิน 3.25

ในมิตินี้ มีผลการประเมินในรายตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงาน ดังนี้

ตัวชี้วัดภาคบังคับ (น้ำหนัก : ร้อยละ 15)

4.8.4.1 ระดับความสำเร็จของแผนการจัดการความรู้เพื่อสนับสนุนประเด็นยุทธศาสตร์ ได้ผลการประเมิน 1.00

4.8.4.2 ระดับคุณภาพของการบริหารจัดการระบบฐานข้อมูลสารสนเทศของสถาบันอุดมศึกษา ได้ผลการประเมิน 5.00

4.8.4.3 ระดับความสำเร็จของการพัฒนาระบบฐานข้อมูลอุดมศึกษาด้านนักศึกษา บุคลากร และหลักสูตร ได้ผลการประเมิน 5.00

ตัวชี้วัดเลือก (น้ำหนัก : ร้อยละ 5)

4.8.4.4 ระดับความสำเร็จของการบริหารการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาบุคลากร ได้ผลการประเมิน 2.00

4.8.4.5 ระดับความสำเร็จของการดำเนินงานตามขั้นตอนการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ ไม่มีผลการประเมิน -

4.8.4.6 ระดับความสำเร็จของการจัดทำระบบบริหารความเสี่ยงระดับความสำเร็จ ไม่มีผลการประเมิน -

4.8.4.7 ระดับความสำเร็จของการถ่ายทอดตัวชี้วัด และเป้าหมายของระดับองค์กร
สู่ระดับบุคคล ผลการประเมิน 2.00

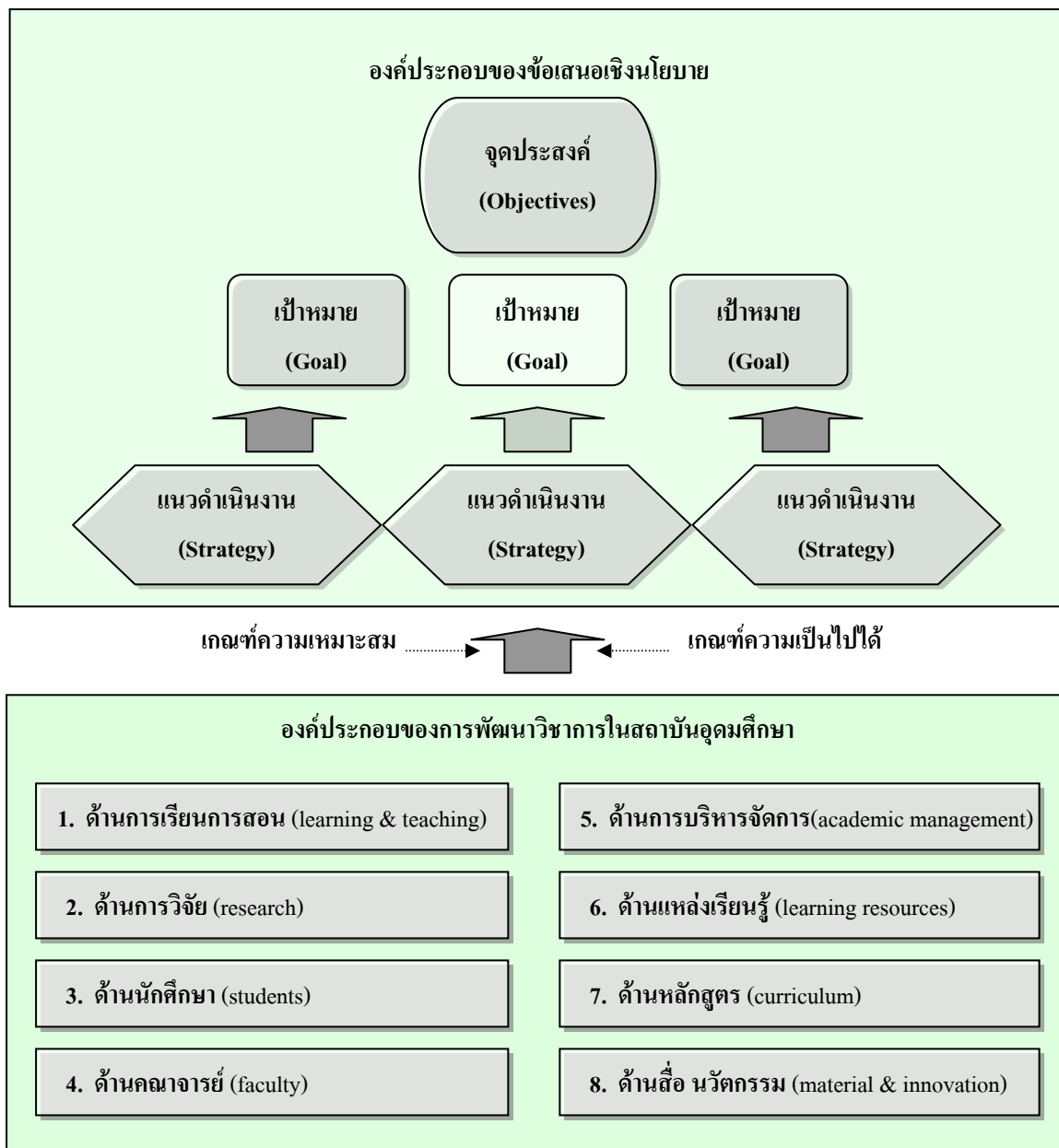
จากผลการประเมินตัวชี้วัดของ ก.พ.ร. พ.ศ.2549 ทำให้เห็นถึงจุดอ่อนจุดแข็ง อุปสรรคและ
โอกาสในการพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัย ดังนี้

จุดแข็งและโอกาสในการพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ จากการประเมินครั้งนี้
ได้แก่ ระดับความสำเร็จของการพัฒนาระบบฐานข้อมูลอุดมศึกษาด้านนักศึกษา บุคลากร และหลักสูตร ร้อยละ
ของกิจกรรมในการทำนุบำรุงศิลปะ และวัฒนธรรมต่อจำนวนนักศึกษาภาคปกติเต็มเวลาเทียบเท่าร้อยละ ของ
กิจกรรมโครงการบริการทางวิชาการที่ตอบสนองความต้องการของสังคม ชุมชนประเทศชาติต่ออาจารย์ประจำ
ร้อยละของอาจารย์ประจำที่ได้รับทุนไปศึกษาต่อทั้งในและต่างประเทศต่อ อาจารย์ประจำ โครงการวิจัยใหม่ที่ได้
รับงบประมาณมาดำเนินการ งานบริการทางวิชาการที่แล้วเสร็จตามระยะเวลาที่กำหนด ความพึงพอใจของผู้เข้า
รับการพัฒนาและหน่วยงานของผู้ใช้ครูและบุคลากรทางการศึกษา และจำนวนผู้บริหารที่ได้รับการพัฒนา ซึ่ง
ตัวชี้วัดที่กล่าวมาข้างต้นได้ผลการประเมินเต็ม 5.00

จุดด้อยและอุปสรรคในการพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ จากการประเมินครั้งนี้
คือ ตัวชี้วัดที่ได้ผลการประเมินต่ำกว่า 3.00 จากระดับคะแนนการประเมิน 5.00 ได้แก่ ระดับความสำเร็จของ
การถ่ายทอดตัวชี้วัดและเป้าหมายของระดับองค์กรสู่ระดับบุคคลระดับความสำเร็จของการบริหารการเปลี่ยนแปลง
และการพัฒนาบุคลากร ระดับความสำเร็จของแผนการจัดการความรู้เพื่อสนับสนุนประเด็นยุทธศาสตร์ ระดับ
ความสำเร็จของการจัดทำต้นทุนต่อหน่วยผลิต ระดับความสำเร็จของการดำเนินการตามมาตรการประหยัด
พลังงานของสถาบันอุดมศึกษา ร้อยละของอาจารย์ประจำที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษา กรรมการวิชาการ/วิชาชีพ
กรรมการสอบ หรือกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ภายนอกสถาบันต่ออาจารย์ประจำ จำนวนผลงานวิจัยและงาน
สร้างสรรค์ที่ได้รับการจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญาชิ้นงาน ร้อยละของอาจารย์ประจำที่นำเสนอผลงานทาง
วิชาการต่ออาจารย์ประจำ จำนวนเงินวิจัยจากภายในและภายนอกต่ออาจารย์ประจำ ร้อยละของงานวิจัยและงาน
สร้างสรรค์ที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในระดับชาติหรือระดับนานาชาติ ร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีที่ได้
งานทำหรือศึกษาต่อ ภายใน 3-12 เดือน หลังสำเร็จการศึกษา ระดับความสำเร็จของร้อยละเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักใน
การบรรลุเป้าหมายตามแผนปฏิบัติการของสถาบันอุดมศึกษา จำนวนผู้สำเร็จการศึกษาสายวิทยาศาสตร์และ
เทคโนโลยี จำนวนนักศึกษาเข้าใหม่สายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวนนักศึกษาสายวิทยาศาสตร์และ
เทคโนโลยีที่คงอยู่ จำนวนผู้สำเร็จการศึกษาสายสังคมศาสตร์ จำนวนนักศึกษาเข้าใหม่สายสังคมศาสตร์ จำนวน
นักศึกษาสายสังคมศาสตร์ที่คงอยู่ ร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาที่ได้งานทำตรงสาขา และร้อยละของบทความ
วิทยานิพนธ์ปริญญาโท/เอกที่ตีพิมพ์เผยแพร่ทั้งในระดับชาติหรือระดับนานาชาติต่อจำนวนวิทยานิพนธ์ปริญญา
โท/เอก

5. กรอบแนวคิดของการวิจัย

จากผลการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาวิชาการในสถาบันอุดมศึกษา ทั้งจากแนวคิด ทฤษฎี
และจากผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดเพื่อการวิจัยดังภาพต่อไปนี้ (ภาพที่ 10)

ภาพที่ 10 กรอบแนวคิดของการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อร่าง ตรวจสอบ ปรับปรุง และนำเสนอข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิในด้านการเรียนการสอน ด้านการวิจัย ด้านนักศึกษา ด้านคณาจารย์ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านแหล่งเรียนรู้ ด้านหลักสูตร และด้านสื่อและนวัตกรรมในองค์ประกอบที่เป็นวัตถุประสงค์และแนวทางของนโยบาย โดยอิงเกณฑ์ความเหมาะสมและเป็นไปได้ข้อเสนอเชิงนโยบายที่ได้จะเป็นแนวทางการในการพัฒนาวิชาการของสถาบัน ให้สนองพันธกิจของสถาบันทั้งใน การผลิตบัณฑิต การวิจัย การให้บริการทางวิชาการแก่สังคม การทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรม การพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยี การเสริมสร้างความเข้มแข็งของวิชาชีพครู การดำเนินโครงการตามแนวพระราชดำริ และการพัฒนาขีดสมรรถนะขององค์กร ให้ผลการดำเนินงานมีคุณภาพและได้มาตรฐานทางวิชาการ มีความสอดคล้องเหมาะสมกับสภาพปัจจุบันและอนาคต

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงนโยบาย(policy research) ซึ่งได้นำเอาทัศนะของ วิโรจน์ สารรัตนะ (2550) มาประยุกต์ใช้ในประเด็นที่กล่าวว่า การสังเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาในขั้นตอนแรกเพื่อกำหนดเป็นข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อตอบคำถาม 2 คำถาม คือ วัตถุประสงค์ของนโยบายที่คาดหวังให้เกิดขึ้นคืออะไร และเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์นั้นควรทำอะไรและอย่างไร นั้น หากมีเทคนิคเชิงปริมาณใด ๆ ที่สามารถนำมาใช้เพื่อการสังเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ได้ดีและน่าเชื่อถือก็อาจใช้เทคนิควิธีนั้นได้ แต่ก็เห็นว่า การกำหนดข้อเสนอเชิงนโยบายนั้นมีค่านิยม(value) หรือแนวคิด(concept) ของบุคคลมาเกี่ยวข้องด้วย ประกอบกับหลักการบริหารปัจจุบันที่เน้นการตัดสินใจร่วม(shared decision making) จึงมีข้อเสนอแนะว่า หากจะจัดให้มีกิจกรรมใดๆ ที่จะเป็นการระดมสมองของผู้เกี่ยวข้องหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่หลากหลายมาร่วมกันกำหนดด้วย โดยอาศัยข้อมูลจากแหล่งต่างๆ เหล่านั้น จะทำให้ได้ข้อเสนอเชิงนโยบายที่ได้รับการยอมรับและเป็นไปได้เป็นเบื้องต้น จากแนวคิดดังกล่าว ผู้วิจัยได้นำมาประยุกต์ใช้ กำหนดเป็นรูปแบบวิธีดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ โดยได้กำหนดให้การจัดทำร่างข้อเสนอเชิงนโยบายหลังจากการศึกษาริบท ในขั้นตอนที่ 1 ดำเนินการโดย “ผู้วิจัยและตัวแทนของกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย” ร่วมกันสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาริบทแหล่งต่าง ๆ เพื่อจัดทำเป็นร่างข้อเสนอเชิงนโยบายขึ้น แทนการสังเคราะห์โดย “ผู้วิจัย” เพียงลำพัง ถือว่า วิธีดำเนินการวิจัยของผู้วิจัยในครั้งนี้ ได้คำนึงถึง “หลักการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้เสีย” และ “อิทธิพลของค่านิยมและแนวคิดของบุคคลที่เกี่ยวข้องต่อโอกาสในการยอมรับของข้อเสนอเชิงนโยบาย” มากขึ้น อันจะทำข้อเสนอเชิงนโยบายที่ได้จากผลการวิจัยนี้มีความเหมาะสม(propriety) และมีความเป็นไปได้(feasibility) กับบริบทมากขึ้น

การวิจัยครั้งนี้มีขั้นตอนดำเนินการวิจัย 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนการพัฒนาร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย(tentative proposed policy development) และขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อเสนอเชิงนโยบาย(analysis of proposed policy) โดยมีวิธีดำเนินการ ดังนี้

1. ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนาร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย มีระยะดำเนินการ 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1

1.1 การศึกษาพหุกรณี(multi-case study) สถาบันอุดมศึกษาที่เป็นต้นแบบ(best practice) จำนวน 5 แห่ง เป็นมหาวิทยาลัยในประเทศ จำนวน 3 แห่ง และมหาวิทยาลัยในต่างประเทศ จำนวน 2 แห่ง

1.2 การวิจัยเชิงสำรวจสถาบัน(institutional survey study) ศึกษาบริบทเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหา และข้อเสนอแนะการพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ จากผู้มีส่วนได้เสียกับการพัฒนา วิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิโดยตรง ได้แก่ ผู้บริหาร คณะกรรมการสภามหาวิทยาลัย นักศึกษา อาจารย์ ประจำ อาจารย์พิเศษ และบุคลากรสายสนับสนุนในสถาบัน รวม จำนวน 5,895 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยการสุ่ม แบบแบ่งชั้น(stratified random sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 361 คน

ระยะที่ 2

1.3 การประชุมเชิงปฏิบัติการผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย(stakeholder workshop) เพื่อจัดทำร่างข้อเสนอ โดย นำผลจากการศึกษาวิจัยพหุกรณีสถาบันอุดมศึกษาที่เป็นต้นแบบข้างต้น และจากการวิจัยเชิงสำรวจสถาบัน มาใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานเพื่อจัดทำเป็นร่างข้อเสนอเชิงนโยบายในการพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ เป็นการระดมแนวคิดของตัวแทนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการพัฒนาวิชาการของสถาบัน ประกอบด้วย ตัวแทน กรรมการสภามหาวิทยาลัย ตัวแทนผู้บริหารมหาวิทยาลัย ตัวแทนอาจารย์ประจำ ตัวแทนอาจารย์พิเศษ ตัวแทน บุคลากรสายสนับสนุน ตัวแทนผู้ปกครองนักศึกษา ตัวแทนนักศึกษาระดับปริญญาตรี ตัวแทนนักศึกษาระดับ บัณฑิตศึกษา และตัวแทนนักเรียนระดับมัธยมศึกษา การเลือกกลุ่มเป้าหมายในครั้งนี้ เลือกแบบเจาะจง(purposive sampling) โดยไม่กำหนดสัดส่วน รวมได้กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 15 คน

2. ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อเสนอเชิงนโยบาย ดำเนินการ 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การตรวจสอบพิจารณาข้อเสนอเชิงนโยบาย

2.1 การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งเลือก จำนวน 9 คน โดยกำหนดเกณฑ์ผู้เชี่ยวชาญดังนี้

2.1.1 เป็นนักวิชาการอุดมศึกษาที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในศาสตร์ด้านการอุดมศึกษาที่มี ตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่ารองศาสตราจารย์ หรือผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกที่มีประสบการณ์ การปฏิบัติงานในสถาบันอุดมศึกษามาแล้วไม่ต่ำกว่า 5 ปี

2.1.2 นักวิชาการบริหารการศึกษาที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในศาสตร์ด้านการบริหาร การศึกษาที่มีตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่ารองศาสตราจารย์ หรือผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกที่มี ประสบการณ์ปฏิบัติงานด้านการบริหารการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษามาแล้วไม่ต่ำกว่า 5 ปี

2.1.3 เป็นผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา ในตำแหน่งอธิการบดี หรือรองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ หรือคณบดีหรือเคยมีประสบการณ์ดำรงตำแหน่งดังกล่าวในสถาบันอุดมศึกษามาแล้วไม่ต่ำกว่า 4 ปี

2.2 การสนทนากลุ่มเป้าหมาย(focus group discussion) ผู้บริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ที่เป็น ผู้เกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบายการพัฒนาวิชาการของสถาบัน ประกอบด้วย อธิการบดี รองอธิการบดี ฝ่ายวิชาการ รองอธิการบดีฝ่ายพัฒนานักศึกษาและกิจการพิเศษ คณบดีคณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาล ผู้อำนวยการสถาบันบัณฑิตศึกษา ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนา ผู้อำนวยการ

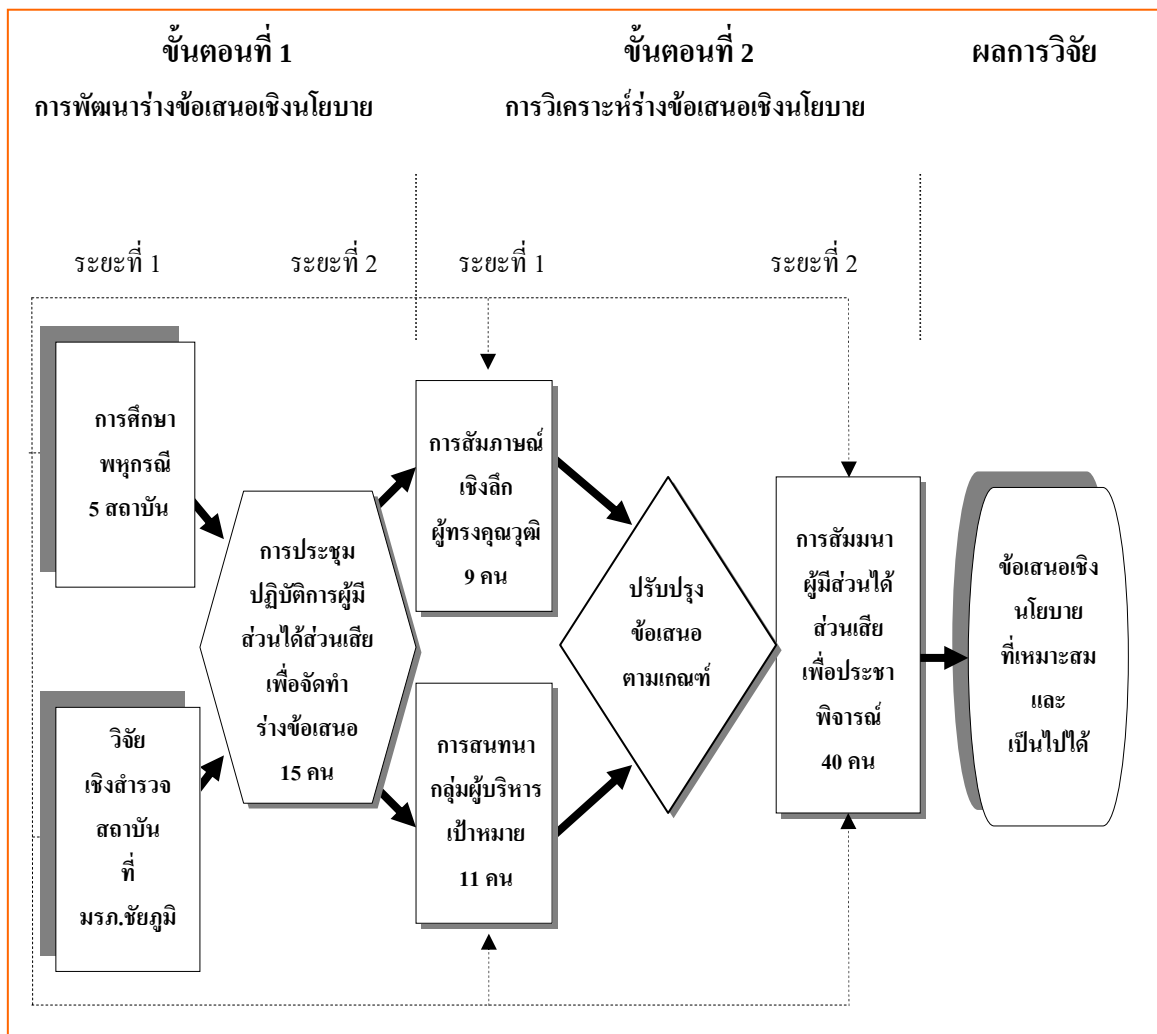
สำนักวิทยบริการ ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานและประกันคุณภาพ และผู้อำนวยการสำนักงานอธิการบดี รวมทั้งสิ้น จำนวน 11 คน เพื่อตรวจสอบวิเคราะห์และพิจารณาข้อเสนอเชิงนโยบาย

ผลจากการดำเนินงานวิจัยทั้ง 2 วิธี จะนำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์เพื่อปรับปรุงพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบาย โดยอิงเกณฑ์ความเหมาะสมและความเป็นได้

ระยะที่ 2 การพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบาย

2.3 การประชุมสัมมนาผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อพิจารณาพิจารณาข้อเสนอเชิงนโยบาย(stakeholder seminar) จำนวน 40 คน ผลจากการสัมมนาจะนำไปใช้ในการพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

ขั้นตอนการวิจัยที่กล่าวมาข้างต้น สามารถแสดงเป็นแผนภาพได้ ดังนี้ (ภาพที่ 11)

ภาพที่ 11 ขั้นตอนการวิจัย เรื่อง “ ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการในสถาบันอุดมศึกษา: กรณีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ”

1. ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนาร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย

การพัฒนาร่างข้อเสนอเชิงนโยบายครั้งนี้ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยหลายแบบดำเนินการควบคู่กันไปแล้วนำผลที่ได้มาใช้ในการพัฒนาร่างข้อเสนอเชิงนโยบายตามแนวคิดวิทยาการวิจัยแบบผสม(mixed methodology) (วิโรจน์ สารรัตนะ, 2548) ประกอบด้วยวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

ระยะที่ 1

1.1 การศึกษาพหุกรณี(multi-case study) ด้วยการศึกษาวิจัยที่สถาบันอุดมศึกษาต้นแบบ(best practices) โดยใช้เกณฑ์การเลือกสถาบันอุดมศึกษา ดังนี้ สำหรับสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย กำหนดให้เป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏที่เป็นมหาวิทยาลัยแม่หรือริเริ่มการก่อตั้งและวางรากฐานของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา มหาวิทยาลัยชั้นนำของรัฐที่ได้รับการประเมินคุณภาพติดลำดับโลกมี 1 แห่ง คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐและได้รับการจัดลำดับมหาวิทยาลัยไทยใน 5 ลำดับแรกในทุกด้าน คือ มหาวิทยาลัยมหิดล ส่วนสถาบันอุดมศึกษาในต่างประเทศเป็นมหาวิทยาลัยประจำมลรัฐหรือมหาวิทยาลัยท้องถิ่นที่เน้นการจัดการศึกษาตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นของแต่ละมลรัฐ คือ University of Maryland และ Washington State University ประเทศสหรัฐอเมริกา รวมทำการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 5 สถาบัน ดังนี้

1.1.1 มหาวิทยาลัยในประเทศไทยที่เป็นต้นแบบ(best practices) จำนวน 3 แห่ง ประกอบด้วย มหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ และมหาวิทยาลัยชั้นนำของรัฐประเภทละ 1 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยมหิดล

1.1.2 มหาวิทยาลัยต่างประเทศที่เป็นต้นแบบ(best practices) จำนวน 2 แห่ง คือ University of Maryland และ Washington State University ประเทศสหรัฐอเมริกา

ผู้วิจัยสร้างแบบสำหรับการวิเคราะห์เอกสาร(document analysis) ตามกรอบแนวคิดการวิจัยเชิงนโยบายเป็นแนวทางในการกำหนดคำถามเพื่อให้ครอบคลุมขอบเขตเนื้อหาเชิงนโยบายและองค์ประกอบการพัฒนาวิชาการ ผู้วิจัยใช้การเก็บรวบรวมข้อมูล 2 วิธี คือ การสังเกตและจดบันทึก(observation and field-note) จากการศึกษภาคสนาม(field trip) และการวิเคราะห์เอกสาร(document analysis) ที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบการพัฒนาวิชาการของแต่ละสถาบัน

1.2 การวิจัยเชิงสำรวจสถาบัน(institutional survey study) เกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาและข้อเสนอแนะการพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

1.2.1 การวิเคราะห์เอกสาร(documentary analysis) เป็นการวิเคราะห์เอกสาร รายงานประจำปี รายงานการประเมินตนเอง รายงานการประชุมสภามหาวิทยาลัย คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษา คำสั่ง กฎเกณฑ์ ระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง เอกสารที่ตีพิมพ์เผยแพร่อื่นๆที่สะท้อนถึงบริบททั่วไปของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

1.2.2 การสำรวจความคิดเห็น(opinion survey)

1.2.2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ในการสำรวจความคิดเห็นครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาจากผู้บริหารมหาวิทยาลัย ผู้ทรงคุณวุฒิในสภามหาวิทยาลัย นักศึกษา คณาจารย์และอาจารย์พิเศษ และบุคลากรสายสนับสนุนในสถาบัน รวมจำนวนทั้งสิ้น 5,895 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากประชากรทั้งหมดโดย

ใช้ตาราง Krejcie และ Morgan (บุญชม ศรีสะอาด, 2545) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 361 คน ดำเนินการเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น(stratified random sampling) เนื่องจากประชากรประกอบไปด้วยบุคคลหลายกลุ่ม และแต่ละกลุ่มมีความแตกต่างกัน จึงใช้เกณฑ์กำหนดขนาดตัวอย่างของแต่ละกลุ่ม ดังนี้ สำหรับกรรมการสภามหาวิทยาลัย และผู้บริหารมหาวิทยาลัย จำนวน 11 คน และ 15 คน ตามลำดับ จึงใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ส่วนอาจารย์ประจำ อาจารย์พิเศษ และบุคลากรสายสนับสนุนในสถาบัน ใช้เกณฑ์กำหนดกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 20 ของแต่ละกลุ่ม แล้วสุ่มอย่างง่ายโดยวิธีจับฉลาก ได้คณาจารย์ จำนวน 19 คน อาจารย์พิเศษ จำนวน 18 คน และบุคลากรสายสนับสนุน จำนวน 18 คน รวมได้กลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่นักศึกษา จำนวน 81 คน ส่วนที่เหลือเป็นนักศึกษาโครงการต่างๆ จำนวน 280 คน ซึ่งได้จากการสุ่มอย่างง่ายโดยวิธีจับฉลาก เป็นนักศึกษาภาคปกติ จำนวน 44 คน นักศึกษาโครงการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน(กศ.ปช.) จำนวน 70 คน นักศึกษาโครงการมหาวิทยาลัยชีวิต จำนวน 105 คน นักศึกษาโครงการความร่วมมือกับกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น(อปท.) จำนวน 29 คน และนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา จำนวน 32 คน

1.2.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้แบบสอบถามปลายเปิด (opened-end questionnaire) มีจำนวน 1 ฉบับ มี 37 ข้อคำถาม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามกรอบแนวคิดของการวิจัย โดยขอบเขตของข้อเสนอเชิงนโยบายจะมีองค์ประกอบที่เป็นวัตถุประสงค์และแนวทางของนโยบาย โดยอิงเกณฑ์ความเหมาะสมและเป็นไปได้และเนื้อหาการพัฒนาวิชาการ 8 ด้าน คือ (1) ด้านการเรียนการสอน (2) ด้านการวิจัย (3) ด้านนักศึกษา (4) ด้านคณาจารย์ (5) ด้านการบริหารจัดการ (6) ด้านแหล่งเรียนรู้ (7) ด้านหลักสูตร และ (8) ด้านสื่อ นวัตกรรม

1.2.2.3 การพัฒนาคุณภาพเครื่องมือ ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

(1) การตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ เป็นการพิจารณาขอบเขตเนื้อหา และองค์ประกอบที่ใช้ในการสร้างแบบสอบถามแบบปลายเปิดนั้น มีความครอบคลุม เหมาะสมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยในครั้งนี้ การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา(content validity) โดยใช้เทคนิคการวัดดัชนีความสอดคล้อง(index of consistency: IOC) ของคัลยพินิจผู้ทรงคุณวุฒิในการพิจารณาความสอดคล้องของเนื้อหา โดยค่าดัชนีความสอดคล้องจะต้องมีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 ขึ้นไป จึงจะถือว่าสอดคล้องกัน (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2543) ซึ่งแสดงว่ามีความเหมาะสม ถ้ามีคะแนนเฉลี่ยน้อยกว่า 0.5 แสดงว่ามีความเหมาะสมน้อย (สมนึก ภัททิยธนี, 2549) โดยกำหนดให้คะแนนผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ เป็น +1, 0 และ -1 ตามความหมายดังนี้

+1 เมื่อแน่ใจว่า รายการประเมินสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

0 เมื่อไม่แน่ใจว่า รายการประเมินสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

-1 เมื่อแน่ใจว่า รายการประเมินไม่สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา มีค่าดัชนีความสอดคล้องต่ำกว่า .50 จะต้องปรับปรุงหรือตัดประเด็นให้ตกไป และผู้วิจัยยังได้ปรับปรุงภาษาถ้อยคำตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญให้เหมาะสมและสื่อความหมายตรงกับสิ่งที่ต้องการศึกษามากขึ้น

(2) การทดลองใช้เครื่องมือ(try-out) เป็นการนำเครื่องมือที่สร้างขึ้น และปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง ในมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ โดยให้ทดลองตอบ จำนวน 30 คน และทดลองสัมภาษณ์ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบว่าผู้ตอบมีความเข้าใจหรือมีความชัดเจนในประเด็นคำถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ตรวจสอบการตอบคำถาม ที่ตรงตามจุดมุ่งหมายในแต่ละประเด็น รวมทั้งตรวจสอบการแปลความหมายที่เหมือนกันของผู้วิเคราะห์ข้อมูล 3 คน เป็นการตรวจสอบยืนยันความชัดเจนของข้อหรือประเด็นคำถาม เป็นการตรวจสอบการวิเคราะห์ผลการตอบ และการแปลความหมายของผู้วิเคราะห์ข้อมูลอีกด้วย และจากการทดลองใช้แบบสอบถามฉบับนี้ ได้ผลการวิเคราะห์ ค่าความเชื่อมั่น .9523

(3) การรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล กลุ่มตัวอย่างการวิจัย ด้วยการส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้หนังสือนำส่งจากมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

(4) การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้วิธีการวิเคราะห์จัดข้อมูลเป็นหมวดหมู่ ของข้อมูลตามขอบเขตเนื้อหาในการวิจัย เนื่องจากข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามแบบปลายเปิดเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ

1.2.3 การสนทนากลุ่มเป้าหมาย(focus group discussion)

1.2.3.1 กลุ่มเป้าหมาย เป็นผู้เกี่ยวข้องกับการพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิโดยตรง และสามารถให้ข้อมูลได้อย่างลึกซึ้งในบทบาทและหน้าที่ที่เกี่ยวข้องนั้น ประกอบด้วย กรรมการสภามหาวิทยาลัย อธิการบดี รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ คณบดีคณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ผู้อำนวยการสถานบัณฑิตศึกษา ผู้อำนวยการสำนักงานอธิการบดี ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานและประกันคุณภาพ ตัวแทนประธานโปรแกรมวิชา ตัวแทนอาจารย์ประจำ ตัวแทนบุคลากรสายสนับสนุน ตัวแทนนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา และตัวแทนนักศึกษาระดับปริญญาตรี การเลือกกลุ่มเป้าหมายในครั้งนี้ เลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) โดยไม่กำหนดสัดส่วน รวมได้กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 11 คน

1.2.3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (semi-structure interview) ชนิดปลายเปิดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นสำหรับการสนทนากลุ่ม

1.2.3.3 การรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมาย โดยการสนทนากลุ่ม(focus group discussion) หรือกรณีที่กลุ่มเป้าหมายบางท่านไม่สะดวกในการให้ข้อมูล ได้ขอสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นรายบุคคล(in-depth interview) โดยใช้หนังสือขออนุญาตจากมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

1.2.3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้วิธีการวิเคราะห์จัดประเด็นข้อเสนอเป็นความเรียง โดยใช้ข้อความที่ให้สัมภาษณ์มาอ้างอิงประกอบการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ทั้งนี้เนื่องจากข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์เป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ

ระยะที่ 2

1.3 การประชุมเชิงปฏิบัติการจัดทำร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย

ผู้วิจัยนำผลการวิจัยจากพหุกรณีศึกษาสถาบันอุดมศึกษาด้านแบบ และการวิจัยเชิงสำรวจสถาบัน

ที่ได้มาใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาเป็นร่างข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ โดยการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย(stakeholder workshop) กับการพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ซึ่งผลจากการประชุมเชิงปฏิบัติการจะนำไปใช้วิเคราะห์และสังเคราะห์ขึ้นเป็นร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย สำหรับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เข้าร่วมการประชุมเชิงปฏิบัติการจัดทำร่างข้อเสนอในครั้งนี้ ประกอบด้วย ตัวแทนกรรมการสภามหาวิทยาลัย ผู้บริหารมหาวิทยาลัย อาจารย์ประจำ อาจารย์พิเศษ บุคลากรสายสนับสนุน นักเรียน นักศึกษา และผู้ปกครองนักศึกษา การเลือกกลุ่มเป้าหมายในครั้งนี้ เลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) โดยไม่กำหนดสัดส่วน รวมได้กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 15 คน

2. ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อเสนอเชิงนโยบาย

ในการวิเคราะห์ข้อเสนอเชิงนโยบายดำเนินการเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1

2.1 การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิ(expert in-depth interview) จำนวน 9 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง(semi-structure interview) ชนิดปลายเปิด ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยกำหนดคุณสมบัติของผู้ทรงคุณวุฒิทั้งจากในและนอกมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิไว้ดังนี้

2.1.1 นักวิชาการอุดมศึกษาที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในศาสตร์ด้านการอุดมศึกษาที่มีตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่ารองศาสตราจารย์ หรือผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานในสถาบันอุดมศึกษามาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี

2.1.2 นักวิชาการบริหารการศึกษาที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในศาสตร์ด้านการบริหารการศึกษาที่มีตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่ารองศาสตราจารย์ หรือผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกที่มีประสบการณ์ปฏิบัติงานด้านการบริหารการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษามาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี

2.1.3 เป็นผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา ในตำแหน่งอธิการบดีหรือรองอธิการบดีฝ่ายวิชาการหรือคณบดีหรือมีประสบการณ์ดำรงตำแหน่งดังกล่าวในสถาบันอุดมศึกษามาแล้วไม่น้อยกว่า 4 ปี

ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือแนะนำจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น เพื่อไปติดต่อกับผู้ทรงคุณวุฒิเหล่านั้น และนัดหมายทำการสัมภาษณ์ โดยมีผลสรุปการวิจัยจาก 3 แหล่งในขั้นตอนที่ 1 และร่างข้อเสนอเชิงนโยบายที่จัดขึ้นในขั้นตอนที่ 1 ส่งเป็นข้อมูลพื้นฐานให้ผู้ทรงคุณวุฒิใช้ประกอบการพิจารณาก่อนเป็นการล่วงหน้า ในช่วงเวลาของการสัมภาษณ์จะมีการขออนุญาตบันทึกเสียง ประกอบการจดบันทึกการสัมภาษณ์ มีการถอดเทปบันทึกเสียงและจัดพิมพ์ข้อมูล แล้วส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิเหล่านั้นตรวจทาน ยืนยันความถูกต้องของข้อมูลอีกครั้ง

2.2 การสนทนากลุ่มเป้าหมาย(focus group discussion) ผู้บริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิที่เป็นผู้เกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบายการพัฒนาวิชาการของสถาบัน ประกอบด้วย อธิการบดี รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ รองอธิการบดีฝ่ายพัฒนานักศึกษา คณบดีคณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาล ผู้อำนวยการสถาบันทันตศึกษา ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายประชาสัมพันธ์ ผู้อำนวยการสำนักงานอธิการบดี ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานและประกันคุณภาพ ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนา และผู้อำนวยการสำนักวิทยบริการ รวมกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 11 คน

2.2.1 เครื่องมือที่ใช้ ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง(semi-structure interview) ชนิดปลายเปิด ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

2.2.2 การรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างการวิจัย โดยการสัมภาษณ์กลุ่ม(group interview) หรือกรณีที่ถูกผู้วิจัยบางส่วนไม่สะดวกในการให้ข้อมูลอาจขอสัมภาษณ์เชิงลึกรายบุคคล(in-depth interview) โดยใช้หนังสือจากมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

2.2.3 การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้วิธีการวิเคราะห์จัดประเด็นข้อเสนอเป็นความเรียงโดยใช้ข้อความที่ให้สัมภาษณ์มาอ้างอิงประกอบการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ทั้งนี้เนื่องจากข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์เป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยนำข้อมูล และร่างข้อเสนอที่ได้จากการดำเนินการวิจัยในขั้นตอนที่ 1 มาใช้เป็นกรอบการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่มเป้าหมายด้วย ทั้งสองวิธีการจะกระทำในลักษณะเป็นคู่ขนาน(parallel) และผลจากการดำเนินการวิจัยทั้งสองวิธีจะนำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์เพื่อการปรับปรุงร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย

ระยะที่ 2

2.3 การประชุมสัมมนาผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อประชาสัมพันธ์

การประชุมสัมมนาผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย(stakeholder seminar) เพื่อประชาสัมพันธ์ข้อเสนอเชิงนโยบาย โดยนำข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ที่ได้พัฒนาจากระยะที่ 1 และข้อมูลจากผลการวิจัยในขั้นตอนที่ 1 มาใช้ประกอบการพิจารณาในการประชุมสัมมนาด้วย ซึ่งผลจากการประชุมสัมมนาจะนำไปใช้เพื่อพัฒนาเป็นข้อเสนอเชิงนโยบายเป็นขั้นสุดท้าย การประชุมสัมมนาครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ได้ร่วมกันคิดวิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์และประเมิน รวมถึงให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากผลการวิจัยที่ได้ เพื่อให้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่มีความเหมาะสมและเป็นไปได้มากยิ่งขึ้น ซึ่งจะเป็นการตรวจสอบยืนยันผลการวิจัยโดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอีกทางหนึ่ง ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เข้าร่วมการประชุมสัมมนาครั้งนี้ประกอบด้วย ตัวแทนผู้บริหาร คณาจารย์ บุคลากรสายสนับสนุน นักเรียนนักศึกษา ผู้ปกครองนักศึกษา กรรมการสภามหาวิทยาลัย ผู้ประกอบการหรือ นายจ้างผู้ใช้บัณฑิต ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้แทนปราชญ์ชุมชน การเลือกกลุ่มเป้าหมาย เลือกแบบเจาะจง(purposive sampling) โดยไม่กำหนดสัดส่วน ได้กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 40 คน

3. เกณฑ์การพิจารณาข้อเสนอเชิงนโยบาย

สำหรับเกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาร่างข้อเสนอเชิงนโยบายในขั้นตอนที่ 1 และการวิเคราะห์ข้อเสนอเชิงนโยบายในขั้นตอนที่ 2 จะใช้เกณฑ์ด้านความเหมาะสม(propriety) พิจารณาจากกระบวนการได้มา ความครอบคลุมพันธกิจ การใช้ถ้อยคำ สำนวน การจัดกลุ่มหรือลำดับและการมีจุดเด่น และเกณฑ์ด้านความเป็นไปได้(feasibility) พิจารณาจากความสามารถนำไปปฏิบัติ การมีทรัพยากรเพียงพอที่จะปฏิบัติได้ ภาวะความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น และการมีระเบียบข้อบังคับ กฎหมายที่เอื้อให้ปฏิบัติได้ (วิโรจน์ สารรัตนะ, 2550) ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้จากดุลยพินิจของผู้ทรงคุณวุฒิ จะใช้ดัชนีความสอดคล้อง(index of consistency : IOC) ของดุลยพินิจผู้ทรงคุณวุฒิในการพิจารณาวัตถุประสงค์ หรือเป้าหมาย หรือแนวดำเนินงาน

ของนโยบาย โดยค่าดัชนีความสอดคล้องจะต้องมีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 ขึ้นไป จึงจะถือว่าสอดคล้องกัน (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2543) ซึ่งแสดงว่ามีความเหมาะสมและหรือความเป็นไปได้มาก ถ้ามีคะแนนเฉลี่ยน้อยกว่า 0.5 แสดงว่ามีความเหมาะสมและหรือความเป็นไปได้น้อย (สมนึก ภัททิยธนี, 2549) ส่วนเนื้อหาของข้อเสนอเงินนโยบายจะประกอบด้วย องค์ประกอบที่เป็นวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และแนวการดำเนินงานของนโยบาย

ผลการวิจัยที่ได้จะนำเสนอเป็นข้อเสนอเงินนโยบายเพื่อการพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ โดยมีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาวิชาการครอบคลุมทั้ง 8 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) ด้านการเรียนการสอน (2) ด้านการวิจัย (3) ด้านนักศึกษา (4) ด้านคณาจารย์ (5) ด้านการบริหารจัดการ (6) ด้านแหล่งเรียนรู้ (7) ด้านหลักสูตร และ (8) ด้านสื่อ นวัตกรรม

บทที่ 4

ผลการพัฒนาร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย

การนำเสนอผลการพัฒนาร่างข้อเสนอเชิงนโยบายในขั้นตอนที่ 1 นี้ เป็นการผลจากการวิเคราะห์ข้อมูล การศึกษา พัฒนาและจัดทำร่างข้อเสนอ ซึ่งมี 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 เป็นการศึกษาพหุกรณีและการวิจัยสำรวจ สถาบัน และระยะที่ 2 เป็นการประชุมเชิงปฏิบัติการจัดทำร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย ได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

ระยะที่ 1

1. ผลการศึกษาพหุกรณี

การศึกษาพหุกรณี(multi-case study) ในด้านการพัฒนาวิชาการในสถาบันอุดมศึกษาครั้งนี้มีจุดประสงค์ เพื่อนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลมาใช้ในการพัฒนาร่างข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการในสถาบันอุดมศึกษา: กรณีศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ โดยเป็นข้อมูลจากการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 วิธี คือ การสังเกตและจดบันทึก (observation and field-note) และการวิเคราะห์เอกสาร(document analysis) ที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบ การพัฒนาวิชาการของแต่ละสถาบัน

ผู้วิจัยได้เลือกสถาบันอุดมศึกษาเพื่อศึกษาวิจัย ได้แก่ สถาบันอุดมศึกษาในประเทศ กำหนดเป็น มหาวิทยาลัยราชภัฏที่เป็นมหาวิทยาลัยแม่ข่ายที่ริเริ่มการก่อตั้งและวางรากฐานของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา เป็นมหาวิทยาลัยของรัฐที่ได้รับการประเมินคุณภาพติดลำดับโลก 1 แห่ง คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐที่ได้รับการจัดลำดับมหาวิทยาลัยไทย(university profile) ใน 5 ลำดับแรกของทุกด้าน คือ มหาวิทยาลัยมหิดล สำหรับสถาบันอุดมศึกษาในต่างประเทศ เป็นมหาวิทยาลัยประจำมลรัฐหรือมหาวิทยาลัยท้องถิ่นที่เน้นการจัดการศึกษาตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น ของแต่ละมลรัฐ คือ University of Maryland และ Washington State University ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้ผล การศึกษาพหุกรณีทั้ง 5 สถาบัน ดังนี้

1.1 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

จากการศึกษาที่มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ตั้งแต่วันที่ 22 ธันวาคม 2550 ถึง 31 กรกฎาคม 2551 ได้ศึกษาถึงแนวทางการพัฒนาวิชาการของสถาบันอุดมศึกษา มีการศึกษาข้อมูลทั่วไปของมหาวิทยาลัย ราชภัฏนครราชสีมา ได้สนทนากลุ่มเป้าหมายและสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมทรง อัสวกุล รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ ดร.สุนทรี ศิริอุบล ทรู คณบดีคณะครุศาสตร์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สมชาย สังข์ศรี ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสาวนิต เสนานนท์ อธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ผู้วิจัยได้เข้าสังเกตการปฏิบัติงานของบุคลากรฝ่ายต่างๆของสำนักส่งเสริม วิชาการและงานทะเบียน บัณฑิตวิทยาลัย คณะวิชาต่างๆ โรงแรมและโรงเรียนสาธิตของมหาวิทยาลัยราชภัฏ นครราชสีมา

จากการศึกษา พบว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา มีประวัติและความเป็นมาที่ยาวนานกว่า 90 ปี เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ.2457 การฝึกหัดครูได้เริ่มในมณฑลนครราชสีมา โดยกระทรวงธรรมการให้เปิดสอนหลักสูตรประโยคครูมูลสามัญ(ป.) เมื่อสำเร็จการศึกษาจะได้รับบรรจุเป็นข้าราชการครู มีการปรับเปลี่ยนชื่อและสถานที่เรื่อยมา เช่น โรงเรียนฝึกหัดครูมูลสิกกรรม โรงเรียนฝึกหัดครูประกาศนียบัตรจังหวัดนครราชสีมา ย้ายไปอยู่แทนที่โรงเรียนฝึกหัดครูประถมกสิกรรม อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา เปลี่ยนชื่อเป็นโรงเรียนฝึกหัดครูมูลโนนสูง ในปี พ.ศ. 2490 ย้ายเข้ามาอยู่ ณ ที่ตั้งปัจจุบันในอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา และเปลี่ยนชื่อเป็นโรงเรียนฝึกหัดครูนครราชสีมา พ.ศ. 2502 ได้รับการยกฐานะเป็นวิทยาลัยครูนครราชสีมา พ.ศ.2518 ได้รับการยกฐานะเป็นสถาบันอุดมศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการตามพระราชบัญญัติวิทยาลัยครู พุทธศักราช 2518 จึงขยายการผลิตครูถึงระดับปริญญาตรี พ.ศ.2537 เปลี่ยนแปลงฐานะเป็นสถาบันราชภัฏนครราชสีมา ซึ่งสามารถเปิดสอนในระดับที่สูงกว่าปริญญาตรี และในวันที่ 15 มิถุนายน 2547 ได้รับการยกฐานะเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา โดยเปิดสอนถึงระดับปริญญาเอก

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา มีปรัชญา “แหล่งวิชาการ สร้างสรรค์คนดี มีคุณธรรม นำสังคม” วิสัยทัศน์ “มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา เป็นองค์กรการเรียนรู้ที่เป็นผู้นำด้านการศึกษาและการวิจัยเพื่อพัฒนาท้องถิ่น เป็นที่พึ่งทางปัญญาของชุมชน เสริมสร้างคุณภาพคน สังคมไทยให้เข้มแข็งยั่งยืนและมีศักยภาพในการแข่งขัน” มีพันธกิจ 4 ด้าน ได้แก่ (1) ผลิตบัณฑิตที่มีความรู้คู่คุณธรรม สำนึกในความเป็นไทย มีความรักและผูกพันต่อท้องถิ่น (2) ผลิตและพัฒนาครู บุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานของวิชาชีพครู (3) สร้างองค์ความรู้ วิจัย พัฒนาเทคโนโลยีและสิ่งประดิษฐ์บนพื้นฐานของภูมิปัญญาไทยและภูมิปัญญาสากล และ (4) เรียนรู้และเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ประสานความร่วมมือกับองค์กรต่างๆ เพื่อพัฒนาท้องถิ่น นอกจากนี้มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมายังมีการกำหนดคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ คือ “มีความรู้และคุณธรรมที่เป็นสากล มีทักษะทางวิชาการ วิชาชีพ และชีวิต มีความสามารถทางภาษาต่างประเทศและเทคโนโลยีสารสนเทศในระดับที่ใช้งานได้ และมีจุดเน้นในการพัฒนามหาวิทยาลัย คือ มหาวิทยาลัยเน้นการเรียนการสอนและการวิจัยเพื่อพัฒนาท้องถิ่น โดยมีการบริหารหน่วยงานจัดการศึกษา 6 คณะวิชา หน่วยงานสนับสนุน 2 สถาบัน และ 5 สำนัก มีนักศึกษาระดับปริญญาตรี ทั้งสิ้น 16,566 คน และนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา 1,045 คน อาจารย์ทั้งสิ้น 354 คน (มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, 2550)

คณาจารย์ที่ร่วมก่อตั้งสถาบันราชภัฏชัยภูมิ เป็นรองอธิการสถาบันราชภัฏนครราชสีมา รูปแบบของการบริหารจัดการสถาบันในหลายๆ ด้าน จึงมีต้นแบบมาจากสถาบันราชภัฏนครราชสีมา(เดิม) โครงสร้างการบริหาร ระเบียบกฎหมาย ข้อบังคับต่างๆ จึงมีความเหมือนและคล้ายคลึงกัน จะแตกต่างกันในรายละเอียดตามบริบทที่ต่างกันเท่านั้น มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมาจะจัดแหล่งเรียนรู้ให้ใกล้เคียงสภาพในการปฏิบัติงานจริง โดยจะเห็นได้จากการจัดให้มีโรงแรมที่พัก โรงเรียนสาธิต และใกล้เคียงฝึกประสบการณ์วิชาชีพต่างๆ ในเขตเมืองนครราชสีมา มีเครือข่ายความร่วมมือในการส่งนักศึกษาเข้าไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพต่างๆ อย่างเพียงพอ ทั้งในภาคธุรกิจและบริการ ภาคอุตสาหกรรม ภาคราชการและภาคเกษตรกรรม

สรุปแนวทางการพัฒนาวิชาการจากผลการศึกษาวิจัยที่มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ตามองค์ประกอบของการพัฒนาวิชาการในสถาบันอุดมศึกษา ดังนี้

พื้นฐาน

- 1.1.1 ด้านการเรียนการสอน
 - 1.1.1.1 ส่งเสริมการเรียนการสอนทางเครือข่ายด้วย e-learning ในแต่ละรายวิชา
 - 1.1.1.2 ทดสอบพื้นฐานภาษาต่างประเทศของนักศึกษาและคัดแยกเพื่อจัดสอนตาม
 - 1.1.1.3 จัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ณ สถานประกอบการที่เกี่ยวข้องโดยตรง
- 1.1.2 ด้านการวิจัย
 - 1.1.2.1 จัดบริการ 18 ฐานข้อมูลผลงานวิจัยบนเครือข่าย Internet
 - 1.1.2.2 คณะวิชาให้ความสำคัญและสนับสนุนส่งเสริมการทำวิจัยของคณาจารย์
- 1.1.3 ด้านนักศึกษา
 - 1.1.3.1 พัฒนาระบบการคัดกรองเข้าศึกษาทั้งระบบรับตรงและทั่วไป
 - 1.1.3.2 พัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านความรับผิดชอบ ขยันและอดทน
- 1.1.4 ด้านคณาจารย์
 - 1.1.4.1 การบริหารคณาจารย์ร่วมกันในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป
 - 1.1.4.2 มีกองทุนพัฒนาอาจารย์ในการศึกษาต่อ
- 1.1.5 ด้านการบริหารจัดการ
 - 1.1.5.1 จัดโครงสร้างโรงเรียนสาธิตอยู่ในสังกัดคณะครุศาสตร์
 - 1.1.5.2 แต่งตั้งสรรหาผู้บริหารที่ยึดความรู้ความสามารถมากกว่าวัยวุฒิ
 - 1.1.5.3 นำระบบฐานข้อมูล MIS และโปรแกรมสำเร็จรูปมาใช้ในการบริการวิชาการ
- 1.1.6 ด้านแหล่งเรียนรู้
 - 1.1.6.1 จัดแหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสภาพที่แท้จริง
 - 1.1.6.2 สาขาวิชาชีพครูเน้นปฏิบัติการจริงที่โรงเรียนสาธิต
- 1.1.7 ด้านหลักสูตร
 - 1.1.7.1 จัดการศึกษาหลักสูตรสาขาวิชาด้านการศึกษาให้เป็นภารกิจหลักของสถาบัน
 - 1.1.7.2 มีการพัฒนาหลักสูตรใหม่ๆให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น
 - 1.1.7.3 พัฒนาหลักสูตรสหกิจเพื่อการพัฒนาบุคลากรท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น
 - 1.1.7.4 ประกาศขุบเล็กหลักสูตรที่ไม่มีนักศึกษา
 - 1.1.7.5 จัดหลักสูตรที่มีสภาวิชาชีพควบคุมให้ได้มาตรฐานวิชาชีพ
 - 1.1.7.6 ขยายการเปิดหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา
- 1.1.8 ด้านสื่อ นวัตกรรม
 - 1.1.8.1 นำระบบฐานข้อมูล และโปรแกรมสำเร็จรูปมาใช้ในการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม
 - 1.1.8.2 จัดแหล่งฝึกปฏิบัติการวิชาชีพในสถานประกอบการจริงที่ได้มาตรฐาน
 - 1.1.8.3 ให้มีผู้บริหารในระดับผู้ช่วยอธิการบดีด้านสื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ
 - 1.1.8.4 จัดให้มีสื่อการเรียนการสอน e-learning บนเครือข่าย

การเรียนรู้

1.2 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การศึกษาที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้วิจัยได้เริ่มเข้าสังเกตภาคสนาม ตั้งแต่วันที่ 23 มกราคม ถึง 31 กรกฎาคม 2551 และศึกษาเอกสารที่ได้เพิ่มเติม

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีการตั้งวิสัยทัศน์จุฬาฯ 100 ปี(ปี พ.ศ.2560) คือ “จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นแหล่งความรู้ และแหล่งอ้างอิงของแผ่นดิน เป็นผู้นำทางปัญญา เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน” เป็นภาพอนาคตที่ให้อนาคตของมหาวิทยาลัยมีทิศทางร่วมกันในการจัดการศึกษา จากการนำเสนอข้อมูลของผู้อำนวยการสำนักพัฒนาวิชาการ และสำนักทะเบียนและประเมินผล ได้ข้อมูลประวัติความเป็นมาและพัฒนาการที่ยาวนานของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นมหาวิทยาลัยแห่งแรกของประเทศไทย การจัดโครงสร้างบริหารของมหาวิทยาลัย จัดเป็น 19 คณะ มี 9 สถาบันวิจัย 6 สถาบันการสอนหรือวิทยาลัยหรือสำนักวิชา 4 สำนักหรือสถาบันหรือศูนย์ 3 สถาบันสมทบ และ 1 สำนักงานมหาวิทยาลัย

โครงสร้างบริหารของส่วนราชการระดับคณะหรือเทียบเท่า เช่น คณะครุศาสตร์ มี 1 สำนักงานเลขานุการ โดยในสำนักงานเลขานุการคณะครุศาสตร์ ยังแบ่งเป็น 9 งาน ได้แก่ งานหลักสูตรและการสอน งานบรรณสารสนเทศทางการศึกษา งานวิจัยและบริการวิชาการ งานแผนและงบประมาณ งานบริหารทั่วไป งานการเงินและบัญชี งานเทคโนโลยีการศึกษา งานอาคารสถานที่และงานพัสดุ และจัดเป็น 4 ภาควิชา ได้แก่ ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา ภาควิชาหลักสูตรการสอนและเทคโนโลยีการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา และภาควิชาศิลปะ ดนตรีและนาฏศิลป์ศึกษา รวมถึงมีโรงเรียนสาธิตฝ่ายประถมศึกษา และโรงเรียนสาธิตฝ่ายมัธยมศึกษาอยู่ในสังกัดคณะครุศาสตร์นี้ด้วย

ที่น่าสนใจ คือ โครงสร้างและภารกิจของสำนักพัฒนาวิชาการ ที่เป็นเสมือนจุดประสานส่งเสริม กำกับและควบคุมการพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยทั้งระบบ การประสานภารกิจในรูปของคณะกรรมการต่างๆ แบ่งเป็นส่วนงานระดับกอง 3 ส่วนงาน ได้แก่ (1) ส่วนงานส่งเสริมและพัฒนาวิชาการ ประกอบด้วยสายงานพัฒนาวิชาการ สายงานพัฒนาหลักสูตร สายงานบริหารทุนวิชาการ และโครงการขยายโอกาสอุดมศึกษาแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2) ส่วนงานส่งเสริมและพัฒนาวิจัย ประกอบด้วยสายงานพัฒนาวิจัย สายงานบริหารทุนวิจัย และสายงานประเมินผลและเผยแพร่ และ (3) ส่วนประกันคุณภาพ ประกอบด้วยสายงานพัฒนาระบบประกันคุณภาพ สายงานบริหารระบบประกันคุณภาพ และสายงานระบบฐานข้อมูลเพื่อการบริหารวิชาการ

ในด้านการวิจัยนั้นจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีการระดมทุนวิจัยจากแหล่งทุนภายนอกมหาวิทยาลัย ทุนงบประมาณแผ่นดิน ทุนจากเงินรายได้ของมหาวิทยาลัย ทุนวิจัยของแต่ละคณะ และทุนวิจัยต่างประเทศ รวมในปีงบประมาณ 2551 กว่า 1,574.49 ล้านบาท โดยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีการจัดทำแผนบูรณาการงานวิจัยของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่เน้นผสมผสานงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาเข้ากับแผนพัฒนาคุณลักษณะนิสิต แผนพัฒนาบัณฑิตศึกษาและแผนพัฒนาศาสตราจารย์ในอนาคตเข้าด้วยกันในเชิงบูรณาการ โดยได้กำหนดแผนและแนวทางการวิจัยของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะหรือสถาบัน และภาควิชาหรือกลุ่มวิจัย ไว้ดังนี้ คือ (1) คลังปัญญาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเพื่อประเทศไทย (2) การจัดการสารเคมีและของเสียอันตราย (3) จริยธรรมวิจัยในคน (4) ปฏิรูปบริหารจัดการกลุ่มวิจัย (5) บริหารจัดการงานทุนวิจัย (6) วิจัยสู่อุตสาหกรรม

และจัดประชุมวิชาการ CU Research Park (7) การพัฒนางานวิจัยสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ (8) คุณธรรม การวิจัย (9) ความปลอดภัยทางชีวภาพ และ (10) การเลี้ยงหรือใช้สัตว์ทดลอง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เปิดจัดการเรียนการสอนทั้งสิ้น 484 หลักสูตร ประกอบด้วย หลักสูตร ระดับปริญญาตรี 115 หลักสูตร ระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต 30 หลักสูตร ระดับปริญญาโท 214 หลักสูตร ระดับประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง 35 หลักสูตร และระดับปริญญาเอก 99 หลักสูตร จัดหลักสูตรทั้งรูปแบบ หลักสูตรภาคปกติ หลักสูตรโครงการพิเศษ หลักสูตรนานาชาติ และหลักสูตรทางไกล ซึ่งแต่ละหลักสูตรจะผ่าน กระบวนการพัฒนาหรือปรับปรุงที่ได้คุณภาพและมาตรฐาน ผ่านการรับทราบหลักสูตรจากสำนักงาน คณะกรรมการการอุดมศึกษาทุกหลักสูตรก่อนเปิดสอน โดยในปีการศึกษา 2551 มีนักศึกษารวมทั้งสิ้น 43,055 คน และและบุคลากรทั้งสิ้น 2,909 คน ได้กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนิสิต ไว้ร่วมกัน 4 ด้าน ได้แก่ ด้าน สติปัญญาและวิชาการ ให้เป็นผู้มีวิสัยทัศน์ ใฝ่รู้ คิดสร้างสรรค์ เชี่ยวชาญในสาขาที่ศึกษา และมีทักษะ การสังเคราะห์และวิเคราะห์ ด้านคุณธรรม ให้เป็นผู้มีวินัย เคารพกฎระเบียบและกติกาสังคม ซื่อสัตย์ สุจริต มีศีลธรรม มีจรรยาบรรณในวิชาชีพ และมีวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต ด้านสังคม ให้เป็นผู้รับผิดชอบ ตนเองและตระหนักในบทบาทของตนเองต่อสังคม และเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม และด้านทักษะวิชาชีพ ให้เป็นผู้มีทักษะการใช้ภาษาไทย การใช้ภาษาอังกฤษ การทำงานในต่างวัฒนธรรม การบริหารจัดการ การมี บุคลิกภาพที่เหมาะสม และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

สรุปแนวทางการพัฒนาวิชาการจากผลการสังเกตในการศึกษาวิจัยที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตามองค์ประกอบของการพัฒนาวิชาการในสถาบันอุดมศึกษา ดังนี้

1.2.1 ด้านการเรียนการสอน

- 1.2.1.1 การเรียนรู้จากการวิจัย การทดลอง และการปฏิบัติในสภาพจริง
- 1.2.1.2 การใช้สื่อ นวัตกรรมที่ทันสมัยในการสอน
- 1.2.1.3 การประเมินผลตามสภาพที่แท้จริง

1.2.2 ด้านการวิจัย

- 1.2.2.1 พัฒนาโครงสร้างการบริหารจัดการงานวิจัยที่เป็นระบบมีประสิทธิภาพ
- 1.2.2.2 กำหนดทิศทางการวิจัยที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์วิจัยระดับชาติ
- 1.2.2.3 ส่งเสริมการระดมทุนเพื่อการวิจัยทั้งจากภายในและภายนอกสถาบัน

1.2.3 ด้านนักศึกษา

- 1.2.3.1 มีระบบการคัดกรองนิสิตที่เข้มข้นทั้งระบบรับตรงและทั่วไป
- 1.2.3.2 กำหนดและกำกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนิสิตร่วมกัน
- 1.2.3.3 จัดระบบหอพักเพื่อพัฒนาคุณลักษณะนิสิตที่พึงประสงค์
- 1.2.3.4 เสริมสร้างควมมีระเบียบวินัย ความอ่อนน้อมถ่อมตนและศักดิ์ศรีของนิสิต

1.2.4 ด้านคณาจารย์

- 1.2.4.1 จัดให้มีจำนวน คุณวุฒิและศักยภาพทางวิชาการของอาจารย์ประจำหลักสูตรที่ สูงและเพียงพอ
- 1.2.4.2 ส่งเสริมสนับสนุนการทำผลงานทางวิชาการของคณาจารย์

- 1.2.4.3 จัดโครงการอบรมพัฒนาอาจารย์เพื่อการเรียนการสอนยุคใหม่อย่างต่อเนื่อง
- 1.2.4.4 จัดห้องพักอาจารย์ประจำที่เป็นสัดส่วน สะดวกในการเข้าพักของนักศึกษา
- 1.2.4.5 จัดให้มีสำนักพิมพ์ของสถาบันเพื่อจัดพิมพ์เผยแพร่ผลงานและสวัสดิการของคณาจารย์
- 1.2.5 ด้านการบริหารจัดการ
 - 1.2.5.1 การนำระบบ MIS มาใช้ในการบริหารจัดการ และการให้บริการ
 - 1.2.5.2 สร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เป็นเอกภาพในมิตรภาพและความอ่อนน้อมถ่อมตน
 - 1.2.5.3 มุ่งจัดสภาพแวดล้อมของที่ปฏิบัติงานที่สะดวก สบาย สะอาด เป็นระเบียบ
 - 1.2.5.4 จัดการพื้นที่ของสถาบันเพื่อการบริหารและการจัดหารายได้
 - 1.2.5.5 ให้มีการกำหนดวิสัยทัศน์ของสถาบันทั้งในระยะยาวและระยะกลาง
- 1.2.6 ด้านแหล่งเรียนรู้
 - 1.2.6.1 จัดให้มีห้องปฏิบัติการเฉพาะด้านที่ทันสมัยและเพียงพอ
 - 1.2.6.2 จัดให้ฝึกประสบการณ์จริงในสถานประกอบการที่ใกล้สถาบัน
 - 1.2.6.3 สร้างเครือข่ายสหกิจกับสถานประกอบการร่วมผลิตบัณฑิตและรับเข้าทำงาน
- 1.2.7 ด้านหลักสูตร
 - 1.2.7.1 จัดให้มีการประเมินทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศในหลักสูตรปริญญาตรี
 - 1.2.7.2 จัดให้มีการประเมินทักษะหรือความถนัดเฉพาะด้านในหลักสูตรปริญญาตรี
 - 1.2.7.3 จัดการศึกษาระดับปริญญาเอกที่หลากหลายสาขาวิชา
 - 1.2.7.4 จัดหลักสูตรนานาชาติ หรือหลักสูตรความร่วมมือกับต่างประเทศ
- 1.2.8 ด้านสื่อ นวัตกรรม
 - 1.2.8.1 ส่งเสริมการผลิตสื่อ ตำรา นวัตกรรมทางวิชาการในสาขาต่าง ๆ
 - 1.2.8.2 สนับสนุนการจัดหาสื่ออย่างเพียงพอ

1.3 มหาวิทยาลัยมหิดล

การศึกษาที่มหาวิทยาลัยมหิดล ตั้งแต่วันที่ 24 ธันวาคม 2550 ถึง 31 กรกฎาคม 2551 โดยศึกษาสภาพทั่วไปของหน่วยงานส่งเสริมสนับสนุนวิชาการอื่น ๆ ในสังกัดสำนักงานอธิการบดี ศึกษาบริบททั่วไปของมหาวิทยาลัยมหิดลสาขาลา โดยพบว่า มหาวิทยาลัยมหิดลมีประวัติความเป็นมาที่มีอายุยาวนานมากกว่า 100 ปี มีวิวัฒนาการมาหลายยุคหลายสมัยกว่าจะเป็นมหาวิทยาลัยมหิดล เริ่มที่โรงศิริราชพยาบาล โรงเรียนแพทยากร โรงเรียนราชแพทยาลัย โดยเป็นคณะหนึ่งของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย แล้วสถาปนาเป็นมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ จนกระทั่งปี พ.ศ.2512 จึงได้รับพระราชทานนามใหม่ว่า “มหาวิทยาลัยมหิดล” มีปรัชญา คือ “มหาวิทยาลัยสมบูรณ์แบบ มุ่งความรู้ คู่คุณธรรม” และมีวิสัยทัศน์ว่า “มหาวิทยาลัยมหิดล เป็นสถาบันการศึกษาชั้นนำ มีมาตรฐานสากล เน้นการวิจัย การศึกษาบริการวิชาการ และเป็นศูนย์เครือข่าย การเรียนรู้ เพื่อคุณภาพแห่งชีวิตและสังคม” และมีพันธกิจ 7 ประการ คือ (1) ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดผลงานวิจัยในระดับสากล เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ๆ และการประยุกต์ (2) จัดการศึกษาเพื่อสร้างบัณฑิตที่มีคุณภาพ คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพในระดับสากล (3) พัฒนาและให้บริการวิชาการที่มีคุณภาพและสอดคล้องกับความต้องการ

ของสังคม (4) ชี้นำสังคมไทย ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น การมีส่วนร่วมของชุมชนและสร้างสังคมเรียนรู้เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (5) ทำนุบำรุงและส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม คุณภาพชีวิตและการดำรงชีวิตในแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง (6) บริหารอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นธรรม โปร่งใส ตรวจสอบได้ รวมทั้งใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อพัฒนางานวิชาการ การบริการสังคม และระบบบริหาร และ (7) ทำหน้าที่เป็นศูนย์เครือข่ายการเรียนรู้ และเครือข่ายการประยุต์ผลงานวิจัยเพื่อการพัฒนาคนและสังคม และมีการกำหนดนโยบายคุณภาพเพื่อให้การดำเนินงานในภาพรวมของมหาวิทยาลัยมุ่งสู่เป้าหมายของการพัฒนาคุณภาพอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ดังนี้ คือ (1) มุ่งมั่นพัฒนาคุณภาพตามมาตรฐานของมหาวิทยาลัยสู่สังคมชั้นนำ และเป้าหมายของมหาวิทยาลัยชั้นนำสังคมไทย สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ตลอดจนมีส่วนร่วมส่งเสริมการสร้างสุขภาวะของชุมชน (2) พัฒนาคุณภาพมาตรฐานการดำเนินงานของสำนัก/คณะ/สถาบัน ให้เกิดการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง โดยเทียบเคียงกับหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกในระดับเดียวกันหรือที่เหมาะสมอย่างสม่ำเสมอ เพื่อมุ่งสู่ความเป็นเลิศ (3) ส่งเสริมและสนับสนุนให้สำนัก/คณะ/สถาบัน พัฒนาระบบการบริหารงานประจำสำนักวิจัย และสร้างสรรค์นวัตกรรม (4) ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการความรู้อย่างเป็นระบบ การสร้างเครือข่ายหรือชุมชนนักปฏิบัติทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย เพื่อพัฒนาองค์ความรู้สู่ความเป็นเลิศ และสร้างสรรค์นวัตกรรม (5) พัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อให้เกิดความร่วมมือในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน อย่างกว้างขวางในมหาวิทยาลัย อย่างเปิดเผย เป็นกัลยาณมิตรและ มุ่งสู่โลกาภิวัตน์ ส่งเสริมและสนับสนุนให้สำนัก/คณะ/สถาบัน จัดวางระบบกำกับ (6) ติดตามและประเมินผลการประกันคุณภาพภายในตามมาตรฐานของมหาวิทยาลัยและ มาตรฐานสากลอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ

มหาวิทยาลัยมหิดล มีหน่วยงานในสังกัดประกอบด้วย สำนักอธิการบดี คณะวิชา 14 คณะ สถาบันต่างๆ 8 สถาบัน หน่วยงานระดับสำนัก 4 หน่วยงาน หน่วยงานระดับศูนย์ 3 ศูนย์ และ 6 วิทยาลัย นอกจากนี้ยังมีสถาบันสมทบอีก 20 แห่ง หน่วยงานต่างๆ ที่สังกัดมหาวิทยาลัยมหิดล ตั้งอยู่ในพื้นที่ต่างกันสามพื้นที่ คือ พื้นที่เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร มีเนื้อที่ 72 ไร่ เป็นที่ตั้งของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล คณะเทคนิคการแพทย์คณะพยาบาลศาสตร์ พื้นที่เขตราษฎร์บูรณะ กรุงเทพมหานคร มีเนื้อที่ประมาณ 198 ไร่ แบ่งเป็นสามบริเวณ คือ บริเวณถนนศรีอยุธยาเป็นที่ตั้งของคณะเภสัชศาสตร์ บริเวณถนนพระราม 6 เป็นที่ตั้งของคณะวิทยาศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี สำนักคอมพิวเตอร์ ศูนย์ตรวจสอบสารต้องห้ามในนักกีฬา สถาบันนวัตกรรมและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ บริเวณถนนราชวิถี ซึ่งมีบริเวณติดต่อกับถนนโยธีอีกด้านหนึ่ง เป็นที่ตั้งของคณะสาธารณสุขศาสตร์ คณะเวชศาสตร์เขตร้อน โครงการศูนย์ทดสอบวัคซีน คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดลมีจุดเด่นในด้านการจัดการศึกษาและผลิตบัณฑิตทางวิทยาศาสตร์สุขภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับบัณฑิตศึกษา มีนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในปีการศึกษา 2551 รวม 1,916 คน จากการจัดการศึกษา 281 หลักสูตร และเป็นนักศึกษาต่างชาติถึง 341 คน

พื้นที่ตำบลศาลาตา อำเภอยะรัง จังหวัดนครปฐม มีเนื้อที่ 1,239 ไร่ 1 งาน 61 ตารางวา เป็นที่ตั้งของสำนักงานอธิการบดี งานตรวจสอบภายใน คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์(เฉพาะส่วนที่ดำเนินการสอนนักศึกษาชั้นปีที่1-2) บัณฑิตวิทยาลัย คณะสัตวแพทยศาสตร์ สถาบันวิจัยประชากรและสังคม สถาบันวิจัยโภชนาการ สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท สถาบันวิจัยและพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สถาบันพัฒนา

การสาธารณสุขอาเซียน สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว สถาบันอนุชีววิทยาและพันธุศาสตร์ สำนักหอสมุด สำนักสัตว์ทดลองแห่งชาติ ศูนย์ศาลา ศูนย์ประยุกต์และบริการวิชาการ วิทยาลัยราชสุดา วิทยาลัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการกีฬา วิทยาลัยนานาชาติ วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ และวิทยาลัยศาสนศึกษา นอกจากนี้มหาวิทยาลัยมหิดลยังมีหน่วยงานที่ตั้งภายนอกมหาวิทยาลัย คือ วิทยาลัยการจัดการ ตั้งอยู่สองแห่ง คือ ที่อาคารไทยพาณิชย์ ปาร์คพลาซ่า ถนนรัชดาภิเษก เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร สำหรับการเรียนการสอน หลักสูตรนานาชาติ และที่อาคารรังนกการ ถนนสาทรใต้ แขวงยานนาวา เขตสาทร กรุงเทพมหานคร สำหรับการเรียนการสอนหลักสูตรภาษาไทย และมหาวิทยาลัยมหิดลได้ดำเนินโครงการขยายการจัดการศึกษาไปยังส่วนภูมิภาคสามแห่งในสามจังหวัด คือ จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดนครสวรรค์ และจังหวัดอำนาจเจริญ ตามนโยบาย ขยายการศึกษาระดับอุดมศึกษาไปยังส่วนภูมิภาคอย่างมีคุณภาพ

มหาวิทยาลัยมหิดล มีสถาบันสมทบ 20 แห่ง ได้แก่ วิทยาลัยแพทยศาสตร์พระมงกุฎเกล้า วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก วิทยาลัยแพทยศาสตร์กรุงเทพมหานครและวชิรพยาบาล วิทยาลัยพยาบาล เกื้อการุณย์ วิทยาลัยพยาบาลกองทัพอากาศ และสถาบันพระบรมราชชนก สำนักงาน ปลัดกระทรวงสาธารณสุข ประกอบด้วย วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี กรุงเทพ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จักรีรัช วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ชัยนาท วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พระพุทธบาท วิทยาลัยพยาบาล บรมราชชนนีราชบุรี วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสระบุรี วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุพรรณบุรี วิทยาลัย พยาบาลบรมราชชนนีศรีธัญญา วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดชลบุรี วิทยาลัยพยาบาลพระจอมเกล้า จังหวัดเพชรบุรี โรงพยาบาลมหาราชนครราชสีมา โรงพยาบาลมหาราชนครศรีธรรมราช โรงพยาบาลราชบุรี และโรงพยาบาลสวรรค์ประชารักษ์

แม้ว่ามหาวิทยาลัยมหิดลจะมีที่ตั้งและวิทยาเขตหลายแห่งในหลายจังหวัด แต่มีระบบงานบริการ นักศึกษาที่สะดวกรวดเร็วและถูกต้องแม่นยำ โดยในระบบนี้มีคุณลักษณะ คือ (1) เป็นระบบงานที่ใช้ระบบ เครือข่ายสื่อสาร MUC-Net ของมหาวิทยาลัย ให้บริการผ่านระบบ INTRANET/INTERNET ของมหาวิทยาลัย (2) เป็นระบบที่ให้บริการในลักษณะ Student Web-based Services ประกอบด้วยโปรแกรมที่พัฒนาขึ้นด้วย หลักการของ Web-database และ Active Server Page Technology โดยเน้น Data Security เป็นสำคัญ (3) เป็น ระบบ ที่ใช้สถาปัตยกรรม แบบ Client/Server วิ่งอยู่บน Windows Server 200X และใช้ IIS เป็น Web-server (4) มี SQL Servers เป็น DBMS ประกอบด้วยฐานข้อมูลหลักกว่า 8 ฐานข้อมูล มีการนำระบบฐานข้อมูลทาง โปรแกรมคอมพิวเตอร์มาใช้ในทุกกระบวนการ เนื่องจากมีข้อมูลของนักศึกษาจำนวนมากตั้งแต่ระดับปริญญาตรี ถึงปริญญาเอก จึงมีการกำหนดมาตรฐานความปลอดภัยของฐานข้อมูลที่ใช้ทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ต การบริการทางระบบอินเทอร์เน็ตนี้จึงเป็นระบบหลักของมหาวิทยาลัย และจัดให้มีจุดให้บริการ one stop service ซึ่งส่วนใหญ่เป็นบริการด้านเอกสารทางการศึกษา ใบรับรอง ใบรายงานผลการศึกษา เป็นต้น

สรุปแนวทางการพัฒนาวิชาการจากผลการสังเกตในการศึกษาวิจัยที่มหาวิทยาลัยมหิดล ตาม องค์ประกอบของการพัฒนาวิชาการในสถาบันอุดมศึกษา ดังนี้

1.3.1 ด้านการเรียนการสอน

1.3.1.1 การเรียนการสอนจากสถานการณ์ที่สามารถปฏิบัติได้จริง

1.3.1.2 การใช้สื่อ นวัตกรรมที่ทันสมัยในการสอน

- 1.3.1.3 การประเมินผลตามสภาพที่แท้จริง
- 1.3.2 ด้านการวิจัย
 - 1.3.2.1 มีการพัฒนาบุคลากรให้มีศักยภาพทางการวิจัย
 - 1.3.2.2 มีการสนับสนุนการผลิตผลงานวิจัยคุณภาพสูง
- 1.3.3 ด้านนักศึกษา
 - 1.3.3.1 มีระบบการคัดกรองนิสิตที่เข้มข้นทั้งระบบรับตรงและทั่วไป
 - 1.3.3.2 เน้นการปลูกฝังคุณธรรม ความเชื่อมั่นและจรรยาบรรณในวิชาชีพ
- 1.3.4 ด้านคณาจารย์
 - 1.3.4.1 พัฒนาจำนวนและศักยภาพทางวิชาการของอาจารย์ประจำหลักสูตรสูงมาก
 - 1.3.4.2 ส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพทางการวิจัยและวิชาการของอาจารย์
- 1.3.5 ด้านการบริหารจัดการ
 - 1.3.5.1 การนำระบบ MIS มาใช้ในการบริหารจัดการ และการให้บริการ
 - 1.3.5.2 การพัฒนาโครงสร้างทางการบริหารภายในให้สนับสนุนส่งเสริมวิชาการ
- 1.3.6 ด้านแหล่งเรียนรู้
 - 1.3.6.1 จัดให้มีห้องปฏิบัติการเฉพาะด้าน โดยเฉพาะวิทยาศาสตร์สุขภาพที่ทันสมัยและเพียงพอ
 - 1.3.6.2 จัดให้มีฝึกประสบการณ์จริงในแหล่งฝึกปฏิบัติการจริงของสถาบัน
- 1.3.7 ด้านหลักสูตร
 - 1.3.7.1 เน้นความเป็นเลิศในหลักสูตรด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพ
 - 1.3.7.2 มีการพัฒนาหลักสูตรใหม่ๆ ให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม
 - 1.3.7.3 เปิดหลักสูตรด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพที่หลากหลายในระดับบัณฑิตศึกษา
- 1.3.8 ด้านสื่อ นวัตกรรม
 - 1.3.8.1 มีการสนับสนุนการผลิตสื่อ ตำรา นวัตกรรมทางวิชาการสาขาต่าง ๆ และการจัดสิทธิบัตรจำนวนมาก
 - 1.3.8.2 สนับสนุนสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาเฉพาะด้านที่ทันสมัย

1.4 University of Maryland

จากการศึกษาภาคสนามที่ University of Maryland ประเทศสหรัฐอเมริกาของผู้วิจัย ระหว่างวันที่ 31 มีนาคม 2551 ถึง วันที่ 2 เมษายน 2551 โดยผู้วิจัยเข้าไปสังเกตภาคสนามในพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูล และศึกษาวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม พบว่า University of Maryland เป็นมหาวิทยาลัยในลำดับต้นๆของประเทศสหรัฐอเมริกาและของโลกในการจัดอันดับคุณภาพทางการศึกษาของสถาบันต่างๆ ซึ่งประสบผลสำเร็จมากมายกับการจัดลำดับคุณภาพและรางวัลระดับโลก มีการนำเสนอและประชาสัมพันธ์ข้อมูลความสำเร็จเหล่านี้ เช่น Rankings and Achievements, Faculty Awards, Faculty and Staff Convocation Awards, Faculty and Student Achievements, Nobel Laureates at UM, Maryland Moments, University Rankings, และ U.S. News and World Report โดยภายในมหาวิทยาลัยก็มีการส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการ สร้างขวัญและกำลังใจให้บุคลากรเพื่อ

พัฒนาคุณภาพทางการศึกษาในหลายโครงการ ดังจะเห็นได้จากการจัดให้มีโครงการให้รางวัลในด้านต่างๆ Awards Programs ในมหาวิทยาลัย ได้แก่ CTE-Lilly Fellows, Distinguished Scholar-Teacher Program, Distinguished University Professorships, Maryland Moments, Faculty Awards and Development Programs, and President's Medal เป็นต้น

มหาวิทยาลัยแมรีแลนด์มีการจัดบรรยายทางวิชาการและการวิจัยในรูปแบบต่างๆขึ้นในมหาวิทยาลัยทั้งที่เป็น Colloquia, Conferences, และ Workshops ของคณะ สาขาวิชา สถาบัน และศูนย์ต่างๆในสังกัดมหาวิทยาลัยหมุนเวียนอยู่ตลอดทั้งปี มีกลไกในการบริหารจัดการ ในรูปแบบของศูนย์หรือหน่วยงานในการให้สนับสนุนส่งเสริมคุณภาพการเรียนการสอนของคณาจารย์ เช่น Center for Teaching Excellence, Computing Facilities, Instructional Computing Facilities, Office of Information Technology, และ Facilities Management เป็นต้น รวมทั้งมีกลไกในการบริหารจัดการ ในรูปแบบหน่วยงาน ศูนย์ สถาบัน และห้องสมุด เพื่อสนับสนุนความเป็นเลิศทางการวิจัย เช่น Office of Vice President for Research, Centers and Institutes, Institutional Animal Care and Use Committee Libraries Research Collections, Office of Research Administration and Advancement, Policies and Procedures, และ Office of Technology Commercialization มหาวิทยาลัยแมรีแลนด์ยังให้ความสำคัญกับการประชาสัมพันธ์ โดยมีหนังสือพิมพ์ news ที่จัดทำเผยแพร่ข่าวสารภายในของมหาวิทยาลัยแห่งนี้ถึง 3 ฉบับ ได้แก่ University Newsdesk, Between the Columns, และ Diamondback Online ข่าวสารเหล่านี้จะมีวางตามอาคารศูนย์บริการต่างๆ ตู้หนังสือพิมพ์ฟรีมดถนน และตามจุดขึ้นรถประจำทางทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย จัดพิมพ์เป็นภาพสี่สี มีภาพหัวข่าว มีภาพประกอบและรายละเอียดของข่าวที่น่าสนใจ

ผู้วิจัยได้สรุปแนวทางการพัฒนาวิชาการที่ได้จากการศึกษาวิจัยที่ University of Maryland ตามองค์ประกอบของการพัฒนาวิชาการในสถาบันอุดมศึกษา ได้ดังนี้

1.4.1 ด้านการเรียนการสอน

1.4.1.1 เน้นการปฏิบัติจริงในห้องปฏิบัติการเฉพาะด้าน

1.4.1.2 จัดให้มีแหล่งการฝึกประสบการณ์จริง

1.4.2 ด้านการวิจัย

1.4.2.1 การส่งเสริมความเชี่ยวชาญของอาจารย์ด้วยงานวิจัย

1.4.2.2 จัดปัจจัยสนับสนุนและส่งเสริมการวิจัยในศาสตร์เฉพาะด้านต่าง ๆ ของสถาบัน

1.4.3 ด้านนักศึกษา

1.4.3.1 การจัดศูนย์สวัสดิการบริการนักศึกษาที่มีทั้งธนาคาร ไปรษณีย์ ร้านค้าสหกรณ์ ศูนย์อาหาร ชิมเนเซียม คลินิกแพทย์ ร้ายขายยา ห้องประชุม ฯลฯ

1.4.3.2 จัดให้มีระบบการประกันความปลอดภัยของนักศึกษา

1.4.4 ด้านคณาจารย์

1.4.4.1 ส่งเสริมพัฒนาศักยภาพความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านทางวิชาการ

1.4.4.2 จัดห้องและสถานที่ทำงานที่ส่งเสริมการปฏิบัติงานวิชาการ

1.4.5 ด้านการบริหารจัดการ

1.4.5.1 การเป็นต้นแบบการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการ

1.4.5.2 ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์สถาบันด้วยสื่อที่หลากหลายอย่างต่อเนื่อง

1.4.5.3 จัดตั้งสวัสดิการ สหกรณ์ จัดทำผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ และจัดจำหน่ายเป็นสวัสดิการของสถาบัน

1.4.6 ด้านแหล่งเรียนรู้

1.4.6.1 การจัดห้องปฏิบัติการเฉพาะด้านที่ทันสมัยและเพียงพอ

1.4.6.2 จัดเส้นทางวิ่งรถยนต์สายหลักให้ห่างจากบริเวณอาคารเรียน

1.4.7 ด้านหลักสูตร

1.4.7.1 จัดหลักสูตรสาขาวิชาที่หลากหลาย

1.4.7.2 พัฒนาหลักสูตรในสาขาที่เป็นความต้องการของท้องถิ่น

1.4.8 ด้านสื่อ นวัตกรรม

1.4.8.1 จัดสนับสนุนสื่อ วัสดุ เครื่องมือในการเรียนรู้เฉพาะทางที่เพียงพอ

1.4.8.2 ให้บริการเครือข่ายอินเทอร์เน็ตไร้สายในบริเวณอาคารต่างๆ

1.4.8.3 การนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาพัฒนาสื่อ นวัตกรรม

1.5 Washington State University

จากการศึกษาที่ Washington State University (WSU) ประเทศสหรัฐอเมริกา ของผู้วิจัย ระหว่างวันที่ 3-8 เมษายน 2551 มีกิจกรรมหลักๆ คือ การเข้าศึกษาในชั้นเรียนร่วมกับนักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาภาวะผู้นำและจิตวิทยาทางการศึกษาของ College of Education, Washington State University ระหว่างวันที่ 4-6 เมษายน 2551 การร่วมนำเสนอผลงานวิจัยของนักศึกษาระดับปริญญาเอก ในวันที่ 7-8 เมษายน 2551 ซึ่งได้สังเกตสภาพทั่วไปของการจัดปัจจัยสนับสนุนวิชาการของ WSU ผู้วิจัยได้เข้าไปสังเกตเพื่อเก็บรายละเอียดเพิ่มเติม รวมถึงการศึกษาวีเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ การสังเกตสภาพทั่วไปของชุมชนรอบมหาวิทยาลัยของเมือง Pullman รวม 6 วัน พบว่า WSU เป็นมหาวิทยาลัยในท้องถิ่นประจำมลรัฐที่มีวิสัยทัศน์การเป็นมหาวิทยาลัยชั้นนำระดับโลก “World Class Face to Face” ซึ่งประสบผลสำเร็จเป็นอย่างมากกับการจัดการศึกษาในหลักสูตรต่ำกว่าระดับบัณฑิตศึกษาและบัณฑิตศึกษา (undergraduate and graduate) ซึ่งมีนักศึกษากว่า 18,600 คน และเป็นนักศึกษาจากต่างชาติต่างวัฒนธรรม กว่า 90 เชื้อชาติทั่วโลก (from throughout the nation more than 90 foreign countries) มีนักศึกษาหลักสูตรทางไกล (the Distance Degree Programs) อีกกว่า 23,300 คน มีคณาจารย์ผู้สอน (instructional faculty members) กว่า 1,300 คน นอกจากนี้ WSU ยังให้ความสำคัญกับแหล่งเรียนรู้ที่เป็นห้องเรียนห้องประชุมหรือหอประชุม halls ซึ่งจัดให้มีและพร้อมใช้งานอยู่ตามอาคารต่างๆทั่วมหาวิทยาลัย รวม 29 แห่ง มีขนาดและสื่ออุปกรณ์แตกต่างกันไปตามวัตถุประสงค์การใช้งาน เช่น Todd Hall ความจุ 539 ที่นั่ง มีหุฟัง โต๊ะยึดกับพื้นไม่สามารถเคลื่อนย้ายได้ มีเก้าอี้แบบมีที่วางแขน Abelson Hall มีความจุ 186 ที่นั่ง มีหุฟัง โต๊ะยึดกับพื้นไม่สามารถเคลื่อนย้ายได้ มีเก้าอี้แบบมีที่วางแขน และ Smith Gymnasium ความจุ 54 ที่นั่ง โต๊ะเก้าอี้สามารถเคลื่อนย้ายได้ เป็นต้น การขอใช้บริการห้องเรียนและห้องประชุมต่างๆ บริการผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อการบริหารจัดการ MIS

มีสนามกีฬาประเภทต่างๆกระจายอยู่ทั่วบริเวณของมหาวิทยาลัย ได้แก่ บริเวณของอาคารกีฬาเอนกประสงค์ Beasley Performing Coliseum มีสนามกีฬาในร่มหลากหลายประเภท (Indoor Practice Facility) มี

สนามกีฬาประเภทต่างๆที่สร้างไว้ในบริเวณพื้นที่ทางด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือของมหาวิทยาลัย ซึ่งอยู่ใกล้บ้านพักของบุคลากรของมหาวิทยาลัยและไม่ไกลจากหอพักนักศึกษา มีสนามเทนนิส(Tennis Courts) ที่มีพื้นที่กว้างขวางรวมกันมีหลายสิบสนาม มีสนามกอล์ฟมาตรฐาน สนามซ้อมกอล์ฟ สนามฟุตบอลที่คลุมด้วยผ้าใบขนาดใหญ่สีขาวเพื่อป้องกันหิมะและควบคุมอุณหภูมิ สนามอเมริกันฟุตบอลที่ชื่อ Rogers Field สนามเบสบอล สนามบาสเกตบอล สนามกรีฑามาตรฐานทั้งประเภทลู่วิ่งประเภทลานรวมอยู่ที่ Martin Stadium และมีอาคารวิทยาศาสตร์สุขภาพการกีฬา(Student Recreation Center) ที่สร้างด้วยเงินรายได้จากค่าบำรุงของสมาชิกทั้งนักศึกษา บุคลากรในมหาวิทยาลัยและบุคคลทั่วไปที่สมัครเป็นสมาชิก ส่วนบุคคลภายนอกที่ไม่ได้เป็นสมาชิกก็สามารถเข้าใช้บริการได้โดยจ่ายค่าธรรมเนียมรายวัน ภายในมีเครื่องออกกำลังกายประเภท(fitness) ทั้งสองชั้น มีสนามกีฬาในร่ม มีร้านค้าจำหน่ายเสื้อผ้าและอุปกรณ์กีฬา มีร้านอาหารว่างที่น่าสนใจคือในช่วงหลังเลิกเรียนมีนักศึกษาและบุคลากรเข้าใช้บริการจำนวนมากทั้งสองชั้นของอาคารแห่งนี้

WSU ให้ความสำคัญกับแหล่งเรียนรู้และแหล่งสืบค้น โดยจัดให้มีทั้งหอสมุดกลางและห้องสมุดประจำคณะวิชาต่างๆ โดยมี The Holland and Terrell Libraries เป็นหอสมุดกลางเป็นแหล่งรวมตำราและสื่อทุกประเภท มีห้องประชุมทางไกล(distance conference) มีการจัดโต๊ะที่นั่งและคอมพิวเตอร์ไว้บริการสืบค้นตามมุมและบริเวณต่างๆ นอกจากหอสมุดกลางของมหาวิทยาลัยแล้วในคณะวิชาต่างๆ จะมีห้องสมุดเฉพาะด้านประจำคณะวิชาต่างๆ เช่น ที่วิทยาลัยการศึกษา(College of Education) จะมีห้องสมุดที่เป็นศูนย์รวมหนังสือตำราทางด้านการศึกษาศาสตร์ที่ชื่อว่า George B. Brain Education Library ห้องสมุดวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์และวิทยาศาสตร์ประยุกต์ อยู่ที่ห้องสมุดที่ชื่อว่า Owen Science and Engineering Library ห้องสมุดทางสาขาวิชาด้านการเกษตร อยู่ที่ห้องสมุดที่ชื่อว่า The George W. Fischer Agricultural Sciences ห้องสมุดด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพ อยู่ที่ห้องสมุดที่ชื่อว่า The Health Sciences Library ห้องสมุดด้านสถาปัตยกรรม อยู่ที่ห้องสมุดที่ชื่อว่า The Architecture Library นอกจากนี้ WSU ยังมีบริการห้องสมุดทางไกลที่เชื่อมผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต สำหรับนักศึกษาหลักสูตรทางไกล(The Distance Degree Program) และที่วิทยาเขตทั้งสามแห่งก็จะมีห้องสมุดประจำวิทยาเขตทุกแห่ง

ศูนย์บริหารมหาวิทยาลัยจะรวมอยู่ที่ อาคารชื่อ French Administration เป็นอาคารศูนย์กลางการบริหารงานของอธิการบดีและคณะผู้บริหารมหาวิทยาลัย จะเป็นที่ตั้งสำนักงานฝ่ายต่างๆรวมอยู่ที่ชั้นหนึ่งและชั้นสอง เช่น ฝ่ายการเงินการคลัง ฝ่ายทะเบียนและหลักฐานทางการศึกษา ฝ่ายรับเข้าศึกษา ฝ่ายแนะแนวและให้คำปรึกษา ฝ่ายกองทุนการศึกษา ฝ่ายพัฒนาวิชาการ เป็นต้น ส่วนชั้นสามและชั้นสี่จะเป็นห้องประชุมผู้บริหารและห้องประชุมสภามหาวิทยาลัย (Council of University meeting room) ถัดจากห้องประชุมจะเป็นห้องทำงานฝ่ายบริหารของมหาวิทยาลัย(Officers of the University) ซึ่งแบ่งฝ่ายบริหารเป็นฝ่ายต่างๆตามตำแหน่งที่ต่ำกว่าอธิการบดี ได้แก่ รองอธิการบดีฝ่ายประธานบริหาร(Provost and Executive Vice President) ผู้อำนวยการฝ่ายบริหารการเงิน(Executive Budget Director) รองอธิการบดีฝ่ายระบบสารสนเทศ(Vice President for Information Systems) รองอธิการบดีฝ่ายผู้ช่วยบริหาร(Associate Executive Vice President) รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา(Acting Vice President for Student Affairs) ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายพัฒนาการศึกษา(Associate Vice President for Educational Development) รองอธิการบดีฝ่ายพัฒนามหาวิทยาลัย(Vice President for University Development)

รองประธานฝ่ายสำนักคณบดี(Vice Provost for Faculty Affairs) รองประธานฝ่ายวิจัย(Vice Provost for Research) รองอธิการบดีฝ่ายสำนักธุรกิจ(Vice President for Business Affairs) รองอธิการบดีฝ่ายวิเทศสัมพันธ์(Vice President for University Relations) ผู้อำนวยการการกีฬาระหว่างสถาบัน(Director of Intercollegiate Athletics) รองอธิการบดีฝ่ายสิทธิมนุษยชน(Vice President for Equity and Diversity) และจะมีรองอธิการบดีประจำวิทยาเขตของ Washington State University อีกสามวิทยาเขต คือ WSU Vancouver, WSU Tri-Cities และ WSU Spokane สำหรับผู้บริหารระดับคณบดี ผู้อำนวยการสำนัก ศูนย์วิทยาลัยและสถาบันอื่นๆ ที่เทียบเท่าคณะ จะมีห้องทำงานประจำที่คณะวิชาหรือสำนักงานนั้นๆ ไม่ได้รวมอยู่ที่อาคารศูนย์บริหารแห่งนี้ ได้แก่ College of Veterinary Medicine, College of Agricultural, Human, and Natural Resource Sciences, College of Engineering and Architecture, College of Nursing, WSU Extension, Graduate School, College of Sciences, College of Pharmacy, College of Liberal Arts, College of Education, College of Business, Libraries, Extended University Services, University Honors College และสำนักสภาที่ปรึกษาทางกฎหมาย (Legal Counsel)

การจัดสวัสดิการของ WSU ที่มีรถโดยสารบริการรับส่งนักศึกษาและบุคลากรภายในมหาวิทยาลัย ทั้งภายในเมือง Pullman ที่ตั้งของมหาวิทยาลัย และระหว่างเมือง Moscow ในมลรัฐ Idaho จัดเป็นสวัสดิการสำหรับนักศึกษาและบุคลากรของมหาวิทยาลัย โดยต้องทำบัตรสมาชิก Cougar card ค่าสมัครเจ็ดดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งจะสามารถใช้บริการรถโดยสารได้ตลอดปี รถโดยสารจะมีเส้นทางวิ่งภายในมหาวิทยาลัยไปยังสถานที่ต่างๆรอบเมือง Pullman และยังมีเส้นทางจากมหาวิทยาลัย WSU ไปยังสนามบินซึ่งอยู่นอกตัวเมือง Pullman ผ่านเข้าไปภายในมหาวิทยาลัย University of Idaho ที่เมือง Moscow ของมลรัฐ Idaho ได้ด้วย ที่สำคัญคนขับรถโดยสาร ทุกคนแต่งกายสุภาพ มีอัตราค่าจ้างและมีหน้าที่ที่เป็นมิตรกับผู้โดยสารทุกคน นอกจากจะมีหน้าที่ขับรถ รับสัมภาระที่หนักขึ้นรถช่วยผู้โดยสารแล้ว เมื่อมีผู้พิการมาขึ้นรถ คนขับจะช่วยอุ้มหรือยกรถเข็นขึ้นรถ โดยรถทุกคนจะมีที่ยกและเป็นทางขึ้นสำหรับรถผู้พิการขึ้นรถได้ด้วย และจะพบว่ามิใช่เพื่อผู้พิการอยู่ทุกระยะตามข้างถนนภายในมหาวิทยาลัย นอกจากนั้นยังมีเสาติดสัญญาณฉุกเฉิน Emergency เพื่อให้เรียกขอความช่วยเหลือ ติดตั้งอยู่บริเวณใกล้ป้ายที่จอดรถโดยสารประจำทางและตามพื้นที่ต่างๆระหว่างอาคารภายในมหาวิทยาลัย (WSU, 2007)

ผู้วิจัยได้สรุปแนวทางในการพัฒนาวิชาการที่สำคัญตามองค์ประกอบของการพัฒนาวิชาการในสถาบันอุดมศึกษาจากการศึกษาวิจัยที่มหาวิทยาลัย WSU ดังนี้

1.5.1 ด้านการเรียนการสอน

1.5.1.1 เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางแห่งการเรียนรู้

1.5.1.2 การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอนทางไกล

1.5.2 ด้านการวิจัย

1.5.2.1 กำหนดภาระงานวิจัยเป็นภารกิจหลักของอาจารย์ควบคู่กับการสอน

1.5.2.2 ส่งเสริมการผลิตผลงานวิจัยและนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น

1.5.3 ด้านนักศึกษา

1.5.3.1 มีการจัดสวัสดิการ เช่น ประกันภัย ระบบรักษาความปลอดภัย

1.5.3.2 มุ่งเน้นการจัดสวัสดิการของนักศึกษา เช่น รถโดยสารของสถาบัน หอพัก
สหกรณ์ร้านค้า โรงยิมเนเซียม สนามกีฬา ฯลฯ

1.5.4 ด้านคณาจารย์

1.5.4.1 เพิ่มจำนวน คุณวุฒิและศักยภาพของอาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชา

1.5.4.2 จัดสวัสดิการบ้านพักอาจารย์ที่มีความเหมาะสม

1.5.4.3 จัดห้องปฏิบัติงานของอาจารย์ประจำที่เป็นสัดส่วนเข้าพบได้ง่าย

1.5.5 ด้านการบริหารจัดการ

1.5.5.1 มีการจัดสรรงบประมาณส่วนใหญ่สู่สวัสดิการและกิจกรรมนักศึกษา

1.5.5.2 จัดสวัสดิการศูนย์บริการยิมเนเซียมและกีฬาในร่ม

1.5.5.3 การสร้างมูลค่าสินค้าด้วยการผลิตและจำหน่ายตราสถาบัน

1.5.5.4 เพิ่มงบประมาณด้านการประชาสัมพันธ์ให้เพียงพอและเหมาะสม

1.5.5.5 การบริการรถรับส่งภายในและภายนอกสถาบัน

1.5.6 ด้านแหล่งเรียนรู้

1.5.6.1 การจัดการห้องเรียนและห้องประชุมที่พร้อมบริการวิชาการ

1.5.6.2 จัดให้มีห้องสมุดกลางและห้องสมุดประจำคณะวิชา

1.5.6.3 จัดให้นักศึกษาฝึกประสบการณ์ในสถานประกอบการจริง

1.5.7 ด้านหลักสูตร

1.5.7.1 เปิดสอนหลักสูตรที่หลากหลายสาขาวิชา

1.5.7.2 มุ่งเน้นเปิดหลักสูตรทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนา

ท้องถิ่น

1.5.7.3 พัฒนาหลักสูตรนานาชาติ หรือหลักสูตรความร่วมมือกับต่างประเทศ

1.5.7.4 พัฒนาหลักสูตรสหกิจเพื่อการพัฒนาบุคลากรท้องถิ่น

1.5.8 ด้านสื่อ นวัตกรรม

1.5.8.1 การใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยเพื่อการศึกษา ค้นคว้า เรียนรู้

1.5.8.2 จัดทรัพยากรสนับสนุนการพัฒนาและการใช้สื่อ นวัตกรรมของอาจารย์ประจำ

คณะวิชา

1.6 ผลการศึกษาพหุกรณีในภาพรวม

จากการศึกษาพหุกรณีสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 5 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
นครราชสีมา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล University of Maryland และ Washington
State University เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาวิชาการในสถาบันอุดมศึกษา ได้วิเคราะห์ข้อค้นพบในภาพรวมโดย
สรุปเป็นแนวทางการพัฒนาวิชาการในสถาบันอุดมศึกษา ดังนี้

1.6.1 ด้านการเรียนการสอน ได้แนวทางการพัฒนา ดังนี้ คือ (1) การเรียนการสอนที่เน้น
การปฏิบัติจริงในห้องปฏิบัติการเฉพาะด้าน (2) การใช้เทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอนทางไกล (3) ส่งเสริม

การจัดการเรียนการสอนทางเครือข่ายด้วย e-learning ในแต่ละรายวิชา (4) ทดสอบพื้นฐานภาษาต่างประเทศของนักศึกษาและคัดแยกห้องเรียนเพื่อจัดสอนตามพื้นฐาน (5) การประเมินผลตามสภาพที่แท้จริง (6) จัดให้มีการประเมินทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศในหลักสูตรปริญญาตรี และ (7) จัดการศึกษาระดับปริญญาเอกที่หลากหลายสาขาวิชา

1.6.2 ด้านการวิจัย ได้แนวทางการพัฒนา ดังนี้ คือ (1) การกำหนดให้งานวิจัยเป็นภารกิจหลักที่อาจารย์ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง (2) จัดปัจจัยสนับสนุนและส่งเสริมการวิจัยในศาสตร์เฉพาะด้านต่าง ๆ ของสถาบัน (3) พัฒนาโครงสร้างการบริหารจัดการงานวิจัยที่เป็นระบบมีประสิทธิภาพ (4) กำหนดทิศทางการวิจัยที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์วิจัยระดับชาติ (5) ส่งเสริมการระดมทุนเพื่อการวิจัยทั้งจากภายในและภายนอกสถาบัน และ (6) การสนับสนุนการผลิตผลงานวิจัยคุณภาพสูง

1.6.3 ด้านนักศึกษา ได้แนวทางการพัฒนา ดังนี้ (1) จัดให้มีศูนย์บริการนักศึกษา (2) สร้างระบบการประกันความปลอดภัยของนักศึกษา (3) จัดให้มีการฝึกประสบการณ์ในสถานประกอบการจริง (4) การจัดสรรงบประมาณส่วนใหญ่สู่สวัสดิการและกิจกรรมนักศึกษา (5) พัฒนาระบบการคัดกรองเข้าศึกษาทั้งระบบรับตรงและทั่วไป (6) พัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านความรับผิดชอบ ขยันและอดทน (7) ส่งเสริมกองทุนพัฒนาอาจารย์ในการศึกษาต่อ (8) จัดระบบหอพักเพื่อพัฒนาคุณลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ และ (9) เสริมสร้างควมมีระเบียบวินัย ความอ่อนน้อมถ่อมตนและศักดิ์ศรีของนิสิต

1.6.4 ด้านคณาจารย์ ได้แนวทางการพัฒนา ดังนี้ คือ (1) จัดปัจจัยส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านของคณาจารย์ (2) เพิ่มจำนวน คุณวุฒิและศักยภาพของอาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชาให้ได้เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร (3) จัดสวัสดิการบ้านพักอาจารย์ที่มีความเหมาะสม (4) ส่งเสริมสนับสนุนการจัดทำผลงานทางวิชาการของคณาจารย์ (5) จัดโครงการอบรมพัฒนาคณาจารย์เพื่อการเรียนการสอนยุคใหม่อย่างต่อเนื่อง และ (6) จัดให้มีสำนักพิมพ์ของสถาบันเพื่อจัดพิมพ์เผยแพร่ผลงานและสวัสดิการของคณาจารย์

1.6.5 ด้านการบริหารจัดการ ได้แนวทางการพัฒนา ดังนี้ คือ (1) การเป็นต้นแบบการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการ (2) ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์สถาบันด้วยสื่อที่หลากหลายอย่างต่อเนื่อง (3) จัดเส้นทางวิ่งรถยนต์สายหลักให้ห่างจากบริเวณอาคารเรียน (4) จัดสวัสดิการรถโดยสารสถาบัน หอพัก สหกรณ์ร้านค้า โรงยิมเนเซียม สนามกีฬา ฯลฯ (5) การสร้างมูลค่าสินค้าด้วยการผลิตและจำหน่ายตราสถาบัน (6) แต่งตั้งสรรหาผู้บริหารที่ยึดความรู้ความสามารถมากกว่าวุฒิ (7) นำระบบฐานข้อมูล MIS และโปรแกรมสำเร็จรูปมาใช้ในการบริการวิชาการ (8) สร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เป็นเอกภาพในมิตรภาพและความอ่อนน้อมถ่อมตน (9) มุ่งจัดสภาพแวดล้อมของที่ปฏิบัติงานที่สะดวก สบาย สะอาด เป็นระเบียบ (10) จัดการพื้นที่ของสถาบันเพื่อการบริหารและการจัดหารายได้ และ (11) การพัฒนาโครงสร้างทางการบริหารภายในให้สนับสนุนส่งเสริมวิชาการ

1.6.6 ด้านแหล่งเรียนรู้ ได้แนวทางการพัฒนา ดังนี้ คือ (1) การจัดการห้องเรียนและห้องประชุมที่พร้อมบริการวิชาการ (2) จัดให้มีห้องสมุดกลางและห้องสมุดประจำคณะวิชา (3) จัดให้นักศึกษาฝึกประสบการณ์ในสถานประกอบการจริง (4) จัดห้องปฏิบัติการเฉพาะด้านที่ทันสมัย และเพียงพอ (5) จัดเส้นทาง

รถยนต์สายหลักให้ห่างจากบริเวณอาคารเรียน (6) จัดให้มีห้องปฏิบัติการเฉพาะด้าน โดยเฉพาะวิทยาศาสตร์ สุขภาพที่ทันสมัยและเพียงพอ (7) สร้างเครือข่ายสหกิจกับสถานประกอบการร่วมผลิตบัณฑิตและรับเข้าทำงาน และ (8) สาขาวิชาชีพครูเน้นปฏิบัติการจริงที่โรงเรียนสาธิต

1.6.7 ด้านหลักสูตร ได้แนวทางการพัฒนา ดังนี้ คือ (1) จัดหลักสูตรสาขาวิชาที่หลากหลาย ตามความต้องการของท้องถิ่น (2) พัฒนาหลักสูตรนานาชาติหรือหลักสูตรความร่วมมือกับต่างประเทศ (3) พัฒนาหลักสูตรสหกิจเพื่อการพัฒนาบุคลากรท้องถิ่น (4) จัดหลักสูตรที่มีสาขาวิชาพิเศษควบคู่ให้ได้มาตรฐาน วิชาชีพ (5) ขยายการเปิดหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา และ (6) เปิดหลักสูตรด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพที่หลากหลาย ในระดับบัณฑิตศึกษา

1.6.8 ด้านสื่อ นวัตกรรม ได้แนวทางการพัฒนา ดังนี้ คือ (1) จัดสนับสนุนสื่อ วัสดุ เครื่องมือ ในการเรียนรู้เฉพาะทางที่เพียงพอ (2) การนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาพัฒนาสื่อ นวัตกรรม (3) จัดทรัพยากร สนับสนุนการพัฒนาและการใช้สื่อ นวัตกรรมของอาจารย์ประจำคณะวิชา (4) ส่งเสริมการผลิตสื่อ ตำรา นวัตกรรมทางวิชาการในสาขาต่าง ๆ (5) การใช้สื่อ นวัตกรรมที่ทันสมัยในการสอน

2. ผลการวิจัยสำรวจสถาบัน

การวิจัยสำรวจสถาบัน (institutional survey study) ในด้านการพัฒนาวิชาการในสถาบันอุดมศึกษาครั้งนี้ เป็นระยะที่ 1 ของการวิจัย เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาร่างข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการในสถาบัน อุดมศึกษา : กรณีศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ โดยเป็นข้อมูลจากการเก็บรวบรวมข้อมูล 3 วิธี คือ การศึกษา วิเคราะห์เอกสาร (document analysis) การศึกษาเชิงสำรวจ (survey study) โดยใช้แบบสอบถาม และสนทนากลุ่ม เป้าหมาย (focus group discussion) ได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

2.1 ผลการศึกษาวิเคราะห์เอกสาร

ผลการศึกษาวิเคราะห์เอกสาร (documentary analysis) เป็นการวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องกับ การพัฒนาวิชาการในมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ได้แก่ พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ.2547 รายงานผล การประเมินคุณภาพการศึกษาจากภายนอก โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษาในรอบ แรก เมื่อปี พ.ศ. 2548 และรอบสอง ในปี พ.ศ. 2551 รายงานผลการประเมินตามคำรับรองการปฏิบัติราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2549 และ พ.ศ.2550 รวมถึงเอกสารอื่น ๆ เช่น รายงานการประชุมสภามหาวิทยาลัย คำสั่ง ระเบียบ กฎ และเกณฑ์ที่สะท้อนถึงบริบททั่วไปและบริบทปัจจัยวิจัยในสภาพปัญหาและแนวทางการ พัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ โดยได้ผลการวิเคราะห์ ดังนี้ (1) บทบัญญัติแห่ง พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ.2547 ที่สะท้อนถึงสภาพและแนวทางการพัฒนาวิชาการ (2) ผล การประเมินคุณภาพภายนอกที่สะท้อนถึงสภาพและแนวทางการพัฒนาวิชาการ (3) ผลการประเมินตาม คำรับรองการปฏิบัติราชการที่สะท้อนถึงสภาพและแนวทางการพัฒนาวิชาการ และ (4) สารของเกณฑ์มาตรฐาน หลักสูตร พ.ศ.2548 ที่สะท้อนถึงสภาพและแนวทางการพัฒนาวิชาการ

2.1.1 บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ.2547 ที่สะท้อนถึงสภาพและ แนวทางการพัฒนาวิชาการ

ตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ.2547 มาตรา 7 กำหนดให้มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันอุดมศึกษา เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นที่เสริมสร้างพลังปัญญาของแผ่นดิน ฟื้นฟูพลังการเรียนรู้ เชิดชูภูมิปัญญาของท้องถิ่น สร้างสรรค์ศิลปวิทยา เพื่อความเจริญก้าวหน้าอย่างมั่นคงและยั่งยืนของปวงชน มีส่วนร่วมในการจัดการ การบำรุงรักษา การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน โดยมีวัตถุประสงค์ให้การศึกษา ส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง ทำการสอน วิจัย ให้บริการทางวิชาการแก่สังคม ปรับปรุง ถ่ายทอด และพัฒนาเทคโนโลยี ทะนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม ผลิตครู และส่งเสริมวิทยฐานะครู และตามมาตรา 8 แห่งบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ.2547 (ราชกิจจานุเบกษา, 2547) มีพันธกิจสำคัญ 8 ด้าน ได้แก่ (1) การผลิตบัณฑิต (2) การวิจัย (3) การให้บริการทางวิชาการแก่สังคม (4) การทะนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม (5) การพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยี (6) การเสริมสร้างความเข้มแข็งของวิชาชีพครู (7) การดำเนินโครงการตามแนวพระราชดำริ (8) การพัฒนาขีดสมรรถนะขององค์กรและผลการดำเนินงาน

ส่งเสริมการมีบทบาทของสภามหาวิทยาลัยตามอำนาจหน้าที่ในมาตรา 18(1), (3), (7) มีอำนาจและหน้าที่ควบคุมดูแลกิจการทั่วไปของมหาวิทยาลัยและโดยเฉพาะให้เน้นอำนาจและหน้าที่ทางด้านวิชาการ ดังนี้ คือ (1) กำหนดนโยบายและอนุมัติแผนพัฒนาของมหาวิทยาลัยเกี่ยวกับการศึกษา การวิจัย การให้บริการทางวิชาการแก่สังคม การผลิตและส่งเสริมวิทยฐานะครู การทะนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ (3) กำกับมาตรฐานการศึกษา การประกันคุณภาพการศึกษา การเปิดสอนของมหาวิทยาลัย และติดตามประเมินผลการดำเนินงานของมหาวิทยาลัย (7) พิจารณาให้ความเห็นชอบหลักสูตรการศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานที่คณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนด

ส่งเสริมการมีบทบาทในส่วนของสภาวิชาการ ในหน้าที่ตามมาตรา 22 (1), (2), (8), (10), (11) ดังนี้ (1) พิจารณาเสนอวิธีปฏิบัติ กำหนดนโยบายวิชาการและหลักสูตรการเรียนการสอน และการวัดผลประเมินผลการศึกษาให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และภาระหน้าที่ของมหาวิทยาลัย (2) พิจารณาเสนอดำเนินการเกี่ยวกับการวิจัยการสอน การประเมินผลการสอนและการประกันคุณภาพการศึกษา (8) แสวงหาวิธีการที่จะทำให้การศึกษา การวิจัย การบริการทางวิชาการแก่สังคม การปรับปรุง การถ่ายทอด และพัฒนาเทคโนโลยี การทะนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม การพัฒนาท้องถิ่นการผลิตและส่งเสริมวิทยฐานะครู การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติให้เจริญยิ่งขึ้น (10) พิจารณาให้ความเห็นต่อสภามหาวิทยาลัยเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของมหาวิทยาลัย (11) เสนอความเห็นเกี่ยวกับการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลงานด้านวิชาการของมหาวิทยาลัย

ควรส่งเสริมบทบาทของคณะกรรมการส่งเสริมกิจการสถาบัน ในหน้าที่ตามมาตรา 26 (2) และ (3) ให้เด่นชัดขึ้น ดังนี้ (2) เสนอความเห็นเกี่ยวกับนโยบาย และแผนพัฒนาการจัดการอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น และ (3) ส่งเสริมให้มีทุนการศึกษาแก่นักศึกษาที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ ให้มีโอกาสดูแลในมหาวิทยาลัยอันเป็นการสนับสนุนความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษา

การบริหารงานของอธิการบดีให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ในมาตรา 31 (8) ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของสภาวิชาการ สภาคณาจารย์และข้าราชการรวมทั้งส่งเสริมกิจการนักศึกษาให้เอื้อ

ต่อการพัฒนาทางวิชาการยิ่งขึ้น และเร่งรัดการนำแผนยุทธศาสตร์ที่ส่งเสริมการพัฒนาวิชาการของสถาบันสู่การปฏิบัติโดยเร่งด่วน ได้แก่ ประเด็นของยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ดังนี้

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 : การผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพมาตรฐาน มีเป้าประสงค์ : พัฒนาบัณฑิตให้ มีความรู้คู่คุณธรรมและมีทักษะความชำนาญในสาขาวิชาเอกเพื่อให้บัณฑิตมีความเป็นเลิศในวิชาชีพและมีศักยภาพในการแข่งขัน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 : การสร้างองค์ความรู้ใหม่ นวัตกรรมและเทคโนโลยีบนพื้นฐานของการวิจัย มีเป้าประสงค์ : พัฒนางานวิจัยให้เป็นเครื่องมือและกลไกในการสร้างองค์ความรู้ใหม่ สิ่งประดิษฐ์ และงานสร้างสรรค์ที่มีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 : การพัฒนาคุณภาพของงานบริการทางวิชาการแก่สังคม มีเป้าประสงค์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิมีภาพลักษณ์ที่ดีในด้านการช่วยเหลือและพัฒนาท้องถิ่นให้มีความเข้มแข็งในด้านเศรษฐกิจและสังคม

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 : การเสริมสร้างความเข้มแข็งของทุนทางศิลปะและวัฒนธรรม มีเป้าประสงค์ : พัฒนาทุนทางศิลปวัฒนธรรมให้เกิดเป็นพลังของสังคม รวมทั้งสร้างองค์ความรู้ใหม่ และนวัตกรรมด้านศิลปวัฒนธรรมเพื่อเผยแพร่ภูมิปัญญาไทยให้ก้าวไปสู่สากล

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 5 : การปรับปรุงพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยี มีเป้าประสงค์ : พัฒนาวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี เพื่อช่วยให้เกิดการเพิ่มขึ้นของผลิตภาพการผลิต(productivity) และการสร้างมูลค่าเพิ่ม(value added) ให้แก่ผลิตภัณฑ์และบริการของชุมชน รวมทั้งผลิตภัณฑ์ (บัณฑิต) และบริการของมหาวิทยาลัย

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 7 : การดำเนินโครงการตามแนวพระราชดำริ เป้าประสงค์ : ยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนด้วยโครงการตามแนวพระราชดำริ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 8 : การบริหารจัดการคุณภาพขององค์กรทั่วทั้งระบบ(TQM) มีเป้าประสงค์ : พัฒนาระบบงานของมหาวิทยาลัยให้มีคุณภาพ ประสิทธิภาพ และประสิทธิผล บนพื้นฐานของทรัพยากรบุคคล เทคโนโลยีและสารสนเทศที่มีคุณภาพ ให้องค์กรสามารถก้าวไปข้างหน้าได้อย่างต่อเนื่อง

สำหรับคณะกรรมการบริหารงานทางด้านวิชาการ 2 คณะ คือ คณะกรรมการวิชาการ และคณะกรรมการบัณฑิตศึกษา ซึ่งเป็นคณะทำงานทางด้านวิชาการในระดับอนุปริญญาและปริญญาตรี และระดับบัณฑิตศึกษาตามลำดับ ภายใต้การบริหารงานของอธิการบดีหรือรองอธิการบดีที่ได้รับมอบหมาย ประกอบด้วย อธิการบดีหรือรองอธิการบดีที่ได้รับมอบหมายเป็นประธาน มีคณบดี ผู้อำนวยการวิทยาลัย ประธานโปรแกรมวิชาหรือประธานหลักสูตรสาขาวิชาเป็นกรรมการ และมีผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมวิชาการ ในระดับอนุปริญญาและปริญญาตรี หรือผู้อำนวยการสถานบัณฑิตศึกษา ในระดับบัณฑิตศึกษาเป็นกรรมการ และเลขานุการ ซึ่งมีอำนาจและหน้าที่ในการเสนอแผนการพัฒนาระดับบัณฑิตศึกษา ระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง การกำกับ ควบคุมคุณภาพและมาตรฐานการบริหารจัดการในการจัดการศึกษา การอนุมัติผลการศึกษา ตารางการเรียนการสอน อาจารย์ผู้สอน และปฏิบัติหน้าที่อื่นๆที่ได้รับมอบหมาย ควรมีการส่งเสริมให้มีบทบาทในการพัฒนาวิชาการเพิ่มขึ้นดังนี้ (1) การปรับปรุงข้อบังคับสถาบันว่าด้วยการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา และ

ระดับปริญญาตรีให้ทันสมัยสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานการจัดการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2) ส่งเสริมบทบาทการพัฒนาวิชาการของคณะกรรมการวิชาการและคณะกรรมการบัณฑิตศึกษาให้มีการประชุมและปฏิบัติหน้าที่อย่างต่อเนื่อง (3) เสริมสร้างกลไกและพัฒนาความเข้มแข็งขององค์กรคณะบุคคลทางวิชาการให้สามารถเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาวิชาการอย่างเป็นรูปธรรมยิ่งขึ้น

ส่วนการบริหารวิชาการในระดับคณะซึ่งอยู่ในรูปของคณะกรรมการ ได้แก่ คณะกรรมการบริหารคณะ และในแต่ละสาขาวิชาที่จะมีคณะกรรมการบริหารโปรแกรมวิชาหรือสาขาวิชา ซึ่งประกอบด้วยอาจารย์ประจำสาขานั้นๆ ไม่น้อยกว่า 5 คน เป็นคณะกรรมการ มีหน้าที่ในการจัดหลักสูตร การปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร การจัดแผนการเรียนการสอน จัดอาจารย์ผู้สอน การประกันคุณภาพหลักสูตร การรายงานผลการดำเนินงานหลักสูตร การดูแลช่วยเหลือและที่ปรึกษานักศึกษา เป็นต้น ควรมีการส่งเสริมให้มีบทบาทสูงขึ้นในด้านต่อไปนี้ (1) สร้างหรือพัฒนาภาวะผู้นำวิชาการแก่ผู้บริหารระดับคณะและโปรแกรมวิชาให้สูงขึ้น (2) ลดความผิดพลาดในการจัดหลักสูตรสาขาวิชา (3) ปรับปรุงและพัฒนาหมวดวิชาศึกษาทั่วไปให้ได้มาตรฐาน (4) สร้างจิตสำนึก ความรับผิดชอบ จรรยาบรรณวิชาชีพ การมีส่วนร่วมและความเป็นเจ้าของในหลักสูตรสาขาวิชาที่สังกัด (5) พัฒนาระบบอาจารย์ที่ปรึกษาให้มีประสิทธิภาพ รวมถึงการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างนักศึกษาและอาจารย์ (6) พัฒนาระบบประกันคุณภาพหลักสูตรให้มีความเข้มแข็งได้มาตรฐานหลักสูตรและวิชาชีพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสาขาวิชาที่มีสภาวิชาชีพควบคุม (7) สนับสนุนการทำผลงานทางวิชาการ การศึกษา อบรม และการทำวิจัยของอาจารย์ (8) เสริมสร้างกลไกการกำกับ นิเทศ ติดตามและประเมินผลหลักสูตร การเรียนการสอนและการประเมินผลการศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.1.2 ผลการประเมินคุณภาพภายนอกที่สะท้อนถึงสภาพและแนวการพัฒนาวิชาการ

2.1.2.1 การประเมินคุณภาพภายนอกรอบแรก

มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ได้รับการประเมินจากคณะกรรมการประเมินคุณภาพภายนอกในรอบแรก เมื่อปี พ.ศ.2548 และจากผลการประเมินตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้ของคณะกรรมการประเมินคุณภาพภายนอก (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2548) ได้ชี้จุดที่ควรพิจารณาเกี่ยวกับงานด้านวิชาการ และปัจจัยสนับสนุนทางวิชาการ ได้แก่ การให้ความสำคัญกับการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการจัดทำฐานข้อมูลนักศึกษาอย่างเป็นระบบ การติดตามผลบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในด้านค่าตอบแทน และความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตการสนับสนุนส่งเสริมการตีพิมพ์เผยแพร่งานวิจัยและวิทยานิพนธ์นักศึกษากการส่งเสริม ให้คณาจารย์มีความเข้าใจในเรื่องผู้เรียนเป็นศูนย์กลางให้มากขึ้น ส่งเสริมศักยภาพอาจารย์ด้านการวิจัยและผลิตผลงานวิจัยให้มากขึ้น การบูรณาการด้านเนื้อหา หลักสูตรการเรียนการสอน การวิจัย การบริการวิชาการและทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมให้เข้าด้วยกันเป็นภาพองค์รวมมากขึ้น กิจกรรมนักศึกษาและกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติจริงให้มากขึ้น การทบทวนจำนวนคณะกรรมการประจำหลักสูตร ผู้สอน และที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ให้สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานอุดมศึกษาเพื่อผลิตสิ่งที่มีคุณค่าแก่สังคม หนังสือห้องสมุดในส่วนที่เป็นแหล่งค้นคว้ามีไม่เพียงพอ คอมพิวเตอร์ช่วยสืบค้นยังไม่สะดวกในด้านการบริหารจัดการ ควรมีแผนงานที่ชัดเจนในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การกระตุ้นให้นักศึกษามีนิสัยรักการอ่าน การแสวงหาแหล่งทุนเพื่อการทำวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้และวิจัยสถาบันเพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนา

การเรียนการสอนและท้องถิ่นมากขึ้น ไม่มีข้อมูลอาจารย์ที่เป็นกรรมการวิชาการ/วิชาชีพภายนอกสถาบันไว้ภาระงานของอาจารย์สูงเป็นอุปสรรคของการขยายการให้บริการวิชาการ การวางแผนและกำหนดมาตรการบูรณาการการเรียนการสอนที่ใช้ชุมชนเป็นฐานมากขึ้น สร้างความเชื่อมั่นด้านวิชาการของคณาจารย์แก่ชุมชนจังหวัด ส่งเสริมความเข้าใจมิติวัฒนธรรมด้วยการบูรณาการเข้ากับการดำเนินงาน ทั้งการจัดการศึกษา การวิจัย และการบริการวิชาการแก่ชุมชนท้องถิ่น การบูรณาการด้านการประกันคุณภาพเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารมหาวิทยาลัย ทั้งความต่อเนื่องของผู้รับผิดชอบและความรู้ความเข้าใจ และขาดการจัดเก็บเอกสารหลักฐานและข้อมูลเพื่อรองรับการประเมิน

2.1.2.2 การประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสองของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิได้รับการประเมินจากคณะกรรมการประเมินคุณภาพภายนอกในรอบที่สอง ในวันที่ 2-4 มิถุนายน พ.ศ.2551 และจากผลการประเมินตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้ของคณะกรรมการประเมินคุณภาพภายนอก (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2551) ได้ผลการประเมินและจุดที่ควรพิจารณาเกี่ยวกับงานด้านวิชาการและปัจจัยสนับสนุนทางวิชาการ โดยรวม ดังนี้ (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 แสดงผลการประเมินคุณภาพภายนอกจำแนกตามมาตรฐาน

มาตรฐาน	ชื่อมาตรฐาน	น้ำหนัก	คะแนนที่ได้	ระดับการประเมิน
1	มาตรฐานด้านคุณภาพบัณฑิต	35	3.17	พอใช้
2	มาตรฐานด้านการวิจัยและงานสร้างสรรค์	20	2.87	พอใช้
3	มาตรฐานด้านการบริการวิชาการ	20	3.67	ดี
4	มาตรฐานด้านการทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรม	25	4.67	ดีมาก
ค่าถ่วงน้ำหนักมาตรฐานที่ 1-4		100	3.59	ดี
5	มาตรฐานด้านการพัฒนาสถาบันและบุคลากร	20	4.30	ดี
6	มาตรฐานด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน	20	4.11	ดี
7	มาตรฐานด้านระบบประกันคุณภาพ	20	4.34	ดี
ค่าถ่วงน้ำหนักมาตรฐานที่ 1-7		160	3.38	ดี

ผลการประเมินตามกรอบสำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา(องค์การมหาชน) (สมศ.) พบว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิได้รับการรับรองตามเกณฑ์ คือ ได้คะแนนเฉลี่ยแบบถ่วงน้ำหนักทั้ง 7 มาตรฐาน ตั้งแต่ระดับดีขึ้นไป (3.51-5.00) มีอย่างน้อย 5 มาตรฐาน มีผลการประเมินไม่ต่ำกว่าระดับ ดี และไม่มีมาตรฐานใดอยู่ในระดับที่ต้องปรับปรุง ผลการประเมินโดยรวม 7 มาตรฐานอยู่ในระดับ ดี (ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก 3.83) โดยผลการประเมิน 4 มาตรฐานแรกอยู่ในระดับ ดี (ค่าเฉลี่ย

ถ่วงน้ำหนัก 3.59) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับดีมาก 1 มาตรฐาน อยู่ในระดับดี 4 มาตรฐาน และอยู่ในระดับพอใช้ 2 มาตรฐาน

มาตรฐานที่ 1 คุณภาพบัณฑิต จากผลการประเมินได้เสนอจุดเด่นและข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา ดังนี้ จุดเด่น คือ การมีงานทำของบัณฑิตและการได้ทำงานตรงตามสาขาที่สำเร็จการศึกษาอยู่ในระดับสูง และข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา (1) ควรใช้สารสนเทศจากผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตต่อบัณฑิตมาพัฒนาสมรรถนะนักศึกษาอย่างต่อเนื่อง (2) ควรมีกิจกรรมในการส่งเสริมและสนับสนุนให้นักศึกษาได้ตีพิมพ์เผยแพร่งานวิจัยและผลงานทางวิชาการในระดับชาตินานาชาติ (3) ควรมีแผนในการรับนักศึกษากลุ่มที่มีความสามารถพิเศษและสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาของมหาวิทยาลัยด้วยกลยุทธ์ที่ดึงดูดใจ

มาตรฐานที่ 2 การวิจัยและงานสร้างสรรค์ จากผลการประเมินได้เสนอจุดเด่นและข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา ดังนี้ จุดเด่น คือ มีกองทุนวิจัยภายในมหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นการเริ่มต้นที่ดีต่อการพัฒนาด้านการวิจัย และมีข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา คือ (1) การวิจัยสถาบันหรือการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนมีน้อย ควรมียุทธศาสตร์และแผนพัฒนางานวิจัยด้านนี้อย่างชัดเจน (2) ภาระงานด้านการวิจัยมีค่าน้ำหนักคะแนนน้อยกว่าภาระงานการสอน ส่งผลให้อาจารย์ไม่มีแรงจูงใจในการทำวิจัย (3) อาจารย์มีภาระงานการสอนและงานสำนักงานมากทำให้ไม่มีเวลาในการทำวิจัย จึงควรมีแผนในการลดภาระงานลงให้เหมาะสม โดยอาจจะต้องเพิ่มบุคลากรสายสนับสนุน (4) อาจารย์และนักวิจัยขาดแรงจูงใจในการทำวิจัยควรมียุทธศาสตร์ในการเพิ่มแรงจูงใจการทำวิจัย เช่น ค่าตอบแทนหรือรางวัลอื่น ๆ ส่งเสริมการทำผลงานวิชาการ และทบทวนการบริหารจัดการทุนวิจัยทั้งภายในและภายนอกสถาบันเพื่อจูงใจให้อาจารย์ทำวิจัยมากขึ้น

มาตรฐานที่ 3 การบริการวิชาการ จากผลการประเมินได้เสนอจุดเด่นและข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา ดังนี้ จุดเด่น คือ (1) มีการสนับสนุนงบประมาณอย่างเหมาะสม (2) มีการนำความรู้มาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนอย่างหลากหลาย (3) โครงการมหาวิทยาลัยชีวิตเป็นโครงการที่ให้บริการวิชาการที่เข้าถึงชุมชนได้ดี และข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา คือ (1) ควรส่งเสริมให้คณาจารย์ได้มีโอกาสเข้าร่วมเป็นกรรมการวิชาการต่าง ๆ ให้มากขึ้น (2) ควรพิจารณาเลือกโครงการที่จะบริการวิชาการกับสังคมให้เหมาะสม โดยเน้นการเรียนรู้ของบุคคลภายนอกมหาวิทยาลัยให้มากขึ้น

มาตรฐานที่ 4 การทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรม จากผลการประเมินได้เสนอจุดเด่นและข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา ดังนี้ จุดเด่น คือ ลักษณะภูมิศาสตร์ของที่ตั้งมหาวิทยาลัยมีความอุดมสมบูรณ์ด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะและวัฒนธรรมและข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา คือ (1) ควรมีแผนยุทธศาสตร์ในการพัฒนาบุคลากรในกองศิลปและวัฒนธรรมให้ถึงระดับเชี่ยวชาญหรือมืออาชีพ โดยการสนับสนุนให้มีชุดโครงการวิจัยและการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น (2) สร้างความร่วมมือกับชุมชน แสวงหาภูมิปัญญา สร้างนวัตกรรม และพัฒนาสู่มาตรฐานสากล

มาตรฐานที่ 5 การพัฒนาสถาบันและบุคลากร จากผลการประเมินได้เสนอจุดเด่นและข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา ดังนี้ จุดเด่น คือ มหาวิทยาลัยได้ให้ความสำคัญและทุ่มเทพทรัพยากรในการพัฒนาสถาบันและบุคลากรอยู่ในระดับสูง อันจะส่งผลให้มหาวิทยาลัยมีศักยภาพสูงขึ้น และข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา คือ (1) ควรปรับปรุงกระบวนการจัดสรรทรัพยากรด้านการพัฒนาบุคลากรสนับสนุนให้มาก

ขึ้น (2) ควรปรับค่าใช้จ่ายต่อหัวนักศึกษาให้เหมาะสม (3) ควรพัฒนาระบบการพัฒนาสถาบันสู่การเป็นองค์กรการเรียนรู้

มาตรฐานที่ 6 หลักสูตรและการเรียนการสอน จากผลการประเมินได้เสนอจุดเด่นและข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา ดังนี้ จุดเด่น คือ (1) บางหลักสูตรโดยเฉพาะหลักสูตรบริหารธุรกิจมีนักศึกษาสนใจเรียนมาก (2) แม้สัดส่วนจำนวนนักศึกษาต่ออาจารย์จะสูงกว่าเกณฑ์ แต่มหาวิทยาลัยสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพเหมาะสม (3) ให้การสนับสนุนทั้งด้านทุนอุดหนุนการทำผลงานวิชาการและส่งเสริมให้มีวิทยากรให้ความรู้ในการทำผลงานวิชาการ (4) คณะอาจารย์ปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพและเป็นแบบอย่างที่ดี และข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา คือ (1) ควรสรรหาอาจารย์ประจำหลักสูตรที่ยังขาดให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานโดยเร็ว (2) ควรเพิ่มจำนวนอาจารย์ให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐาน (3) ควรพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น (4) อาจารย์ที่วุฒิปริญญาเอกมีจำนวนน้อยมาก ควรมีแผนในการพัฒนาบุคลากรอย่างชัดเจนและส่งเสริมให้อาจารย์ศึกษาต่อโดยการสนับสนุนทุนการศึกษาให้เพียงพอ (5) อาจารย์ที่มีตำแหน่งทางวิชาการมีจำนวนน้อยมาก ควรเร่งส่งเสริมให้อาจารย์ทำผลงานวิชาการ (6) ควรเพิ่มอัตราค่าจ้างสายผู้สอนเพื่อลดภาระงานการสอนไม่เกิน 12 คาบ/สัปดาห์ (7) ห้องปฏิบัติการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศยังไม่เพียงพอ ควรเปิดให้ใช้ห้องปฏิบัติการนอกเวลาราชการหรือเพิ่มเวลาในการใช้ให้มากขึ้น

มาตรฐานที่ 7 ระบบการประกันคุณภาพ จากผลการประเมินได้เสนอจุดเด่นและข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา ดังนี้ จุดเด่น คือ (1) บุคลากรมีเจตคติที่ดีต่อระบบประกันคุณภาพ ส่งผลให้มี ความร่วมมือในการทำงานเพื่อพัฒนาคุณภาพอย่างจริงจังในองค์กร (2) บุคลากรส่วนใหญ่เป็นคนในท้องถิ่น จึงมีความเสียสละและความทุ่มเทในการทำงาน และข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา คือ (1) ควรมีการศึกษาดูงานองค์กรที่มีการปฏิบัติที่ดีด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพ (2) สำนักงานประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาควรร่วมมือกับกองนโยบายและแผนพัฒนายุทธศาสตร์ในการเพิ่มศักยภาพของบุคลากรในประเด็นที่ท้าทายและบรรจุไว้ในแผนปฏิบัติการอย่างชัดเจนและต่อเนื่อง (3) ควรมีการเทียบเคียงสมรรถนะกับตนเองและสาขาวิชาเดียวกัน (อุตสาหกรรมเดียวกัน) ในองค์กรอื่นหรือมหาวิทยาลัยอื่นๆ (4) ควรมีกลยุทธ์ในการกระตุ้นส่งเสริมสร้างการยอมรับและความเป็นเจ้าของร่วมกันในการประกันคุณภาพการศึกษาให้เกิดขึ้นกับบุคลากรทุกคน (5) ควรมีการทบทวนและกำหนดบทบาทที่ชัดเจนของหน่วยงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษา

จุดเด่นโดยรวมของสถาบัน คือ (1) บุคลากรมีเจตคติที่ดีต่อการประกันคุณภาพการศึกษา (2) บุคลากรเป็นคนในท้องถิ่นเป็นส่วนสำคัญต่อการทุ่มเท เสียสละ และร่วมมือในการทำงานสูง (3) มีศักยภาพสูงในการร่วมมือกับส่วนราชการในจังหวัดและชุมชนภายนอก (4) มีอาคาร ภูมิสถาปัตยกรรม สิ่งแวดล้อมที่ดี (5) นายกสภามหาวิทยาลัย อธิการบดีและผู้บริหารระดับสูงมีภาวะผู้นำ ส่งผลต่อการพัฒนามหาวิทยาลัย และมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล

ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาโดยรวมคือ (1) ควรเน้นการพัฒนาทักษะของนักศึกษาด้านการคิดวิเคราะห์ การตัดสินใจ และการแก้ปัญหา (2) ควรเร่งพัฒนาระบบฐานข้อมูลเพื่อการจัดการ (MIS) ให้ครบถ้วน ถูกต้องและพร้อมใช้ (3) ควรกำหนดกลยุทธ์ในการพัฒนาอาจารย์สายผู้สอนด้านคุณวุฒิ และ

ตำแหน่งทางวิชาการ โดยสนับสนุนด้านงบประมาณอย่างเหมาะสมและต่อเนื่อง (4) ควรเร่งพัฒนาด้านการวิจัย และงานสร้างสรรค์ ดังนี้ (1) จัดสรรงบประมาณอุดหนุนอย่างเหมาะสม (2) ส่งเสริมและสร้างศักยภาพ ในการเสนอโครงการวิจัยขอทุนสนับสนุนจากแหล่งทุนภายนอก (3) ส่งเสริมสนับสนุนให้วิจัยเป็นทีม (4) ให้ รางวัลสำหรับผู้ที่มีผลงานวิจัยเผยแพร่ (5) เร่งหายุทธวิธีให้มหาวิทยาลัยเป็นที่รู้จักมากขึ้น (6) พัฒนา การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทั้งด้านศิลปะและวัฒนธรรม โดยการวิจัยและการสร้างสรรค์องค์ความรู้ การบริหาร จัดการ การประชาสัมพันธ์และสร้างเครือข่าย

2.1.2.3 ข้อเสนอแนะในการพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาจาก สมศ.รอบแรก

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(องค์การมหาชน) (2550) ได้รายงานการประเมินคุณภาพภายนอกรอบแรก ระดับอุดมศึกษา(พ.ศ.2544-2548) จากการประเมิน คุณภาพภายนอกระดับอุดมศึกษาซึ่งสามารถสรุปเป็นข้อเสนอแนะเร่งด่วนในภาพรวมของมหาวิทยาลัยราชภัฏ ดังนี้

(1) สถาบันควรผลิตบัณฑิตให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคมและ ท้องถิ่น โดยพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน และนำภูมิปัญญาในท้องถิ่นมาเสริม พร้อมพัฒนาทักษะที่สำคัญ สำหรับบัณฑิต ได้แก่ ภาษาอังกฤษ การใช้สารสนเทศ การบริหารจัดการ และการปรับตัวเข้าสู่การทำงานอย่างมี ประสิทธิภาพ

(2) ควรจำกัดปริมาณของนักศึกษา โดยเฉพาะในระดับปริญญาตรี เพื่อให้อาจารย์มีเวลาในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในเชิงคุณภาพให้มากยิ่งขึ้น อัตราเฉลี่ยของจำนวนนักศึกษา เต็มเวลาเทียบเท่าต่ออาจารย์ประจำเท่ากับ 36.38 ซึ่งสูงมาก

(3) พัฒนาคุณวุฒิของอาจารย์ให้เป็นไปตามเกณฑ์ของ สกอ.โดยการสร้าง ความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏกับมหาวิทยาลัยในสังกัดของ สกอ. ที่มีความเข้มแข็งทางวิชาการ และมี ที่ตั้งอยู่ในภูมิภาคเดียวกัน

(4) พัฒนางานวิจัยและงานสร้างสรรค์ของอาจารย์ โดยใช้มาตรการต่าง ๆ เช่น กำหนดงานวิจัยให้เป็นภาระงานอย่างชัดเจน จัดให้มีโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับการวิจัย กำหนดทิศทาง และแผนงานวิจัย เพิ่มศักยภาพความรู้ในการทำงานวิจัย จัดหาทุนวิจัยทั้งจากแหล่งภายในและภายนอก เพิ่ม บุคลากรสายสนับสนุนเพื่อลดงานธุรการของอาจารย์ สนับสนุนการเผยแพร่ผลงานการวิจัย สร้างแรงจูงใจ และ สร้าง ความร่วมมือในลักษณะเครือข่ายเพื่อการสนับสนุนด้านงบประมาณ

(5) ปรับปรุงระบบบริหารจัดการของมหาวิทยาลัย โดยนำระบบ สารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการ มีหน่วยรับผิดชอบฐานข้อมูล และควรมีการพัฒนาระบบบัญชีให้เป็น มาตรฐาน

(6) พัฒนาระบบการติดตามและประเมินผลงานและ โครงการต่าง ๆ และ นำผลมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนา

(7) สร้างความเข้มแข็งให้กับสภามหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยเน้นการสรรหา กรรมการสภามหาวิทยาลัยจากผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอกที่มีวิสัยทัศน์ และกำหนดบทบาทชัดเจนในการให้ คำแนะนำเชิงนโยบาย

(8) ปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร
อุดมศึกษา พ.ศ.2548

2.1.2.4 ข้อเสนอเชิงนโยบายและทิศทางการพัฒนาจาก สมศ.รอบแรก

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(องค์การมหาชน)
(2550) ได้รายงานการประเมินคุณภาพภายนอกรอบแรก ระดับอุดมศึกษา (พ.ศ.2544-2548) ผลการสังเคราะห์
ผลการประเมินคุณภาพภายนอกสถาบันอุดมศึกษารอบแรก สามารถสรุปข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย และ
ทิศทางการพัฒนาสถาบันอุดมศึกษา ได้ดังนี้

(1) ผลักดันมหาวิทยาลัย รวมถึงคณะ/สาขาวิชา ให้มีการทำวิจัยเพื่อ
พัฒนาความรู้ใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมอย่างจริงจังและต่อเนื่อง โดยสนับสนุนทั้งด้านงบประมาณ บุคลากร
และการสนับสนุนในเชิงวิชาการ โดยจัดทำนโยบาย แผนงานการจัดการด้านวิจัย พัฒนาระบบการจัด
งานวิจัยเชิงรุก รวมถึงการมีนโยบายส่งเสริมสนับสนุนให้อาจารย์ทำวิจัยที่สอดคล้องกับพันธกิจของมหาวิทยาลัย มี
การวิจัยเชิงบูรณาการ

(2) พัฒนาอาจารย์ด้านคุณวุฒิให้สูงขึ้น รวมทั้งเพิ่มจำนวนอาจารย์ใน
มหาวิทยาลัยที่เปิดใหม่ ตลอดจนเตรียมมาตรการในเรื่องอัตราค่าจ้างทดแทนการเกษียณอายุในช่วงเวลาใกล้เคียง
กันของบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถสูง

(3) กำหนดนโยบายในการมีส่วนร่วมบริการวิชาการแก่สังคม/ชุมชน
โดยมีกลไกความเชื่อมโยงกับหน่วยงานอื่นทั้งภาครัฐและเอกชน และส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมใน
การดำเนินงานของมหาวิทยาลัย โดยมหาวิทยาลัยผลักดันให้ครู อาจารย์ บุคลากร นักศึกษามีบทบาทหน้าที่ใน
การดำเนินงาน

(4) พัฒนาระบบข้อมูลของมหาวิทยาลัยให้มีประสิทธิภาพทั้งข้อมูลด้าน
การศึกษาและข้อมูลทั่วไป รวมทั้งพัฒนาบุคลากรที่มีความสามารถในการดำเนินงานในด้านนี้ด้วย

(5) พัฒนาวางแผนการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายใน มีแผน
การดำเนินงานประจำปีที่ชัดเจนตอบสนองกับพันธกิจของมหาวิทยาลัย สามารถนำไปปฏิบัติได้เป็นรูปธรรม มี
การติดตาม ประเมินผล ส่งเสริมให้นำผลการประเมินมาปรับปรุงการดำเนินการ

(6) ให้ความสำคัญในการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพสูง ให้มีความสามารถ
ในการวิจัยเป็นมันสมองของสังคมอย่างแท้จริง รวมทั้งดำเนินการในการส่งเสริมคุณภาพและมาตรฐานการจัด
การศึกษาให้มีมาตรฐานเดียวกันทุกวิทยาเขตในสถาบันแต่ละแห่ง

2.1.2.5 ผลการสังเคราะห์ผลการประเมินคุณภาพภายนอกสถาบันอุดมศึกษา
สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(องค์การมหาชน) (2550) ได้สรุปข้อเสนอแนะ
เชิงนโยบายและทิศทางการพัฒนาสถาบันอุดมศึกษา ประเภทมหาวิทยาลัยราชภัฏ ดังนี้

(1) พัฒนาเครือข่ายความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยและท้องถิ่น
เชื่อมโยงกับเครือข่ายภายนอก รวมถึงเครือข่ายระหว่างมหาวิทยาลัยในกลุ่มเดียวกัน ซึ่งอาจเป็นเครือข่ายใน
ภารกิจทุกด้าน ได้แก่ การสอน การวิจัย การบริการทางวิชาการและการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม โดยมุ่งเน้น
การเป็นมหาวิทยาลัยสำหรับการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อพัฒนาคนและชุมชนให้เข้มแข็ง

(2) พัฒนาศูนย์พัฒนาระบบสนับสนุนการเรียนรู้ คือ ห้องสมุด จากข้อมูลที่ปรากฏในระหว่างปี 2547-2548 มหาวิทยาลัยราชภัฏมีการลงทุนเกี่ยวกับห้องสมุดน้อยมาก ค่าใช้จ่ายทั้งหมดของห้องสมุดและระบบสารสนเทศต่อนักศึกษาเต็มเวลาของมหาวิทยาลัยโดยเฉลี่ย 894.76 บาทต่อคนต่อปี

(3) พัฒนาความเข้มแข็งทางการเงินจากการบริการทางวิชาการและการวิจัย การให้บริการทางวิชาการซึ่งเป็นจุดแข็งจุดหนึ่ง มหาวิทยาลัยอาจเน้นกิจกรรมบริการที่เพิ่มรายได้แก่มหาวิทยาลัย และในอนาคตเพิ่มการวิจัยอีกบทบาทย่อย

(4) ค้นหาและสร้างเอกลักษณ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยรักษาและพัฒนาครุศาสตร์ เนื่องจากมหาวิทยาลัยราชภัฏถือกำเนิดมาจากฝึกหัดครู จึงสะสมประสบการณ์ทางด้านครุศาสตร์มายาวนาน ประกอบกับในปัจจุบัน ครูและบุคลากรทางการศึกษาจะต้องมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องตามมาตรฐานวิชาชีพ มหาวิทยาลัยจึงมีความเข้มแข็งและเป็นโอกาสที่จะรักษาและพัฒนาศาสตร์ด้านนี้ และจัดการเรียนการสอนที่เน้นการเป็นมหาวิทยาลัยเพื่อพัฒนาท้องถิ่น หลักสูตรสำคัญที่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นมีหลายหลักสูตร อาทิ การจัดการศิลปะและวัฒนธรรม การพัฒนาชุมชน การเกษตร เทคโนโลยีสารสนเทศ การท่องเที่ยว และวิทยาศาสตร์เพื่อท้องถิ่น การเน้นหลักสูตรเช่นนี้จะเป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่นของสถาบัน

2.1.3 ผลการประเมินตามคำรับรองการปฏิบัติราชการ(ก.พ.ร.) ที่สะท้อนถึงสภาพ และแนวทางการพัฒนาวิชาการ

2.1.3.1 ผลการประเมินตามคำรับรองการปฏิบัติราชการ(ก.พ.ร.) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2549

ผลการประเมินตามหนังสือสำนักงาน ก.พ.ร.(2550) ที่ นร 1201/4719 ลงวันที่ 26 กันยายน 2550 เรื่อง รายงานสรุปผลการประเมินการปฏิบัติราชการตามคำรับรองการปฏิบัติราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2549 จากการประเมิน เมื่อวันที่ 22 มิถุนายน พ.ศ. 2550 โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(องค์การมหาชน) นั้น ได้ผลคะแนนจากการประเมินในภาพรวมทั้ง 4 มิติ ค่าคะแนนที่ได้ 3.3332 อยู่ในระดับพอใช้ โดยมีผลการสรุปประเด็นสำคัญของผลการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ โดยสรุป ดังนี้

(1) ผลการประเมินการปฏิบัติราชการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิมีผลการปฏิบัติราชการบรรลุเป้าหมายตามคำรับรองการปฏิบัติราชการ โดยมีผลการประเมินการปฏิบัติราชการในระดับพอใช้ (3.3332) เมื่อพิจารณาการดำเนินงานในรายมิติพบว่า มหาวิทยาลัยมีผลการประเมินการปฏิบัติราชการบรรลุเป้าหมายจำนวน 3 มิติ ได้แก่ มิติด้านประสิทธิผลตามแผนปฏิบัติราชการ มิติด้านคุณภาพการให้บริการ และมิติด้านการพัฒนาองค์กร โดยมิติด้านคุณภาพการให้บริการมีผลการประเมินสูงกว่ามิติอื่นๆ ส่วนมิติที่ผลการปฏิบัติราชการยังไม่บรรลุเป้าหมาย คือนิเทศด้านประสิทธิภาพของการปฏิบัติราชการ มีผลการประเมินอยู่ในระดับพอใช้

หากพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัด พบว่า มหาวิทยาลัยมีผลการปฏิบัติราชการบรรลุเป้าหมาย จำนวน 10 ตัวชี้วัด จาก 16 ตัวชี้วัด คิดเป็นร้อยละ 62.5 โดยมีมหาวิทยาลัยมีผลการประเมินอยู่ในระดับดีมาก ได้แก่ ระดับความสำเร็จของร้อยละเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักในการบรรลุเป้าหมายตามแผนปฏิบัติ

ราชการของกระทรวง ระดับคุณภาพของการบริหารจัดการระบบฐานข้อมูลสารสนเทศของสถาบันอุดมศึกษา และระดับความสำเร็จของการพัฒนาระบบฐานข้อมูลอุดมศึกษาด้านนักศึกษา บุคลากรและหลักสูตร รวมทั้ง การทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรมซึ่งเป็นตัวชี้วัดในมาตรฐานคุณภาพของ สมศ. สำหรับตัวชี้วัดที่ยังไม่บรรลุ เป้าหมายของการปฏิบัติราชการ ได้แก่ ระดับความสำเร็จของร้อยละเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักในการบรรลุเป้าหมายตาม แผนปฏิบัติราชการของสถาบันอุดมศึกษา ระดับความสำเร็จของการดำเนินการตามมาตรการประหยัดพลังงาน ของสถาบันอุดมศึกษา ระดับความสำเร็จของการจัดทำต้นทุนต่อหน่วยผลผลิต ระดับความสำเร็จของแผน จัดการความรู้เพื่อสนับสนุนประเด็นยุทธศาสตร์ ระดับความสำเร็จของการบริหารการเปลี่ยนแปลง และ การพัฒนาบุคลากร และระดับความสำเร็จของการถ่ายทอดตัวชี้วัดและเป้าหมายของระดับองค์กรสู่ระดับบุคคล รวมทั้งมาตรฐานคุณภาพ สมศ. ด้านคุณภาพบัณฑิต ด้านการวิจัย และงานสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นมาตรฐานสำคัญ ของมหาวิทยาลัยทุกประเภท

(2) จุดเด่น

มหาวิทยาลัยมีจุดเด่นในด้านการพัฒนาระบบข้อมูลและการบริหารจัดการระบบฐานข้อมูลสารสนเทศ เพื่อพัฒนาองค์กรให้ก้าวหน้าทันสมัย และการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม จึงเกิดผลเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวาง

(3) จุดที่ควรพัฒนา

มหาวิทยาลัยควรพัฒนาในมิติด้านประสิทธิผลตามแผนปฏิบัติราชการ ในด้านการบรรลุเป้าหมายตามแผนปฏิบัติราชการในเรื่อง การบรรลุเป้าหมายตามแผนปฏิบัติราชการ การบรรลุ มาตรฐานคุณภาพ สมศ. ในมาตรฐานด้านการวิจัย และงานสร้างสรรค์ มิติด้านประสิทธิภาพของการปฏิบัติ ราชการในด้านการดำเนินการตามมาตรการประหยัดพลังงานของสถาบันอุดมศึกษา การจัดทำต้นทุนต่อหน่วย ผลผลิต และมิติด้านการพัฒนาองค์กร ในเรื่อง แผนการจัดการความรู้เพื่อสนับสนุนประเด็นยุทธศาสตร์ การบริหารการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาบุคลากร และการถ่ายทอดตัวชี้วัดและเป้าหมายระดับองค์กรสู่ระดับ บุคคล

(4) ข้อสังเกต มีดังนี้ (1) การกำหนดค่าเป้าหมายในแผนปฏิบัติราชการ ในตัวชี้วัดที่ 3 พบว่า ผลการดำเนินงานได้สูงกว่าค่าเป้าหมายมาก แสดงว่า การกำหนดเกณฑ์การประเมินอาจไม่ เหมาะสม ไม่ท้าทายในการพัฒนาตามศักยภาพของมหาวิทยาลัย ส่งผลให้ผลการดำเนินงานเทียบกับค่าเป้าหมาย สูงกว่าร้อยละ 100 (2) ถึงแม้ว่าความสำเร็จในการบรรลุมาตรฐานคุณภาพของ สมศ. ของมหาวิทยาลัยจะบรรลุ เป้าหมายของการปฏิบัติราชการ แต่มหาวิทยาลัยควรคำนึงถึงมาตรฐานกลางของตัวชี้วัดต่างๆ ด้วย เพื่อการพัฒนา คุณภาพของมหาวิทยาลัย (3) การดำเนินงานของมหาวิทยาลัยยังไม่ครอบคลุมจุดเน้นของมหาวิทยาลัยในด้านการผลิตบัณฑิตและการพัฒนาสังคม จะเห็นได้ว่ามหาวิทยาลัยมีจุดเด่นเฉพาะการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม เท่านั้น

(5) ข้อเสนอแนะ มีดังนี้ (1) มหาวิทยาลัยควรตระหนักถึงความสำคัญใน ด้านมาตรฐานคุณภาพบัณฑิตด้วยการพิจารณาทบทวนและการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการ ของตลาดแรงงาน จัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ มีหลักสูตรสหกิจศึกษา และให้บริการข้อมูลเกี่ยวกับ ตลาดแรงงานแก่บัณฑิต หรือการจัดตลาดนัดแรงงาน รวมทั้งการส่งเสริมการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน

และการวิจัยเพื่อผลิตบัณฑิตให้มากยิ่งขึ้น (2) มหาวิทยาลัยควรเร่งดำเนินการในด้านประสิทธิภาพของการปฏิบัติราชการตามนโยบายของรัฐบาล ด้วยการกำหนดเป็นนโยบายเร่งด่วนของมหาวิทยาลัย สร้างจิตสำนึกให้กับบุคลากรในเรื่องการประหยัดพลังงาน (3) มหาวิทยาลัยควรพิจารณาทบทวนการกำหนดค่าเป้าหมายในแผนปฏิบัติการราชการให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง แต่ต้องท้าทาย และส่งเสริมการพัฒนาสถาบัน ที่ครอบคลุมทุกพันธกิจของมหาวิทยาลัย โดยคำนึงถึงนโยบายของชาติ จุดเน้นและเอกลักษณ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยเพื่อพัฒนาท้องถิ่น (4) มหาวิทยาลัยควรเร่งดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพวิชาการ ด้วยการบูรณาการการวิจัย การบริการวิชาการแก่สังคม และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมเข้าด้วยกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการวิจัยและงานสร้างสรรค์ ที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนในท้องถิ่น เชื่อมโยงกับการบริการวิชาการและอาศัยความร่วมมือจากภาคอุตสาหกรรม และชุมชน (5) การรายงานการประกันคุณภาพภายในของมหาวิทยาลัยแสดงให้เห็นถึงผลลัพธ์ของการประกันคุณภาพภายในว่า การดำเนินการเหล่านั้นก่อให้เกิดผลอะไร และอย่างไร และควรมีการสื่อสารกับบุคคลทุกระดับให้เข้าใจ รวมทั้งเสนอสภามหาวิทยาลัยเพื่อพิจารณาด้วย

จุดแข็งและโอกาสในการพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ จากการประเมินครั้งนี้ ได้แก่ ระดับความสำเร็จของการพัฒนาระบบฐานข้อมูลอุดมศึกษาด้านนักศึกษา บุคลากร และหลักสูตร ร้อยละของกิจกรรมในการทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรมต่อจำนวนนักศึกษาภาคปกติเต็มเวลา เทียบเท่าร้อยละของกิจกรรมโครงการบริการทางวิชาการที่ตอบสนองความต้องการของสังคม ชุมชน ประเทศชาติต่ออาจารย์ประจำ ร้อยละของอาจารย์ประจำที่ได้รับทุนไปศึกษาต่อทั้งในและต่างประเทศต่ออาจารย์ประจำ โครงการวิจัยใหม่ที่ได้รับงบประมาณมาดำเนินการ งานบริการทางวิชาการที่แล้วเสร็จตามระยะเวลาที่กำหนด ความพึงพอใจของผู้เข้ารับการพัฒนาระบบและหน่วยงานของผู้ใช้ครูและบุคลากรทางการศึกษา และจำนวนผู้บริหารที่ได้รับการพัฒนา ซึ่งตัวชี้วัดที่กล่าวมาข้างต้นได้ผลการประเมินเต็ม 5.00

จุดด้อยและอุปสรรคในการพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ จากการประเมินครั้งนี้ คือ ตัวชี้วัดที่ได้ผลการประเมินต่ำกว่า 3.00 จากระดับคะแนนการประเมิน 5.00 ได้แก่ ระดับความสำเร็จของการถ่ายทอดตัวชี้วัดและเป้าหมายของระดับ องค์การสู่ระดับบุคคล ระดับความสำเร็จของการบริหารการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาบุคลากร ระดับความสำเร็จของแผนการจัดการความรู้เพื่อสนับสนุนประเด็นยุทธศาสตร์ ระดับความสำเร็จของการจัดทำต้นทุนต่อหน่วยผลผลิต ระดับความสำเร็จของการดำเนินการตามมาตรการประหยัดพลังงานของสถาบันอุดมศึกษา ร้อยละของอาจารย์ประจำที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษากรรมการวิชาการ/วิชาชีพ กรรมการสอบ หรือกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ภายนอกสถาบันต่ออาจารย์ประจำ จำนวนผลงานวิจัยและงานสร้างสรรค์ที่ได้รับการจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญาชิ้นงาน ร้อยละของอาจารย์ประจำที่นำเสนอผลงานทางวิชาการต่ออาจารย์ประจำ จำนวนเงินวิจัยจากภายในและภายนอกต่ออาจารย์ประจำ ร้อยละของงานวิจัยและงานสร้างสรรค์ที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในระดับชาติหรือระดับนานาชาติ ร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีที่ได้งานทำหรือศึกษาต่อภายใน 3-12 เดือน หลังสำเร็จการศึกษา ระดับความสำเร็จของร้อยละเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักในการบรรลุเป้าหมายตามแผนปฏิบัติการของสถาบันอุดมศึกษา จำนวนผู้สำเร็จการศึกษาสายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวนนักศึกษาเข้าใหม่สายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวนนักศึกษาสายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่คงอยู่ จำนวนผู้สำเร็จการศึกษาสายสังคมศาสตร์ จำนวนนักศึกษาเข้าใหม่สายสังคมศาสตร์ จำนวนนักศึกษาสายสังคมศาสตร์ที่คงอยู่ ร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาที่ได้งานทำตรง

สาขา และร้อยละของบทความวิทยานิพนธ์ปริญญาโท/เอกที่ตีพิมพ์เผยแพร่ทั้งในระดับชาติหรือระดับนานาชาติต่อจำนวนวิทยานิพนธ์ ปริญญาโท/เอก

2.1.3.2 ผลการประเมินตามคำรับรองการปฏิบัติราชการ(ก.พ.ร.) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2550

ผลการประเมินตามหนังสือสำนักงาน ก.พ.ร.(2551) ที่นร 1201/1902 ลงวันที่ 21 เมษายน 2551 เรื่อง ผลการประเมินการปฏิบัติราชการตามคำรับรองการปฏิบัติราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2550 (ก.พ.ร. 2550) ของส่วนราชการ สถาบันอุดมศึกษาและจังหวัด โดยคณะรัฐมนตรีในคราวการประชุม เมื่อวันที่ 8 เมษายน 2551 ได้มีมติรับทราบคะแนนผลการประเมินการปฏิบัติราชการตามคำรับรองการปฏิบัติราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2550 โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(องค์การมหาชน)นั้น ได้ผลคะแนนจากการประเมินในภาพรวมทั้ง 4 มิติ ค่าคะแนนที่ได้ 2.9967 จากคะแนนเต็มระดับ 5.0000 อยู่ในระดับไม่ผ่านเกณฑ์ที่จะได้รับการจัดสรรเงินรางวัล โดยมีผลการสรุปประเด็นสำคัญของผลการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ โดยสรุป ดังนี้

มิติที่ 1 มิติด้านประสิทธิผล ค่าคะแนนที่ได้ 3.2429

ข้อตัวชี้วัด : 1 ระดับความสำเร็จของร้อยละเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักในการบรรลุเป้าหมายตามแผนปฏิบัติราชการของกระทรวง ค่าคะแนนที่ได้ 4.0857

ข้อตัวชี้วัด : 2 ระดับความสำเร็จของร้อยละเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักในการบรรลุเป้าหมายตามแผนปฏิบัติราชการของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ค่าคะแนนที่ได้ 4.6752

ข้อตัวชี้วัด : 3 ระดับความสำเร็จของร้อยละเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักในการบรรลุเป้าหมายตามแผนปฏิบัติราชการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ค่าคะแนนที่ได้ 2.4520

ข้อตัวชี้วัด: 3.1 ร้อยละการเพิ่มขึ้นของนักศึกษาใหม่สายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ค่าคะแนนที่ได้ 5.0000

ข้อตัวชี้วัด: 3.2 ร้อยละการเพิ่มขึ้นของนักศึกษาใหม่สายสังคมศาสตร์ที่เป็นคนในท้องถิ่น ค่าคะแนนที่ได้ 1.0000

ข้อตัวชี้วัด : 3.3 ร้อยละของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่ได้คะแนนในระดับ 4 จากการทดสอบความรู้ด้านภาษาอังกฤษ ค่าคะแนนที่ได้ 1.0000

ข้อตัวชี้วัด : 3.4 ร้อยละของโครงการวิจัยของมหาวิทยาลัยที่ได้รับทุนจากงบประมาณแผ่นดิน งบประมาณมหาวิทยาลัย งบประมาณจากส่วนจังหวัดและท้องถิ่น ที่แล้วเสร็จตามเวลาที่กำหนด ค่าคะแนนที่ได้ 1.0000

ข้อตัวชี้วัด: 3.5 ร้อยละของผู้เข้ารับบริการทางวิชาการที่มีความพึงพอใจ ค่าคะแนนที่ได้ 4.2631

ข้อตัวชี้วัด : 4 ระดับความสำเร็จของร้อยละเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักในการบรรลุมาตรฐานคุณภาพ สมศ. ของสถาบันอุดมศึกษา ค่าคะแนนที่ได้ 3.0352

ข้อตัวชี้วัด : 4.1 มาตรฐานด้านคุณภาพบัณฑิต ค่าคะแนนที่ได้ 3.3485

ข้อตัวชี้วัด : 4.1.1 ร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาที่ได้
งานทำหรือประกอบอาชีพอิสระภายในระยะเวลา 1 ปี ค่าคะแนนที่ได้ 3.6000

ข้อตัวชี้วัด : 4.1.2 ร้อยละของบัณฑิตระดับปริญญาตรีที่ได้งานทำ
ตรงสาขาที่สำเร็จการศึกษา ค่าคะแนนที่ได้ 3.6000

ข้อตัวชี้วัด : 4.1.3 ระดับความพึงพอใจต่อบัณฑิตของผู้ใช้บัณฑิต
ค่าคะแนนที่ได้ 3.4000

ข้อตัวชี้วัด : 4.1.4 จำนวนนักศึกษาหรือศิษย์เก่าที่ได้รับ
การประกาศเกียรติคุณยกย่องในด้านวิชาการ วิชาชีพ คุณธรรมจริยธรรม หรือรางวัลทางวิชาการ หรือด้านอื่นที่
เกี่ยวข้องกับคุณภาพบัณฑิตในระดับชาติหรือนานาชาติ ค่าคะแนนที่ได้ 3.0000

ข้อตัวชี้วัด : 4.1.5 ร้อยละของบทความวิทยานิพนธ์ปริญญาโท
หรือเอกที่ตีพิมพ์เผยแพร่ทั้งในระดับชาติหรือนานาชาติ ค่าคะแนนที่ได้ 3.0000

ข้อตัวชี้วัด : 4.2.1 ร้อยละของงานวิจัยและงานสร้างสรรค์ที่ตีพิมพ์
เผยแพร่ในระดับชาติหรือระดับนานาชาติต่ออาจารย์ประจำ ค่าคะแนนที่ได้ 1.0000

ข้อตัวชี้วัด : 4.2.2 จำนวนเงินสนับสนุนงานวิจัยและงาน
สร้างสรรค์จากภายในและภายนอกสถาบันต่ออาจารย์ประจำ ค่าคะแนนที่ได้ 5.0000

ข้อตัวชี้วัด : 4.2.3 ร้อยละของอาจารย์ประจำที่ได้รับทุนทำวิจัย
และงานสร้างสรรค์จากภายในและภายนอกสถาบันต่ออาจารย์ประจำ ค่าคะแนนที่ได้ 5.0000

ข้อตัวชี้วัด : 4.3 มาตรฐานด้านการบริการวิชาการ ค่าคะแนนที่
ได้ 2.2171

ข้อตัวชี้วัด : 4.3.1 ร้อยละของกิจกรรมโครงการบริการทาง
วิชาการที่ตอบสนองความต้องการพัฒนาและเสริมสร้างความเข้มแข็งของสังคม ชุมชน ประเทศชาติหรือ
นานาชาติต่ออาจารย์ประจำ ค่าคะแนนที่ได้ 5.0000

ข้อตัวชี้วัด : 4.3.2 จำนวนชั่วโมงเฉลี่ยที่อาจารย์ประจำให้บริการ
วิชาการและวิชาชีพที่ตอบสนองความต้องการพัฒนาและเสริมสร้างความเข้มแข็งของสังคม ชุมชน ประเทศชาติ
หรือนานาชาติต่ออาจารย์ประจำ ค่าคะแนนที่ได้ 1.0000

ข้อตัวชี้วัด : 4.3.3 ร้อยละของอาจารย์ที่เป็นที่ปรึกษาเป็นกรรมการ
วิทยานิพนธ์ภายนอกสถาบัน เป็นกรรมการวิชาการและกรรมการวิชาชีพ ในระดับชาติหรือระดับนานาชาติต่อ
อาจารย์ประจำ ค่าคะแนนที่ได้ 1.3030

ข้อตัวชี้วัด : 4.3.4 จำนวนแหล่งให้บริการวิชาการและวิชาชีพที่
ได้รับการยอมรับในระดับชาติหรือนานาชาติ ค่าคะแนนที่ได้ 2.0000

ข้อตัวชี้วัด : 4.3.4 ระดับความสำเร็จและประสิทธิผลของการให้
บริการวิชาการและวิชาชีพตามพันธกิจของสถาบัน ค่าคะแนนที่ได้ 2.0000

ข้อตัวชี้วัด : 4.4 มาตรฐานด้านการทำนุบำรุง ศิลปะ และ
วัฒนธรรม ค่าคะแนนที่ได้ 3.5440

ชื่อตัวชี้วัด : 4.4.1 ค่าคะแนนที่ได้ 4.6000

ชื่อตัวชี้วัด : 4.4.2 ค่าคะแนนที่ได้ 5.0000

ชื่อตัวชี้วัด : 4.4.3 ค่าคะแนนที่ได้ 1.0290

ชื่อตัวชี้วัด : 5 ระดับความสำเร็จในการพัฒนาสถาบันสู่ระดับ

สากล ค่าคะแนนที่ได้ -

มิติที่ 2 มิติด้านคุณภาพ ค่าคะแนนที่ได้ 2.8013

ชื่อตัวชี้วัด : 6 ร้อยละของระดับความพึงพอใจของผู้รับบริการ

ค่าคะแนนที่ได้ 2.1280

ชื่อตัวชี้วัด : 7 ระดับความสำเร็จของการประกันคุณภาพภายในที่ก่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ค่าคะแนนที่ได้ 4.0000

ชื่อตัวชี้วัด : 8 ระดับความสำเร็จของการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพคณาจารย์ของสถาบันอุดมศึกษา ค่าคะแนนที่ได้ 3.0000

มิติที่ 3 มิติด้านประสิทธิภาพของการปฏิบัติราชการ ค่าคะแนนที่ได้ 1.5870

ชื่อตัวชี้วัด : 9 ร้อยละของอัตราการเบิกจ่ายเงินงบประมาณรายจ่ายลงทุน ค่าคะแนนที่ได้ 1.000

ชื่อตัวชี้วัด : 10 ระดับความสำเร็จของการดำเนินการตามมาตรการประหยัดพลังงานของสถาบันอุดมศึกษา ค่าคะแนนที่ได้ 1.000

ชื่อตัวชี้วัด : 11 ระดับความสำเร็จของร้อยละเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักในการลดรอบระยะเวลาของขั้นตอนการปฏิบัติราชการของสถาบันอุดมศึกษา ค่าคะแนนที่ได้ 3.9375

ชื่อตัวชี้วัด : 12 ระดับความสำเร็จของการจัดทำต้นทุนต่อหน่วยผลิต ค่าคะแนนที่ได้ 1.0000

มิติที่ 4 มิติด้านการพัฒนาสถาบัน ค่าคะแนนที่ได้ 3.1710

ชื่อตัวชี้วัด : 13 ระดับคุณภาพของการกำกับดูแลของสภามหาวิทยาลัยหรือสถาบัน ค่าคะแนนที่ได้ 3.6620

ชื่อตัวชี้วัด : 14 ระดับความสำเร็จในการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและร่วมติดตามตรวจสอบผลการปฏิบัติราชการ ค่าคะแนนที่ได้ 1.0000

ชื่อตัวชี้วัด : 15 ร้อยละของการพัฒนาบุคลากรของสถาบันอุดมศึกษา ค่าคะแนนที่ได้ 5.0000

ชื่อตัวชี้วัด : 16 ร้อยละของอาจารย์ประจำที่มีวุฒิปรียญาเอกหรือเทียบเท่าต่ออาจารย์ประจำ ค่าคะแนนที่ได้ 2.9062

ชื่อตัวชี้วัด : 17 ระดับคุณภาพของการบริหารจัดการระบบฐานข้อมูลสารสนเทศ ของสถาบันอุดมศึกษา ค่าคะแนนที่ได้ 3.0000

ข้อตัวชี้วัด : 18 ระดับความสำเร็จของการพัฒนาระบบฐานข้อมูล
อุดมศึกษาด้านนักศึกษา บุคลากรและหลักสูตร ค่าคะแนนที่ได้ 4.2000

ข้อตัวชี้วัด : 19 ค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่ใช้ในระบบห้องสมุด
คอมพิวเตอร์และศูนย์สารสนเทศต่อนักศึกษา ค่าคะแนนที่ได้ 4.9481

ข้อตัวชี้วัด : 20 ระดับความสำเร็จของการดำเนินการตามแผน
การจัดการความรู้เพื่อสนับสนุนประเด็นยุทธศาสตร์ ค่าคะแนนที่ได้ 2.0000

ข้อตัวชี้วัด : 22 ร้อยละของหลักสูตรที่ได้มาตรฐานต่อหลักสูตร
ทั้งหมด ค่าคะแนนที่ได้ 1.0000

ข้อตัวชี้วัด : 23 ประสิทธิภาพของการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็น
สำคัญ ค่าคะแนนที่ได้ 4.0000

2.1.4 สาระของเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร พ.ศ.2548 ที่สะท้อนถึงสภาพ และแนวทางการ
พัฒนาวิชาการ

ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี
พ.ศ. 2548 และประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ.2548
ประกาศ ณ วันที่ 21 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2548 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ นั้น จากผลการวิเคราะห์มี
ประเด็นสำคัญเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ดังนี้

2.1.4.1 ปรับปรุงหลักสูตรเดิมที่เข้ามาแล้วเกินกว่า 5 ปีทั้งในสาระและโครงสร้าง
ให้มีความทันสมัยและได้มาตรฐานหลักสูตร

2.1.4.2 พัฒนาหลักสูตรที่มีวิชาชีพควบคุมให้ได้มาตรฐานการผลิตตามมาตรฐาน
วิชาชีพนั้น ๆ

2.1.4.3 ควรให้ความสำคัญกับรายวิชาการฝึกงานหรือการฝึกภาคสนามเป็นพิเศษ

2.1.4.4 หลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) จะต้องถือเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตร
ปริญญาตรี และจะต้องสะท้อนปรัชญาและเนื้อหาสาระของหลักสูตรปริญญาตรีนั้น ๆ โดยครบถ้วน จึงควรชะลอ
การเปิดรับนักศึกษาไว้ก่อน

2.1.4.5 พัฒนาหลักสูตรในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ให้ทันสมัยและได้มาตรฐานและ
มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรอบรู้อย่างกว้างขวางมีโลกทัศน์ที่กว้างไกล มีความเข้าใจธรรมชาติ ตนเอง ผู้อื่น และ
สังคม เป็นผู้ใฝ่รู้ สามารถคิดอย่างมีเหตุผลสามารถใช้ภาษาในการติดต่อสื่อสารความหมายได้ดี มีคุณธรรม
ตระหนักในคุณค่าของศิลปะและวัฒนธรรมทั้งของไทยและของประชาคมนานาชาติ สามารถนำความรู้ไปใช้ในการ
การดำเนินชีวิตและดำรงตนอยู่ในสังคมได้เป็นอย่างดี

2.1.4.6 ควรมีแนวปฏิบัติที่ชัดเจนในการยกเว้นเทียบโอนรายวิชาที่ได้ศึกษามาแล้ว
ทั้งในระดับปริญญาตรีและระดับบัณฑิตศึกษา ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติที่ดี

2.1.4.7 เพิ่มจำนวนและคุณภาพของอาจารย์ ประจำหลักสูตร ซึ่งมีคุณวุฒิตรงหรือ
สัมพันธ์กับสาขาวิชาที่เปิดสอนไม่น้อยกว่า 5 คน ทั้งในระดับปริญญาตรีและระดับบัณฑิตศึกษา

2.1.4.8 ควรออกระเบียบเกี่ยวกับการลงทะเบียนเรียนในภาคฤดูร้อน ให้ลงทะเบียนเรียนได้ไม่เกิน 9 หน่วยกิต ตามเกณฑ์มาตรฐาน

2.1.4.9 ควรเร่งมีการตราพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยปริญญาในสาขาวิชา และอักษรย่อสำหรับสาขาวิชาใหม่ที่เปิดสอนเพิ่มขึ้นแล้วหลายสาขาวิชา

2.1.4.10 ทุกหลักสูตรกำหนดระบบการประกันคุณภาพของหลักสูตรให้ชัดเจน ซึ่งประกอบด้วย 4 ประเด็นหลัก คือ การบริหารหลักสูตร ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน การสนับสนุนการให้คำแนะนำนักศึกษา และความต้องการของตลาดแรงงาน สังคม และ/หรือความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต

2.2 ผลการศึกษาเชิงสำรวจ

จากการศึกษาเชิงสำรวจ(survey study) ด้วยแบบสอบถาม ได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

2.2.1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามจำนวน 361 คน เป็นเพศชาย ร้อยละ 38 เป็นเพศหญิงร้อยละ 62 เมื่อจำแนกตามสถานภาพของบทบาทผู้ให้ข้อมูล พบว่า เป็นนักศึกษาภาคปกติร้อยละ 12.2 นักศึกษาโครงการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน(กศ.ปช.) ร้อยละ 19.4 นักศึกษาโครงการความร่วมมือกับกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น(อปท.) ร้อยละ 8.0 นักศึกษาโครงการมหาวิทยาลัยชีวิต ร้อยละ 29.1 นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ร้อยละ 8.9 ผู้บริหารมหาวิทยาลัย ร้อยละ 4.2 บุคลากรสายสนับสนุน ร้อยละ 8.0 อาจารย์ประจำ ร้อยละ 5.3 และอาจารย์พิเศษ ร้อยละ 5.0

2.2.2 สภาพปัญหาในการพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

2.2.2.1 สภาพปัญหาในการพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิในภาพรวม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในภาพรวม พบว่า ปัญหาในการพัฒนาวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.39$, S.D.= 0.65) และเมื่อพิจารณาภาพรวมในรายด้าน พบว่า ด้านการเรียนการสอนมีระดับปัญหาในระดับมาก($\bar{X} = 3.52$, S.D.= 0.70) ส่วนอีก 7 ด้าน มีระดับปัญหาอยู่ในระดับปานกลางเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย ดังนี้ คือ ด้านคณาจารย์($\bar{X} = 3.42$, S.D.= 0.80) ด้านหลักสูตร($\bar{X} = 3.42$, S.D.= 0.80) ด้านแหล่งเรียนรู้($\bar{X} = 3.38$, S.D.= 0.89) ด้านสื่อ นวัตกรรม($\bar{X} = 3.38$, S.D.= 0.83) ด้านการบริหาร($\bar{X} = 3.37$, S.D.= 0.78) ด้านนักศึกษา($\bar{X} = 3.35$, S.D.= 0.73) และด้านการวิจัย($\bar{X} = 3.28$, S.D.= 0.73)

2.2.2.2 สภาพปัญหาในการพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิจำแนกตามองค์ประกอบการพัฒนาวิชาการรายด้าน พบว่า

(1) ด้านการเรียนการสอน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของระดับปัญหาด้านการเรียนการสอนในภาพรวม อยู่ในระดับมาก($\bar{X} = 3.52$, S.D.= 0.70) เมื่อพิจารณาองค์ประกอบย่อย มีรายการควรให้ความสำคัญตามลำดับ คือ การจัดโครงสร้างหลักสูตรและเนื้อหาสาระวิชา($\bar{X} = 3.59$, S.D.= 0.80) การวางแผนการสอน($\bar{X} = 3.52$, S.D.= 0.78) ทักษะ เทคนิควิธีและกระบวนการสอนของอาจารย์($\bar{X} = 3.52$, S.D.= 0.86) การจัดประสบการณ์ การบูรณาการคุณธรรมจริยธรรม และการวิจัยในการเรียนการสอน($\bar{X} = 3.50$, S.D.= 0.88) และการประเมินผลการศึกษา($\bar{X} = 3.46$, S.D.= 0.92)

(2) ด้านการวิจัย ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของระดับปัญหาด้านการวิจัยในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง($\bar{X} = 3.28$, S.D.= 0.73) เมื่อพิจารณาองค์ประกอบย่อย มีรายการควรให้

ความสำคัญตามลำดับ คือ ปริมาณและคุณภาพของงานวิจัย ($\bar{X} = 3.38$, S.D.= 0.85) บุคลากรและศักยภาพทางการวิจัย ($\bar{X} = 3.29$, S.D.= 0.93) ทุนวิจัย ($\bar{X} = 3.26$, S.D.= 0.90) วิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์และการวิจัยในกระบวนการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.25$, S.D.= 0.89) และการเผยแพร่และนำผลงานวิจัยไปใช้ ($\bar{X} = 3.24$, S.D.= 0.94)

(3) ด้านนักศึกษา ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของระดับปัญหาด้านนักศึกษาในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.35$, S.D.= 0.73) เมื่อพิจารณาองค์ประกอบย่อย มีรายการควรให้ความสำคัญตามลำดับ คือ คุณสมบัติและการรับเข้าเป็นนักศึกษา ($\bar{X} = 3.51$, S.D.= 0.91) กิจกรรมการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักศึกษา ($\bar{X} = 3.42$, S.D.= 0.90) ทุนสวัสดิการ การแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือนักศึกษา ($\bar{X} = 3.34$, S.D.= 0.34) การได้งานทำ การศึกษาต่อ และความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต ($\bar{X} = 3.32$, S.D.= 0.88) รางวัลและเกียรติยศที่บัณฑิตหรือศิษย์เก่าได้รับในระดับชาติ/นานาชาติ ($\bar{X} = 3.16$, S.D.= 0.96)

(4) ด้านคณาจารย์ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของระดับปัญหาด้านคณาจารย์ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.42$, S.D.= 0.80) เมื่อพิจารณาองค์ประกอบย่อย มีรายการควรให้ความสำคัญตามลำดับ คือ จำนวน คุณวุฒิ คุณสมบัติและประสบการณ์ของอาจารย์ ($\bar{X} = 3.51$, S.D.= 0.96) คุณธรรมและจรรยาบรรณในวิชาชีพ ($\bar{X} = 3.48$, S.D.= 0.95) กลไกการพัฒนาอาจารย์ ($\bar{X} = 3.40$, S.D.= 0.92) สวัสดิการและสวัสดิภาพอาจารย์ ($\bar{X} = 3.37$, S.D.= 0.92) และตำแหน่ง ผลงานทางวิชาการ และรางวัลเกียรติยศชื่อเสียง ($\bar{X} = 3.36$, S.D.= 0.94)

(5) ด้านการบริหารจัดการ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของระดับปัญหาด้านการบริหารจัดการในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.37$, S.D.= 0.78) เมื่อพิจารณาองค์ประกอบย่อย มีรายการควรให้ความสำคัญตามลำดับ คือ การกำหนดโครงสร้างการบริหารวิชาการ ($\bar{X} = 3.47$, S.D.= 0.88) การบริการวิชาการ ($\bar{X} = 3.40$, S.D.= 0.93) การบริหารทรัพยากรบุคคล ($\bar{X} = 3.36$, S.D.= 0.89) การประกันคุณภาพ ($\bar{X} = 3.32$, S.D.= 0.88) และการจัดการทางการเงินและงบประมาณ ($\bar{X} = 3.32$, S.D.= 0.92)

(6) ด้านแหล่งเรียนรู้ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของระดับปัญหาด้านแหล่งเรียนรู้ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.38$, S.D.= 0.89) เมื่อพิจารณาองค์ประกอบย่อย มีรายการควรให้ความสำคัญตามลำดับ คือ ห้องสมุด อาคารเรียน ศูนย์การศึกษา หรือศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา ค้นคว้า ($\bar{X} = 3.43$, S.D.= 1.07) การสำรวจ พัฒนาและจัดบรรยากาศ สิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.40$, S.D.= 0.96) การใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษาในกระบวนการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.35$, S.D.= 0.98) และแหล่งฝึกภาคปฏิบัติและฝึกประสบการณ์ ($\bar{X} = 3.35$, S.D.= 1.03)

(7) ด้านหลักสูตร ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของระดับปัญหาด้านหลักสูตรในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.42$, S.D.= 0.80) เมื่อพิจารณาองค์ประกอบย่อย มีรายการควรให้ความสำคัญตามลำดับ คือ การศึกษาวิเคราะห์ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร ($\bar{X} = 3.50$, S.D.= 0.88) การนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.42$, S.D.= 0.89) เอกสารหลักสูตร คู่มือการใช้และเอกสาร

ประกอบหลักสูตร($\bar{X} = 3.41$, S.D.= 0.89) และการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร($\bar{X} = 3.35$, S.D.= 0.89)

(8) ด้านสื่อ นวัตกรรม ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของระดับปัญหาด้านสื่อ นวัตกรรมในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง($\bar{X} = 3.38$, S.D.= 0.83) เมื่อพิจารณาองค์ประกอบย่อย มีรายการ ควรให้ความสำคัญตามลำดับ คือ ห้องสมุดและการให้บริการ($\bar{X} = 3.48$, S.D.= 0.97) การผลิต พัฒนาและ การจัดหาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการเรียนการสอน($\bar{X} = 3.38$, S.D.= 0.96) ระบบฐานข้อมูลและ การให้บริการเครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่ทันสมัย($\bar{X} = 3.37$, S.D.= 1.02) และงบประมาณและค่าใช้จ่ายในระบบ ห้องสมุดและศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ($\bar{X} = 3.30$, S.D.= 0.95)

2.2.2.3 ความสำคัญเร่งด่วนของปัญหาด้านวิชาการ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ตอนที่ 3 ซึ่งเป็นข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับความสำคัญ หรือมีความจำเป็นเร่งด่วน ในการแก้ปัญหาหรือการพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏ ชัยภูมิ ในองค์ประกอบของแต่ละด้าน เรียงลำดับจากมากไปน้อยตามค่าความถี่ของความคิดเห็น ดังนี้

(1) ด้านการเรียนการสอน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความสำคัญเร่งด่วน ของปัญหาจากมากไปน้อย ได้แก่ การจัดโครงสร้างหลักสูตรและเนื้อหาสาระวิชา($f = 83$) ทักษะ เทคนิควิธีและ กระบวนการสอนของอาจารย์($f = 81$) การวางแผนการสอน($f = 55$) การจัดประสบการณ์ การบูรณาการ คุณธรรมจริยธรรม และการวิจัยในการเรียนการสอน($f = 37$) และการประเมินผลการศึกษา($f = 32$)

(2) ด้านการวิจัย ผลการสังเคราะห์ข้อมูลความสำคัญเร่งด่วนของปัญหา จากมากไปน้อย ได้แก่ ปริมาณและคุณภาพของงานวิจัย($f = 69$) การเผยแพร่และนำผลงานวิจัยไปใช้($f = 65$) บุคลากรและศักยภาพทางการวิจัย($f = 46$) ทุนวิจัย($f = 38$) และวิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์และการวิจัยใน กระบวนการเรียนการสอน($f = 36$)

(3) ด้านนักศึกษา ผลการสังเคราะห์ข้อมูลความสำคัญเร่งด่วนของ ปัญหาจากมากไปน้อย ได้แก่ ทุน สวัสดิการ การแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือนักศึกษา($f = 111$) การได้งาน ทำ การศึกษาต่อ และความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต($f = 59$) คุณสมบัติและการรับเข้าเป็นนักศึกษา($f = 47$) กิจกรรมการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักศึกษา($f = 37$) และรางวัลและเกียรติยศที่บัณฑิตหรือศิษย์ เก่าได้รับในระดับชาติหรือนานาชาติ($f = 14$)

(4) ด้านคณาจารย์ ผลการสังเคราะห์ข้อมูลความสำคัญเร่งด่วนของ ปัญหาจากมากไปน้อย ได้แก่ จำนวน คุณวุฒิ คุณสมบัติและประสบการณ์ของอาจารย์($f = 106$) คุณธรรมและ จรรยาบรรณในวิชาชีพ($f = 61$) ตำแหน่ง ผลงานทางวิชาการ และรางวัลเกียรติยศชื่อเสียง($f = 36$) กลไก การพัฒนาอาจารย์($f = 29$) สวัสดิการและสวัสดิภาพอาจารย์($f = 21$)

(5) ด้านการบริหาร ผลการสังเคราะห์ข้อมูลความสำคัญเร่งด่วนของ ปัญหาจากมากไปน้อย ได้แก่ การบริหารทรัพยากรบุคคล($f = 84$) การจัดการทางการเงินและงบประมาณ($f = 62$) การกำหนดโครงสร้างการบริหารวิชาการ($f = 42$) การประกันคุณภาพ($f = 24$) การบริการวิชาการ($f = 23$)

(6) ด้านแหล่งเรียนรู้ ผลการสังเคราะห์ข้อมูลความสำคัญเร่งด่วนของ ปัญหาจากมากไปน้อย ได้แก่ ห้องสมุด อาคารเรียน ศูนย์การศึกษา หรือศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อ

การศึกษาค้นคว้า(f=110) การสำรวจ พัฒนาและจัดบรรยากาศ สิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้(f=55) แหล่ง ฝึกภาคปฏิบัติและฝึกประสบการณ์(f=39) การใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษาในกระบวนการเรียน การสอน(f=38)

(7) ด้านหลักสูตร ผลการสังเคราะห์ข้อมูลความสำคัญเร่งด่วนของ ปัญหาจากมากไปน้อย ได้แก่ เอกสารหลักสูตร คู่มือการใช้และเอกสารประกอบหลักสูตร(f=74) การศึกษา วิเคราะห์ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร(f=68) การนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน(f=65) การนิเทศ ติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร(f=21)

(8) ด้านสื่อ นวัตกรรม ผลการสังเคราะห์ข้อมูลความสำคัญเร่งด่วนของ ปัญหาจากมากไปน้อย ได้แก่ ระบบฐานข้อมูลและการให้บริการเครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่ทันสมัย(f=104) การผลิต พัฒนาและการจัดหาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการเรียนการสอน(f=53) ห้องสมุดและการให้บริการ (f=48) งบประมาณและค่าใช้จ่ายในระบบห้องสมุดและศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ(f=42)

2.2.2.4 แนวทางการพัฒนาวิชาการจากข้อมูลในแบบสอบถามปลายเปิด

จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามในส่วนปลายเปิดนั้น ผู้วิจัยนำเสนอเป็นรายด้านตามองค์ประกอบของการพัฒนาวิชาการในสถาบันอุดมศึกษา โดยเรียงความคิดเห็น ที่ได้ตามจำนวนความถี่ของแต่ละประเด็น ดังนี้

(1) ด้านการเรียนการสอน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า มีข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนา วิชาการ ในด้านการเรียนการสอน ดังนี้ คือ (1) ให้มีการวางแผนการสอนล่วงหน้า และสอนตามแผน(f=15) (2) พัฒนาทักษะและเทคนิคการสอนสำหรับอาจารย์ (f=15) (3) เพิ่มคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของ อาจารย์ให้มากขึ้น(f=5) (4) การประเมินผลให้สอดคล้องกับความเป็นจริง(f=5) (5) ให้มีการใช้สื่อ นวัตกรรมที่ ทันสมัยในการสอน(f=5) (6) การจัดอาจารย์และตารางสอนให้ถูกต้องลงตัว และล่วงหน้า(f=4) (7) การส่ง การเรียนให้เป็นไปตามกรอบเวลาที่กำหนด(f=4) (8) ปรับปรุงโครงสร้างหลักสูตรให้เข้มข้น กระชับ(f=3) (9) จัดอาจารย์ผู้สอนให้เหมาะสมในสาขาวิชาที่ชำนาญ(f=3) (10) ส่งเสริมให้คณาจารย์ประจำและพิเศษมี จรรยาบรรณในวิชาชีพ(f=3) (11) ให้นักศึกษาได้เรียนรู้นอกสถานที่มากขึ้น(f=3) (12) ให้มีการนิเทศการและ ประเมินการสอนเป็นระยะ(f=3) (13) ให้มีเนื้อหาสาระในการสอน(f=2) (14) ควรจัดอบรมให้อาจารย์ก่อนเปิด ภาคเรียน(f=2) (15) ให้มีงบประมาณสนับสนุนการสอนมากขึ้น(f=2) (16) สร้างความชัดเจนในการจัดการศึกษา หมวดยาศึกษาทั่วไป(f=2) (17) ให้มีการประเมินผลการศึกษาเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง(f=2) (18) ให้เป็นไป ตามมาตรฐาน ระเบียบ แนวปฏิบัติ(f=2) (19) ควรจัดระบบอาจารย์พิเศษให้มีคุณภาพ คุณวุฒิ(f=2) (20) การมี ส่วนร่วมในการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน(f=1) (21) จัดอาจารย์ที่มีประสบการณ์(f=1) และ (22) ควรจัด สอนมุ่งให้ได้รับประสบการณ์ตรง สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริง(f=1)

(2) ด้านการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า มีข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนา วิชาการ ในด้านการวิจัย ดังนี้ (1) จัดให้มีการเผยแพร่ผลงานวิจัย(f=9) (2) ส่งเสริมให้นักศึกษาทำวิจัยได้จริง (f=8) (3) ส่งเสริมให้มีการนำผลการวิจัยไปใช้(f=5) (4) พัฒนาบุคลากรด้านการวิจัย(f=4) (5) ส่งเสริมการทำ

วิจัยเพื่อพัฒนาหรือแก้ปัญหาในสถาบัน(f=3) (6) ส่งเสริมการนำนวัตกรรมการวิจัยมาใช้(f=2) (7) ควรแจ้งเวียนข่าวทุนวิจัยให้คณาจารย์ได้ทราบรายละเอียด ไม่ใช่แค่ ติดประกาศ(f=2) (8) ส่งเสริมให้มีที่ปรึกษาการทำวิจัย(f=2) (9) อาจารย์ควรทำวิจัยทุกคนอย่างน้อย 1 เรื่องต่อปี(f=2) (10) จัดสรรงบประมาณอุดหนุนโครงการวิจัยให้เพียงพอ(f=2) (11) ควบคุมคุณภาพงานวิจัย(f=2) (12) ควรเน้นการวิจัย ที่ให้นักศึกษาได้ศึกษาการวิจัยมากกว่านี้(f=1) (13) พัฒนาการบริหารจัดการงานวิจัย(f=1) (14) สร้างเครือข่ายวิจัยที่ขยายในวงกว้าง(f=1) (15) เพิ่มน้ำหนักภาระงานจากการทำวิจัยมากขึ้น(f=1) (16) ส่งเสริมจรรยาบรรณนักวิจัย(f=1) (17) ให้มีการนำวิทยานิพนธ์มาใช้ประกอบการเรียนการสอนมากขึ้น(f=1) และ (18) เพิ่มทุนวิจัย(f=1)

(3) ด้านนักศึกษา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า มีข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาวิชาการ ในด้านนักศึกษา ดังนี้ (1) ให้ทุนการศึกษาเพิ่มขึ้น(f=8) (2) ส่งเสริมการหางาน และติดตามผลการดำเนินงานทำของนักศึกษา(f=8) (3) ประกาศทุนกู้ยืมให้รวดเร็ว(f=7) (4) จัดระบบการรับเข้านักศึกษาให้มีประสิทธิภาพขึ้น(f=6) (5) การจัดสรรทุนให้เป็นธรรม(f=6) (6) กวดขันวินัย และการแต่งกายของนักศึกษา(f=5) (7) จัดกิจกรรมแนะแนว โดยนักศึกษารุ่นพี่ได้ออกแนะนารุ่นน้อง(f=4) (8) ส่งเสริมทั้งกิจกรรมโครงการ และงบประมาณให้มากขึ้นและต่อเนื่อง(f=4) (10) ส่งเสริมนักศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ในการเข้าร่วมแข่งขันทักษะในระดับต่าง ๆ(f=3) (11) ปรับปรุงการให้บริการด้านกองทุนของเจ้าหน้าที่(f=3) (12) รับฟังความคิดเห็นของนักศึกษา ให้มีส่วนร่วมมากขึ้น(f=2) (13) จัดให้มีรางวัลยกย่องเชิดชูเกียรติสำหรับนักศึกษา(f=2) (14) ควรกำหนดนโยบายการประกันคุณภาพของบัณฑิต(f=1) (15) ควรส่งเสริมการมีงานทำของบัณฑิต(f=1) (16) ให้มีการจัดกิจกรรมร่วมกันของนักศึกษาทั้งมหาวิทยาลัยให้มากกว่านี้(f=1) (17) ควรจัดสวัสดิการนักศึกษาให้เท่าเทียมกันกับบางสาขา(f=1) (18) ให้มีการติดตาม ประเมินผลการให้ทุนอย่างต่อเนื่อง(f=1) (19) ลดการออกกลางคันของนักศึกษา(f=1) และ (20) ให้มีกิจกรรมนักศึกษาทุกสัปดาห์ที่มีสาระมุ่งพัฒนานักศึกษา(f=1)

(4) ด้านคณาจารย์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า มีข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาวิชาการ ในด้านคณาจารย์ ดังนี้ (1) จัดอาจารย์สอนให้ตรงความชำนาญและสาขาที่สำเร็จการศึกษา(f=21) (2) ส่งเสริมให้อาจารย์มีจรรยาบรรณในวิชาชีพ(f=12) (3) พัฒนาทักษะการสอนของคณาจารย์ให้สูงขึ้น(f=8) (4) ควรเพิ่มอาจารย์ให้มากขึ้นกับสัดส่วนนักศึกษา(f=8) (5) อาจารย์ควรมีวุฒิการศึกษาปริญญาโทขึ้นไป(f=6) (6) ควรตรงเวลาในการสอน และการส่งผลการเรียน(f=5) (7) ส่งเสริมคณาจารย์ในการทำผลงานทางวิชาการ(f=4) (8) ส่งเสริมให้คณาจารย์ได้ศึกษาต่อในสาขาที่ขาดแคลน(f=4) (9) ให้มีการคัดสรรอาจารย์ที่มีคุณภาพ(f=3) (10) ประเมินการสอนของอาจารย์(f=1) (11) นำการวิจัยมาใช้พัฒนาคณาจารย์(f=1) (12) จัดระบบให้อาจารย์ที่ปรึกษาได้ทำหน้าที่อย่างแท้จริง(f=1)

(5) ด้านการบริหารจัดการ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า มีข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาวิชาการ ในด้านการบริหารจัดการ ดังนี้ (1) ควรจัดให้มีระบบโปรแกรมการลงทะเบียนทางคอมพิวเตอร์(f=10) (2) การประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึง(f=8) (3) ควรจัดสรรงบประมาณด้านวิชาการให้มากกว่านี้(f=6) (4) ค่าปรับการลงทะเบียนซ้ำและแพงเกินไป(f=6) (5) ค่าเล่าเรียนแพง(f=6) (6) จัดสรรบุคลากรให้เพียงพอและเหมาะสม

ไม่ล้นงาน(f=6) (7) ควรจัดบริการแจ้งผลการเรียนหลายครั้งกว่านี้(f=5) (8) พัฒนาโครงสร้างบริหารวิชาการให้ส่งเสริมความเป็นเลิศด้านวิชาการ(f=3) (9) คัดเลือกผู้บริหารวิชาการในทุกระดับที่มีความสามารถเหมาะสม(f=3) (10) ควรมีแผนพัฒนาบุคลากรทั้งระยะสั้นและระยะยาว(f=3) (11) พัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของคณาจารย์และผู้บริหารทุกระดับ(f=3) (12) การประชาสัมพันธ์ให้ต่อเนื่อง(f=3) (13) ที่จอดรถไม่สะดวกไม่มีร่มเงา(f=3) (14) การบริการวิชาการให้รวดเร็วทันสมัย(f=2) (15) การเปิดสอนให้หลักสูตรได้มาตรฐานก่อนเปิด(f=2) (16) ให้มีการจัดการภาระงานของอาจารย์และบุคลากรที่ชัดเจน(f=2) (17) ส่งเสริมให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดสรรงบประมาณ(f=2) (18) ส่งเสริมการทำงานเป็นทีม(f=1) (19) เปิดบริการวิชาการให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น(f=1) (20) การบริหารงบประมาณให้มีทิศทางที่เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาวิชาการมากกว่านี้(f=1) (21) ควรให้ความสำคัญกับคุณภาพและมาตรฐานด้านวิชาการให้มากขึ้น ทั้งในด้านบุคลากรงบประมาณ และการจัดการเรียนการสอน(f=1) (22) บริหารงบประมาณให้ตรงตามแผนงาน โครงการ(f=1) (23) ควรมีเอกสารหรือสารสนเทศของสถาบัน หรือองค์ความรู้ใหม่ๆบริการนักศึกษา(f=1) (24) การจัดการทางการเงินให้คล่องตัวและต่อเนื่อง(f=1) (25) ควรสนับสนุนการทำผลงานทางวิชาการ(f=1) (26) จัดรางวัลสูงใจและการยกย่องเชิดชูเกียรติ(f=1) (27) สร้างความภาคภูมิใจในสถาบัน(f=1) (28) การลดขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ซ้ำซ้อนลง(f=1) (29) การนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารสำนักงานและการบริการ(f=1) (30) การกำหนดปฏิทินการศึกษาให้ชัดเจน(f=1) (31) ค่าอื่นที่จ่ายเพิ่มควรจัดบริการนักศึกษาให้คุ้มค่า(f=1) (32) โครงสร้างบริหารวิชาการยังไม่ชัดเจน(f=1) และ (33) รดรับส่งนักศึกษาด่วน(f=1)

(6) ด้านแหล่งเรียนรู้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า มีข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาวิชาการ ในด้านแหล่งเรียนรู้ ดังนี้ (1) ควรจัดให้มีแหล่งฝึกปฏิบัติจริง ห้องปฏิบัติการเฉพาะด้านภายในสถาบัน ก่อนออกฝึกนอกสถาบัน(f=12) (2) จัดให้มีบริการคอมพิวเตอร์ในสถานที่ต่าง ๆ ของสถาบัน(f=8) (3) ควรให้มีห้องสมุดประจำสาขามากขึ้น(f=6) (4) ให้เปิดบริการก่อนเข้าเรียน พักเที่ยง และขยายการบริการห้องสมุดถึง 18.00 น.(f=5) (5) ควรจัดให้มีอาคารเรียนประจำคณะ(f=5) (6) จัดมุม จัดชั้นตำราในห้องสมุดให้เข้าชั้นเป็นระบบ(f=4) (7) ให้เน้นการจัดภูมิทัศน์และบรรยากาศที่เอื้อต่อการศึกษา(f=3) (8) ควรขยายการบริการห้องสมุดชั้น 3 (f=3) (9) ควรจัดห้องเรียนให้เป็นห้องเรียนแห่งเทคโนโลยี(f=3) (10) ให้มีห้อง study สำหรับบัณฑิตศึกษา และนักศึกษาปริญญาตรีที่เหมาะสม(f=2) (11) ห้องเรียนร้อน ให้เพิ่มพัดลม(f=1) (12) จัดแหล่งข้อมูลสารสนเทศบริการที่หลากหลาย(f=1) และ (13) ควรจัดให้มีการใช้แหล่งเรียนรู้ร่วมกันได้(f=1)

(7) ด้านหลักสูตร

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า มีข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาวิชาการ ในด้านหลักสูตร ดังนี้ (1) ควรให้มีการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย(f=10) (2) พัฒนาหลักสูตรให้ได้มาตรฐาน(f=6) (3) จัดหลักสูตรให้ถูกต้อง(f=5) (4) ให้มีเอกสารประกอบการสอนทุกวิชา(f=4) (5) พัฒนาการบริหารหลักสูตรให้ดียิ่งขึ้น(f=3) (6) จัดทำเอกสารหลักสูตร คู่มือและเอกสารประกอบหลักสูตรของสถาบันขึ้นใช้บริการเอง(f=3) (7) เร่งปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรที่มีใบประกอบวิชาชีพให้ผ่านโดยเร็ว(f=3) (8) เปิดหลักสูตรที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาของท้องถิ่น(f=3) (9) เปิดรับนักศึกษาในหลักสูตรที่ได้ผ่านเกณฑ์มาตรฐานแล้ว(f=2) (10) ให้คณาจารย์มีความรู้ความสามารถในการบริหารหลักสูตร(f=2) (11) คณาจารย์

ประจำหลักสูตรออกนิเทศจริง ด้วยตนเอง(f=1) (12) ควรลดวิชา P คุณสมบัติตามหลักสูตรลง(f=1) (13) เปิดหลักสูตรที่สอดคล้องกับเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของผู้เรียน(f=1) (14) เพิ่มศักยภาพอาจารย์ประจำหลักสูตร(f=1)

(8) ด้านสื่อ นวัตกรรม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า มีข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาวิชาการ ในด้านสื่อ นวัตกรรม ดังนี้ (1) ปริมาณเอกสารตำรา งานวิจัยมีจำนวนน้อย ไม่เพียงพอไม่ทันสมัย(f=22) (2) จัดให้มีสื่อและเครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่ทันสมัย(f=16) (3) ควรให้มีสื่อและนวัตกรรมประกอบการสอนที่มากกว่านี้(f=10) (4) ปรับปรุงและพัฒนาบุคลากรในการให้บริการห้องสมุดที่ดี มีใบหน้าที่ยิ้มแย้มแจ่มใส(f=7) (5) คอมพิวเตอร์ในห้องสมุดไม่เพียงพอ(f=6) (6) การจัดหาสื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของคณาจารย์และนักศึกษา(f=3) (7) จัดให้มีไมโครโฟนและเครื่องฉายทุกห้อง(f=1) (8) การจัดบริการด้าน IT ไม่มีประสิทธิภาพ(f=1) (9) จัดให้มีระบบ e-Learning(f=1) (10) ตำราสาขาเฉพาะด้านระดับบัณฑิตศึกษายังขาดแคลน(f=1) (11) จัดให้มีหน่วยงานกลางในการผลิต การพัฒนาสื่อและนวัตกรรมด้านการเรียนการสอน(f=1) (12) การบริการ การจัดเตรียมห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์พร้อมใช้งาน(f=1) (13) ควรขยายเครือข่ายอินเทอร์เน็ตไร้สายทุกชั้น ทุกอาคาร(f=1) (14) ควรให้บริการเครื่องพิมพ์งานไว้บริการในสถาบัน(f=1) (15) ควรให้มีการประเมินการดำเนินการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศให้เกิดคุณภาพต่อการบริการสู่ระดับภูมิภาค สาทล(f=1)

(9) ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอื่นๆ

จากแบบสอบถามแบบปลายเปิด ที่เปิดให้ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถเขียนแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมได้ข้อมูล ดังนี้ (1) ห้องน้ำไม่สะอาด ควรมีกระดาดชำระให้บริการ(f=5) (2) ที่จอดรถไม่เพียงพอ(f=5) (3) ให้มีเสียงตามสายบริการการจอดรถ บริการข่าวสารกิจกรรม (4) นักศึกษาต่าง ๆ ช่วงพักเที่ยง(f=3) (5) บริการลิฟท์บกพร่อง ชำรุดนาน(f=2) (6) ให้จัดรับปริญญาที่ชัยภูมิ(f=1) และ (7) อาหารที่โรงอาหารไม่อร่อย ควรปรับปรุงด้วย(f=1)

2.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการสนทนากลุ่มเป้าหมาย

จากการสนทนากลุ่มเป้าหมาย(focus group discussion) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาเป้าหมายและแนวทางการพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ทั้งในภาพรวมของการพัฒนาวิชาการ และในแต่ละองค์ประกอบของการพัฒนาวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย ด้านการเรียนการสอน ด้านการวิจัย ด้านนักศึกษา ด้านคณาจารย์ ด้านการบริหาร ด้านแหล่งเรียนรู้ ด้านหลักสูตร และด้านสื่อ นวัตกรรม โดยดำเนินการในวันที่ 13 สิงหาคม 2551 ระหว่างเวลา 13.30-16.15 น. กลุ่มเป้าหมายในการสนทนากลุ่มครั้งนี้ จำนวน 11 คน ประกอบด้วย ประกอบด้วยกรรมการสภามหาวิทยาลัย อธิการบดี รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ คณบดีคณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ผู้อำนวยการสถานบัณฑิตศึกษา ผู้อำนวยการสำนักงานอธิการบดี ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานและประกันคุณภาพ ตัวแทนประธานโปรแกรมวิชา ตัวแทนอาจารย์ประจำ ตัวแทนบุคลากรสายสนับสนุน ตัวแทนนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา และตัวแทนนักศึกษาระดับปริญญาตรี (ภาพที่ 12)

ภาพที่ 12 แสดงบรรยากาศการสนทนากลุ่มตัวแทนผู้บริหาร อาจารย์ เจ้าหน้าที่ และนักศึกษา

จากการสนทนากลุ่มได้ผลสรุปเป็นจุดประสงค์และแนวทางการพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ในการสนทนากลุ่ม ดังนี้

2.3.1 ด้านการเรียนการสอน

จากการสนทนากลุ่มเป้าหมายได้ผลสรุปเป็นจุดประสงค์หรือแนวทางการพัฒนาวิชาการในองค์ประกอบด้านการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ จากการสนทนากลุ่ม ดังนี้

2.3.1.1 อาจารย์มีการวางแผนการสอนก่อนดำเนินการสอน โดยให้ส่งเสริมการวางแผน และให้มีการสอนตามแผน ตามคำสนทนา ดังนี้

...ให้มีกลไกในการพัฒนาการสอน สอนตามแผนที่วางไว้... (ผดุง เพชรสุข, 13 สิงหาคม 2551), ...เตรียมการสอนให้มีความน่าสนใจในการเรียนการสอน ให้เป็นรูปธรรม ให้นักศึกษาเกิดความสนใจในการเรียน และก่อให้เกิด การเรียนรู้ที่ดี (แพรวนภา บานสันเทียะ, 13 สิงหาคม 2551), และ ...อาจารย์ไม่สนใจการสอนในภาคปฏิบัติเท่าที่ควร ...ควรจะมีการเตรียมตัวในการสอนมากกว่านี้... (สมปอง สุวรรณงูมา, 13 สิงหาคม 2551)

2.3.1.2 อาจารย์ผู้สอนมีการวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับหลักสูตรและเนื้อหาในวิชา ตามคำสนทนา ดังนี้ “... การวัดและประเมินผลให้มีความตรงกับที่อาจารย์สอน ตรงหลักสูตรตรงเนื้อหาวิชาด้วย...” (ผดุง เพชรสุข, 13 สิงหาคม 2551), “... มีกฎเกณฑ์กติกาที่ชัดเจนในการจัดการเรียนการสอน ร่วมกัน...” (สมปอง สุวรรณงูมา, 13 สิงหาคม 2551)

2.3.1.3 อาจารย์ผู้สอนมีทักษะ เทคนิค วิธีการสอนที่น่าสนใจ สามารถเชื่อมโยงผู้การนำไปใช้ในสภาพที่แท้จริงได้ ดังคำสนทนา ดังนี้

... การสอนให้มีความน่าสนใจในการเรียนการสอน ให้เป็นรูปธรรม ให้นักศึกษาเกิดความสนใจในการเรียน และก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่ดี

...ให้เพิ่มการเชื่อมโยงสู่การนำไปใช้ได้จริง (แพรวนภา บานสันเทียะ, 13 สิงหาคม 2551), ...การสอนที่เน้นทักษะด้านต่างๆที่ให้นักศึกษาสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้เอง ... การเรียนการสอนที่เน้นการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้... (พิชัย ละแมนชัย, 13 สิงหาคม 2551), ...สอนให้นักศึกษาพัฒนาความรู้ตนเองให้มีความรู้และทักษะที่เท่าเทียมได้ (ผดุง เพชรสุข, 13 สิงหาคม 2551) และ ...อาจารย์ผู้สอนยังขาดประสบการณ์ในการถ่ายทอด ... อีกทั้งยังขาดกิจกรรมเสริมสำหรับนักศึกษาที่นอกเหนือจากการเรียนปกติแล้ว” (สวาสดี พรรณา, 13 สิงหาคม 2551)

2.3.1.4 มีบรรยากาศทางการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักศึกษา ตามคำสนทนา ดังนี้

... รากเหง้าของปัญหา สาเหตุที่มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิไม่มีการพัฒนาวิชาการเท่าที่ควร คือ ... ไม่มีความตั้งใจในการสอน ... บรรยากาศทางวิชาการไม่เกิดเช่น ไม่มีการจัดวิพากษ์ทางวิชาการเท่าที่ควร ทำให้บรรยากาศทางวิชาการไม่เกิด... (สมนึก ขวัญเมือง, 13 สิงหาคม 2551), ... การเรียนการสอนที่เน้นการจัดสภาพแวดล้อมทาง การเรียนรู้... (พิชัย ละแมนชัย, 13 สิงหาคม 2551) และ ... การเข้าสอนตรงเวลา มีกฎเกณฑ์กติกาที่ชัดเจนในการจัดการเรียนการสอนร่วมกัน...อยากเห็นภาพของอาจารย์แต่ละท่านร่วมรับผิดชอบดูแลนักศึกษาไม่ใช่เพียงแค่ทำหน้าที่สอนเพียงอย่างเดียว (สมปอง สุวรรณธูมา, 13 สิงหาคม 2551)

2.3.2 ด้านการวิจัย

จากการสนทนากลุ่มเป้าหมายได้ผลสรุปเป็นจุดประสงค์หรือแนวทางการพัฒนาวิชาการในองค์ประกอบด้านการวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ จากการสนทนากลุ่ม ดังนี้

2.3.2.1 อาจารย์มีทักษะและศักยภาพทางการวิจัย ตามคำสนทนา ดังนี้ “...ส่งเสริมความเข้าใจในการทำวิจัยของอาจารย์...” (ผดุง เพชรสุข, 13 สิงหาคม 2551)

2.3.2.2 มีการวิจัยในกระบวนการเรียนการสอนมากขึ้น ตามคำสนทนา ดังนี้ “...ในปัจจุบันการทำวิจัยในชั้นเรียนยังไม่ได้ได้รับความสนใจจากอาจารย์ผู้สอนเท่าที่ควร จึงอยากให้มีการเน้นการทำวิจัยในชั้นเรียนให้มากขึ้น...” (ผดุง เพชรสุข, 13 สิงหาคม 2551)

2.3.2.3 มีแผนในการจัดสรรทุนสนับสนุนการวิจัยที่ชัดเจน ตามคำสนทนา ดังนี้ “...ให้มีการจัดสรรทุนวิจัยในชั้นเรียนให้เพียงพอและมีความชัดเจน...” (ผดุง เพชรสุข, 13 สิงหาคม 2551)

2.3.3 ด้านนักศึกษา

จากการสนทนากลุ่มเป้าหมายได้ผลสรุปเป็นจุดประสงค์ และแนวทางการพัฒนาวิชาการ ในองค์ประกอบด้านนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ จากการสนทนากลุ่ม ดังนี้

2.3.3.1 จัดกิจกรรมโครงการส่งเสริมและพัฒนาคุณลักษณะของนักศึกษาให้มากขึ้น และต่อเนื่อง ตามคำสนทนา ดังนี้

... อีกทั้งยังขาดกิจกรรมเสริมสำหรับนักศึกษาที่นอกเหนือจากการเรียนปกติแล้ว (สวาสดี พรรณา, 13 สิงหาคม 2551), ... ให้มีกิจกรรมเสริมพัฒนาคุณลักษณะของนักศึกษาให้มากเพราะมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ไม่มีโอกาสที่จะได้คัดเลือกนักศึกษา... (ผดุง เพชรสุข, 13 สิงหาคม 2551), และ ... ส่งเสริมกิจกรรมการแสดงออกให้มาก (เร่งเจริญ ชำนาญบริรักษ์, 13 สิงหาคม 2551)

2.3.3.2 นักศึกษามีบทบาทในการจัดกิจกรรมนักศึกษามากขึ้น ตามคำสนทนา ดังนี้ “... ส่งเสริมบทบาทของนักศึกษาในการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะ ... ส่งเสริมกิจกรรมการแสดงออกให้มาก” (เร่งเจริญ ชำนาญบริรักษ์, 13 สิงหาคม 2551)

2.3.4 ด้านคณาจารย์

จากการสนทนากลุ่มเป้าหมาย ได้ผลสรุปเป็นจุดประสงค์ หรือแนวทางการพัฒนาวิชาการ ในองค์ประกอบด้านคณาจารย์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ จากการสนทนากลุ่ม ดังนี้

2.3.4.1 มีจำนวนอาจารย์ที่มีคุณวุฒิ และประสบการณ์ที่เพียงพอ ตามคำสนทนา ดังนี้ คือ

... อยากเห็นภาพของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ มีอาจารย์ผู้สอนที่มีศักยภาพเป็นของเราเองโดยไม่ต้องอาศัยศักยภาพจากที่อื่น (สวาสดี พรรณา, 13 สิงหาคม 2551), และ ... ในส่วนคุณภาพอาจารย์ก็ต้องมีสัดส่วนของอาจารย์ระดับปริญญาเอก อาจารย์ที่มีตำแหน่งทางวิชาการ และอาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการสอนเพิ่มขึ้น ... (พิชัย ละแมนชัย, 13 สิงหาคม 2551)

2.3.4.2 มีแผนพัฒนาศักยภาพทางวิชาการของบุคลากรที่ชัดเจน มีทุนสนับสนุนการศึกษาต่อและการฝึกอบรมพัฒนา ดังคำสนทนา ดังนี้

... ให้จัดทุนศึกษาต่อ ของอาจารย์ โดยระบุให้ชัดเจนว่า ทุนศึกษาต่อในสาขาใดบ้าง จำนวนกี่ทุน จำนวนเงินทุนต่อปีและรายละเอียดทั้งหมดของทุนการศึกษา... (สมปอง สุวรรณภูมา, 13 สิงหาคม 2551), ... ไม่มีความชัดเจนในการบริหารวิชาการด้านคณาจารย์... (เร่งเจริญ ชำนาญบริรักษ์, 13 สิงหาคม 2551), ... ส่งเสริมความเข้าใจในบทบาทที่แท้จริงของอาจารย์... (ผดุง เพชรสุข, 13 สิงหาคม 2551), ... ให้อาจารย์มีความรับผิดชอบ (เร่งเจริญ ชำนาญบริรักษ์, 13 สิงหาคม 2551), ... อาจารย์มีความภาคภูมิใจในวิชาชีพ... (สมนึก ขวัญเมือง, 13 สิงหาคม 2551), และ ... อาจารย์ผู้สอนยังขาดประสบการณ์ในการถ่ายทอด และไม่มีความรักในวิชาชีพ... (สวาสดี พรรณา, 13 สิงหาคม 2551)

ดังนี้

2.3.4.3 มีระบบการสรรหาอาจารย์ที่มีความรู้ความสามารถเข้าสอน ดังคำสนทนา

. . . มีการสรรหา หรือการได้มาซึ่งอาจารย์ที่มีการคัดเลือก (ผดุง เพชรสุข, 13 สิงหาคม 2551), . . . อาจารย์ผู้สอนยังขาดประสบการณ์ในการถ่ายทอด...(สวาสดี พรณา, 13 สิงหาคม 2551), . . . ยังขาดประสบการณ์ในการสอน. . . (เร้งเจริญ ชำนาญบริรักษ์, 13 สิงหาคม 2551), . . . ยังมีให้เจ้าหน้าที่ไปสอนแทน (สมปอง สุวรรณภุมมา, 13 สิงหาคม 2551), และ . . . อาจารย์ผู้สอนยังขาดประสบการณ์ในการถ่ายทอดและไม่มีความรักในวิชาชีพ (สวาสดี พรณา, 13 สิงหาคม 2551)

2.3.5 ด้านการบริหารจัดการ

จากการสนทนากลุ่มเป้าหมายได้ผลสรุปเป็นจุดประสงค์หรือแนวทางการพัฒนาวิชาการในองค์ประกอบด้านการบริหารจัดการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ จากการสนทนากลุ่ม ดังนี้

2.3.5.1 มีโครงสร้างการบริหารจัดการที่เอื้อต่อการพัฒนาวิชาการของสถาบัน ตามคำสนทนา ดังนี้

. . . ควรมีการจัดโครงสร้างการบริหารให้ชัดเจน เนื่องจากโครงสร้างไม่ชัดเจน ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องนั้นไม่ทราบถึงบทบาทและความสัมพันธ์ของตนเอง ทำให้การพัฒนาวิชาการไม่เกิด. . . และ โครงสร้างมหาวิทยาลัยให้นำสู่การบริหารจัดการได้ ให้มากกว่าการส่งเสริม. . . (สมนึก ขวัญเมือง, 13 สิงหาคม 2551)

2.3.5.2 มีระเบียบ ข้อบังคับที่เอื้อต่อการบริหารจัดการศึกษา ตามคำสนทนา ดังนี้

“... ความรับผิดชอบและความภาคภูมิใจของอาจารย์ซึ่งอาจจะมีสาเหตุมาจากระบบราชการการปรับปรุงแก้ไขระเบียบข้อบังคับของสถาบันให้เอื้อต่อ ความมั่นคง สวัสดิการของอาจารย์ การแก้ปัญหาตรงส่วนนี้จึงเสนอให้แก้ไขข้อบังคับ” (เร้งเจริญ ชำนาญบริรักษ์, 13 สิงหาคม 2551)

2.3.5.3 มีนักบริหารวิชาการเป็นผู้บริหารในหน่วยงานที่จัดการศึกษาของสถาบัน และสาขาวิชาต่างๆ ตามคำสนทนา ดังนี้ “... ตัวผู้บริหารวิชาการที่เป็นนักบริหารวิชาการหรือยัง? ...” (ผดุง เพชรสุข, 13 สิงหาคม 2551), และ “... อยากให้อาจารย์ผู้สอนมีมติการร่วมกัน...” (สมปอง สุวรรณภุมมา, 13 สิงหาคม 2551)

2.3.5.4 มีความเข้าใจในบทบาทและความพร้อมในการจัดการศึกษาของหน่วยงานที่จัดการศึกษาของสถาบัน ตามคำสนทนา ดังนี้

. . . การจัดการศึกษาที่มีแผนปฏิบัติการจัดการศึกษาที่ชัดเจน เตรียมพร้อมเสมอ (ทศพร พิษะระ, 13 สิงหาคม 2551), . . . บทบาททั้ง 6 ของมหาวิทยาลัยตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ ได้

ดำเนินการครบแล้วหรือยัง?... (ผดุง เพชรสุข, 13 สิงหาคม 2551),
และ... เน้นคุณภาพในทุกๆด้านตามตัวชี้วัดของ ก.พ.ร. (พิชัย
ละแมนชัย, 13 สิงหาคม 2551)

2.3.5.5 ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ ตามคำสนทนา ดังนี้
“...ให้เอาสังคมเป็นตัวตั้งในการกำหนดวิสัยทัศน์สถาบัน... บรรยากาศทางวิชาการไม่เกิด เช่นไม่มีการจัด
วิพากษ์ทางวิชาการเท่าที่ควร ทำให้บรรยากาศทางวิชาการไม่เกิด” (สมนึก ขวัญเมือง, 13 สิงหาคม 2551)

2.3.6 ด้านแหล่งเรียนรู้

จากการสนทนากลุ่มเป้าหมาย ทำให้ได้ผลสรุปเป็นจุดประสงค์หรือแนวทางการพัฒนา
วิชาการในองค์ประกอบด้านแหล่งเรียนรู้ของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ จากการสนทนากลุ่ม คือ สถาบันมี
แหล่งเรียนรู้และสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ตามคำสนทนา ดังนี้ “...ให้เน้นสภาพแวดล้อมทาง
การเรียนรู้... ห้องสมุดมีตำรา เอกสารที่ครอบคลุมเพียงพอในการค้นคว้าของนักศึกษา...” (พิชัย ละแมนชัย,
13 สิงหาคม 2551)

2.3.7 ด้านหลักสูตร

จากการสนทนากลุ่มเป้าหมาย ได้ผลสรุปเป็นจุดประสงค์ หรือแนวทางการพัฒนา
วิชาการ ในองค์ประกอบด้านหลักสูตรของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ จากการสนทนากลุ่ม ดังนี้

2.3.7.1 เปิดสอนในหลักสูตรสาขาวิชาที่ขาดแคลนและเป็นความต้องการทั้งใน
ปัจจุบันและอนาคต ตามคำสนทนากลุ่ม ดังนี้ “...มุ่งที่หลักสูตรวิทยาศาสตร์สุขภาพ ส่วนด้าน
วิศวกรรมศาสตร์อาจจะยังไม่เหมาะเพราะต้องลงทุนสูง...” (พิชัย ละแมนชัย, 13 สิงหาคม 2551)

2.3.7.2 มีการเตรียมพร้อมในการนำหลักสูตรไปใช้ ตามคำสนทนากลุ่ม ดังนี้
“การจัดการเรียนการสอน... ให้มีความสัมพันธ์กับคาบการสอนของอาจารย์ผู้สอน...” (ทศพร พิษะระ, 13
สิงหาคม 2551)

2.3.8 ด้านสื่อ นวัตกรรม

จากการสนทนากลุ่มเป้าหมาย ได้ผลสรุปเป็นจุดประสงค์หรือแนวทางการพัฒนา
วิชาการ ในองค์ประกอบด้านสื่อ นวัตกรรมของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ จากการสนทนากลุ่ม ดังนี้

2.3.8.1 มีระบบฐานข้อมูลและเครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่ทันสมัย เพื่อสนับสนุน
การเรียนการสอน ตามคำสนทนา ดังนี้ “... การนำเอาเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการเรียนการสอน มันคุ้มค่าต่อ
การลงทุน...” (พิชัย ละแมนชัย, 13 สิงหาคม 2551)

2.3.8.2 มีสื่อ นวัตกรรมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งทันสมัยและมี
ความเพียงพอ ตามคำสนทนา ดังนี้

... พัฒนาเทคโนโลยี สื่อการเรียนให้มีความทันสมัย” (ผดุง เพชรสุข,
13 สิงหาคม 2551), และ “... ห้องสมุดมีตำรา เอกสารที่ครอบคลุม
เพียงพอ... สื่อการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ...” (พิชัย
ละแมนชัย, 13 สิงหาคม 2551)

ระยะที่ 2

3. ผลการประชุมเชิงปฏิบัติการร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย

จากผลการศึกษาพหุกรณีในสถาบันอุดมศึกษาทั้ง 5 แห่ง และผลการวิจัยเชิงสำรวจสถาบันของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งสองส่วนมาวิเคราะห์และสังเคราะห์จัดทำเป็นร่างข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการในสถาบันอุดมศึกษา กรณีศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ โดยการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ(stakeholder workshop) ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ซึ่งนำเสนอผลการวิเคราะห์ ดังนี้

3.1 ผลการจัดทำกรอบของร่างข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

จากการพัฒนาร่างข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการในสถาบันอุดมศึกษา กรณีศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ในแต่ละองค์ประกอบของการพัฒนาวิชาการ ได้ผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ (ตารางที่ 3-10)

ตารางที่ 3 แสดงการสังเคราะห์ข้อค้นพบที่สำคัญจากการศึกษาพหุกรณีและการวิจัยเชิงสำรวจสถาบัน เพื่อเป็นร่างข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการ ในด้านการเรียนการสอน

ข้อ	รายการข้อค้นพบที่สำคัญเพื่อการพัฒนา เป็นร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย	แหล่งข้อมูล			
		การวิจัยสำรวจสถาบัน			การศึกษา พหุกรณี
		การ วิจัย เอกสาร	การ วิจัย สำรวจ	การ สนทนา กลุ่ม	
	ด้านการเรียนการสอน				
1	พัฒนาการจัดโครงสร้างหลักสูตรและเนื้อหาสาระวิชา		✓	✓	✓
2	พัฒนาทักษะ เทคนิควิธีและกระบวนการสอนของอาจารย์		✓	✓	
3	พัฒนาการวางแผนการสอน		✓		
4	ส่งเสริมการจัดประสบการณ์ การบูรณาการ คุณธรรม จริยธรรม และการวิจัยในกระบวนการเรียนการสอน	✓	✓		
5	พัฒนาการประเมินผลการศึกษาให้สอดคล้องสภาพจริง	✓	✓	✓	✓
6	ให้มีการวางแผนการสอนล่วงหน้า และสอนตามแผน		✓	✓	
7	พัฒนาอาจารย์ผู้สอนให้มีทักษะ เทคนิค วิธีการสอนที่น่าสนใจ สามารถเชื่อมโยงสู่การนำไปใช้ในสภาพที่แท้จริงได้		✓	✓	
8	เพิ่มคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ยิ่งขึ้น		✓	✓	
9	ให้มีการใช้สื่อ นวัตกรรมที่ทันสมัยในการสอน	✓	✓		✓

ตารางที่ 3 แสดงการสังเคราะห์ข้อค้นพบที่สำคัญจากการศึกษาพหุกรณีและการวิจัยเชิงสำรวจสถาบัน เพื่อเป็นร่างข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการ ในด้านการเรียนการสอน(ต่อ)

ข้อ	รายการข้อค้นพบที่สำคัญเพื่อการพัฒนา เป็นร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย	แหล่งข้อมูล			
		การวิจัยสำรวจสถาบัน			การศึกษา พหุกรณี
		การ วิจัย เอกสาร	การ วิจัย สำรวจ	การ สนทนา กลุ่ม	
10	การจัดอาจารย์และตารางสอนให้ถูกต้องลงตัวล่วงหน้า		✓	✓	
11	การส่งผลการเรียนให้เป็นไปตามกรอบเวลาที่กำหนด		✓	✓	
12	สร้างความชัดเจนในการจัดการศึกษาหมวดวิชาศึกษา ทั่วไป		✓	✓	
13	จัดอาจารย์ผู้สอนให้เหมาะสมในสาขาวิชาที่ชำนาญ	✓	✓	✓	✓
14	ส่งเสริมให้คณาจารย์ประจำและพิเศษมีจรรยาบรรณ ในวิชาชีพ		✓	✓	
15	ให้นักศึกษาได้เรียนรู้นอกสถานที่มากขึ้น	✓	✓	✓	✓
16	ให้มีการนิเทศและประเมินผลการสอนเป็นระยะต่อเนื่อง		✓		
17	ให้มีเนื้อหาสาระในการสอนแต่ละครั้ง			✓	
18	จัดอบรมพัฒนาการสอนให้อาจารย์ก่อนเปิดภาคเรียน		✓	✓	
19	ให้จัดงบประมาณสนับสนุนด้านการสอนมากขึ้น		✓	✓	
20	จัดระบบการคัดสรรอาจารย์พิเศษให้ได้ผู้มีคุณวุฒิและ คุณภาพ		✓	✓	
21	ให้มีการประเมินผลการศึกษาของแต่ละรายวิชาทุกระยะ		✓	✓	
22	กำกับการสอนให้ครบถ้วนตามจำนวน หน่วยกิตที่ กำหนด		✓		

ตารางที่ 4 แสดงการสังเคราะห์ข้อค้นพบที่สำคัญจากการศึกษาพหุกรณีและการวิจัยเชิงสำรวจสถาบัน เพื่อเป็นร่างข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการ ในด้านการวิจัย

ข้อ	รายการข้อค้นพบที่สำคัญเพื่อการพัฒนา เป็นร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย	แหล่งข้อมูล			
		การวิจัยสำรวจสถาบัน			การศึกษา พหุกรณี
		การ วิจัย เอกสาร	การ วิจัย สำรวจ	การ สนทนา กลุ่ม	
	ด้านการวิจัย				
1	เพิ่มปริมาณและคุณภาพของงานวิจัย	✓	✓	✓	✓
2	สนับสนุนการเผยแพร่และนำผลงานวิจัยไปใช้	✓	✓	✓	✓
3	พัฒนาบุคลากรและศักยภาพทางการวิจัย	✓	✓	✓	
4	เพิ่มทุนอุดหนุนการวิจัย		✓	✓	
5	พัฒนาการทำวิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์และการวิจัยใน กระบวนการเรียนการสอน		✓	✓	
6	จัดให้มีการเผยแพร่ผลงานวิจัยของสถาบัน		✓	✓	✓
7	ส่งเสริมการทำวิจัยของนักศึกษา		✓	✓	
8	ส่งเสริมให้มีการนำผลการวิจัยไปใช้		✓		
9	พัฒนางานวิจัยและงานสร้างสรรค์ของอาจารย์	✓	✓	✓	✓
10	ส่งเสริมการทำวิจัยเพื่อพัฒนาหรือแก้ปัญหาในสถาบัน	✓	✓		
11	ส่งเสริมการนำนวัตกรรมการวิจัยมาใช้		✓		
12	แจ้งเวียนข่าวทุนวิจัยให้คณาจารย์ได้ทราบโดยทั่วถึง		✓		
13	ส่งเสริมให้มีที่ปรึกษาการทำวิจัย			✓	
14	กำหนดให้อาจารย์ทำวิจัยอย่างน้อย 1 เรื่องต่อปีต่อคน			✓	
15	กำหนดให้บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษามีทักษะการวิจัย	✓	✓		
16	พัฒนาระบบการบริหารจัดการงานวิจัย	✓	✓		✓
17	สร้างเครือข่ายการวิจัยให้ขยายในวงกว้าง		✓		✓
18	เพิ่มน้ำหนักภาระงานจากการทำวิจัยมากขึ้น		✓	✓	✓
19	ให้มีการนำวิทยานิพนธ์มาใช้ประกอบการเรียนการสอน มากขึ้น		✓	✓	
20	ส่งเสริมจรรยาบรรณนักวิจัย		✓	✓	

ตารางที่ 5 แสดงการสังเคราะห์ข้อค้นพบที่สำคัญจากการศึกษาพหุกรณีและการวิจัยเชิงสำรวจสถาบัน เพื่อเป็นร่างข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการในด้านนักศึกษา

ข้อ	รายการข้อค้นพบที่สำคัญเพื่อการพัฒนา เป็นร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย	แหล่งข้อมูล			
		การวิจัยสำรวจสถาบัน			การศึกษา พหุกรณี
		การ วิจัย เอกสาร	การ วิจัย สำรวจ	การ สนทนา กลุ่ม	
	ด้านนักศึกษา				
1	จัดทุน สวัสดิการ การแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือ นักศึกษาให้มากขึ้น		✓	✓	✓
2	ส่งเสริมการได้งานทำ การศึกษาต่อ และความพึงพอใจ ของผู้ใช้บัณฑิต	✓	✓		✓
3	มีระบบคัดเลือกเข้าเป็นนักศึกษาที่มีประสิทธิภาพกว่านี้		✓	✓	✓
4	เน้นการจัดกิจกรรมการพัฒนาคุณลักษณะอันพึง ประสงค์ของนักศึกษา	✓	✓	✓	✓
5	จัดรวบรวมรางวัลและเกียรติยศที่บัณฑิตหรือศิษย์เก่า ได้รับในระดับชาติ/นานาชาติ	✓	✓		✓
6	ให้ทุนการศึกษาแก่นักศึกษาที่ด้อยโอกาสเพิ่มขึ้น		✓		
7	ปรับปรุงการประกาศทุนกู้ยืมให้สะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้น		✓		
8	จัดระบบการรับเข้านักศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น		✓	✓	✓
9	จัดระบบการจัดสรรทุนการศึกษาที่เป็นธรรม		✓		
10	เพิ่มความเคร่งครัดวินัย และการแต่งกายของนักศึกษา			✓	✓
11	จัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักศึกษาได้ออกแนะแนวนักเรียน รุ่นน้อง		✓		
12	ส่งเสริมทั้งกิจกรรมโครงการ และงบประมาณด้าน นักศึกษาให้มากขึ้นและต่อเนื่อง		✓	✓	
13	ส่งเสริมนักศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ในการเข้าร่วมแข่งขัน ทักษะวิชาการในระดับต่าง ๆ		✓	✓	✓
14	ปรับปรุงการให้บริการด้านกองทุนของเจ้าหน้าที่		✓		
15	จัดกิจกรรมที่นักศึกษามีส่วนร่วมคิดร่วมปฏิบัติมากขึ้น	✓	✓	✓	
16	จัดให้มีรางวัลยกย่องเชิดชูเกียรติสำหรับนักศึกษามากขึ้น		✓	✓	
17	กำหนดให้มีนโยบายการประกันคุณภาพของบัณฑิต	✓			✓

ตารางที่ 5 แสดงการสังเคราะห์ข้อค้นพบที่สำคัญจากการศึกษาพหุกรณีและการวิจัยเชิงสำรวจสถาบัน เพื่อเป็นร่างข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการในด้านนักศึกษา (ต่อ)

ข้อ	รายการข้อค้นพบที่สำคัญเพื่อการพัฒนา เป็นร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย	แหล่งข้อมูล			
		การวิจัยสำรวจสถาบัน			การศึกษา พหุกรณี
		การ วิจัย เอกสาร	การ วิจัย สำรวจ	การ สนทนา กลุ่ม	
18	ให้มีการจัดกิจกรรมร่วมกันของนักศึกษาทั้งมหาวิทยาลัยให้มากยิ่งขึ้น		✓		
19	จัดสวัสดิการนักศึกษาให้เท่าเทียมกันกับบางสาขา		✓		
20	ช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส ลดการออกกลางคันของนักศึกษา		✓		✓
21	จัดศูนย์สวัสดิการบริการนักศึกษาที่มีทั้งธนาคาร ไปรษณีย์ ร้านค้าสหกรณ์ ศูนย์อาหาร ยิมเนเซียม ห้องพยาบาล ห้องประชุม ร้านสะดวกซื้อ ฯลฯ		✓	✓	✓

ตารางที่ 6 แสดงการสังเคราะห์ข้อค้นพบที่สำคัญจากการศึกษาพหุกรณีและการวิจัยเชิงสำรวจสถาบัน เพื่อเป็นร่างข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการในด้านคณาจารย์

ข้อ	รายการข้อค้นพบที่สำคัญเพื่อการพัฒนา เป็นร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย	แหล่งข้อมูล			
		การวิจัยสำรวจสถาบัน			การศึกษา พหุกรณี
		การ วิจัย เอกสาร	การ วิจัย สำรวจ	การ สนทนา กลุ่ม	
	ด้านคณาจารย์				
1	เพิ่มจำนวน คุณวุฒิ คุณสมบัติและประสบการณ์ของอาจารย์	✓	✓	✓	✓
2	ส่งเสริมคุณธรรมและจรรยาบรรณในวิชาชีพ		✓	✓	
3	พัฒนากลไกการพัฒนาอาจารย์	✓	✓	✓	✓
4	ส่งเสริมระบบสวัสดิการและสวัสดิภาพ		✓	✓	✓
5	ส่งเสริมการกำหนดตำแหน่ง ผลงานทางวิชาการ และรางวัลเกียรติยศชื่อเสียง	✓	✓	✓	✓
6	จัดอาจารย์สอนให้ตรงความชำนาญและคุณวุฒิ		✓	✓	✓

ตารางที่ 6 แสดงการสังเคราะห์ข้อค้นพบที่สำคัญจากการศึกษาพหุกรณีและการวิจัยเชิงสำรวจสถาบัน เพื่อเป็นร่างข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการในด้านคณาจารย์ (ต่อ)

ข้อ	รายการข้อค้นพบที่สำคัญเพื่อการพัฒนา เป็นร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย	แหล่งข้อมูล			
		การวิจัยสำรวจสถาบัน			การศึกษา พหุกรณี
		การ วิจัย เอกสาร	การ วิจัย สำรวจ	การ สนทนา กลุ่ม	
	ด้านคณาจารย์				
7	พัฒนาทักษะการสอนของคณาจารย์ให้สูงขึ้น		✓	✓	
8	มีระบบการสรรหาอาจารย์ที่มีความรู้ความสามารถ		✓		
9	พัฒนาอาจารย์ให้มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป			✓	
10	พัฒนาอาจารย์ให้ตรงต่อเวลาในการสอน และการส่งผลการเรียน		✓	✓	
11	ส่งเสริมสนับสนุนการทำผลงานทางวิชาการ	✓	✓	✓	✓
12	ส่งเสริมคณาจารย์ได้ศึกษาต่อในสาขาที่ขาดแคลน		✓	✓	
13	ประเมินผลการสอนของอาจารย์อย่างต่อเนื่อง		✓		
14	นำผลการวิจัยมาใช้พัฒนาคณาจารย์		✓		
15	จัดระบบให้อาจารย์ที่ปรึกษาได้ทำหน้าที่อย่างแท้จริง		✓	✓	

ตารางที่ 7 แสดงการสังเคราะห์ข้อค้นพบที่สำคัญจากการศึกษาพหุกรณีและการวิจัยเชิงสำรวจสถาบัน เพื่อเป็นร่างข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการในด้านการบริหารจัดการ

ข้อ	รายการข้อค้นพบที่สำคัญเพื่อการพัฒนา เป็นร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย	แหล่งข้อมูล			
		การวิจัยสำรวจสถาบัน			การศึกษา พหุกรณี
		การ วิจัย เอกสาร	การ วิจัย สำรวจ	การ สนทนา กลุ่ม	
	ด้านการบริหารจัดการ				
1	ปรับปรุงการกำหนดโครงสร้างการบริหารวิชาการให้มีประสิทธิภาพส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการ		✓	✓	✓
2	ปรับปรุงการบริการวิชาการให้สะดวกรวดเร็ว		✓	✓	✓
3	ปรับปรุงการบริหารทรัพยากรบุคคลให้เกิดความคุ้มค่า		✓	✓	
4	พัฒนาการประกันคุณภาพการจัดการศึกษา	✓	✓	✓	✓

ตารางที่ 7 แสดงการสังเคราะห์ข้อค้นพบที่สำคัญจากการศึกษาพหุกรณีและการวิจัยเชิงสำรวจสถาบัน
เพื่อเป็นร่างข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการในด้านการบริหารจัดการ (ต่อ)

ข้อ	รายการข้อค้นพบที่สำคัญเพื่อการพัฒนา เป็นร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย	แหล่งข้อมูล			
		การวิจัยสำรวจสถาบัน			การศึกษา พหุกรณี
		การ วิจัย เอกสาร	การ วิจัย สำรวจ	การ สนทนา กลุ่ม	
5	ปรับปรุงระบบการจัดการทางการเงินและแผน งบประมาณ	✓	✓	✓	
6	จัดให้มีระบบโปรแกรมการลงทะเบียนทางคอมพิวเตอร์		✓	✓	✓
7	มีแผนพัฒนาศักยภาพทางวิชาการของบุคลากรที่ชัดเจน			✓	
8	ปรับปรุงการประชาสัมพันธ์สถาบันในรูปแบบที่ หลากหลาย		✓		
9	จัดสรรงบประมาณด้านวิชาการให้มากกว่านี้		✓		
10	เร่งปรับปรุงประสิทธิภาพของการปฏิบัติราชการตาม นโยบายของรัฐบาล	✓			
11	เสริมสร้างความภาคภูมิใจในสถาบัน			✓	✓
12	ลดค่าธรรมเนียมการศึกษาภาคปกติ		✓		
13	ปรับปรุงระเบียบ ข้อบังคับที่เอื้อต่อการบริหารจัดการ การศึกษา			✓	
14	พัฒนาระบบการติดตาม การประเมินผลงานโครงการ ต่าง ๆ และนำผลมาใช้ในการพัฒนา	✓	✓		
15	จัดสรรบุคลากรให้เพียงพอ เหมาะสมภาระงาน และ ไม่ล้นงาน		✓	✓	
16	จัดให้มีจุดบริการแจ้งผลการเรียนในอาคารเรียนต่างๆ		✓		
17	คัดเลือกแต่งตั้งผู้บริหารวิชาการที่มีความสามารถ เหมาะสมในทุกระดับ		✓	✓	
18	มีการวางแผนพัฒนาบุคลากรทั้งระยะสั้นและระยะยาว			✓	
19	พัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของคณาจารย์และผู้บริหาร ทุกระดับ		✓	✓	
20	ปรับลดขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ซ้ำซ้อนลง	✓	✓		✓
21	ให้มีการนำระบบ MIS มาใช้ในการบริหารจัดการ และ การให้บริการ	✓	✓	✓	✓

ตารางที่ 7 แสดงการสังเคราะห์ข้อค้นพบที่สำคัญจากการศึกษาพหุกรณีและการวิจัยเชิงสำรวจสถาบัน
เพื่อเป็นร่างข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการในด้านการบริหารจัดการ (ต่อ)

ข้อ	รายการข้อค้นพบที่สำคัญเพื่อการพัฒนา เป็นร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย	แหล่งข้อมูล			
		การวิจัยสำรวจสถาบัน			การศึกษา พหุกรณี
		การ วิจัย เอกสาร	การ วิจัย สำรวจ	การ สนทนา กลุ่ม	
22	ให้มีการเปิดสอนในหลักสูตรที่ได้มาตรฐาน	✓	✓	✓	✓
23	ให้มีการจัดการภาระงานของอาจารย์และบุคลากรที่เหมาะสมชัดเจน		✓		✓
24	ส่งเสริมให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดสรรงบประมาณ		✓		
25	จัดบริการวิชาการให้สอดคล้องความต้องการของ ท้องถิ่น	✓	✓		✓
26	การบริหารแผนและงบประมาณให้เอื้อต่อการพัฒนา วิชาการมากยิ่งขึ้น		✓	✓	
27	การปรับปรุงการให้บริการทางการเงินที่สะดวกและ คล่องตัว		✓		
28	ให้ความสำคัญกับคุณภาพและมาตรฐานด้านวิชาการให้ มากขึ้น ทั้งในด้านบุคลากร งบประมาณ และการ จัดการเรียนการสอน		✓	✓	✓
29	บริหารงบประมาณให้ตรงตามวัตถุประสงค์ของ แผนงาน โครงการ		✓		
30	จัดเอกสารประชาสัมพันธ์สารสนเทศของสถาบัน หรือ องค์ความรู้ใหม่ๆบริการนักศึกษาและประชาชนตาม หน่วยงานทั่วไปในจังหวัด		✓		✓
31	จัดงบประมาณสนับสนุนการทำผลงานทางวิชาการ	✓	✓	✓	✓
32	จัดให้มีรางวัลจูงใจและการยกย่องเชิดชูเกียรติ		✓		
33	นำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหาร สำนักงานและการบริการ	✓	✓	✓	✓
34	การกำหนดปฏิทินการศึกษาให้ชัดเจน			✓	
35	จัดบริการนักศึกษาให้คุ้มค่าในส่วนของค่าธรรมเนียมที่ เพิ่มขึ้น		✓		
36	จัดให้มีสวัสดิการรับส่งนักศึกษาและบุคลากร		✓	✓	

ตารางที่ 8 แสดงการสังเคราะห์ข้อค้นพบที่สำคัญจากการศึกษาพหุกรณีและการวิจัยเชิงสำรวจสถาบัน
เพื่อเป็นร่างข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการในด้านแหล่งเรียนรู้

ข้อ	รายการข้อค้นพบที่สำคัญเพื่อการพัฒนา เป็นร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย	แหล่งข้อมูล			
		การวิจัยสำรวจสถาบัน			การศึกษา พหุกรณี
		การ วิจัย เอกสาร	การ วิจัย สำรวจ	การ สนทนา กลุ่ม	
	ด้านแหล่งการเรียนรู้				
1	การสำรวจ พัฒนาและจัดบรรยากาศ สิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้		✓		✓
2	พัฒนาห้องสมุด อาคารเรียน ศูนย์การศึกษา หรือศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาค้นคว้า	✓	✓	✓	✓
3	ให้ความสำคัญกับการใช้แหล่งฝึกภาคปฏิบัติและฝึกประสบการณ์		✓		✓
4	ส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา ในกระบวนการเรียนการสอน	✓	✓		✓
5	จัดให้มีแหล่งฝึกปฏิบัติจริง ห้องปฏิบัติการเฉพาะด้าน ภายในสถาบันก่อนออกฝึกนอกสถาบัน		✓	✓	✓
6	จัดให้มีบริการคอมพิวเตอร์เพื่อการสืบค้นในบริเวณ อาคารต่าง ๆ ของสถาบัน		✓	✓	✓
7	จัดให้มีห้องสมุดประจำสาขาวิชามากขึ้น		✓		✓
8	ให้เปิดบริการก่อนเข้าเรียนพักเที่ยง และขยายการบริการห้องสมุดถึง 18.00 น.		✓		
9	จัดให้มีอาคารเรียนประจำคณะ		✓	✓	✓
10	จัดมุม จัดชั้นตำราในห้องสมุดให้เข้าชั้นอย่างเป็นระบบ		✓	✓	✓
11	ให้น้ำหนักการจัดภูมิทัศน์และบรรยากาศที่เอื้อต่อการศึกษา		✓		✓
12	ขยายการบริการห้องสมุดชั้น 3		✓		
13	จัดห้องเรียนให้เป็นห้องเรียนแห่งเทคโนโลยี		✓	✓	✓
14	ให้มีห้อง study สำหรับบัณฑิตศึกษา และนักศึกษาปริญญาตรีที่เหมาะสม		✓		✓
15	ให้เพิ่มพัดลมในห้องเรียน		✓		
16	จัดแหล่งข้อมูลสารสนเทศบริการที่หลากหลาย	✓	✓	✓	✓
17	จัดให้มีการใช้แหล่งเรียนรู้ร่วมกันได้		✓	✓	

ตารางที่ 9 แสดงการสังเคราะห์ข้อค้นพบที่สำคัญจากการศึกษาพหุกรณีและการวิจัยเชิงสำรวจ
สถาบันเพื่อเป็นร่างข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการในด้านหลักสูตร

ข้อ	รายการข้อค้นพบที่สำคัญเพื่อการพัฒนา เป็นร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย	แหล่งข้อมูล			
		การวิจัยสำรวจสถาบัน			การศึกษา พหุกรณี
		การ วิจัย เอกสาร	การ วิจัย สำรวจ	การ สนทนา กลุ่ม	
	ด้านหลักสูตร				
1	พัฒนาเอกสารหลักสูตร คู่มือการใช้และเอกสารประกอบหลักสูตร	✓	✓	✓	✓
2	ส่งเสริมการศึกษาวิเคราะห์ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร		✓	✓	
3	ให้มีการเตรียมความพร้อมในการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน		✓	✓	
4	จัดให้มีการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร		✓		
5	ให้มีการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย	✓	✓	✓	✓
6	พัฒนาหลักสูตรให้ได้มาตรฐาน		✓	✓	✓
7	จัดหลักสูตรให้ถูกต้องตามระเบียบและเกณฑ์มาตรฐาน		✓	✓	
8	เปิดสอนในหลักสูตรสาขาวิชาที่ขาดแคลนและเป็นความต้องการทั้งในปัจจุบันและอนาคต	✓	✓	✓	✓
9	จัดให้มีเอกสารประกอบการสอนทุกวิชา		✓		
10	พัฒนาการบริหารหลักสูตรให้ดียิ่งขึ้น		✓		
11	จัดทำเอกสารหลักสูตร คู่มือและเอกสารประกอบหลักสูตรของสถาบันขึ้นใช้บริการเอง				✓
12	จัดให้มีการประเมินทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศในหลักสูตรปริญญาตรี		✓		✓
13	จัดให้มีการประเมินทักษะหรือความถนัดเฉพาะด้านในหลักสูตรปริญญาตรี		✓		✓
14	เปิดจัดการศึกษาระดับปริญญาเอก			✓	✓
15	เร่งปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรที่มีใบประกอบวิชาชีพให้ผ่านมาตรฐาน		✓	✓	
16	เปิดหลักสูตรที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาของท้องถิ่น	✓	✓		✓

ตารางที่ 9 แสดงการสังเคราะห์ข้อค้นพบที่สำคัญจากการศึกษาพหุกรณีและการวิจัยเชิงสำรวจสถาบัน
เพื่อเป็นร่างข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการในด้านหลักสูตร (ต่อ)

ข้อ	รายการข้อค้นพบที่สำคัญเพื่อการพัฒนา เป็นร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย	แหล่งข้อมูล			
		การวิจัยสำรวจสถาบัน			การศึกษา พหุกรณี
		การ วิจัย เอกสาร	การ วิจัย สำรวจ	การ สนทนา กลุ่ม	
17	กำหนดให้เปิดรับนักศึกษาในหลักสูตรที่ได้ผ่านเกณฑ์ มาตรฐานแล้วเท่านั้น		✓	✓	✓
18	พัฒนาให้คณาจารย์มีความรู้ความสามารถในการบริหาร หลักสูตร		✓		
19	ให้ความสำคัญกับการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ		✓	✓	
20	ลดวิชาคุณสมบัติพื้นฐานตามหลักสูตรลง		✓		
21	เปิดหลักสูตรที่สอดคล้องกับเป้าหมายและวัตถุประสงค์ ของผู้เรียน		✓	✓	
22	เพิ่มศักยภาพทางวิชาการของอาจารย์ประจำหลักสูตร	✓	✓	✓	✓

ตารางที่ 10 แสดงการสังเคราะห์ข้อค้นพบที่สำคัญจากการศึกษาพหุกรณีและการวิจัยเชิงสำรวจสถาบัน
เพื่อเป็นร่างข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการในด้านสื่อ นวัตกรรม

ข้อ	รายการข้อค้นพบที่สำคัญเพื่อการพัฒนา เป็นร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย	แหล่งข้อมูล			
		การวิจัยสำรวจสถาบัน			การศึกษา พหุกรณี
		การ วิจัย เอกสาร	การ วิจัย สำรวจ	การ สนทนา กลุ่ม	
	ด้านสื่อ นวัตกรรม				
1	พัฒนาระบบฐานข้อมูลและการให้บริการเครือข่าย คอมพิวเตอร์ที่ทันสมัย		✓	✓	✓
2	ส่งเสริมการผลิต พัฒนา และการจัดหาสื่อ นวัตกรรมและ เทคโนโลยีการเรียนการสอน	✓	✓	✓	✓
3	พัฒนาห้องสมุดและการให้บริการ		✓	✓	
4	เพิ่มงบประมาณและค่าใช้จ่ายในระบบห้องสมุดและ ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ		✓		

ตารางที่ 10 แสดงการสังเคราะห์ข้อค้นพบที่สำคัญจากการศึกษาพหุกรณีและการวิจัยเชิงสำรวจสถาบัน
เพื่อเป็นร่างข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการในด้านสื่อ นวัตกรรม (ต่อ)

ข้อ	รายการข้อค้นพบที่สำคัญเพื่อการพัฒนา เป็นร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย	แหล่งข้อมูล			
		การวิจัยสำรวจสถาบัน			การศึกษา พหุกรณี
		การ วิจัย เอกสาร	การ วิจัย สำรวจ	การ สนทนา กลุ่ม	
5	เพิ่มปริมาณเอกสารตำรา งานวิจัยให้หลากหลายเพียงพอ และทันสมัย	✓	✓	✓	
6	จัดให้มีสื่อและเครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่ทันสมัย		✓	✓	✓
7	ให้มีสื่อและนวัตกรรมประกอบการสอนที่หลากหลาย และเพียงพอ		✓	✓	
8	พัฒนาบุคลากรในการให้บริการห้องสมุดที่มีจิตบริการ ยิ้มแย้มแจ่มใส		✓		
9	จัดคอมพิวเตอร์เพื่อการสืบค้นในห้องสมุดให้เพียงพอ		✓	✓	
10	การจัดหาสื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของ คณาจารย์และนักศึกษา		✓		
11	จัดให้มีไมโครโฟนและเครื่องฉายโปรเจกเตอร์ทุก ห้องเรียน		✓	✓	
12	พัฒนาการจัดบริการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศให้มี ประสิทธิภาพและประสิทธิผล		✓	✓	
13	จัดให้มีระบบ e-Learning	✓	✓	✓	✓
14	เพิ่มหนังสือตำราในสาขาวิชาเฉพาะด้านในระดับ บัณฑิตศึกษาให้เพียงพอ		✓	✓	
15	ให้มีหน่วยงานกลางในการสนับสนุนส่งเสริมการผลิต การพัฒนาสื่อและนวัตกรรมด้านการเรียนการสอน		✓		✓
16	การบริการ การจัดเตรียมห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ให้ พร้อมให้บริการ		✓		
17	ขยายการบริการเครือข่ายอินเทอร์เน็ตไร้สายทุกชั้นอาคาร		✓	✓	
18	ให้มีบริการเครื่องพิมพ์งานไว้บริการในสถาบัน		✓	✓	
19	ให้มีการประเมินการดำเนินการด้านเทคโนโลยี สารสนเทศให้เกิดประสิทธิผลต่อคุณภาพการบริการ วิชาการ		✓		

3.2 ผลการพัฒนาร่างข้อเสนอเชิงนโยบายจากการประชุมเชิงปฏิบัติการผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ผู้วิจัยนำผลการวิจัยจากการวิจัยเชิงสำรวจสถาบันและการศึกษาพหุกรณีสถาบันอุดมศึกษาต้นแบบที่ได้ มาใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาเป็นร่างข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ โดยการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย(stakeholder workshop) กับการพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ซึ่งผลจากการประชุมเชิงปฏิบัติการจะนำไปใช้วิเคราะห์และสังเคราะห์ขึ้นเป็นร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย สำหรับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เข้าร่วมการประชุมปฏิบัติการจัดทำร่างข้อเสนอในครั้งนี้ประกอบด้วยตัวแทนกรรมการสภามหาวิทยาลัย ผู้บริหารมหาวิทยาลัย อาจารย์ประจำ อาจารย์พิเศษ บุคลากรสายสนับสนุน นักเรียน นักศึกษา และผู้ปกครองนักศึกษา การเลือกกลุ่มเป้าหมายในครั้งนี้ เลือกแบบเจาะจง(purposive sampling) โดยไม่กำหนดสัดส่วน รวมได้กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 15 คน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการประชุมเชิงปฏิบัติการ(stakeholder workshop) เพื่อจัดทำร่างข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ผู้เข้าร่วมการประชุมได้ร่วมกันพิจารณาวิเคราะห์และจัดลำดับความสำคัญของแนวทางการดำเนินงานที่ได้จากการวิจัยระยะแรก แล้ววิเคราะห์ไปสู่การกำหนดเป้าหมาย และสังเคราะห์เป็นวัตถุประสงค์ของนโยบาย ในแต่ละองค์ประกอบของการพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ซึ่งประกอบด้วย นโยบายด้านการเรียนการสอน ด้านการวิจัย ด้านนักศึกษา ด้านคณาจารย์ ด้านการบริหาร ด้านแหล่งเรียนรู้ ด้านหลักสูตร และด้านสื่อ นวัตกรรมตามลำดับ โดยได้ดำเนินการจัดประชุมในวันที่ 19 กันยายน 2551 ระหว่างเวลา 09.30-16.15 น. ผู้เข้าร่วมในการประชุมเชิงปฏิบัติการทั้ง 15 คน ได้ให้ความร่วมมือและให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง จะเห็นได้จากที่ทุกท่านได้ร่วมอภิปรายและเสนอแนะเพิ่มเติมในประเด็นต่างๆ ตลอดการประชุม

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อร่างข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ในครั้งนี้ ผู้วิจัยนำผลการวิจัยเชิงสำรวจสถาบัน และผลการศึกษาคูณานพหุกรณีในสถาบันอุดมศึกษาทั้ง 5 แห่ง นำผลการศึกษาที่ได้มาวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลเป็นข้อค้นพบที่สำคัญและใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาเป็นร่างข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ซึ่งได้จัดประชุมเชิงปฏิบัติการร่างข้อเสนอเชิงนโยบายจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย(stakeholder workshop) กับการพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2551 ระหว่างเวลา 09.30-16.15 น. มีผู้เข้าร่วมในการประชุมเชิงปฏิบัติการร่างข้อเสนอเชิงนโยบายทั้งสิ้น 15 คน (ภาพที่ 13)

ภาพที่ 13 แสดงบรรยากาศการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการประชุมเชิงปฏิบัติการ(stakeholder operational workshop) เพื่อจัดทำร่างข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ เป็นร่างข้อเสนอเชิงนโยบายดังต่อไปนี้

ตารางที่ 11 แสดงผลสรุปความเห็นในการร่างข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ในด้านการเรียนการสอน

ลำดับ ที่	รายการ	จำนวนผู้เข้าร่วม ประชุมเชิงปฏิบัติการ ที่เห็นด้วย (ร)
	ด้านการเรียนการสอน	
	แนวทางการดำเนินงาน	
6	การจัดโครงสร้างหลักสูตรและเนื้อหาสาระวิชา	7
8	พัฒนาทักษะ เทคนิควิธีและกระบวนการสอนของอาจารย์	6
11	ปรับปรุงพัฒนาการวางแผนการสอน	5
17	ส่งเสริมการจัดประสบการณ์ การบูรณาการ คุณธรรมจริยธรรม และ การวิจัยในการเรียนการสอน	4
11	พัฒนาการประเมินผลการศึกษา	5
8	ให้มีการวางแผนการสอนล่วงหน้า และสอนตามแผน	6
24	พัฒนาทักษะและเทคนิคการสอนสำหรับอาจารย์	-

ตารางที่ 11 แสดงผลสรุปความเห็นในการร่างข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัย
ราชภัฏชัยภูมิ ในด้านการเรียนการสอน (ต่อ)

ลำดับ ที่	รายการ	จำนวนผู้เข้าร่วม ประชุมเชิงปฏิบัติการ ที่เห็นด้วย (ร)
3	เพิ่มคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ให้มากขึ้น	8
21	สาขาวิชาชีพครูเน้นปฏิบัติจริงที่โรงเรียนสาธิต	2
3	การประเมินผลให้สอดคล้องกับความเป็นจริง	8
1	ให้มีการใช้สื่อ นวัตกรรมที่ทันสมัยในการสอน	9
21	การจัดอาจารย์และตารางสอนให้ถูกต้องลงตัว และล่งหน้า	2
8	การส่งผลการเรียนให้เป็นไปตามกรอบเวลาที่กำหนด	6
17	สร้างความชัดเจนในการจัดการศึกษาหมวดวิชาศึกษาทั่วไป	4
3	จัดอาจารย์ผู้สอนให้เหมาะสมในสาขาวิชาที่ชำนาญ	8
17	ส่งเสริมให้คณาจารย์ประจำและอาจารย์พิเศษมีจรรยาบรรณในวิชาชีพ	4
1	ให้นักศึกษาได้เรียนรู้นอกสถานที่มากขึ้น	9
11	ให้มีการนิเทศและประเมินการสอนเป็นระยะ	5
23	ให้มีเนื้อหาสาระในการสอน	1
17	ควรจัดอบรมให้อาจารย์ก่อนเปิดภาคเรียน	4
11	ให้มีงบประมาณสนับสนุนการสอนมากขึ้น	5
6	ให้มีการประเมินผลการศึกษาเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง	7
11	ให้เป็นไปตามมาตรฐาน ระเบียบ แนวปฏิบัติ	5
11	ควรจัดระบบอาจารย์พิเศษให้มีคุณภาพ คุณวุฒิ	5

ตารางที่ 12 แสดงผลสรุปความเห็นในการร่างข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัย
ราชภัฏชัยภูมิ ในด้านการวิจัย

ลำดับ ที่	รายการ	จำนวนผู้เข้าร่วม ประชุมเชิงปฏิบัติการ ที่เห็นด้วย (ก)
	ด้านการวิจัย	
	แนวทางการดำเนินงาน	
5	เพิ่มปริมาณและคุณภาพของงานวิจัย	7
4	สนับสนุนการเผยแพร่และนำผลงานวิจัยไปใช้	8
1	พัฒนานุเคราะห์และศักยภาพทางการวิจัย	11
5	เพิ่มทุนวิจัย	7
18	พัฒนาการทำวิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์และการวิจัยในกระบวนการเรียน การสอน	3
9	จัดให้มีการเผยแพร่ผลงานวิจัย	6
2	ส่งเสริมให้นักศึกษาทำวิจัยได้จริง	9
9	ส่งเสริมให้มีการนำผลการวิจัยไปใช้	6
15	ส่งเสริมการผลิตงานวิจัยและงานสร้างสรรค์ของอาจารย์	4
9	ส่งเสริมการทำวิจัยเพื่อพัฒนาหรือแก้ปัญหาในสถาบัน	6
15	ส่งเสริมการนำนวัตกรรมการวิจัยมาใช้	4
22	แจ้งเวียนข่าวทุนวิจัยให้คณาจารย์ได้ทราบรายละเอียด ไม่ใช่แค่ติดประกาศ	1
9	ส่งเสริมให้มีที่ปรึกษาการทำวิจัย	6
2	กำหนดให้อาจารย์ทำวิจัยทุกคนอย่างน้อย 1 เรื่องต่อปี	9
15	ควบคุมคุณภาพงานวิจัย	4
5	จัดสรรงบประมาณอุดหนุนโครงการวิจัยให้เพียงพอ	7
18	ควรเน้นการวิจัย ที่ให้นักศึกษาได้ศึกษาการวิจัยมากกว่านี้	3
5	พัฒนาการบริหารจัดการงานวิจัย	7
14	สร้างเครือข่ายวิจัยที่ขยายในวงกว้าง	5
18	เพิ่มน้ำหนักภาระงานจากการทำวิจัยมากขึ้น	3
18	ส่งเสริมจรรยาบรรณนักวิจัย	3
9	ให้มีการนำวิทยานิพนธ์มาใช้ประกอบการเรียนการสอนมากขึ้น	6

ตารางที่ 13 แสดงผลสรุปความเห็นในการร่างข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัย
ราชภัฏชัยภูมิ ในด้านนักศึกษา

ลำดับ ที่	รายการ	จำนวนผู้เข้าร่วม ประชุมเชิงปฏิบัติการ ที่เห็นด้วย (f)
	ด้านนักศึกษา	
	แนวทางการดำเนินงาน	
4	จัดทุน สวัสดิการ การแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือนักศึกษา	8
1	ส่งเสริมการได้งานทำ การศึกษาต่อ และความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต	10
12	กำหนดคุณสมบัติและการรับเข้าเป็นนักศึกษาให้สูงขึ้น	5
12	ส่งเสริมกิจกรรมการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักศึกษา	5
9	รางวัลและเกียรติยศที่บัณฑิตหรือศิษย์เก่าได้รับในระดับชาติ/นานาชาติ	7
12	ให้ทุนการศึกษาเพิ่มขึ้น	5
4	ส่งเสริมการหางาน และติดตามผลการได้งานทำของนักศึกษา	8
12	ประกาศทุนกู้ยืมให้รวดเร็วนี	5
1	จัดระบบการรับเข้านักศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น	10
14	การจัดสรรทุนให้เป็นธรรม	3
9	กวดขันวินัย และการแต่งกายของนักศึกษา	7
13	จัดกิจกรรมแนะแนว โดยนักศึกษารุ่นพี่ได้ออกแนะนำรุ่นน้อง	4
4	ส่งเสริมทั้งกิจกรรมโครงการ และงบประมาณให้มากขึ้นและต่อเนื่อง	8
4	ส่งเสริมนักศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ในการเข้าร่วมแข่งขันทักษะในระดับต่าง ๆ	8
4	รับฟังความคิดเห็นของนักศึกษา ให้มีส่วนร่วมมากขึ้น	8
12	จัดให้มีรางวัลยกย่องเชิดชูเกียรติสำหรับนักศึกษา	5
9	กำหนดนโยบายการประกันคุณภาพของบัณฑิต	7
15	ให้มีการจัดกิจกรรมร่วมกันของนักศึกษาทั้งมหาวิทยาลัยให้มากยิ่งขึ้น	2
14	จัดสวัสดิการนักศึกษาให้เท่าเทียมกันกับบางสาขา	3
22	ลดการออกกลางคันของนักศึกษา	1
15	ให้มีกิจกรรมนักศึกษาทุกสัปดาห์ที่มีสาระ มุ่งพัฒนานักศึกษา	2
1	จัดให้มีศูนย์บริการสวัสดิการนักศึกษาที่มีทั้งธนาคาร ไปรษณีย์ ร้านค้า ร้าน มินิมาร์ท ร้านอาหาร ร้านขายยา สหกรณ์ ยิมเนเซียม คลินิกห้องประชุม ฯลฯ	10

ตารางที่ 14 แสดงผลสรุปความเห็นในการร่างข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัย
ราชภัฏชัยภูมิ ด้านคณาจารย์

ลำดับ ที่	รายการ	จำนวนผู้เข้าร่วม ประชุมเชิงปฏิบัติการ ที่เห็นด้วย (ถ)
	ด้านคณาจารย์	
	แนวทางการดำเนินงาน	
1	เพิ่มจำนวน คุณวุฒิ คุณสมบัติและประสบการณ์ของอาจารย์	11
10	ส่งเสริมคุณธรรมและจรรยาบรรณในวิชาชีพ	6
8	พัฒนากลไกการพัฒนาอาจารย์	7
7	ส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพอาจารย์	8
3	ส่งเสริมการกำหนดตำแหน่ง ผลงานทางวิชาการ และรางวัลเกียรติยศ ชื่อเสียง	10
4	จัดอาจารย์สอนให้ตรงความชำนาญและสาขาที่สำเร็จการศึกษา	9
16	ส่งเสริมให้อาจารย์มีจรรยาบรรณในวิชาชีพ	3
8	พัฒนาทักษะการสอนของคณาจารย์ให้สูงขึ้น	7
4	มีระบบการสรรหาอาจารย์ที่มีความรู้ความสามารถเข้าสอน	9
17	เพิ่มสัดส่วนอาจารย์ต่อนักศึกษาให้สูงขึ้น	2
15	พัฒนาอาจารย์ให้มีวุฒิการศึกษาปริญญาโทขึ้นไป	4
10	บริหารจัดการให้อาจารย์ตรงเวลาในการสอน และการส่งผลการเรียน	6
10	ส่งเสริมให้คณาจารย์ได้ศึกษาต่อระดับปริญญาเอกในสาขาที่ขาดแคลน	6
4	ให้มีการประเมินการสอนของอาจารย์อย่างต่อเนื่องและสะท้อนผล	9
6	ให้มีระบบการคัดสรรอาจารย์ที่มีคุณภาพมีความรู้ความสามารถ	6
10	นำการวิจัยมาใช้พัฒนาคณาจารย์	6
1	จัดระบบให้อาจารย์ที่ปรึกษาได้ทำหน้าที่อย่างแท้จริง	11

ตารางที่ 15 แสดงผลสรุปความเห็นในการร่างข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัย
ราชภัฏชัยภูมิ ในด้านการบริหารจัดการ

ลำดับ ที่	รายการ	จำนวนผู้เข้าร่วม ประชุมเชิงปฏิบัติการ ที่เห็นด้วย (f)
	ด้านการบริหารจัดการ	
	แนวทางการดำเนินงาน	
17	ปรับปรุงการบริการวิชาการ	3
2	ปรับปรุงการบริหารทรัพยากรบุคคล	7
17	พัฒนาการประกันคุณภาพ	3
6	ปรับปรุงการจัดการทางการเงินและงบประมาณ	5
1	จัดให้มีระบบโปรแกรมการลงทะเบียนทางคอมพิวเตอร์	11
6	จัดสรรงบประมาณด้านวิชาการให้มากยิ่งขึ้นกว่าด้านอื่น	5
6	เร่งดำเนินการในด้านประสิทธิภาพของการปฏิบัติราชการตามนโยบายของ รัฐบาล	5
12	การประชาสัมพันธ์ให้ทั่วถึงทุกกลุ่มเป้าหมาย	4
12	สร้างความภาคภูมิใจในสถาบัน	4
21	ให้ลดค่าเล่าเรียนลง	2
21	มีระเบียบข้อบังคับที่เอื้อต่อการบริหารจัดการศึกษา	2
19	ส่งเสริมให้มีระบบการติดตามประเมินผลงาน โครงการ กิจกรรมและนำผล การประเมินสู่การปรับปรุงพัฒนา	3
27	จัดสรรบุคลากรให้เพียงพอและเหมาะสม ไม่ล้นงาน	1
12	พัฒนาโครงสร้างบริหารวิชาการให้ส่งเสริมความเป็นเลิศด้านวิชาการ	4
3	คัดเลือกผู้บริหารวิชาการในทุกระดับ ที่มีความสามารถ เหมาะสม	6
12	มีแผนพัฒนาบุคลากรทั้งระยะสั้นและระยะยาว	4
10	พัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของคณาจารย์และผู้บริหารทุกระดับ	5
3	ปรับปรุงให้มีการลดขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ซ้ำซ้อนลง	6
3	มีการนำระบบ MIS มาใช้ในการบริหารจัดการและการให้บริการ	6
6	การบริการวิชาการให้รวดเร็วทันสมัย	5
6	ให้มีการจัดการภาระงานของอาจารย์และบุคลากรที่ชัดเจน	5
27	ส่งเสริมให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดสรรงบประมาณ	1
22	เปิดบริการวิชาการให้สอดคล้องความต้องการของท้องถิ่น	2

ตารางที่ 15 แสดงผลสรุปความเห็นในการร่างข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัย
ราชภัฏชัยภูมิ ด้านการบริหารจัดการ (ต่อ)

ลำดับ ที่	รายการ	จำนวนผู้เข้าร่วม ประชุมเชิงปฏิบัติการ ที่เห็นด้วย (ก)
	ด้านการบริหารจัดการ	
	แนวทางการดำเนินงาน	
27	การบริหารงบประมาณให้มีทิศทาง ที่เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาวิชาการ มากกว่านี้	1
27	การจัดการทางการเงินให้คล่องตัวและต่อเนื่อง	1
22	ให้ความสำคัญกับคุณภาพและมาตรฐานด้านวิชาการให้มากขึ้น ทั้งในด้าน บุคลากร งบประมาณ และการจัดการเรียนการสอน	2
27	บริหารงบประมาณให้ตรงตามแผนงาน โครงการ	1
22	จัดให้มีเอกสารหรือสารสนเทศของสถาบัน หรือองค์ความรู้ใหม่ๆบริการ นักศึกษา	2
27	สนับสนุนส่งเสริมการทำผลงานทางวิชาการ	1
27	จัดรางวัลสูงใจและการยกย่องเชิดชูเกียรติ	1
12	นำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารสำนักงานและ การบริการ	4
17	การกำหนดปฏิทินการศึกษาให้ชัดเจน	3
27	ค่าอื่นที่จ่ายเพิ่มควรจัดบริการนักศึกษาให้คุ้มค่า	1
22	รณรับส่งนักศึกษาด่วน	2

ตารางที่ 16 แสดงผลสรุปความเห็นในการร่างข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัย
ราชภัฏชัยภูมิ ในด้านแหล่งเรียนรู้

ลำดับ ที่	รายการ	จำนวนผู้เข้าร่วม ประชุมเชิงปฏิบัติการ ที่เห็นด้วย (f)
	ด้านแหล่งเรียนรู้	
	แนวทางการดำเนินงาน	
12	การสำรวจ พัฒนาและจัดบรรยากาศ สิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้	6
1	พัฒนาห้องสมุด อาคารเรียน ศูนย์การศึกษา หรือศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการศึกษาค้นคว้า	14
4	ให้ความสำคัญกับแหล่งฝึกภาคปฏิบัติและฝึกประสบการณ์	10
10	ส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษาในกระบวนการเรียน การสอน	7
2	จัดให้มีแหล่งฝึกปฏิบัติจริง ห้องปฏิบัติการเฉพาะด้านภายในสถาบันก่อน ออกฝึกนอกสถาบัน	12
5	จัดให้มีบริการคอมพิวเตอร์ในสถานที่ต่าง ๆ ของสถาบัน	9
5	ให้มีห้องสมุดประจำสาขามากขึ้น	9
7	ให้เปิดบริการห้องสมุดก่อนเข้าเรียน พักเที่ยง และขยายการบริการถึง 18.00 น.	8
13	จัดให้มีอาคารเรียนประจำคณะ	4
13	จัดมุม จัดชั้นตำราในห้องสมุดให้เข้าชั้นเป็นระบบ	4
15	ให้เน้นการจัดภูมิทัศน์และบรรยากาศที่เอื้อต่อการศึกษา	3
16	ขยายการบริการห้องสมุดชั้น 3	2
7	จัดห้องเรียนให้เป็นห้องเรียนแห่งเทคโนโลยี	8
7	ให้มีห้อง study สำหรับบัณฑิตศึกษา และนักศึกษาปริญญาตรีที่มี ความเหมาะสม	8
17	ห้องเรียนร้อน ให้เพิ่มพัดลม	1
3	จัดแหล่งข้อมูลสารสนเทศบริการที่หลากหลาย	11
10	จัดให้มีการใช้แหล่งเรียนรู้ร่วมกันได้	7

ตารางที่ 17 แสดงผลสรุปความเห็นในการร่างข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัย
ราชภัฏชัยภูมิ ในด้านหลักสูตร

ลำดับ ที่	รายการ	จำนวนผู้เข้าร่วม ประชุมเชิงปฏิบัติการ ที่เห็นด้วย (n)
	ด้านหลักสูตร	
	แนวทางการดำเนินงาน	
6	พัฒนาเอกสารหลักสูตร คู่มือการใช้และเอกสารประกอบหลักสูตร	6
6	ส่งเสริมการศึกษาวเคราะห์ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร	6
6	ให้มีการเตรียมความพร้อมในการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียน การสอน	6
11	ปรับปรุงการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร	5
3	ให้มีการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย	8
2	พัฒนาหลักสูตรให้ได้มาตรฐาน	9
16	จัดหลักสูตรให้ถูกต้อง	2
1	เปิดสอนในหลักสูตรที่ขาดแคลนสอดคล้องกับความต้องการของตลาดวิชา	10
6	ให้มีเอกสารประกอบการสอนทุกวิชา	6
6	พัฒนาการบริหารหลักสูตรให้ดียิ่งขึ้น	6
16	จัดทำเอกสารหลักสูตร คู่มือและเอกสารประกอบหลักสูตรของสถาบัน ขึ้นใช้บริการอย่างทั่วถึง	2
11	เปิดจัดการศึกษาในระดับปริญญาเอก	5
2	เร่งปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรที่มีใบประกอบวิชาชีพให้ผ่านโดยเร็ว	9
11	เปิดหลักสูตรที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาของท้องถิ่น	5
15	เปิดรับนักศึกษาในหลักสูตรที่ได้ผ่านเกณฑ์มาตรฐานแล้ว	4
5	ให้คณาจารย์มีความรู้ความสามารถในการบริหารหลักสูตร	7
11	เปิดหลักสูตรที่สอดคล้องกับเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของผู้เรียน	5
4	เพิ่มศักยภาพอาจารย์ประจำหลักสูตร	8
18	มุ่งพัฒนาหลักสูตรด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพ	-

ตารางที่ 18 แสดงผลสรุปความเห็นในการร่างข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัย
ราชภัฏชัยภูมิ ในด้านสื่อ นวัตกรรม

ลำดับ ที่	รายการ	จำนวนผู้เข้าร่วม ประชุมเชิงปฏิบัติการ ที่เห็นด้วย (n)
	ด้านสื่อ นวัตกรรม	
	แนวทางการดำเนินงาน	
1	พัฒนาระบบฐานข้อมูลและการให้บริการเครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่ทันสมัย	12
3	ส่งเสริมการผลิต พัฒนา และการจัดหาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี การเรียนการสอน	11
7	พัฒนาห้องสมุดและการให้บริการ	8
15	เพิ่มงบประมาณและค่าใช้จ่ายในระบบห้องสมุดและศูนย์เทคโนโลยี สารสนเทศ	5
4	จัดเพิ่มปริมาณเอกสารตำรา งานวิจัยให้เพียงพอ และทันสมัย	10
10	จัดให้มีสื่อและเครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่ทันสมัย	7
12	จัดให้มีสื่อและนวัตกรรมประกอบการสอนที่เพียงพอ	6
12	จัดคอมพิวเตอร์ในห้องสมุดให้เพียงพอ	6
5	จัดหาสื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของคณาจารย์และนักศึกษา	9
17	จัดให้มีไมโครโฟนและเครื่องฉายคอมพิวเตอร์ทุกห้องเรียน	4
5	จัดให้มีระบบ e-learning	9
7	จัดหาตำราสาขาเฉพาะด้านในระดับบัณฑิตศึกษาให้เพียงพอ	8
7	จัดให้มีหน่วยงานกลางในการผลิต การพัฒนาสื่อและนวัตกรรมด้าน การเรียนการสอน	8
12	การบริการ การจัดเตรียมห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ให้พร้อมใช้งาน	6
1	ขยายเครือข่ายอินเทอร์เน็ตไร้สายทุกชั้น ทุกอาคาร	12
15	จัดให้มีบริการเครื่องพิมพ์งานไว้บริการในสถาบัน	5
13	ให้มีการประเมินการดำเนินการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศให้เกิดคุณภาพ ต่อการบริการสู่ระดับภูมิภาค สากล	7

ผลสรุปจากความคิดเห็นและมติผู้เข้าร่วมการประชุมเชิงปฏิบัติการ ได้ร่วมกันกำหนดเป้าหมาย
จากแนวทางการดำเนินงานขึ้นเพื่อให้จุดประสงค์ของข้อเสนอมีเป้าหมายที่ชัดเจน และได้ร่วมกันสังเคราะห์ขึ้น
เป็นร่างข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการในสถาบันอุดมศึกษา วิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ที่
ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ของนโยบาย เป้าหมายของนโยบาย และแนวทางการดำเนินงานของนโยบาย

4. ร่างข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

4.1 ด้านการเรียนการสอน

4.1.1 วัตถุประสงค์ 1 : เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และกระบวนการสอนที่มุ่งให้นักศึกษาเป็นผู้มีความรู้ ทักษะและความสามารถสูงทั้งในเชิงวิชาการและวิชาชีพ

4.1.2 เป้าหมาย

- (1) นักศึกษาทุกสาขาวิชาได้ศึกษาเรียนรู้ในสภาพจริงนอกสถานที่มากขึ้น
- (2) อาจารย์มีการใช้สื่อ นวัตกรรมที่ทันสมัยในการสอน
- (3) อาจารย์จัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพ มีทักษะ เทคนิค วิธีการสอน และการประเมินผลที่น่าสนใจ สามารถเชื่อมโยงสู่การนำไปใช้ในสภาพที่แท้จริงได้
- (4) อาจารย์ประจำหลักสูตรทุกสาขาวิชาสามารถจัดโครงสร้างหลักสูตร เนื้อหาสาระวิชาและจัดอาจารย์ผู้สอนได้เหมาะสมตามความชำนาญ และมีประสิทธิภาพ

4.1.3 แนวการดำเนินงาน

- (1) ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นให้นักศึกษาได้เรียนรู้นอกสถานที่มากขึ้น
- (2) คณะวิชา สาขาวิชาจัดให้มีสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการเรียนการสอนอย่างเพียงพอ
- (3) จัดโครงการอบรมพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ให้สูงขึ้น
- (4) วางเกณฑ์การพิจารณาจัดอาจารย์ผู้สอนให้เหมาะสมในศาสตร์หรือสาขาที่ชำนาญ
- (5) จัดอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาการประเมินผลตามสภาพที่แท้จริงสำหรับอาจารย์ทุกคน
- (6) จัดประชุมปฏิบัติการพัฒนาการจัดโครงสร้างหลักสูตรและเนื้อหาสาระวิชาให้กับประธานและเลขานุการทุกสาขาวิชา
- (7) จัดโครงการอบรมพัฒนาอาจารย์ผู้สอนให้มีทักษะ เทคนิค วิธีการสอนที่น่าสนใจ สามารถเชื่อมโยงสู่การนำไปใช้ในสภาพที่แท้จริง
- (8) กำหนดแนวปฏิบัติให้มีการประเมินผลการศึกษารายวิชาทุกระยะอย่างต่อเนื่อง

4.2 ด้านการวิจัย

4.2.1 วัตถุประสงค์ 2 : เพื่อพัฒนาการวิจัย ให้มีผลผลิตสูงทั้งปริมาณและคุณภาพ

4.2.2 เป้าหมาย

- (1) บุคลากรมีศักยภาพทางการวิจัย
- (2) นักศึกษาทุกสาขาวิชาสามารถทำวิจัยได้
- (3) อาจารย์มีผลงานวิจัยอย่างต่อเนื่อง
- (4) สถาบันมีผลงานวิจัยที่มีคุณภาพและได้รับการเผยแพร่หรือถูกนำไปใช้มากขึ้น

- (5) มีทุนหรืองบประมาณสนับสนุนการวิจัยที่เพิ่มขึ้นและเพียงพอ
- (6) มีระบบการบริหารจัดการงานวิจัยที่มีประสิทธิภาพ

4.2.3 แนวการดำเนินงาน

- (1) จัดโครงการเพื่อพัฒนาบุคลากรและเสริมสร้างศักยภาพทางการวิจัย
- (2) ส่งเสริมการจัดกิจกรรมที่ให้นักศึกษาสามารถทำวิจัยได้จริง
- (3) กำหนดเกณฑ์ภาระงานให้อาจารย์ได้ทำวิจัยทุกคนอย่างน้อยหนึ่งเรื่องต่อปี
- (4) สนับสนุนส่งเสริมโครงการเผยแพร่และนำผลงานวิจัยไปใช้
- (5) จัดทำแผนการเพิ่มปริมาณและคุณภาพของงานวิจัย
- (6) จัดระดมการเพิ่มทุนวิจัยจากภายในและภายนอก
- (7) กำหนดเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณอุดหนุนโครงการวิจัยให้เพียงพอ
- (8) โครงการพัฒนาการบริหารจัดการงานวิจัย

4.3 ด้านนักศึกษา

4.3.1 วัตถุประสงค์ 3 : เพื่อพัฒนาประชากรในท้องถิ่นให้เป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ

4.3.2 เป้าหมาย

- (1) บัณฑิตมีงานทำ หรือศึกษาต่อ และผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจ
- (2) นักศึกษาที่ผ่านระบบการรับเข้ามีคุณสมบัติและคุณภาพสูงขึ้น
- (3) มีอาคารศูนย์บริการสวัสดิการนักศึกษาที่มีความสะดวกสบายภายในสถาบัน
- (4) มีระบบดูแลช่วยเหลือนักศึกษาที่มีประสิทธิภาพ
- (5) มีกิจกรรม โครงการ และงบประมาณด้านการพัฒนานักศึกษาที่เพิ่มมากขึ้นและ

ต่อเนื่อง

- (6) นักศึกษามีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์มากขึ้น
- (7) นักศึกษามีความเป็นเลิศในทักษะทางวิชาการในด้านต่าง ๆ สูงขึ้น

4.3.3 แนวการดำเนินงาน

- (1) ส่งเสริมการได้งานทำ การศึกษาต่อ และการเสริมสร้างความพึงพอใจของผู้ใช้

บัณฑิต

- (2) จัดโครงการพัฒนาระบบการรับเข้านักศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
- (3) จัดให้มีศูนย์บริการสวัสดิการนักศึกษาที่มีทั้งธนาคาร ไปรษณีย์ ร้านค้า ร้าน

มินิมาร์ท ร้านอาหาร ร้านขายยา สหกรณ์ ยิมเนเซียม คลินิกและร้านเสริมสวย ฯลฯ

- (4) จัดทุน สวัสดิการ การแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือนักศึกษา
- (5) เพิ่มจำนวนกิจกรรม โครงการ และงบประมาณพัฒนานักศึกษาให้มากขึ้นและ

ต่อเนื่อง

- (6) จัดโครงการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักศึกษา

(7) สนับสนุนส่งเสริมนักศึกษาไปสู่ความเป็นเลิศ ในการเข้าร่วมแข่งขันทักษะในระดับต่าง ๆ

(8) จัดเวทีกิจกรรมส่งเสริมการมีส่วนร่วมและการรับฟังความคิดเห็นของนักศึกษาให้มากขึ้น

4.4 ด้านคณาจารย์

4.4.1 วัตถุประสงค์ 4 : เพื่อพัฒนาคณาจารย์ให้มีสัดส่วนที่เหมาะสม มีคุณวุฒิ คุณธรรม และคุณภาพทางวิชาการ

4.4.2 เป้าหมาย

- (1) มีอาจารย์ที่มีศักยภาพทางวิชาการประจำทุกหลักสูตรตามเกณฑ์มาตรฐาน
- (2) มีระบบอาจารย์ที่ปรึกษาที่มีประสิทธิผล
- (3) อาจารย์ที่จัดเข้าสอนเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ ตรงคุณวุฒิและความเชี่ยวชาญ
- (4) มีระบบการประเมินการสอนของอาจารย์ที่มีประสิทธิผล
- (5) อาจารย์มีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานที่

4.4.3 แนวการดำเนินงาน

- (1) จัดสรรอัตรา เพิ่มคุณวุฒิ คุณสมบัติและประสบการณ์ของอาจารย์
- (2) พัฒนาระบบอาจารย์ที่ปรึกษาให้ทำหน้าที่ได้อย่างแท้จริง
- (3) จัดปัจจัยสนับสนุนการกำหนดตำแหน่ง ผลงานทางวิชาการ และรางวัลเกียรติยศ

ชื่อเสียง

- (4) จัดอาจารย์สอนให้ตรงความชำนาญหรือเชี่ยวชาญ และสาขาที่สำเร็จการศึกษา
- (5) พัฒนาระบบระเบียบการสรรหาอาจารย์ให้ได้ว่าผู้ที่มีความรู้ความสามารถสูง
- (6) จัดโครงการนิเทศและประเมินการสอนของอาจารย์อย่างต่อเนื่องและสะท้อนผลสู่

การพัฒนา

- (7) เพิ่มการจัด โครงการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพอาจารย์

4.5 ด้านการบริหารจัดการ

4.5.1 วัตถุประสงค์ 5 : เพื่อปรับปรุงปัจจัยและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการให้สนับสนุนส่งเสริมต่อคุณภาพและมาตรฐานทางวิชาการ

4.5.2 เป้าหมาย

- (1) มีระบบโปรแกรมสำเร็จรูปหรือ MIS ในการบริหารจัดการและให้บริการวิชาการ
- (2) มีระบบการบริหารทรัพยากรบุคคลเอื้อต่อการพัฒนาวิชาการ
- (3) ผู้บริหารวิชาการในทุกระดับเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเป็นที่ยอมรับ
- (4) การจัดการทางการเงินและงบประมาณที่ส่งเสริมการพัฒนาวิชาการมากขึ้น
- (5) สถาบันผ่านการประเมินตามตัวชี้วัดของ ก.พ.ร. ในระดับสูง
- (6) คณาจารย์และผู้บริหารทุกระดับมีภาวะผู้นำทางวิชาการ

4.5.3 แนวการดำเนินงาน

- (1) จัดให้มีระบบโปรแกรมการลงทะเบียนทางเครือข่ายคอมพิวเตอร์
 - (2) ปรับปรุงพัฒนาประสิทธิภาพระบบการบริหารทรัพยากรบุคคล
 - (3) ปรับปรุงระเบียบ ข้อบังคับ แนวปฏิบัติที่เกี่ยวกับการคัดเลือกหรือสรรหาผู้บริหาร
- วิชาการในทุกระดับ
- (4) ปรับลดขั้นตอนการปฏิบัติงานวิชาการที่ซ้ำซ้อนลง
 - (5) นำระบบ MIS มาใช้ในการบริหารจัดการและการให้บริการวิชาการปรับปรุง
- พัฒนา
- (6) ปรับปรุงพัฒนาการจัดการทางการเงินและงบประมาณ
 - (7) เพิ่มการจัดสรรงบประมาณด้านวิชาการให้มากยิ่งขึ้น
 - (8) เร่งมาตรการเพิ่มประสิทธิภาพของการปฏิบัติราชการตามนโยบายของรัฐบาล
 - (9) จัดกิจกรรมหรือโครงการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของคณาจารย์และผู้บริหาร
- ทุกระดับ
- (10) ฝึกอบรมพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในการบริการวิชาการให้รวดเร็ว
- ทันสมัย
- (11) ปรับปรุงพัฒนาระบบการจัดการและประเมินภาระงานของอาจารย์และบุคลากรที่
- ชัดเจนให้ส่งเสริมต่อการพัฒนางานวิชาการ

4.6 ด้านแหล่งเรียนรู้

- 4.6.1 วัตถุประสงค์ 6 : เพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักศึกษาและพัฒนาคุณภาพของบัณฑิต
- 4.6.2 เป้าหมาย
 - (1) มีห้องสมุด อาคารเรียน ศูนย์การศึกษา หรือศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา คำนวณ และคอมพิวเตอร์ที่สะดวกและทันสมัย
 - (2) มีแหล่งฝึกปฏิบัติจริง ห้องปฏิบัติการเฉพาะด้านภายในสถาบันที่เป็นห้องเรียนแห่งเทคโนโลยี
 - (3) มีแหล่งข้อมูลสารสนเทศและบริการที่หลากหลาย และขยายการให้บริการมากขึ้น
 - (4) มีห้องสมุดประจำสาขาหรือคณะวิชา
- 4.6.3 แนวการดำเนินงาน
 - (1) พัฒนาห้องสมุด อาคารเรียน ศูนย์การศึกษา หรือศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา คำนวณ
 - (2) จัดให้มีแหล่งฝึกปฏิบัติจริง ห้องปฏิบัติการเฉพาะด้านภายในสถาบันก่อนออกฝึกนอกสถาบัน
 - (3) จัดแหล่งข้อมูลสารสนเทศและบริการที่หลากหลาย
 - (4) จัดกิจกรรมในการสำรวจและสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับแหล่งฝึกภาคปฏิบัติ และแหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

- (5) จัดขยายพื้นที่การให้บริการเครื่องคอมพิวเตอร์ในสถานที่ต่าง ๆ ของสถาบัน
- (6) จัดสร้างห้องสมุดประจำสาขาให้เพิ่มมากขึ้น
- (7) จัดขยายการเปิดให้บริการห้องสมุดจนถึง 18.00 น. หรือมากกว่าตาม

ความเหมาะสม

- (8) จัดห้องเรียนให้เป็นห้องเรียนแห่งเทคโนโลยี
- (9) จัดให้มีห้องปฏิบัติการเฉพาะด้านสำหรับนักศึกษาปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษาที่

สะดวกและเหมาะสม

4.7 ด้านหลักสูตร

4.7.1 วัตถุประสงค์ 7 : เพื่อปรับปรุงและพัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตรให้มีคุณภาพได้มาตรฐานทางวิชาการ

4.7.2 เป้าหมาย

(1) หลักสูตรที่เปิดจัดการศึกษาสอดคล้องกับความต้องการของตลาดวิชาและได้มาตรฐานตามเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง

- (2) หลักสูตรที่มีวิชาชีพควบคุมได้มาตรฐานตามเกณฑ์วิชาชีพที่เกี่ยวข้อง
- (3) ทุกหลักสูตรได้รับการปรับปรุงพัฒนาให้ทันสมัย
- (4) คณาจารย์ทุกสาขาวิชามีความรู้ความสามารถในการบริหารหลักสูตร
- (5) มีคู่มือและเอกสารประกอบหลักสูตรรายวิชาที่เหมาะสมและเพียงพอ

4.7.3 แนวการดำเนินงาน

- (1) เปิดสอนในหลักสูตรวิชาที่ขาดแคลนสอดคล้องกับความต้องการของตลาดวิชา
- (2) จัดโครงการพัฒนาหลักสูตรให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน
- (3) เร่งปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรที่มีใบประกอบวิชาชีพให้ผ่านการประเมิน

โดยเร็ว

- (4) ให้มีโครงการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัยภายในทุก 5 ปี
- (5) เพิ่มอัตราและศักยภาพอาจารย์ประจำของแต่ละหลักสูตร
- (6) โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการให้คณาจารย์มีความรู้ความสามารถในการบริหาร

หลักสูตร

- (7) จัดงบประมาณสนับสนุนการพัฒนาเอกสารหลักสูตร คู่มือการใช้และเอกสาร

ประกอบ

- (8) จัดกิจกรรมส่งเสริมการศึกษาวเคราะห์ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร
- (9) จัดกิจกรรมการเตรียมความพร้อมในการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียน

การสอน

- (10) ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีเอกสารประกอบการสอนทุกรายวิชา
- (11) กำหนดแผนและมาตรการพัฒนาระบบการบริหารจัดการหลักสูตรให้มี

ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

4.8 ด้านสื่อ นวัตกรรม

4.8.1 วัตถุประสงค์ 8 : เพื่อส่งเสริมคุณภาพการเรียนรู้ด้วยสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาที่ทันสมัย

4.8.2 เป้าหมาย

- (1) มีระบบฐานข้อมูลและการให้บริการการเรียนการสอนด้วยสื่อทางเครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่ทันสมัยและทั่วถึง
- (2) มีการผลิต พัฒนา และการจัดหาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการเรียนการสอน
- (3) มีสื่อ เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เพียงพอ ทันสมัยและสอดคล้องกับความต้องการของคณาจารย์และนักศึกษา
- (4) มีระบบ e-learning ที่มีประสิทธิภาพ

4.8.3 แนวการดำเนินงาน

- (1) โครงการพัฒนาระบบฐานข้อมูลและการให้บริการการเรียนการสอนด้วยสื่อทางเครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่ทันสมัย
- (2) จัดขยายเครือข่ายอินเทอร์เน็ตไร้สายบริการทุกชั้น ทุกอาคารเรียนหลัก
- (3) โครงการส่งเสริมการผลิต พัฒนา และการจัดหาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการเรียนการสอน
- (4) จัดสรรงบประมาณในการเพิ่มปริมาณเอกสาร ตำรา และงานวิจัยให้เพียงพอและทันสมัย
- (5) จัดหาสื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของคณาจารย์และนักศึกษา
- (6) จัดให้มีระบบ e-learning และมาตรการในการนำไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ
- (7) จัดหาตำราสาขาเฉพาะด้านในระดับบัณฑิตศึกษาให้เพียงพอ
- (8) ฝึกอบรมการพัฒนาทักษะการให้บริการของบุคลากรห้องสมุด

ร่างข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการในสถาบันอุดมศึกษา : กรณีศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ที่ได้จากการประชุมปฏิบัติการโดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิในครั้งนี้ เป็นผลการดำเนินการวิจัยในขั้นตอนที่ 1 การพัฒนาร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย ซึ่งผู้วิจัยจะใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศเพื่อใช้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อเสนอเชิงนโยบายในขั้นตอนที่ 2 ของการวิจัยต่อไป

บทที่ 5

ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอเชิงนโยบาย

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนที่ 2 นี้ เป็นการวิเคราะห์ข้อเสนอเชิงนโยบาย (analysis of proposed policy) ซึ่งได้นำร่างข้อเสนอเชิงนโยบายจากขั้นตอนที่ 1 มาวิเคราะห์ ตรวจสอบ ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ แล้วปรับปรุงพัฒนา และนำเสนอข้อเสนอเชิงนโยบาย ในขั้นตอนนี้มี 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 เป็นการวิเคราะห์ ตรวจสอบ และประเมินแบบคู่ขนานระหว่างการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษาและด้านการบริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏกับการสนทนากลุ่มเป้าหมายผู้บริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ส่วนในระยะที่ 2 เป็นการนำข้อเสนอเชิงนโยบายต่อที่ประชุมสัมมนาผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิเพื่อพิจารณาพิจารณา ซึ่งผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ระยะที่ 1

1. ผลการตรวจสอบพิจารณาข้อเสนอเชิงนโยบาย
 - 1.1 ผลการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิ
 - 1.2 ผลการสนทนากลุ่มเป้าหมายผู้บริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
 - 1.3 ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

ระยะที่ 2

2. ผลการพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายจากการประชุมสัมมนาผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อพิจารณาพิจารณา
3. ผลลัพธ์สุดท้ายของการวิจัย

ระยะที่ 1

1. ผลการตรวจสอบพิจารณาข้อเสนอเชิงนโยบาย

1.1 ผลการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารระดับอุดมศึกษา

การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิ (expert in-depth interview) จำนวน 9 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (semi-structure interview) ชนิดปลายเปิด ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งผู้วิจัยได้นำไปสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารสถาบันอุดมศึกษาดังนี้ (1) เป็นนักวิชาการบริหารการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในศาสตร์ด้านการบริหารการศึกษา จำนวน 3 คน ซึ่งทุกคนสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกด้านการบริหารการศึกษาที่มีประสบการณ์ปฏิบัติงานด้านการบริหารการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา โดยดำรงตำแหน่งทางวิชาการเป็นรองศาสตราจารย์ 2 คน และศาสตราจารย์ หนึ่งคน (2) เป็นผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา ในตำแหน่งอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏ จำนวน 4 คน ซึ่งทุกคนสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอก โดยดำรงตำแหน่งทางวิชาการเป็นรองศาสตราจารย์ 3 คน และผู้ช่วยศาสตราจารย์อีกหนึ่งคน (3) เป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์เคยเป็นอธิการบดีสถาบันราชภัฏหรือมหาวิทยาลัยราชภัฏ จำนวน 2 คน ซึ่ง

หนึ่งคน สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกด้านการบริหารการศึกษาและดำรงตำแหน่งทางวิชาการเป็นผู้ช่วยศาสตราจารย์ และอีกหนึ่งคน ดำรงตำแหน่งทางวิชาการเป็นรองศาสตราจารย์

ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือส่งตัวจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น เพื่อไปติดต่อกับผู้ทรงคุณวุฒิแต่ละท่าน และนัดหมายทำการสัมภาษณ์ โดยมีแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างข้อเสนอเชิงนโยบายที่จัดขึ้นในขั้นตอนที่ 1 พร้อมผลสรุปการวิจัยจาก 3 แหล่งในขั้นตอนที่ 1 ส่งเป็นข้อมูลพื้นฐานให้ผู้ทรงคุณวุฒิใช้ประกอบการพิจารณาก่อนเป็นการล่วงหน้า สำหรับในช่วงเวลาของการสัมภาษณ์จะมีการขออนุญาตบันทึกเสียง ประกอบการจดบันทึกการสัมภาษณ์ มีการถอดเทปบันทึกเสียงและจัดพิมพ์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ (ภาพที่ 14)

ภาพที่ 14 แสดงบรรยากาศการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏ

ผลการตรวจสอบวิเคราะห์และพิจารณาข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการในสถาบันอุดมศึกษา: กรณีศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษาในระดับอุดมศึกษา จำนวน 9 คน ได้นำข้อเสนอแนะต่างๆ มาปรับปรุง ดังนี้

1.1.1 ด้านการเรียนการสอน

1.1.1.1 วัตถุประสงค์ 1 มีข้อเสนอแนะให้เพิ่มเติม คือ การมีคุณธรรมและจิตวิญญาณเพื่อสังคม ตามคำกล่าวของผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้ “... น่าจะเพิ่มวัตถุประสงค์ให้มีการพัฒนาที่คุณธรรมและจิตวิญญาณเพื่อสังคม...” (ธีระ รุญเจริญ, 30 ธันวาคม 2551) ปรับเป็น เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และกระบวนการสอนที่มุ่งให้นักศึกษาเป็นผู้มีความรู้ ทักษะความสามารถสูงทั้งในเชิงวิชาการ วิชาชีพ มีคุณธรรมและจิตวิญญาณเพื่อสังคม

1.1.1.2 เป้าหมาย มีข้อเสนอแนะให้ปรับปรุงเพิ่มเติม ในเป้าหมายข้อ (1) ให้เป็น นักศึกษาได้ศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ในสภาพจริงทั้งในและนอกสถานศึกษาด้วยตนเองมากขึ้น ตามคำกล่าวของผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้ “... การเรียนรู้นอกสถานที่ไม่ชัดเจนและอาจมีข้อจำกัดในบางรายวิชา

บางสาขาวิชา แต่ถ้าเป็นการเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษาด้วยตนเองจะมีความเป็นไปได้สูง” (บุญช่วย สิริเกษ, 18 ธันวาคม 2551)

1.1.1.3 แนวการดำเนินงาน มีข้อเสนอแนะให้ปรับปรุงเพิ่มเติม ในข้อ (2) คณะและสาขาวิชาต่างๆ จัดให้มีสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการเรียนการสอน อย่างเพียงพอ

1.1.1.4 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

(1) น่าจะปรับปรุงเพิ่มเติมวัตถุประสงค์ ตามคำกล่าวของผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้ “ในวัตถุประสงค์ด้านการเรียนการสอนควรมีการพัฒนาคุณธรรมและจิตวิญญาณเพื่อสังคม” (ธีระ รุญเจริญ, 30 ธันวาคม 2551)

(2) ควรเพิ่มการนำแนวคิดทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ตามคำกล่าวของผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้ “ควรมีการนำแนวคิดทฤษฎีใหม่ๆ มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน . . .” (สมคิด สร้อยน้ำ, 21 มกราคม 2552)

(3) พัฒนาทักษะการสอนของอาจารย์ให้เหมาะสมกับสาระรายวิชา ตามคำกล่าวของผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้ “ควรมีการพัฒนารูปแบบการสอนให้เหมาะสมกับวิชาและเนื้อหาที่สอน...” (สมคิด สร้อยน้ำ, 21 มกราคม 2552)

(4) ควรส่งเสริมนักศึกษาให้ได้เรียนรู้นอกสถานศึกษาด้วยตนเอง ตามคำกล่าวของผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้ “... การเรียนรู้นอกสถานที่ไม่ชัดเจนและอาจมีข้อจำกัดในบางรายวิชา บางสาขาวิชา แต่ถ้าเป็นการเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษาด้วยตนเองจะมีความเป็นไปได้สูง” (บุญช่วย สิริเกษ, 18 ธันวาคม 2551)

(5) ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่สะท้อนความเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ตามคำกล่าวของผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้ “... ให้สะท้อนความเป็นมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นมากๆ” (สวัสดิ์ โพธิวัฒน์, 26 มกราคม 2552)

1.1.2 ด้านการวิจัย

1.1.2.1 วัตถุประสงค์ 2 ไม่มีข้อความที่ต้องปรับปรุงแก้ไข

1.1.2.2 เป้าหมาย ไม่มีข้อความที่ต้องปรับปรุงแก้ไข

1.1.2.3 แนวการดำเนินงาน มีข้อเสนอแนะให้ปรับปรุงข้อความในข้อ (7) กำหนดเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณอุดหนุนโครงการวิจัยให้สูงขึ้น

1.1.2.4 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

(1) ควรส่งเสริมอาจารย์ทำวิจัยในการสร้างองค์ความรู้ของชุมชนท้องถิ่น ตามคำกล่าวของผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้ “ควรส่งเสริมให้อาจารย์ทำวิจัยสร้างองค์ความรู้ในชุมชน ที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาของท้องถิ่นให้มากขึ้น” (ทนงศักดิ์ คุ้มไชน้ำ, 9 ธันวาคม 2551)

(2) ส่งเสริมการทำวิจัยที่ใช้ภูมิปัญญาของท้องถิ่นชัยภูมิเป็นฐาน ตามคำกล่าวของผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้ “... เน้นการวิจัยที่มีพื้นภูมิของท้องถิ่นชัยภูมิเป็นฐานให้มากขึ้น” (อัครา ภาณุรัตน์, 26 มกราคม 2552)

(3) พัฒนาการจัดทำแผนการวิจัย และกำหนดเป้าหมายในทุกระดับ ดังคำกล่าวของผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้ “... จัดทำแผนการวิจัย กำหนด Trend & Perspective งานวิจัยสถาบันและงานวิจัยระดับคณะ โปรแกรมวิชา ทั้งระดับวิจัยกลุ่มและวิจัยบุคคล...” (สมคิด สร้อยน้ำ, 21 มกราคม 2552)

(4) ควรเร่งเพิ่มผลงานวิจัยของอาจารย์ให้สูงขึ้น ตามคำกล่าวของผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้ “... ควรเพิ่มอัตราการผลิตผลงานวิจัยอาจารย์ให้สูงขึ้นทุกระยะในเวลาที่เหมาะสม” (บุญช่วย ศิริเกษ, 18 ธันวาคม 2551)

(5) ควรเพิ่มแรงจูงใจในการผลิตผลงานวิจัยด้วยวิธีการต่างๆ ตามคำกล่าวของผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้ “... การพัฒนาการบริหารจัดการวิจัยกว้างเกินไป ไม่ชัดเจนในการปฏิบัติ ควรเน้นเฉพาะประเด็น เช่น การเพิ่มแรงจูงใจในรูปแบบต่างๆ เป็นต้น” (บุญช่วย ศิริเกษ, 18 ธันวาคม 2551)

1.1.3 ด้านนักศึกษา

1.1.3.1 วัตถุประสงค์ 3 มีข้อเสนอแนะให้ปรับปรุงข้อความจากประชากรในท้องถิ่นเป็นผู้เข้ารับการศึกษา ปรับเป็น เพื่อพัฒนาผู้เข้ารับการศึกษาระดับปริญญาตรีในท้องถิ่นให้เป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ ตามคำกล่าวของผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้ “... วัตถุประสงค์ที่เน้นการพัฒนาประชากรในท้องถิ่นอาจทำได้ยาก แต่ถ้าเน้นพัฒนาบัณฑิตหรือผลผลิตหรือผู้เข้ารับการศึกษาก็มีความเป็นไปได้มากขึ้น...” (บุญช่วย ศิริเกษ, 18 ธันวาคม 2551)

1.1.3.2 เป้าหมาย มีข้อเสนอแนะให้ปรับปรุงข้อความเป้าหมายที่ (1) บัณฑิตมีอาชีพที่เหมาะสมหรือพึ่งตนเองได้หรือศึกษาต่อ และผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจ เป้าหมายที่ (3) ปรับปรุงข้อความให้มีอาคารศูนย์บริการสวัสดิการนักศึกษาที่มีความสะดวกสบายภายในสถาบัน เป้าหมายที่ (7) ปรับปรุงข้อความให้นักศึกษามีความเป็นเลิศในทักษะทางวิชาการในด้านต่าง ๆ สูงขึ้น

1.1.3.3 แนวการดำเนินงาน มีข้อเสนอแนะให้ปรับปรุงข้อความในข้อ (5) เพิ่มงบประมาณเพื่อดำเนินโครงการ(กิจกรรม)พัฒนานักศึกษาให้มากขึ้นและต่อเนื่อง

1.1.3.4 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

(1) ส่งเสริมให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการมหาวิทยาลัย ตามคำกล่าวของผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้ “... น่าจะให้มีโครงการให้นักศึกษาปกครองและพัฒนาด้วยใจตนเอง ตลอดทั้งให้มีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการมหาวิทยาลัย...” (ธีระ รุญเจริญ, 30 ธันวาคม 2551)

(2) ควรมุ่งเน้นการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ดังคำกล่าวของผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้ “... ควรเพิ่มแนวการผลิตบัณฑิตระดับบัณฑิตศึกษาที่ต่างไปจากระดับปริญญาตรี” (สมคิด สร้อยน้ำ, 21 มกราคม 2552)

(3) ควรปรับวัตถุประสงค์ให้เน้นการพัฒนาบัณฑิตหรือผลผลิตหรือผู้เข้ารับการศึกษา ตามคำกล่าวของผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้ “... วัตถุประสงค์ที่เน้นการพัฒนาประชากรในท้องถิ่นอาจทำได้ยาก แต่ถ้าเน้นพัฒนาบัณฑิตหรือผลผลิตหรือผู้เข้ารับการศึกษาก็มีความเป็นไปได้มากขึ้น” (บุญช่วย ศิริเกษ, 18 ธันวาคม 2551)

1.1.4 ด้านคณาจารย์

1.1.4.1 วัตถุประสงค์ 4 ไม่มีข้อความที่ต้องปรับปรุงแก้ไข

1.1.4.2 เป้าหมาย มีข้อเสนอแนะให้ตัดข้อ (2) มีระบบอาจารย์ที่ปรึกษาที่มีประสิทธิภาพ

1.1.4.3 แนวการดำเนินงาน มีข้อเสนอแนะให้เพิ่มเติมข้อ (3) จัดปัจจัยและงบประมาณจูงใจสนับสนุนการกำหนดตำแหน่ง ผลงานทางวิชาการ และรางวัลเกียรติยศชื่อเสียง

1.1.4.4 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

(1) ควรส่งเสริมคณาจารย์ให้พัฒนาตนเองให้มีความทันโลกทันเหตุการณ์ ตามคำกล่าวของผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้ “... ส่งเสริมให้อาจารย์พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องและสอดคล้องกับสถานการณ์...” (ธีระ รุญเจริญ, 30 ธันวาคม 2551)

(2) พัฒนาศักยภาพทางวิชาการของอาจารย์ให้สูงขึ้น ตามคำกล่าวของผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้ “... เพิ่มศักยภาพทางวิชาการของอาจารย์โดยการส่งเสริมการศึกษาต่อการอบรมสัมมนาทางวิชาการให้มากขึ้น” (ทองศักดิ์ คุ้มไชน้ำ, 9 ธันวาคม 2551)

(3) สนับสนุนทุนการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นแก่คณาจารย์ ตามคำกล่าวของผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้ “... ควรพัฒนาอาจารย์ให้มีคุณวุฒิที่สูงขึ้น ให้ทุนศึกษาต่อ...” (สมคิด สร้อยน้ำ, 21 มกราคม 2552)

(4) ควรจัดระบบให้อาจารย์ทุกคนเป็นผู้ประชาสัมพันธ์และรับนักศึกษาเชิงรุก ตามคำกล่าวของผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้ “... อาจารย์ต้องทำหน้าที่ PR ด้วย คือทำทั้งงานของมหาวิทยาลัยและการหานักศึกษาเข้ามาเรียน...” (สมคิด สร้อยน้ำ, 21 มกราคม 2552)

(5) พัฒนาระบบอาจารย์ที่ปรึกษาให้มีประสิทธิภาพ ตามคำกล่าวของผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้ “... การมีระบบอาจารย์ที่ปรึกษาที่มีประสิทธิภาพควรจัดไว้กับด้านการพัฒนานักศึกษา...” (บุญช่วย ศิริเกษ, 18 ธันวาคม 2551)

(6) ส่งเสริมสนับสนุนการทำผลงานทางวิชาการ ตามคำกล่าวของผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้ “... แนวดำเนินการข้อ 3 ควรระบุว่า เพิ่มงบประมาณและปัจจัยจูงใจในการทำผลงานทางวิชาการ...” (บุญช่วย ศิริเกษ, 18 ธันวาคม 2551)

1.1.5 ด้านการบริหารจัดการ

1.1.5.1 วัตถุประสงค์ 5 ไม่มีข้อความที่ต้องปรับปรุงแก้ไข

1.1.5.2 เป้าหมาย ไม่มีข้อความที่ต้องปรับปรุงแก้ไข

1.1.5.3 แนวการดำเนินงาน ไม่มีข้อความที่ต้องปรับปรุงแก้ไข

1.1.5.4 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

(1) ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณในวิชาชีพอาจารย์ให้มากยิ่งขึ้น ตามคำกล่าวของผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้ “... สร้างจิตสำนึกของคณาจารย์ให้ดีขึ้น” (ธีระ รุญเจริญ, 30 ธันวาคม 2551)

(2) ควรเพิ่มกลไกการประสานงานในองค์กร ตามคำกล่าวของผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้ “... ควรเพิ่มด้านการสื่อสารเข้ามาอีก” (สมคิด สร้อยน้ำ, 21 มกราคม 2552)

1.1.6 ด้านแหล่งเรียนรู้

1.1.6.1 วัตถุประสงค์ 6 ไม่มีข้อความที่ต้องปรับปรุงแก้ไข

1.1.6.2 เป้าหมาย มีข้อความที่ต้องปรับปรุงแก้ไขในข้อ (4) มีห้องสมุดประจำ

สาขาหรือคณะวิชา

1.1.6.3 แนวการดำเนินงาน ไม่มีข้อความที่ต้องปรับปรุงแก้ไข

1.1.6.4 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

(1) เพิ่มการกำกับติดตามคุณภาพของห้องเรียนนอกสถาบัน ตามคำกล่าวของผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้ “... ประสานศูนย์การเรียนรู้ให้มากขึ้น” (ธีระ รุญเจริญ, 30 ธันวาคม 2551)

(2) ควรจัดให้มหาวิทยาลัยเป็นศูนย์บริการองค์ความรู้แก่ท้องถิ่น ตามคำกล่าวของผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้ “... จัดศูนย์บริการความรู้ต่างๆแก่ทรัพยากรบุคคลทุกระดับในท้องถิ่น เช่น อบจ. อบต. เทศบาล ตำบล หมู่บ้าน ฯลฯ...” (ทนงศักดิ์ คุ่มไชนะ, 9 ธันวาคม 2551)

1.1.7 ด้านหลักสูตร

1.1.7.1 วัตถุประสงค์ 7 ไม่มีข้อความที่ต้องปรับปรุงแก้ไข

1.1.7.2 เป้าหมาย ไม่มีข้อความที่ต้องปรับปรุงแก้ไข

1.1.7.3 แนวการดำเนินงาน มีข้อความที่ต้องปรับปรุงแก้ไขในข้อ(6) โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการให้คณาจารย์มีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการหลักสูตร

1.1.7.4 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

พัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน สามารถทำงานได้อย่างมีคุณภาพ ตามคำกล่าวของผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้ “...การจัดหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพจริงมากขึ้น” (ธีระ รุญเจริญ, 30 ธันวาคม 2551)

1.1.8 ด้านสื่อ นวัตกรรม

1.1.8.1 วัตถุประสงค์ 8 ไม่มีข้อความที่ต้องปรับปรุงแก้ไข

1.1.8.2 เป้าหมาย ไม่มีข้อความที่ต้องปรับปรุงแก้ไข

1.1.8.3 แนวการดำเนินงาน มีข้อความที่ต้องปรับปรุงแก้ไขในข้อ (2) จัดขยายเครือข่ายอินเทอร์เน็ตไร้สาย บริการทุกชั้น ทุกอาคารเรียนหลักด้วยระบบเช่ารายปี ตามคำกล่าวของผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้ “... เพื่อความประหยัด คุ่มค่าผมใช้ระบบเช่ารายปีหรือสองปีสำหรับคอมพิวเตอร์และระบบโปรแกรมต่างๆ...” (เปรี๊ยะ จันดา, 27 มกราคม 2552)

1.1.8.4 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

(1) ควรปรับข้อเสนอเชิงนโยบายให้เหมาะสมและเฉพาะเจาะจงสำหรับมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ตามคำกล่าวของผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้ “... ข้อเสนอเชิงนโยบายบางประเด็นมีลักษณะเป็นเชิงทฤษฎีหรือหลักการทั่วไป ซึ่งสถาบันอุดมศึกษาทุกแห่งก็ต้องดำเนินการตามนั้น ซึ่งควรปรับปรุงใหม่ให้เป็นประเด็นเฉพาะของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ” (บุญช่วย ศิริเกษ, 18 ธันวาคม 2551)

(2) ควรปรับข้อเสนอให้กระชับและเป็นรูปธรรม ตามคำกล่าวของผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้ “... ข้อเสนอบางประเด็น บางด้านมีข้อความกว้างๆ ไม่กระชับชัดเจนที่ชี้นำสู่การปฏิบัติให้

เป็นรูปธรรม” (บุญช่วย ศิริเกษ, 18 ธันวาคม 2551)

(3) ควรกำหนดเป้าหมายในการผลิตผลงานทางวิชาการของอาจารย์ตามคำกล่าวของผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้ “...กำหนดให้อาจารย์เขียนเอกสารคำสอน ตำราทางวิชาการ อย่างน้อยหนึ่งเรื่องต่อคนต่อปี” (ทนงศักดิ์ คุ่มไชนะ, 9 ธันวาคม 2551)

(4) มุ่งเน้นการพัฒนาจิตใจของคณาจารย์และนักศึกษา ตามคำกล่าวของผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้ “...พยายามเน้นการพัฒนา Affective Domain ของอาจารย์และนักศึกษา...” (ธีระบุญเจริญ, 30 ธันวาคม 2551)

(5) ให้มุ่งเน้นการเป็นมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ตามคำกล่าวของผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้ “...ให้ยึดปรัชญาการเป็นมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ให้เพิ่มข้อความลงไป ในบางข้อที่เหมาะสม” (สวัสดิ์ โพธิวัฒน์, 26 มกราคม 2552)

(6) ให้เน้นการแก้ปัญหาของท้องถิ่น ตามคำกล่าวของผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้ “...คำว่าท้องถิ่นให้หมายรวมทั้งปัญหาและภูมิประเทศ” (สวัสดิ์ โพธิวัฒน์, 26 มกราคม 2552)

(7) การบริหารจัดการด้านสื่อ นวัตกรรมแนวใหม่ ตามคำกล่าวของผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้ “...เพื่อความประหยัด คุ่มค่า ผมใช้ระบบเช่ารายปีหรือสองปีสำหรับคอมพิวเตอร์และระบบโปรแกรมต่างๆ” (เป็รื่อง จันดา, 27 มกราคม 2552)

1.2 ผลการสนทนากลุ่มเป้าหมายผู้บริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

ผลการตรวจสอบวิเคราะห์และพิจารณาข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการในสถาบันอุดมศึกษา: กรณีศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ที่ได้จากการสนทนากลุ่มผู้บริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ จำนวน 15 คน เมื่อวันที่ 30 ธันวาคม 2551 และจากการนัดสัมภาษณ์ เชิงลึกในกรณีที่ไม่สามารถเข้าร่วมสนทนากลุ่มได้

การสนทนากลุ่มเป้าหมาย(focus group discussion) ผู้บริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ที่เป็นผู้เกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบายการพัฒนาวิชาการของสถาบัน ประกอบด้วย อธิการบดี รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ รองอธิการบดีฝ่ายพัฒนานักศึกษาและกิจการพิเศษ คณบดีคณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาล ผู้อำนวยการสถาบันบัณฑิตศึกษา ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนา ผู้อำนวยการสำนักวิทยบริการ ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานและประกันคุณภาพ และผู้อำนวยการสำนักงานอธิการบดี รวมทั้งสิ้น จำนวน 11 คน เพื่อตรวจสอบวิเคราะห์และพิจารณาข้อเสนอเชิงนโยบาย รวมถึงความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของข้อเสนอเชิงนโยบาย โดยมีภาพบรรยากาศการสนทนากลุ่มเป้าหมาย (ภาพที่ 15)

ภาพที่ 15 แสดงบรรยากาศการสนทนากลุ่มเป้าหมายและสัมภาษณ์ผู้บริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

จากผลการสนทนากลุ่มเป้าหมายผู้บริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ เพื่อวิเคราะห์ ประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของข้อเสนอเชิงนโยบาย เพื่อพัฒนาวิชาการในสถาบันอุดมศึกษา: วิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ได้ข้อเสนอแนะและปรับปรุงเพิ่มเติม ดังนี้

1.2.1 ด้านการเรียนการสอน

- 1.2.1.1 วัตถุประสงค์ 1 ไม่มีข้อความที่ต้องปรับปรุงแก้ไข
- 1.2.1.2 เป้าหมาย ไม่มีข้อความที่ต้องปรับปรุงแก้ไข
- 1.2.1.3 แนวการดำเนินงาน ไม่มีข้อความที่ต้องปรับปรุงแก้ไข
- 1.2.1.4 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

(1) ควรจัดปัจจัยด้านโสตทัศนูปกรณ์ที่เอื้อต่อบรรยากาศของห้องเรียน ตามคำกล่าวของผู้บริหาร ดังนี้ “... ควรเพิ่มแนวดำเนินการที่กล่าวถึงการจัดห้องเรียน โสตทัศนูปกรณ์บรรยากาศ ฯลฯ ไว้ด้วย” (ผดุง เพชรสุข, 30 ธันวาคม 2551)

(2) ส่งเสริมโครงการสหกิจศึกษาให้บัณฑิตมีงานทำ ตามคำกล่าวของผู้บริหาร ดังนี้ “... อยากให้ผู้เรียนมีหลักประกันได้ว่าเรียนที่นี่แล้วได้งานทำแน่นอน ควรมีการ MOU หรือมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการในท้องถิ่น... จบแล้วรับเข้าทำงาน...” (เฉลิมชัย วิเชียรวัฒน์, 30 ธันวาคม 2551)

(3) พัฒนาระบบนิเทศติดตามและประเมินผลการสอน ตามคำกล่าวของผู้บริหาร ดังนี้ “... ผมคิดว่าเรายังขาดระบบการตรวจสอบและประเมินของการเรียนการสอน ผมคิดว่าต้องควบคุมตัวนี้ ว่าอาจารย์ผู้สอนมีสอนอยู่หรือไม่ในชั่วโมงนี้...” (เร่งเจริญ ชำนาญบริรักษ์, 6 มกราคม 2552)

(4) พัฒนาการเรียนการสอนที่เน้นความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ได้มาตรฐานวิชาชีพ และมาตรฐานวิชาการระดับอุดมศึกษา ตามคำกล่าวของผู้บริหาร ดังนี้ “... การเรียนการสอนที่เน้นความเป็นมนุษย์ ความเป็นวิชาชีพ ได้มาตรฐานการอุดมศึกษาด้วย...” (ศศกรณ์ อินทรชัยศรี, 30 ธันวาคม 2551)

(5) ควรมุ่งเน้นให้มีทักษะด้านภาษาต่างประเทศควบคู่กับการฝึกทดลองในห้องปฏิบัติการจนชำนาญก่อนเข้าสู่แหล่งฝึกประสบการณ์ ตามคำกล่าวของผู้บริหาร ดังนี้ “... ต้อง

เน้นด้านภาษาต่างประเทศ และภาษาไทย อีกอย่างคือทักษะทางวิชาชีพ เน้นภาคปฏิบัติกับหุ่นจำลองก่อน...” (ศศกรณ์ อินทรชัยศรี, 30 ธันวาคม 2551)

(6) ส่งเสริมการประเมินผลทั้งผู้เรียนและผู้สอน และนำผลการประเมินมาใช้ปรับปรุงการเรียนการสอน ตามคำกล่าวของผู้บริหาร ดังนี้ “...น่าจะเพิ่มการประเมินผลเด็กนักศึกษาและการประเมินผลการสอนอาจารย์ไปด้วยนะ... และนำผลการประเมินนั้นมาใช้ด้วย ผมค่อนข้างจะเน้นการประเมินและนำผลประเมินมาใช้...” (ผดุง เพชรสุข, 30 ธันวาคม 2551)

(7) ส่งเสริมการเรียนการสอนในสภาพที่แท้จริง ตามคำกล่าวของผู้บริหาร ดังนี้ “...อยากให้เน้นข้อ 1 นะคะ การเรียนการสอนที่ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง การเรียนแบบ PBL (problems based learning) และ IBL (inquiry based learning) ได้ใช้ปัญหาเป็นแกน การเรียนรู้เน้นการสืบเสาะ สืบค้นวางแผนและปฏิบัติจริงในสถานการณ์จำลอง และสถานการณ์จริงทุกรายวิชา นะคะ” (ศศกรณ์ อินทรชัยศรี, 30 ธันวาคม 2551)

(8) พัฒนาทักษะและกระบวนการสอนของอาจารย์อย่างต่อเนื่อง ตามคำกล่าวของผู้บริหาร ดังนี้ “...ครูเราจะต้องผ่านการอบรมวิธีการสอนต่าง ๆ มาก่อน แม้บางท่านจะจบโททางการพยาบาลจริงแต่เราจะส่งไปอบรมทักษะทางการสอนอีกสี่เดือน เราจะต้องเน้นทักษะกระบวนการสอนของอาจารย์ทุกคน...” (ศศกรณ์ อินทรชัยศรี, 30 ธันวาคม 2551)

1.2.2 ด้านการวิจัย

1.2.2.1 วัตถุประสงค์ 2 ไม่มีข้อความที่ต้องปรับปรุงแก้ไข

1.2.2.2 เป้าหมาย ไม่มีข้อความที่ต้องปรับปรุงแก้ไข

1.2.2.3 แนวการดำเนินงาน ไม่มีข้อความที่ต้องปรับปรุงแก้ไข

1.2.2.4 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

(1) ส่งเสริมการทำวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้และแก้ปัญหาในชุมชนท้องถิ่น ตามคำกล่าวของผู้บริหาร ดังนี้ “ควรส่งเสริมให้อาจารย์ทำวิจัยสร้างองค์ความรู้ในชุมชน ที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาของท้องถิ่นให้มากขึ้น” (ทองศักดิ์ คุ่มไข่น้ำ, 9 ธันวาคม 2551)

(2) สนับสนุนและสร้างโอกาสการทำผลงานวิจัยของอาจารย์ ตามคำกล่าวของผู้บริหาร ดังนี้ “...ให้อาจารย์ได้มีโอกาสได้ฝึก ได้ทำวิจัย มีปัจจัยสร้างโอกาสให้ทุกคน...” (สันต์สุตา พลธรรม, 30 ธันวาคม 2551)

(3) ส่งเสริมการเผยแพร่ผลงานวิจัยของคณาจารย์ให้เป็นที่ยอมรับ ตามคำกล่าวของผู้บริหาร ดังนี้ “...ควรมีการส่งเสริมให้เผยแพร่เป็นผลงานวิชาการ เดือนนี้ต่างคนก็ต่างทำ ไม่รู้ใครทำวิจัยอะไรกันบ้างใช่ไหม ให้เป็นการนำมาเป็นของมหาวิทยาลัยด้วย ก็ต่างคนต่างทำนะ ผู้บริหารควรเน้นจุดนี้เลย เพราะมันเป็นภารกิจหลักเลย...” (สวาสดี พรรณา, 6 มกราคม 2552)

(4) ส่งเสริมให้อาจารย์ได้ทำวิจัยอย่างน้อยหนึ่งเล่มต่อปี ตามคำกล่าวของผู้บริหาร ดังนี้ “...ผู้บริหารควรบริหารจัดการให้อาจารย์ได้ทำวิจัยอย่างน้อยหนึ่งเล่มต่อปี โดยชวนให้มาเล่นวิจัยกันเถอะให้ดูเหมือนเป็นเรื่องที่สนุกในการคิดการเขียน...” (สวาสดี พรรณา, 6 มกราคม 2552)

(5) ส่งเสริมการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ในการพัฒนาของท้องถิ่น
ตามคำกล่าวของผู้บริหาร ดังนี้

... อาจารย์ให้สามารถสร้างองค์ความรู้ได้อย่างนี้ นักศึกษา
ก็สามารถสร้างองค์ความรู้ได้อย่างนี้ หรืออย่างชัยภูมิศึกษา
ที่ผมเคยทำมา ถ้ามีคนไปค้นคว้าจากแหล่งต่างๆ มันจะชัด
ขึ้น น่าจะมีการทำวิจัยของท้องถิ่นให้เป็นองค์ความรู้ขึ้นมา
อย่างเรื่องไข่มดแดงนี้ วงจรชีวิตมันเป็นอย่างไร จะจุดขึ้น
เป็นสินค้าระดับเข้าระบบตลาดได้ไหม หรืออย่างไข่ไก่มาดู
ที่ราชภัฏชัยภูมิ... (เร่งเจริญ ชำนาญบริรักษ์, 6 มกราคม
2552)

(6) ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพงานวิจัย ตามคำกล่าวของผู้บริหาร
ดังนี้ “ควรมีระบบการตรวจสอบคุณภาพงานวิจัยที่ชัดเจน อันจะนำไปสู่ผลงานทางวิชาการ...” (ผดุง เพชรสุข,
30 ธันวาคม 2551)

(7) ส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนหรือกรณีศึกษาควบคู่ไปกับการเรียน
การสอน ตามคำกล่าวของผู้บริหาร ดังนี้

... ให้เน้นข้อ 1 นะคะ แม้เราจะมีภาระมากทางการสอน
แต่ก็ต้องให้มีการทำงานวิจัยออกมาด้วย จะกำหนดว่า
อย่างน้อยต้องมีงานวิจัย 1 เรื่องในห้าปี หรือมากกว่านั้นคะ
... ให้เน้นวิจัยปฏิบัติการไม่ยุ่งยากซับซ้อนเกินไปนัก แต่
เป็นเรื่องใหญ่และภายใต้มีเรื่องเล็กหลายเรื่องซ้อนอยู่ใน
งานที่เราปฏิบัติคะ วิจัยคลินิก หรือ case ที่ศึกษาอยู่แล้วคะ
ใช้สติได้ง่ายๆ ไม่ซับซ้อนอะไรนัก... (ศศกรณ์ อินทรชัยศรี,
30 ธันวาคม 2551)

1.2.3 ด้านนักศึกษา

- 1.2.3.1 วัตถุประสงค์ 3 ไม่มีข้อความที่ต้องปรับปรุงแก้ไข
- 1.2.3.2 เป้าหมาย ไม่มีข้อความที่ต้องปรับปรุงแก้ไข
- 1.2.3.3 แนวการดำเนินงาน ไม่มีข้อความที่ต้องปรับปรุงแก้ไข
- 1.2.3.4 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

(1) ส่งเสริมการทำกิจกรรมของนักศึกษา และจัดให้มีพื้นที่หรือ
อาคารกิจกรรมนักศึกษา ตามคำกล่าวของผู้บริหาร ดังนี้

... อยากให้มีกิจกรรมนักศึกษามากขึ้น จะเห็นได้ว่าใน
มหาวิทยาลัยใหญ่ๆเขาจะมีตึกกิจกรรมนักศึกษามีชมรม
นักศึกษา... น่าจะมีศูนย์กิจกรรมนักศึกษา มีพื้นที่ใน
สถาบัน ได้ทำกิจกรรมร่วมกัน เพิ่มความผูกพันต่อรุ่นต่อ
สถาบัน... (สันต์สุตา พลธรรม, 30 ธันวาคม 2551)

(2) มุ่งผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพมีผลงานเป็นที่ยอมรับ ตามคำกล่าวของผู้บริหาร ดังนี้ “...เอาสินค้าไปบริการสังคม ไม่ใช่ผลิตสินค้าแล้วขายไม่ออก ต้องให้เขาชื่นชมว่าต้องอย่างนี้ ต้องบัณฑิตจากราชภัฏชัยภูมิ ให้เกิดความภาคภูมิใจ...” (เร่งเจริญ ชำนาญบริรักษ์, 6 มกราคม 2552)

(3) มุ่งเน้นการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสังคมตั้งแต่การรับเข้าศึกษา ตามคำกล่าวของผู้บริหาร ดังนี้ “...ให้เริ่มตั้งแต่การรับนักศึกษาเข้ามา... ไม่วัดเฉพาะความรู้ แต่ให้คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของความเป็นมนุษย์ในสังคมด้วย...” (เฉลิมชัย วิเชียรวัฒน์, 30 ธันวาคม 2551)

(4) ควรมีโครงการปรับฐานความรู้ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษา ก่อนเข้าศึกษาในปีแรก ตามคำกล่าวของผู้บริหาร ดังนี้ “ควรมีนโยบายปรับฐานความรู้ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ก่อนเข้าศึกษาในปีแรก เช่น สาขาทางพยาบาลตามนโยบายรัฐบาลอยากให้สามารถใช้ภาษา ให้วางฐานทางภาษาที่ดีตั้งแต่ก่อนเข้าเรียน...” (ผดุง เพชรสุข, 30 ธันวาคม 2551)

(5) ควรสร้างเสริมระบบอาจารย์ที่ปรึกษาให้มีประสิทธิภาพ ตามคำกล่าวของผู้บริหาร ดังนี้ “...รู้ดีกว่าเราจะไม่ค่อยเห็นอาจารย์ที่ปรึกษาได้ให้คำปรึกษาดูแลนักศึกษานะ ยังห่างที่สุด ยังไม่ค่อยรู้เรื่องของลูกศิษย์...” (สวาสดี พรรณา, 6 มกราคม 2552)

(6) ให้มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพสูงขึ้น ตามคำกล่าวของผู้บริหาร ดังนี้ “...เราไม่ค่อยมีโอกาสคัดเลือักศึกษาเท่าไรนะ นั่นไม่สำคัญเท่าไรหรอก แต่เมื่อเข้ามาแล้วจะพัฒนาเขาได้อย่างไร...” (สวาสดี พรรณา, 6 มกราคม 2552)

(7) ให้มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีคุณธรรม ตามคำกล่าวของผู้บริหาร ดังนี้ “...อยากเห็นนักศึกษาเป็นคนดี เข้ามาอาจจะยังไม่เท่าไรแต่เมื่อจบแล้วมองออกมาแล้วดี...” (สวาสดี พรรณา, 6 มกราคม 2552)

1.2.4 ด้านคณาจารย์

1.2.4.1 วัตถุประสงค์ 4 ไม่มีข้อความที่ต้องปรับปรุงแก้ไข

1.2.4.2 เป้าหมาย ไม่มีข้อความที่ต้องปรับปรุงแก้ไข

1.2.4.3 แนวการดำเนินงาน ไม่มีข้อความที่ต้องปรับปรุงแก้ไข

1.2.4.4 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

(1) ควรเสริมสร้างเครือข่ายการพัฒนาศักยภาพทางวิชาการของคณาจารย์ ตามคำกล่าวของผู้บริหาร ดังนี้ “...แนวดำเนินงานควรมีการสร้างเครือข่ายทางวิชาการของคณาจารย์ การให้บริการวิชาการให้ชัดเจนขึ้น” (ผดุง เพชรสุข, 30 ธันวาคม 2551)

(2) ควรส่งเสริมการศึกษาต่อและพัฒนาศักยภาพทางการศึกษา ตามคำกล่าวของผู้บริหาร ดังนี้ “...เพิ่มศักยภาพทางวิชาการของอาจารย์โดยการส่งเสริมการศึกษาต่อ การอบรมสัมมนาทางวิชาการให้มากขึ้น” (ทนงศักดิ์ คุ้มไข่น้ำ, 9 ธันวาคม 2551)

(3) ส่งเสริมและสนับสนุนการทำผลงานทางวิชาการ ตามคำกล่าวของผู้บริหาร ดังนี้ “...ด้านคณาจารย์อยากให้มหาวิทยาลัยได้มีงบประมาณสนับสนุนการทำเอกสารการสอน การทำผลงานวิชาการมากขึ้นตรงนี้” (สันต์สุตา พลธรรม, 30 ธันวาคม 2551)

(4) ปรับปรุงระบบการสรรหาอาจารย์ให้เน้นการกำหนดอัตราในสาขาที่ขาดแคลน และเป็นผู้มีจรรยาบรรณในวิชาชีพ ตามคำกล่าวของผู้บริหาร ดังนี้

...เราเอาอาจารย์เป็นผู้นำบุกเบิกพัฒนา เราสรรหาอาจารย์เข้ามา ต้องยึดเอาการเรียนการสอนเป็นตัวหลัก สรรหามาให้ตรงวุฒิที่ขาดแคลน ทำอย่างไรถึงจะพัฒนาให้ถึงความเป็นอาจารย์ หรือจรรยาบรรณแห่งความเป็นอาจารย์ให้ตัวนี้มาก่อน ที่ผ่านมาน้อยไป... (สวาสดี พรรณา, 6 มกราคม 2552)

(5) ส่งเสริมขวัญและกำลังใจบุคลากร ด้วยระบบการประเมินที่เป็นธรรม ตามคำกล่าวของผู้บริหาร ดังนี้ “... ให้มีกำลังใจ อาจารย์รักสถาบัน ใครทำดีให้เห็นว่าดีคืนะ ไม่ใช่ใครทำน้อยได้มาก ทำมากได้น้อย ใครทำมากได้น้อยในส่วนของวัตถุนะ ความดีความชอบนะ...” (สวาสดี พรรณา, 6 มกราคม 2552)

(6) มุ่งเน้นคุณภาพการสอนของคณาจารย์ที่ต้องสูงกว่าอาจารย์ในมหาวิทยาลัยทั่วไป ตามคำกล่าวของผู้บริหาร ดังนี้

...เราไม่ค่อยมีโอกาสดัดเลือกนักศึกษาเท่าไรนะ นั่นไม่สำคัญเท่าไรหรอก แต่เมื่อเข้ามาแล้วจะพัฒนาเขาได้อย่างไร มหาวิทยาลัยใหญ่ๆ นักศึกษาเขาเก่งแล้ว แต่ของเรา อาจารย์เราต้องเก่งนะ... ของเราอาจารย์ยังใหม่ ที่แก่ก็แก่อายุยังใหม่ที่อุดมศึกษา ท่านยังใช้วิธีสอนเดิม... (สวาสดี พรรณา, 6 มกราคม 2552)

(7) ควรพัฒนากระบวนการสรรหาและบรรจุอาจารย์ที่มีศักยภาพสูง ตามคำกล่าวของผู้บริหาร ดังนี้

... สักส่วนของอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิยังไม่ได้มาตรฐาน การรับอาจารย์เข้ามาผมอยากให้มีความมาตรฐาน ปฏิญาโทขึ้นไป ควรทดสอบการสอน การใช้สื่อ ทักษะ การพูดสื่อสาร การสรรหาต้องเข้มข้นขึ้น ต้องคัดพันธุ์ให้ดียิ่งขึ้น ทดสอบสอนก่อน 1 ปี ค่อยบรรจุ... (เร่งเจริญ ชำนาญบริรักษ์, 6 มกราคม 2552)

(8) ควรเพิ่มเงินทุนการศึกษาเพื่อพัฒนาอาจารย์ ตามคำกล่าวของผู้บริหาร ดังนี้ “... ควรมีทุนสนับสนุนให้ศึกษาต่อ ทุนพัฒนาอาจารย์ที่มีอยู่สองล้าน น้อยเกินไป และยังหละหลวมเกินไป...” (เร่งเจริญ ชำนาญบริรักษ์, 6 มกราคม 2552)

(9) ควรพัฒนาจรรยาบรรณในวิชาชีพ ตามคำกล่าวของผู้บริหาร ดังนี้ “... ควรกำหนดนโยบายเร่งสร้างจิตสำนึกกับคณาจารย์และบุคลากรของมหาวิทยาลัยในการทำงานเพื่อสถาบัน...” (เร่งเจริญ ชำนาญบริรักษ์, 6 มกราคม 2552)

(10) การจัดให้มีโครงการเตรียมความพร้อมของผู้เรียนตั้งแต่ก่อนเข้า
สู่มหาวิทยาลัย ตามคำกล่าวของผู้บริหาร ดังนี้

... ให้มีการเสริมความเข้มข้นทางวิชาชีพอย่าง ที่ ผอ.
วิทยาลัยพยาบาลท่านเสนอด้วย และอยากจะให้มีการเตรียม
ความพร้อมตั้งแต่ก่อนเข้าเป็นนักศึกษาเลยนะ ตั้งแต่อยู่
มัธยมในโรงเรียนต่างๆ ในทักษะการดำเนินชีวิต ไม่ใช่
เฉพาะทักษะวิชาชีพเท่านั้น ... (ผดุง เพชรสุข, 30 ธันวาคม
2551)

(11) เร่งรัดการพัฒนาศักยภาพอาจารย์ประจำหลักสูตรให้เป็นไปตาม
มาตรฐานหลักสูตร ตามคำกล่าวของผู้บริหาร ดังนี้ “... ผู้บริหารควรส่งเสริมสัดส่วนของอาจารย์ปริญญาโท
ปริญญาเอกให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานให้ได้ และมีแนวดำเนินการที่จะดีขึ้น ... ” (ผดุง เพชรสุข, 30 ธันวาคม
2551)

1.2.5 ด้านการบริหารจัดการ

- 1.2.5.1 วัตถุประสงค์ 5 ไม่มีข้อความที่ต้องปรับปรุงแก้ไข
- 1.2.5.2 เป้าหมาย ไม่มีข้อความที่ต้องปรับปรุงแก้ไข
- 1.2.5.3 แนวการดำเนินงาน ไม่มีข้อความที่ต้องปรับปรุงแก้ไข
- 1.2.5.4 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

(1) ให้มีระบบประกันคุณภาพภายในทุกหน่วยงานของมหาวิทยาลัย
ตามคำกล่าวของผู้บริหาร ดังนี้

... การนำระบบการประกันคุณภาพภายในไปไว้ในทุก
หน่วยงานของมหาวิทยาลัย เพื่อให้ส่งผลงานในภาพ
กว้างให้ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยมีทิศทาง ดังนี้ (1) ตรวจสอบและ
ประเมิน การดำเนินงานของคณะวิชาและหน่วยงานตาม
องค์ประกอบต่างๆตามเกณฑ์และมาตรฐาน (2) เพื่อให้
คณะวิชา หน่วยงานทราบสถานภาพของตนเองอันจะ
นำไปสู่การกำหนดแนวทางในการพัฒนาคุณภาพไปสู่
เป้าหมาย(targets) และเป้าประสงค์(goals) ที่ตั้งไว้
(3) เพื่อเป็นข้อมูลสาธารณะที่เป็นประโยชน์ต่อผู้มีส่วนได้
ส่วนเสียจะได้มั่นใจว่า สถาบันอุดมศึกษาสามารถสร้าง
ผลผลิตทางการศึกษาที่มีคุณภาพ (วารนันท นิธิศักดิ์, 30
ธันวาคม 2551)

(2) จัดระบบประกันคุณภาพควบคู่ไปกับการบริหารงานวิชาการ
ตามคำกล่าวของผู้บริหาร ดังนี้ “... การประกันคุณภาพจะเป็นทางลู่ขนานที่คอยประทับประครองให้งาน
วิชาการเดินทางไปในทิศทางที่ถูกต้อง...” (วารนันท นิธิศักดิ์, 30 ธันวาคม 2551)

(3) ควรให้มีการประเมินการบริหารจัดการ และการพัฒนาผู้บริหารระดับต่างๆในการพัฒนาวิชาการของสถาบัน ตามคำกล่าวของผู้บริหาร ดังนี้ “...ควรกล่าวถึงการประเมินผลการบริหารจัดการ การพัฒนาผู้บริหารระดับต่างๆเพื่อการพัฒนาด้านวิชาการไว้ด้วย” (ผดุง เพชรสุข, 30 ธันวาคม 2551)

(5) ควรประเมินผลงานและความดีความชอบที่เน้นผลงาน ตามคำกล่าวของผู้บริหาร ดังนี้ “...ใครทำให้เห็นว่าดีดึนะ ไม่ใช่ใครทำน้อยได้มาก ทำมากได้น้อย ใครทำมากได้น้อย ส่วนของวัตถุนะความดีความชอบนะ...” (สวาสดี พรธนา, 6 มกราคม 2552)

(6) ควรพัฒนาระบบการบริหารงานบุคคลและการให้บริการวิชาการแก่ท้องถิ่น ตามคำกล่าวของผู้บริหาร ดังนี้ “...ระบบคนยังไม่เข้าใจในบทบาทเท่าที่ควร ยังขาดระบบ ส่วนระบบการให้บริการวิชาการก็จัดให้ได้ในท้องถิ่น” (สวาสดี พรธนา, 6 มกราคม 2552)

(7) ควรสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการกับหน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้อง ตามคำกล่าวของผู้บริหาร ดังนี้ “สร้างเครือข่ายทุกอย่างไม่ว่าจะเป็นหลักสูตร อาจารย์ นักศึกษา ทั้งในและต่างประเทศ การให้บริการวิชาการด้วย...” (สวาสดี พรธนา, 6 มกราคม 2552)

(8) เร่งพัฒนาระบบทะเบียนเป็นหลักและขยายไปยังหน่วยอื่น ตามคำกล่าวของผู้บริหาร ดังนี้ “...ก็เห็นว่าส่วนงานส่งเสริมวิชาการหรืองานทะเบียนนี้ถ้าพัฒนา สร้างระบบนี้ได้แล้วจะเสริมส่วนอื่นทั้งหมดนี้คือหัวใจของวิชาการทั้งระบบ...” (เร้งเจริญ ชำนาญบริรักษ์, 6 มกราคม 2552)

(9) พัฒนาระบบสารสนเทศในการส่งเสริมวิชาการ ตามคำกล่าวของผู้บริหาร ดังนี้ “...ถ้าสามารถควบคุมหรือวางระบบการส่งเสริมวิชาการให้ดีจะแก้ปัญหการส่งผลการเรียนของอาจารย์ได้ การจ่ายค่าสอนได้ ระบบสารสนเทศของเรายังไม่ชัดเจน...” (เร้งเจริญ ชำนาญบริรักษ์, 6 มกราคม 2552)

(10) พัฒนาระบบการสรรหาและบรรจุแต่งตั้งคณาจารย์ที่มีคุณภาพ ตามคำกล่าวของผู้บริหาร ดังนี้ “... การให้บริการทางวิชาการก็ต้องใช้ศักยภาพอาจารย์นะ นอกจากส่งเสริมให้ศึกษาต่อแล้ว อยากจะให้เพิ่มระบบระเบียบการสรรหาอาจารย์ เห็นด้วยอย่างยิ่งนะ และทำอะไรจะเป็นผลเชิงนโยบาย ขอนี้ขอออกเป็นดาวแดงเลย...” (ผดุง เพชรสุข, 30 ธันวาคม 2551)

(11) ควรระบุเงื่อนไขของระยะเวลาในเป้าหมายของการพัฒนา ตามคำกล่าวของผู้บริหาร ดังนี้ “... จะเอาแค่ ก.พ.ร. หรือ สมศ. ถึงจะห้าปีประเมินครั้งก็น่าจะระบุด้วย ก็น่าจะดึนะ” (ผดุง เพชรสุข, 30 ธันวาคม 2551)

(12) ควรดำเนินงานโครงการตามแผนที่กำหนดไว้ ตามคำกล่าวของผู้บริหาร ดังนี้ “... ให้แผนงบประมาณได้จัดให้สอดคล้องกับที่หน่วยงานปฏิบัติได้วางแผนไว้ จะได้ดำเนินกิจกรรมโครงการให้ได้ผลตามที่ได้ตั้งเป้าไว้...” (ศศกรณ์ อินทรชัยศรี, 30 ธันวาคม 2551)

1.2.6 ด้านแหล่งเรียนรู้

1.2.6.1 วัตถุประสงค์ 6 ไม่มีข้อความที่ต้องปรับปรุงแก้ไข

1.2.6.2 เป้าหมาย ไม่มีข้อความที่ต้องปรับปรุงแก้ไข

1.2.6.3 แนวการดำเนินงาน ไม่มีข้อความที่ต้องปรับปรุงแก้ไข

1.2.6.4 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

(1) ควรจัดให้มีการเรียนรู้ในสภาพจริงที่แหล่งเรียนรู้จริงนอกสถาบัน ตามคำกล่าวของผู้บริหาร ดังนี้

...อยากเห็นเป็นนโยบายว่า อย่างน้อยในหนึ่งภาคการศึกษา นักศึกษาได้มีโอกาสไปยังแหล่งเรียนรู้นอกมหาวิทยาลัย แต่ไม่ใช่ทุกวิชาให้โปรแกรมวิชาประสานกันว่ารายวิชาใดบ้างที่ควรจัดให้บ้าง อาจจะในรูปแบบของสาขาวิชาจัด หรือวิชาใดวิชาหนึ่งจัด... (ผดุง เพชรสุข, 30 ธันวาคม 2551)

(2) ควรจัดแหล่งเรียนรู้เพื่อให้บริการตามความต้องการของท้องถิ่นตามคำกล่าวของผู้บริหาร ดังนี้ “... จัดศูนย์บริการความรู้ต่างๆ แก่ทรัพยากรบุคคลทุกระดับในท้องถิ่น เช่น อบจ. อบต. เทศบาล ตำบล หมู่บ้าน ฯลฯ” (ทนงศักดิ์ คุ่มไชนะ, 9 ธันวาคม 2551)

(3) ควรจัดแหล่งสืบค้นทางอินเทอร์เน็ตพร้อมใช้งานตามสถานที่ต่างๆ ตามคำกล่าวของผู้บริหาร ดังนี้ “... อยากให้จัดเป็น zone ที่เป็นแหล่งสืบค้นทางอินเทอร์เน็ตพร้อมใช้งานตามจุด มุมต่างๆ ที่มีแล้วก็ไม่เพียงพอ ให้ขยายเพิ่มในมหาวิทยาลัย.. คล้ายๆ ห้อง self assess learning ...” (สันต์สุดา พลธรรม, 30 ธันวาคม 2551)

(4) ควรจัดแหล่งเรียนรู้ที่เป็นศูนย์การศึกษา ประเภทวัฒนธรรม หรืองานอันเนื่องมาจากพระราชดำรินในท้องถิ่นชัยภูมิ หรือภาคอีสาน ตามคำกล่าวของผู้บริหาร ดังนี้ “... น่าจะกล่าวถึงแหล่งเรียนรู้ที่เป็นศูนย์การศึกษา ประเภทวัฒนธรรมท้องถิ่น หรืองานอันเนื่องมาจากพระราชดำรินในท้องถิ่นชัยภูมิ หรือภาคอีสานไว้ด้วย...” (ผดุง เพชรสุข, 30 ธันวาคม 2551)

(5) เพิ่มการจัดห้องปฏิบัติการให้เอื้อต่อการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติการจริง ตามคำกล่าวของผู้บริหาร ดังนี้ “... ยังไม่เพียงพอใน lab เฉพาะด้าน บางทีก็มีแต่ยังต้องให้มีโอกาสได้ใช้ได้บริการนักศึกษาด้วย หรือยังขาดระบบ software...” (สวาสดี พรรณา, 6 มกราคม 2552)

(6) มุ่งเน้นการฝึกประสบการณ์ที่สถานประกอบการตามเกณฑ์มาตรฐานของหลักสูตร ตามคำกล่าวของผู้บริหาร ดังนี้ “... สถานที่ฝึกควรเป็นที่ที่เป็นต้นแบบได้ ควรให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานด้วย... ไม่ใช่ที่ร้านซ่อมก็ได้...” (สวาสดี พรรณา, 6 มกราคม 2552)

(7) ส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักศึกษา “... อยากให้ใช้แล็บในการเรียนการสอนอย่างแท้จริง เช่น สอนวิทย์ก็ใช้ห้องแล็บวิทยาศาสตร์” (เรงเจริญ ชำนาญบริรักษ์, 6 มกราคม 2552)

(8) ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ตรงโดยอาจารย์พิเศษ ตามคำกล่าวของผู้บริหาร ดังนี้ “... ความจริงการนิเทศการฝึกประสบการณ์ คือ การสร้างความสัมพันธ์ เป็นนาคอให้คนมาเรียนของเรา... อาจารย์พิเศษก็ต้องเรียกศรัทธาได้...” (เรงเจริญ ชำนาญบริรักษ์, 6 มกราคม 2552)

1.2.7 ด้านหลักสูตร

1.2.7.1 วัตถุประสงค์ 7 ไม่มีข้อความที่ต้องปรับปรุงแก้ไข

1.2.7.2 เป้าหมาย ไม่มีข้อความที่ต้องปรับปรุงแก้ไข

1.2.7.3 แนวการดำเนินงาน ไม่มีข้อความที่ต้องปรับปรุงแก้ไข

1.2.7.4 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

(1) ควรเปิดสอนในสาขาที่เป็นความต้องการของท้องถิ่น ตามคำกล่าวของผู้บริหาร ดังนี้ “... ควรมีการสำรวจความต้องการของท้องถิ่นว่าเราจะจัดการเรียนการสอนในสาขาใดบ้าง ก็ควรจะเป็นเช่นนั้นเอาสินค้าไปบริการสังคม ไม่ใช่ผลิตสินค้าแล้วขายไม่ออก...” (เร้งเจริญ ขำนาญบริรักษ์, 6 มกราคม 2552)

(2) สร้างเอกลักษณ์หรือจุดเด่นในการเปิดหลักสูตรวิชา ตามคำกล่าวของผู้บริหาร ดังนี้ “... ควรกล่าวถึงหลักสูตรที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะสถาบัน เฉพาะท้องถิ่นด้วย” (ผดุง เพชรสุข, 30 ธันวาคม 2551)

(3) ควรพัฒนาหลักสูตรให้มีปรัชญาหรือทฤษฎีตามแนวพระราชดำริ ตามคำกล่าวของผู้บริหาร ดังนี้ “... หลักสูตรเกี่ยวกับโครงการตามแนวพระราชดำริ ยังไม่ปรากฏเป็นรูปธรรม...” (ผดุง เพชรสุข, 30 ธันวาคม 2551)

(4) ควรเร่งปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร ตามคำกล่าวของผู้บริหาร ดังนี้ “... ก็ควรให้เป็นไปตามมาตรฐานให้ปรับปรุงอยู่ตลอดทุกๆ 5 ปี นะ ตัดออกเพิ่มเข้าให้ทันสมัย จัดหาอาจารย์ประจำหลักสูตรให้เหมาะสม...” (สวาสดี พรณา, 6 มกราคม 2552)

(5) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาหลักสูตรที่เป็นความต้องการของท้องถิ่น ตามคำกล่าวของผู้บริหาร ดังนี้ “... ให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการเปิดหลักสูตร มีการสำรวจความต้องการก่อน อย่างพยาบาลศาสตร์ นิติศาสตร์จะได้ผล มีคนเรียน...” (เร้งเจริญ ขำนาญบริรักษ์, 6 มกราคม 2552)

(6) จัดหลักสูตรที่มุ่งพัฒนาท้องถิ่นไปสู่ความเป็นสากล ตามคำกล่าวของผู้บริหาร ดังนี้ “... การไปสู่ความเป็นสากลในทุกด้าน ไม่ใช่ไปสู่ความเป็นนานาชาติ...” (ผดุง เพชรสุข, 30 ธันวาคม 2551)

(7) ควรคำนึงถึงปรัชญาที่แท้จริงในการกำหนดสาระของหลักสูตร วิชา ตามคำกล่าวของผู้บริหาร ดังนี้

... อยากจะฝากถึงแม้ว่าจะเป็นไปตามเกณฑ์ ผ่านการรับรองหลักสูตร ตรงตามความต้องการ ตรงตามศักยภาพ อยากให้มองลงไปว่าแล้วในสาระวิชานั้นมันได้สะท้อนถึงปรัชญาของหลักสูตรรีเปลา ของในแต่ละสาขาซึ่งจะมีปรัชญาของตัวเอง สนองต่อปรัชญาจริงไหม อยากให้มองและปรับปรุงตรงนั้น ด้วย... (ผดุง เพชรสุข, 30 ธันวาคม 2551)

1.2.8 ด้านสื่อ นวัตกรรม

1.2.8.1 วัตถุประสงค์ 8 ไม่มีข้อความที่ต้องปรับปรุงแก้ไข

1.2.8.2 เป้าหมาย ไม่มีข้อความที่ต้องปรับปรุงแก้ไข

1.2.8.3 แนวการดำเนินงาน ไม่มีข้อความที่ต้องปรับปรุงแก้ไข

1.2.8.4 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

(1) ควรมีแผนในการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาช่วยสนับสนุนงานวิชาการอย่างเต็มศักยภาพ ตามคำกล่าวของผู้บริหาร ดังนี้

... ในการบริหารจัดการทางการศึกษามัยใหม่ซึ่งนวัตกรรมและเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทมาก ผู้บริหาร คณาจารย์ บุคลากรทุกฝ่ายจะต้องมีความรู้ความเข้าใจและมีทักษะในการใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ สถาบันควรนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้อย่างเต็มศักยภาพ ... ควรนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาช่วยสนับสนุนงานวิชาการ ควรมีแผนและทิศทางที่ชัดเจน และส่งเสริมให้นำไปใช้อย่างจริงจัง และได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (วารันท์ นิตศักดิ์, 30 ธันวาคม 2551)

(2) สนับสนุนปัจจัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในกระบวนการเรียนการสอนด้วย e-learning ตามคำกล่าวของผู้บริหาร ดังนี้

... โดยเฉพาะห้องเรียนทุกห้องอยากให้สื่ออุปกรณ์ที่สมบูรณ์ พร้อมใช้งาน ...อยากให้เน้นบุคลากรด้าน IT มากขึ้น จัดอบรม workshop เป็นระยะๆ ให้อาจารย์สามารถ upload download เสนอผลงานทางออนไลน์ได้เลย ... ทั้งรองรับ การขยายเครือข่ายเพิ่มในพื้นที่ต่างๆ ของมหาวิทยาลัย..ก็จะนำมาสู่ e-learning ที่มากขึ้น ... (สันทัดสุตา พลธรรม, 30 ธันวาคม 2551)

(3) ควรมีมาตรการส่งเสริมการผลิตผลงานทางวิชาการของคณาจารย์ ตามคำกล่าวของผู้บริหาร ดังนี้ “... กำหนดให้อาจารย์เขียนเอกสารคำสอน คำราทางวิชาการอย่างน้อย 1 เรื่องต่อคนต่อปี ...” (ทนงศักดิ์ กุ่มไชนะ, 9 ธันวาคม 2551)

(4) ควรนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริการวิชาการ ตามคำกล่าวของผู้บริหาร ดังนี้ “... ควรให้มีสื่อ มีระบบ และให้มีการให้บริการสื่อด้วย ...” (สวาสดี พรรณา, 6 มกราคม 2552)

1.2.8.4 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

(1) ควรเน้นในด้านใดด้านหนึ่งให้เป็นจุดเด่น ภายใต้ความพร้อมของมหาวิทยาลัยใหม่ ตามคำกล่าวของผู้บริหาร ดังนี้

... การประเมินภายใต้บริบทในปัจจุบันของมหาวิทยาลัยที่ยังไม่พร้อมหลายด้าน จึงต้องการให้เน้นด้านใดด้านหนึ่งให้ชัดเจน ความพร้อมนั้นหมายถึง (1) คุณวุฒิประสบการณ์ ตำแหน่งทางวิชาการของอาจารย์ (2) vision

ของผู้บริหาร (3) *input* ที่รับเข้ามาของ *students* ที่เราเลือกไม่ได้ (4) ความแข็งแกร่งที่เพียงพอในเชิงวิชาการของมหาวิทยาลัยเปิดใหม่ (ศักดิ์ศิริ นันตะสุข, 14 มกราคม 2552)

(2) ควรตรวจสอบความสอดคล้องของนโยบาย ยุทธศาสตร์ และกลยุทธ์ ตามคำกล่าวของผู้บริหาร ดังนี้ “...นโยบายทางวิชาการของมหาวิทยาลัยก็ต้องสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ และกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัย มีทิศทางที่ชัดเจน มองภาพไปในอนาคต...” (วาร์นันท์ นิตติศักดิ์, 30 ธันวาคม 2551)

(3) ควรเร่งพัฒนาคุณภาพของบัณฑิตและคุณภาพของสถาบันควบคู่กันไป ตามคำกล่าวของผู้บริหาร ดังนี้

... มีปัจจัยภายนอกและภายในหลายประการที่ต้องเร่งดำเนินการ ซึ่งประกอบด้วย (1) คุณภาพของสถาบันและคุณภาพบัณฑิตมีแนวโน้มที่แตกต่างกันมากขึ้น (2) มีการแข่งขันในเชิงคุณภาพการจัดการศึกษาและคุณภาพของบัณฑิตมากขึ้น (3) สถาบันอุดมศึกษามีความจำเป็นที่จะต้องสร้างความมั่นใจให้แก่สังคมว่าสามารถผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ...ในความเป็นจริงคุณภาพของบัณฑิตก็จะมีองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องอีกมากมาย เช่น หลักสูตร ภาควิชาฯ สื่อสนับสนุนการเรียนการสอน งานวิจัยที่ก่อให้เกิดองค์ความรู้และการจัดการที่ดี (วาร์นันท์ นิตติศักดิ์, 30 ธันวาคม 2551)

(4) ควรคำนึงถึงความเป็นสากล และความเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นไว้ในนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการ ตามคำกล่าวของผู้บริหาร ดังนี้ “...ควรพิจารณาความเป็นสากลและความเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นไว้ในนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการ...” (ผดุง เพชรสุข, 30 ธันวาคม 2551)

(5) ควรกำหนดนโยบายให้ครอบคลุมถึงการจัดหลักสูตรพัฒนาครู และหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับแนวพระราชดำริ ตามคำกล่าวของผู้บริหาร ดังนี้ “...นโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการน่าจะครอบคลุมภาระงานของมหาวิทยาลัยด้วย เช่น หลักสูตรการผลิตและพัฒนาครู หลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับแนวพระราชดำริ...” (ผดุง เพชรสุข, 30 ธันวาคม 2551)

(6) ควรเพิ่มการดำเนินงานด้านโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตามคำกล่าวของผู้บริหาร ดังนี้ “...อยากเห็นจุดเด่นในการเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ โดยเฉพาะการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ยังไม่เห็นชัดเจนเลย เพราะเป็นพันธกิจในพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ...” (สัณห์สุตา พลธรรม, 30 ธันวาคม 2551)

(7) การริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ ขึ้นในมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิสามารถดำเนินการได้ง่ายเพราะความเป็นมหาวิทยาลัยใหม่และขนาดเล็ก จึงเป็นจุดแข็ง ตามคำกล่าวของผู้บริหาร ดังนี้ “...การบริหารที่มีการเริ่มต้นใหม่ๆ มีส่วนดีหลายอย่าง ถ้าจะปรับเปลี่ยนอะไรให้มันไปสู่

มาตรฐานต่างๆนี้ ได้เลย เพราะทุกส่วนพร้อมที่จะช่วยกันได้ ซึ่งได้เปรียบ เราสามารถเริ่มอะไรได้เร็วขึ้นเป็นจุดเด่น...” (สวาสดี พรรณา, 6 มกราคม 2552)

(8) จัดระบบการบริการสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนให้พร้อมใช้งานตามคำกล่าวของผู้บริหาร ดังนี้ “... สื่อ วัสดุอุปกรณ์ต้องพร้อมใช้ให้อาจารย์ใช้งานได้เลย มหาวิทยาลัยมันต้องสมบูรณ์แบบ...” (เร่งเจริญ ชำนาญบริรักษ์, 6 มกราคม 2552)

(9) การสอนให้นักศึกษาสามารถใช้และผลิตสื่อได้ ตามคำกล่าวของผู้บริหาร ดังนี้ “... นักศึกษาพยาบาลเราต้องสามารถใช้สื่อเป็น ผลิตสื่อได้เพราะในวิชาชีพเขาต้องสื่อสารกับชุมชนนะ” (ศศกรณ์ อินทรชัยศรี, 30 ธันวาคม 2551)

1.3 ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้โดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษาในระดับอุดมศึกษา

จากการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ โดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 9 คน ได้ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของข้อเสนอเชิงนโยบาย ดังตารางที่ 19-26 ดังนี้

ตารางที่ 19 แสดงค่า IOC และแปลผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของข้อเสนอเชิงนโยบาย เพื่อพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ในด้านการเรียนการสอน

รายการ ด้าน/จุดประสงค์/แนวทางของนโยบาย	ค่า IOC	แปลผล	ค่า IOC	แปลผล	หมายเหตุ
	ความ เหมาะสม		ความ เป็นไปได้		
ด้านการเรียนการสอน วัตถุประสงค์ 1: เพื่อพัฒนา กระบวนการเรียนรู้ และกระบวนการสอนที่มุ่งให้ นักศึกษาเป็นผู้มีความรู้ ทักษะความสามารถสูง ทั้งในเชิงวิชาการ วิชาชีพ	0.89	มาก	1.00	มาก	ให้ปรับ ข้อความ
เป้าหมาย (1) นักศึกษาทุกสาขาวิชาได้ศึกษาเรียนรู้ในสภาพ จริงนอกสถานที่มากขึ้น	1.00	มาก	0.44	น้อย	ปรับปรุง แก้ไข
(2) อาจารย์ใช้สื่อ นวัตกรรมที่ทันสมัยในการสอน	0.89	มาก	0.78	มาก	
(3) อาจารย์จัดการเรียนการสอนได้อย่างมี คุณภาพ มีทักษะ เทคนิค วิธีการสอน และ การประเมินผลที่น่าสนใจ สามารถเชื่อมโยงสู่ การนำไปใช้ในสภาพที่แท้จริงได้	0.89	มาก	0.56	มาก	

ตารางที่ 19 แสดงค่า IOC และแปลผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของข้อเสนอเชิงนโยบาย เพื่อพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ในด้านการเรียนการสอน (ต่อ)

รายการ ด้าน/จุดประสงค์/แนวทางของนโยบาย	ค่า IOC	แปลผล	ค่า IOC	แปลผล	หมายเหตุ
	ความ เหมาะสม		ความเป็นไป ได้		
(4) อาจารย์ประจำหลักสูตรทุกสาขาวิชาสามารถ จัดโครงสร้างหลักสูตร เนื้อหาสาระวิชาและจัด อาจารย์ผู้สอนได้เหมาะสมตามความชำนาญ และมี ประสิทธิภาพ	0.89	มาก	0.56	มาก	
แนวการดำเนินงาน					
(1) ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้น ให้นักศึกษาได้เรียนรู้นอกสถานที่มากขึ้น	1.00	มาก	0.56	มาก	
(2) คณะและสาขาวิชาต่างๆ จัดให้มีสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการเรียนการสอน อย่างเพียงพอ	0.89	มาก	0.67	มาก	ให้ปรับ ข้อความ
(3) จัดโครงการอบรมพัฒนาคุณภาพการจัดการ เรียนการสอนของอาจารย์ให้สูงขึ้น	0.67	มาก	0.78	มาก	
(4) วางแผนจัดการพิจารณาจัดอาจารย์ผู้สอนให้ เหมาะสมในศาสตร์หรือสาขาที่ชำนาญ	0.67	มาก	0.67	มาก	
(5) จัดอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาการประเมินผล ตามสภาพที่แท้จริงสำหรับอาจารย์	0.67	มาก	0.67	มาก	

จากตารางที่ 19 พบว่า วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และแนวดำเนินการของข้อเสนอเชิงนโยบาย ในด้านการเรียนการสอนมีค่า IOC ของความเหมาะสมอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 ทุกรายการ ส่วนค่า IOC ของความเป็นไปได้ รายการที่มีค่าต่ำกว่า 0.50 คือ เป้าหมายที่ (1) นักศึกษาทุกสาขาวิชาได้ศึกษาเรียนรู้ในสภาพจริงนอกสถานที่มากขึ้น (IOC = 0.44) รายการอื่นๆนอกจากนี้มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.56-1.00 ทุกรายการ

ตารางที่ 20 แสดงค่า IOC และแปลผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของข้อเสนอเชิงนโยบาย เพื่อพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ในด้านการวิจัย

รายการ ด้าน/จุดประสงค์/แนวทางของนโยบาย	ค่า IOC	แปลผล	ค่า IOC	แปลผล	หมายเหตุ
	ความ เหมาะสม		ความ เป็นไปได้		
ด้านการวิจัย วัตถุประสงค์ 2: เพื่อพัฒนาการวิจัย ให้มี ผลผลิตสูงทั้งปริมาณและคุณภาพ	1.00	มาก	0.78	มาก	
เป้าหมาย (1) นุคลากรมีศักยภาพทางการวิจัย	0.89	มาก	0.44	น้อย	เป็นไปได้ ไม่ได้
(2) นักศึกษาทุกสาขาวิชาสามารถทำวิจัยได้	0.89	มาก	0.44	น้อย	เป็นไปได้ ไม่ได้
(3) อาจารย์มีผลงานวิจัยอย่างต่อเนื่อง 1 เรื่องต่อปี	0.89	มาก	0.33	น้อย	เป็นไปได้ ไม่ได้
(4) สถาบันมีผลงานวิจัยที่มีคุณภาพและได้รับการเผยแพร่หรือถูกนำไปใช้มากขึ้น	0.78	มาก	0.67	มาก	
(5) มีทุนหรืองบประมาณสนับสนุนการวิจัยที่ เพิ่มขึ้นและเพียงพอ	0.89	มาก	0.22	น้อย	เป็นไปได้ ไม่ได้
(6) มีระบบการบริหารจัดการงานวิจัยที่มี ประสิทธิภาพ	0.89	มาก	0.67	มาก	
แนวการดำเนินงาน (1) จัดโครงการเพื่อพัฒนานุคลากรและเสริมสร้าง ศักยภาพทางการวิจัย	0.78	มาก	0.89	มาก	
(2) ส่งเสริมการจัดกิจกรรมที่ให้นักศึกษาสามารถ ทำวิจัยได้จริง	0.78	มาก	0.67	มาก	
(3) กำหนดเกณฑ์ภาระงานให้อาจารย์ได้ทำวิจัย ทุกคนอย่างน้อย 1 เรื่องต่อปี	0.78	มาก	0.56	มาก	

ตารางที่ 20 แสดงค่า IOC และแปลผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของข้อเสนอเชิงนโยบาย เพื่อพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ในด้านการวิจัย (ต่อ)

รายการ ด้าน/จุดประสงค์/แนวทางของนโยบาย	ค่า IOC	แปลผล	ค่า IOC	แปลผล	หมายเหตุ
	ความ เหมาะสม		ความเป็นไปได้		
(4) สนับสนุนส่งเสริมโครงการเผยแพร่และนำผลงานวิจัยไปใช้	0.78	มาก	0.78	มาก	
(5) จัดทำแผนการเพิ่มปริมาณและคุณภาพของงานวิจัย	0.89	มาก	0.78	มาก	
(6) จัดระดมการเพิ่มทุนวิจัยจากภายในและภายนอก	0.78	มาก	0.78	มาก	
(7) กำหนดเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณอุดหนุนโครงการวิจัยให้เพียงพอ	0.78	มาก	0.44	น้อย	ปรับปรุงแก้ไข
(8) จัดกิจกรรมการพัฒนาการบริหารจัดการงานวิจัย	0.67	มาก	0.78	มาก	

จากตารางที่ 20 พบว่า วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และแนวดำเนินการของข้อเสนอเชิงนโยบาย ในด้านการวิจัย มีค่า IOC ของความเหมาะสมอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 ทุกรายการ ส่วนค่า IOC ของความเป็นไปได้ รายการที่มีค่าต่ำกว่า 0.50 มี 5 รายการ คือ เป้าหมายที่ (1) บุคลากรมีศักยภาพทางการวิจัย (IOC = 0.44) เป้าหมายที่ (2) นักศึกษาทุกสาขาวิชาสามารถทำวิจัยได้ (IOC = 0.44) เป้าหมายที่ (3) อาจารย์มีผลงานวิจัยอย่างต่อเนื่อง 1 เรื่องต่อปี (IOC = 0.33) เป้าหมายที่ (5) มีทุนหรืองบประมาณสนับสนุนการวิจัยที่เพิ่มขึ้นและเพียงพอ (IOC = 0.22) และแนวดำเนินงานที่ (7) กำหนดเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณอุดหนุนโครงการวิจัยให้เพียงพอ (IOC = 0.44) รายการอื่นๆนอกจากนี้มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.56-1.00 ทุกรายการ

ตารางที่ 21 แสดงค่า IOC และแปลผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของข้อเสนอเชิงนโยบาย เพื่อพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ในด้านนักศึกษา

รายการ ด้าน/จุดประสงค์/แนวทางของนโยบาย	ค่า IOC	แปลผล	ค่า IOC	แปลผล	หมายเหตุ
	ความ เหมาะสม		ความเป็นไปได้		
ด้านนักศึกษา วัตถุประสงค์ 3: เพื่อพัฒนาประชากรในท้องถิ่นให้เป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพ ในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ	0.67	มาก	0.67	มาก	ให้ปรับข้อความ

ตารางที่ 21 แสดงค่า IOC และแปลผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของข้อเสนอเชิงนโยบาย เพื่อพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ในด้านนักศึกษา (ต่อ)

รายการ ด้าน/จุดประสงค์/แนวทางของนโยบาย	ค่า IOC	แปลผล	ค่า IOC	แปลผล	หมายเหตุ
	ความ เหมาะสม		ความ เป็นไปได้		
เป้าหมาย					
(1) บัณฑิตมีงานทำหรือศึกษาต่อ และผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจ	0.78	มาก	0.56	มาก	ให้ปรับ ข้อความ
(2) นักศึกษาที่ผ่านระบบการรับเข้ามีคุณสมบัติและคุณภาพสูงขึ้น	0.78	มาก	0.56	มาก	
(3) มีอาคารศูนย์บริการสวัสดิการนักศึกษาที่มีความสะดวกสบายภายในสถาบัน	0.67	มาก	0.78	มาก	ให้ปรับ ข้อความ
(4) มีระบบดูแลช่วยเหลือนักศึกษาที่มีประสิทธิภาพ	0.89	มาก	0.78	มาก	
(5) มีกิจกรรม โครงการ และงบประมาณด้านการพัฒนานักศึกษาที่เพิ่มมากขึ้นและต่อเนื่อง	1.00	มาก	0.78	มาก	
(6) นักศึกษามีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์มากขึ้น	0.89	มาก	0.78	มาก	
(7) นักศึกษามีความเป็นเลิศในทักษะทางวิชาการในด้านต่าง ๆ สูงขึ้น	0.89	มาก	0.44	น้อย	เป็นไปได้ ไม่ได้
แนวการดำเนินงาน					
(1) ส่งเสริมการได้งานทำ การศึกษาต่อ และการเสริมสร้างความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต	1.00	มาก	0.78	มาก	
(2) จัดโครงการพัฒนาระบบการรับเข้านักศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น	1.00	มาก	0.67	มาก	
(3) จัดให้มีศูนย์บริการสวัสดิการนักศึกษาที่มีทั้งธนาคาร ไปรษณีย์ ร้านค้า ร้านมินิมาร์ท ร้านอาหาร ร้านขายยา สหกรณ์ ยิมเนเซียม คลินิกและร้านเสริมสวย ฯลฯ	0.78	มาก	0.67	มาก	
(4) จัดทุน สวัสดิการ การแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือนักศึกษา	1.00	มาก	0.89	มาก	

ตารางที่ 21 แสดงค่า IOC และแปลผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของข้อเสนอเชิงนโยบาย เพื่อพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ในด้านนักศึกษา (ต่อ)

รายการ ด้าน/จุดประสงค์/แนวทางของนโยบาย	ค่า IOC	แปลผล	ค่า IOC	แปลผล	หมายเหตุ
	ความ เหมาะสม		ความเป็นไปได้		
(5) เพิ่มโครงการพัฒนานักศึกษาให้มากขึ้นและต่อเนื่อง	0.78	มาก	0.56	มาก	ให้ปรับ ข้อความ
(6) จัดโครงการส่งเสริมกิจกรรมการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักศึกษา	1.00	มาก	0.78	มาก	
(7) สนับสนุนส่งเสริมนักศึกษาสู่ความเป็นเลิศในการเข้าร่วมแข่งขันทักษะในระดับต่าง ๆ	1.00	มาก	0.67	มาก	
(8) จัดเวทีกิจกรรมส่งเสริมการมีส่วนร่วมและการรับฟังความคิดเห็นของนักศึกษาให้มากขึ้น	1.00	มาก	0.89	มาก	

จากตารางที่ 21 พบว่า วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และแนวดำเนินการของข้อเสนอเชิงนโยบาย ในด้านนักศึกษา มีค่า IOC ของความเหมาะสมอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 ทุกรายการ ส่วนค่า IOC ของความเป็นไปได้ รายการที่มีค่าต่ำกว่า 0.50 คือ เป้าหมายที่ (7) นักศึกษามีความเป็นเลิศในทักษะทางวิชาการในด้านต่าง ๆ สูงขึ้น (IOC = 0.44) รายการอื่นๆนอกจากนี้มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.56-1.00 ทุกรายการ

ตารางที่ 22 ค่า IOC และแปลผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของข้อเสนอเชิงนโยบาย เพื่อพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ในด้านคณาจารย์

รายการ ด้าน/จุดประสงค์/แนวทางของนโยบาย	ค่า IOC	แปลผล	ค่า IOC	แปลผล	หมายเหตุ
	ความ เหมาะสม		ความเป็นไปได้		
ด้านคณาจารย์ วัตถุประสงค์ 4 : เพื่อพัฒนาคณาจารย์ให้มีสัดส่วนที่เหมาะสม มีคุณวุฒิ คุณธรรม และคุณภาพทางวิชาการ	0.89	มาก	0.67	มาก	
เป้าหมาย (1) มีอาจารย์ที่มีศักยภาพทางวิชาการประจำทุกหลักสูตรตามเกณฑ์มาตรฐาน	1.00	มาก	0.33	น้อย	ต้องใช้เวลา ขึ้นไปไม่ได้

ตารางที่ 22 ค่า IOC และแปลผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ในด้านคณาจารย์ (ต่อ)

รายการ ด้าน/จุดประสงค์/แนวทางของนโยบาย	ค่า IOC	แปลผล	ค่า IOC	แปลผล	หมายเหตุ
	ความ เหมาะสม		ความเป็นไปได้		
เป้าหมาย					ให้ปรับ
(2) มีระบบอาจารย์ที่ปรึกษาที่มีประสิทธิผล	1.00	มาก	0.67	มาก	ออก
(3) อาจารย์ที่จัดเข้าสอนเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ ตรงคุณวุฒิและความเชี่ยวชาญ	1.00	มาก	0.44	น้อย	เป็นไปได้ ไม่ได้
(4) มีระบบการประเมินการสอนของอาจารย์ที่มีประสิทธิผล	0.89	มาก	0.67	มาก	
(5) อาจารย์มีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่	1.00	มาก	0.78	มาก	
แนวการดำเนินงาน					
(1) จัดสรรอัตรา เพิ่มคุณวุฒิ คุณสมบัติและประสบการณ์ของอาจารย์	0.67	มาก	0.33	น้อย	เป็นไปได้ ไม่ได้
(2) พัฒนาระบบอาจารย์ที่ปรึกษาให้ทำหน้าที่ได้อย่างแท้จริง	0.89	มาก	0.78	มาก	
(3) จัดปัจจัยสนับสนุนการกำหนดตำแหน่ง ผลงานทางวิชาการ และรางวัลเกียรติยศชื่อเสียง	1.00	มาก	1.00	มาก	ให้ปรับ ข้อความ
(4) จัดอาจารย์สอนให้ตรงความชำนาญหรือเชี่ยวชาญ และสาขาที่สำเร็จการศึกษา	0.89	มาก	0.67	มาก	
(5) พัฒนาระบบระเบียบการสรรหาอาจารย์ให้ได้ผู้ที่มีความรู้ความสามารถสูง	1.00	มาก	0.78	มาก	
(6) จัดโครงการนิเทศและประเมินการสอนของอาจารย์อย่างต่อเนื่องและสะท้อนผลสู่การพัฒนา	0.89	มาก	0.67	มาก	
(7) เพิ่มการจัดโครงการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพอาจารย์	1.00	มาก	1.00	มาก	

จากตารางที่ 22 พบว่า วัตถุประสงค์เป้าหมาย และแนวดำเนินการของข้อเสนอเชิงนโยบาย ในด้านคณาจารย์ มีค่า IOC ของความเหมาะสมอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 ทุกรายการ ส่วนค่า IOC ของความเป็นไปได้ รายการที่มีค่าต่ำกว่า 0.50 คือ เป้าหมายที่ (1) มีอาจารย์ที่มีศักยภาพทางวิชาการประจำทุกหลักสูตรตามเกณฑ์มาตรฐาน (IOC = 0.33) และเป้าหมาย (3) อาจารย์ที่จัดเข้าสอนเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ ตรงคุณวุฒิ และความเชี่ยวชาญ (IOC = 0.44) และแนวดำเนินงานที่ (1) จัดสรรอัตรา เพิ่มคุณวุฒิ คุณสมบัติและประสบการณ์

ของอาจารย์(IOC = 0.33) รายการอื่น ๆ นอกจากนี้มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 ทุกรายการ

ตารางที่ 23 แสดงค่า IOC และแปลผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของข้อเสนอเชิงนโยบาย เพื่อพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ในด้านการบริหารจัดการ

รายการ ด้าน/จุดประสงค์/แนวทางของนโยบาย	ค่า IOC	แปลผล	ค่า IOC	แปลผล	หมายเหตุ
	ความ เหมาะสม		ความ เป็นไปได้		
ด้านการบริหารจัดการ					
วัตถุประสงค์ 5 : เพื่อปรับปรุงปัจจัยและพัฒนาระบบการบริหารจัดการให้สนับสนุนส่งเสริมต่อคุณภาพและมาตรฐานทางวิชาการ	0.78	มาก	0.78	มาก	
เป้าหมาย					
(1) มีระบบโปรแกรมสำเร็จรูปหรือ MIS ในการบริหารจัดการและให้บริการวิชาการ	0.89	มาก	0.78	มาก	ให้ปรับ ข้อความ
(2) มีระบบการบริหารทรัพยากรบุคคลเอื้อต่อการพัฒนาวิชาการ	1.00	มาก	0.78	มาก	
(3) ผู้บริหารวิชาการในทุกระดับเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเป็นที่ยอมรับ	1.00	มาก	0.67	มาก	
(4) การจัดการทางการเงินและงบประมาณที่ส่งเสริมการพัฒนาวิชาการมากขึ้น	0.89	มาก	0.89	มาก	
(5) สถาบันผ่านการประเมินตามตัวชี้วัดของ ก.พ.ร. ในระดับสูง	1.00	มาก	0.67	มาก	
(6) คณาจารย์และผู้บริหารทุกระดับมีภาวะผู้นำทางวิชาการ	1.00	มาก	0.67	มาก	
แนวการดำเนินงาน					
(1) จัดให้มีระบบโปรแกรมการลงทะเบียนทางเครือข่ายคอมพิวเตอร์	1.00	มาก	0.89	มาก	
(2) ปรับปรุงพัฒนาประสิทธิภาพระบบการบริหารทรัพยากรบุคคล	0.89	มาก	0.56	มาก	ให้ปรับ ข้อความ
(3) ปรับปรุงระเบียบ ข้อบังคับ แนวปฏิบัติที่เกี่ยวกับการคัดเลือกหรือสรรหาผู้บริหารวิชาการในทุกระดับ	0.89	มาก	0.67	มาก	
(4) ปรับลดขั้นตอนการปฏิบัติงานวิชาการที่ซ้ำซ้อน	0.89	มาก	0.89	มาก	

จากตารางที่ 23 พบว่า วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และแนวดำเนินการของข้อเสนอเชิงนโยบาย ในด้านการบริหารจัดการ มีค่า IOC ของความเหมาะสม อยู่ระหว่าง 0.78-1.00 ทุกรายการ และค่า IOC ของความเป็นไปได้ อยู่ระหว่าง 0.56-1.00 ทุกรายการ

ตารางที่ 24 แสดงค่า IOC และแปลผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของข้อเสนอเชิงนโยบาย เพื่อพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ในด้านแหล่งเรียนรู้

รายการ ด้าน/จุดประสงค์/แนวทางของนโยบาย	ค่า IOC	แปลผล	ค่า IOC	แปลผล	หมายเหตุ
	ความ เหมาะสม		ความ เป็นไปได้		
ด้านแหล่งเรียนรู้ วัตถุประสงค์ 6 : เพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักศึกษาและพัฒนา คุณภาพของบัณฑิต	1.00	มาก	1.00	มาก	
เป้าหมาย (1) มีห้องสมุด อาคารเรียน ศูนย์การศึกษา หรือศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อ การศึกษาค้นคว้าและคอมพิวเตอร์ที่สะดวก และทันสมัย	1.00	มาก	0.89	มาก	
(2) มีแหล่งฝึกปฏิบัติจริง ห้องปฏิบัติการ เฉพาะด้านภายในสถาบันที่เป็นห้องเรียน แห่งเทคโนโลยี	1.00	มาก	0.89	มาก	
(3) มีแหล่งข้อมูลสารสนเทศและบริการที่ หลากหลาย และขยายการให้บริการมากขึ้น	1.00	มาก	0.78	มาก	
(4) มีห้องสมุดประจำสาขาหรือคณะวิชา	1.00	มาก	0.89	มาก	ให้ปรับ ข้อความ
แนวการดำเนินงาน (1) พัฒนาห้องสมุด อาคารเรียน ศูนย์การศึกษา หรือศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา ค้นคว้า	1.00	มาก	0.89	มาก	
(2) จัดให้มีแหล่งฝึกปฏิบัติจริง ห้องปฏิบัติการ เฉพาะด้านภายในสถาบันก่อนออกฝึกปฏิบัตินอก สถาบัน	1.00	มาก	0.67	มาก	

ตารางที่ 24 แสดงค่า IOC และแปลผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของข้อเสนอเชิงนโยบาย เพื่อพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ในด้านแหล่งเรียนรู้ (ต่อ)

รายการ ด้าน/จุดประสงค์/แนวทางของนโยบาย	ค่า IOC	แปลผล	ค่า IOC	แปลผล	หมายเหตุ
	ความ เหมาะสม		ความเป็นไปได้		
(3) จัดแหล่งข้อมูลสารสนเทศและบริการที่หลากหลาย	1.00	มาก	0.89	มาก	
(4) จัดกิจกรรมในการสำรวจและสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับแหล่งฝึกภาคปฏิบัติและแหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพ	1.00	มาก	1.00	มาก	
(5) จัดขยายพื้นที่การให้บริการเครื่องคอมพิวเตอร์ในสถานที่ต่าง ๆ ของสถาบัน	1.00	มาก	1.00	มาก	
(6) จัดสร้างห้องสมุดประจำสาขาให้เพิ่มมากขึ้น	1.00	มาก	0.78	มาก	
(7) จัดขยายการเปิดให้บริการห้องสมุดจนถึง 18.00 น.หรือมากกว่าตามความเหมาะสม	1.00	มาก	0.78	มาก	
(8) จัดห้องเรียนให้เป็นห้องเรียนแห่งเทคโนโลยี	1.00	มาก	0.44	น้อย	เป็นไปได้ ไม่ได้
(9) จัดให้มีห้องปฏิบัติการเฉพาะด้านสำหรับนักศึกษาปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษาที่สะดวกและเหมาะสม	1.00	มาก	0.89	มาก	

จากตารางที่ 24 พบว่า วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และแนวดำเนินการของข้อเสนอเชิงนโยบาย ในด้านแหล่งเรียนรู้ มีค่า IOC ของความเหมาะสม 1.00 ทุกรายการ ส่วนค่า IOC ของความเป็นไปได้ รายการที่มีค่าต่ำกว่า 0.50 คือ แนวดำเนินงานที่ (8) จัดห้องเรียนให้เป็นห้องเรียนแห่งเทคโนโลยี (IOC = 0.44) รายการอื่นๆ นอกจากนี้มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 ทุกรายการ

ตารางที่ 25 แสดงค่า IOC และแปลผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของข้อเสนอเชิงนโยบาย เพื่อพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ในด้านหลักสูตร

รายการ ด้าน/จุดประสงค์/แนวทางของนโยบาย	ค่า IOC	แปลผล	ค่า IOC	แปลผล	หมายเหตุ
	ความ เหมาะสม		ความ เป็นไปได้		
ด้านหลักสูตร วัตถุประสงค์ 7 : เพื่อปรับปรุงและ พัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตรให้มีคุณภาพได้ มาตรฐานทางวิชาการ	1.00	มาก	0.89	มาก	
เป้าหมาย (1) หลักสูตรที่เปิดจัดการศึกษาสอดคล้อง กับความต้องการของตลาดวิชาและได้ มาตรฐานตามเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง	1.00	มาก	0.67	มาก	
(2) หลักสูตรที่มีวิชาชีพควบคุมได้ มาตรฐานตามเกณฑ์วิชาชีพที่เกี่ยวข้อง	0.78	มาก	0.67	มาก	
(3) ทุกหลักสูตรได้รับการปรับปรุงพัฒนาให้ ทันสมัย	0.78	มาก	1.00	มาก	
(4) คณาจารย์ทุกสาขาวิชามีความรู้ความสามารถใน การบริหารหลักสูตร	0.89	มาก	0.78	มาก	
(5) มีคู่มือและเอกสารประกอบหลักสูตรรายวิชาที่ เหมาะสมและเพียงพอ	0.67	มาก	0.89	มาก	
แนวการดำเนินงาน (1) เปิดสอนในหลักสูตรวิชาที่ขาดแคลนสอดคล้อง กับความต้องการของตลาดวิชา	1.00	มาก	0.78	มาก	
(2) จัดโครงการพัฒนาหลักสูตรให้มีคุณภาพได้ มาตรฐาน	0.89	มาก	0.67	มาก	
(3) เร่งปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรที่มีใบประกอบ วิชาชีพให้ผ่านการประเมินโดยเร็ว	0.89	มาก	0.78	มาก	
(4) ให้มีโครงการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้ ทันสมัยภายในทุก 5 ปี	0.89	มาก	1.00	มาก	
(5) เพิ่มอัตราและศักยภาพอาจารย์ประจำของแต่ละ หลักสูตร	0.89	มาก	0.67	มาก	

จากตารางที่ 25 พบว่า วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และแนวดำเนินการของข้อเสนอเชิงนโยบาย ในด้านหลักสูตร มีค่า IOC ของความเหมาะสม อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 ทุกรายการ และค่า IOC ของความเป็นไปได้ อยู่ระหว่าง 0.56-1.00 ทุกรายการ

ตารางที่ 26 แสดงค่า IOC และแปลผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของข้อเสนอเชิงนโยบาย เพื่อพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ในด้านสื่อ นวัตกรรม

รายการ ด้าน/จุดประสงค์/แนวทางของนโยบาย	ค่า IOC	แปลผล	ค่า IOC	แปลผล	หมายเหตุ
	ความ เหมาะสม		ความ เป็นไปได้		
ด้านสื่อ นวัตกรรม					
วัตถุประสงค์ 8 : เพื่อส่งเสริมคุณภาพการเรียนรู้ด้วยสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาที่ทันสมัย	1.00	มาก	0.89	มาก	
เป้าหมาย					
(1) มีระบบฐานข้อมูลและการให้บริการการเรียนการสอนด้วยสื่อทางเครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่ทันสมัยและทั่วถึง	1.00	มาก	0.89	มาก	
(2) มีการผลิต พัฒนา และการจัดหาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการเรียนการสอน	1.00	มาก	0.89	มาก	
(3) มีสื่อ เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เพียงพอทันสมัยและสอดคล้องกับความต้องการของคณาจารย์และนักศึกษา	0.89	มาก	0.56	มาก	
(4) มีระบบ e-learning และมาตรการในการนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	0.89	มาก	0.67	มาก	
แนวการดำเนินงาน					
(1) โครงการพัฒนาระบบฐานข้อมูลและการให้บริการการเรียนการสอนด้วยสื่อทางเครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่ทันสมัย	0.89	มาก	0.89	มาก	
(2) จัดขยายเครือข่ายอินเทอร์เน็ตไร้สายบริการทุกชั้นทุกอาคารเรียนหลัก	1.00	มาก	0.67	มาก	
(3) จัดโครงการส่งเสริมการผลิต พัฒนา และการจัดหาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการเรียนการสอน	1.00	มาก	0.67	มาก	

ตารางที่ 26 แสดงค่า IOC และแปลผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของข้อเสนอเชิงนโยบาย เพื่อพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ในด้านสื่อ นวัตกรรม (ต่อ)

รายการ ด้าน/จุดประสงค์/แนวทางของนโยบาย	ค่า IOC	แปลผล	ค่า IOC	แปลผล	หมายเหตุ
	ความ เหมาะสม		ความเป็นไปได้		
(4) จัดสรรงบประมาณในการเพิ่มปริมาณเอกสาร ตำรา และงานวิจัยให้เพียงพอและทันสมัย	1.00	มาก	0.67	มาก	
(5) จัดหาสื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของ คณาจารย์และนักศึกษา	1.00	มาก	0.89	มาก	
(6) จัดให้มีระบบ e-learning และมาตรการในการนำไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ	1.00	มาก	0.89	มาก	
(7) จัดหาตำราสาขาเฉพาะด้านในระดับบัณฑิตศึกษาให้เพียงพอ	1.00	มาก	0.89	มาก	
(8) ฝึกอบรมการพัฒนาทักษะการให้บริการของบุคลากรห้องสมุด	1.00	มาก	0.89	มาก	

จากตารางที่ 26 พบว่า วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และแนวดำเนินการของข้อเสนอเชิงนโยบาย ในด้าน สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา มีค่า IOC ของความเหมาะสม อยู่ระหว่าง 0.89-1.00 ทุกรายการ และค่า IOC ของความเป็นไปได้ อยู่ระหว่าง 0.56-1.00 ทุกรายการ

สรุปผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ พบว่า ได้ข้อเสนอเชิงนโยบาย จำนวน 8 วัตถุประสงค์ 42 เป้าหมายและ 84 แนวการดำเนินงาน โดยผ่านเกณฑ์การประเมินความเหมาะสมทุกรายการ ส่วนผลการประเมินความเป็นไปได้ มีเป้าหมายผ่านเกณฑ์ 34 รายการ และแนวการดำเนินงานผ่านเกณฑ์ 81 รายการ

ระยะที่ 2

2. ผลการพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายจากการประชุมสัมมนาผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการพัฒนา วิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิเพื่อประชาสัมพันธ์

การประชุมสัมมนาเพื่อประชาสัมพันธ์ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ จากตัวแทนกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ที่ได้ดำเนินการเมื่อวันที่ 5 มีนาคม พ.ศ.2552 โดยผู้ร่วมการประชุมสัมมนาประกอบด้วย ตัวแทนผู้บริหารมหาวิทยาลัย จำนวน 5 คน ตัวแทนอาจารย์ประจำ จำนวน 5 คน ตัวแทนบุคลากรสายสนับสนุน จำนวน 5 คน นักเรียน จำนวน 2 คน นักศึกษา จำนวน 5 คน ผู้ปกครองนักศึกษา จำนวน 1 คน ศิษย์เก่า จำนวน 3 คน กรรมการสภามหาวิทยาลัย

จำนวน 3 คน ตัวแทนผู้หน่วยงานผู้ใช้บัณฑิต จำนวน 6 คน ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 3 คน ผู้แทนชุมชน จำนวน 2 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 40 คน (ภาพที่ 16)

ภาพที่ 16 แสดงบรรยากาศการประชุมสัมมนาเพื่อประชาพิจารณ์ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

จากผลการประชุมสัมมนาเพื่อประชาพิจารณ์ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ได้มีข้อเสนอแนะและปรับปรุงเพิ่มเติม ดังนี้

2.1 ด้านการเรียนการสอน

2.1.1 วัตถุประสงค์ 1 เห็นชอบ

2.1.2 เป้าหมาย เห็นชอบ

2.1.3 แนวการดำเนินงาน เห็นชอบ และให้ปรับปรุงแก้ไขในข้อ (2) คณะและสาขาวิชาต่างๆ จัดให้มีสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการเรียนการสอน ที่มีคุณภาพอย่างเพียงพอ

2.2 ด้านการวิจัย

2.2.1 วัตถุประสงค์ 2 เห็นชอบ

2.2.2 เป้าหมาย เห็นชอบ และให้ปรับปรุงแก้ไขในข้อ (3) อาจารย์มีผลงานวิจัยอย่างต่อเนื่องหนึ่งเรื่องต่อคนต่อปี

2.2.3 แนวการดำเนินงาน เห็นชอบ และให้ปรับปรุงแก้ไขในข้อ (4) สนับสนุนส่งเสริมโครงการเผยแพร่และนำผลงานวิจัยไปใช้ ในระดับชาติหรือนานาชาติ

2.3 ด้านนักศึกษา

2.3.1 วัตถุประสงค์ 3 เห็นชอบ และให้ปรับปรุงแก้ไข เป็น “เพื่อพัฒนาผู้เข้ารับการศึกษาให้เป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพ มีคุณธรรมและจริยธรรมในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ และสามารถใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข

2.3.2 เป้าหมาย เห็นชอบ และให้ปรับปรุงแก้ไขในข้อ (5) มีกิจกรรม ชมรม โครงการ และงบประมาณด้านการพัฒนานักศึกษาที่เพิ่มมากขึ้นและต่อเนื่อง

2.3.3 แนวการดำเนินงาน เห็นชอบ และให้ปรับปรุงแก้ไขในข้อ (1) ส่งเสริมการได้งาน ทำ การศึกษาต่อ และการเสริมสร้างความพึงพอใจของสังคมผู้ใช้บัณฑิต (4) จัดทุน ศาสตร์การ การแนะแนว นักเรียนเข้าศึกษาต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ การแนะแนวการศึกษาและอาชีพและจัดระบบดูแลช่วยเหลือ นักศึกษา (7) สนับสนุนส่งเสริมนักศึกษาในทุกระดับสู่ความเป็นเลิศ ทางวิชาการ การวิจัยและการเข้าร่วมแข่งขัน ทักษะในระดับต่าง ๆ (10) จัดโครงการพัฒนานุคลิกภาพให้กับนักศึกษา และข้อ (11) จัดให้มีห้องและบุคลากร เฉพาะทางด้านแนะแนวและการให้คำปรึกษากับนักศึกษา

2.4 ด้านคณาจารย์

2.4.1 วัตถุประสงค์ 4 เห็นชอบ และให้ปรับปรุงแก้ไขเป็น “เพื่อพัฒนาคณาจารย์ให้มี สัดส่วนที่เหมาะสม มีคุณวุฒิ คุณธรรม จริยธรรม และคุณภาพทางวิชาการ”

2.4.2 เป้าหมาย เห็นชอบ และให้ปรับปรุงแก้ไขในข้อ (4) มีระบบการสรรหาและระบบ ประเมินการสอน คุณธรรม จริยธรรมของอาจารย์ ที่มีประสิทธิภาพ

2.4.3 แนวการดำเนินงาน เห็นชอบ และให้ปรับปรุงแก้ไขในข้อ (7) เพิ่มการจัดโครงการ ส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพอาจารย์ การยกย่องและเผยแพร่เกียรติคุณและสร้างขวัญและกำลังใจ

2.5 ด้านการบริหารจัดการ

2.5.1 วัตถุประสงค์ 5 เห็นชอบ และให้ปรับปรุงแก้ไขใน เป็น “เพื่อสนับสนุนปัจจัยและ พัฒนาระบบการบริหารจัดการให้ส่งเสริมต่อคุณภาพและมาตรฐานทางวิชาการ”

2.5.2 เป้าหมาย เห็นชอบ และให้ปรับปรุงแก้ไขในข้อ (4) การระดมทรัพยากรและ จัดการทาง การเงินและงบประมาณที่ส่งเสริมการพัฒนาวิชาการมากขึ้น (5) สถาบันผ่านการประเมินตามตัวชี้วัด ของ ก.พ.ร. และ สมศ. ในระดับสูง และข้อ (7) มีกลไกในการควบคุมการดำเนินงานโครงการพิเศษนอกสถาบัน ที่มีประสิทธิภาพ

2.5.3 แนวการดำเนินงาน เห็นชอบ และให้ปรับปรุงแก้ไขในข้อ (11) ปรับปรุงพัฒนา ระบบการจัดการควบคุม และประเมินภาระงานของอาจารย์และบุคลากรที่ชัดเจน ให้ส่งเสริมต่อการพัฒนางาน วิชาการ (13) พัฒนากลไกในการบริหารจัดการศึกษาโครงการพิเศษนอกสถาบันที่มีประสิทธิภาพ และข้อ(14) จัดกรอบตำแหน่ง เกลี่ยอัตรา จัดวางบุคลากรให้สอดคล้องกับภาระงานของแต่ละหน่วยงาน

2.6 ด้านแหล่งเรียนรู้

2.6.1 วัตถุประสงค์ 6 เห็นชอบ และให้ปรับปรุงแก้ไข เป็น “เพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้ เอื้อต่อการเรียนรู้ของคณาจารย์ นักศึกษา และชุมชนท้องถิ่น เพื่อพัฒนาคุณภาพของบัณฑิต”

2.6.2 เป้าหมาย เห็นชอบ และให้ปรับปรุงแก้ไขในข้อ(2) มีแหล่งฝึกปฏิบัติจริง ห้องปฏิบัติการเฉพาะด้านภายในและภายนอกสถาบันที่เป็นห้องเรียนแห่งเทคโนโลยี

2.6.3 แนวการดำเนินงาน เห็นชอบ

2.7 ด้านหลักสูตร

2.7.1 วัตถุประสงค์ 7 เห็นชอบ และให้ปรับปรุงแก้ไขเป็น “เพื่อส่งเสริมและพัฒนา การบริหารจัดการหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นอย่างมีคุณภาพและได้มาตรฐานทาง วิชาการ”

2.7.2 เป้าหมาย เห็นชอบ

2.7.3 แนวการดำเนินงาน เห็นชอบ และให้เพิ่มข้อ (12) ให้มีการประชาสัมพันธ์ด้านหลักสูตรและการรับเข้าศึกษาให้มากขึ้น

2.8 ด้านสื่อ นวัตกรรม

2.8.1 วัตถุประสงค์ 8 เห็นชอบ

2.8.2 เป้าหมาย เห็นชอบ

2.8.3 แนวการดำเนินงาน เห็นชอบ และให้ปรับปรุงแก้ไขในข้อ (5) จัดหาสื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของคณาจารย์นักศึกษา และชุมชนท้องถิ่น ให้เพิ่มเติมข้อ (9) จัดให้มีการให้บริการการนำเสนอข้อมูลเอกสาร การพิมพ์ และบริการอื่นๆ และข้อ (10) จัดให้มีระบบในการเป็นสมาชิกห้องสมุดของประชาชนในท้องถิ่น

3. ผลลัพธ์สุดท้ายของการวิจัย: ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

จากการดำเนินการวิจัยในขั้นตอนที่ 1 การพัฒนาร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย ที่ประกอบด้วยผลการศึกษาพหุกรณีสถาบันอุดมศึกษา ผลการวิจัยสำรวจสถาบัน และผลการประชุมปฏิบัติการร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย ซึ่งได้นำเสนอผลวิเคราะห์ข้อมูลในบทที่ 4 และผลการดำเนินการวิจัยในขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อเสนอเชิงนโยบายทั้งสองระยะ ผู้วิจัยได้นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลมาสังเคราะห์เป็นข้อค้นพบ คือ ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ซึ่งถือเป็นผลลัพธ์สุดท้ายของการวิจัย

ผลการวิจัยที่ได้เป็นข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ซึ่งมีองค์ประกอบของข้อเสนอเชิงนโยบาย จำนวน 8 วัตถุประสงค์ 42 เป้าหมายและ 84 แนวการดำเนินงาน โดยผ่านเกณฑ์การประเมินความเหมาะสมทุกรายการ เป้าหมายผ่านเกณฑ์ การประเมินความเป็นไปได้จำนวน 34 รายการ และแนวการดำเนินงานผ่านเกณฑ์การประเมินความเป็นไปได้ 81 รายการ ดังนี้

3.1 ด้านการเรียนการสอน

3.1.1 วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และกระบวนการสอนที่มุ่งให้นักศึกษาเป็นผู้มีความรู้ทักษะความสามารถสูงทั้งในเชิงวิชาการ วิชาชีพ มีคุณธรรมและจิตวิญญาณเพื่อสังคม

3.1.2 เป้าหมาย

3.1.2.1 นักศึกษาได้ศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ในสภาพจริงทั้งในและนอกสถานศึกษาด้วยตนเอง

3.1.1.2 อาจารย์มีการใช้สื่อ นวัตกรรมที่ทันสมัยในการสอน

3.1.2.3 อาจารย์จัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพ มีทักษะ เทคนิค วิธีการสอน และ การประเมินผลที่น่าสนใจ สามารถเชื่อมโยงสู่การนำไปใช้ในสภาพที่แท้จริงได้

3.1.2.4 อาจารย์ประจำหลักสูตรทุกสาขาวิชาสามารถจัดโครงสร้างหลักสูตรเนื้อหาสาระวิชาและจัดอาจารย์ผู้สอนได้เหมาะสม ตามความชำนาญ และมีประสิทธิภาพ

สถานที่ สูงชัน ชำนาญ อาจารย์ อย่างต่อเนื่อง	3.1.3	แนวการดำเนินงาน
	3.1.3.1	ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นให้นักศึกษาได้เรียนรู้นอก
	3.1.3.2	คณะและสาขาวิชาต่างๆ จัดให้มีสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการเรียนการสอน ที่มีคุณภาพอย่างเพียงพอ
	3.1.3.3	จัดโครงการอบรมพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ให้
	3.1.3.4	วางแผนการพิจารณาจัดอาจารย์ผู้สอนให้เหมาะสมในศาสตร์หรือสาขาที่
	3.1.3.5	จัดอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาการประเมินผลตามสภาพที่แท้จริงสำหรับ
	3.1.3.6	จัดประชุมปฏิบัติการพัฒนาการจัดโครงสร้างหลักสูตรและเนื้อหาสาระวิชาให้กับประธานและเลขานุการทุกสาขาวิชา
	3.1.3.7	จัดโครงการอบรมพัฒนาอาจารย์ผู้สอนให้มีทักษะ เทคนิค วิธีการสอนที่น่าสนใจ สามารถเชื่อมโยงสู่การนำไปใช้ในสภาพที่แท้จริง
มากขึ้น	3.1.3.8	กำหนดแนวปฏิบัติให้มีการประเมินผลการศึกษารายวิชาทุกระยะ
	3.2	ด้านการวิจัย
	3.2.1	วัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาการวิจัยให้มีผลผลิตสูงทั้งปริมาณและคุณภาพ
	3.2.2	เป้าหมาย
	3.2.2.1	บุคลากรมีศักยภาพทางการวิจัย
	3.2.2.2	นักศึกษาทุกสาขาวิชาสามารถทำวิจัยได้
	3.2.2.3	อาจารย์มีผลงานวิจัยอย่างต่อเนื่องหนึ่งเรื่องต่อคนต่อปี
	3.2.2.4	สถาบันมีผลงานวิจัยที่มีคุณภาพและได้รับการเผยแพร่หรือถูกนำไปใช้
	3.2.2.5	มีทุนหรืองบประมาณสนับสนุนการวิจัยที่เพิ่มขึ้นและเพียงพอ
	3.2.2.6	มีระบบการบริหารจัดการงานวิจัยที่มีประสิทธิภาพ
	3.2.3	แนวการดำเนินงาน
	3.2.3.1	จัดโครงการเพื่อพัฒนาบุคลากรและเสริมสร้างศักยภาพทางการวิจัย
	3.2.3.2	ส่งเสริมการจัดกิจกรรมที่ให้นักศึกษาสามารถทำวิจัยได้จริง
	3.2.3.3	กำหนดเกณฑ์ภาระงานให้อาจารย์ได้ทำวิจัยทุกคนอย่างน้อยหนึ่งเรื่องต่อ
	คนต่อปี	

หรือนานาชาติ	3.2.3.4	สนับสนุนส่งเสริมโครงการเผยแพร่และนำผลงานวิจัยไปใช้ ในระดับชาติ
	3.2.3.5	จัดทำแผนการเพิ่มปริมาณและคุณภาพของงานวิจัย
	3.2.3.6	จัดระดมการเพิ่มทุนวิจัยจากภายในและภายนอก
	3.2.3.7	กำหนดเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณอุดหนุน โครงการวิจัยให้สูงขึ้น
	3.2.3.8	จัดกิจกรรมการพัฒนาการบริหารจัดการงานวิจัยที่หลากหลาย
	3.2.3.9	จัดระบบการตรวจสอบคุณภาพงานวิจัย
3.3 ด้านนักศึกษา		
การพัฒนาสังคมและประเทศชาติ และสามารถใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข	3.3.1	วัตถุประสงค์
	เพื่อพัฒนาผู้เข้ารับการศึกษให้เป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพ มีคุณธรรมและจริยธรรมใน	
	การพัฒนาศักยภาพและประเทศชาติ และสามารถใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข	
	3.3.2	มีเป้าหมาย
	3.3.2.1	บัณฑิตมีอาชีพที่เหมาะสมหรือพึ่งตนเองได้หรือศึกษาต่อระดับที่สูงขึ้น และผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจ
	3.3.2.2	นักศึกษาที่ผ่านระบบการรับเข้ามีคุณสมบัติและคุณภาพสูงขึ้น
	3.3.2.3	มีอาคารศูนย์บริการสวัสดิการนักศึกษา
	3.3.2.4	มีระบบดูแลช่วยเหลือนักศึกษาที่มีประสิทธิภาพ
	3.3.2.5	มีกิจกรรม ชมรม โครงการ และงบประมาณด้านการพัฒนานักศึกษาที่เพิ่ม
	3.3.2.6	นักศึกษามีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์
มากขึ้นและต่อเนื่อง	3.3.2.7	นักศึกษามีความเป็นเลิศในทักษะทางวิชาการที่สูงขึ้น
	3.3.3	แนวการดำเนินงาน
	3.3.3.1	ส่งเสริมการได้งานทำการศึกษาต่อ และการเสริมสร้างความพึงพอใจของ
	3.3.3.2	จัดโครงการพัฒนาระบบการรับเข้านักศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
	3.3.3.3	จัดให้มีศูนย์บริการสวัสดิการนักศึกษาที่มีทั้งธนาคาร ไปรษณีย์ ร้านค้า
	3.3.3.4	จัดทุน สวัสดิการ การแนะแนวนักเรียนเข้าศึกษาต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏ
มากขึ้น	ชัยภูมิ การแนะแนวการศึกษาและอาชีพและจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักศึกษา	
	3.3.3.5	เพิ่มงบประมาณเพื่อดำเนินโครงการกิจกรรมพัฒนานักศึกษาให้มากขึ้น
	3.3.3.6	จัดโครงการส่งเสริมกิจกรรมการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของ
นักศึกษา		

	3.3.3.7	สนับสนุนส่งเสริมนักศึกษาในทุกระดับสู่ความเป็นเลิศ ทางวิชาการ การวิจัยและการเข้าร่วมแข่งขันทักษะในระดับต่าง ๆ
	3.3.3.8	จัดเวทีกิจกรรมส่งเสริมการมีส่วนร่วมและการรับฟังความคิดเห็นของ นักศึกษาให้มากขึ้น
	3.3.3.9	จัดโครงการปรับฐานความรู้ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ก่อนเข้าศึกษา ในปี ที่ 1
	3.3.3.10	จัดโครงการพัฒนาบุคลิกภาพให้กับนักศึกษา
	3.3.3.11	จัดให้มีห้องและบุคลากรเฉพาะทางด้านแนะแนว และการให้คำปรึกษากับ นักศึกษา
3.4	ด้านคณาจารย์	
	3.4.1	วัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาคณาจารย์ให้มีสัดส่วนที่เหมาะสม มีคุณวุฒิ คุณธรรม จริยธรรม และ คุณภาพทางวิชาการ
	3.4.2	มีเป้าหมาย
	3.4.2.1	มีอาจารย์ที่มีศักยภาพทางวิชาการประจำทุกหลักสูตรตามเกณฑ์มาตรฐาน
	3.4.2.2	มีระบบอาจารย์ที่ปรึกษาที่มีประสิทธิภาพ
	3.4.2.3	อาจารย์ที่จัดเข้าสอนเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ ตรงคุณวุฒิและ ความเชี่ยวชาญ
	3.4.2.4	มีระบบการสรรหาและระบบประเมินการสอน คุณธรรม จริยธรรมของ อาจารย์ ที่มีประสิทธิภาพ
	3.4.2.5	อาจารย์มีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานที่
	3.4.3	แนวการดำเนินงาน
	3.4.3.1	จัดสรรอัตรา เพิ่มคุณวุฒิ คุณสมบัติและประสบการณ์ของอาจารย์
	3.4.3.2	พัฒนาระบบอาจารย์ที่ปรึกษาให้ทำหน้าที่ได้อย่างแท้จริง
	3.4.3.3	จัดปัจจัยและงบประมาณจูงใจสนับสนุนการกำหนดตำแหน่ง ผลงานทาง วิชาการ และรางวัลเกียรติยศชื่อเสียง
	3.4.3.4	จัดอาจารย์สอนให้ตรงความชำนาญหรือเชี่ยวชาญ และสาขาที่สำเร็จ การศึกษา
	3.4.3.5	พัฒนาระบบระเบียบการสรรหาอาจารย์ให้ได้ผู้ที่มีความรู้ความสามารถสูง
	3.4.3.6	จัดโครงการนิเทศและประเมินการสอนของอาจารย์อย่างต่อเนื่องและ สะท้อนผลสู่การพัฒนา
	3.4.3.7	เพิ่มการจัดโครงการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพอาจารย์ การยกย่อง และเผยแพร่เกียรติคุณและสร้างขวัญและกำลังใจ

	3.4.3.8	เพิ่มงบประมาณการจัดโครงการส่งเสริมการศึกษาต่อ การอบรมสัมมนา
ทางวิชาการ		
3.5	ด้านการบริหารจัดการ	
3.5.1	วัตถุประสงค์	
		เพื่อสนับสนุนปัจจัยและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการให้ส่งเสริมต่อคุณภาพและ
มาตรฐานทางวิชาการ		
3.5.2	เป้าหมาย	
3.5.2.1	มีระบบโปรแกรมสำเร็จรูปหรือ MIS ในการบริหารจัดการและให้บริการ	
วิชาการ		
3.5.2.2	มีระบบการบริหารทรัพยากรบุคคลเอื้อต่อการพัฒนาวิชาการ	
3.5.2.3	ผู้บริหารวิชาการในทุกระดับเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเป็นที่ยอมรับ	
3.5.2.4	การระดมทรัพยากรและจัดการทางการเงินและงบประมาณที่ส่งเสริม	
การพัฒนาวิชาการมากขึ้น		
3.5.2.5	สถาบันผ่านการประเมินตามตัวชี้วัดของ ก.พ.ร. และ สมศ.ในระดับสูง	
3.5.2.6	คณาจารย์และผู้บริหารทุกระดับมีภาวะผู้นำทางวิชาการ	
3.5.2.7	มีกลไกในการควบคุมการดำเนินงานโครงการพิเศษนอกสถาบันที่มี	
ประสิทธิภาพ		
3.5.3	แนวการดำเนินงาน	
3.5.3.1	จัดให้มีระบบโปรแกรมการลงทะเบียนทางเครือข่ายคอมพิวเตอร์	
3.5.3.2	ปรับปรุงพัฒนาประสิทธิภาพระบบการบริหารทรัพยากรบุคคล	
3.5.3.3	ปรับปรุงระเบียบ ข้อบังคับ แนวปฏิบัติที่เกี่ยวกับการคัดเลือกหรือสรรหา	
ผู้บริหารวิชาการในทุกระดับ		
3.5.3.4	ปรับลดขั้นตอนการปฏิบัติงานวิชาการที่ซ้ำซ้อนลง	
3.5.3.5	นำระบบ MIS มาใช้ในการบริหารจัดการและการให้บริการวิชาการ	
ปรับปรุงพัฒนา		
3.5.3.6	ปรับปรุงพัฒนาระบบการจัดการทางการเงินและงบประมาณ	
3.5.3.7	เพิ่มการจัดสรรงบประมาณด้านวิชาการให้มากยิ่งขึ้น	
3.5.3.8	เร่งมาตรการเพิ่มประสิทธิภาพของการปฏิบัติราชการตามนโยบายของ	
รัฐบาล		
3.5.3.9	จัดกิจกรรมหรือโครงการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของคณาจารย์และ	
ผู้บริหารทุกระดับ		
3.5.3.10	ฝึกอบรมพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในการบริการวิชาการให้	
รวดเร็วทันสมัย		

3.5.3.11 ปรับปรุงพัฒนาระบบการจัดการ ควบคุม และประเมินภาระงานของ
อาจารย์และบุคลากรที่ชัดเจน ให้ส่งเสริมต่อการพัฒนางานวิชาการ

3.5.3.12 ดำเนินการประเมินโครงการด้านการพัฒนาผู้บริหารวิชาการระดับต่างๆ

3.5.3.13 พัฒนากลไกในการบริหารจัดการศึกษาโครงการพิเศษนอกสถาบันที่มี
ประสิทธิภาพ

3.5.3.14 จัดกรอบตำแหน่ง เกลี่ยอัตรา จัดวางบุคลากรให้สอดคล้องกับภาระงาน
ของแต่ละหน่วยงาน

3.6 ด้านแหล่งเรียนรู้

3.6.1 วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของคณาจารย์ นักศึกษา และชุมชน
ท้องถิ่น เพื่อพัฒนาคุณภาพของบัณฑิต

3.6.2 เป้าหมาย

3.6.2.1 มีห้องสมุด อาคารเรียน ศูนย์การศึกษา หรือศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ
เพื่อการศึกษาขั้นคว่ำและคอมพิวเตอร์ที่สะดวกและทันสมัย

3.6.2.2 มีแหล่งฝึกปฏิบัติจริง ห้องปฏิบัติการเฉพาะด้านภายในและภายนอก
สถาบันที่เป็นห้องเรียนแห่งเทคโนโลยี

3.6.2.3 มีแหล่งข้อมูลสารสนเทศและบริการที่หลากหลาย และขยายการให้บริการ
มากขึ้น

3.6.2.4 มีห้องสมุดประจำสาขาวิชาหรือคณะ

3.6.3 แนวการดำเนินงาน

3.6.3.1 พัฒนาห้องสมุด อาคารเรียน ศูนย์การศึกษา หรือศูนย์เทคโนโลยี
สารสนเทศเพื่อการศึกษาขั้นคว่ำ

3.6.3.2 จัดให้มีแหล่งฝึกปฏิบัติจริง ห้องปฏิบัติการเฉพาะด้านภายในสถาบันก่อน
ออกฝึกปฏิบัติงานนอกสถาบัน

3.6.3.3 จัดแหล่งข้อมูลสารสนเทศและบริการที่หลากหลาย

3.6.3.4 จัดกิจกรรมในการสำรวจและสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับแหล่งฝึก
ภาคปฏิบัติและแหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

3.6.3.5 จัดขยายพื้นที่การให้บริการเครื่องคอมพิวเตอร์ในสถานที่ต่าง ๆ ของ
สถาบัน

3.6.3.6 จัดสร้างห้องสมุดประจำสาขาให้เพิ่มมากขึ้น

3.6.3.7 จัดขยายการเปิดให้บริการห้องสมุดจนถึง 18.00 น.หรือมากกว่าตาม
ความเหมาะสม

3.6.3.8 จัดห้องเรียนให้เป็นห้องเรียนแห่งเทคโนโลยี

3.6.3.9 จัดให้มีห้องปฏิบัติการเฉพาะด้านสำหรับนักศึกษาปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษาที่สะดวกและเหมาะสม

3.6.3.10 จัดให้มีระบบการประสานงานกับศูนย์การเรียนรู้ให้มากขึ้น

3.6.3.11 จัดตั้งศูนย์บริการความรู้ต่างๆแก่ทรัพยากรบุคคลทุกระดับในท้องถิ่น

3.6.3.12 จัดแหล่งเรียนรู้เป็นศูนย์การศึกษาด้านวัฒนธรรมท้องถิ่น และโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินในท้องถิ่นชัยภูมิ หรือภาคอีสาน

3.7 ด้านหลักสูตร

3.7.1 วัตถุประสงค์

เพื่อส่งเสริมและพัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น อย่างมีคุณภาพและได้มาตรฐานทางวิชาการ

3.7.2 เป้าหมาย

3.7.2.1 หลักสูตรที่เปิดจัดการศึกษาสอดคล้องกับความต้องการของตลาดวิชาและได้มาตรฐานตามเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง

3.7.2.2 หลักสูตรที่มีวิชาชีพควบคุมได้มาตรฐานตามเกณฑ์วิชาชีพที่เกี่ยวข้อง

3.7.2.3 ทุกหลักสูตรได้รับการปรับปรุงพัฒนาให้ทันสมัย

3.7.2.4 คณาจารย์ทุกสาขาวิชามีความรู้ความสามารถในการบริหารหลักสูตร

3.7.2.5 มีคู่มือและเอกสารประกอบหลักสูตรรายวิชาที่เหมาะสมและเพียงพอ

3.7.3 แนวการดำเนินงาน

3.7.3.1 เปิดสอนในหลักสูตรวิชาที่ขาดแคลนสอดคล้องกับความต้องการของตลาดวิชา

3.7.3.2 จัดโครงการพัฒนาหลักสูตรให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน

3.7.3.3 เร่งปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรที่มีใบประกอบวิชาชีพให้ผ่านการประเมินโดยเร็ว

3.7.3.4 ให้มีโครงการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัยภายในทุก 5 ปี

3.7.3.5 เพิ่มอัตราและศักยภาพอาจารย์ประจำของแต่ละหลักสูตร

3.7.3.6 โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการให้คณาจารย์มีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการหลักสูตร

3.7.3.7 จัดงบประมาณสนับสนุนการพัฒนาเอกสารหลักสูตร คู่มือการใช้และเอกสารประกอบ

3.7.3.8 จัดกิจกรรมส่งเสริมการศึกษาวิเคราะห์ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร

3.7.3.9 จัดกิจกรรมการเตรียมความพร้อมในการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน

3.7.3.10 ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีเอกสารประกอบการสอนทุกรายวิชา

3.7.3.11 กำหนดแผนและมาตรการพัฒนาระบบการบริหารจัดการหลักสูตรมี
ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3.7.3.12 ให้มีการประชาสัมพันธ์ด้านหลักสูตรและการรับเข้าศึกษาให้มากขึ้น

3.8 ด้านสื่อ นวัตกรรม

3.8.1 วัตถุประสงค์

เพื่อส่งเสริมคุณภาพการเรียนรู้ด้วยสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาที่
ทันสมัย

3.8.2 เป้าหมาย

3.8.2.1 มีระบบฐานข้อมูล และการให้บริการการเรียนการสอนด้วยสื่อทาง
เครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่ทันสมัยและทั่วถึง

3.8.2.2 มีการผลิต พัฒนา และการจัดหาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี
การเรียนการสอน

3.8.2.3 มีสื่อ เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เพียงพอ ทันสมัยและสอดคล้องกับ
ความต้องการของคณาจารย์และนักศึกษา

3.8.2.4 มีระบบ e-learning และมาตรการในการนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.8.3 แนวการดำเนินงาน

3.8.3.1 โครงการพัฒนาระบบฐานข้อมูล และการให้บริการการเรียนการสอน
ด้วยสื่อทางเครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่ทันสมัย

3.8.3.2 จัดขยายเครือข่ายอินเทอร์เน็ตไร้สายบริการทุกชั้น ทุกอาคารเรียนหลัก

3.8.3.3 จัดโครงการส่งเสริมการผลิต พัฒนา และการจัดหาสื่อ นวัตกรรมและ
เทคโนโลยี การเรียนการสอน

3.8.3.4 จัดสรรงบประมาณในการเพิ่มปริมาณเอกสาร ตำรา และงานวิจัยให้
เพียงพอและทันสมัย

3.8.3.5 จัดหาสื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของคณาจารย์นักศึกษา และชุมชน
ท้องถิ่น

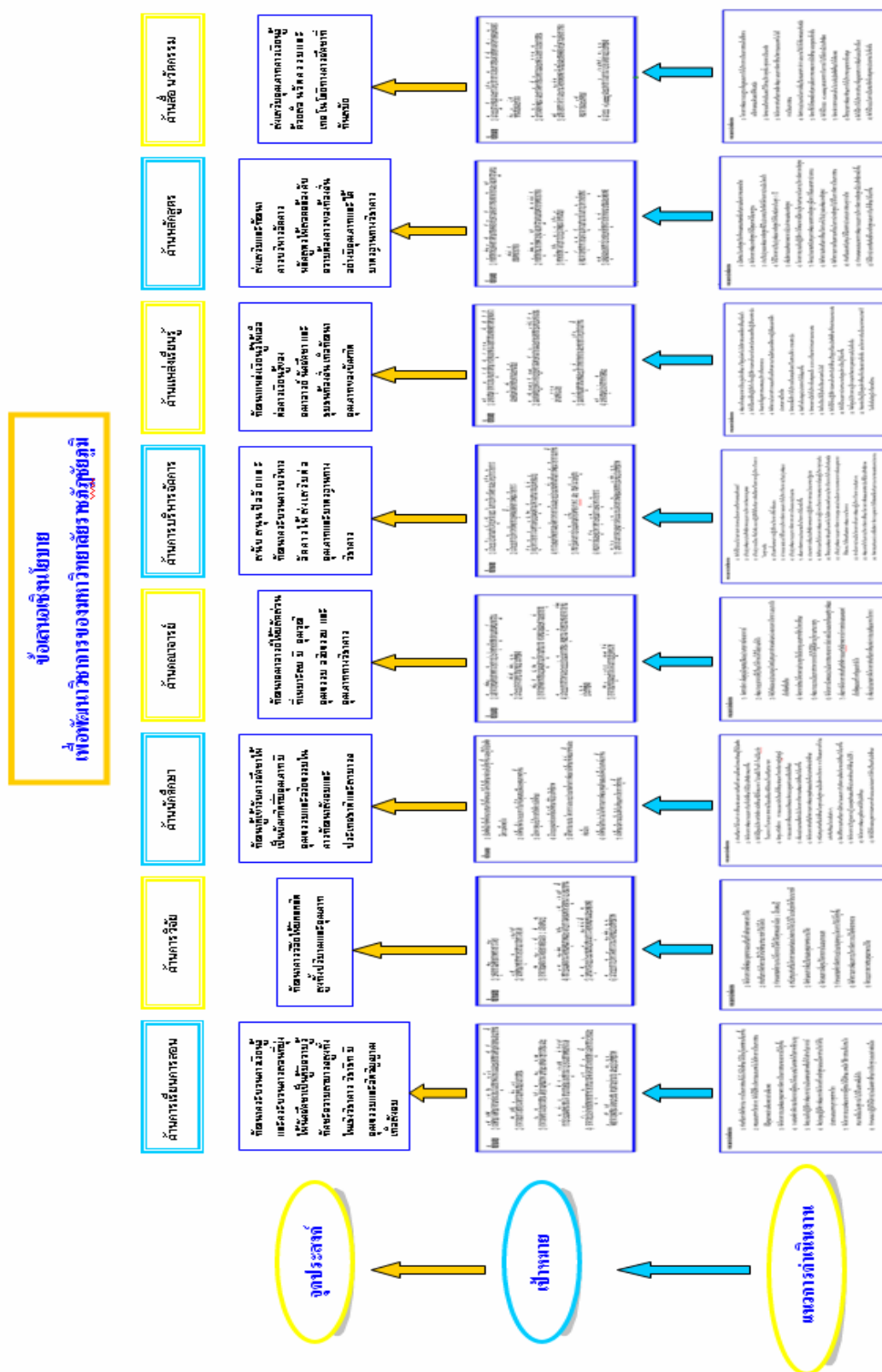
3.8.3.6 จัดให้มีระบบ e-learning และมาตรการในการนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.8.3.7 จัดหาดาราสายเฉพาะด้านในระดับบัณฑิตศึกษาให้เพียงพอ

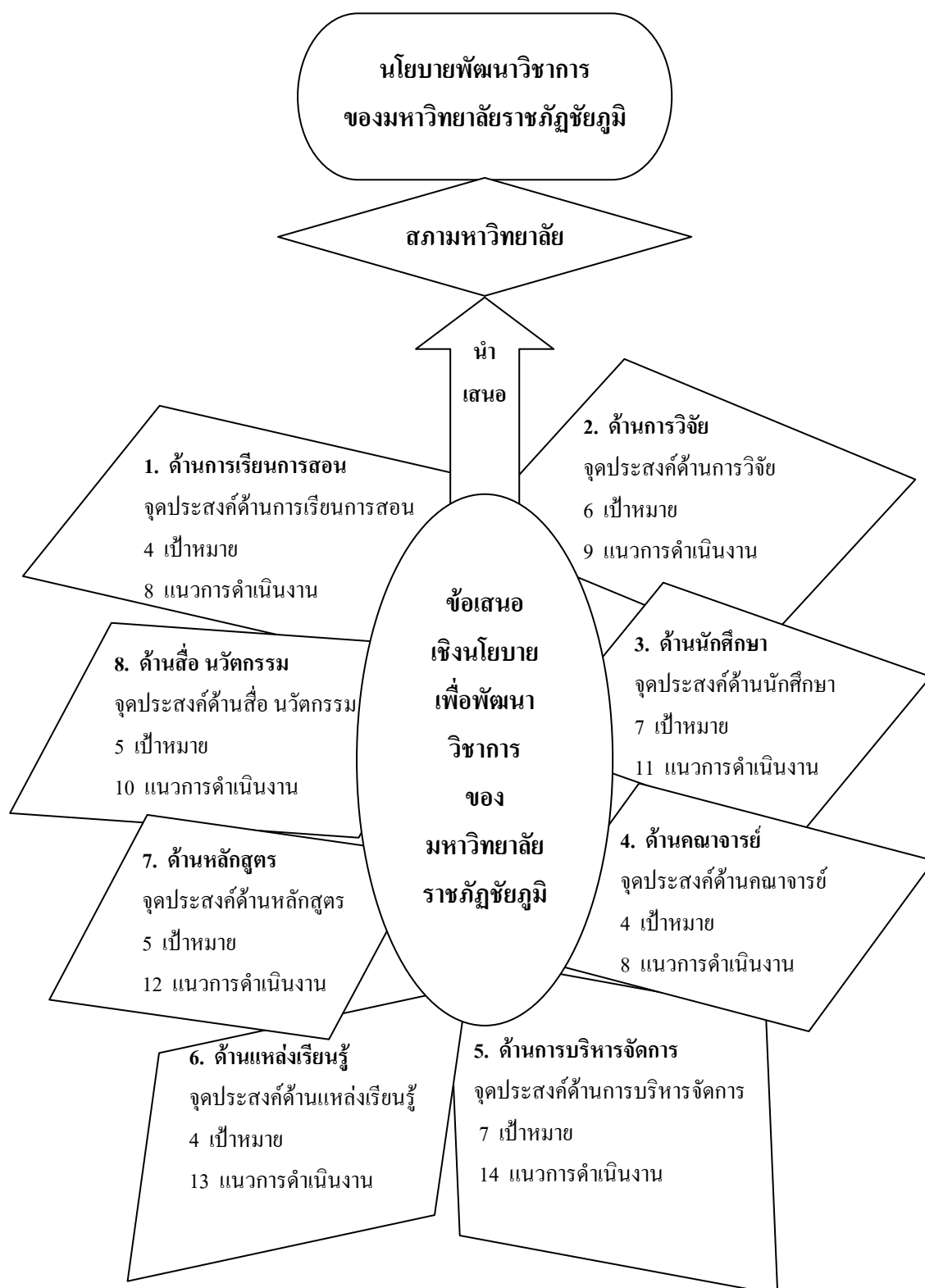
3.8.3.8 ฝึกอบรมการพัฒนาทักษะการให้บริการของบุคลากรห้องสมุด

3.8.3.9 จัดให้มีการให้บริการสารสนเทศเอกสาร การพิมพ์ และบริการอื่นๆ

3.8.3.10 จัดให้มีระบบในการเป็นสมาชิกห้องสมุดของประชาชนในท้องถิ่น

ภาพที่ 17 แสดงภาพรวมของข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

ภาพที่ 18 แสดงองค์ประกอบของข้อเสนอเชิงนโยบายและลำดับการเสนอสู่นโยบายของมหาวิทยาลัย

บทที่ 6

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สำหรับการสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะผลจากการวิจัยเรื่อง ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการในสถาบันอุดมศึกษา: กรณีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ผู้วิจัยนำเสนอตามลำดับดังนี้ คือ วัตถุประสงค์การวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อร่าง วิเคราะห์ ปรับปรุง และนำเสนอข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิในด้านการเรียนการสอน การวิจัย นักศึกษา คณาจารย์ การบริหารจัดการ แหล่งเรียนรู้ หลักสูตร และสื่อ นวัตกรรม ในองค์ประกอบที่เป็นวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และแนวการดำเนินงานของนโยบาย โดยอิงเกณฑ์ความเหมาะสมและความเป็นไปได้

2. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงนโยบาย(policy research) ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นหลักในการดำเนินการวิจัย มีขั้นตอนดำเนินการวิจัย 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนการพัฒนาร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย(tentative proposed policy development) และขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อเสนอเชิงนโยบาย(analysis of proposed policy) โดยมีวิธีดำเนินการ ดังนี้

2.1 ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนาร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย ซึ่งประกอบด้วย

ระยะที่ 1

2.1.1 การศึกษาพหุกรณี(multi-case study) เป็นการศึกษาวิจัยสถาบันอุดมศึกษาที่เป็นต้นแบบ(best practice) จำนวน 5 แห่ง เป็นมหาวิทยาลัยในประเทศจำนวน 3 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยมหิดล และมหาวิทยาลัยต่างประเทศ จำนวน 2 แห่ง คือ University of Maryland และ Washington State University

2.1.2 การวิจัยเชิงสำรวจสถาบัน(institutional survey study) ศึกษาบริบทเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหา และข้อเสนอแนะการพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ จากตัวแทนผู้มีส่วนได้เสียกับการพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิโดยตรง ได้แก่ กรรมการสภามหาวิทยาลัย ผู้บริหารมหาวิทยาลัย อาจารย์ประจำ อาจารย์พิเศษ บุคลากรสายสนับสนุนและนักศึกษาโครงการต่างๆ ในปีการศึกษา 2550 รวมทั้งสิ้น จำนวน 5,895 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยการสุ่มแบบแบ่งชั้น(stratified random sampling) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 361 คน

ระยะที่ 2

2.1.3 การประชุมเชิงปฏิบัติการผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย(stakeholder workshop) ดำเนินการจัด

ประชุมเชิงปฏิบัติการผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย(stakeholder workshop) เพื่อจัดทำร่างข้อเสนอ โดยนำผลจากการศึกษาวิจัยพหุกรณีสถาบันอุดมศึกษาที่เป็นต้นแบบข้างต้น และจากการวิจัยเชิงสำรวจสถาบัน มาใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานเพื่อจัดทำเป็นร่างข้อเสนอเชิงนโยบายในการพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ เป็นการระดมแนวคิดของตัวแทนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการพัฒนาวิชาการของสถาบัน ประกอบด้วย ตัวแทนกรรมการสภามหาวิทยาลัย ตัวแทนผู้บริหารมหาวิทยาลัย ตัวแทนอาจารย์ประจำ ตัวแทนอาจารย์พิเศษ ตัวแทนบุคลากรสายสนับสนุน ตัวแทนผู้ปกครองนักศึกษา ตัวแทนนักศึกษาระดับปริญญาตรี ตัวแทนนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา และตัวแทนนักเรียนระดับมัธยมศึกษา การเลือกกลุ่มเป้าหมายในครั้งนี้ เลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) โดยไม่กำหนดสัดส่วน รวมได้กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 15 คน

2.2 ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อเสนอเชิงนโยบาย ได้ดำเนินการ 2 ระยะ ดังนี้

2.2.1 ระยะที่ 1 การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิ และการสนทนากลุ่มเป้าหมาย

2.2.1.1 การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน จากผู้มีประสบการณ์ในด้านการอุดมศึกษา หรือด้านการบริหารการศึกษา หรือเป็นผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา ในตำแหน่งอธิการบดี หรือรองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ ที่มีตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่ารองศาสตราจารย์ หรือสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงานในสถาบันอุดมศึกษามาแล้วไม่ต่ำกว่า 5 ปี

2.2.1.2 การสนทนากลุ่มเป้าหมาย(focus group discussion) ผู้บริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิที่เป็นผู้เกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบายการพัฒนาวิชาการของสถาบัน ประกอบด้วย อธิการบดี รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ รองอธิการบดีฝ่ายพัฒนานักศึกษา คณบดีคณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาล ผู้อำนวยการสถานบัณฑิตศึกษา ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายประชาสัมพันธ์ ผู้อำนวยการสำนักงานอธิการบดี ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานและประกันคุณภาพ ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนา และผู้อำนวยการสำนักวิทยบริการ รวมกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 11 คน

2.2.1.3 การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

ผลจากการดำเนินงานวิจัยในระยะที่ 1 นี้ จะนำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์เพื่อปรับปรุงเป็นข้อเสนอเชิงนโยบายที่อิงเกณฑ์ความเหมาะสมและความเป็นไปได้

2.2.2 ระยะที่ 2 การประชุมสัมมนาเพื่อประชาสัมพันธ์

ดำเนินการสัมมนาเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ(stakeholder seminar) จำนวน 40 คน ผลจากการสัมมนาจะนำไปใช้เพื่อปรับปรุงพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายการพัฒนาวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

3. สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยตามขั้นตอนดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปผลการวิจัยได้ ผลลัพธ์สุดท้ายของการวิจัยที่ได้เป็นข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ซึ่งมีองค์ประกอบของข้อเสนอเชิงนโยบาย จำนวน 8 วัตถุประสงค์ 42 เป้าหมายและ 84 แนวการดำเนินงาน ดังนี้

3.1 ด้านการเรียนการสอน

3.1.1 วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และกระบวนการสอนที่มุ่งให้นักศึกษาเป็นผู้มีความรู้ ทักษะ ความสามารถสูงทั้งในเชิงวิชาการ วิชาชีพ มีคุณธรรมและจิตวิญญาณเพื่อสังคม

3.1.2 เป้าหมาย (1) นักศึกษาได้ศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ในสภาพจริงทั้งในและนอก สถานศึกษาด้วยตนเอง (2) อาจารย์มีการใช้สื่อ นวัตกรรมที่ทันสมัยในการสอน (3) อาจารย์จัดการเรียนการสอน ได้อย่างมีคุณภาพ มีทักษะ เทคนิค วิธีการสอน และการประเมินผลที่น่าสนใจ สามารถเชื่อมโยงสู่การนำไปใช้ ในสภาพที่แท้จริงได้ (4) อาจารย์ประจำหลักสูตรทุกสาขาวิชาสามารถจัดโครงสร้างหลักสูตรเนื้อหาสาระวิชา และจัดอาจารย์ผู้สอนได้เหมาะสม ตามความชำนาญ และมีประสิทธิภาพ

3.1.3 แนวการดำเนินงาน (1) ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นให้นักศึกษา ได้เรียนรู้จากสภาพ/สถานที่จริง (2) คณะและสาขาวิชาต่างๆ จัดให้มีสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการเรียน การสอนที่มีคุณภาพอย่างเพียงพอ (3) จัดโครงการอบรมพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอน ของอาจารย์ให้ สูงขึ้น (4) วางแผนจัดการพิจารณาจัดอาจารย์ผู้สอนให้เหมาะสมในศาสตร์หรือสาขาที่ชำนาญ (5) จัดอบรม เชิงปฏิบัติการพัฒนาการประเมินผลตามสภาพที่แท้จริงสำหรับอาจารย์ (6) จัดประชุมปฏิบัติการพัฒนาการจัด โครงสร้างหลักสูตรและเนื้อหาสาระวิชาให้กับประธานและเลขานุการทุกสาขาวิชา (7) จัดโครงการอบรมพัฒนา อาจารย์ผู้สอนให้มีทักษะ เทคนิค วิธีการสอนที่น่าสนใจ สามารถเชื่อมโยงสู่การนำไปใช้ในสภาพที่แท้จริง และ (8) กำหนดแนวปฏิบัติให้มีการประเมินผลการศึกษารายวิชาทุกระยะอย่างต่อเนื่อง

3.2 ด้านการวิจัย

3.2.1 วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาการวิจัยให้มีผลผลิตสูงทั้งปริมาณและคุณภาพ

3.2.2 เป้าหมาย (1) บุคลากรมีศักยภาพทางการวิจัย (2) นักศึกษาทุกสาขาวิชาสามารถ ทำวิจัยได้ (3) อาจารย์มีผลงานวิจัยอย่างต่อเนื่องหนึ่งเรื่องต่อคนต่อปี (4) สถาบันมีผลงานวิจัยที่มีคุณภาพและ ได้รับการเผยแพร่หรือถูกนำไปใช้มากขึ้น (5) มีทุนหรืองบประมาณสนับสนุนการวิจัยที่เพิ่มขึ้นและเพียงพอ และ (6) มีระบบการบริหารจัดการงานวิจัยที่มีประสิทธิภาพ

3.2.3 แนวการดำเนินงาน (1) จัดโครงการเพื่อพัฒนาบุคลากรและเสริมสร้างศักยภาพ ทางการวิจัย (2) ส่งเสริมการจัดกิจกรรมที่ให้นักศึกษาสามารถทำวิจัยได้จริง (3) กำหนดเกณฑ์ภาระงานให้ อาจารย์ได้ทำวิจัยทุกคนอย่างน้อยหนึ่งเรื่องต่อคนต่อปี (4) สนับสนุนส่งเสริมโครงการเผยแพร่และนำผลงานวิจัย ไปใช้ ในระดับชาติหรือนานาชาติ (5) จัดทำแผนการเพิ่มปริมาณและคุณภาพของงานวิจัย (6) จัดระดมการเพิ่ม ทุนวิจัยจากภายในและภายนอก (7) กำหนดเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณอุดหนุน โครงการวิจัยให้สูงขึ้น (8) จัด กิจกรรมการพัฒนาการบริหารจัดการงานวิจัยที่หลากหลาย และ (9) จัดระบบการตรวจสอบคุณภาพงานวิจัย

3.3 ด้านนักศึกษา

3.3.1 วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาผู้เข้ารับการศึกษให้เป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพ มีคุณธรรมและจริยธรรมใน การพัฒนาสังคมและประเทศชาติ และสามารถใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข

3.3.2 เป้าหมาย (1) บัณฑิตมีอาชีพที่เหมาะสมหรือพึงตนเองได้หรือศึกษาต่อระดับที่ สูงขึ้น และผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจ (2) นักศึกษาที่ผ่านระบบการรับเข้ามีคุณสมบัติและคุณภาพสูงขึ้น (3) มี

อาคารศูนย์บริการสวัสดิการนักศึกษา (4) ระบบดูแลช่วยเหลือนักศึกษาที่มีประสิทธิภาพ (5) มีกิจกรรม ชมรม โครงการ และงบประมาณด้านการพัฒนานักศึกษาที่เพิ่มมากขึ้นและต่อเนื่อง (6) นักศึกษามีส่วนร่วมในกิจกรรม การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์มากขึ้น และ (7) นักศึกษามีความเป็นเลิศในทักษะทางวิชาการที่สูงขึ้น

3.3.3 แนวการดำเนินงาน (1) ส่งเสริมการได้งานทำ การศึกษาต่อ และการเสริมสร้างความพึงพอใจของสังคมผู้ใช้นักศึกษา (2) จัดโครงการพัฒนาระบบการรับเข้านักศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น (3) จัดให้มีศูนย์บริการสวัสดิการนักศึกษาที่มีทั้งธนาคาร ไปรษณีย์ ร้านค้า ร้านมินิมาร์ท ร้านอาหาร ร้านขายยา สหกรณ์ ยิมเนเซียม คลินิกและร้านเสริมสวย ฯลฯ (4) จัดทุน สวัสดิการ การแนะแนวนักเรียนเข้าศึกษาต่อ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ การแนะแนวการศึกษาและอาชีพและจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักศึกษา (5) เพิ่มงบประมาณเพื่อดำเนินโครงการกิจกรรมพัฒนานักศึกษาให้มากขึ้น (6) จัดโครงการส่งเสริมกิจกรรมการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักศึกษา (7) สนับสนุนส่งเสริมนักศึกษาในทุกระดับสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ การวิจัยและการเข้าร่วมแข่งขันทักษะในระดับต่างๆ (8) จัดเวทีกิจกรรมส่งเสริมการมีส่วนร่วมและการรับฟังความคิดเห็นของนักศึกษาให้มากขึ้น (9) จัดโครงการปรับฐานความรู้ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ก่อนเข้าศึกษา ในปีที 1 (10) จัดโครงการพัฒนานุคลิกภาพให้กับนักศึกษา และ (11) จัดให้มีห้องและบุคลากรเฉพาะทางด้านแนะแนว และการให้คำปรึกษากับนักศึกษา

3.4 ด้านคณาจารย์

3.4.1 วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาอาจารย์ให้มีสัดส่วนที่เหมาะสม มีคุณวุฒิ คุณธรรม จริยธรรม และคุณภาพทางวิชาการ

3.4.2 เป้าหมาย (1) มีอาจารย์ที่มีศักยภาพทางวิชาการประจำทุกหลักสูตรตามเกณฑ์มาตรฐาน (2) มีระบบอาจารย์ที่ปรึกษาที่มีประสิทธิผล (3) อาจารย์ที่จัดเข้าสอนเป็นผู้มีความรู้ความสามารถตรงคุณวุฒิและความเชี่ยวชาญ (4) มีระบบการสรรหาและระบบประเมินการสอน คุณธรรม จริยธรรมของอาจารย์ ที่มีประสิทธิผล และ (5) อาจารย์มีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่

3.4.3 แนวการดำเนินงาน (1) จัดสรรอัตรา เพิ่มคุณวุฒิ คุณสมบัติและประสบการณ์ของอาจารย์ (2) พัฒนาระบบอาจารย์ที่ปรึกษาให้ทำหน้าที่ได้อย่างแท้จริง (3) จัดปัจจัยและงบประมาณจูงใจสนับสนุนการกำหนดตำแหน่ง ผลงานทางวิชาการ และรางวัลเกียรติยศชื่อเสียง (4) จัดอาจารย์สอนให้ตรงความชำนาญหรือเชี่ยวชาญ และสาขาที่สำเร็จการศึกษา (5) พัฒนาระบบระเบียบการสรรหาอาจารย์ให้ได้ผู้ที่มีความรู้ความสามารถสูง (6) จัดโครงการนิเทศและประเมินการสอนของอาจารย์อย่างต่อเนื่องและสะท้อนผลสู่การพัฒนา (7) เพิ่มการจัดโครงการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพอาจารย์ การยกย่องและเผยแพร่เกียรติคุณ และสร้างขวัญและกำลังใจ และ (8) เพิ่มงบประมาณการจัดโครงการส่งเสริมการศึกษาต่อการอบรมสัมมนาทางวิชาการ

3.5 ด้านการบริหารจัดการ

3.5.1 วัตถุประสงค์

เพื่อสนับสนุนปัจจัยและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการให้ส่งเสริมต่อคุณภาพและมาตรฐานทางวิชาการ

3.5.2 เป้าหมาย (1) มีระบบโปรแกรมสำเร็จรูปหรือ MIS ในการบริหารจัดการและให้บริการวิชาการ (2) มีระบบการบริหารทรัพยากรบุคคลเพื่อการพัฒนาวิชาการ (3) ผู้บริหารวิชาการในทุกระดับเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเป็นที่ยอมรับ (4) การระดมทรัพยากรและจัดการทางการเงินและงบประมาณที่ส่งเสริมการพัฒนาวิชาการมากขึ้น (5) สถาบันผ่านการประเมินตามตัวชี้วัดของ ก.พ.ร. และ สมศ. ในระดับสูง (6) คณาจารย์และผู้บริหารทุกระดับมีภาวะผู้นำทางวิชาการและ (7) มีกลไกในการควบคุมการดำเนินงานโครงการพิเศษนอกสถาบันที่มีประสิทธิภาพ

3.5.3 แนวการดำเนินงาน (1) จัดให้มีระบบโปรแกรมการลงทะเบียนทางเครือข่ายคอมพิวเตอร์ (2) ปรับปรุงพัฒนาประสิทธิภาพระบบการบริหารทรัพยากรบุคคล (3) ปรับปรุงระเบียบ ข้อบังคับ แนวปฏิบัติที่เกี่ยวกับการคัดเลือกหรือสรรหาผู้บริหารวิชาการในทุกระดับ (4) ปรับลดขั้นตอนการปฏิบัติงานวิชาการที่ซ้ำซ้อนลง (5) นำระบบ MIS มาใช้ในการบริหารจัดการและการให้บริการวิชาการปรับปรุงพัฒนา (6) ปรับปรุงพัฒนาระบบการจัดการทางการเงินและงบประมาณ (7) เพิ่มการจัดสรรงบประมาณด้านวิชาการให้มากยิ่งขึ้น (8) เร่งมาตรการเพิ่มประสิทธิภาพของการปฏิบัติราชการตามนโยบายของรัฐบาล (9) จัดกิจกรรมหรือโครงการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของคณาจารย์และผู้บริหารทุกระดับ (10) ฝึกอบรมพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในการบริการวิชาการให้รวดเร็วทันสมัย (11) ปรับปรุงพัฒนาระบบการจัดการ ควบคุม และประเมินภาระงานของอาจารย์และบุคลากรที่ชัดเจน ให้ส่งเสริมต่อการพัฒนางานวิชาการ (12) ดำเนินการประเมินโครงการด้านการพัฒนาผู้บริหารวิชาการระดับต่างๆ (13) พัฒนากลไกในการบริหารจัดการศึกษาโครงการพิเศษนอกสถาบันที่มีประสิทธิภาพ และ (14) จัดกรอบตำแหน่ง เกณฑ์อัตรา จัดวางบุคลากรให้สอดคล้องกับภาระงานของแต่ละหน่วยงาน

3.6 ด้านแหล่งเรียนรู้

3.6.1 วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของคณาจารย์ นักศึกษา และชุมชนท้องถิ่น เพื่อพัฒนาคุณภาพของบัณฑิต

3.6.2 เป้าหมาย (1) มีห้องสมุด อาคารเรียน ศูนย์การศึกษา หรือศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาค้นคว้าและคอมพิวเตอร์ที่สะดวกและทันสมัย (2) มีแหล่งฝึกปฏิบัติจริง ห้องปฏิบัติการเฉพาะด้านภายในและภายนอกสถาบันที่เป็นห้องเรียนแห่งเทคโนโลยี (3) มีแหล่งข้อมูลสารสนเทศและบริการที่หลากหลาย และขยายการให้บริการมากขึ้น และ (4) มีห้องสมุดประจำสาขาวิชาหรือคณะ

3.6.3 แนวการดำเนินงาน (1) พัฒนาห้องสมุด อาคารเรียน ศูนย์การศึกษา หรือศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาค้นคว้า (2) จัดให้มีแหล่งฝึกปฏิบัติจริง ห้องปฏิบัติการเฉพาะด้านภายในสถาบันก่อนออกฝึกปฏิบัติงานนอกสถาบัน (3) จัดแหล่งข้อมูลสารสนเทศและบริการที่หลากหลาย (4) จัดกิจกรรมในการสำรวจและสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับแหล่งฝึกภาคปฏิบัติและแหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพ (5) จัดขยายพื้นที่การให้บริการเครื่องคอมพิวเตอร์ในสถานที่ต่าง ๆ ของสถาบัน (6) จัดสร้างห้องสมุดประจำสาขาให้เพิ่มมากขึ้น (7) จัดขยายการเปิดให้บริการห้องสมุดจนถึง 18.00 น. หรือมากกว่าตามความเหมาะสม (8) จัดห้องเรียนให้เป็นห้องเรียนแห่งเทคโนโลยี (9) จัดให้มีห้องปฏิบัติการเฉพาะด้านสำหรับนักศึกษาปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษาที่สะดวกและเหมาะสม (10) จัดให้มีระบบการประสานงานกับศูนย์การเรียนรู้ให้มากขึ้น (11) จัดตั้ง

ศูนย์บริการความรู้ต่างๆแก่ทรัพยากรบุคคลทุกระดับในท้องถิ่น และ (12) จัดแหล่งเรียนรู้เป็นศูนย์การศึกษาด้านวัฒนธรรมท้องถิ่น และ โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินในท้องถิ่นชัยภูมิ หรือภาคอีสาน

3.7 ด้านหลักสูตร

3.7.1 วัตถุประสงค์

เพื่อส่งเสริมและพัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น อย่างมีคุณภาพและได้มาตรฐานทางวิชาการ

3.7.2 เป้าหมาย (1) หลักสูตรที่เปิดจัดการศึกษาสอดคล้องกับความต้องการของตลาดวิชา และได้มาตรฐานตามเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง (2) หลักสูตรที่มีวิชาชีพควบคุมได้มาตรฐานตามเกณฑ์วิชาชีพที่เกี่ยวข้อง (3) ทุกหลักสูตรได้รับการปรับปรุงพัฒนาให้ทันสมัย (4) คณาจารย์ทุกสาขาวิชามีความรู้ความสามารถในการบริหารหลักสูตร และ (5) มีคู่มือและเอกสารประกอบหลักสูตรรายวิชาที่เหมาะสมและเพียงพอ

3.7.3 แนวการดำเนินงาน (1) เปิดสอนในหลักสูตรวิชาที่ขาดแคลนสอดคล้องกับความต้องการของตลาดวิชา (2) จัดโครงการพัฒนาหลักสูตรให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน (3) เร่งปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรที่มีใบประกอบวิชาชีพให้ผ่านการประเมินโดยเร็ว (4) ให้มีโครงการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย ภายในทุก 5 ปี (5) เพิ่มอัตราและศักยภาพอาจารย์ประจำของแต่ละหลักสูตร (6) โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการให้คณาจารย์มีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการหลักสูตร (7) จัดงบประมาณสนับสนุนการพัฒนาเอกสารหลักสูตร คู่มือการใช้และเอกสารประกอบ (8) จัดกิจกรรมส่งเสริมการศึกษาวิเคราะห์ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร (9) จัดกิจกรรมการเตรียมความพร้อมในการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน (10) ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีเอกสารประกอบการสอนทุกรายวิชา (11) กำหนดแผนและมาตรการพัฒนาระบบการบริหารจัดการหลักสูตรมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และ (12) ให้มีการประชาสัมพันธ์ด้านหลักสูตรและการรับเข้าศึกษาให้มากขึ้น

3.8 ด้านสื่อ นวัตกรรม

3.8.1 วัตถุประสงค์

เพื่อส่งเสริมคุณภาพการเรียนรู้ด้วยสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาที่ทันสมัย

3.8.2 เป้าหมาย (1) มีระบบฐานข้อมูล และการให้บริการการเรียนการสอนด้วยสื่อทางเครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่ทันสมัยและทั่วถึง (2) มีการผลิต พัฒนา และการจัดหาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการเรียนการสอน (3) มีสื่อ เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เพียงพอ ทันสมัยและสอดคล้องกับความต้องการของคณาจารย์และนักศึกษา และ (4) มีระบบ e-learning และมาตรการในการนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.8.3 แนวการดำเนินงาน (1) โครงการพัฒนาระบบฐานข้อมูล และการให้บริการการเรียนการสอนด้วยสื่อทางเครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่ทันสมัย (2) จัดขยายเครือข่ายอินเทอร์เน็ตไร้สายบริการทุกชั้น ทุกอาคารเรียนหลัก (3) จัดโครงการส่งเสริมการผลิต พัฒนาและการจัดหาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการเรียนการสอน (4) จัดสรรงบประมาณในการเพิ่มปริมาณเอกสาร ตำรา และงานวิจัยให้เพียงพอและทันสมัย (5) จัดหาสื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของคณาจารย์นักศึกษาและชุมชนท้องถิ่น (6) จัดให้มีระบบ e-learning และมาตรการในการนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (7) จัดหาตำราสาขาเฉพาะด้านในระดับบัณฑิตศึกษาให้เพียงพอ

(8) ฝึกอบรมการพัฒนาทักษะการให้บริการของบุคลากรห้องสมุด (9) จัดให้มีการให้บริการการนำเสนอข้อมูล เอกสาร การพิมพ์ และบริการอื่นๆ และ (10) จัดให้มีระบบในการเป็นสมาชิกห้องสมุดของประชาชนในท้องถิ่น

4. อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยอภิปรายผลข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ซึ่งเป็นผลลัพธ์สุดท้ายของการวิจัยในครั้งนี้ ตามองค์ประกอบของข้อเสนอเชิงนโยบาย จำนวน 8 วัตถุประสงค์ (objectives) 42 เป้าหมาย(goals) และ 84 แนวการดำเนินงาน(strategies) ดังนี้

4.1 ด้านการเรียนการสอน

4.1.1 ประเด็นวัตถุประสงค์ของข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ในด้านการเรียนการสอน นั้น ผลการวิจัยมีข้อเสนอเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และกระบวนการสอนที่มุ่งให้นักศึกษาเป็นผู้มีความรู้ ทักษะ ความสามารถสูงทั้งในเชิงวิชาการ วิชาชีพ มีคุณธรรม และจิตวิญญาณเพื่อสังคม สอดคล้องกับมาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ความว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546ก) รวมถึงผลการศึกษาของ นกมล พูลสวัสดิ์ (2551) ที่ได้เสนอผลการจัดทำยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ โดยได้กลยุทธ์ด้านการพัฒนาคุณภาพและความเป็นเลิศ ที่มีหลักการ มุ่งพัฒนาการจัดการศึกษาให้ได้บัณฑิตที่มีคุณภาพ เป็นผู้นำทางวิชาการและวิชาชีพในชุมชนท้องถิ่น และสอดคล้องกับผลการศึกษาการพัฒนา รูปแบบการพัฒนา คณาจารย์ คณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์เพื่อพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพครูโดย สมจิต สวธนไพบุลย์ และคณะ (2545) ซึ่งมีหลักการสำคัญคือ การมุ่งเน้นให้ดำเนินการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ส่งผลให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เป็นคนดี คนเก่ง และเรียนรู้อย่างมีความสุข ด้วยการใช้กระบวนการทางปัญญาเพื่อพัฒนาคนและสังคม และเมื่อพิจารณาถึงภารกิจของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ตามมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ.2547 (2547) ที่สอดคล้องกับจุดประสงค์ของข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ในด้านการเรียนการสอนตามภารกิจของมหาวิทยาลัยราชภัฏที่กำหนดไว้ คือ (1) แสวงหาความจริง เพื่อสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ บนพื้นฐานของภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และภูมิปัญญาสากล (2) ผลิตบัณฑิตที่มีความรู้คู่คุณธรรม สำนึกในความเป็นไทย มีความรักและผูกพันต่อท้องถิ่น อีกทั้งส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตในชุมชน เพื่อช่วยให้คนในท้องถิ่นรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงการผลิตบัณฑิตดังกล่าวจะต้องให้มีจำนวน และคุณภาพสอดคล้องกับแผนการผลิตบัณฑิตของประเทศ (3) เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในคุณค่าความสำนึก และความภูมิใจในวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติ รวมทั้งสอดคล้องกับบทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 (2550) ในมาตรา 49 บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าเล่าเรียน ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้อยู่ในภาวะยากลำบาก ต้องได้รับสิทธิตามวรรคหนึ่ง และการสนับสนุนจากรัฐ เพื่อให้ได้รับการศึกษาโดยทัดเทียมกับบุคคลอื่น และมาตรา 86 รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านต่างๆ โดยจัดให้มี

กฎหมายเฉพาะเพื่อการนี้ จัดงบประมาณสนับสนุนการศึกษา ค้นคว้า วิจัย และให้มีสถาบันการศึกษาและพัฒนา จัดให้มีการใช้ประโยชน์จากผลการศึกษาและพัฒนา การถ่ายทอดเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพและการพัฒนาบุคลากรที่เหมาะสม รวมทั้งเผยแพร่ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสมัยใหม่ และสนับสนุนให้ประชาชนใช้หลักวิทยาศาสตร์ในการดำรงชีวิต (2) ส่งเสริมการประดิษฐ์หรือเพื่อให้เกิดความรู้ใหม่ รักษาและพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นและภูมิปัญญาไทย รวมทั้งให้ความคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา (3) ส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัย พัฒนาและใช้ประโยชน์จากพลังงานทดแทนซึ่งได้จากธรรมชาติและเป็นคุณค่าสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนืองและเป็นระบบ และจุดประสงค์ของข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ในด้านการเรียนการสอนนี้ยังจะช่วยให้สถาบันกำหนดทิศทางให้ตอบสนองต่อเป้าหมายของกรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว ฉบับที่ 2 เมื่อสิ้นสุดแผนในปี พ.ศ. 2565 ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2550ข) ในแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 พ.ศ.2551-2565 คือ การยกระดับคุณภาพอุดมศึกษาไทย เพื่อผลิตและพัฒนาบุคลากรที่มีคุณภาพสู่ตลาดแรงงาน และพัฒนาศักยภาพอุดมศึกษาในการสร้างความรู้และนวัตกรรม เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศในโลกาภิวัตน์ รวมทั้งสนับสนุนการพัฒนาที่ยั่งยืนของท้องถิ่นไทย โดยใช้กลไกของธรรมาภิบาล การเงิน การกำกับมาตรฐาน และเครือข่ายอุดมศึกษา บนพื้นฐานของเสรีภาพทางวิชาการ ความหลากหลาย และเอกภาพเชิงระบบ ทั้งนี้มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิจะต้องดำเนินนโยบายในการจัดการเรียนการสอนโดยคำนึงถึงแนวทางการปฏิรูปการศึกษาระดับอุดมศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2542) ที่ได้แนวทางการบริหารวิชาการ การจัดการเรียนการสอน ได้แก่ (1) แต่ละสถาบันต้องกำหนดเป้าหมายและภารกิจที่ชัดเจนตามความพร้อมและความเชี่ยวชาญเฉพาะของแต่ละสถาบัน ทั้งนี้สถาบันอุดมศึกษาที่มุ่งเน้นการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน ต้องแสวงหาวิธีการจัดการศึกษาและยุทธศาสตร์ที่จะสามารถเข้าถึงผู้เรียนได้มากที่สุด (2) การพัฒนาหลักสูตรต้องดำเนินการอย่างต่อเนืองและพิจารณาถึงความสอดคล้องกับความต้องการของสังคม ธุรกิจ อุตสาหกรรม สารของหลักสูตร นอกจากมุ่งพัฒนาบัณฑิตอย่างสมดุลทั้งความรู้ความสามารถและความดีงาม แล้ว ยังต้องมุ่งเน้นการพัฒนาวิชาการ วิชาชีพขั้นสูง และการค้นคว้าวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้และพัฒนาสังคม (3) รูปแบบการจัดหลักสูตรการเรียนการสอน ต้องมีความหลากหลายตามความต้องการของผู้เรียน โดยไม่จำกัดวัน เวลา สถานที่ เพื่อเอื้อต่อการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต(life-long) นอกจากจะจัดภายในสถาบันอุดมศึกษาแล้ว จะต้องพัฒนารูปแบบให้มีความยืดหยุ่น หลากหลายขึ้น อาทิ การจัดร่วมกับสถานประกอบการในโปรแกรมพิเศษประเภทต่างๆ เป็นต้น (4) การจัดการเรียนการสอน และการจัดกิจกรรมเสริม ต้องยึดผู้เรียนเป็นหลัก โดยต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม และกระบวนการเรียนรู้ โดยคณาจารย์หรือผู้สอนควรทำหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุนการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาเต็มตามศักยภาพ (5) ปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอน หลักสูตร ให้ก้าวทันความเปลี่ยนแปลงและเพื่อสร้างบัณฑิตที่พึงประสงค์ มีความใฝ่รู้ สามารถคิด วิเคราะห์วิจารณ์ ริเริ่มสร้างสรรค์ มีความรับผิดชอบ และมีคุณธรรม จริยธรรม ควบคู่กับความรู้ความสามารถในสาขาวิชาต่างๆ (6) ให้มีการกำหนดมาตรฐานหลักสูตร โครงสร้างหลักสูตร การรับรองหลักสูตรของสถาบันอุดมศึกษาแต่ละประเภท ที่เป็นมาตรฐานเดียวกันสำหรับอุดมศึกษาแต่ละระดับ (7) ให้ความสำคัญกับการลงทุนเพื่อการวิจัย สร้างองค์ความรู้และเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาประเทศ รวมทั้งพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอน (8) ปรับระบบการประเมินและวัดผลการศึกษาระดับอุดมศึกษาเพื่อเอื้อต่อการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์โดยพิจารณาจาก

ความประพฤติ การสังเกต พฤติกรรมการร่วมกิจกรรมควบคู่กับการทดสอบตามความเหมาะสม (9) นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมและการบริหารจัดการ ทั้งเพื่อพัฒนาคุณภาพ และกระจายโอกาสทางการศึกษาอย่างกว้างขวางและทั่วถึงด้วย

4.1.2 ประเด็นเป้าหมายของข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ในด้านการเรียนการสอน นั้น ผลการวิจัยมีข้อเสนอมุ่งไปสู่เป้าหมายที่สำคัญ คือ นักศึกษาได้ศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ในสภาพจริงทั้งในและนอกสถานศึกษาด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับมาตรา 24 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ของกระทรวงศึกษาธิการ (2546ก) บ่งว่า การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการดังต่อไปนี้ (1) จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล (2) ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ปัญหา (3) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง (6) จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ และยังสอดคล้องกับแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 พ.ศ.2551-2565 ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2550ข) กำหนดให้สถาบันอุดมศึกษาต้องส่งเสริมการเรียนรู้บนฐานของการทำงานในภาคการผลิต และภาคสังคม(work-based/community-based education) เช่น internship/ apprenticeship ในภาคการผลิตและภาคสังคม สหกิจศึกษา(co-operative education) และทักษะวิศวกรรม(engineering practice school)

เป้าหมายที่มุ่งให้อาจารย์มีการใช้สื่อ นวัตกรรมที่ทันสมัยในการสอน อาจารย์จัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพ มีทักษะ เทคนิค วิธีการสอน และการประเมินผลที่น่าสนใจ สามารถเชื่อมโยงสู่การนำไปใช้ในสภาพที่แท้จริงได้ และเป้าหมายที่มุ่งให้อาจารย์ประจำหลักสูตรทุกสาขาวิชาสามารถจัดโครงสร้างหลักสูตร เนื้อหาสาระวิชาและจัดอาจารย์ผู้สอนได้เหมาะสม ตามความชำนาญ และมีประสิทธิภาพ นั้นสอดคล้องกับไพฑูรย์ สีนลรัตน์ (2548) ที่ได้หยิบยกทางออกบางประการของสภร.เองซึ่งดูแล้วก็มีปัญหาคคล้ายกับมหาวิทยาลัยไทยแม้จะยังไม่เป็นมหาวิทยาลัยวิจัย มีข้อเสนอ คือ ในส่วนของการเรียนการสอน โดยเฉพาะในระดับปริญญาตรี มีการปรับปรุงหลักสูตรกันอย่างกว้างขวางในมหาวิทยาลัยมีชื่อ ไม่ว่าจะเป็น เบิร์กเลย์ มิชิแกน สแตนฟอร์ด ต่างปรับปรุงการศึกษาขึ้นปริญญาตรีกันอย่างกว้างขวาง โดยเน้นให้การเรียนการสอนในระดับปริญญาตรีเชื่อมโยงกับการวิจัยและส่งเสริมให้นักศึกษาได้เติบโตถึงขีดสุด(capstone) ของแต่ละคน ทั้งยังสอดคล้องกับเป้าหมายของกรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว ฉบับที่ 2 เมื่อสิ้นสุดแผนในปี พ.ศ.2565 ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2550ข) ในแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 พ.ศ.2551-2565 ก็ต้องการยกระดับคุณภาพอุดมศึกษาไทย เพื่อผลิตและพัฒนาบุคลากรที่มีคุณภาพสามารถปรับตัวสำหรับงานที่เกิดขึ้นตลอดชีวิต พัฒนาศักยภาพอุดมศึกษาในการสร้างความรู้และนวัตกรรมเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศในเวทีโลก สันับสนุนการพัฒนาที่ยั่งยืนของท้องถิ่นไทย โดยใช้กลไกของหลักธรรมาภิบาล การเงิน การกำกับมาตรฐาน และเครือข่ายอุดมศึกษา บนพื้นฐานของเสรีภาพทางวิชาการ ความหลากหลาย และเอกภาพเชิงระบบ อาจารย์ที่มีความสามารถทางด้านการเรียนการสอนจึงเป็นเป้าหมายหลักที่จะช่วยให้อุดมศึกษาของบัณฑิตสามารถตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นและประเทศชาติได้ ซึ่งแนวโน้มนี้

ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุวิชัย โกศัยยะวัฒน์ (2542) ที่ได้ศึกษาแนวโน้มและเปลี่ยนแปลงทางสังคม และผลกระทบต่อการศึกษาของไทยในต้นทศวรรษที่ 21 (พ.ศ.2543-2553) กรณีศึกษาเฉพาะภูมิภาคตะวันออกของไทย ซึ่งพบว่า ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมจะส่งผลต่อการศึกษาในทุกระดับ ซึ่งจะมีการปฏิรูปการศึกษา การปรับเปลี่ยนโครงสร้างการบริหาร การปรับหลักสูตร แบบเรียน การเรียนการสอน การวัดและประเมินผล ตลอดจนส่งเสริมความก้าวหน้า และพัฒนาวิชาชีพครูให้สูงขึ้น โดยการจัดการศึกษาทุกระดับในภูมิภาคนั้น ท้องถิ่นจะมีส่วนร่วมมากขึ้นและบรรจุเรื่องราวของท้องถิ่นให้เรียนในการจัดการศึกษาทุกระดับมากขึ้น การศึกษาก่อนวัยเรียนจะเป็นที่นิยมมากขึ้นเพราะ โครงสร้างทางครอบครัวเปลี่ยนไป การประถมศึกษาจะขยายตัวให้เป็นการศึกษาภาคบังคับโดยจะขยายเป็น 9-12 ปี พร้อมทั้งปรับปรุงคุณภาพสถานศึกษา และปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสม โรงเรียนมัธยมศึกษาจะเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาภาคบังคับ เด็กจะมีโอกาสได้ศึกษาต่อมากขึ้น โรงเรียนจะขยายตัวมากขึ้น การอาชีวศึกษาจะขยายตัวมากขึ้นในภูมิภาค มีการฝึกปฏิบัติจริงโดยร่วมมือกับสถานประกอบการจัดสอนและอบรมครูและผู้ประกอบการร่วมกัน ส่วนการอุดมศึกษาจะมีการขยายตัวของสถานศึกษาออกสู่ภูมิภาคมากขึ้น ทั้งของรัฐและเอกชน มีคณะวิชาสาขาใหม่เปิดสอนเพิ่มขึ้น มหาวิทยาลัยมีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างระบบบริหารใหม่เพื่อให้เกิดความคล่องตัวมากขึ้น อีกทั้งเปิดหลักสูตรภาษาอังกฤษเพื่อรองรับความเป็นนานาชาติ ร่วมมือกับต่างประเทศในการเปิดสอน ทำวิจัยและแลกเปลี่ยนบุคลากรระหว่างกันมากขึ้น โดยสรุปในทุกระดับชั้นการศึกษาจะมีการนำวิชาภาษาต่างประเทศ คอมพิวเตอร์ การฝึกงานและการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมที่พึงปรารถนาควบคู่ไปกับการใช้นวัตกรรมในกระบวนการเรียนการสอน และการศึกษานิเทศศาสตร์เพิ่มขึ้น มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิในฐานะที่เป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นจึงต้องกำหนดเป้าหมายด้านการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับทิศทางที่เปลี่ยนไปนี้ โดยการพัฒนาอาจารย์เป็นเป้าหมายสำคัญที่จะช่วยให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปตามข้อเสนอแนะนั้นควรมีกิจกรรมในการพัฒนาตามผลการศึกษาของ สมจิต สวธนไพบูลย์ และคณะ (2545) ที่ได้ศึกษาการพัฒนา รูปแบบการพัฒนา คณาจารย์ คณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ เพื่อพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพครู ที่มีหลักการสำคัญคือ การมุ่งเน้นให้ดำเนินการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ส่งผลให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เป็นคนดี คนเก่ง และเรียนรู้อย่างมีความสุข ด้วยการใช้กระบวนการทางปัญญาเพื่อพัฒนาตนเองและสังคม พบว่า กลยุทธ์หลักประการหนึ่งในการพัฒนา คณาจารย์ คือ การส่งเสริมและเอื้ออำนวยให้คณาจารย์สามารถพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่องเป็นระบบให้สามารถใช้ศักยภาพแห่งตนในการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพควบคู่ไปกับการวิจัย ตลอดจนสร้างสรรค์ความรู้ใหม่อย่างต่อเนื่องด้วยชุดเรียนรู้ด้วยตนเอง และคณะผู้วิจัยยังได้พัฒนารูปแบบการพัฒนา คณาจารย์และชุดเรียนรู้ด้วยตนเองสำหรับการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพครูโดยใช้การวิจัยเป็นฐาน เรียกว่า รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพครูและการวิจัยหรือรูปแบบ พสวว.(Teaching Professional and Research Competency Development หรือ TPRCD Model) เพื่อใช้ในการส่งเสริมสมรรถนะในการปฏิบัติงานตามภารกิจของคณาจารย์ที่เน้นความสอดคล้องตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยจำแนกสมรรถนะไว้ 10 ด้าน ได้แก่ (1) สมรรถนะทางวิชาชีพครู (2) สมรรถนะด้านการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ (3) สมรรถนะด้านการพัฒนาหลักสูตรและการประเมินผลการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (4) สมรรถนะด้านการพัฒนาทักษะการคิดและการจัดการ (5) สมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ (6) สมรรถนะด้านการเสริมพลังการเรียนรู้ (7) สมรรถนะด้านการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ (8) สมรรถนะด้านเทคนิคการใช้สร้างแหล่งการเรียนรู้

(9) สมรรถนะด้านการออกแบบหลักสูตรการสอนรายวิชา และ (10) สมรรถนะด้านการวิจัยสู่การพัฒนาวิชาชีพครู และมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิควรจะมีนโยบายในการจัดการเรียนการสอนที่มีความเป็นนานาชาติหรือความเป็นสากลดังเช่นผลการศึกษาของ สมคะเน คำจูน (2543) ที่ได้ศึกษาความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ที่พบว่า คັນติความเป็นสากลของสถาบันอุดมศึกษา มีจำนวน 85 คັນติประกอบด้วย (1) ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน 35 คັນติ เช่น การให้ความรู้ทั้งภูมิภาคและโลก มีความหลากหลายทั้งเนื้อหาสาระที่เป็นองค์ความรู้สากล และมีการพัฒนาหลักสูตรร่วมกันกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ เป็นต้น (2) ด้านความร่วมมือทางวิชาการ 26 คັນติ เช่น มีการแลกเปลี่ยนนักศึกษา กับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ และการพัฒนาเทคโนโลยีเครือข่ายสารสนเทศร่วมกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ (3) ด้านการบริหารจัดการสถาบัน 24 คັນติ เช่น ผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจและมีวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาเพื่อความเป็นสากลของสถาบัน มีนโยบายและเป้าหมายของความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยที่ชัดเจน และมีการประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา

4.1.3 ประเด็นแนวการดำเนินงานของข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ในด้านการเรียนการสอนนั้น ผลการวิจัยมีข้อเสนอให้มหาวิทยาลัยมีการดำเนินงาน (1) ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นให้นักศึกษาได้เรียนรู้จริงนอกสถานที่ (2) คณะและสาขาวิชาต่างๆ จัดให้มีสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการเรียนการสอน ที่มีคุณภาพอย่างเพียงพอ อย่างเพียงพอ (3) จัดโครงการอบรมพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ให้สูงขึ้น (4) วางเกณฑ์การพิจารณาจัดอาจารย์ผู้สอนให้เหมาะสมในศาสตร์หรือสาขาที่ชำนาญ (5) จัดอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาการประเมินผลตามสภาพที่แท้จริงสำหรับอาจารย์ (6) จัดประชุมปฏิบัติการพัฒนาการจัดโครงสร้างหลักสูตรและเนื้อหาสาระวิชาให้กับประธานและเลขานุการทุกสาขาวิชา (7) จัดโครงการอบรมพัฒนาอาจารย์ผู้สอนให้มีทักษะ เทคนิค วิธีการสอนที่น่าสนใจ สามารถเชื่อมโยงสู่การนำไปใช้ในสภาพที่แท้จริงและ (8) กำหนดแนวปฏิบัติให้มีการประเมินผล การศึกษารายวิชาทุกระยะอย่างต่อเนื่อง ซึ่งแนวการดำเนินงาน(strategies) ของข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ในด้านการเรียนการสอนที่จะเป็นแนวทางไปสู่เป้าหมายและบรรลุวัตถุประสงค์ของนโยบายในด้านนี้ แนวทางข้างต้นสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2546ก) ตามมาตรา 26 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ที่ให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียนโดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรมและการทดสอบควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษา ให้สถานศึกษาใช้วิธีการที่หลากหลายในการจัดสรรโอกาสการเข้าศึกษาต่อ และให้นำผลการประเมินผู้เรียนตามวรรคหนึ่งมาใช้ประกอบการพิจารณาด้วย และตามมาตรา 30 ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2546ข) ได้ระบุไว้ในคู่มือการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคลตามขอบข่ายการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ที่กำหนดให้การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน การสอนฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ การประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา การเรียนรู้จากประสบการณ์จริงและการปฏิบัติจริง การส่งเสริมให้รักการอ่านและใฝ่รู้

อย่างต่อเนื่อง การผสมผสานความรู้ต่าง ๆ ให้สมดุลกัน ปฏิบัติคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ การจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม แหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ และการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือเครือข่าย ผู้ปกครอง ชุมชนท้องถิ่นมามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนตามความเหมาะสม การนิเทศ การพัฒนาการเรียนการสอนร่วมกัน การพัฒนาครู อาจารย์ เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ตามความเหมาะสม การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2549) ได้จัดทำคู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา โดยได้จัดให้การเรียนการสอนเป็นองค์ประกอบที่ 2 ประกอบด้วย (1) มีระบบและกลไกในการพัฒนาและบริหารหลักสูตร (2) มีกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (3) มีโครงการหรือกิจกรรมที่สนับสนุนการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนซึ่งบุคคล องค์กร และชุมชนภายนอกมีส่วนร่วม (3) จำนวนนักศึกษาเต็มเวลาเทียบเท่าต่อจำนวนอาจารย์ประจำ (4) สัดส่วนของอาจารย์ประจำที่มีวุฒิปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอกหรือเทียบเท่าต่ออาจารย์ประจำ (5) สัดส่วนของอาจารย์ประจำที่ดำรงตำแหน่งอาจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ (6) มีกระบวนการส่งเสริมการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพของคณาจารย์ (7) มีระบบและกลไกสนับสนุนให้อาจารย์ประจำทำการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน (8) ร้อยละของบัณฑิตระดับปริญญาตรีที่ได้งานทำและการประกอบอาชีพอิสระภายใน 1 ปี (9) ร้อยละของบัณฑิตระดับปริญญาตรีที่ได้รับเงินเดือนเริ่มต้นเป็นไปตามเกณฑ์ (10) ระดับความพึงพอใจของนายจ้าง ผู้ประกอบการ และผู้ใช้บัณฑิต (11) ร้อยละของนักศึกษาปัจจุบันและศิษย์เก่าที่สำเร็จการศึกษาในรอบ 5 ปีที่ผ่านมาที่ได้รับการประกาศเกียรติคุณยกย่องในด้านวิชาการ วิชาชีพ คุณธรรม จริยธรรม กีฬา สุขภาพ ศิลปะและวัฒนธรรม และด้านสิ่งแวดล้อมในระดับชาติหรือนานาชาติ (12) ร้อยละของอาจารย์ประจำซึ่งมีคุณสมบัติเป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ทำหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ (เฉพาะสถาบันที่เน้นการผลิตบัณฑิตและวิจัย)

แนวทางในการดำเนินงานที่เสนอข้างต้นควรอยู่บนฐานการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งควรนำผลการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาทั้งของรัฐและเอกชนดังต่อไปนี้มาพิจารณาด้วย เพื่อให้สอดคล้องกับทิศทางที่เหมาะสมตามผลการศึกษาของ สมคะเน คำจูน (2543) ที่ได้ศึกษาความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช โดยในด้านการเรียนการสอนให้เน้นการพัฒนาคุณภาพการสอนภาษาต่างประเทศ เปิดสอนหลักสูตรต่างประเทศหลายภาษา เปิดสอนหลักสูตรนานาชาติ จัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมและผ่านอินเทอร์เน็ต หลักสูตรเน้นและให้ความสำคัญในเรื่องการศึกษาศาสตร์สหวิทยาการ (multidisciplinary) การศึกษาข้ามสาขาวิชา(transdisciplinary) การเปิดรับทั้งนักศึกษาไทยและนักศึกษาจากต่างประเทศ และความหลากหลายในเนื้อหาที่เป็นองค์ความรู้สากล นักวิชาการระดับอุดมศึกษาได้ทำการพัฒนาตัวบ่งชี้รวมของคุณภาพการสอนในระดับอุดมศึกษา พัฒนาตัวบ่งชี้รวมสำหรับความเป็นเลิศทางวิชาการสาขาวิทยาศาสตร์ ระดับบัณฑิตศึกษา ในมหาวิทยาลัยของรัฐ และพัฒนาตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพการศึกษาของวิทยาลัยนาฏศิลป์ กรมศิลปากรตามลำดับ ผลการวิจัยโดยสรุปสอดคล้องกัน คือ ตัวบ่งชี้รวมของคุณภาพการสอนในระดับอุดมศึกษา เป็นการให้ความสำคัญกับผู้เรียนเพื่อการพัฒนาการเรียนรู้อะไรและการสอน สนับสนุนผู้เรียนเชิงรุก ขอมรับการยอมรับและวิธีการเรียนรู้ที่หลากหลายของผู้เรียน สนับสนุนให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็น ใช้เวลาและเนื้อหาการสอนได้อย่างเหมาะสม ใช้ทักษะในการเสริมแรงจูงใจให้ผู้เรียน มีการเตรียมความพร้อมผู้เรียน

และผู้สอน ส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้เรียน เน้นความสำคัญเรื่องระยะเวลาและการเรียนรู้ มีการเตรียมแผนการสอน และมีความรู้เนื้อหาวิชาเป็นอย่างดี สำหรับตัวบ่งชี้ขององค์ประกอบกระบวนการเรียนการสอนนั้นจะประกอบด้วย (1) มีการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักการสอนผู้ใหญ่(adult learning) (2) การมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วมของนิสิต/นักศึกษา (3) ตรวจสอบได้ว่ามีการใช้กิจกรรมที่เห็นผลงานวิธีคิดและการปฏิบัติจริงในการสอนของอาจารย์ (4) มีการสอบถามความสามารถในการถ่ายทอดความรู้และความพึงพอใจของนิสิต/นักศึกษาต่อการจัดกระบวนการเรียนการสอน (5) มีหลักฐานแสดงให้เห็นถึงการสนับสนุนหรือปฏิบัติการแก้ไขเพื่อให้คะแนนประเมินการสอนโดยนิสิต/นักศึกษามีระดับสูงขึ้น และตัวบ่งชี้ด้านกระบวนการเรียนการสอน ประกอบด้วย (1) มีการวิเคราะห์หลักสูตรและจัดทำแผนการสอนทุกรายวิชา (2) มีการจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ (3) มีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักศึกษามีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เช่น ความเป็น ประชาธิปไตย และมีคุณธรรมเป็นต้น (4) มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่พัฒนาให้ผู้เรียนมีสุนทรียภาพ ด้านนาฏศิลป์ ดนตรีและกีฬา (5) มีการติดตามผลระหว่างการศึกษา และ (6) จัดกิจกรรมซ่อมเสริมเพื่อพัฒนานักศึกษา (พนิดา ชัยวิทย์, 2546; รุ่งรังษิ วินูลชัย, 2544; วรานันท์ เรื่องประดิษฐ์, 2545)

ผลการศึกษาวิจัยของนักวิชาการระดับอุดมศึกษาที่มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ควรนำมาปรับใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนที่เน้นคุณภาพของบัณฑิตโดยสร้างเครือข่ายพัฒนาร่วมกับสถานประกอบการในท้องถิ่นให้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงตั้งแต่ขั้นการคัดเลือกนักศึกษาในการรับเข้าศึกษาจนถึง การฝึกประสบการณ์จริงสอดคล้องกับผลการศึกษาของ พงษ์ธร สิงห์พันธ์ (2551) ที่ได้ศึกษาข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี พบว่า ยุทธศาสตร์การจัดการเรียนรู้สู่ความเป็นเลิศ ประกอบด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก (1) เร่งรัดจัดระบบหอพักแห่งการเรียนรู้ และหอพักคุณธรรมให้นักศึกษาคูได้อยู่ประจำหอพักตลอดหลักสูตรการศึกษา และจัดกิจกรรมเสริมเพื่อเพิ่มทักษะ ประสบการณ์ชีวิต และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้กับนักศึกษาคู (2) เร่งรัดพัฒนาการประสานงานการผลิตครู การจัดทำแผนการผลิตครูร่วมกับเขตพื้นที่การศึกษา ซึ่งมีข้อมูลความต้องการครูแต่ละประเภทจากสถานศึกษาที่สังกัด เพื่อให้การผลิตครูเป็นไปตามความต้องการของท้องถิ่นอย่างแท้จริง และยุทธศาสตร์เชิงรับ โดยเร่งรัดการปรับปรุงหลักสูตรใหม่ที่เน้นโรงเรียนเป็นฐานการนำไปปฏิบัติงานในสถานศึกษาได้จริง เป็นหลักสูตรสหวิทยาการที่เข้มและลึก เน้นภาคปฏิบัติในสถานศึกษาให้มากขึ้นและสามารถพัฒนามาตรฐานเพื่อให้องค์กรวิชาชีพรับรองตามเกณฑ์มาตรฐาน ผู้สำเร็จการศึกษาได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ ส่งเสริมจัดทำโครงการพิเศษสร้างเครือข่ายกับสถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาและชุมชนให้มีส่วนในการคัดเลือกนักเรียนที่มีคุณลักษณะครูที่สังคมต้องการจากข้อมูลการสังเกตและติดตามระยะยาวโดยกำหนดเงื่อนไขพิเศษ ในการสนับสนุน เช่น ทุนการศึกษา หอพัก และอุปกรณ์การศึกษาหรือมีตำแหน่งงานรองรับ และส่งเสริมการจัดระบบคัดกรองโรงเรียนในพื้นที่ให้เป็นเครือข่ายที่ใช้ในการฝึกและพัฒนา นักศึกษาคูโดยแต่งตั้งครูที่มีผลงานดี เป็นที่ยอมรับเป็นครูต้นแบบ เป็นครูพี่เลี้ยง ดูแลและสอนการปฏิบัติงานหน้าที่ต่างๆ ตลอดจนเปิดโอกาสให้ครูในโรงเรียนเครือข่ายได้มีโอกาสในการสอน วิจัยและปฏิบัติงานในคณะครุศาสตร์ด้วย ขณะเดียวกันก็เปิดโอกาสให้คณาจารย์ใน คณะครุศาสตร์ได้มีโอกาสหมุนเวียนไปสอน วิจัยและปฏิบัติงานในโรงเรียนดังกล่าวด้วย

ทั้งนี้ผู้วิจัยเห็นว่า แนวทางที่ให้มีการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นการสอนที่มีการวิจัยเป็นฐานนั้นจะช่วยให้นักศึกษามีคุณภาพและเป็นที่ยอมรับของผู้ใช้บัณฑิต โดยมีผลการศึกษา

ของ ไซยา ภาวะบุตร (2549) ที่ได้มีเสนอเชิงนโยบายเพื่อการพัฒนาการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ในด้านการเรียนการสอน โดยเสนอแนวปฏิบัติให้มีการเรียนการสอนโดยเน้น การสอนที่มีการวิจัยเป็นฐาน ส่งเสริมให้อาจารย์จัดทำเอกสารการสอน และส่งเสริมให้อาจารย์จัดทำเอกสาร คำสอน ผู้เรียนจะต้องเป็นศูนย์กลางและเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ฌอนมววรรณ ประเสริฐเจริญสุข (2549) ที่ศึกษานาถภาพที่เป็นไปได้ในการเป็นมหาวิทยาลัยวิจัยของมหาวิทยาลัยขอนแก่น ภายในทศวรรษหน้า(ปี พ.ศ.2558) โดยในด้านการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยขอนแก่นนั้นต้องปรับฐาน การผลิตบัณฑิตไปสู่การศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา ปรับโครงสร้างการจัดหลักสูตร การรับเข้าและกระบวนการ จัดการเรียนการสอนให้นำนั้หนักไปที่ระดับบัณฑิตศึกษาที่มีความเข้มข้นด้านการวิจัยมากขึ้น เพิ่มศักยภาพใน การแข่งขันทางวิชาการในระดับสากล และสอดคล้องกับสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (2547) ในการตรวจประเมินรอบแรกนั้น มาตรฐานด้านการเรียนรู้จะมีการปฏิรูปกระบวนการ เรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและส่งเสริมการสร้างประสบการณ์จริง และมีการวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ นกมล พูลสวัสดิ์ (2551) ที่ได้เสนอผลการจัดทำยุทธศาสตร์การจัดการศึกษา เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ โดยเสนอกลยุทธ์ด้านการจัดการศึกษาที่มีหลักการมุ่งจัด การศึกษาของมหาวิทยาลัยให้ได้มาตรฐานสากล เพิ่มศักยภาพในการผลิตบัณฑิตเพื่อตอบสนองนโยบายของรัฐ และความต้องการของสังคม ตลอดจนชุมชนท้องถิ่น ได้เสนอมาตรการส่งเสริม การผลิตบัณฑิตในหลากหลาย ระดับและสาขาอาชีพ ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลายรูปแบบให้ได้มาตรฐาน จัดการศึกษาโดยใช้ การวิจัยเป็นฐาน เร่งรัดการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ และพัฒนาความรู้ โดยการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ ประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอน และส่งเสริมความร่วมมือและสร้างเครือข่ายระหว่างสถาบันการศึกษา กับ องค์กรต่าง ๆ ภายในประเทศและต่างประเทศ เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนให้ได้มาตรฐาน เร่งรัด การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาให้ได้มาตรฐานในทุกกระดับ เร่งรัดการสร้างภาพลักษณ์บัณฑิตที่ พึ่งประสงค์ในทุกกระดับ เร่งรัดการพัฒนาคุณภาพบัณฑิตให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้งด้านคุณธรรม วิชาการ วิชาชีพและบุคลิกภาพ ส่งเสริมกระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนานักศึกษาสู่ความเป็นเลิศ พัฒนา สมรรถภาพพื้นฐานของนักศึกษาด้านภาษาต่างประเทศและคอมพิวเตอร์โดยให้มีการสอบวัดความรู้เทียบกับ ต่างประเทศ เชิญผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางเพื่อเป็นที่ปรึกษาแก่นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ทั้งนี้ในการดำเนินการ ดังกล่าวต้องคำนึงถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องในการบริหารวิชาการดังที่ พิมพอร สดเอี่ยม (2547) ได้ศึกษาถึงปัจจัยที่มี อิทธิพลต่อประสิทธิภาพการบริหารวิชาการของสาขาวิชาในระดับบัณฑิตศึกษาของสถาบันราชภัฏ ในด้านปัจจัย ระดับนักศึกษา ที่พบว่า อายุ ความภาคภูมิใจในตนเอง ความรู้พื้นฐานเดิมพฤติกรรมการเรียนและการใช้เวลาใน การเรียนมีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อคะแนนเฉลี่ยสะสมของนักศึกษารายคน แต่แรงจูงใจในการเรียนมี อิทธิพลเฉพาะทางอ้อมผ่านพฤติกรรมการเรียนและการใช้เวลาในการเรียนไปยังคะแนนเฉลี่ยสะสมของนักศึกษารายคน และพบว่า ปัจจัยระดับนักศึกษาทุกตัวมีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อความสามารถในการแก้ปัญหา ของนักศึกษารายคน ปัจจัยระดับห้องเรียน พบว่า ตำแหน่งทางวิชาการของอาจารย์มีอิทธิพลเฉพาะทางตรงต่อ ค่าเฉลี่ยคะแนนเฉลี่ยสะสมของนักศึกษารายห้องเรียน วุฒิการศึกษาและแรงจูงใจในการทำงานของอาจารย์มี อิทธิพลทางตรงต่อค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในการทำงานของอาจารย์รายห้องเรียน อายุของอาจารย์และบรรยากาศ การเรียนการสอนมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านแรงจูงใจในการทำงานของอาจารย์ไปยังค่าเฉลี่ย ความพึงพอใจใน

การทำงานของอาจารย์รายห้องเรียน และปัจจัยระดับสาขาวิชา พบว่า ตำแหน่งทางวิชาการของผู้บริหารมีอิทธิพลเฉพาะทางตรงต่อค่าเฉลี่ยคะแนนเฉลี่ยสะสมของนักศึกษารายสาขาวิชา วุฒิการศึกษาและภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพของผู้บริหารมีอิทธิพลเฉพาะทางตรงต่อค่าเฉลี่ยความสามารถในการแก้ปัญหาของนักศึกษา รายสาขาวิชา ผลการศึกษานี้ยังสอดคล้องกับพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ในการจัดการเรียนการสอนยังส่งผลกระทบต่อการบริหารวิชาการอีกด้วยตามผลการศึกษาของ นารี อาแว (2545) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการของหัวหน้าภาควิชาคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชน ผลการวิจัย พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารวิชาการของหัวหน้าภาควิชา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชน อยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยระดับนักศึกษา มีเจตคติต่อการเรียนพยาบาลและพฤติกรรมกรเรียน มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการของหัวหน้าภาควิชา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชน ปัจจัยระดับอาจารย์ ที่พบว่า พฤติกรรมกรสอนของอาจารย์ และคุณลักษณะอาจารย์ผู้สอนมีอิทธิพลต่อค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการบริหารวิชาการของหัวหน้าภาควิชา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชนรายห้องเรียน และพฤติกรรมกรสอนของอาจารย์ มีอิทธิพลต่อค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของเจตคติต่อการเรียนพยาบาลที่มีต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการของหัวหน้าภาควิชา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชนรายห้องเรียน ปัจจัยระดับหัวหน้าภาควิชา พบว่า พฤติกรรม การบริหารด้านการเป็นผู้นำและด้านการติดต่อสื่อสารมีอิทธิพลต่อค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการบริหารวิชาการของหัวหน้าภาควิชา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชนรายภาควิชา และพฤติกรรมกรบริหารด้านการเป็นผู้นำมีอิทธิพลต่อค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของพฤติกรรมกรสอนที่มีต่อค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการบริหารวิชาการของหัวหน้าภาควิชา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชนรายภาควิชา

นอกจากนี้สถาบันอุดมศึกษาในอนาคตควรจะจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรที่ตอบสนองต่อความแตกต่างของบุคคล หรือการศึกษาสำหรับนักศึกษาพิเศษไว้รองรับประชากรในท้องถิ่นด้วยตามแนวคิดของ Owens (2004) ที่ได้เสนอหัวข้อสันนิษฐานพื้นฐานของคุณลักษณะสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ (characteristics of effective schools) ได้แก่ (1) มีส่วนต่างๆที่สถานศึกษาทั่วไปมี คือ มีจุดมุ่งหมายในการสอน มีการวัดและประเมินผลความก้าวหน้าของผู้เรียนในด้านความรู้(knowledge) ทักษะ(skills) และทัศนคติ(attitudes) (2) สถานศึกษาจะจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อในการสอนและการเรียน (3) สถานศึกษาจะต้องไม่มุ่งเฉพาะในภาพรวมเท่านั้น ต้องตอบสนองความต้องการรายบุคคลและแยกความเป็นเอกภาพของหลักสูตรการเรียนการสอนซึ่งลุ่มเหลวในภาพรวมด้วย (4) ลักษณะที่สำคัญมากของสถานศึกษา คือ ทัศนคติและพฤติกรรมของครูและบุคลากรทางการศึกษาอื่น ที่ไม่ใช่วัสดุสิ่งของ เช่น ขนาดของห้องสมุด หรืออายุของต้นไม้ที่บ่งบอกความเก่าแก่ของสถานศึกษาเท่านั้น และ (5) บางทีก็สำคัญมากที่สถานศึกษาต้องรับผิดชอบต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวทางวิชาการของผู้เรียนด้วย และเนื่องจากในช่วงสี่ปีที่ผ่านมาการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ มีการขยายตัวเป็นอย่างมาก โดยมีการเปิดสอนในหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาถึงเก้าหลักสูตร มีนักศึกษากว่าพันคน การขยายตัวอย่างรวดเร็วในเชิงปริมาณจึงย่อมส่งผลกระทบต่อคุณภาพในการจัดการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิจึงควรมีมาตรการหรือแนวทางเร่งรัดเพื่อยกระดับคุณภาพและมาตรฐาน ระดับบัณฑิตศึกษาโดยเร็ว จากสภาพที่กล่าวมานี้ได้สอดคล้องกับข้อเสนอจากผลการศึกษาของถนอมวรรณ ประเสริฐเจริญสุข (2549) ที่เสนอให้ปรับฐานการผลิตบัณฑิตไปสู่การศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาปรับโครงสร้างการจัดหลักสูตร การรับเข้าและกระบวนการจัดการเรียน การสอนให้เน้นน้ำหนักไปที่ระดับ

บัณฑิตศึกษาที่มีความเข้มข้นด้านการวิจัยมากขึ้น เพิ่มศักยภาพในการแข่งขันทางวิชาการในระดับสากล โดยควรนำระบบมาตรฐานและการประกันคุณภาพทางการศึกษามาขับเคลื่อนการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนอย่างจริงจังอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในคณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ สถาบันบัณฑิตศึกษาและวิทยาลัยพยาบาลพระยาภักดีชุมพล ในสังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ เนื่องจากสถานศึกษาสามารถใช้มาตรฐานทางการศึกษาช่วยในการพัฒนาการเรียนการสอนได้ตามแนวคิดของ Parkay & Standford (2007) ดังต่อไปนี้ (1) มาตรฐานสามารถช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นได้เพราะมีนิยามตัวชี้วัดที่ชัดเจนบ่งบอกถึงสิ่งที่ครูจะต้องสอนและคุณลักษณะที่คาดหวังต่างๆ (2) มาตรฐานในทุกระดับ ทั้งในระดับชาติ ระดับรัฐและระดับท้องถิ่นเป็นความจำเป็นสำหรับโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา (3) มาตรฐานการศึกษาระดับชาติช่วยให้ให้เกิดการประสานสัมพันธ์คุณค่าของปัจจัยทางการศึกษาต่างๆ (4) มาตรฐานและการประเมินผลจะเป็นการประกันคุณภาพต่อลูกค้า โดยสะท้อนข้อมูลถึงผู้เรียนและผู้ปกครอง และ (5) มาตรฐานและการประเมินผลจะเป็นสัญญาณสำคัญถึงผู้เรียน ผู้ปกครอง ครู ลูกค้าและสถานศึกษา

4.2 ด้านการวิจัย

4.2.1 ประเด็นวัตถุประสงค์ของข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ในด้านการวิจัย นั้น ผลการวิจัยมีข้อเสนอเพื่อพัฒนาการวิจัยให้มีผลผลิตสูงทั้งปริมาณและคุณภาพ สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 50 ที่ให้บุคคลย่อมมีเสรีภาพในทางวิชาการ การศึกษาอบรม การเรียนการสอน การวิจัยและเผยแพร่งานวิจัยตามหลักวิชาการ ย่อมได้รับความคุ้มครอง ทั้งนี้เท่าที่ไม่ขัดต่อหน้าที่ของพลเมืองหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ก็มีการถือหลักตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ.2547 (2547) ในมาตรา 8(8) ศึกษา วิจัย ส่งเสริม และสืบสาน โครงการอันเนื่องมาจากแนวพระราชดำริในการปฏิบัติการกิจของมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น และได้กำหนดให้สถาบันอุดมศึกษาได้ประสานเครือข่ายเพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ให้คณะกรรมการร่วมกันจากทุกมหาวิทยาลัยประสานความร่วมมือในการวิจัย การแลกเปลี่ยนความรู้ การสร้างสรรค์ภูมิปัญญาในการแก้ไขปัญหา และการพัฒนาท้องถิ่นในมาตรา 48 อีกด้วย อีกทั้งมีแนวโน้มในการจัดการศึกษาจากต่างประเทศที่มุ่งเน้นคุณภาพงานวิจัยตามข้อเสนอของไพฑูรย์ สินดารัตน์ (2548) ที่ได้หยิบยกทางออกบางประการของสภามหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิซึ่งเคยมีปัญหาล้าสมัยกับมหาวิทยาลัยไทยแม้จะยังไม่เป็นมหาวิทยาลัยวิจัย คือ ให้มีการประเมินคุณค่า คุณภาพของงานวิจัยเพิ่มขึ้น ปรับปรุงหลักสูตรและการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรีครั้งใหญ่ โดยเฉพาะในระดับปริญญาตรี มีการปรับปรุงหลักสูตรกันอย่างกว้างขวางในมหาวิทยาลัยมีชื่อ โดยเน้นให้การเรียนการสอนในระดับปริญญาตรีเชื่อมโยงกับการวิจัยและส่งเสริมให้นักศึกษาได้เติบโตถึงขีดสุด(capstone) ของแต่ละคน จุดประสงค์ของข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิในด้านการวิจัยยังสอดคล้องกับผลวิจัยของ นกมล พูลสวัสดิ์ (2551) ที่เสนอยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นของมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ โดยได้กลยุทธ์ด้านการวิจัยหลักการ พัฒนางานวิจัยทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ เพื่อสร้างองค์ความรู้ให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการเรียนการสอน การพัฒนาสถาบันและชุมชนท้องถิ่น รวมถึงผลการศึกษาของ อนุอมรรณ ประเสริฐเจริญสุข (2549) ที่ได้ศึกษาอนาคตภาพที่เป็นไปได้ในการเป็นมหาวิทยาลัยวิจัยของมหาวิทยาลัยขอนแก่นภายในทศวรรษหน้า (ปี พ.ศ.2558) โดยเสนอให้มหาวิทยาลัยขอนแก่นควรมีผู้นำ(leader) ซึ่งหมายถึงอธิการบดี รองอธิการบดีฝ่าย

วิจัย คณบดีทั้งหมด ที่มีนโยบายหรือความประสงค์จะปรับปรุงทิศทางให้กับงานวิจัยมากขึ้น นอกจากนี้ผู้นำควรมีประสบการณ์การเป็นนักวิจัยมาในระดับหนึ่ง กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจที่ชัดเจนในการเป็นมหาวิทยาลัยวิจัย กำหนดนโยบาย ทิศทางและแผนงานวิจัย และต้องมีความต่อเนื่องของนโยบายการเป็นมหาวิทยาลัยวิจัยของผู้บริหารทุกระดับ สร้างกลุ่มนักวิจัยเพื่อทำโครงการวิจัยร่วมกันกับองค์การภายนอก สร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานทั้งของรัฐและเอกชนเพื่อการวิจัยอย่างมีระบบในระดับนานาชาติ รวมทั้งการสร้างระบบเครือข่าย (networking) กับหน่วยงานที่มีความชำนาญทางการวิจัย กำหนดทิศทางและแผนงานวิจัยระยะยาวเพื่อพัฒนาระบบงานวิจัยที่มีเอกภาพ จัดทำแผนกลยุทธ์ (strategic planning) พัฒนาศักยภาพนักวิจัยรุ่นใหม่และนักวิจัยรุ่นเก่า สร้างระบบติดตามประเมินผลและขยายผลให้สามารถนำไปใช้ได้จริง วางมาตรการวัดคุณภาพและปริมาณของการใช้ฐานข้อมูลประเภทต่างๆ และในด้านงบประมาณ ที่ต้องกำหนดยุทธศาสตร์เชิงรุกในการเพิ่มทุนสนับสนุนการวิจัย จัดสรรงบประมาณรายปีสำหรับอาจารย์ใหม่เพื่อการวิจัย ประชุมสัมมนา ฝึกอบรม การเผยแพร่งานวิจัย ปรับเปลี่ยนวิธีงบประมาณสนับสนุนงานวิจัย (funding system) เพื่อให้รับกับสภาพธรรมชาติงานวิจัยในแต่ละสาขาวิชาและแสวงหาแหล่งสนับสนุนจากการบริจาคขององค์การภายนอกอื่นๆ เพื่อพัฒนางานวิจัยของมหาวิทยาลัย และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สจ๊วต ทรรพสุ (2540) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับการทำวิจัยทางด้านการศึกษาของอาจารย์สถาบันราชภัฏ และมีข้อเสนอแนะว่า การทำผลงานวิจัยของอาจารย์สถาบันราชภัฏในด้านการศึกษาให้มีปริมาณและคุณภาพได้มาตรฐานนั้น ผู้บริหารจะต้องมีการกำหนดนโยบายการวิจัยทางการด้านการศึกษาโดยเฉพาะอย่างชัดเจนและต่อเนื่อง ให้มีความหลากหลายครบทุกมิติ คำนึงถึงความสอดคล้องกับท้องถิ่นและสากลอย่างกลมกลืน สนับสนุนงบประมาณ เอกสารตำรา วัสดุอุปกรณ์สนับสนุนการทำวิจัยให้มากขึ้น ตลอดจนควรมีการนำผลงานวิจัยที่ทำเสร็จสิ้นแล้ว เผยแพร่และนำไปใช้ประโยชน์ต่อการพัฒนาตามภารกิจของสถาบันและสังคมอย่างจริงจัง

4.2.2 ประเด็นเป้าหมาย ของข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ในด้านการวิจัย นั้น ผลการวิจัยมีข้อเสนอมุ่งไปสู่เป้าหมายที่สำคัญ ได้แก่ (1) บุคลากรมีศักยภาพทางการวิจัย (2) นักศึกษาทุกสาขาวิชาสามารถทำวิจัยได้ (3) อาจารย์มีผลงานวิจัยอย่างต่อเนื่องเรื่องต่อคนต่อปี (4) สถาบันมีผลงานวิจัยที่มีคุณภาพและได้รับการเผยแพร่หรือนำไปใช้มากขึ้น (5) มีทุนหรืองบประมาณสนับสนุนการวิจัยที่เพิ่มขึ้นและเพียงพอ และ (6) มีระบบการบริหารจัดการงานวิจัยที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งเป้าหมายที่ได้นั้นสอดคล้องกับแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 พ.ศ.2551-2565 ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2550ข) ที่กล่าวถึงพลังงานสิ่งแวดล้อมและนัยยะต่ออุดมศึกษา ให้สนับสนุนการวิจัยทางด้านพลังงาน สิ่งแวดล้อม การอนุรักษ์ทรัพยากร เช่น พลังงานหมุนเวียนและพลังงานทางเลือก รวมทั้งการจัดการด้านอุปสงค์ (demand-side management) และการสร้างประสิทธิภาพในการใช้พลังงาน นั่นคือสถาบันอุดมศึกษาต้องจัดเตรียมศักยภาพของบุคลากรให้พร้อม รวมถึงปัจจัยแวดล้อมอื่นๆ ด้วย และการมีเป้าหมายในการพัฒนาบุคลากรวิจัยนี้ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สมจิต สวธน์ไพบูลย์ และคณะ (2545) ที่ได้ศึกษาการพัฒนารูปแบบการพัฒนาคณาจารย์คณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ เพื่อพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพครูพบว่า กลยุทธ์หลักประการหนึ่งในการพัฒนาคณาจารย์ คือ การส่งเสริมและเอื้ออำนวยให้คณาจารย์สามารถพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่องเป็นระบบ ให้สามารถใช้ศักยภาพแห่งตนในการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพควบคู่ไปกับการวิจัย ตลอดจนสร้างสรรค์องค์ความรู้ใหม่อย่างต่อเนื่อง และสอดคล้องกับ

ผลการศึกษาของ สจ๊วต ทรพพสุ (2540) ได้ศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับการทำวิจัยทางการศึกษาของ อาจารย์สถาบันราชภัฏ ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยด้านสภาพของหน่วยงานมีผลทางบวกกับการทำวิจัย ปัจจัยด้านการสนับสนุนของผู้บริหารและปัจจัยด้านแรงจูงใจในการทำวิจัย มีความสัมพันธ์ทางลบกับการทำวิจัย ส่วนปัจจัยด้านคุณลักษณะของอาจารย์ทางการวิจัย และปัจจัยด้านการพัฒนาตนเองของอาจารย์ทางการวิจัยมีความสัมพันธ์ทางลบกับการทำวิจัย และมีข้อเสนอแนะว่า การทำผลงานวิจัยของอาจารย์สถาบันราชภัฏในด้านการศึกษา ให้มีปริมาณและคุณภาพได้มาตรฐานนั้น ผู้บริหารจะต้องมีการกำหนดนโยบาย การวิจัยทางการศึกษา โดยเฉพาะอย่างชัดเจนและต่อเนื่อง ให้มีความหลากหลายครบทุกมิติ กำเนึงถึงความสอดคล้องกับท้องถิ่นและสากลอย่างกลมกลืน สนับสนุนงบประมาณ เอกสารตำรา วัสดุอุปกรณ์สนับสนุนการทำวิจัยให้มากขึ้น ควรมีโครงการพัฒนาอาจารย์ทางการวิจัยทั้งในและต่างประเทศ จัดเวลาให้อาจารย์ได้มีโอกาสทำวิจัยอย่างเพียงพอ ตลอดจนควรมีการนำผลงานวิจัยที่ทำเสร็จสิ้นแล้วเผยแพร่และนำไปใช้ประโยชน์ต่อการพัฒนาตามภารกิจของสถาบันและสังคมอย่างจริงจังสอดคล้องกับ ธรรมนูญ ประเสริฐเจริญสุข (2549) ที่ได้เสนอให้มีการกำหนด เป้าหมายเริ่มต้นผลผลิตงานวิจัยเฉลี่ยจำนวนเรื่องต่อคนต่อปี พัฒนาศักยภาพนักวิจัยรุ่นใหม่และนักวิจัยรุ่นเก๋าวางมาตรการวัดคุณภาพและปริมาณของการใช้ฐานข้อมูลประเภทต่างๆ ในด้านงบประมาณต้องกำหนด ยุทธศาสตร์เชิงรุกในการเพิ่มทุนสนับสนุนการวิจัย จัดสรรงบประมาณรายปีสำหรับอาจารย์ใหม่เพื่อการวิจัย ประชุมสัมมนา ฝึกอบรม การเผยแพร่งานวิจัย ปรับเปลี่ยนวิธีงบประมาณสนับสนุนงานวิจัย(funding system) เพื่อให้รับกับสภาพธรรมชาติงานวิจัยในแต่ละสาขาวิชาและแสวงหาแหล่งสนับสนุนจากการบริจาคขององค์กร ภายนอกอื่นๆ เพื่อพัฒนางานวิจัยของมหาวิทยาลัย และอนาคตภาพที่เป็นไปได้ใน การเป็นมหาวิทยาลัยวิจัยใน ด้านบุคลากร จะต้องเร่งสร้างนักวิจัยมืออาชีพ เร่งพัฒนาบุคลากรสายสนับสนุนที่ทำหน้าที่โดยตรงในสถาบันวิจัย หรืองานด้านการวิจัยให้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ที่ลึกซึ้ง เป็นต้น สำหรับการวิจัยของนักศึกษา โดยเฉพาะในระดับบัณฑิตศึกษาควรพิจารณาวิทยานิพนธ์ให้มีคุณภาพ ตามผลการศึกษาของ ไชยา ภาวะบุตร (2549) ที่มีข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการพัฒนาการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ในด้านวิทยานิพนธ์ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อปรับปรุงการให้คำปรึกษาวิทยานิพนธ์ของอาจารย์และ จัดประสบการณ์ที่เหมาะสมในการทำวิทยานิพนธ์ เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษาสามารถจัดทำวิทยานิพนธ์ได้ถูกต้องตามหลักการวิจัย

4.2.3 ประเด็นแนวการดำเนินงานของข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการของ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ในด้านการวิจัยนั้น ผลการวิจัยมีข้อเสนอให้มหาวิทยาลัยมีการดำเนินงาน ดังนี้ (1) จัดโครงการเพื่อพัฒนาบุคลากรและเสริมสร้างศักยภาพทางการวิจัย (2) ส่งเสริมการจัดกิจกรรมที่ให้นักศึกษาสามารถทำวิจัยได้จริง (3) กำหนดเกณฑ์ภาระงานให้อาจารย์ได้ทำวิจัยทุกคนอย่างน้อยหนึ่งเรื่องต่อคนต่อปี (4) สนับสนุนส่งเสริมโครงการเผยแพร่ และนำผลงานวิจัยไปใช้ ในระดับชาติหรือนานาชาติ (5) จัดทำแผนการเพิ่มปริมาณและคุณภาพของงานวิจัย (6) จัดระดมการเพิ่มทุนวิจัยจากภายในและภายนอก (7) กำหนดเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณอุดหนุนโครงการวิจัยให้สูงขึ้น (8) จัดกิจกรรมการพัฒนาการบริหารจัดการงานวิจัยที่หลากหลายและ (9) จัดระบบการตรวจสอบคุณภาพงานวิจัย ซึ่งแนวการดำเนินงานของข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ในด้านการวิจัย สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 (2550) มาตรา 86 รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านวิทยาศาสตร์ ทรัพยากรทางปัญญา และพลังงาน ได้แก่ (1) ส่งเสริมให้มีการพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม

ด้านต่างๆ โดยจัดให้มีกฎหมายเฉพาะเพื่อการนี้ จัดงบประมาณสนับสนุนการศึกษา ค้นคว้า วิจัย และให้มีสถาบันการศึกษาและพัฒนา จัดให้มีการใช้ประโยชน์จากผลการศึกษาและพัฒนา การถ่ายทอดเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพและการพัฒนาบุคลากรที่เหมาะสม รวมทั้งเผยแพร่ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสมัยใหม่ และสนับสนุนให้ประชาชนใช้หลักวิทยาศาสตร์ในการดำรงชีวิต (2) ส่งเสริมการประดิษฐ์หรือเพื่อให้เกิดความรู้ใหม่ รักษาและพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นและภูมิปัญญาไทย รวมทั้งให้ความคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา (3) ส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัย พัฒนาและใช้ประโยชน์จากผลงานทดแทนซึ่งได้จากธรรมชาติและเป็นคุณต่อสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบและสอดคล้องกับมาตรา 30 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนา การเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546ก) และยังคงคล้อยตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาระดับอุดมศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2542) ที่ได้เสนอผลการศึกษาให้มุ่งพัฒนามุ่งพัฒนาบัณฑิตอย่างสมดุล ทั้งความรู้ ความสามารถและความดีงามแล้ว ยังต้องมุ่งเน้นการพัฒนาวิชาการ วิชาชีพขั้นสูง และการค้นคว้าวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้และพัฒนาสังคม และให้ความสำคัญกับการลงทุนเพื่อการวิจัย สร้างองค์ความรู้และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาประเทศ รวมทั้งการพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอน นอกจากนี้ แนวการดำเนินงานของข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ในด้านการวิจัยนั้นยังสอดคล้องรองรับต่อพันธกิจของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิตามแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 พ.ศ.2551-2565 ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2550ข) ที่กำหนดว่าในการประเมินความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย มหาวิทยาลัยไทยไม่ติดกลุ่มมหาวิทยาลัยชั้นนำที่มีคุณภาพทั้งในระดับโลกและระดับภูมิภาค ความสามารถในการสร้างนวัตกรรมของประเทศต่ำ โครงสร้างพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์อยู่ในระดับต่ำๆ ของประเทศที่ได้รับการจัดอันดับอุดมศึกษา เป็นองค์ประกอบหนึ่งของระบบวิจัยของประเทศ การสร้างความเป็นเลิศทางการวิจัยของอุดมศึกษาจึงขึ้นกับการวางโครงสร้างระบบวิจัยในภาพรวม ซึ่งรวมถึงนโยบายระบบวิจัย การจัดสรรทรัพยากรวิจัย การบริหารจัดการทุนวิจัย ตลอดจนการประสานพลังระหว่างหน่วยปฏิบัติการวิจัย ความเชื่อมโยงและการทำงานร่วมกันระหว่างภาคเอกชน ในฐานะองค์กรอุดมปัญญา อุดมศึกษาถูกคาดหวังว่า เป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศด้วยความจำกัดของทรัพยากรและนักวิจัยคุณภาพสูง อุดมศึกษาต้องโฟกัสโจทย์วิจัยและสร้างกลไกความเป็นเลิศ ระบบการประเมินสมรรถนะการวิจัยของกลุ่มวิชาการในมหาวิทยาลัย ระบบ Research Assessment Exercise(RAE) ที่ใช้ในต่างประเทศควรนำมาประยุกต์และปรับใช้ เพื่อการประเมินความสามารถการวิจัยและจัดสรรทรัพยากรเพื่อการวิจัยสำหรับอุดมศึกษาไทย มหาวิทยาลัยควรผลักดันให้เกิดระบบวิจัยแห่งชาติ ที่ควรประกอบด้วย องค์การระดับชาติที่กำหนดนโยบายวิจัย องค์การจัดสรรเงินทุนวิจัย และหน่วยงานวิจัยที่มหาวิทยาลัยเป็นผู้เล่นสำคัญ สร้างระบบความเชื่อมโยงระหว่างอุดมศึกษาและภาคการผลิต เพื่อให้อุดมศึกษาทำภารกิจจากมุมมองอุปสงค์(demand led) เพิ่มขึ้น มีกลไกการทำงานร่วมกันในลักษณะพหุภาคีระหว่างมหาวิทยาลัย กลุ่มมหาวิทยาลัย ศูนย์ความเป็นเลิศ ภาคอุตสาหกรรมในและต่างประเทศ ภาคสังคมและชุมชน ทิศทางของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิในฐานะที่เป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นควรสนองตอบต่อวิกฤตพลังงานและสิ่งแวดล้อมด้วย จึงควรส่งเสริมให้มีการทำการวิจัยทางด้านพลังงาน สิ่งแวดล้อม การอนุรักษ์ทรัพยากร เช่น

พลังงานหมุนเวียนและพลังงานทางเลือก เช่นเทคโนโลยีการจับและเก็บคาร์บอน(CCS) การผลิตและการใช้เอทานอล โซลาร์เซลล์หรือเซลล์แสงอาทิตย์ประสิทธิภาพสูงและราคาต่ำสำหรับโรงจักรไฟฟ้าและการใช้งานตามอาคารบ้านเรือน เซลล์เชื้อเพลิงและเทคโนโลยีไฮโดรเจน พลังงานนิวเคลียร์แบบแตกตัว(fission) และแบบหลอมตัว(fusion) พลังงานลม การผลิตและใช้ชีวมวล(biomass) และพลังงานชีวภาพ(biofuel) การอนุรักษ์น้ำ (ตั้งแต่แหล่งน้ำ การจัดการและการใช้น้ำในระดับมหภาค พื้นที่ชุมชน คร่าวเรือน) ระบบนิเวศและการอนุรักษ์ป่าไม้ ป่าชายเลน และชีวมณฑลพื้นที่(local biosphere) ฯลฯ การจัดการด้านอุปสงค์(demand-side management) การสร้างประสิทธิภาพในการใช้พลังงานในภาคที่อยู่อาศัย อุตสาหกรรมและธุรกิจ การขนส่ง พัฒนาทั้งคนที่อยู่แล้วในตลาดแรงงานและผลิตกำลังคนทางด้านพลังงานและสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมการวิจัยและการทำงานร่วมกันระหว่างอุดมศึกษากับภาคเอกชน (การผลิตและบริการ) ซึ่งมีความเกี่ยวข้องสองมิติคือ เป็นภาคการผลิตและบริการที่ใช้พลังงานสูง ต้องการผู้รู้ ผู้ปฏิบัติได้ด้านการจัดการพลังงาน การใช้พลังงานรูปแบบใหม่ และสิ่งแวดล้อม การพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อ การอนุรักษ์พลังงาน พลังงานทางเลือก การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ส่งผลถึงการวิจัย การพัฒนา และการผลิตเชิงอุตสาหกรรม ทั้งอุปกรณ์ระบบที่ใช้ตรวจสอบ วัด ควบคุม และผลิตพลังงานนั้นๆ โดยปัจจุบันมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ได้มีแนวคิดริเริ่มโครงการจัดตั้งคณะเทคโนโลยี อุตสาหกรรมและการพลังงาน แต่ต้องได้รับการสนับสนุนทั้งด้านนโยบายและการบริหารจัดการปัจจัยสนับสนุนอย่างจริงจังด้วย นอกจากนี้สถาบันอุดมศึกษายังต้องเตรียมความพร้อมในการเป็นแหล่งค้นคว้า วิจัยและให้บริการทางวิชาการในด้านเทคโนโลยีที่สำคัญและทันสมัยในอนาคตด้วย(some important technologies of the future) ซึ่งประกอบด้วย วิศวกรรมพันธุกรรม(genetic engineering) คลื่นเสียงผ่านระบบคอมพิวเตอร์(voice activated computing) ตัวนำไฟฟ้าความเร็วสูง(superconductors) สมอกลด(artificial intelligence) ไยแก้วความเร็วสูง(fibre-optics) อินเทอร์เน็ต(internet) ระบบดิจิทัล(digital electronics) วัสดุเครื่องเคลือบ(ceramics) ระบบเครือข่ายเชื่อมโยง(global positioning systems) บัตรบันทึกข้อมูลอัจฉริยะ(smart cards) วัสดุผสม(composite materials) การโคลนนิ่ง(cloning) นาโนเทคโนโลยี(nanotechnology) และเทคโนโลยีหุ่นยนต์(robotics) (Salisbury, 1996) ตลอดจนการลงทุนในการสร้างผลงานวิจัย การธำรงรักษาและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์หรืออาจารย์ และนักวิจัยที่มีศักยภาพให้เป็นวัฒนธรรมองค์การของมหาวิทยาลัย ดังแนวคิดของToshitada Doi (อ้างอิงใน Dauphinais, Means & Price, 2000) ซึ่งเป็นผู้อำนวยการศูนย์ปฏิบัติการสรรค์สร้างเทคโนโลยีแห่งโซนี่ ที่ให้แนวคิดที่ต้องกล้าเสี่ยงจะลงทุนสำหรับนวัตกรรม(innovations) ให้เชื่อและยึดมั่นศรัทธา ไม่เฉพาะสิ่งคิดค้นที่ยิ่งใหญ่ของมนุษย์ ที่เรียกว่า เทคโนโลยี(technology) และต้องให้รางวัลตอบแทนส่วนตัวสำหรับผู้มีศักยภาพทางความคิดจินตนาการ และรางวัลสำหรับวิศวกรและนักประดิษฐ์ที่สร้างสรรค์ได้ตามจินตนาการ เป้าหมายคือการสร้างตลาดใหม่ ด้วยการค้นหาสิ่งที่ซ่อนอยู่ เราจะไม่เลียนแบบ บางทีอาจจะไม่มีค่า ไม่จำเป็นและไม่พึงปรารถนา แต่เราจะไม่เลียนแบบ(we do not imitate) นี่คือนักคิดและคุณค่าที่ท้าทายที่สุดในวัฒนธรรมของเรา(This is the proudest and most challenging value in our culture.)

นอกจากนี้แนวการดำเนินงานของข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ในด้านการวิจัยนั้น ถ้าจะพัฒนาให้มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิไปสู่การเป็นมหาวิทยาลัย วิจัยควรนำผลการศึกษาก่อนมววรรณ ประเสริฐเจริญสุข (2549) มาพิจารณาร่วมในการกำหนดแนวดำเนินงาน ได้แก่ ให้มหาวิทยาลัยควรมีผู้นำ(leader) ซึ่งหมายถึงอธิการบดี รองอธิการบดีฝ่ายวิจัย คณบดีทั้งหมด ที่มีนโยบาย

หรือความประสงค์จะปรับปรุงทิศทางให้กับงานวิจัยมากขึ้น นอกจากนี้ผู้นำควรมีประสบการณ์การเป็นนักวิจัยมาในระดับหนึ่ง กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจที่ชัดเจนในการเป็นมหาวิทยาลัยวิจัย กำหนดนโยบาย ทิศทางและแผนงานวิจัย และต้องมีความต่อเนื่องของนโยบายการเป็นมหาวิทยาลัยวิจัยของผู้บริหารทุกระดับ สร้างกลุ่มนักวิจัยเพื่อทำโครงการวิจัยร่วมกันกับองค์การภายนอก สร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานทั้งของรัฐและเอกชนเพื่อการวิจัยอย่างมีระบบในระดับนานาชาติ รวมทั้งการสร้างระบบเครือข่าย(networking) กับหน่วยงานที่มีความชำนาญทางการวิจัย กำหนดทิศทางและแผนงานวิจัยระยะยาวเพื่อพัฒนาระบบงานวิจัยที่มีเอกภาพ จัดทำแผนกลยุทธ์(strategic planning) และมีการจัดการที่ดี สร้างรูปแบบกลไกในการบริหารเชิงวิชาการในระดับภาควิชา จัดทำแผนปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตรและการทำผลงานของบุคลากรในระดับปฏิบัติ จัดโครงการรองรับการดำเนินการวิจัยที่ชัดเจน แสวงหาผู้เชี่ยวชาญชั้นแนวหน้า(chair professor) เพื่อช่วยเร่งการพัฒนาการวิจัยของมหาวิทยาลัย จัดโครงสร้างพื้นฐานที่เอื้อต่อการวิจัย สร้างระบบพี่เลี้ยง(mentor) การวิจัย และระบบดูแลพี่เลี้ยง ปฏิรูปวิธีการบริหารภาระงานของบุคลากรสายผู้สอนใหม่โดยกำหนดภารกิจด้านการวิจัยให้เป็นภาระงาน พัฒนาศักยภาพนักวิจัยรุ่นใหม่และนักวิจัยรุ่นเก่า สร้างระบบการจัดการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ผลงานวิจัยสร้างระบบติดตามประเมินผลและขยายผลให้สามารถนำไปใช้ได้จริง วางมาตรการวัดคุณภาพและปริมาณของการใช้ฐานข้อมูลประเภทต่างๆ ในด้านงบประมาณควรกำหนดยุทธศาสตร์เชิงรุกในการเพิ่มทุนสนับสนุนการวิจัย จัดสรรงบประมาณรายปีสำหรับอาจารย์ใหม่เพื่อการวิจัย ประชุมสัมมนา ฝึกอบรม การเผยแพร่งานวิจัย ปรับเปลี่ยนวิธีงบประมาณสนับสนุนงานวิจัย(funding system) เพื่อให้รับกับสภาพธรรมชาติงานวิจัยในแต่ละสาขาวิชาและแสวงหาแหล่งสนับสนุนจากการบริจาคขององค์การภายนอกอื่นๆ เพื่อพัฒนางานวิจัยของมหาวิทยาลัย และควรนำผลการศึกษาของ สจิวรรณ ทรรพวุธ (2540) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับการทำวิจัยทางด้านการศึกษาของอาจารย์สถาบันราชภัฏมาใช้เป็นแนวทางในการกำหนดแนวทางการดำเนินงาน คือ การทำผลงานวิจัยของอาจารย์สถาบันราชภัฏในด้านการศึกษาให้มีปริมาณและคุณภาพได้มาตรฐานนั้น ผู้บริหารจะต้องมีการกำหนดนโยบายการวิจัยทางการด้านการศึกษาโดยเฉพาะอย่างชัดเจนและต่อเนื่อง ให้มีความหลากหลายครบทุกมิติ คำนึงถึงความสอดคล้องกับท้องถิ่นและสากลอย่างกลมกลืน สนับสนุนงบประมาณ เอกสารตำราวัสดุอุปกรณ์สนับสนุนการทำวิจัยให้มากขึ้น ควรมีโครงการพัฒนาอาจารย์ทางการวิจัยทั้งในและต่างประเทศ จัดเวลาให้อาจารย์ได้มีโอกาสทำวิจัยอย่างเพียงพอ ตลอดจนควรมีการนำผลงานวิจัยที่ทำเสร็จสิ้นแล้ว เผยแพร่และนำไปใช้ประโยชน์ต่อการพัฒนาตามภารกิจของสถาบันและสังคมอย่างจริงจัง ซึ่งมีความสอดคล้องกับข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์ของ นกคณ พูลสวัสดิ์(2551) ที่ได้พัฒนายุทธศาสตร์การจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นของมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ได้กลยุทธ์ด้านการวิจัย หลักการ คือ พัฒนางานวิจัยทั้งด้านปริมาณและคุณภาพเพื่อสร้างองค์ความรู้ให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการเรียนการสอน การพัฒนาสถาบันและชุมชนท้องถิ่น มาตรการ (1) ส่งเสริมการวิจัยที่เป็นความต้องการของประเทศในลักษณะมุ่งเป้าหมายและงานวิจัยที่มหาวิทยาลัยมีศักยภาพ โดยมุ่งเน้นการทำวิจัยเชิงคุณภาพในพื้นที่สาขา (2) พัฒนางานวิจัยทั้งด้านปริมาณ คุณภาพหลากหลายสาขา เพื่อพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้ โดยการผสมผสานกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้เป็นประโยชน์ต่อการแก้ปัญหาการพัฒนาคุณภาพการผลิตบัณฑิตและการพัฒนาท้องถิ่น (3) สร้างแรงจูงใจในการทำวิจัยรูปแบบต่างๆ ตลอดจนส่งเสริมสนับสนุนการนำเสนอและเผยแพร่งานวิจัย เพื่อนำไปสู่การพัฒนากระบวนการเรียน การสอน คุณภาพบัณฑิตและท้องถิ่น (4) ส่งเสริมการพัฒนานักวิจัยและทีมนักวิจัย โดยมีผู้เชี่ยวชาญแต่ละสาขา

เป็นหัวหน้าทีมการจัดหาแหล่งความรู้ (5) สร้างเครือข่ายการวิจัย เผยแพร่งานวิจัยทั้งภายในและภายนอก โดยการจัดทำวารสารทางกาวิจัย และมีศูนย์บริการให้คำปรึกษาแก่นักวิจัย และได้เสนอกิจกรรมที่ควรดำเนินการ เช่น ทำการวิจัยต่อยอดความรู้ในท้องถิ่นเพื่อประโยชน์ทางวิชาการหรือการพาณิชย์ ส่งเสริมให้อาจารย์และนักศึกษาทำการวิจัย และส่งเสริมเยาวชนนักวิจัย วิจัยข้อมูลพื้นฐานในท้องถิ่นและทำการศึกษาความต้องการของท้องถิ่นในด้านต่าง ๆ การจัดทำวารสารการวิจัยที่เป็นมาตรฐานเพื่อเป็นเวทีวิชาการและเผยแพร่งานวิจัย การทดลองวิจัยการปลูกยางพารา หรือการปลูกข้าวในสาขาของมหาวิทยาลัย และจัดสัมมนาการวิจัยประจำปีเพื่อเผยแพร่ต่อสาธารณะ เป็นต้น

4.3 ด้านนักศึกษา

4.3.1 ประเด็นวัตถุประสงค์ของข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ในด้านนักศึกษา นั้น ผลการวิจัยมีข้อเสนอเพื่อพัฒนาผู้เข้ารับการศึกษาให้เป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพ มีคุณธรรมและจริยธรรมในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ และสามารถใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับการกิจหลักของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ตามมาตรา 8(2) ของพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ.2547 ที่ให้มีภาระหน้าที่ในการผลิตบัณฑิตที่มีความรู้คู่คุณธรรม สำนึกในความเป็นไทย มีความรักและผูกพันต่อท้องถิ่น อีกทั้งส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตในชุมชน เพื่อช่วยให้คนในท้องถิ่นรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง การผลิตบัณฑิต ดังกล่าวจะต้องให้มีจำนวนและคุณภาพสอดคล้องกับแผนการผลิตบัณฑิตของประเทศ ทั้งยังสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2546ก) ตามบทบัญญัติในมาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ที่กำหนดให้การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และวัตถุประสงค์ของข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ในด้านนักศึกษานี้ยังสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2550ข) ในแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 พ.ศ.2551-2565 ในรอบหนึ่งทศวรรษที่ผ่านมาที่กำหนดให้ การพัฒนาประเทศโดยแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตั้งแต่ฉบับที่ 8 เป็นต้นมา มุ่งให้ “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” และพยายามสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงของบริบทต่างๆ ตั้งแต่กระแสโลกาภิวัตน์ นำโดย การรวมตัวของกลุ่มเศรษฐกิจและการเปลี่ยนแปลงในตลาดการเงินของโลก ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีอย่างก้าวกระโดด ปัญหาการก่อการร้าย ปัญหาของโรคระบาด ความเสื่อมโทรมด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และภัยธรรมชาติอันเป็นผลกระทบที่ตามมา

4.3.2 ประเด็นเป้าหมาย ของข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ในด้านนักศึกษา นั้น ผลการวิจัยมีข้อเสนอมุ่งไปสู่เป้าหมายที่สำคัญ ได้แก่ (1) บัณฑิตมีอาชีพที่เหมาะสมหรือพึ่งตนเองได้หรือศึกษาต่อระดับที่สูงขึ้น และผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจ (2) นักศึกษาที่ผ่านระบบการรับเข้ามีคุณสมบัติและคุณภาพสูงขึ้น (3) มีอาคารศูนย์บริการสวัสดิการนักศึกษา (4) ระบบดูแลช่วยเหลือ นักศึกษาที่มีประสิทธิภาพ (5) มีกิจกรรม ชมรม โครงการ และงบประมาณด้านการพัฒนานักศึกษาที่เพิ่มมากขึ้น และต่อเนื่อง (6) นักศึกษามีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์มากขึ้นและ (7) นักศึกษามีความเป็นเลิศในทักษะทางวิชาการที่สูงขึ้น ซึ่งเป้าหมายของข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการของ

มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ในด้านนักศึกษา นั้นสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) (2550) ได้กำหนดพันธกิจ 4 ด้าน คือ พัฒนาค้น สร้างเศรษฐกิจ สร้างความมั่นคงทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และพัฒนาธรรมาภิบาลในระบบบริหารจัดการประเทศ โดยมีเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพคนพัฒนาชุมชนและแก้ปัญหาความยากจน ปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและยั่งยืน รักษาฐานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม และพัฒนาระบบธรรมาภิบาลทั้งของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ทั้งนี้เป็นเป้าหมายระดับประเทศในช่วง 5 ปีข้างหน้า ในขณะที่เดียวกันก็เป็นเป้าหมายที่อุดมศึกษามีส่วนเกี่ยวข้องค่อนข้างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเด็นการพัฒนาคนพัฒนาความรู้ และบทบาทของอุดมศึกษาที่มีต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมโดยรวม ตลอดจนเพื่อเป็นการแก้ปัญหาด้านแรงงานตามภาพสะท้อนจากผลผลิตของแรงงานไทย ซึ่งยังมีประสิทธิภาพต่ำเมื่อเทียบกับหลายๆ ประเทศ ความอ่อนแอของการสร้างองค์ความรู้ นวัตกรรมและการวิจัยเพื่อการพัฒนา ยังคงเป็นจุดจุดรั้งการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ประกอบกับการประสบกับวิกฤตเศรษฐกิจอย่างรุนแรงในช่วงต้นทศวรรษ ส่งผลสะท้อนต่อประชาชนอย่างกว้างขวาง ประเทศยังคงพึ่งพิงในเชิงโครงสร้างการผลิตที่ต้องนำเข้าวัตถุดิบ พลังงาน เงินทุน และเทคโนโลยีในสัดส่วนที่สูง ประชาชนยากจนยังคงมีอยู่กว่าร้อยละสิบ จึงเป็นข้อเท็จจริงหากพิจารณาจากโครงสร้างแรงงานไทย ซึ่งมีวัยแรงงานในภาคเกษตรราว 13 ล้านคน คิดเป็นสัดส่วนราวร้อยละ 39 ของแรงงานทั้งหมด แต่หากพิจารณาจากมูลค่าทางเศรษฐกิจของภาคการเกษตรนั้นมีเพียงร้อยละ 8.9 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ ความท้าทายของภาครัฐและโดยเฉพาะอย่างยิ่งอุดมศึกษา คือ การใช้การศึกษาในการยกระดับผลผลิตภาพของเกษตรกรเพื่อสร้างมูลค่าภาคการเกษตรที่สูงกว่าปัจจุบัน นอกจากนี้ หากพิจารณาจากสถิติแรงงานในภาคการเกษตรในรอบทศวรรษที่ผ่านมา พบว่ามีเกษตรกรที่เลิกอาชีพในภาคการเกษตรอย่างต่อเนื่อง จากแรงงานเกษตรร้อยละ 42 ลดลงเป็นร้อยละ 39 ในปี พ.ศ. 2541 และ 2549 ตามลำดับ แต่ละเปอร์เซ็นต์ของการออกจากภาคการเกษตร หมายถึงแรงงานไร้ฝีมือและคนว่างงานจำนวนแสน การเตรียมคนกลุ่มนี้ที่กำลังทยอยออกจากภาคการเกษตรจึงเป็นเรื่องสำคัญในระดับชาติ อุดมศึกษาควรส่งเสริมกิจกรรมนอกหลักสูตร เพื่อเพิ่มพื้นที่การเรียนรู้ของเยาวชนและนักศึกษาในรูปแบบของทักษะชีวิต ทักษะสังคม(socialization) สมรรถนะพื้นฐานที่ข้ามพ้นความรู้วิชาการ(base line competencies) การสะสมความรู้ความสามารถเชิงบูรณาการที่ฝังตัว(tacit knowledge & ability) ที่หาไม่ได้จากการเรียนการสอนในห้องที่ขาดปฏิสัมพันธ์โดยปรับรูปแบบและเนื้อหาให้เหมาะสมกับสภาพสังคม การบูรณาการกิจกรรมนอกหลักสูตรและชีวิตจริงเข้ากับหลักสูตรเป็นอีกแนวทางหนึ่ง เพื่อให้นักศึกษาได้ฝึก มีความท้าทายต่อนักศึกษาและคณาจารย์ มากกว่าการสอนจากรายอย่างเดียว อุดมศึกษาจัดให้มีระบบวัดผลงาน(KPI) ของอาจารย์ทางด้านการดูแลนักศึกษา ทั้งทางวิชาการ กิจกรรมนอกหลักสูตร และจริยธรรม (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2550ข) และจากผลการศึกษาถึงอนาคตภาพที่เป็นไปได้ในการเป็นมหาวิทยาลัยวิจัยของมหาวิทยาลัยขอนแก่นในทศวรรษหน้า(ปี พ.ศ.2558) ของ อนุอมรรณ ประเสริฐเจริญสุข (2549) ที่เสนอถึงการรับเข้าและกระบวนการจัดการเรียนการสอนให้เน้นน้ำหนักไปที่ระดับบัณฑิตศึกษาให้มีความเข้มข้นด้านการวิจัยมากขึ้น สร้างมาตรการเชิงรุกในการคัดเลือกผู้เรียน แสวงหาช้างเผือกจากนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เก่งเข้าศึกษาและพัฒนาตั้งแต่ระดับปริญญาตรี-ปริญญาเอก สถาบันอุดมศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชนต้องมุ่งเน้นลูกค้าคือ นักศึกษาให้มากยิ่งขึ้น บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากสถาบันต้องมีคุณภาพตามแนวคิดที่ รัชต์วรรณ กาญจน์ปัญญาคม และปริยานุช แยมวงษ์ (2550) ได้กล่าวถึงรางวัลของคุณภาพแห่งชาติทุกรางวัล base on core

themes ที่เรียกว่าแก่นหรือแกนแห่ง ความเป็นเลิศทั้งหลาย ใน Baldrige ที่เรียกกันว่า core value หรือ ระบบคุณค่า ของค่านิยม คือ ภาวะผู้นำ การมุ่งเน้นลูกค้า การวางแผนกลยุทธ์ที่เป็น alignment คืออยู่ในแนวเดียวกัน การเรียนรู้ นวัตกรรมและ การปรับปรุงขององค์กร การมุ่งเน้นบุคลากร การสร้างคู่ค้าหรือผู้ที่เป็น partner ของเรา การบริหารจัดการโดยอาศัยข้อมูล การมุ่งเน้นผลลัพธ์ และการรับผิดชอบต่อสังคม ทุกๆ ราววลีมีลักษณะที่อาศัย core value ดังกล่าวคล้ายกันทั้งสิ้น ซึ่งสอดคล้องกับความรับผิดชอบต่อสถานศึกษาต้องมีต่อผู้เรียนของ Owens (2004) ที่ได้เสนอห้าข้อสันนิษฐานพื้นฐาน ของคุณลักษณะสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ(characteristics of effective schools) ได้แก่ (1) มีส่วนต่างๆที่สถานศึกษาทั่วๆ ไปมี คือ มุ่งหมายในการสอน วัตถุประสงค์ความก้าวหน้า ของผู้เรียนในด้านความรู้(knowledge) ทักษะ(skills) และทัศนคติ(attitudes) (2) สถานศึกษาจะจัดสภาพแวดล้อม ให้เอื้อในการสอนและการเรียน (3) สถานศึกษาจะต้องไม่มุ่งเฉพาะในภาพรวมเท่านั้น ต้องตอบสนองต่อ ความต้องการรายบุคคลและแยกความเป็นเอกภาพของหลักสูตรการสอนที่ล้มเหลวด้วย (4) ลักษณะที่สำคัญมาก ของสถานศึกษาคือทัศนคติและพฤติกรรมของครูและบุคลากรทางการศึกษาอื่น ที่ไม่ใช่สิ่งของ เช่น ขนาดของ ห้องสมุด หรืออายุของต้นไม้ และ (5) บางทีก็สำคัญมากที่สถานศึกษาต้องรับผิดชอบต่อความสำเร็จหรือ ความล้มเหลวทางวิชาการของผู้เรียน

เนื่องจากมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิมีพัฒนาการมาจากสถาบันราชภัฏหรือวิทยาลัย ครูเดิม ดังนั้นเป้าหมายในการผลิตและพัฒนาครูให้มีคุณภาพควรเป็นเป้าหมายหลักของสถาบันด้วย เนื่องจากมี พื้นฐานและปัจจัยด้านบุคลากรที่พร้อมในการผลิตครู และตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ.2547 ใน มาตรา 8(5) ได้กำหนดภาระหน้าที่ของสถาบันให้เสริมสร้างความเข้มแข็งของวิชาชีพครู ผลิตและพัฒนาครูและ บุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพ และมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง ซึ่งสอดคล้องกับผล การศึกษาที่ พงษ์ธร สิงห์พันธ์ (2551) ได้พัฒนาข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัย ราชภัฏอุบลราชธานี พบว่า ได้ยุทธศาสตร์การจัดการเรียนรู้สู่ความเป็นเลิศ ประกอบด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก คือ เร่งรัดจัดระบบหอพักแห่งการเรียนรู้ และหอพักคุณธรรมให้นักศึกษาครูได้อยู่ประจำหอพักตลอดหลักสูตร การศึกษา จัดกิจกรรมเสริมเพื่อเพิ่มทักษะ ประสบการณ์ชีวิตและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้กับนักศึกษาครู เร่งรัดพัฒนาการประสานงานการผลิตครู การจัดทำแผนการผลิตครูร่วมกับเขตพื้นที่การศึกษา ซึ่งมีข้อมูล ความต้องการครูแต่ละประเภทจากสถานศึกษาที่สังกัด เพื่อให้การผลิตครูเป็นไปตามความต้องการของท้องถิ่น อย่างแท้จริง และยุทธศาสตร์เชิงรับ คือ เร่งรัดพัฒนาหลักสูตรใหม่ที่เน้นคุณภาพเฉพาะ มีการกำหนดหลักเกณฑ์ ในการคัดกรองคนเก่งและรักการเป็นครูจริงๆเข้าเรียน เน้นการพัฒนาด้านวิชาการและวิชาชีพ มีจิตวิญญาณ ความเป็นครูและมีความรับผิดชอบต่อสังคม และเร่งรัดการปรับปรุงหลักสูตรใหม่ที่เน้น โรงเรียนเป็นฐาน การนำไปปฏิบัติงานในสถานศึกษาได้จริง เป็นหลักสูตรสหวิทยาการที่เข้มและลึก เน้นภาคปฏิบัติในสถานศึกษา ให้มากขึ้นและสามารถพัฒนามาตรฐานเพื่อให้องค์กรวิชาชีพรับรองตามเกณฑ์มาตรฐาน ผู้สำเร็จการศึกษาได้รับ ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ ส่งเสริมจัดทำโครงการพิเศษสร้างเครือข่ายกับสถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาและ ชุมชนให้มีส่วนในการคัดเลือกนักเรียนที่มีคุณลักษณะครูที่สังคมต้องการจากข้อมูลการสังเกตและติดตามระยะ ยาวโดยกำหนดเงื่อนไขพิเศษ ในการสนับสนุน เช่น ทุนการศึกษา หอพักและอุปกรณ์การศึกษาหรือมีตำแหน่ง งานรองรับ ส่งเสริมการจัดระบบคัดกรองโรงเรียนในพื้นที่ให้เป็นเครือข่ายที่ใช้ในการฝึกและพัฒนาครู โดยแต่งตั้งครูที่มีผลงานดี เป็นที่ยอมรับเป็นครูต้นแบบ เป็นครูพี่เลี้ยง ดูแลและสอนการปฏิบัติงานหน้าที่ต่างๆ

4.3.3 ประเด็นแนวการดำเนินงานของข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ในด้านนักศึกษา นั้น ผลการวิจัยมีข้อเสนอให้มหาวิทยาลัยมีการดำเนินงาน ดังนี้ (1) ส่งเสริมการได้งานทำ การศึกษาต่อ และการเสริมสร้างความพึงพอใจของสังคมผู้ใช้บัณฑิต (2) จัดโครงการพัฒนาระบบการรับเข้านักศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น (3) จัดให้มีศูนย์บริการสวัสดิการนักศึกษาที่มีทั้งธนาคาร ไปรษณีย์ ร้านค้า ร้านมินิมาร์ท ร้านอาหาร ร้านขายยา สหกรณ์ อิมเนเซียม คลินิกและร้านเสริมสวย ฯลฯ (4) จัดทุน สวัสดิการ การแนะแนวนักเรียนเข้าศึกษาต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ การแนะแนวการศึกษาและอาชีพและจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักศึกษา (5) เพิ่มงบประมาณเพื่อดำเนินโครงการกิจกรรมพัฒนานักศึกษาให้มากขึ้น (6) จัดโครงการส่งเสริมกิจกรรมการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักศึกษา (7) สนับสนุนส่งเสริมนักศึกษาในทุกระดับสู่ความเป็นเลิศ ทางวิชาการ การวิจัยและการเข้าร่วมแข่งขันทักษะในระดับต่าง ๆ (8) จัดเวทีกิจกรรมส่งเสริมการมีส่วนร่วมและการรับฟังความคิดเห็นของนักศึกษาให้มากขึ้น (9) จัดโครงการปรับฐานความรู้ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ก่อนเข้าศึกษาในปีที่ 1 (10) จัดโครงการพัฒนานักศึกษาให้กับนักศึกษา และ (11) จัดให้มีห้องและบุคลากรเฉพาะทางด้านแนะแนว และการให้คำปรึกษากับนักศึกษา ซึ่งแนวการดำเนินงานของข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ในด้านนักศึกษา ดังกล่าว สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2550) ในแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 พ.ศ.2551-2565 ที่กำหนดผู้ได้รับผลโดยตรงของแผนอุดมศึกษา ระยะยาวคือ เยาวชนไทย นักศึกษาไทย และบัณฑิตในอนาคต เด็กเยาวชนและนักศึกษาในวันนี้เปลี่ยนแปลงทั้งในมิติการใช้ชีวิต การเรียนรู้ ครอบครัวยุคใหม่ สถานการณ์โลกและเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การแข่งขันที่รุนแรง การเปลี่ยนแปลงของสังคม (post-industrial/post-modern) มีสัญญาณชี้การเปลี่ยนแปลงชีวิตงานของบัณฑิตในอนาคตที่ต่างจากปัจจุบัน อาทิเช่น การทำงานโดยมีหลายอาชีพทั้งตลอดช่วงอายุ การทำงานไร้สังกัด(freelance) ความเสี่ยงต่อรายได้ที่ไม่แน่นอน การจับคู่ผู้ร่วมงานและเปลี่ยนผู้ร่วมงาน เป็นต้น มีความไม่สอดคล้องกัน(mismatch) ระหว่างการศึกษาและทักษะอาชีพที่พึงประสงค์ในอนาคต นอกจากความเชี่ยวชาญเฉพาะศาสตร์แล้ว ความสามารถที่สำคัญไม่ยิ่งหย่อน คือ จะเกี่ยวกับทักษะการสื่อสาร การทำงานเป็นหมู่คณะ การแก้ปัญหา การรับความเสี่ยง การออกแบบและสร้างสรรค์ ความรับผิดชอบทั้งต่อตนเองและต่อผู้อื่น การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การบริหารจัดการตนเอง รวมไปถึงจริยธรรม อุดมศึกษาควรเพิ่มพื้นที่ในการเรียนรู้ของเยาวชนและนักศึกษาในรูปแบบของทักษะชีวิต ทักษะสังคม(socialization) สมรรถนะพื้นฐานร่วม(base line competencies) ที่ข้ามพ้นความรู้วิชาการที่เป็นแท่งความรู้และความสามารถเชิงบูรณาการที่ฝังตัว(tacit knowledge and ability) ที่หาไม่ได้จากการเรียนการสอน

4.3.3 ประเด็นแนวการดำเนินงานของข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ในด้านนักศึกษา นั้น ผลการวิจัยมีข้อเสนอให้มหาวิทยาลัยมีการดำเนินงาน ดังนี้ (1) ส่งเสริมการได้งานทำ การศึกษาต่อ และการเสริมสร้างความพึงพอใจของสังคมผู้ใช้บัณฑิต (2) จัดโครงการพัฒนาระบบการรับเข้านักศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น (3) จัดให้มีศูนย์บริการสวัสดิการนักศึกษาที่มีทั้งธนาคาร ไปรษณีย์ ร้านค้า ร้านมินิมาร์ท ร้านอาหาร ร้านขายยา สหกรณ์ อิมเนเซียม คลินิกและร้านเสริมสวย ฯลฯ (4) จัดทุน สวัสดิการ การแนะแนวนักเรียนเข้าศึกษาต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ การแนะแนวการศึกษาและอาชีพและจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักศึกษา (5) เพิ่มงบประมาณเพื่อดำเนินโครงการกิจกรรมพัฒนานักศึกษาให้มากขึ้น (6) จัดโครงการส่งเสริมกิจกรรมการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักศึกษา (7) สนับสนุนส่งเสริมนักศึกษาในทุกระดับสู่ความเป็นเลิศ ทางวิชาการ การวิจัยและการเข้าร่วมแข่งขันทักษะในระดับต่าง ๆ (8) จัดเวทีกิจกรรมส่งเสริมการมีส่วนร่วมและการรับฟังความคิดเห็นของนักศึกษาให้มากขึ้น (9) จัดโครงการปรับฐานความรู้ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ก่อนเข้าศึกษาในปีที่ 1 (10) จัดโครงการพัฒนานักศึกษาให้กับนักศึกษา และ (11) จัดให้มีห้องและบุคลากรเฉพาะทางด้านแนะแนว และการให้คำปรึกษากับนักศึกษา ซึ่งแนวการดำเนินงานของข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ในด้านนักศึกษา ดังกล่าว สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2550) ในแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 พ.ศ.2551-2565 ที่กำหนดผู้ได้รับผลโดยตรงของแผนอุดมศึกษา ระยะยาวคือ เยาวชนไทย นักศึกษาไทย และบัณฑิตในอนาคต เด็กเยาวชนและนักศึกษาในวันนี้เปลี่ยนแปลงทั้งในมิติการใช้ชีวิต การเรียนรู้ ครอบครัวยุคใหม่ สถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เศรษฐกิจโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การแข่งขันที่รุนแรง การเปลี่ยนแปลงของสังคม (post-industrial/post-modern) มีสัญญาณชี้การเปลี่ยนแปลงชีวิตงานของบัณฑิตในอนาคตที่ต่างจากปัจจุบันอาทิเช่น การทำงานโดยมีหลายอาชีพทั้งตลอดช่วงอายุ การทำงานไร้สังกัด(freelance) ความเสี่ยงต่อรายได้ที่ไม่แน่นอน การจับคู่ผู้ร่วมงานและเปลี่ยนผู้ร่วมงาน เป็นต้น มีความไม่สอดคล้องกัน(mismatch) ระหว่างการศึกษาและทักษะอาชีพที่พึงประสงค์ในอนาคต นอกจากความเชี่ยวชาญเฉพาะศาสตร์แล้ว ความสามารถที่สำคัญไม่ยิ่งหย่อน คือ จะเกี่ยวกับทักษะการสื่อสาร การทำงานเป็นหมู่คณะ การแก้ปัญหา การรับความเสี่ยง การออกแบบและสร้างสรรค์ ความรับผิดชอบทั้งต่อตนเองและต่อผู้อื่น การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การบริหารจัดการตนเอง รวมไปถึงจริยธรรม อุดมศึกษาควรเพิ่มพื้นที่ในการเรียนรู้ของเยาวชนและนักศึกษาในรูปแบบของทักษะชีวิต ทักษะสังคม(socialization) สมรรถนะพื้นฐานร่วม(base line competencies) ที่ข้ามพ้นความรู้วิชาการที่เป็นแท่งความรู้และความสามารถเชิงบูรณาการที่ฝังตัว(tacit knowledge and ability) ที่หาไม่ได้จากการเรียนการสอน

ในห้องที่ขาดปฏิสัมพันธ์ สร้างความพร้อมเพื่อเปิดโลกทัศน์สำหรับบัณฑิต ในสภาวะโลกาภิวัตน์ด้านภาษาและวัฒนธรรม รู้และเห็นคุณค่าของพหุลักษณะวัฒนธรรม เพิ่ม mobility และความหลากหลาย(diversity) ของนักศึกษาต่างวัย ต่างภูมิหลังวัฒนธรรมและสังคม ต่างเผ่าพันธุ์ และกำหนดให้หน่วยงานรับผิดชอบการศึกษาในส่วนกลางของอุดมศึกษา และมหาวิทยาลัยมีการให้บริการทางการแนะแนวอาชีพแก่นักเรียนมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษา และแนะแนวทางด้านการอาชีพและการมีงานทำ(career counseling) แก่นักศึกษาและบัณฑิต เพื่อเป็นการให้ข้อมูล ทั้งในรูปของศูนย์ข้อมูลอาชีพ การให้คำปรึกษา การจัดนิทรรศการและโอกาสที่ผู้ประกอบการจะมาให้ข้อมูลและแนะนำตัวระหว่างกัน การเรียนรู้บนฐานการทำงานในภาคการผลิตและภาคสังคม(work-based/community-based education) เช่น สหกิจศึกษา(co-operative education), ทักษะวิศวกรรม(engineering practice school, internship/apprenticeship) ในภาคการผลิตและภาคสังคม เป็นแนวทางการจัดอุดมศึกษาที่ควรมีการขยาย โดยอาจารย์มีส่วนร่วมอย่างใกล้ชิด เกี่ยวกับประสบการณ์จริงในลักษณะการจัดการเรียนรู้บนฐานการทำงานของอาจารย์เอง เพื่อนำประสบการณ์ไปต่อยอดวิจัย และสอนนักศึกษาอย่างเป็นรูปธรรมต่อไป และในปัจจุบันการติดตามสัมฤทธิ์ผลการศึกษาบัณฑิตโดยเฉพาะการสำรวจการมีงานทำเมื่อช่วงรับปริญญา ระบบอุดมศึกษา และสถาบันจึงขาดข้อมูลสัมฤทธิ์ผล ผลลัพธ์ ผลกระทบ เส้นทางการประกอบอาชีพ(career path) ควรจัดให้มีการจัดทำระบบติดตามผลบัณฑิต(tracer study) ทั้งในระดับมหาวิทยาลัยและระบบอุดมศึกษาโดยรวม เพื่อติดตามผลการประกอบอาชีพของบัณฑิตอย่างเป็นระบบ รวมทั้งการศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตและตัวบัณฑิตเอง เพื่อใช้ประกอบการปรับปรุงคุณภาพการศึกษา รวมทั้งวางแผนอุดมศึกษาอย่างมีระบบ ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ.2547 (2547) ในมาตรา 25 ที่กำหนดให้มหาวิทยาลัยแต่ละแห่งมีคณะกรรมการส่งเสริมกิจการมหาวิทยาลัยคณะหนึ่งมีหน้าที่ตามบทบัญญัติในมาตรา 26 ดังนี้ (1) ส่งเสริม สนับสนุนให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะแก่มหาวิทยาลัยเพื่อพัฒนาแนวทางการดำเนินงานของมหาวิทยาลัย (2) เสนอความเห็นเกี่ยวกับนโยบายและแผนพัฒนาการจัดการอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น (3) ส่งเสริมให้มีทุนการศึกษาแก่นักศึกษาที่ขาดแคลน ทุนทรัพย์ ให้มีโอกาสศึกษาในมหาวิทยาลัยอันเป็นการสนับสนุนความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษา (4) ส่งเสริมสนับสนุนการสร้างสัมพันธ์ภาพและการเรียนรู้ระหว่างมหาวิทยาลัยกับประชาชน นอกจากนี้สถาบันอุดมศึกษาควรจัดให้มีระบบบริการช่วยเหลือนักศึกษาให้หลากหลายครอบคลุมความต้องการในด้านต่างๆ เช่น Victoria University(2005) ได้นำเสนอบริการสำหรับดูแลช่วยเหลือนักศึกษา(support services) ของมหาวิทยาลัยวิกตอเรีย ประเทศออสเตรเลีย ในคู่มือแนะแนวการศึกษา ดังนี้ (1) บริการเครือข่ายนานาชาติ(the international branch) (2) ศูนย์บริการนักศึกษา(student services) (3) บริการสำหรับนักศึกษานานาชาติ(support for international students) (4) บริการให้คำปรึกษาส่วนบุคคล อาชีพ การเรียน และความสัมพันธ์(personal, career and study-related counselling) (5) ปรึกษาทางการเงิน(financial advice) (6) บริการบ้านพักและที่อยู่อาศัย(housing and accommodation) (7) บริการทางสุขภาพให้คำปรึกษา(health and medical consultations) (8) ศาสนพิธีบริการ(chaplaincy) (9) ศูนย์รับเลี้ยงเด็ก(child care) (10) ศูนย์นักศึกษามหาวิทยาลัย(Victoria University student union) และ (11) บริการอื่นๆ(other services) เช่น เครือข่ายผู้นำนักศึกษา(the student leadership branch) ศูนย์กลางนักศึกษามหาวิทยาลัย(Victoria University student union resource centre) หน่วยปฏิบัติการสุขภาพ(health practice units) ฝ่ายเสริมทักษะนักศึกษา(study skills assistance) ฝ่ายพัฒนาอาชีพนักศึกษา(student career development) ฝ่ายศิษย์เก่าสัมพันธ์

(alumni relations) และเครือข่ายสังคมดำรงธรรมและความเสมอภาค(the equity and social justice branch) เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นของมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ โดย นกมล พูลสวัสดิ์ (2551) ที่ได้ข้อเสนอกลยุทธ์ด้านการพัฒนากิจการนักศึกษา ให้มุ่งพัฒนาบุคลิกภาพนักศึกษา การจัดกิจกรรม ระบบบริการและสวัสดิการแก่นักศึกษา ตลอดจนพัฒนาระบบบริหารจัดการของงานกิจการนักศึกษา ให้สามารถตอบสนอง ความต้องการอย่างกว้างขวางหลากหลายและได้มาตรฐาน มุ่งพัฒนาบุคลิกภาพนักศึกษา การจัดกิจกรรมระบบบริการและสวัสดิการแก่นักศึกษา ตลอดจนพัฒนาระบบบริหารจัดการของงานกิจการนักศึกษา ให้สามารถตอบสนองความต้องการอย่างกว้างขวางหลากหลายและได้มาตรฐาน ตลอดจนพัฒนาระบบบริหารจัดการของงานกิจการนักศึกษา พัฒนาศักยภาพและจริยธรรมนักศึกษา พัฒนาระบบการส่งเสริมวินัยและความประพฤติของนักศึกษาเพื่อให้ได้คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ พัฒนาระบบการบริการและจัดสวัสดิการที่จำเป็นให้นักศึกษาอย่างทั่วถึงมีประสิทธิภาพและเป็นประโยชน์ต่อนักศึกษาอย่างแท้จริง ส่งเสริมการจัดกิจกรรมนักศึกษาให้กว้างขวาง หลากหลายเพื่อพัฒนาชุมชนท้องถิ่น โดยสอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษาและคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ พัฒนาระบบการบริหารจัดการให้มีความเป็นระบบ รวดเร็วถูกต้อง ได้มาตรฐาน จัดกิจกรรมกีฬาทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย การออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ กิจกรรมส่งเสริมบุคลิกภาพ สร้างผู้นำนักศึกษา จัดโครงการจัดหางานให้นักศึกษา ทั้งระหว่างเรียนและเมื่อสำเร็จการศึกษา

4.4 ด้านคณาจารย์

4.4.1 ประเด็นวัตถุประสงค์ของข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ในด้านคณาจารย์ นั้น ผลการวิจัยมีข้อเสนอเพื่อพัฒนาคณาจารย์ให้มีสัดส่วนที่เหมาะสม มีคุณวุฒิ คุณธรรม จริยธรรม และคุณภาพทางวิชาการ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาวิชาชีพ ตามทัศนะนักวิชาการหลายคนที่ระบุว่า การพัฒนาวิชาชีพเป็นเรื่องของการทำบางอย่างเพื่อให้บุคลากรได้รับเนื้อหามากขึ้น ให้มีศักยภาพที่สามารถทำการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น และส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนมากขึ้น (Hoy & Miskel, 2005; Owens, 2001; Sallis & Jones, 2002; Sergiovanni, 2001; Ubben, Hughes & Norris, 2001) และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ พิมพอร์ สดเอี่ยม (2547) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการของสาขาวิชาในระดับบัณฑิตศึกษาของสถาบันราชภัฏ พบว่า ตำแหน่งทางวิชาการของอาจารย์มีอิทธิพลเฉพาะทางตรงต่อค่าเฉลี่ยคะแนนเฉลี่ยสะสมของนักศึกษารายห้องเรียน วุฒิการศึกษาและแรงจูงใจในการทำงานของอาจารย์มีอิทธิพลทางตรงต่อค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในการทำงานของอาจารย์รายห้องเรียน อายุของอาจารย์และบรรยาการการเรียนการสอนมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านแรงจูงใจในการทำงานของอาจารย์ไปยังค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในการทำงานของอาจารย์รายห้องเรียน ปัจจัยระดับสาขาวิชา พบว่า ตำแหน่งทางวิชาการของผู้บริหารมีอิทธิพลเฉพาะทางตรงต่อค่าเฉลี่ยคะแนนเฉลี่ยสะสมของนักศึกษารายสาขาวิชา วุฒิการศึกษา และภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพของผู้บริหารมีอิทธิพลเฉพาะทางตรงต่อค่าเฉลี่ยความสามารถในการแก้ปัญหาของนักศึกษารายสาขาวิชา วัฒนธรรมองค์การแบบกลไกตลาดและพฤติกรรมผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารมีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการตามการรับรู้ของผู้บริหาร วุฒิการศึกษาและกระบวนการบริหารวิชาการของผู้บริหารมีอิทธิพลเฉพาะทางตรงต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการตามการรับรู้

ของผู้บริหาร ส่วนตำแหน่งทางวิชาการและภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพของผู้บริหารมีอิทธิพลเฉพาะทางอ้อมต่อประสิทธิภาพการบริหารวิชาการตามการรับรู้ของผู้บริหาร ซึ่งเป็นการสะท้อนให้เห็นว่า คุณวุฒิ คุณธรรม จริยธรรม และคุณภาพทางวิชาการของอาจารย์นั้นส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักศึกษาและต่อการบริหารวิชาการด้วย

4.4.2 ประเด็นเป้าหมายของข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ในด้านคณาจารย์นั้น ผลการวิจัยมีข้อเสนอมีข้อเสนอมุ่งไปสู่เป้าหมายที่สำคัญ ได้แก่ (1) มีอาจารย์ที่มีศักยภาพทางวิชาการประจำทุกหลักสูตรตามเกณฑ์มาตรฐาน (2) มีระบบอาจารย์ที่ปรึกษาที่มีประสิทธิภาพ (3) อาจารย์ที่จัดเข้าสอนเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ ตรงคุณวุฒิและความเชี่ยวชาญ (4) มีระบบการสรรหาและระบบประเมินการสอน คุณธรรม จริยธรรมของอาจารย์ ที่มีประสิทธิภาพ และ (5) อาจารย์มีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งเป้าหมายของข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ด้านคณาจารย์ในภาพรวมนั้นสอดคล้องกับแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 พ.ศ.2551-2565 ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2550) ที่กล่าวถึงการนำสถาบันอุดมศึกษาเกือบห้าสิบแห่งที่อยู่ในกระทรวงศึกษาธิการเดิมมารวมกับสถาบันอุดมศึกษาเดิมในทบวงมหาวิทยาลัย ทำให้เห็นเงื่อนไขเร่งด่วนที่จะสร้างอุดมศึกษาให้มีคุณภาพคือระบบการพัฒนาบุคลากรในอุดมศึกษา ทั้งนี้การพัฒนาอาจารย์ในมหาวิทยาลัยต้องคำนึงถึงการพัฒนาหลายมิติ เช่น ด้านวิชาการ ความเป็นครูความสามารถในการจัดการเรียนการสอน ความสามารถด้านการวิจัย สมรรถนะทางวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับสาขาที่ตนรับผิดชอบ การบริหารจัดการ การจัดการทางสังคม คำนึงถึงช่วงวัยต่างๆของการทำงานและพัฒนา (life cycle development) จัดให้มีกระบวนการอาจารย์พี่เลี้ยง (mentoring) โดยผู้มีความรู้และประสบการณ์พื้นฐานของการพัฒนาจากการทำงานจริง แผนอุดมศึกษาระยะยาวได้เสนอให้มีทิศทางชัดเจนในการจัดทุนการศึกษา การมีส่วนร่วมระหว่างมหาวิทยาลัยและผู้เรียนในการออกค่าใช้จ่ายในการส่งนักศึกษาไปต่างประเทศ และการสร้างทิศทางสำหรับมหาวิทยาลัยรัฐใหม่ด้วยอัตราค่าจ้างคนที่รัฐบาลกำหนด และเป้าหมายดังกล่าวข้างต้นยังสอดคล้องพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ.2547 (2547) ในมาตรา 51 คณาจารย์ประจำในมหาวิทยาลัยมีตำแหน่งทางวิชาการ ดังนี้ (1) ศาสตราจารย์ (2) รองศาสตราจารย์ (3) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ (4) อาจารย์ โดยการมีตำแหน่งทางวิชาการที่สูงกว่าอาจารย์เป็นเป้าหมายของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ และยังสอดคล้องกับข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการพัฒนาการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนครในด้านคณาจารย์ โดย ไชยา ภาวะบุตร (2549) ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาศักยภาพอาจารย์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ให้มีคุณวุฒิ ตำแหน่งทางวิชาการ ให้สอดคล้องกับแผนการเปิดสอนของมหาวิทยาลัย และเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานของกระทรวงศึกษาธิการอีกด้วย

4.4.3 ประเด็นแนวการดำเนินงานของข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ในด้านคณาจารย์ นั้น ผลการวิจัยมีข้อเสนอให้มหาวิทยาลัยมีการดำเนินงาน ดังนี้ (1) จัดสรรอัตราเพิ่มคุณวุฒิ คุณสมบัตินี้และประสบการณ์ของอาจารย์ (2) พัฒนาระบบอาจารย์ที่ปรึกษาให้ทำหน้าที่ได้อย่างแท้จริง (3) จัดปัจจัยและงบประมาณจูงใจสนับสนุนการกำหนดตำแหน่ง ผลงานทางวิชาการ และรางวัลเกียรติยศชื่อเสียง (4) จัดอาจารย์สอนให้ตรงความชำนาญหรือเชี่ยวชาญ และสาขาที่สำเร็จการศึกษา (5) พัฒนาระบบระเบียบการสรรหาอาจารย์ให้ได้ผู้ที่มีความรู้ความสามารถสูง (6) จัดโครงการนิเทศและประเมินการสอนของอาจารย์อย่างต่อเนื่องและสะท้อนผลสู่การพัฒนา (7) เพิ่มการจัดโครงการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพอาจารย์ การยกย่องและเผยแพร่เกียรติคุณและสร้างขวัญและกำลังใจ และ (8) เพิ่มงบประมาณการจัด

โครงการส่งเสริมการศึกษาต่อการอบรมสัมมนาทางวิชาการ ซึ่งแนวการดำเนินงานของข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ในด้านคณาจารย์ ในภาพรวมว่ามีเป้าหมายใน การพัฒนาคณาจารย์ในทุกด้าน ซึ่งมีความสอดคล้องกับ ธรรมนูญ ประเสริฐเจริญสุข (2549) ที่ศึกษานาตภาพที่เป็นไปได้ในการเป็นมหาวิทยาลัยวิจัยของมหาวิทยาลัยขอนแก่น ภายในทศวรรษหน้า(ปี พ.ศ.2558) โดยเสนอให้เพิ่มศักยภาพในการแข่งขันทางวิชาการในระดับสากล ด้วยการสร้างระบบการคัดเลือกคนเก่งเข้ามาเป็นอาจารย์ สร้างระบบคัดเลือกอาจารย์ระดับบัณฑิตศึกษาที่มีความรู้และเป็นแบบอย่าง(role model) ที่ดี และเมื่อได้คณาจารย์ที่เก่งและดีแล้ว ระบบการบริหารที่จะธำรงรักษาและพัฒนาจะต้องมีแนวการดำเนินงานควบคู่กันไปด้วย เนื่องจากคณาจารย์ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านนับเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีค่าต่อการพัฒนาวิชาการของสถาบันเป็นอย่างยิ่ง สถาบันอุดมศึกษาจึงต้องสร้างวัฒนธรรมของยกย่องเชิดชูนักวิชาการ สอดคล้องกับแนวคิดของToshitada Doi (อ้างถึงใน Dauphinais, Means & Price, 2000) ผู้อำนวยการศูนย์ปฏิบัติการสร้างสรรค์แห่งโซนี่ ที่ให้ความสำคัญกับการลงทุนในทรัพยากรบุคคลว่า ต้องกล้าเสี่ยงที่จะลงทุนสำหรับนวัตกรรม(innovations) ไม่เฉพาะสิ่งคิดค้นที่ยิ่งใหญ่ของมนุษย์ที่เรียกว่าเทคโนโลยี(technology) แต่การให้รางวัลตอบแทนส่วนตัวให้สำหรับผู้มีศักยภาพทางความคิดจินตนาการ และรางวัลสำหรับวิศวกรและนักประดิษฐ์ที่สร้างสรรค์ได้ตามจินตนาการ และมีแนวทางการพัฒนาอาจารย์ด้วยชุดฝึกสมรรถนะทางวิชาชีพของ สมจิต สวธนไพบูลย์และคณะ (2545) ที่น่าสนใจซึ่งเป็นผลจากการพัฒนารูปแบบการพัฒนาอาจารย์คณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์เพื่อพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพครู พบว่า กลยุทธ์หลักประการหนึ่งในการพัฒนาอาจารย์ คือ การส่งเสริมและเอื้ออำนวยให้คณาจารย์สามารถพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่องเป็นระบบ ให้สามารถใช้ศักยภาพแห่งตนในการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพควบคู่ไปกับการวิจัย ตลอดจนสร้างสรรค์องค์ความรู้ใหม่อย่างต่อเนื่องด้วยชุดเรียนรู้ด้วยตนเอง และได้พัฒนารูปแบบการพัฒนาอาจารย์และชุดเรียนรู้ด้วยตนเองสำหรับการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพครูโดยใช้การวิจัยเป็นฐาน เรียกว่า รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพครูและการวิจัย หรือรูปแบบทศาว.(Teaching Professional and Research Competency Development หรือ TPRCD Model) เพื่อใช้ในการส่งเสริมสมรรถนะในการปฏิบัติงานตามภารกิจของคณาจารย์ที่เน้นความสอดคล้องตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 โดยจำแนกสมรรถนะไว้ 10 ด้าน ได้แก่ (1) สมรรถนะทางวิชาชีพครู (2) สมรรถนะด้านการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ (3) สมรรถนะด้านการพัฒนาหลักสูตรและการประเมินผลการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (4) สมรรถนะด้านการพัฒนาทักษะการคิดและการจัดการ (5) สมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ (6) สมรรถนะด้านการเสริมพลังการเรียนรู้ (7) สมรรถนะด้านการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ (8) สมรรถนะด้านเทคนิคการใช้สร้างแหล่งการเรียนรู้ (9) สมรรถนะด้านการออกแบบหลักสูตรการสอนรายวิชา และ (10) สมรรถนะด้านการวิจัยสู่การพัฒนาวิชาชีพครู โดยมีวิธีการพัฒนาอาจารย์ตามรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพครูและการวิจัยการพัฒนาอาจารย์ตามรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพครูและการวิจัยในการจัดกิจกรรมหลัก 3 ชั้น ดังนี้ (1) ชั้นการส่งเสริมความรู้ ได้แก่ การจัดการที่เอื้ออำนวยให้มีการศึกษา ค้นคว้า ทบทวน สืบค้นความรู้เกี่ยวกับความรู้ทั่วไปทางวิชาชีพครู เช่น พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หลักสูตรการสอน การจัดการเรียนการสอน จิตวิทยาทางการศึกษา การใช้แหล่งการเรียนรู้ การวัดผล ประเมินผล การวิจัยเพื่อการพัฒนาวิชาชีพครู การพัฒนาผู้เรียนที่มีความสามารถแตกต่างกัน รวมทั้งความรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ฯลฯ (2) ชั้นการส่งเสริมการสอนให้มีคุณธรรม ได้แก่ การจัดการที่

เอื้ออำนวยให้ได้วิเคราะห์และพัฒนาระบบการวัดประสิทธิภาพการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การเสริมสร้างความเป็นกัลยาณมิตรระหว่างคณาจารย์และผู้เรียน(นิสิต/นักศึกษา/ผู้เข้ารับการฝึกอบรม) เป็นแบบอย่างในความเป็นครู มีคุณธรรม จริยธรรม ทั้งด้านการปฏิบัติการสอนแก่นิสิต/นักศึกษา และการฝึกอบรมครูผู้สอนของสถานศึกษาต่างๆ ด้วยความมุ่งมั่นในการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ (3) ขั้นการส่งเสริมการทำวิจัยและพัฒนา ได้แก่ การจัดการที่เอื้ออำนวยและสนับสนุนแผนการวิจัยและพัฒนาสู่การปฏิบัติจริง เอื้ออำนวยให้มีการคิดวิเคราะห์ผลของการสอน การสืบค้นองค์ความรู้ใหม่ๆ และการทำวิจัยและพัฒนาวิชาชีพครู ทั้งแบบเป็นรายบุคคลและเป็นทีม การเน้นให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง การชื่นชมและเห็นคุณค่าของการพัฒนาการปฏิบัติงานตามภารกิจทั้งด้านการสอน การวิจัย การบริการวิชาการ และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมที่ใช้งานวิจัยเป็นฐาน

4.5 ด้านการบริหารจัดการ

4.5.1 ประเด็นวัตถุประสงค์ ของข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ในด้านการบริหารจัดการ นั้น ผลการวิจัยมีข้อเสนอเพื่อสนับสนุนปัจจัยและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการให้ส่งเสริมต่อคุณภาพและมาตรฐานทางวิชาการ ซึ่งสอดคล้องกับแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 พ.ศ.2551-2565 ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2550ข) ที่กล่าวถึงมหาวิทยาลัยไทยมีความแตกต่างสูงและมีช่องว่างของระดับการพัฒนา(university divide) หลายมิติ อาทิเช่น ขนาด งบประมาณ ประเภท อายุ สถานที่ตั้ง บุคลากร คุณภาพของนักศึกษา คุณภาพของสถาบัน ตลอดจนชื่อเสียง เป็นต้น หลายปัญหาของอุดมศึกษาแก้ไขไม่ได้หากมหาวิทยาลัยยังแยกส่วนกันทำงานไม่รวมพลัง(synergy) หรือแบ่งงานกันทำ (division of labor) แม้สถาบันมีคุณภาพและความเป็นเลิศ เมื่อไม่ทำงานร่วมกันก็ไม่สามารถสร้างสรรค์ผลงานในระดับประเทศหรือที่สูงขึ้นไป ยุทธศาสตร์สร้างพลังร่วมโดยเครือข่ายอุดมศึกษาเป็นสิ่งที่ควรสนับสนุนและผลักดันด้วยนโยบายและกลไกงบประมาณ สถาบันอุดมศึกษาควรรวบรวมการเรียนการสอน การทำงานและการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานร่วมกัน จนนำไปสู่การรวบรวมสถาบันเมื่อพร้อม รัฐสนับสนุนให้สถาบันที่เข้มแข็งสร้างความสามารถสถาบันใหม่ สร้างเครือข่ายพัฒนาการเรียนการสอน การพัฒนาบุคลากร การทำงานภาคสังคม เป็นต้น และสอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปอุดมศึกษาไทยตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2542) ที่ได้ผลการศึกษา ประกอบด้วยแนวทางหลักๆ ในการปฏิรูปรวม 3 แนวทาง ได้แก่ (1) การปฏิรูประบบอุดมศึกษา (2) การปฏิรูปโครงสร้างการบริหารอุดมศึกษา (3) การปฏิรูปการบริหารและจัดการสถาบันอุดมศึกษา สถานศึกษาที่จัดการศึกษาระดับปริญญา ซึ่งเป็นนิติบุคคลให้ขึ้นตรงต่อคณะกรรมการการอุดมศึกษา ภายใต้การกำกับดูแลของสภาสถาบันศึกษาแต่ละแห่ง โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับนโยบาย แผน และมาตรฐานอุดมศึกษาของประเทศ ทั้งนี้สถาบันอุดมศึกษาของท้องถิ่น ให้คำนึงถึงความสอดคล้องกับความต้องการ การมีส่วนร่วม และการระดมทรัพยากรจากภายในท้องถิ่นด้วย สำหรับการปฏิรูปการบริหารจัดการสถาบันอุดมศึกษานั้น ประเด็นหลักในการปฏิรูป ได้แก่ พันธกิจและภารกิจของอุดมศึกษา การบริหารและการจัดการ การบริหารวิชาการ การจัดการเรียนการสอน และการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานอุดมศึกษา โดยในส่วนที่เกี่ยวกับพันธกิจและภารกิจของอุดมศึกษานั้น นอกจากสถาบันอุดมศึกษาจะดำเนินการหลัก 4 ประการ คือ การจัดการเรียนการสอน การวิจัย การให้บริการทางวิชาการแก่สังคม และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมแล้ว จะต้องคอยติดตามวิเคราะห์ เติบโต แก้ปัญหา และชี้แนะทางเลือกให้กับสังคม ชุมชน และประเทศ รวมทั้งจะต้องทำหน้าที่ในการฝึกอบรมและพัฒนากำลังแรงงาน

ของประเทศ พัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาและฝึกอบรมให้มีความยืดหยุ่นหลากหลายเพื่อเปิดโอกาสการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และจะต้องจัดให้มีระบบถ่ายโอนผลการเรียนระหว่างสถาบันอุดมศึกษาแต่ละรูปแบบ/ประเภทจากประสบการณ์การทำงานหรือการฝึกอบรม การศึกษาระดับอุดมศึกษาจะต้องเชื่อมโยงสัมพันธ์กับการศึกษาระดับอื่นและระบบอื่นๆของสังคม การดำเนินการกิจของสถาบันต้องสอดคล้องกับความต้องการและการพัฒนาประเทศ แต่ละสถาบันต้องกำหนดเป้าหมายหรือพันธกิจของตนให้ชัดเจน รวมทั้งต้องมุ่งสู่ความเป็นสากล(internationalization) บนพื้นฐานความเป็นไทยและภูมิปัญญาไทย ในด้านการบริหารและการจัดการนั้น ต้องมีการกำหนดวิสัยทัศน์(vision) ของประเทศที่มุ่งเน้นให้การอุดมศึกษาเป็นกลไกในการพัฒนาคุณภาพของคนและเสริมสร้างศักยภาพในการพัฒนาประเทศ เพื่อรองรับและนำการเปลี่ยนแปลง สร้างเอกภาพในการกำหนดนโยบาย แผน และมาตรฐานอุดมศึกษา และให้อิสระในการบริหารจัดการแก่สถาบันตามที่กฎหมายกำหนด มีการวางแผนอุดมศึกษาระยะยาว(long term plan) เพื่อให้การพัฒนามีความต่อเนื่อง ตลอดจนการสร้างระบบบริหารจัดการที่ดี(good governance) และสร้างจิตสำนึกของผู้ประกอบการ(enterprising mentality) ในการบริหารอุดมศึกษา ในด้านการพัฒนาความเป็นอิสระในการบริหารจัดการนั้น ให้สถาบันอุดมศึกษาของรัฐระดับปริญญาที่มีความพร้อมเปลี่ยนสถานภาพเป็นสถาบันอุดมศึกษาของรัฐในกำกับ ส่วนสถาบันที่ยังไม่พร้อมให้คงอยู่ในระบบราชการ แต่ให้มีการเตรียมความพร้อมที่จะเป็นสถาบันของรัฐในกำกับ สำหรับสถาบันอุดมศึกษาเอกชนให้มีอิสระในการดำเนินการ โดยรัฐกำหนดนโยบายและมาตรฐาน อย่างชัดเจนในการส่งเสริมสนับสนุน และสำหรับมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิควรมีนโยบายในการพัฒนาวิชาการไปสู่ความเป็นสากลในอนาคต หรือในระยะสิบปี โดยอาศัยแนวทางของดัชนีพื้นฐานตามแนวทางการศึกษา ความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชของ สมคะเน คำจูน (2543) ที่พบว่า ดัชนีความเป็นสากลของสถาบันอุดมศึกษา ประกอบด้วย (1) ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน 35 ดัชนี เช่น การให้ความรู้ทั้งภูมิภาคและโลก มีความหลากหลายทั้งเนื้อหาสาระที่เป็นองค์ความรู้สากล และมีการพัฒนาหลักสูตรร่วมกันกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ เป็นต้น (2) ด้านความร่วมมือทางวิชาการ 26 ดัชนี เช่น มีการแลกเปลี่ยนนักศึกษา กับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ และการพัฒนาเทคโนโลยีเครือข่ายสารสนเทศร่วมกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ (3) ด้านการบริหารจัดการสถาบัน 24 ดัชนี เช่น ผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจและมีวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษา เพื่อความเป็นสากลของสถาบัน มีนโยบายและเป้าหมายของความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยที่ชัดเจน และมีการประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา

4.5.2 ประเด็นเป้าหมายของข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ในด้านการบริหารจัดการ นั้น ผลการวิจัยมีข้อเสนอมุ่งไปสู่เป้าหมายที่สำคัญ ได้แก่ (1) มีระบบโปรแกรมสำเร็จรูปหรือ MIS ในการบริหารจัดการและให้บริการวิชาการ (2) มีระบบการบริหารทรัพยากรบุคคลเอื้อต่อการพัฒนาวิชาการ (3) ผู้บริหารวิชาการในทุกระดับเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเป็นที่ยอมรับ และ (6) คณาจารย์และผู้บริหารทุกระดับมีภาวะผู้นำทางวิชาการ ซึ่งสอดคล้องกับแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 พ.ศ.2551-2565 ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา(2550ข) ที่กล่าวถึง การบริหารวิชาการว่า นับเป็นองค์ประกอบสำคัญยิ่งที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการ การนิเทศ การประกันคุณภาพ การจัดปัจจัยสนับสนุนต่างๆ ทั้งการบริหารในระดับโปรแกรมวิชา คณะวิชา หรือการบริหารในระดับสถาบัน ดังนั้นภาวะผู้นำของผู้บริหารจึงยังเป็นสิ่งสำคัญสูงสุดต่อนักศึกษาในการบริหารการศึกษา (Hoy & Miskel, 2005; Ubben et al., 2004)

หากทีมผู้บริหารสถาบันมีวิสัยทัศน์ที่ยาวไกล และกว้างขวางแล้ว ทุกปัจจัยของการจัดการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาจะสามารถนำมาบริหารจัดการให้สถาบันมุ่งสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการได้ และครอบคลุมในทุกองค์ประกอบของการพัฒนาวิชาการ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับภาวะความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร ทักษะทางการบริหาร การบริหารการเปลี่ยนแปลง การสร้างวัฒนธรรมองค์กร การพัฒนาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ การบริหารความขัดแย้ง การเมืองในองค์กรในระดับที่เหมาะสมตามกฎหมาย และปัจจัยทางการบริหารอื่น ๆ ซึ่งอำนาจหน้าที่ในการสรรหาผู้บริหารระดับสูงของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ อยู่ที่สภามหาวิทยาลัย ตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ.2547 ในมาตรา 18 ที่มีสภามหาวิทยาลัยมีอำนาจและหน้าที่ควบคุมดูแลกิจการทั่วไปของมหาวิทยาลัยและโดยเฉพาะให้มีอำนาจและหน้าที่ ดังนี้ (1) กำหนดนโยบายและอนุมัติแผนพัฒนาของมหาวิทยาลัยเกี่ยวกับการศึกษา การวิจัย การให้บริการทางวิชาการแก่ สังคม การผลิตและส่งเสริมวิทยฐานะครู การทะนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ (2) ออกกฎ ระเบียบ ประกาศและข้อบังคับของมหาวิทยาลัย และอาจมอบให้ส่วนราชการใดในมหาวิทยาลัยเป็นผู้ออกกฎ ระเบียบ ประกาศและข้อบังคับสำหรับส่วนราชการหรือหน่วยงานนั้นเป็นเรื่องๆ ก็ได้ (3) กำกับมาตรฐานการศึกษา การประกันคุณภาพการศึกษา การเปิดสอนของมหาวิทยาลัยและติดตามประเมินผลการดำเนินงานของมหาวิทยาลัย (4) อนุมัติให้ปริญญา ประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง ประกาศนียบัตรบัณฑิต อนุปริญญา และประกาศนียบัตร (5) พิจารณาการจัดตั้ง การรวมและยุบเลิกสำนักงานวิทยาเขต บัณฑิตวิทยาลัย คณะ วิทยาลัย สถาบัน สำนัก ศูนย์ ส่วนราชการหรือหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าคณะ รวมทั้งการแบ่งส่วนราชการ หรือหน่วยงานของส่วนราชการดังกล่าว (6) อนุมัติการรับสถาบันศึกษาชั้นสูงหรือสถาบันอื่นเข้าสมทบในมหาวิทยาลัยหรือยกเลิกการสมทบ (7) พิจารณาให้ความเห็นชอบหลักสูตรการศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานที่คณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนด (9) แต่งตั้งและถอดถอนรองอธิการบดี คณบดี ผู้อำนวยการสถาบัน ผู้อำนวยการสำนัก และผู้อำนวยการศูนย์ หัวหน้าส่วนราชการหรือหัวหน้าหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าคณะ ศาสตราจารย์เกียรติคุณ รองศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์พิเศษ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิเศษ และอาจารย์พิเศษ (10) แต่งตั้งและถอดถอนประธานกรรมการและกรรมการส่งเสริมกิจการมหาวิทยาลัย (11) อนุมัติงบประมาณรายจ่ายจากเงินรายได้ของมหาวิทยาลัย (12) ออกระเบียบและข้อบังคับต่าง ๆ เกี่ยวกับการบริหารการเงิน การจัดหารายได้ และผลประโยชน์จากทรัพย์สินของมหาวิทยาลัย ทั้งนี้ โดยไม่ขัดหรือแย้งกับกฎหมายหรือมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง (13) พิจารณาดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของมหาวิทยาลัยตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา และตามที่คณะกรรมการข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษามอบหมาย (14) แต่งตั้งคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ หรือบุคคลหนึ่งบุคคลใดเพื่อพิจารณาและเสนอความเห็น ในเรื่องหนึ่งเรื่องใดหรือมอบหมายให้ปฏิบัติกรอย่างหนึ่งอย่างใดอันอยู่ในอำนาจและหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัย (15) พิจารณาและให้ความเห็นชอบในเรื่องที่เกี่ยวกับกิจการของมหาวิทยาลัยตามที่อธิการบดีหรือ สภาวิชาการเสนอ และอาจมอบหมายให้อธิการบดีหรือสภาวิชาการปฏิบัติกรอย่างหนึ่งอย่างใดอันอยู่ในอำนาจและหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัย (16) ส่งเสริมสนับสนุนและแสวงหาวิธีการเพื่อพัฒนาความก้าวหน้าของมหาวิทยาลัย ตลอดจนการปฏิบัติการร่วมกันกับสถาบันอื่น (17) ปฏิบัติหน้าที่อื่นเกี่ยวกับกิจการของมหาวิทยาลัยที่มีได้รับให้เป็นหน้าที่ของผู้ใดโดยเฉพาะ จึงถือได้ว่าสภามหาวิทยาลัยมีอำนาจหน้าที่ที่กว้างขวางมาก ดังนั้นการส่งเสริมความรู้

ความเข้าใจในบทบาทของกรรมการสภามหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ จะช่วยให้วัตถุประสงค์และเป้าหมายของข้อเสนอเชิงนโยบายด้านการบริหารจัดการสามารถบรรลุผลตามเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยในการสรรหาคนดีซึ่งเป็นผู้บริหารของคณาจารย์ นั้นในการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับของมหาวิทยาลัย ควรจะคำนึงถึงการได้มาซึ่งคนดีที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการ(instructional leadership) คุณวุฒิ และศักยภาพทางวิชาการเป็นที่ยอมรับของคณาจารย์ แม้ว่ามาตรา 37 ให้สภามหาวิทยาลัยแต่งตั้งคนดีจากผู้สำเร็จการศึกษาไม่น้อยกว่าปริญญาตรี หรือเทียบเท่าจากมหาวิทยาลัย หรือสถาบันอุดมศึกษาอื่นที่สภามหาวิทยาลัยรับรอง และได้ทำการสอนหรือมีประสบการณ์ด้านการบริหารมาแล้วไม่น้อยกว่าสามปีในมหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษาอื่นที่สภามหาวิทยาลัยรับรองซึ่งเป็นคุณสมบัติขั้นต่ำก็ตาม ซึ่งตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ.2547 มาตรา 43 ให้มีการสรรหาบุคคลเพื่อแต่งตั้งเป็นคนดีผู้อำนวยการ หัวหน้าส่วนราชการหรือหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าคณะ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับของมหาวิทยาลัย (4) การระดมทรัพยากรและจัดการทางการเงินและงบประมาณที่ส่งเสริมการพัฒนาวิชาการมากขึ้น และ (5) สถาบันผ่านการประเมินตามตัวชี้วัดของ ก.พ.ร. และ สมศ.ในระดับสูงซึ่งสอดคล้องกับแนวทางในการบริหารจัดการอุดมศึกษาสู่ความเปลี่ยนแปลง(transition management issues) เพื่อให้การปฏิรูประบบอุดมศึกษาและปฏิรูปโครงสร้างการบริหารจัดการอุดมศึกษาประสบผลสำเร็จของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2542) โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการปฏิรูประบบและโครงสร้างองค์กร การจัดระบบคณาจารย์และบุคลากร และการจัดระบบทรัพยากรและการลงทุนตามที่กำหนดในมาตรา 75 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มีการศึกษารายละเอียดเพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินงานหรือแนวปฏิบัติ ในประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้ คือ กำหนดแนวนโยบายและแนวปฏิบัติในประเด็นต่าง ๆ อันเกี่ยวเนื่องกับการอุดมศึกษาในการบริหารวิชาการ ได้แก่ (1) ระบบรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพอุดมศึกษา (2) เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับต่าง ๆ (3) เกณฑ์การกำหนดชื่อปริญญา (4) เกณฑ์การรับรองหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร (5) การเทียบโอนผลการเรียนระหว่างระบบต่าง ๆ ทั้งในและต่างประเทศ (6) ระบบการประสานและสนับสนุนด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร (7) เกณฑ์มาตรฐานการจัดตั้งและการรับรองวิทยฐานะของสถาบันอุดมศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน (8) ระบบวิเทศสัมพันธ์ ในด้านการบริหารการเงิน ควรกำหนดเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณ เพื่อสนับสนุนสถาบันอุดมศึกษา ทั้งที่เป็นงบลงทุน งบดำเนินการประจำปี และงบประมาณงานวิจัย การบริหารงานบุคคลของสถาบันอุดมศึกษาแต่ละประเภท และการส่งเสริมประสิทธิภาพ ความคล่องตัว และความเป็นธรรมในระบบบริหารการเงินและงบประมาณของสถาบันอุดมศึกษา สาระจากพระราชบัญญัติยังส่งผลให้สถาบันอุดมศึกษาในภาพรวมต้องมีระบบบริหารการเงินงบประมาณที่ดียิ่งขึ้น สืบเนื่องจากหลักการในพระราชบัญญัติที่ต้องการส่งเสริมความคล่องตัวในการบริหารงบประมาณของสถาบันอุดมศึกษาโดยเฉพาะระดับปริญญา โดยกำหนดให้รัฐจัดสรรงบประมาณในลักษณะเงินอุดหนุนทั่วไปให้สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคล และเป็นสถานศึกษาในกำกับรัฐหรือองค์กรมหาชน ซึ่งจะทำให้เกิดความคล่องตัวในกระบวนการตัดสินใจใช้จ่ายงบประมาณของสถาบันอุดมศึกษาขึ้นอีกมาก แต่ในขณะเดียวกัน ควบคู่ไปกับอิสรภาพและความคล่องตัวนั้น พระราชบัญญัติก็ได้กำหนดให้มีระบบการตรวจสอบติดตามและประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลการใช้จ่ายงบประมาณ เพื่อยืนยันให้สถาบันอุดมศึกษาใช้อิสรภาพด้านการเงินและงบประมานนั้นอย่างรับผิดชอบ และเป็นธรรมต่อสังคมด้วย และในการดำเนินงาน

เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามมาตรา 7 ให้กำหนดภาระหน้าที่ของมหาวิทยาลัยมาตรา 8 (6) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ.2547 (2547) คือ ต้องมีการประสานความร่วมมือและช่วยเหลือเกื้อกูลกันระหว่างมหาวิทยาลัย ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและองค์กรอื่นทั้งในและต่างประเทศ เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นด้วย เป้าหมายดังกล่าวยังสอดคล้องกับผลการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการบริหารวิชาการของสาขาวิชา ในระดับบัณฑิตศึกษาของสถาบันราชภัฏ ของ พิมพอร์ สดเอี่ยม (2547) ซึ่งได้ผลการศึกษาในการบริหารวิชาการของสาขาวิชาในระดับบัณฑิตศึกษาของสถาบันราชภัฏ มีประสิทธิผลอยู่ในระดับมาก ปัจจัยระดับห้องเรียน ที่พบว่า ตำแหน่งทางวิชาการของอาจารย์มีอิทธิพลเฉพาะทางตรงต่อค่าคะแนนเฉลี่ยสะสมของนักศึกษา รายห้องเรียน วุฒิการศึกษาและแรงจูงใจในการทำงานของอาจารย์มีอิทธิพลทางตรงต่อค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในการทำงานของอาจารย์รายห้องเรียน อายุของอาจารย์และบรรยากาศการเรียนการสอนมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านแรงจูงใจในการทำงานของอาจารย์ไปยังค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในการทำงานของอาจารย์รายห้องเรียน ปัจจัยระดับสาขาวิชา พบว่า ตำแหน่งทางวิชาการของผู้บริหารมีอิทธิพลเฉพาะทางตรงต่อค่าเฉลี่ยคะแนนเฉลี่ยสะสมของนักศึกษารายสาขาวิชา วุฒิการศึกษาและภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพของผู้บริหารมีอิทธิพลเฉพาะทางตรงต่อค่าเฉลี่ยความสามารถในการแก้ปัญหาของนักศึกษารายสาขาวิชา วัฒนธรรมองค์กรแบบกลไกตลาดและพฤติกรรมผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารมีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อประสิทธิผล การบริหารวิชาการตามการรับรู้ของผู้บริหาร วุฒิการศึกษาและกระบวนการบริหารวิชาการของผู้บริหารมีอิทธิพลเฉพาะทางตรงต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการตามการรับรู้ของผู้บริหาร ส่วนตำแหน่งทางวิชาการและภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพของผู้บริหารมีอิทธิพลเฉพาะทางอ้อมต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการตามการรับรู้ของผู้บริหาร ดังนั้น สภามหาวิทยาลัยจึงควรให้ความสำคัญต่อการปรับปรุงหลักเกณฑ์และวิธีการให้ได้มาซึ่งข้อบังคับในการสรรหาผู้บริหารระดับสูง ให้ได้นักบริหารวิชาการที่มีทักษะและภาวะผู้นำสูงเพื่อเป็นแรงขับเคลื่อนของผู้บริหารไปสู่การเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้อย่างมีอาชีพ ประกอบด้วยห้าทักษะภาวะผู้นำ คือ (1) แรงขับทางเทคนิค(technical forces) (2) แรงขับด้านมนุษย์(human forces) (3) แรงขับทางการศึกษา(educational forces) (4) แรงขับทางสัญลักษณ์(symbolic forces) และ (5) แรงขับทางวัฒนธรรม(cultural forces) (Sergiovanni อ้างถึงใน Ubben et al., 2004) และ (7) มีกลไกในการควบคุมการดำเนินงานโครงการพิเศษนอกสถาบันที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งเป้าหมายนี้เพื่อแก้ปัญหาการเปิดสอนตามศูนย์การเรียนรู้นอกที่ตั้งของมหาวิทยาลัย ซึ่งสภาวิชาการและสภามหาวิทยาลัยจะต้องกำกับให้เป็นไปตามมาตรฐานทางการศึกษา โดยมหาวิทยาลัยควรส่งเสริมบทบาทของสภาวิชาการซึ่งมีอำนาจและหน้าที่ตามมาตรา 22 แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ.2547 ที่เกี่ยวข้องกับการกำกับมาตรฐานและคุณภาพทางการศึกษา เช่น พิจารณาเสนอวิธีทัศน์ กำหนดนโยบายวิชาการและหลักสูตรการเรียนการสอน และการวัดผลประเมินผลการศึกษาให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และภาระหน้าที่ของมหาวิทยาลัย พิจารณาเสนอคำแนะนำเกี่ยวกับการวิจัยการสอน การประเมินผลการสอนและการประกันคุณภาพการศึกษา พิจารณาเสนอการจัดตั้ง ยุบรวม และการยุบเลิกคณะ สถาบัน สำนัก ศูนย์ ส่วนราชการหรือหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าคณะ รวมทั้งการเสนอแบ่งส่วนราชการหรือส่วนงานในหน่วยงานดังกล่าว แสวงหาวิธีการที่จะทำให้การศึกษา การวิจัย การบริการทางวิชาการแก่สังคม การปรับปรุงการถ่ายทอดและพัฒนาเทคโนโลยี การทะนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม การพัฒนาท้องถิ่น การผลิตและส่งเสริมวิทยฐานะครู การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติให้เจริญยิ่งขึ้น เสนอแนะแนวทางการประสานงาน การระดม

สรรพกำลังเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น การทำข้อตกลงระหว่างมหาวิทยาลัยในความร่วมมือทางวิชาการ ประสานการใช้บุคลากร ทรัพยากร และความชำนาญร่วมกันในการปฏิบัติหน้าที่ของมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น พิจารณาให้ความเห็นต่อสภามหาวิทยาลัยเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของมหาวิทยาลัย (11) เสนอความเห็นเกี่ยวกับการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลงานด้านวิชาการของมหาวิทยาลัย และแต่งตั้งคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ หรือบุคคลหนึ่งบุคคลใดเพื่อกระทำการใดๆ อันอยู่ในอำนาจและหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัย โดยมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิควรเร่งรัดการนำระบบมาตรฐานและการประกันคุณภาพมาใช้ในการจัดการศึกษาซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Parkay & Standford (2007) ที่กล่าวถึงการใช้มาตรฐานทางการศึกษาในการพัฒนาการเรียนการสอนได้ ดังนี้ (1) มาตรฐานสามารถช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นได้เพราะมีนิยามตัวชี้วัดที่ชัดเจนบ่งบอกถึงสิ่งที่ครูจะต้องสอนและคุณลักษณะที่คาดหวังต่างๆ (2) มาตรฐานในทุกระดับ ทั้งในระดับชาติ ระดับรัฐและระดับท้องถิ่นเป็นความจำเป็นสำหรับโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา (3) มาตรฐานการศึกษาระดับชาติช่วยให้เกิดการประสานสัมพันธ์คุณค่าของปัจจัยทางการศึกษาต่างๆ (4) มาตรฐานและการประเมินผลจะเป็นการประกันคุณภาพต่อลูกค้า โดยสะท้อนข้อมูลถึงผู้เรียนและผู้ปกครอง และ (5) มาตรฐานและการประเมินผลจะเป็นสัญญาณสำคัญถึงผู้เรียน ผู้ปกครอง ครู ลูกค้าและสถานศึกษา

4.5.3 ประเด็นแนวการดำเนินงานของข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ในด้านการบริหารจัดการนั้น ผลการวิจัยมีข้อเสนอให้มหาวิทยาลัยมีการดำเนินงาน ดังนี้ (1) จัดให้มีระบบโปรแกรมการลงทะเบียนทางเครือข่ายคอมพิวเตอร์ (2) ปรับปรุงพัฒนาประสิทธิภาพระบบการบริหารทรัพยากรบุคคล (3) ปรับปรุงระเบียบ ข้อบังคับ แนวปฏิบัติที่เกี่ยวกับการคัดเลือกหรือสรรหาผู้บริหารวิชาการในทุกระดับ (4) ปรับลดขั้นตอนการปฏิบัติงานวิชาการที่ซ้ำซ้อนลง (5) นำระบบ MIS มาใช้ในการบริหารจัดการและการให้บริการวิชาการปรับปรุงพัฒนา (6) ปรับปรุงพัฒนาระบบการจัดการทางการเงินและงบประมาณ (7) เพิ่มการจัดสรรงบประมาณด้านวิชาการให้มากยิ่งขึ้น (8) เร่งมาตรการเพิ่มประสิทธิภาพของการปฏิบัติราชการตามนโยบายของรัฐบาล (9) จัดกิจกรรมหรือโครงการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของคณาจารย์และผู้บริหารทุกระดับ (10) ฝึกอบรมพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในการบริการวิชาการให้รวดเร็วทันสมัย (11) ปรับปรุงพัฒนาระบบการจัดการ ควบคุม และประเมินภาระงานของอาจารย์และบุคลากรที่ชัดเจนให้ส่งเสริมต่อการพัฒนางานวิชาการ (12) ดำเนินการประเมินโครงการด้านการพัฒนาผู้บริหารวิชาการระดับต่างๆ (13) พัฒนากลไกในการบริหารจัดการศึกษาโครงการพิเศษนอกสถาบันที่มีประสิทธิภาพ (14) จัดกรอบตำแหน่ง เกียรติบัตร จักรวาลบุคลากรให้สอดคล้องกับภาระงานของแต่ละหน่วยงาน ผู้วิจัยอภิปรายผลในภาพรวมสอดคล้องกับ นริ อว (2545) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการของหัวหน้าภาควิชา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชน ผลการวิจัยปรากฏผลดังนี้ (1) ประสิทธิภาพการบริหารวิชาการของหัวหน้าภาควิชา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชน อยู่ในระดับปานกลาง (2) ปัจจัยระดับนักศึกษาพบว่า เจตคติต่อการเรียนพยาบาลและพฤติกรรมการศึกษา มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการของหัวหน้าภาควิชา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชน (3) ปัจจัยระดับอาจารย์ พบว่าพฤติกรรมการสอนของอาจารย์และคุณลักษณะอาจารย์ผู้สอน มีอิทธิพลต่อค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการบริหารวิชาการของหัวหน้าภาควิชา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชนรายห้องเรียน และพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ มีอิทธิพลต่อค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของเจตคติต่อการเรียนพยาบาลที่มีต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการของหัวหน้าภาควิชา

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชน รายห้องเรียน (4) ปัจจัยระดับหัวหน้าภาควิชา พบว่า พฤติกรรมการบริหารด้านการเป็นผู้นำและด้านการติดต่อสื่อสาร มีอิทธิพลต่อค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการบริหาร วิชาการของหัวหน้าภาควิชา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชนรายภาควิชา และพฤติกรรมการบริหารด้านการเป็นผู้นำมีอิทธิพลต่อค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของพฤติกรรมการสอนที่มีต่อค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการบริหาร วิชาการของหัวหน้าภาควิชา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชนรายภาควิชา และนภดล พูลสวัสดิ์ (2551) ได้เสนอผลการพัฒนายุทธศาสตร์การจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ที่ สอดคล้องกับแนวทาง โดยเสนอแนวการดำเนินงานของข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัย ราชภัฏชัยภูมิ ในด้านการบริหารจัดการ ได้แก่กลยุทธ์ด้านการพัฒนาระบบบริหารจัดการ หลักการเร่งรัดพัฒนา ขกระดับคุณภาพและประสิทธิภาพของการบริหารจัดการ โดยจัดโครงสร้างการบริหารให้เป็นองค์กรขนาดเล็ก แต่มีคุณภาพ ได้มาตรฐาน ทันสมัย คล่องตัวในการดำเนินการกิจโดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย มีมาตรการเร่งรัด การแก้ไข ปรับปรุง จัดทำระเบียบข้อบังคับ แนวปฏิบัติต่าง ๆ ในด้านการบริหารงานบุคคล ระบบงบประมาณ ระบบบัญชี ระบบพัสดุและทรัพย์สิน ให้เอื้อต่อการปฏิบัติการกิจให้ได้มาตรฐานและมีคุณภาพ พัฒนาระบบ การวางแผนให้มีประสิทธิภาพ จัดทำแผนกลยุทธ์ทั้งระยะสั้นและระยะยาวให้สอดคล้องกับสภาพการณ์และ ความจำเป็น โดยให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการวางแผนติดตามและประเมินผล จัดทำแผนพัฒนาบุคลากร แผนการตรวจสอบภายใน ภายนอก และแผนแม่บทด้านอาคารสถานที่ที่สอดคล้องกับการพัฒนาคุณภาพของ มหาวิทยาลัย สรรหาอาจารย์และบุคลากรที่มีคุณภาพให้เพียงพอต่อการปฏิบัติการกิจ และส่งเสริมให้มีระบบ การพัฒนาบุคลากรทุกฝ่าย ทุกระดับที่ชัดเจน เร่งรัดปรับปรุงระบบการประชาสัมพันธ์ที่มีมาตรฐานและคุณภาพ และเป็นที่ยอมรับของสังคมและชุมชน เพื่อให้เป็นกลไกสำคัญในการบริหารจัดการ โดยการดำเนินการเชิงรุกที่มี เครือข่ายทั้งภายในและภายนอก ส่งเสริมการนำระบบการบริหารจัดการที่ดีโดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการ บริหารงานทุกด้าน โดยเน้นการตัดสินใจแบบมีส่วนร่วม ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น ในการบริหารมหาวิทยาลัย โดยสร้างเครือข่ายความร่วมมือทั้งภาครัฐ เอกชนและท้องถิ่น เพื่อให้มหาวิทยาลัย เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้และก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนและท้องถิ่นอย่างแท้จริง ส่งเสริมบรรยากาศทาง วิชาการโดยการจัดหาทรัพยากรสนับสนุนการทำงานของอาจารย์และสนับสนุนการจัดกิจกรรมทางวิชาการของ นักศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ ขกระดับคุณภาพของสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้มีความสำคัญกับการจัดการ และการดูแลรักษาที่มีประสิทธิภาพ เพิ่มมาตรฐานด้านความปลอดภัยและบริการ นำมาตรการด้านความคุ้มค่า และการประหยัด มาใช้ในการบริหารจัดการด้านพัสดุ ครุภัณฑ์ อาคาร สถานที่ บุคลากรและการบริหาร งบประมาณ จัดสวัสดิการให้แก่บุคลากรเพื่อเป็นการสร้างขวัญและสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานอันจะ ก่อให้เกิดผลผลิตที่มีคุณภาพ ส่วนไพฑูรย์ สีนลารัตน์ (2548) ได้หยิบยกทางออกบางประการของสหรัฐเองซึ่งดู แล้วก็มีปัญหาคล้ายกับมหาวิทยาลัยไทยและชี้ถึงแนวทางการบริหารจัดการวิชาการอย่างเท่าทัน คือ (1) ปรับ ระบบโครงสร้างให้กระชับ มีประสิทธิภาพ (2) ปรับระบบการเงินโดยเน้นการแสวงหารายได้ในทุกรูปแบบ (3) จัดระบบบริหารให้คณาจารย์ได้มีบทบาทในกิจการของมหาวิทยาลัยมากขึ้น โดยเฉพาะปัญหาต่างๆที่ มหาวิทยาลัยวิจัยของสหรัฐเผชิญอยู่นั้น มีสภาพเหมือนกับปัญหาของเรามาก จึงควรเตรียมความพร้อมและ ก้าวข้ามปัญหาที่คนอื่นเขาเผชิญมาอย่างชาญฉลาดพอ ส่วนการสร้างมูลค่าสินค้าด้วยการผลิตและจำหน่าย ตราสถาบันนั้น พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ (2547) มาตรา 63 ผู้ใดใช้ตรา สัญลักษณ์ ครุขัตยฐานะ

เพิ่มวิทยฐานะ คุรุประจำตำแหน่ง เครื่องแบบ เครื่องหมายหรือเครื่องแต่งกายของมหาวิทยาลัย โดยไม่มีสิทธิที่จะใช้หรือแสดงด้วยประการใด ๆ ว่าตนมีตำแหน่งใดในมหาวิทยาลัยหรือมีปริญญา ประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง ประกาศนียบัตรบัณฑิต อนุปริญญา หรือประกาศนียบัตรของมหาวิทยาลัย โดยที่ตนไม่มี ถ้าได้กระทำเพื่อให้บุคคลอื่นเชื่อว่าตนมีสิทธิที่จะใช้หรือมีตำแหน่งหรือมีวิทยฐานะเช่นนั้นต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ฝ่ายทรัพย์สินรายได้และสิทธิประโยชน์ควรใช้สิทธินี้เพื่อความภาคภูมิใจของนักศึกษา ประชาชน และศิษย์เก่าที่มีต่อสถาบัน ทั้งในระดับท้องถิ่นหรือระดับจังหวัด ตลอดจนผลิตสินค้าตราสัญลักษณ์เพื่อจัดหารายได้และสวัสดิการของสถาบันให้เป็นรูปธรรมยิ่งขึ้น

4.6 ด้านแหล่งเรียนรู้

4.6.1 ประเด็นวัตถุประสงค์ของข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ในด้านแหล่งเรียนรู้ นั้น ผลการวิจัยมีข้อเสนอเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของคณาจารย์ นักศึกษา และชุมชนท้องถิ่น เพื่อพัฒนาคุณภาพของบัณฑิต สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 (2550) ในมาตรา 86 ที่รัฐต้องดำเนินการตามแผนนโยบายด้านวิทยาศาสตร์ ทรัพย์สินทางปัญญา และพลังงาน จัดงบประมาณสนับสนุนการศึกษา คำนึงว่า วิจัย และให้มีสถาบันการศึกษาและพัฒนา จัดให้มีการใช้ประโยชน์จากผลการศึกษาและพัฒนา การถ่ายทอดเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพและการพัฒนาบุคลากรที่เหมาะสม รวมทั้งเผยแพร่ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสมัยใหม่ และสนับสนุนให้ประชาชนใช้หลักวิทยาศาสตร์ในการดำรงชีวิต ส่งเสริมการประดิษฐ์หรือเพื่อให้เกิดความรู้ใหม่ รักษาและพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นและภูมิปัญญาไทย รวมทั้งให้ความคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา (3) ส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัย พัฒนาและใช้ประโยชน์จากพลังงานทดแทนซึ่งได้จากธรรมชาติและเป็นคุณค่าสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ รวมทั้งสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2546ก) ตามมาตรา 25 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ที่รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานและจัดตั้งแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์การศึกษาและนันทนาการ แหล่งข้อมูล และแหล่งการเรียนรู้อื่นอย่างพอเพียงและมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับลักษณะสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ(characteristics of effective schools) ตามแนวคิดของ Owens (2004) คือ สถานศึกษาจะจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อในการสอนและการเรียน

4.6.2 ประเด็นเป้าหมายของข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ในด้านแหล่งเรียนรู้ นั้น ผลการวิจัยมีข้อเสนอมุ่งไปสู่เป้าหมายที่สำคัญ ได้แก่ (1) มีห้องสมุดอาคารเรียน ศูนย์การศึกษา หรือศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา คำนึงว่าและคอมพิวเตอร์ที่สะดวกและทันสมัย (2) มีแหล่งฝึกปฏิบัติจริง ห้องปฏิบัติการเฉพาะด้านภายในและภายนอกสถาบันที่เป็นห้องเรียนแห่งเทคโนโลยี (3) มีแหล่งข้อมูลสารสนเทศและบริการที่หลากหลาย และขยายการให้บริการมากขึ้น และ (4) มีห้องสมุดประจำสาขาวิชาหรือคณะ ซึ่งสอดคล้องกับ ถนอมวรรณ ประเสริฐเจริญสุข (2549) ที่ได้ศึกษานาครดภาพที่เป็นไปได้ในการเป็นมหาวิทยาลัยวิจัยของมหาวิทยาลัยขอนแก่นภายในทศวรรษหน้า (ปี พ.ศ.2558) ในด้านการบริหารงานวิจัย เสนอว่า ควรจัดระบบอำนวยความสะดวกด้านเวลาการใช้ห้องปฏิบัติการเพื่อการวิจัย สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์และแหล่งทุนสนับสนุนจากภายนอกเพื่อการวิจัย ประเมินสภาพการใช้ข้อมูลของ

ห้องสมุด หรืออาจมีหน่วยงานที่ดูแลทั้งระบบฐานข้อมูล โดยเฉพาะสร้างเครือข่ายระบบฐานข้อมูลในเชิงรุกและนำเสนอข้อมูลและผลวิจัยต่างๆ ไปยังหน่วยงานภายนอกทั้งในและต่างประเทศ เช่นเดียวกับแนวโน้มและความเปลี่ยนแปลงทางสังคมและผลกระทบต่อการศึกษาของไทยในต้นทศวรรษที่ 21 (พ.ศ.2543-2553) กรณีสึกษาเฉพาะภูมิภาคตะวันออกของไทยโดย สุวิชัย โกศัยยะวัฒน์ (2542) ที่พบว่า ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมจะส่งผลกระทบต่อการศึกษาในทุกระดับ ซึ่งแนวโน้มพบว่า การจัดการศึกษาทุกระดับในภูมิภาคนั้น ท้องถิ่นจะมีส่วนร่วมมากขึ้น มีการฝึกปฏิบัติจริงโดยร่วมมือกับสถานประกอบการ จัดสอนและอบรมครูและผู้ประกอบการร่วมกัน มหาวิทยาลัยมีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างระบบบริหารใหม่เพื่อให้เกิดความคล่องตัวมากขึ้น อีกทั้งเปิดหลักสูตรภาษาอังกฤษเพื่อรองรับความเป็นนานาชาติ ร่วมมือกับต่างประเทศเปิดสอน ทำวิจัยและแลกเปลี่ยนบุคลากรระหว่างกันมากขึ้น โดยสรุปในทุกระดับชั้นการศึกษาจะมีการนำวิชาภาษาต่างประเทศ คอมพิวเตอร์ การฝึกงานและการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมที่พึงปรารถนาควบคู่ไปกับการใช้นวัตกรรมในกระบวนการเรียนการสอน และการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น ส่วนแหล่งเรียนรู้ในสถาบันนั้นสอดคล้องกับข้อเสนอของไชยา ภาวะบุตร (2549) ที่มีเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ในด้านห้องสมุด โดยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อปรับปรุงห้องสมุดบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยให้มีคุณภาพสำหรับการศึกษาค้นคว้าเพื่อประกอบการเรียนและการทำวิทยานิพนธ์ ซึ่งมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิควรกำหนดเป้าหมายในแผนพัฒนาของมหาวิทยาลัยเพื่อเสนอของงบประมาณที่เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีที่สำคัญสำหรับอนาคต(some important technologies of the future) โดยเฉพาะที่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นตามแนวคิดของ Salisbury (1996) ได้กล่าวไว้ดังนี้ วิศวกรรม(genetic engineering) คลื่นเสียงผ่านระบบคอมพิวเตอร์(voice activated computing) ตัวนำไฟฟ้าความเร็วสูง(superconductors) สมอกลด(artificial intelligence)ใยแก้วความเร็วสูง(fibre-optics) อินเทอร์เน็ต(internet) ระบบดิจิทัล(digital electronics) วัสดุเครื่องเคลือบ(ceramics) ระบบเครือข่ายเชื่อมโยง(global positioning systems) บัตรบันทึกข้อมูลอัจฉริยะ(smart cards) วัสดุผสม(composite materials) การโคลนนิ่ง(cloning) นาโนเทคโนโลยี(nanotechnology) และเทคโนโลยีหุ่นยนต์(robotics)

4.6.3 ประเด็นแนวการดำเนินงานของข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ในด้านแหล่งเรียนรู้ นั้น ผลการวิจัยมีข้อเสนอให้มหาวิทยาลัยมีการดำเนินงาน ดังนี้ (1) พัฒนาห้องสมุด อาคารเรียน ศูนย์การศึกษา หรือศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา ค้นคว้า (2) จัดให้มีแหล่งฝึกปฏิบัติจริง ห้องปฏิบัติการเฉพาะด้านภายในสถาบันก่อนออกฝึกปฏิบัติงานนอกสถาบัน (3) จัดแหล่งข้อมูลสารสนเทศและบริการที่หลากหลาย (4) จัดกิจกรรมในการสำรวจและสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับแหล่งฝึกภาคปฏิบัติและแหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ซึ่งสอดคล้องกัน (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2550; พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ.2547, 2547) ที่กำหนดว่า เพื่อประโยชน์ในการประสานงาน ระดมสรรพกำลังเพื่อพัฒนาการอุดมศึกษาในท้องถิ่นของมหาวิทยาลัยให้มีหน่วยงานประสานงานและระดมสรรพกำลังทางการศึกษาในแต่ละมหาวิทยาลัย เพื่อทำข้อตกลงระหว่างมหาวิทยาลัยในความร่วมมือทางวิชาการ ประสานการใช้บุคลากร ทรัพยากรและความชำนาญร่วมกันในการปฏิบัติตามภารกิจของมหาวิทยาลัย สถาบันอุดมศึกษาควรรวมตัวทำงานเป็นเครือข่ายเชิงพื้นที่ เครือข่ายเชิงประเด็น เพราะโจทย์ท้องถิ่นเป็นโจทย์บูรณาการ ต้องการความรู้หลายระดับหลากหลายสาขา การทำงานที่มีมวลวิกฤติทั้งฝ่ายอุปสงค์และอุปทานต้องมีการพิจารณา การทำงาน

เชิงพื้นที่ควรหมายถึงพื้นที่เชิงภูมิสังคมนอกเหนือจากพื้นที่ตามเขตการปกครอง และแนวทางในการพัฒนาห้องสมุดสอดคล้องกับ ไซยา ภาวะบุตร (2549) ที่มีข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการพัฒนาการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนครในด้านห้องสมุด โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อปรับปรุงห้องสมุดบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยให้มีคุณภาพสำหรับการศึกษาค้นคว้าเพื่อประกอบการเรียนและการทำวิทยานิพนธ์ และเสนอแนวปฏิบัติให้มีการปรับปรุงคุณภาพของห้องสมุดบัณฑิตศึกษา การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักศึกษาอย่างเพียงพอ จัดให้มีฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ทั้งในและต่างประเทศ จากแนวการดำเนินงานข้อที่ (5) จัดขยายพื้นที่การให้บริการเครื่องคอมพิวเตอร์ในสถานที่ต่าง ๆ ของสถาบัน (6) จัดสร้างห้องสมุดประจำสาขาให้เพิ่มมากขึ้น (7) จัดขยายการเปิดให้บริการห้องสมุดจนถึง 18.00 น.หรือมากกว่าตามความเหมาะสม (8) จัดห้องเรียนให้เป็นห้องเรียนแห่งเทคโนโลยี (9) จัดให้มีห้องปฏิบัติการเฉพาะด้านสำหรับนักศึกษาปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษาที่สะดวกและเหมาะสม (10) จัดให้มีระบบการประสานงานกับศูนย์การเรียนรู้ให้มากขึ้น (11) จัดตั้งศูนย์บริการความรู้ต่างๆแก่ทรัพยากรบุคคลทุกระดับในท้องถิ่น และ (12) จัดแหล่งเรียนรู้เป็นศูนย์การศึกษาด้านวัฒนธรรมท้องถิ่น และโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินในท้องถิ่นชัยภูมิ หรือภาคอีสานสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2550ข) ในแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 พ.ศ.2551-2565 อุดมศึกษายังมีความเข้าใจและการปฏิบัติเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงในขั้นเริ่มต้น มีการจัดการเรียนการสอน รูปแบบการบริหารเชิงวิชาการโดยการจัดตั้งศูนย์ศึกษา การสร้างผู้นำนักปฏิบัติต้นแบบกิจกรรมและโครงการในระดับนิสิตนักศึกษา ทั้งนี้อุดมศึกษาควรเป็นผู้นำให้เกิดการปฏิบัติได้ วิเคราะห์ได้ สร้างความรู้และองค์ความรู้ใหม่ได้ ให้เป็นรูปธรรมทั้งระดับปัจเจกชน ครอบครัว ชุมชน พื้นที่(เชิงกายภาพ การปกครองและภูมิสังคม) องค์กร ภาคการผลิต และสำหรับมหาวิทยาลัยราชภัฏซึ่งมีพื้นฐานจากวิทยาลัยครูนั้นควรกำหนดแนวทางตามมาตรา 8(5) เสริมสร้างความเข้มแข็งของวิชาชีพครู ผลิตและพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง (6) ประสานความร่วมมือและช่วยเหลือเกื้อกูลกันระหว่างมหาวิทยาลัย ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและองค์กรอื่นทั้งในและต่างประเทศ เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นหรือสหกิจศึกษา (7) ศึกษาและแสวงหาแนวทางพัฒนาเทคโนโลยีพื้นบ้านและเทคโนโลยีสมัยใหม่ให้เหมาะสมกับการดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพของคนในท้องถิ่น รวมถึงการแสวงหาแนวทาง เพื่อส่งเสริมให้เกิดการจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน (8) ศึกษา วิจัย ส่งเสริมและสืบสานโครงการอันเนื่องมาจากแนวพระราชดำริในการปฏิบัติภารกิจของมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น (พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ.2547, 2547) ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2550ข) ในแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 พ.ศ.2551-2565 ที่กำหนดให้อุดมศึกษาพึงจัดให้มีการศึกษาในระบบศิลปศาสตร (liberal arts education) ทั้งนี้หมายถึงรวมทั้งสาระแห่งศาสตร์และกระบวนการแห่งศาสตร์ เรียนรู้บนฐานการทำงานในภาคการผลิตและภาคสังคม(work-based/community-based education) เช่น ความร่วมมือในภาคการผลิตและภาคสังคม(internship /apprenticeship) สหกิจศึกษา(co-operative education), ทักษะวิศวกรรม(engineering practice school) นอกจากนี้ โครงสร้างประชากร ซึ่งอาจเป็นกลุ่มเป้าหมายที่สำคัญกลุ่มหนึ่ง สำหรับอุดมศึกษาในการยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันอย่างต่อเนื่องคือ การจัดแหล่งให้เอื้อต่อการศึกษาผู้ใหญ่ของสถาบันอุดมศึกษา และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ พงษ์ธร สิงห์พันธ์ (2551) ที่ได้ศึกษาข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี พบว่า ยุทธศาสตร์

การจัดการเรียนรู้สู่ความเป็นเลิศ ประกอบด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก (1) เร่งรัดจัดระบบหอพักแห่งการเรียนรู้ และหอพักคุณธรรมให้นักศึกษาได้อยู่ประจำหอพักตลอดหลักสูตรการศึกษา และจัดกิจกรรมเสริมเพื่อเพิ่มทักษะประสบการณ์ชีวิตและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้กับนักศึกษา (2) เร่งรัดพัฒนาการประสานงานการผลิตครูจัดทำแผนการผลิตครูร่วมกับเขตพื้นที่การศึกษา ซึ่งมีข้อมูลความต้องการครูแต่ละประเภทจากสถานศึกษาที่สังกัด เพื่อให้การผลิตครูเป็นไปตามความต้องการของท้องถิ่นอย่างแท้จริง และยุทธศาสตร์เชิงรับ ให้เร่งรัดการปรับปรุงหลักสูตรใหม่ที่เน้นโรงเรียนเป็นฐานการนำไปปฏิบัติงานในสถานศึกษาได้จริง เป็นหลักสูตรสหวิทยาการที่เข้มและลึก เน้นภาคปฏิบัติในสถานศึกษาให้มากขึ้นและสามารถพัฒนามาตรฐานเพื่อให้องค์กรวิชาชีพรับรองตามเกณฑ์มาตรฐาน ผู้สำเร็จการศึกษาได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ และส่งเสริมการจัดระบบคัดกรองโรงเรียนในพื้นที่ให้เป็นเครือข่ายที่ใช้ในการฝึกและพัฒนา นักศึกษา โดยแต่งตั้งครูที่มีผลงานดี เป็นที่ยอมรับเป็นครูต้นแบบเป็นครูพี่เลี้ยง ดูแลและสอนการปฏิบัติงานหน้าที่ต่างๆ ตลอดจนเปิดโอกาสให้ครูในโรงเรียนเครือข่ายได้มีโอกาสในการสอน วิจัยและปฏิบัติงานในคณะครุศาสตร์ด้วย ขณะเดียวกันก็เปิดโอกาสให้คณาจารย์ในคณะครุศาสตร์ได้มีโอกาสหมุนเวียนไปสอน วิจัยและปฏิบัติงานในโรงเรียนดังกล่าวด้วย และภายในสถาบันอุดมศึกษาควรจัดให้มีแหล่งเรียนรู้ที่เป็นปัจจัยส่งเสริมและให้บริการนักศึกษา (facilities) รวมถึงประชาชนในท้องถิ่น เช่น รถโดยสารประจำทาง(shuttle-bus service) บริการสื่อ(media service) บริการคอมพิวเตอร์(computing facilities) ห้องสมุดเครือข่าย(the library network) กีฬาและอุปกรณ์ออกกำลังกาย(sports and fitness facilities) (Victoria University, 2005)

4.7 ด้านหลักสูตร

4.7.1 ประเด็นวัตถุประสงค์ของข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ในด้านหลักสูตรนั้น ผลการวิจัยมีข้อเสนอเพื่อส่งเสริมและพัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น อย่างมีคุณภาพและได้มาตรฐานทางวิชาการ สอดคล้องกับภารกิจของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ.2547 มาตรา 8(5) เสริมสร้างความเข้มแข็งของวิชาชีพครู ผลิตและพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง (7) ศึกษาและแสวงหาแนวทางพัฒนาเทคโนโลยีพื้นบ้านและเทคโนโลยีสมัยใหม่ให้เหมาะสมกับการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพของคนในท้องถิ่น รวมถึงการแสวงหาแนวทางเพื่อส่งเสริมให้เกิดการจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน (8) ศึกษา วิจัย ส่งเสริมและสืบสานโครงการอันเนื่องมาจากแนวพระราชดำริในการปฏิบัติภารกิจของมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น รวมทั้งสอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 (2550) ใน มาตรา 86 รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านวิทยาศาสตร์ ทรัพย์สินทางปัญญา และพลังงาน (1) ส่งเสริมให้มีการพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านต่างๆ จัดงบประมาณสนับสนุนการศึกษา ค้นคว้า วิจัย และให้มีสถาบันการศึกษาและพัฒนา จัดให้มีการใช้ประโยชน์จากผลการศึกษาและพัฒนา การถ่ายทอดเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพและการพัฒนานวัตกรรมที่เหมาะสม รวมทั้งเผยแพร่ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสมัยใหม่ และสนับสนุนให้ประชาชนใช้หลักวิทยาศาสตร์ในการดำรงชีวิต (2) ส่งเสริมการประดิษฐ์หรือเพื่อให้เกิดความรู้ใหม่ รักษาและพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นและภูมิปัญญาไทย รวมทั้งให้ความคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา (3) ส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัย พัฒนาและใช้ประโยชน์จากพลังงานทดแทนซึ่งได้จาก

ธรรมชาติและเป็นคุณค่าสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ ส่วนสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
แห่งชาติ (2542) มีแนวทางการปฏิรูปอุดมศึกษาไทย ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ในด้าน
การบริหารวิชาการ (1) ให้อิสระและเสรีภาพทางวิชาการแก่สถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชนระดับปริญญา
ภายใต้การกำกับดูแลของสภาสถาบันศึกษา (2) ให้มีการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานอุดมศึกษาที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ เกณฑ์
มาตรฐานหลักสูตร มาตรฐานการจัดตั้งและรับรองวิทยฐานะของสถาบัน ระบบรับรองมาตรฐานและประเมิน
คุณภาพอุดมศึกษา ระบบการเทียบโอนผลการเรียน ระบบการประสานและสนับสนุนกิจกรรมเสริมหลักสูตร
 เป็นต้น (3) ให้มีระบบการรับรองสมาคม สภา หรือองค์กรวิชาการ วิชาชีพต่าง ๆ ทางด้านอุดมศึกษา ซึ่งจะเข้ามา
มีบทบาทในการบริหารจัดการอุดมศึกษามากขึ้น ตาม พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ 2542 และแนวโน้มและ
ความเปลี่ยนแปลงทางสังคมและผลกระทบต่อการศึกษาของไทยในต้นทศวรรษที่ 21 (พ.ศ.2543-2553)
กรณีศึกษาเฉพาะภูมิภาคตะวันออกของไทย ที่พบว่า การอุดมศึกษาจะมีการขยายตัวของสถานศึกษาออก
สู่ภูมิภาคมากขึ้น ทั้งของรัฐและเอกชน มีคณะวิชาสาขาใหม่เปิดสอนเพิ่มขึ้น มหาวิทยาลัยมีการปรับเปลี่ยน
โครงสร้างระบบบริหารใหม่เพื่อให้เกิดความคล่องตัวมากขึ้น อีกทั้งเปิดหลักสูตรภาษาอังกฤษเพื่อรองรับ
ความเป็นนานาชาติ รวมมือกับต่างประเทศเปิดสอน ทำวิจัยและแลกเปลี่ยนบุคลากรระหว่างกันมากขึ้น โดยสรุป
ในทุกระดับชั้นการศึกษาจะมีการนำวิชาภาษาต่างประเทศ คอมพิวเตอร์ การฝึกงานและการปลูกฝังคุณธรรม
จริยธรรมที่พึงปรารถนาควบคู่ไปกับการใช้นวัตกรรมในกระบวนการเรียนการสอน และการศึกษาภูมิปัญญา
ท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น (สุวิชัย โกศลยะวัฒน์, 2542) และสอดคล้องกับข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการพัฒนาการจัด
การศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนครของ ไชยา ภาวะบุตร (2549) ในด้านหลักสูตรที่มี
จุดมุ่งหมาย เพื่อปรับปรุงหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ให้สามารถตอบสนอง
ความต้องการของชุมชนและสังคมได้ และเสนอแนวปฏิบัติให้มีการปรับปรุงหลักสูตรเป็นของมหาวิทยาลัย
ราชภัฏสกลนคร สนับสนุนให้มีการพัฒนาหลักสูตรใหม่ และเสนอให้มีการเปิดสอนในระดับปริญญาเอก ซึ่ง
มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิได้ริเริ่มโครงการปริญญาเอกเช่นกัน แต่ยังขาดอาจารย์ประจำหลักสูตร ซึ่งเป็นปัญหา
ของทุกหลักสูตรมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ที่ต้องการอาจารย์ประจำหลักสูตรทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ รวมถึง
ความเป็นสากลของสถาบันซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ นกคด พูลสวัสดิ์ (2551) ที่ได้พัฒนายุทธศาสตร์
การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่นของมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ โดยเสนอกลยุทธ์ด้านการจัดการศึกษาที่มี
หลักการมุ่งจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยให้ได้มาตรฐานสากล เพิ่มศักยภาพในการผลิตบัณฑิตเพื่อตอบสนอง
นโยบายของรัฐและความต้องการของสังคม ตลอดจนชุมชนและท้องถิ่น

4.7.2 ประเด็นเป้าหมายของข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัย
ราชภัฏชัยภูมิ ในด้านหลักสูตรนั้น ผลการวิจัยมีข้อเสนอมุ่งไปสู่เป้าหมายที่สำคัญ ได้แก่ (1) หลักสูตรที่เปิดจัด
การศึกษาสอดคล้องกับความต้องการของตลาดวิชาและได้มาตรฐานตามเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง (2) หลักสูตรที่มี
วิชาชีพควบคุมได้มาตรฐานตามเกณฑ์วิชาชีพที่เกี่ยวข้อง (3) ทุกหลักสูตรได้รับการปรับปรุงพัฒนาให้ทันสมัย
(4) คณาจารย์ทุกสาขาวิชามีความรู้ความสามารถในการบริหารหลักสูตร และ (5) มีคู่มือและเอกสารประกอบ
หลักสูตรรายวิชาที่เหมาะสมและเพียงพอ จากเป้าหมายในภาพรวม พบว่า สอดคล้องกับประกาศ
กระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ.2548 ให้ใช้ประกาศกระทรวงนี้สำหรับ
หลักสูตรระดับปริญญาตรีทุกสาขาวิชาที่จะเปิดใหม่และหลักสูตรเก่าที่จะปรับปรุงใหม่ของสถาบันอุดมศึกษาของ

รัฐและเอกชน และให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป โดยในข้อ 4 ประญา และวัตถุประสงค์ของหลักสูตร มุ่งให้มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาของชาติ ประญาของการอุดมศึกษา ประญาของสถาบันอุดมศึกษาและมาตรฐานวิชาการและวิชาชีพของสาขาวิชานั้น ๆ โดยมุ่งเน้นการผลิตบัณฑิตให้มีความรอบรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ อย่างเหมาะสม มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์และสังเคราะห์อย่างเป็นระบบ หมั่นแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และสามารถติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี รวมทั้งให้เป็นผู้มีคุณธรรมและจริยธรรม และมีความสอดคล้อง กับกระทรวงศึกษาธิการ (2546ก) ตามมาตรา 28 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไข เพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ความว่า หลักสูตรการศึกษาระดับต่างๆ ทั้งหลักสูตรสำหรับบุคคลตามมาตรา 10 ต้องมีลักษณะหลากหลาย ทั้งนี้ ให้จัดตามความเหมาะสมของแต่ละระดับโดยมุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลให้ เหมาะสมแก่วัยและศักยภาพ สาระของหลักสูตรทั้งที่เป็นวิชาการและวิชาชีพ ต้องมุ่งพัฒนาคนให้มีความสมดุล ทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดีงาม และความรับผิดชอบต่อสังคม สำหรับหลักสูตร ระดับอุดมศึกษา นอกจากคุณลักษณะในวรรคหนึ่ง และวรรคสองแล้ว ยังมีความมุ่งหมายเฉพาะที่จะพัฒนา วิชาการ วิชาชีพขั้นสูงและการค้นคว้าวิจัย เพื่อพัฒนาองค์ความรู้และพัฒนาสังคม นอกจากนี้ข้อเสนอที่ได้ยัง สอดคล้องกับผลวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544) ที่พบว่าในด้านการปฏิรูปการบริหาร วิชาการและการจัดการเรียนการสอน ต้องมีการพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ก้าวทันความเปลี่ยนแปลง มี รูปแบบการจัดหลักสูตรที่หลากหลายตามความต้องการของผู้เรียนและการพัฒนาประเทศ มีแนวคิดที่สอดคล้อง กันในการที่สถาบันอุดมศึกษาต้องเป็นสถาบันเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น คือ สถาบันต้องทำหน้าที่ในการสำรวจวิจัย และวิเคราะห์ปัญหาของท้องถิ่นหรือสังคม (จรัส สุวรรณเวลา และคณะ, 2540; เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2541) นอกจากนี้ไพฑูริย์ สีนารัตน์ (2548) ยังได้ให้ข้อมูลถึงสภาพการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยวิจัยในสหรัฐ ใน การปรับปรุงหลักสูตรและการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรีครั้งใหญ่ โดยเฉพาะในระดับ ปริญญาตรี มี การปรับปรุงหลักสูตรกันอย่างกว้างขวางในมหาวิทยาลัยมีชื่อ โดยเน้นให้การเรียนการสอนในระดับปริญญาตรี เชื่อมโยงกับการวิจัย และส่งเสริมนักศึกษาให้เติบโตถึงขีดสุด(capstone) ของแต่ละคน และควรคำนึงถึงข้อเสนอ ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2550ข) ในแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 พ.ศ.2551-2565 ที่ได้ประมวลและคัดกรองภาพอนาคตจำนวนหนึ่ง ซึ่งคาดว่าจะมีผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อสังคมไทย และต่อเนื่องมาถึงอุดมศึกษาประกอบด้วยประเด็นผลกระทบจากความเปลี่ยนแปลงด้านประชากร พลังงานและ สิ่งแวดล้อมการมีงานทำและตลาดแรงงาน การกระจายอำนาจการปกครอง ความรุนแรงและความขัดแย้งเยาวชน และอาชญากรรมหลังยุคอุตสาหกรรม และปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิควรพัฒนา หลักสูตรการเรียนการสอนให้ตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ด้วย

4.7.3 ประเด็นแนวการดำเนินงานของข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการของ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ในด้านหลักสูตรนั้น ผลการวิจัยมีข้อเสนอให้มหาวิทยาลัยมีการดำเนินงาน ดังนี้ (1) เปิดสอนในหลักสูตรวิชาที่ขาดแคลนสอดคล้องกับความต้องการของตลาดวิชา (2) จัดโครงการพัฒนา หลักสูตรให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน (3) เร่งปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรที่มีใบประกอบวิชาชีพให้ผ่าน การประเมินโดยเร็ว (4) ให้มีการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัยภายในทุก 5 ปี (5) เพิ่มอัตราและศักยภาพ อาจารย์ประจำของแต่ละหลักสูตร (6) โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการให้คณาจารย์มีความรู้ความสามารถใน

การบริหารจัดการหลักสูตร (7) จัดงบประมาณสนับสนุนการพัฒนาเอกสารหลักสูตร คู่มือการใช้และเอกสารประกอบ (8) จัดกิจกรรมส่งเสริมการศึกษาวิเคราะห์ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร (9) จัดกิจกรรมการเตรียมความพร้อมในการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน (10) ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีเอกสารประกอบการสอนทุกรายวิชา (11) กำหนดแผนและมาตรการพัฒนาระบบการบริหารจัดการหลักสูตรมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และ (12) ให้มีการประชาสัมพันธ์ด้านหลักสูตรและการรับเข้าศึกษาให้มากขึ้น ซึ่งแนวการดำเนินงานที่ได้สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2542) ที่ได้ศึกษาแนวทางการปฏิรูปการศึกษาระดับอุดมศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่แต่ละสถาบันต้องกำหนดเป้าหมายและภารกิจที่ชัดเจนตามความพร้อมและความเชี่ยวชาญเฉพาะของแต่ละสถาบัน ทั้งนี้สถาบันอุดมศึกษาที่มุ่งเน้นการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน ต้องแสวงหาวิธีการจัดการศึกษาและยุทธศาสตร์ที่จะสามารถเข้าถึงผู้เรียนได้มากที่สุด การพัฒนาหลักสูตรต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และพิจารณาถึงความสอดคล้องกับความต้องการของสังคม ธุรกิจ อุตสาหกรรม สารของหลักสูตร นอกจากมุ่งพัฒนานักศึกษาอย่างสมดุล ทั้งความรู้ ความสามารถ และความดีงามแล้ว ยังต้องมุ่งเน้นการพัฒนาวิชาการ วิชาชีพขั้นสูง และการค้นคว้าวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้และพัฒนาสังคม รูปแบบการจัดหลักสูตร การเรียนการสอน ต้องมีความหลากหลายตามความต้องการของผู้เรียนโดยไม่จำกัดวัน เวลา สถานที่ เพื่อเอื้อต่อการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต(life-long) โดยนอกจากจะจัดภายในสถาบันอุดมศึกษาแล้วจะต้องพัฒนารูปแบบให้มีความยืดหยุ่น หลากหลายขึ้น อาทิ การจัดร่วมกับสถานประกอบการในโปรแกรมพิเศษประเภทต่างๆ ปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอน หลักสูตร ให้ก้าวทันความเปลี่ยนแปลงและเพื่อสร้างบัณฑิตที่พึงประสงค์ มีความใฝ่รู้ สามารถคิด วิเคราะห์วิจารณ์ ริเริ่มสร้างสรรค์ มีความรับผิดชอบ และมีคุณธรรม จริยธรรม ควบคู่กับความรู้ความสามารถในสาขาวิชาต่างๆให้มีการกำหนดมาตรฐานหลักสูตร โครงสร้างหลักสูตร การรับรองหลักสูตรของสถาบันอุดมศึกษาแต่ละประเภทที่เป็นมาตรฐานเดียวกันสำหรับอุดมศึกษาแต่ละระดับ แนวทางตามข้อเสนอข้างต้นยังสอดคล้องกับทิศทางของแผนอุดมศึกษา ระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 พ.ศ.2551-2565 ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2550x) ในส่วนของระบบอุดมศึกษาปัจจุบันที่มีสถาบันให้ปริญญาประมาณร้อยห้าสิบแห่งที่สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ มีความซ้ำซ้อน แข่งขันนักศึกษาและทรัพยากร มีปัญหาคุณภาพ การแก้ปัญหาอุดมศึกษาในปัจจุบันต้องใช้กลไกมาตรฐานและการจัดสรรทรัพยากรเพื่อลดเลืกหลักสูตรที่ไม่ใช่ความต้องการของสังคมหรือการพัฒนาเศรษฐกิจ ปิดหน่วยงานที่มีคุณภาพการศึกษาต่ำ เกิดระบบอุดมศึกษาที่แบ่งงานกันทำ(division of labor) วางตำแหน่งของแต่ละสถาบันให้เหมาะสม(positioning) แบ่งอุดมศึกษาเป็น 4 กลุ่ม คือ กลุ่มวิทยาลัยชุมชน กลุ่มมหาวิทยาลัยสี่ปีและมหาวิทยาลัยศิลปศาสตร์ กลุ่มมหาวิทยาลัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเฉพาะทาง มหาวิทยาลัยที่หลากหลาย(comprehensive) และกลุ่มมหาวิทยาลัยวิจัย มหาวิทยาลัยบัณฑิตศึกษา ทั้งสี่กลุ่มจะตอบสนองต่อยุทธศาสตร์การสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันในระดับสากล ภาคการผลิตจริง การพัฒนาอาชีพ คุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ระดับท้องถิ่นและชุมชน การรองรับการเปลี่ยนอาชีพ เปลี่ยนงาน เลิกจ้างงาน การพัฒนาผลิดภาพของทำงานต่อเนื่อง ผู้ที่พ้นวัยทำงานจนถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิต นอกจากนี้ในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรต้องสอดคล้องกับประกาศกระทรวงศึกษาธิการ (2548) เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ.2548 ข้อ 8 โครงสร้างหลักสูตรที่มีหมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมวดวิชาเฉพาะและหมวดวิชาเลือกเสรี ให้มีสัดส่วนจำนวนหน่วยกิตของแต่ละหมวดวิชา ได้แก่ หมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมายถึง วิชาที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรอบรู้

อย่างกว้างขวางมีโลกทัศน์ที่กว้างไกล มีความเข้าใจธรรมชาติ ตนเอง ผู้อื่น และสังคมเป็นผู้ใฝ่รู้ สามารถคิดอย่างมีเหตุผลสามารถใช้ภาษาในการติดต่อสื่อสารความหมายได้ดี มีคุณธรรม ตระหนักในคุณค่าของศิลปะและวัฒนธรรมทั้งของไทยและของประชาคมนานาชาติ สามารถนำความรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิตและดำรงตนอยู่ในสังคมได้เป็นอย่างดี สถาบันอุดมศึกษาอาจจัดวิชาศึกษาทั่วไปในลักษณะจำแนกเป็นรายวิชาหรือลักษณะบูรณาการใด ๆ ก็ได้ โดยผสมผสานเนื้อหาวิชาที่ครอบคลุมสาระของกลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ ภาษา และกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์กับคณิตศาสตร์ ในสัดส่วนที่เหมาะสม เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของวิชาศึกษาทั่วไป โดยให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต ข้อ 9 จำนวนและคุณภาพของอาจารย์ ต้องมีอาจารย์ประจำหลักสูตรตลอดระยะเวลาที่จัดการศึกษาตามหลักสูตรนั้น ซึ่งมีคุณวุฒิตรงหรือสัมพันธ์กับสาขาวิชาที่เปิดสอนไม่น้อยกว่า 5 คนและในจำนวนนั้นต้องเป็นผู้มีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาโทหรือเทียบเท่า หรือเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่าผู้ช่วยศาสตราจารย์ อย่างน้อย 2 คน ทั้งนี้ อาจารย์ประจำในแต่ละหลักสูตรจะเป็นอาจารย์ประจำเกินกว่า 1 หลักสูตรในเวลาเดียวกันไม่ได้ ข้อ 14 การประกันคุณภาพของหลักสูตร ให้ทุกหลักสูตรกำหนดระบบการประกันคุณภาพของหลักสูตรให้ชัดเจน ซึ่งอย่างน้อยประกอบด้วยประเด็นหลัก 4 ประเด็น คือ (1) การบริหารหลักสูตร (2) ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน (3) การสนับสนุนและการให้คำแนะนำนักศึกษา (4) ความต้องการของตลาดแรงงาน สังคม และ/หรือความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต และข้อ 15 การพัฒนาหลักสูตร ให้ทุกหลักสูตรมีการพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย แสดงการปรับปรุงดัชนีด้านมาตรฐานและคุณภาพการศึกษาเป็นระยะ ๆ อย่างน้อยทุก ๆ 5 ปี และมีการประเมินเพื่อพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่องทุก 5 ปี และแนวทางในการดำเนินนโยบายจัดทำหลักสูตรให้ตอบสนองต่อความต้องการของท้องถิ่นตามข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ของ นกคณ พูลสวัสดิ์ (2551) ได้เสนอกลยุทธศาสตร์ด้านการจัดการศึกษาที่มีหลักการ มุ่งจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยให้ได้มาตรฐานสากล เพิ่มศักยภาพในการผลิตบัณฑิตเพื่อตอบสนองนโยบายของรัฐและความต้องการของสังคม ตลอดจนชุมชนท้องถิ่น มีมาตรการในการส่งเสริมการผลิตบัณฑิตในหลากหลายระดับและสาขาอาชีพ เพื่อสนองความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น เร่งรัดการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรของมหาวิทยาลัยให้ทันสมัย และเป็นเอกลักษณ์เฉพาะแห่ง เปิดสอนหลักสูตรเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อตอบสนองความต้องการของสังคม ท้องถิ่นและปัจเจกบุคคล ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลายรูปแบบให้ได้มาตรฐาน เช่น หลักสูตรปริญญาตรีควบต่อระดับปริญญาโท หรือหลักสูตร 2 ปริญญาควบกับต่างประเทศ เพื่อให้มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของผู้ใช้บัณฑิต และสามารถสร้างอาชีพอิสระได้ และได้เสนอกิจกรรมที่ควรดำเนินการ เช่น พัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร สาขาวิชาต่าง ๆ ที่มีอยู่เดิมให้ทันสมัย เหมาะกับสังคมและเทคโนโลยี วิทยาการต่าง ๆ ที่ก้าวหน้า สร้างหลักสูตรที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของมหาวิทยาลัย เช่น เปิดสอนวิชาเขมรศึกษา(Cambodia study) เปิดสอนด้านภาษาต่าง ๆ เช่น เขมร ลาว เวียดนามและอื่น ๆ ด้านการท่องเที่ยว วัฒนธรรมศึกษา ธุรกิจระหว่างประเทศ กฎหมายระหว่างประเทศ โดยอาจารย์ร่วมมือกันกับมหาวิทยาลัยในต่างประเทศ จัดการศึกษาโดยเน้นการวิจัยเป็นฐาน(research based) ในระดับปริญญาตรีในสาขาวิชาต่าง ๆ ปรับปรุงอุปกรณ์และสื่อต่าง ๆ ในห้องบรรยาย ให้พร้อมใช้งานในการเรียนการสอน เปิดสอนหลักสูตรปริญญาตรีต่อปริญญาโท ในสาขาที่มีความพร้อม ศึกษาเกี่ยวกับของดีเมืองสุรินทร์ เช่น ผ้าไหมสุรินทร์ ตะกร้าหวาย ฯลฯ ทั้งในด้าน การผลิต บรรจุภัณฑ์และการจำหน่าย หรือศึกษาเกี่ยวกับสัตว์ที่เป็นสัญลักษณ์ของจังหวัด เช่น ช้างในด้านวิทยาศาสตร์ หรือด้านสังคมและ

วัฒนธรรม เช่น ตะกวด เป็นต้น และให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาหลักสูตรตามแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 พ.ศ.2551-2565 ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2550ข) ที่กำหนดแนวทางการพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาให้โครงสร้างพื้นฐานการเรียนรู้ของอุดมศึกษา เป็นทั้งหัวใจและปัจจัยสำคัญของอุดมศึกษา ครอบคลุมทั้งโครงสร้างเชิงสารัตถะและโครงสร้างทางกายภาพที่สำคัญ 4 ประการ ส่วนหัวใจ คือโครงสร้างหลักสูตรที่ตอบสนองต่อความต้องการของตลาดและสังคมในปัจจุบันและอนาคต หลักสูตรสองภาษาจะเป็นกลไกสำคัญ อุดมศึกษา พึงจัดให้มีการศึกษาในระบบศิลปศาสตร์(liberal arts education) ทั้งนี้หมายรวมทั้งสาระแห่งศาสตร์และกระบวนการแห่งศาสตร์ เรียนรู้บนฐานการทำงานในภาคการผลิตและภาคสังคม(work-based/community-based education) เช่น สหกิจศึกษา(co-operative education) ทักษะวิศวกรรม(engineering practice school) เศรษฐกิจพอเพียงที่ประชาชนชาวไทยได้รับพระราชทานจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวนั้น สถาบันอุดมศึกษายังเข้าใจและปฏิบัติเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงในขั้นเริ่มต้น อุดมศึกษาควรเป็นผู้นำให้วิเคราะห์ได้ ปฏิบัติได้ บนฐานทรัพยากรภูมิสังคม สร้างความรู้ใหม่เกิดผลเป็นรูปธรรมทั้งระดับปัจเจก ครอบครัว ชุมชน พื้นที่ (กายภาพ การปกครอง และภูมิสังคม) องค์การ ภาคการผลิต ข้อเสนอของ พงษ์ธร สิงห์พันธ์ (2551) ที่ได้ข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี พบว่ายุทธศาสตร์ที่ 1 การจัดการเรียนรู้สู่ความเป็นเลิศ ได้เสนอยุทธศาสตร์เชิงรับ คือ เร่งรัดพัฒนาหลักสูตรใหม่ที่เหมาะสมเฉพาะ มีการกำหนดหลักเกณฑ์ในการคัดกรองคนเก่งและรักการเป็นครูจริงๆเข้าเรียน เน้นการพัฒนาด้านวิชาการและวิชาชีพ มีจิตวิญญาณความเป็นครูและมีความรับผิดชอบต่อสังคม (2) เร่งรัดการปรับปรุงหลักสูตรใหม่ที่เหมาะสมโรงเรียนเป็นฐานการนำไปปฏิบัติงานในสถานศึกษาได้จริง เป็นหลักสูตรสหวิทยาการที่เข้มและลึก เน้นภาคปฏิบัติในสถานศึกษาให้มากขึ้นและสามารถพัฒนามาตรฐานเพื่อให้องค์กรวิชาชีพรับรองตามเกณฑ์มาตรฐาน ผู้สำเร็จการศึกษาได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ นอกจากนี้มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิควรเตรียมความพร้อมในการก้าวไปสู่ความเป็นสากลของสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ด้วยการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน เช่น การให้ความรู้ทั้งภูมิภาคและโลก มีความหลากหลายทั้งเนื้อหาสาระที่เป็นองค์ความรู้สากล และมีการพัฒนาหลักสูตรร่วมกันกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ (2) ด้านความร่วมมือทางวิชาการ เช่น มีการแลกเปลี่ยนนักศึกษา กับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ และการพัฒนาเทคโนโลยีเครือข่ายสารสนเทศร่วมกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ (3) ด้านการบริหารจัดการสถาบัน เช่น ผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจและมีวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาเพื่อความเป็นสากลของสถาบัน มีนโยบายและเป้าหมายของความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยที่ชัดเจน และมีการประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา (สมคะเน คำจุน, 2543) ซึ่งในการพัฒนาหลักสูตรนั้นมหาวิทยาลัยต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่งทั้งในส่วนของกระบวนการพัฒนาหลักสูตร ผู้เชี่ยวชาญ หลักวิชาการและการมีส่วนร่วม Watson, Fullan & Kilcher (2000 อ้างถึงใน Marsh & Willis, 2003) ได้ระบุถึงกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องในการตัดสินใจพัฒนาหลักสูตรสำหรับสถานศึกษาหรือท้องถิ่นซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ในการพัฒนาหลักสูตร 6 กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ คือ (1) ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขาวิชา(subject matter) (2) ผู้เชี่ยวชาญทางครุศาสตร์(pedagogy) (3) ผู้เชี่ยวชาญการออกแบบหลักสูตร(curriculum design) (4) ผู้เชี่ยวชาญการประเมินผล(evaluation) (5) ผู้เชี่ยวชาญองค์การ(organization) และ (6) ผู้เชี่ยวชาญการเขียน(writing)

4.8 ด้านสื่อ นวัตกรรม

4.8.1 ประเด็นวัตถุประสงค์ของข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ในด้านสื่อ นวัตกรรม นั้น ผลการวิจัยมีข้อเสนอเพื่อส่งเสริมคุณภาพการเรียนรู้ด้วยสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษาที่ทันสมัย สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 (2550) มาตรา 86 รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านวิทยาศาสตร์ ทรัพย์สินทางปัญญา และพลังงาน (2) ส่งเสริมการประดิษฐ์หรือเพื่อให้เกิดความรู้ใหม่ รักษาและพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นและภูมิปัญญาไทย รวมทั้งให้ความคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ.2547 มาตรา 7 ให้มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นที่เสริมสร้างพลังปัญญาของแผ่นดินฟื้นฟูพลังการเรียนรู้ เชิดชูภูมิปัญญาของท้องถิ่น สร้างสรรค์ศิลปวิทยาเพื่อความเจริญก้าวหน้าอย่างมั่นคงและยั่งยืนของปวงชน มีส่วนร่วมในการจัดการ โดยมิวัดผลประสงค์ให้การศึกษา ส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง ทำการสอน วิจัย ให้บริการทางวิชาการแก่สังคม ปรับปรุง ถ่ายทอด และพัฒนาเทคโนโลยี ทะนุบำรุง ศิลปะและวัฒนธรรม ผลิตราย และส่งเสริมวิทยฐานะครู และสอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษาระดับอุดมศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ในการบริหารวิชาการ การจัดการเรียนการสอน (1) แต่ละสถาบันต้องกำหนดเป้าหมายและภารกิจที่ชัดเจนตามความพร้อมและความเชี่ยวชาญเฉพาะของแต่ละสถาบัน ทั้งนี้สถาบันอุดมศึกษาที่มุ่งเน้นการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน ต้องแสวงหาวิธีการจัดการศึกษาและยุทธศาสตร์ที่จะสามารถเข้าถึงผู้เรียนได้มากที่สุด รูปแบบการจัดหลักสูตร การเรียนการสอน ต้องมีความหลากหลายตามความต้องการของผู้เรียน โดยไม่จำกัดวัน เวลา สถานที่ เพื่อเอื้อต่อการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต(life-long) โดยนอกจากจะจัดภายในสถาบันอุดมศึกษาแล้ว จะต้องพัฒนารูปแบบให้มีความยืดหยุ่นหลากหลายขึ้น ให้ความสำคัญกับการลงทุนเพื่อการวิจัย สร้างองค์ความรู้และเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาประเทศ รวมทั้งการพัฒนาวัตกรรมการเรียนการสอน และนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการเรียนการสอน การจัดกิจกรรม และการบริหารจัดการ ทั้งเพื่อพัฒนาคุณภาพ และกระจายโอกาสทางการศึกษาอย่างกว้างขวางและทั่วถึง(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542) ซึ่งสถาบันอุดมศึกษาควรมีวัตถุประสงค์เพื่อการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาด้วย 5 เทคโนโลยี(five technologies for educational change) ตามแนวคิดของ Salisbury (1996) ประกอบด้วย (1) ระบบการคิด(systems thinking) (2) การออกแบบระบบ(systems design) (3) ศาสตร์แห่งคุณภาพ(quality science) (4) การจัดการการเปลี่ยนแปลง(change management) และ (5) เทคโนโลยีการเรียนการสอน(instructional technology)

4.8.2 ประเด็นเป้าหมายของข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ในด้านสื่อ นวัตกรรมนั้น ผลการวิจัยมีข้อเสนอมุ่งไปสู่เป้าหมายที่สำคัญ ได้แก่ (1) มีระบบฐานข้อมูล และการให้บริการการเรียนการสอนด้วยสื่อทางเครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่ทันสมัยและทั่วถึง (2) มีการผลิต พัฒนา จัดหาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการเรียนการสอน (3) มีสื่อ เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เพียงพอ ทันสมัยและสอดคล้องกับความต้องการของคณาจารย์และนักศึกษา และ (4) มีระบบ e-learning และมาตรการในการนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายของข้อเสนอในการลงทุนพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารในสถาบันอุดมศึกษาที่เป็นสิ่งที่คุ้มค่า (ปทีป เมธาคุณวุฒิ, 2544; สุกัญญา โขวิไลกุล, 2547) มีแนวคิดที่เสนอไว้อย่างน่าสนใจว่า ผู้ที่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นประโยชน์ได้มากก็สามารถไปได้ไกลกว่า ทั้งนี้ต้องอาศัยการลงทุน ทั้งในส่วนเครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ต่อพ่วง(hardware) ระบบโปรแกรม

ประยุกต์ต่างๆ(software) และที่สำคัญที่สุด คือ ลงทุนพัฒนามนุษย์(people ware) โดยเฉพาะอาจารย์ และยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ถนนมรรณ ประเสริฐเจริญสุข (2549) ที่เสนอว่า ควรจัดระบบอำนวยความสะดวกด้านเวลา การใช้ห้องปฏิบัติการเพื่อการวิจัย สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์และแหล่งทุนสนับสนุนจากภายนอกเพื่อการวิจัย ประเมินสภาพการใช้ข้อมูลของห้องสมุด หรืออาจมีหน่วยงานที่ดูแลทั้งระบบฐานข้อมูล โดยเฉพาะสร้างเครือข่ายระบบฐานข้อมูลในเชิงรุกและนำเสนอข้อมูลและผลวิจัยต่างๆไปยังหน่วยงานภายนอกทั้งในและต่างประเทศ ตลอดจนการกำหนดเป้าหมายของสถาบันให้ก้าวหน้าและสอดคล้องกับเปลี่ยนแปลงในแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 พ.ศ.2551-2565 และโดยเฉพาะอย่างยิ่งความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการจ้างงาน นับตั้งแต่เทคโนโลยีที่เอื้อต่อการเพิ่มผลผลิตในภาคการเกษตร เทคโนโลยีที่เป็นแรงขับเคลื่อนการปฏิวัติอุตสาหกรรม เทคโนโลยีที่เพิ่มมูลค่าในภาคบริการตลอดจนเทคโนโลยีนำสมัยในยุคฐานความรู้ ก่อให้เกิดสิ่งที่เรียกว่า ผลผลิตภาพ(productivity) และนวัตกรรม(innovation) ในกระบวนการผลิตทั้งที่เป็นสินค้าและบริการ นอกเหนือจากการมองภาพอนาคตทางเทคโนโลยี (technology foresight) แล้ว ในโลกตะวันตกมักมีนักคิดอนาคต(futurists) ที่มีแนวคิดต่อเทคโนโลยีที่มองไม่เห็นในวันนี้ เช่น เทคโนโลยีทางการแพทย์เพื่ออายุยืนยาว เทคโนโลยีเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงทางภูมิอากาศ เทคโนโลยีด้านพลังงานใหม่ ๆ ซึ่งเกี่ยวข้องกับอุดมศึกษา การพัฒนาเทคโนโลยีโดยอุดมศึกษานั้น นอกเหนือจากการวิจัยและพัฒนาเพื่อการตีพิมพ์บทความทางวิชาการแล้ว การทำวิจัยตาม ความต้องการของประเทศก็เป็นประโยชน์เช่นเดียวกัน ความร่วมมืออย่างใกล้ชิดระหว่างอุดมศึกษากับหน่วยงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีระดับประเทศ ซึ่งมีรอยต่อกับโจทย์การพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และภาคเอกชนอยู่แล้ว อาทิเช่น ความร่วมมือกับสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ เป็นต้น (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2550) โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกำหนดเป้าหมายการเตรียมความพร้อมในการให้บริการสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาให้สอดคล้องกับเทคโนโลยีที่สำคัญสำหรับอนาคต(some important technologies of the future) ประกอบด้วย วิศวกรรมพันธุกรรม(genetic engineering) คลื่นเสียงผ่านระบบคอมพิวเตอร์(voice activated computing) ตัวนำไฟฟ้าความเร็วสูง(superconductors) สมอกลด(artificial intelligence) ใยแก้วความเร็วสูง(fibre-optics) อินเทอร์เน็ต(internet) ระบบดิจิทัล(digital electronics) วัสดุเครื่องเคลือบ(ceramics) ระบบเครือข่ายเชื่อมโยง(global positioning systems) บัตรบันทึกข้อมูลอัจฉริยะ(smart cards) วัสดุผสม(composite materials) การโคลนนิ่ง(cloning) นาโนเทคโนโลยี(nanotechnology) และเทคโนโลยีหุ่นยนต์(robotics) (Hubbard, 2000)

4.8.3 ประเด็นแนวการดำเนินงานของข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ในด้านสื่อ นวัตกรรมนั้น ผลการวิจัยมีข้อเสนอให้มหาวิทยาลัยมีการดำเนินงาน ดังนี้ (1) โครงการพัฒนาระบบฐานข้อมูล และการให้บริการการเรียนการสอนด้วยสื่อทางเครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่ทันสมัย (2) จัดขยายเครือข่ายอินเทอร์เน็ตไร้สายบริการทุกชั้น ทุกอาคารเรียนหลัก (3) จัดโครงการส่งเสริมการผลิต พัฒนา และการจัดหาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการเรียนการสอน (4) จัดสรรงบประมาณในการเพิ่มปริมาณเอกสาร ตำรา และงานวิจัยให้เพียงพอและทันสมัย (5) จัดหาสื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของคณาจารย์ นักศึกษา และชุมชนท้องถิ่น (6) จัดให้มีระบบ e-learning และมาตรการในการนำไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ (7) จัดหาตำราสาขาเฉพาะด้านในระดับบัณฑิตศึกษาให้เพียงพอ (8) ฝึกอบรมการพัฒนาทักษะการให้บริการของบุคลากรห้องสมุด (9) จัดให้มีการให้บริการการสืบหาข้อมูลเอกสารการพิมพ์และบริการอื่นๆ

และ (10) จัดให้มีระบบในการเป็นสมาชิกห้องสมุดของประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับมาตรา 8 (7) ศึกษาและแสวงหาแนวทางพัฒนาเทคโนโลยีพื้นบ้านและเทคโนโลยีสมัยใหม่ให้เหมาะสมกับการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพของคนในท้องถิ่น รวมถึงการแสวงหาแนวทาง เพื่อส่งเสริมให้เกิดการจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน(พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ.2547, 2547) สอดคล้องกับผลการศึกษาของ วิมานพร รูปใหญ่ (2547) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาตัวบ่งชี้คุณภาพของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ พบว่า องค์ประกอบของตัวบ่งชี้คุณภาพที่มีความเหมาะสมในการประกันคุณภาพห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ซึ่งตัวบ่งชี้ที่มีค่าเฉลี่ยน้ำหนักมากที่สุดในแต่ละองค์ประกอบ ได้แก่ มีแผนการดำเนินงาน ($\bar{X}=9.04$) มีทรัพยากรสารสนเทศตรงตามความต้องการของผู้ใช้ ($\bar{X}=8.97$) มีบริการยืม-คืนที่สะดวกรวดเร็ว ($\bar{X}=8.97$) มีการกำหนดโครงสร้าง การบริหารงานห้องสมุดอย่างชัดเจน ($\bar{X}=9.07$) บุคลากรมีความเต็มใจและให้บริการด้วยความสุภาพ ($\bar{X}=9.07$) มีการตรวจสอบการใช้เงินงบประมาณ ($\bar{X}=8.81$) มีการประเมินคุณภาพห้องสมุด ($\bar{X}=9.03$) และผลการวิจัยครั้งนี้ ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนสามารถนำองค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณภาพที่ได้ไปใช้ในการตัดสินใจวางแผนและปรับปรุงการดำเนินการประกันคุณภาพห้องสมุดต่อไป ส่วนแนวปฏิบัติให้มีการปรับปรุงคุณภาพของห้องสมุดบัณฑิตศึกษา การจัดตั้งอำนวยการความสะดวกแก่นักศึกษาอย่างเพียงพอ และจัดให้มีฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ทั้งในและต่างประเทศตามข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการพัฒนาการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ในด้านห้องสมุด(ไชยา ภาวะบุตร, 2549) และนภค พูลสวัสดิ์ (2551) ได้เสนอผลการจัดทำยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ โดยเสนอกลยุทธ์ด้านการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ มีหลักการ มุ่งพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนให้หลากหลายรูปแบบ และให้การบริการทางวิชาการอย่างทั่วถึง ตลอดจนนำมาใช้เพิ่มประสิทธิภาพของการบริหารจัดการ มีมาตรการจัดทำแผนแม่บทพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ ทั้งแผนพัฒนาระบบเครือข่าย แผนการจัดหาอุปกรณ์และแผนพัฒนาบุคลากร สร้างเครือข่ายระบบพื้นฐานเทคโนโลยีสารสนเทศของมหาวิทยาลัยให้เชื่อมโยงกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยอย่างมีประสิทธิภาพตามแผนพัฒนาเทคโนโลยีของรัฐ เพื่อใช้ในการบริหารจัดการ การจัดการเรียนการสอน และการบริการทางวิชาการ จัดหาสื่อ อุปกรณ์เทคโนโลยีประจำห้องบรรยายใหญ่ และสนับสนุนให้อาจารย์สามารถใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอน ตลอดจนการบริการวิชาการอย่างมีประสิทธิภาพ จัดทำข้อมูล ประสิทธิภาพ ตรวจสอบระยะเวลาการทำงาน ความคุ้มค่า และประสิทธิภาพของอุปกรณ์ เพื่อการจัดหาทดแทน ซ่อมบำรุง จัดทำแผนการจัดการอุปกรณ์และบำรุงรักษาในแต่ละปี ควรมีแนวดำเนินงานโครงการพัฒนาอาจารย์ให้ใช้บทเรียนสำเร็จรูปในการจัดการเรียนการสอน โครงการปรับปรุงวิธีการสอนในรายวิชาต่างๆ โครงการปรับปรุงระบบและจัดหาช่องเครือข่ายเพิ่มเติม โครงการเปิดสอนในหลักสูตรการศึกษาทางไกล และโครงการประชาสัมพันธ์หน่วยงานแก่นักศึกษาและประชาชนผู้เกี่ยวข้อง เป็นต้น ส่วนในแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 พ.ศ.2551-2565 ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2550ข) ได้เสนอเทคโนโลยีซึ่งมีอิทธิพลสูงต่อวิถีชีวิต อาชีพ และธุรกิจอุตสาหกรรมใหม่ๆ คือ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร การปฏิวัติสารสนเทศเริ่มขึ้นโดยวิวัฒนาการของวงจรรวม คอมพิวเตอร์ ระบบสื่อสารโทรคมนาคมและอินเทอร์เน็ตก่อให้เกิดการจ้างงานและความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจ โลกยุคสารสนเทศ

เป็นสังคมไร้พรมแดน การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและความรู้กระทำได้ง่าย เทคโนโลยีแพร่กระจายอย่างกว้างขวาง โดยไม่มีข้อจำกัดด้านเวลา มีนวัตกรรมและตลาดแรงงานใหม่ ๆ ที่มีมูลค่าเพิ่มและมูลค่าสูง บนพื้นฐานของนวัตกรรมทรัพยากรมนุษย์ โครงสร้างพื้นฐานและอุตสาหกรรมสารสนเทศ ดังที่ระบุไว้ในนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศของไทย(IT 2010) ซึ่งเมื่อแปลงเป็นรายละเอียดของการพัฒนา โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร ทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมแล้ว จะอยู่ในรูปแบบของโครงการพัฒนาทางด้านสังคม(e-Society) การศึกษา(e-Education) อุตสาหกรรม(e-Industry) พาณิชยกรรม(e-Commerce) โดยรัฐมีบทบาทผ่านโครงการรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์(e-Government) นอกจากนี้ โลกยุคสารสนเทศ ยังเป็นปัจจัยสำคัญที่จะเปลี่ยนแปลงวิธีการทำงานและการจ้างงานของแรงงานในอนาคต ซึ่งเป็นภาพอนาคตที่สำคัญต่อการออกแบบอุดมศึกษาในปัจจุบัน โดยผ่านนโยบายการจัดซื้อจัดจ้างของภาครัฐ(government procurement) สร้างหัวใจหรือสมองของการบริหารจัดการ และการพัฒนาชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศ รัฐพึงกำหนดให้สถาบันอุดมศึกษาต้องให้ความร่วมมือในการจัดเก็บข้อมูลของตนเองที่ทันสมัยอยู่เสมอ จัดระบบการคุ้มครองผู้บริโภคจากการให้บริการข้อมูลสารสนเทศของมหาวิทยาลัย โดยผู้เรียนและผู้ปกครองมีสิทธิในการเข้าถึงข้อมูลอุดมศึกษาที่มีความถูกต้องและทันสมัย สนับสนุนอุดมศึกษาใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารเพื่อการเข้าถึง(access) และการลดช่องว่างดิจิทัล(digital divide) เพื่อการเรียนรู้เฉพาะตัว(customization) ไปจนถึงการเรียนรู้ของมวลชน(massification) ลงทุนการวิจัยและพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร รัฐลงทุนให้อุดมศึกษาเป็นแหล่งเรียนรู้ วิจัย ทดลอง และสาธิต จัดทำสื่อการเรียนรู้ของมหาวิทยาลัยออกสู่สาธารณะ(open courseware) ลงทุนและจัดการในการจัดระบบเครือข่ายห้องสมุดและแหล่งเรียนรู้ ศึกษาและเตรียมการรองรับผลกระทบเชิงลบ(discordance) อันเนื่องมาจากการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร นอกจากนี้ยังมีความสอดคล้องกับแนวคิดของรัชต์วรณ กาญจน์ปัญญาคม และปรียานุช เข้มวงษ์ (2550) ที่ระบุเหตุผลสำคัญที่จะต้องมีการรอบของความเป็นเลิศเนื่องจากการแข่งขันมีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น ลูกค้านำความต้องการที่มากกว่าเรื่องของคุณภาพของผลิตภัณฑ์และบริการ แต่ยังมีเรื่องคุณภาพของสิ่งที่คาดคิดไปไม่ถึง หรือที่เรียกว่า การตอบสนองความพึงพอใจของลูกค้า การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว มีเทคโนโลยีเกิดขึ้นใหม่(e-commerce) และกฎหมายมีความเข้มงวดมากยิ่งขึ้นทั้งในประเทศและต่างประเทศ แนวโน้มของระดับโลกที่กำลังเกิดขึ้น มีการสำรวจ CEO ขององค์กรยักษ์ใหญ่ 2,500 ราย โดยถามว่า การเปลี่ยนแปลงในตลาดโลกขณะนี้คืออะไร มี 94% ตอบว่าเป็นเรื่องของโลกาภิวัตน์(globalization) มี 88% ว่าเป็นเรื่องของปรับปรุงของการจัดการความรู้ภายในองค์กร พูด่างๆ คือ องค์กรที่จะอยู่รอดในระยะยาวต้องมีสิ่งที่เป็นองค์ความรู้ของตนเองภายใต้รูปแบบใหม่(version) ค.ศ.2007 เป็นคำถามหนึ่งข้อ คือ สมรรถนะหลักขององค์กร(core competence) คืออะไร ที่คิดว่าเราเก่งกว่าคนอื่นแล้วทำให้เราอยู่รอดและเป็นที่ยอมรับของผู้ที่มารับบริการกับเราหรือผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับเรา มี 79% บอกว่ายังเป็นเรื่องของลดต้นทุน ลดเวลาเพื่อความสามารถในการแข่งขัน(cost and cycle time reduction) และ 78% บอกว่าเป็นเรื่องของเข้าถึงห่วงโซ่ตลาดในระดับโลก(improve supply chains) เพราะฉะนั้นต่อไปนี้ แม้ในธุรกิจที่บริษัทยักษ์ใหญ่ที่มาลงทุนในเมืองไทย แต่ไม่แน่ว่าจะซื้อจากผู้ผลิตในเมืองไทย อาจจะซื้อจากผู้ผลิตทั่วโลกได้เลย หรือแม้กระทั่ง บริษัทเล็กๆ อยู่ในเมืองไทยอาจจะมีโอกาสได้ส่งไปให้กับผู้ผลิตทั่วโลกได้เช่นกัน เพราะว่าเป็นเรื่องของห่วงโซ่การผลิตทั่วโลก เป็นเรื่องของการผลิตภายใต้ทำเลที่ตั้ง(multiple location) ในหลายๆ ประเทศ ฉะนั้นตอนนี้อยู่ที่ว่า ใครเก่งกว่า มีประสิทธิภาพมากกว่า ถูกกว่า จะเป็นผู้ถูกเลือกให้เป็นฐานในการผลิต

5. ข้อเสนอแนะ

5.1 ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

จากผลการศึกษาที่ได้มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ควรนำผลการวิจัยเชิงนโยบายไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจของผู้บริหารที่มีอำนาจทั้งในระดับคณะดี อธิการบดี และสภามหาวิทยาลัยในการตัดสินใจกำหนดนโยบายพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ดังนี้

5.1.1 ควรนำวัตถุประสงค์ที่ได้จากผลการวิจัยไปปรับใช้และกำหนดเป็นนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยใน 8 ด้าน หรือ 8 นโยบาย เพื่อมอบให้ผู้บริหารและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปสู่การปฏิบัติ

5.1.2 ควรนำเป้าหมายที่ได้จากผลการวิจัยไปปรับใช้และกำหนดเป็นเป้าหมายเพื่อพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยใน 8 ด้าน หรือ 8 นโยบาย เพื่อมอบให้ผู้บริหารและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำแผนปฏิบัติการไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้

5.1.3 ควรนำแนวการดำเนินงานที่ได้จากผลการวิจัยไปปรับใช้และกำหนดเป็นกลยุทธ์หรือมาตรการเพื่อพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยใน 8 ด้าน หรือ 8 นโยบาย เพื่อให้ผู้บริหารและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำแผนงาน โครงการ หรือกิจกรรมให้ตอบสนองต่อกลยุทธ์หรือมาตรการที่กำหนดไว้

5.1.4 ด้านการเรียนการสอน ควรมุ่งเป้าหมายให้นักศึกษาได้ศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ในสภาพจริงทั้งในและนอกสถานศึกษาด้วยตนเอง อาจารย์ใช้สื่อ นวัตกรรมที่ทันสมัยในการสอน อาจารย์จัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพ มีทักษะ เทคนิค วิธีการสอน และการประเมินผลที่น่าสนใจ สามารถเชื่อมโยงสู่การนำไปใช้ในสภาพที่แท้จริงได้ อาจารย์ประจำหลักสูตรทุกสาขาวิชาสามารถจัดโครงสร้างหลักสูตรเนื้อหาสาระวิชาและจัดอาจารย์ผู้สอนได้เหมาะสม ตามความชำนาญ และมีประสิทธิภาพ

5.1.5 ด้านการวิจัย ควรมุ่งเป้าหมายให้บุคลากรมีศักยภาพทางการวิจัย นักศึกษาทุกสาขาวิชาสามารถทำวิจัยได้ อาจารย์มีผลงานวิจัยอย่างต่อเนื่องเรื่องต่อคนต่อปี สถาบันมีผลงานวิจัยที่มีคุณภาพและได้รับการเผยแพร่หรือถูกนำไปใช้มากขึ้น มีทุนหรืองบประมาณสนับสนุนการวิจัยเพิ่มขึ้นและเพียงพอ มีระบบการบริหารจัดการงานวิจัยที่มีประสิทธิภาพ

5.1.6 ด้านนักศึกษา ควรมุ่งเป้าหมายให้บัณฑิตของมหาวิทยาลัยมีอาชีพที่เหมาะสมพึ่งตนเองได้หรือศึกษาต่อระดับที่สูงขึ้น และผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจ นักศึกษาที่ผ่านระบบการรับเข้ามีคุณสมบัติและคุณภาพสูง มีอาคารศูนย์บริการสวัสดิการนักศึกษา มีระบบดูแลช่วยเหลือนักศึกษาที่มีประสิทธิภาพ มีกิจกรรม ชมรม โครงการ และงบประมาณด้านการพัฒนานักศึกษาเพิ่มขึ้น และต่อเนื่อง นักศึกษามีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์มากขึ้น และนักศึกษามีความเป็นเลิศในทักษะทางวิชาการสูงขึ้น

5.1.7 ด้านคณาจารย์ ควรมุ่งเป้าหมายให้มีอาจารย์ที่มีศักยภาพทางวิชาการประจำทุกหลักสูตรตามเกณฑ์มาตรฐาน มีระบบอาจารย์ที่ปรึกษาที่มีประสิทธิผล อาจารย์ที่จัดเข้าสอนเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ ตรงคุณวุฒิและความเชี่ยวชาญ มีระบบการสรรหาและระบบประเมินการสอน คุณธรรมจริยธรรมของอาจารย์ ที่มีประสิทธิผล และให้คณาจารย์มีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่

5.1.8 ด้านการบริหารจัดการ ควรมุ่งเป้าหมายให้มีระบบโปรแกรมสำเร็จรูปหรือ MIS ในการบริหารจัดการและให้บริการวิชาการ มีระบบการบริหารทรัพยากรบุคคลเอื้อต่อการพัฒนาวิชาการ

ผู้บริหารวิชาการในทุกระดับเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเป็นที่ยอมรับ มีการระดมทรัพยากรการจัดการทางการเงินและงบประมาณเพื่อส่งเสริมการพัฒนาวิชาการมากขึ้น สถาบันผ่านการประเมินตามตัวชี้วัดของ ก.พ.ร. และ สมศ. ในระดับสูง คณาจารย์และผู้บริหารทุกระดับมีภาวะผู้นำทางวิชาการ และมีกลไกในการควบคุมการดำเนินงานโครงการพิเศษนอกสถาบันที่มีประสิทธิภาพ

5.1.9 ด้านแหล่งเรียนรู้ ควรมุ่งเป้าหมายให้มีห้องสมุด อาคารเรียน ศูนย์การศึกษา หรือศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาค้นคว้าและคอมพิวเตอร์ที่สะดวกและทันสมัย มีแหล่งฝึกปฏิบัติจริง ห้องปฏิบัติการเฉพาะด้านภายในและภายนอกสถาบันที่เป็นห้องเรียนแห่งเทคโนโลยี มีแหล่งข้อมูลสารสนเทศและการบริการที่หลากหลาย ขยายเวลาการให้บริการมากขึ้น และมีห้องสมุดประจำสาขาวิชาหรือคณะ

5.1.10 ด้านหลักสูตร ควรมุ่งเป้าหมายให้หลักสูตรที่เปิดจัดการศึกษาสอดคล้องกับความต้องการของตลาดวิชาและได้มาตรฐานตามเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง หลักสูตรที่มีวิชาชีพควบคุมได้มาตรฐานตามเกณฑ์วิชาชีพที่เกี่ยวข้องทุกหลักสูตรได้รับการปรับปรุงพัฒนาให้ทันสมัย คณาจารย์ทุกสาขาวิชามีความรู้ความสามารถในการบริหารหลักสูตร มีคู่มือและเอกสารประกอบหลักสูตรรายวิชาที่เหมาะสมเพียงพอ

5.1.11 ด้านสื่อ นวัตกรรม ควรมุ่งเป้าหมายให้มีระบบฐานข้อมูล และการให้บริการการเรียนการสอนด้วยสื่อทางเครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่ทันสมัยและทั่วถึง มีการผลิต พัฒนา และการจัดหาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการเรียนการสอน มีสื่อ เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เพียงพอ ทันสมัยและสอดคล้องกับความต้องการของคณาจารย์และนักศึกษา มีระบบ e-learning และมาตรการในการนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5.2 ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยสู่การปฏิบัติ

5.2.1 ข้อเสนอแนะเชิงกระบวนการ

5.2.1.1 สภามหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ซึ่งเป็นผู้มีอำนาจตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ.2547 มาตรา 18 ในการกำหนดนโยบาย ควรกำหนดให้มีนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ โดยมอบหมายให้ผู้บริหารทุกระดับของมหาวิทยาลัยเป็นผู้จัดทำร่างนโยบาย และนำเสนอต่อสภามหาวิทยาลัยเห็นชอบเมื่อจะเข้ารับตำแหน่งผู้บริหารในทุกๆ สัปดาห์ หรือเมื่อเปลี่ยนสภามหาวิทยาลัยชุดใหม่ หรือเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงอธิการบดี

5.2.1.2 มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ โดยคณะผู้บริหารระดับสูง ควรให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนทั้งหน่วยงานภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย ในการจัดทำแผนพัฒนาของมหาวิทยาลัย ระยะสี่ปี หรือแผนยุทธศาสตร์สี่ปี เพื่อตอบสนองต่อนโยบายของมหาวิทยาลัยที่สภามหาวิทยาลัยได้กำหนดเป็นนโยบายไว้ ซึ่งการมีส่วนร่วมนี้จะช่วยให้เกิดการประสานงานภายในองค์กรเป็นความร่วมมือร่วมใจ ซึ่งจะช่วยให้เกิดพลังในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติให้เกิดประสิทธิผลมากกว่าการกำกับควบคุม และนำเสนอต่อสภามหาวิทยาลัยเพื่อให้ความเห็นชอบก่อนนำไปสู่การบริหารจัดการในทุกหน่วยงานในสังกัดของมหาวิทยาลัย

5.2.1.3 มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ โดยคณะผู้บริหารระดับคณะ หรือสำนัก และระดับกองในสังกัด ได้แก่ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ สำนักงานอธิการบดี กองนโยบายและแผน และกองกลาง รวมถึงส่วนงานภายในระดับคณะหรือสำนัก ได้แก่ วิทยาลัยพยาบาลพระยาภักดีชุมพล โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ และสถานบัณฑิตศึกษา ซึ่งมีหน้าที่จัดทำแผนงบประมาณหรือแผนปฏิบัติการประจำปี

ให้รองรับและตอบสนองต่อกลยุทธ์หรือมาตรการ ตัวบ่งชี้หรือตัวชี้วัดของแผนพัฒนาแผนยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัย เสนอผู้บริหารมหาวิทยาลัย เพื่อนำเสนอขอความเห็นชอบต่อสภามหาวิทยาลัย และนำไปสู่การปฏิบัติตามแผนงาน โครงการหรือกิจกรรมของแต่ละหน่วยงานในสังกัดของมหาวิทยาลัยต่อไป

5.2.1.4 คณาจารย์หรือนุคลากรของมหาวิทยาลัยที่รับผิดชอบแผนงาน โครงการ หรือกิจกรรมตามแผนปฏิบัติการประจำปี ดำเนินงานตามปฏิทินการดำเนินงาน ให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของแต่ละแผนงาน โครงการ หรือกิจกรรมนั้น

5.2.1.5 มหาวิทยาลัยโดยอธิการบดี รองอธิการบดีฝ่ายแผนงาน ผู้อำนวยการกองนโยบายและแผน ควรพัฒนากลไกการกำกับ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน ตามแผนงาน โครงการ หรือกิจกรรมของแต่ละหน่วยงานในสังกัดของมหาวิทยาลัย ให้มีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลสูงสุดต่อการพัฒนาวิชาการ

5.2.1.6 มหาวิทยาลัยควรพัฒนากลไกในการสื่อสารนโยบายและยุทธศาสตร์ การพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยไปยังคณาจารย์ และบุคลากรของหน่วยงานภายในระดับปฏิบัติการในสังกัด รวมถึงหน่วยงานภายนอกและชุมชนท้องถิ่น ในรูปแบบที่หลากหลาย ทั้งในรูปแบบเอกสาร ป้ายโฆษณา การนำเข้าสู่วาระการประชุมของหน่วยงานภายในสถาบันทุกระดับ การประชุมสัมมนาทางวิชาการ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวิทยุประจํามหาวิทยาลัย เป็นต้น

5.2.2 ข้อเสนอแนะเชิงเนื้อหา

มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิควรเร่งดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาทางวิชาการของสถาบัน ตามสภาพความจำเป็นในปัจจุบันอย่างเร่งด่วน ดังนี้

5.2.2.1 ด้านการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ควรเร่งรัดคุณภาพบัณฑิตด้วยการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่เน้นให้เกิดทักษะ สามารถปฏิบัติได้จริงทั้งในห้องปฏิบัติการ และในสถานประกอบการจริง อบรมพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ให้สูงขึ้น ปรับปรุงระบบการจัดวางอาจารย์เข้ารับผิดชอบวิชาที่สอนให้เหมาะสมในวิชาตามศาสตร์หรือสาขาที่ชำนาญการ และจัดโครงการประชุมปฏิบัติการพัฒนาการจัดโครงสร้างหลักสูตรและเนื้อหาสาระวิชาให้กับประธานและเลขานุการทุกสาขาวิชา

5.2.2.2 ด้านการวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ควรเร่งรัด กำหนดเกณฑ์ภาระงานให้อาจารย์ได้ทำวิจัยทุกคนอย่างน้อยหนึ่งเรื่องต่อคน พัฒนานุคลากรและเสริมสร้างศักยภาพทางการวิจัย เร่งระดมการเพิ่มทุนวิจัยจากภายในและภายนอก สนับสนุนส่งเสริมโครงการเผยแพร่และนำผลงานวิจัยไปใช้ ในระดับชาติหรือนานาชาติ และจัดระบบการตรวจสอบคุณภาพงานวิจัย

5.2.2.3 ด้านนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ควรเร่งรัดดำเนินงานพัฒนา กิจกรรมการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักศึกษา สนับสนุนส่งเสริมนักศึกษาในทุกระดับสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ การวิจัย และการเข้าร่วมแข่งขันทักษะในระดับต่าง ๆ ส่งเสริมการได้งานทำ การศึกษาต่อและการเสริมสร้างความพึงพอใจของสังคมผู้ใช้นักศึกษา และพัฒนาระบบการรับเข้านักศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

5.2.2.4 ด้านคณาจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ควรเร่งรัดจัดสรรกรอบอัตราเพิ่มคุณวุฒิ คุณสมบัตินี้และประสบการณ์ของอาจารย์ให้สอดคล้องกับหลักสูตรที่เปิดสอน จัดปัจจัยและ

งบประมาณมุ่งใจสนับสนุนการกำหนดตำแหน่ง ผลงานทางวิชาการ และรางวัลเกียรติยศชื่อเสียง พัฒนาระบบระเบียบการสรรหาอาจารย์ให้ได้ผู้ที่มีความรู้ความสามารถสูง และพัฒนาระบบอาจารย์ที่ปรึกษาให้ทำหน้าที่ได้อย่างแท้จริงในการดูแลช่วยเหลือนักศึกษา

5.2.2.5 ด้านการบริหารจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ควรเร่งรัดดำเนินการปรับปรุงพัฒนาระบบการจัดการทางการเงินและงบประมาณให้มีประสิทธิภาพส่งเสริมต่อการพัฒนาวิชาการ พัฒนากลไกในการบริหารจัดการศึกษา โครงการพิเศษนอกสถาบันที่มีประสิทธิภาพ ปรับปรุงพัฒนาระบบการจัดการ ควบคุม ประเมินภาระงานของอาจารย์และบุคลากรให้ส่งเสริมต่อการพัฒนางานวิชาการ จัดกรอบตำแหน่ง เกณฑ์อัตรา จัดวางบุคลากรให้สอดคล้องกับภาระงานของแต่ละหน่วยงานในสังกัด ปรับปรุงระเบียบข้อบังคับ แนวปฏิบัติที่เกี่ยวกับการคัดเลือกหรือสรรหาผู้บริหารวิชาการในทุกระดับ และจัดสรรงบประมาณเพื่อการพัฒนาวิชาการในสัดส่วนที่สูงขึ้น

5.2.2.6 ด้านแหล่งเรียนรู้ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ควรเร่งรัดดำเนินการจัดให้มีแหล่งฝึกปฏิบัติจริง ห้องปฏิบัติการเฉพาะด้านภายในสถาบันก่อนออกฝึกปฏิบัติงานนอกสถาบัน จัดกิจกรรมในการสำรวจและสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับแหล่งฝึกภาคปฏิบัติและแหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพ จัดสร้างห้องสมุดเฉพาะด้านประจำสาขา และจัดแหล่งเรียนรู้เป็นศูนย์การศึกษาด้านวัฒนธรรมท้องถิ่น และโครงการอื่นเนื่องมาจากพระราชดำรินในท้องถิ่นชัยภูมิ หรือภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

5.2.2.7 ด้านหลักสูตร มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ควรเร่งรัดดำเนินการพัฒนาหลักสูตรที่มีใบประกอบวิชาชีพให้ผ่านการประเมินโดยเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งสาขาวิชาครุศาสตร์ ปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้มีคุณภาพได้มาตรฐานให้ทันสมัยภายในทุกห้าปี ทั้งนี้เนื่องจากหลักสูตรของมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่ใช้มากกว่าห้าปี เพิ่มกรอบอัตราและศักยภาพอาจารย์ประจำของแต่ละหลักสูตรให้ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำของกระทรวงศึกษาธิการ และการประชาสัมพันธ์หลักสูตรและการรับเข้าศึกษาให้มากขึ้นด้วยวิธีการที่หลากหลาย

5.2.2.8 ด้านสื่อ นวัตกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ควรเร่งรัดดำเนินการจัดสรรงบประมาณในการเพิ่มปริมาณเอกสาร ตำรา และงานวิจัยให้เพียงพอและทันสมัย ฝึกอบรมการพัฒนาทักษะการให้บริการของบุคลากรห้องสมุด และจัดหาตำราสาขาเฉพาะด้านในระดับบัณฑิตศึกษาให้เพียงพอ

5.3. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

5.3.1 ควรวิจัยปฏิบัติการเพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาในด้านใดด้านหนึ่งจากข้อเสนอเชิงนโยบายในการวิจัยครั้งนี้ โดยอาจจะวิจัยในระดับหน่วยงานภายในสถาบัน หรือภาพรวมทั้งสถาบันก็ได้ตามความเหมาะสม

5.3.2 ในระยะของการประกาศใช้นโยบาย ควรวิจัยเพื่อประเมินประสิทธิภาพการนำนโยบายของสถาบันสู่การปฏิบัติ เพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศ เพื่อใช้ประกอบในการปรับปรุงและพัฒนากลไกต่างๆของสถาบันให้สามารถขับเคลื่อนนโยบายให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

5.3.3 ผู้บริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิควรวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม(Participatory action research) เพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาวิชาการในองค์ประกอบย่อยที่มีปัญหาระดับมากด้านใดด้านหนึ่ง เช่น ด้านการเรียนการสอน หรือด้านหลักสูตร เป็นต้น

5.3.4 อาจารย์ควรวิจัยและพัฒนา(Research & development) ในการพัฒนาคุณภาพด้านการเรียนการสอน ซึ่งเป็นปัญหาในระดับมาก หรือด้านอื่นๆ ที่มีปัญหาระดับปานกลาง เช่น การวิจัยและพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย เป็นต้น

5.3.5 สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาหรือกระทรวงศึกษาธิการควรวิจัยเพื่อพัฒนามาตรฐานและตัวชี้วัดคุณภาพวิชาการระดับอุดมศึกษา เพื่อใช้ในการประเมินมาตรฐานคุณภาพวิชาการระดับอุดมศึกษา หรือใช้ในการจัดลำดับ แบ่งกลุ่มหรือกำหนดตำแหน่งทางยุทธศาสตร์ของสถาบันอุดมศึกษา หรือเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพทางวิชาการระดับอุดมศึกษาของไทย

5.3.6 ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาควรจัดให้มีการวิจัยเชิงนโยบายในรายด้านขององค์ประกอบในการพัฒนาวิชาการของแต่ละสถาบันก่อนเสนอนโยบายต่อสภามหาวิทยาลัย

5.3.7 สภามหาวิทยาลัยซึ่งมีหน้าที่ในด้านนโยบายของสถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่งควรวิจัยอนาคตในระยะสิบปีขึ้นไปเพื่อเป็นแนวทางในการบริหารสถาบันที่ต่อเนื่อง

5.3.8 เมื่อสิ้นสุดระยะของการประกาศใช้นโยบาย ควรวิจัยเพื่อประเมินประสิทธิผลการนำนโยบายของสถาบันสู่การปฏิบัติ ซึ่งจะได้ข้อมูลสารสนเทศประกอบการตัดสินใจของผู้มีอำนาจในการตัดสินใจชุด หรือสานต่อในนโยบายแต่ละด้านนั้น

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

.....

1. รองศาสตราจารย์ ดร.สมพงษ์ สิงหะพล	รองศาสตราจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครราชสีมา
2. รองศาสตราจารย์ ดร.ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร	ที่ปรึกษาอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
3. รองศาสตราจารย์ ดร.บุญช่วย ศิริเกษ	ประธานโครงการปริญญาเอกสาขาวิชาการบริหาร การศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
4. รองศาสตราจารย์ ดร.ถนอมวรรณ ประเสริฐเจริญสุข	รองศาสตราจารย์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
5. รองศาสตราจารย์ ดร.บุญชม ศรีสะอาด	ประธานโครงการปริญญาเอกสาขาวิชาวิจัยและ ประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
6. รองศาสตราจารย์ ดร.สมคิด สร้อยน้ำ	เลขานุการโครงการปริญญาเอก มหาวิทยาลัย ราชภัฏอุดรธานี
7. รองศาสตราจารย์ ดร.ทนงศักดิ์ คุ้มไข่น้ำ	รองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและประกันคุณภาพ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

ภาคผนวก ข
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

แบบบันทึกการสังเกต

บันทึกการสังเกต

วันที่ เดือน..... พ.ศ. ช่วงเวลา..... น.

สถานที่สังเกต.....

วัตถุประสงค์การสังเกตครั้งนี้

กรอบการสังเกต ของ Lofland	สิ่งที่สังเกต	หมายเหตุ (Remark)
องค์ประกอบ สิ่งแวดล้อม (Setting)		■ ความเห็นของผู้สังเกต ■ สมมุติฐาน ■ ข้อเสนอ/แผนขั้นตอนต่อไป ■ คำถาม/ประเด็นใหม่
การกระทำของแต่ละ บุคคล (Act)		
กิจกรรม (Activity)		
การมีส่วนร่วม (Participation)		
ความสัมพันธ์ (Relationship)		
ความหมาย (Meaning)		

บันทึก 1) ข้อมูลเพิ่มเติมกับสิ่งที่สังเกต 2) ความเห็นของผู้วิจัยในสิ่งที่สังเกต 3) การสะท้อน
ตนเอง (self reflection)

.....

.

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการในสถาบันอุดมศึกษา: กรณีศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

.....

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์ชุดนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญ และการอภิปรายกลุ่มเป้าหมายของผู้เกี่ยวข้องในการกำหนดนโยบายวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

1.1 การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญ(expert in-depth interview) จำนวน 9 ท่าน โดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง(semi-structure interview) ชนิดปลายเปิด ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งได้กำหนดคุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญทั้งจากในและนอกมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิไว้ดังนี้

1.1.1 นักวิชาการอุดมศึกษาที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในศาสตร์ด้านการอุดมศึกษาที่มีตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่ารองศาสตราจารย์ หรือผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงานในสถาบันอุดมศึกษามาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี

1.1.2 นักวิชาการบริหารการศึกษามีความรู้ความเชี่ยวชาญในศาสตร์ด้านการบริหารการศึกษาที่มีตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่ารองศาสตราจารย์ หรือผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกที่มีประสบการณ์ปฏิบัติงานด้านการบริหารการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษามาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี

1.1.3 เป็นผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา ในตำแหน่งอธิการบดีหรือรองอธิการบดีฝ่ายวิชาการหรือคณบดีหรือมีประสบการณ์ดำรงตำแหน่งดังกล่าวในสถาบันอุดมศึกษามาแล้วไม่น้อยกว่า 4 ปี

1.2 การอภิปรายกลุ่มเป้าหมายของผู้เกี่ยวข้องในการกำหนดนโยบายวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ จำนวน 11 ท่าน

2. การศึกษาครั้งนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา เรื่อง“ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการในระดับอุดมศึกษา: กรณีศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ” ซึ่งมีกิจกรรมการสังเกตและบันทึกภาคสนามในมหาวิทยาลัยต้นแบบ 5 สถาบัน การวิจัยสำรวจในมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ การประชุมปฏิบัติการร่างข้อเสนอ การสนทนากลุ่มเป้าหมายของผู้บริหารที่เกี่ยวข้องในการกำหนดนโยบาย การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญ และการประชุมสัมมนาผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ข้อมูลที่ได้จะนำไปใช้ในการวิเคราะห์

สังเคราะห์ และปรับปรุงข้อเสนอเชิงนโยบาย เพื่อพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
เสนอต่อที่ประชุมสัมมนาผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
และผู้บริหารสถาบันต่อไป

3. การดำเนินการหลังจากที่ผู้ขอสัมภาษณ์ได้ติดต่อและนัดหมายวันเวลาและขอบข่าย
สาระหรือประเด็นกับท่านผู้ทรงคุณวุฒิที่จะให้สัมภาษณ์แล้ว ผู้ขอสัมภาษณ์จะไปเตรียม
ความพร้อมก่อนถึงเวลาพอสมควร ขอเข้าสัมภาษณ์ ทักทายปราศรัย แนะนำตัว แจ้งวัตถุประสงค์
ให้ชัดเจน ขออนุญาตบันทึกเสียงหรือให้มีผู้ช่วยจดบันทึก แล้วจึงขอให้ผู้ให้สัมภาษณ์แนะนำ
ประวัติการศึกษา หน้าที่งานหรือข้อมูลที่เกี่ยวข้องโดยสังเขป สร้างบรรยากาศให้เป็นกันเอง
และเป็นกัลยาณมิตรในการสัมภาษณ์

4. ลักษณะของแบบสัมภาษณ์

เป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง(semi-structure interview) ชนิดปลายเปิด
ประกอบด้วยข้อคำถามแบบปลายเปิด มี 3 ประเด็นคำถามหลัก ครอบคลุมองค์ประกอบของ
การพัฒนาวิชาการระดับอุดมศึกษาทั้ง 8 ด้าน ดังนี้

(1) ข้อเสนอเชิงนโยบายที่ผู้วิจัยนำเสนอมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้มาก
น้อยเพียงใด ในการพัฒนาวิชาการระดับอุดมศึกษา กรณีมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ?

(2) ประเด็นที่ควรปรับปรุง หรือเพิ่มเติมให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาหรือ
ความต้องการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ตามความคิดเห็นของท่าน มีอะไรบ้าง ?

(3) ท่านคิดว่าจากแนวโน้มของการพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาในอนาคต จะ
เป็นไปในทิศทางใด และควรเพิ่มเติมข้อเสนอใดให้สอดคล้องกับแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นนั้น ?

ผลจากการให้สัมภาษณ์ของท่านเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อ
ผลการวิจัยอันจะนำไปสู่ข้อเสนอเชิงนโยบายในการพัฒนาวิชาการของสถาบันให้มีความเหมาะสม
ยิ่งขึ้น จึงใคร่ขอความกรุณาท่านช่วยตอบคำถามทุกข้อตามความคิดเห็นที่แท้จริงของท่าน จักเป็น
พระคุณยิ่ง

ขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

นายสมภาร ศิโธ
หัวหน้าโครงการวิจัย

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง การศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

.....

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์ชุดนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการกำหนดนโยบาย การพัฒนาวิชาการ การวางแผนและการดำเนินงานไปสู่การปฏิบัติโดยตรง ได้แก่ อธิการบดี รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ รองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและประกันคุณภาพการศึกษา รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา คณบดีคณะเป้าหมายการศึกษา ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมและบริหารวิชาการหรืองานทะเบียน ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนา ผู้อำนวยการสำนักวิทยบริการ ผู้อำนวยการสำนักพัฒนานักศึกษา และผู้อำนวยการศูนย์ภาษาและเทคโนโลยีสารสนเทศ และหรือหน่วยงานสนับสนุนวิชาการที่เรียกชื่ออย่างอื่น

2. การศึกษาครั้งนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา เรื่อง “การศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ในบริบทการเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น” ซึ่งมีกิจกรรมการสังเกตและบันทึกภาคสนามในมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ การสนทนากลุ่มเป้าหมายและการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหารกลุ่มเป้าหมาย ข้อมูลที่ได้จะนำไปใช้ในการวิเคราะห์และสังเคราะห์เป็นสารสนเทศพื้นฐานในการวิจัยและจัดเป็นข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ เสนอต่อผู้บริหารต่อไป

3. การดำเนินการหลังจากที่ผู้ขอสัมภาษณ์ได้ติดต่อและนัดหมายวันเวลาและขอบข่ายสาระหรือประเด็นกับท่านผู้ทรงคุณวุฒิที่จะให้สัมภาษณ์แล้ว ผู้ขอสัมภาษณ์จะไปเตรียมความพร้อมก่อนถึงเวลาพอสมควร ขอเข้าสัมภาษณ์ ทักทายปราศรัย แนะนำตัว แจ้งวัตถุประสงค์ให้ชัดเจน ขออนุญาตบันทึกเสียงหรือให้มีผู้ช่วยจดบันทึก แล้วจึงขอให้ผู้ให้สัมภาษณ์แนะนำประวัติการศึกษา หน้าที่ การทำงานหรือข้อมูลที่เกี่ยวข้องโดยสังเขป จงสร้างบรรยากาศให้เป็นกันเองและเป็นกัลยาณมิตรในการสัมภาษณ์

4. ลักษณะของแบบสัมภาษณ์

เป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง(semi-structure interview) ชนิดปลายเปิด ประกอบด้วยข้อคำถามแบบปลายเปิด จำนวน 8 ด้าน แต่ละด้านมี 3 ประเด็นคำถามเกี่ยวกับ (1) สภาพปัจจุบันเป็นอย่างไร ? (2) สภาพปัญหาและอุปสรรคที่ประสบอยู่มีอะไรบ้าง ? และ (3) แนวทางการแก้ปัญหาหรือพัฒนาวิชาการในด้านนั้น ๆ ว่าควรจะเป็นไปในลักษณะใด ?

4.1 ด้านการบริหาร ท่านได้รับผิชอบ หรือกำกับดูแลงานบริหารวิชาการในเรื่องใดบ้าง ? ปัจจุบันทางมหาวิทยาลัยมีการจัดโครงสร้างการบริหารอย่างไร ? ในส่วนของสภาพ

การบริหารวิชาการในปัจจุบันเป็นอย่างไร ? และท่านคิดว่าการบริหารจัดการจะช่วยพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยได้อย่างไร ?

- สภาพปัญหา หรืออุปสรรคในการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยในปัจจุบันที่สำคัญ ๆ มีอะไรบ้าง ?

- จากสภาพปัจจุบัน และปัญหาด้านการบริหารวิชาการในปัจจุบัน ท่านมีแนวทางการพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัย ให้สามารถตอบสนองความต้องการทางวิชาการของท้องถิ่นในปัจจุบัน และแนวโน้มสังคมในอนาคตได้อย่างไรบ้าง ?

4.2 ด้านหลักสูตร ท่านคิดว่างานหลักสูตรน่าจะมีอะไรบ้าง ? ท่านได้รับผิดชอบหรือกำกับดูแลงานด้านหลักสูตรในส่วนใด ? ในปัจจุบันมีการเปิดสอนระดับใดบ้าง ที่หลักสูตรมีรูปแบบในการเปิดสอน หรือการจัดหลักสูตรในรูปแบบใดบ้าง ?

- สภาพปัญหา หรืออุปสรรคในการบริหารงานด้านหลักสูตรของมหาวิทยาลัยที่สำคัญ ๆ ในปัจจุบันมีอะไรบ้าง ?

- จากสภาพปัจจุบัน และปัญหาด้านการบริหารงานด้านหลักสูตรในปัจจุบัน ท่านมีแนวทางการพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัย ให้สามารถตอบสนองความต้องการทางด้านหลักสูตรของท้องถิ่นในปัจจุบัน และแนวโน้มของสังคมในอนาคตได้อย่างไรบ้าง ?

4.3 ด้านคณาจารย์ ท่านได้รับผิดชอบ บังคับบัญชา บริหาร พัฒนาหรือดูแลสนับสนุนส่งเสริมคณาจารย์ในส่วนใดบ้าง ? สภาพหรือสถานภาพของอาจารย์มหาวิทยาลัยในปัจจุบัน ในมุมมองของท่าน มีสภาพเป็นอย่างไร จัดกลุ่มได้กี่ประเภท กี่ระดับ ? เหตุใดท่านจึงจัดกลุ่มเช่นนั้น ?

- สภาพปัญหา หรืออุปสรรคในด้านคณาจารย์ของมหาวิทยาลัยที่สำคัญ ๆ ในปัจจุบันมีอะไรบ้าง ?

- จากสภาพปัจจุบัน และปัญหาด้านคณาจารย์ในปัจจุบัน ท่านมีแนวทางการพัฒนาอาจารย์ซึ่งเป็นทรัพยากรทางวิชาการของมหาวิทยาลัย ให้สามารถตอบสนองความต้องการทางวิชาการของท้องถิ่นในปัจจุบัน และแนวโน้มของสังคมในอนาคตได้อย่างไรบ้าง ? และควรมีการสนับสนุนส่งเสริมคณาจารย์อย่างไรบ้าง ?

4.4 ด้านนักศึกษา ท่านได้รับผิดชอบ บังคับบัญชา บริหาร พัฒนาหรือดูแลสนับสนุนส่งเสริมคุณภาพนิสิตนักศึกษาในส่วนใดบ้าง ? คุณภาพหรือคุณสมบัติของนิสิตนักศึกษาทั้งก่อนเข้าและหลังสำเร็จการศึกษา ในมุมมองของท่านคิดว่า มีคุณภาพอยู่เพียงใด ? ท่านจัดกลุ่มนิสิตนักศึกษาในสถาบันแห่งนี้ได้กี่ประเภท กี่ระดับ ? เหตุใดท่านจึงจัดกลุ่มเช่นนั้น ?

- สภาพปัญหา หรืออุปสรรคในด้านพัฒนาคุณภาพนิสิตนักศึกษาของมหาวิทยาลัยที่สำคัญๆในปัจจุบันมีอะไรบ้าง ? และมหาวิทยาลัยได้มีระบบดูแลช่วยเหลือนักศึกษาอย่างไรบ้าง ?

- จากสภาพปัจจุบัน และปัญหาด้านพัฒนาคุณภาพนิสิตนักศึกษาในปัจจุบัน ท่านมีแนวทางการพัฒนาคุณภาพนักศึกษา นักศึกษาของมหาวิทยาลัย ให้สามารถตอบสนองความต้องการทางตลาดแรงงานของท้องถิ่น ประเทศชาติ และของโลกในยุคปัจจุบัน และแนวโน้มของสังคมและตลาดแรงงานในอนาคตไปในทิศทางใดบ้าง และควรดำเนินการพัฒนาอย่างไร

4.5 ด้านการเรียนการสอน ปัจจุบันท่านได้รับผิดชอบ บังคับบัญชา บริหารพัฒนา หรือดูแลสนับสนุนส่งเสริมคุณภาพการเรียนการสอนในส่วนใดบ้าง ? ในการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยในภาพรวมปัจจุบัน ในมุมมองของท่าน คุณภาพของการเรียนรู้ของนิสิตนักศึกษา และการสอนของคณาจารย์มีคุณภาพเพียงใด ? เหตุใดท่านจึงคิดเช่นนั้น ?

- สภาพปัญหา หรืออุปสรรคในด้านพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยที่สำคัญๆในปัจจุบันมีอะไรบ้าง ?

- จากสภาพปัจจุบัน และปัญหาด้านคุณภาพการเรียนการสอนในปัจจุบัน ท่านมีแนวทางการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัย ให้สามารถผลิตบัณฑิตที่มีคุณธรรมตอบสนองความต้องการทางตลาดแรงงานของท้องถิ่น ประเทศชาติ และของโลกในยุคปัจจุบัน และแนวโน้มของสังคมและตลาดแรงงานในอนาคตไปในทิศทางใดบ้าง และควรดำเนินการพัฒนาอย่างไร ?

4.6 ด้านการวิจัย ปัจจุบันท่านได้รับผิดชอบ บังคับบัญชา บริหาร พัฒนาหรือดูแลสนับสนุนส่งเสริมคุณภาพการวิจัยในส่วนใดบ้าง ? ในการวิจัยของคณาจารย์และนักศึกษาของมหาวิทยาลัยในภาพรวมปัจจุบัน ในมุมมองของท่าน คุณภาพของการวิจัยของนิสิตนักศึกษา และคณาจารย์นั้นมีคุณภาพเพียงใด ? เหตุใดท่านจึงคิดเช่นนั้น ?

- สภาพปัญหา หรืออุปสรรคในด้านพัฒนาคุณภาพการวิจัยของมหาวิทยาลัยที่สำคัญๆในปัจจุบันมีอะไรบ้าง ?

- จากสภาพปัจจุบัน และปัญหาด้านการวิจัยในปัจจุบัน ท่านมีแนวทางการพัฒนาปริมาณ คุณภาพและการเผยแพร่การวิจัยของมหาวิทยาลัย ให้สามารถผลิตผลงานทางวิชาการ ผลิตผลงานวิจัยและผลิตบัณฑิตที่มีปริมาณและคุณภาพตอบสนองความต้องการทางวิชาการของท้องถิ่น ประเทศชาติ ของโลกในยุคปัจจุบัน และแนวโน้มของสังคมในอนาคตไปในทิศทางใดบ้าง และควรดำเนินการพัฒนาอย่างไร ?

4.7 ด้านแหล่งเรียนรู้ ท่านได้รับผิดชอบ หรือกำกับดูแลงานด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทางวิชาการในส่วนใดบ้าง ? ในปัจจุบันมีการพัฒนาและจัดการแหล่งเรียนรู้ทางวิชาการให้

เอื้อต่อการเรียนการสอนตลอดหลักสูตรอย่างไรบ้าง ? มีรูปแบบใดบ้าง ?

- สภาพปัญหา หรืออุปสรรคในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการพัฒนาทางวิชาการของมหาวิทยาลัย ที่สำคัญ ๆ ในปัจจุบันมีอะไรบ้าง ?

- จากสภาพปัจจุบัน และปัญหาด้านการบริหารงานการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการพัฒนาทางวิชาการของมหาวิทยาลัย ท่านมีแนวทางการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัย ให้สามารถตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นในปัจจุบัน และแนวโน้มของสังคมในอนาคตได้อย่างไรบ้าง ?

4.8 ด้านสื่อและนวัตกรรม ท่านคิดว่าสื่อและนวัตกรรมในสถาบันอุดมศึกษามีอะไรบ้าง ? ท่านได้รับผิดชอบ หรือกำกับดูแลงานด้านการพัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ในส่วนใดบ้าง ? ในปัจจุบันมีการพัฒนาและจัดการสื่อและนวัตกรรม การเรียนรู้ ให้เอื้อต่อการเรียนการสอนตลอดหลักสูตรอย่างไรบ้าง ? มีรูปแบบใดบ้าง ?

- สภาพปัญหา หรืออุปสรรคในการพัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการพัฒนาทางวิชาการของมหาวิทยาลัย ที่สำคัญ ๆ ในปัจจุบันมีอะไรบ้าง ?

- จากสภาพปัจจุบัน และปัญหาด้านการบริหารงานสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ของมหาวิทยาลัย ท่านมีแนวทางการพัฒนาสื่อและนวัตกรรมให้เอื้อต่อการเรียนรู้และการพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัย ให้สามารถตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นในปัจจุบัน และแนวโน้มของสังคมในอนาคตได้อย่างไรบ้าง ?

ผลจากการให้สัมภาษณ์ของท่านเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อผลการวิจัยอันจะนำไปสู่ข้อเสนอเชิงนโยบายในการพัฒนาวิชาการของสถาบัน จึงใคร่ขอความกรุณาท่านช่วยตอบคำถามทุกข้อตามความคิดเห็นที่แท้จริงของท่าน จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

นายสมภาร ศิโธ

นักศึกษาด้านวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

.....

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามชุดนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิโดยตรง ได้แก่ นักศึกษา ผู้บริหาร คณะกรรมการสภามหาวิทยาลัย คณาจารย์ และบุคลากรในสังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ เกี่ยวกับสภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาวิชาการ ทั้ง 8 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านการเรียนการสอน ด้านการวิจัย ด้านนักศึกษา ด้านคณาจารย์ ด้านการบริหาร ด้านหลักสูตร ด้านแหล่งเรียนรู้ และด้านสื่อและนวัตกรรมการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

2. การศึกษาครั้งนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการจัดทำร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย เพื่อการพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ข้อมูลที่ได้จะนำไปใช้ในการวิเคราะห์ และสังเคราะห์เป็นสารสนเทศพื้นฐานในการจัดทำร่างข้อเสนอเชิงนโยบายในการพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ต่อไป

3. ผลการตอบของท่านจะนำไปใช้ในทางวิชาการเท่านั้น ผู้วิจัยจะเก็บเป็นความลับ ไม่มีผลกระทบต่อการศึกษา หรือหน้าที่การงานของท่านแต่อย่างใด (ไม่ต้องลงชื่อในแบบสอบถาม)

4. แบบสอบถามชุดนี้ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ระดับความคิดเห็นที่มีต่อสภาพปัญหาด้านวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

ผลการตอบแบบสอบถามของท่านเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อผลของการวิจัย อันจะนำไปสู่ข้อเสนอเชิงนโยบายในการพัฒนาวิชาการของสถาบัน จึงใคร่ขอความกรุณาท่านช่วยตอบคำถามทุกข้อตามความคิดเห็นที่แท้จริงของท่าน และส่งคืนเมื่อตอบเสร็จ

ขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

สมภาร ศิโล

(นายสมภาร ศิโล)

มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

หัวหน้าโครงการวิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หน้าข้อความที่ตรงกับสถานภาพหรือตรงกับความคิดเห็นของท่าน

- เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง
- สถานภาพ ☐ นักศึกษา ระดับปริญญาตรีภาคปกติ
☐ นักศึกษา ระดับปริญญาตรีโครงการ กศ.ปช.
☐ นักศึกษา ระดับปริญญาตรีโครงการ อปท.
☐ นักศึกษา ระดับปริญญาตรี โครงการ มหาวิทยาลัยชีวิต
☐ นักศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา
☐ อธิการบดี/รองอธิการบดี/ผู้ช่วยอธิการบดี/คณบดี/ผู้อำนวยการสำนัก
☐ ประธานโปรแกรมวิชา/ประธานหลักสูตรสาขาวิชา
☐ อาจารย์ประจำหลักสูตร
☐ อาจารย์พิเศษ
☐ บุคลากรสายสนับสนุน
☐ อื่น ๆ (ระบุ)

ตอนที่ 2 ระดับความคิดเห็นที่มีต่อสภาพปัญหาด้านวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับปัญหาที่สอดคล้องกับความคิดเห็นของท่านในสภาพปัญหาด้านวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิในรายการแต่ละข้อที่กำหนดให้

ที่	รายการ	ระดับปัญหา				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านการเรียนการสอน						
1.	การจัด โครงสร้างหลักสูตรและเนื้อหาสาระวิชา					
2.	การวางแผนการสอน					
3.	ทักษะ เทคนิควิธีและกระบวนการสอนของอาจารย์					
4.	การจัดประสบการณ์ การบูรณาการคุณธรรมจริยธรรม และ การวิจัยในการเรียนการสอน					
5.	การประเมินผลการศึกษา					
ด้านการวิจัย						
6.	ปริมาณและคุณภาพของงานวิจัย					
7	ทุนวิจัย					
8	บุคลากรและศักยภาพทางการวิจัย					

ตอนที่ 2 (ต่อ)

ที่	รายการ	ระดับปัญหา				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านนักศึกษา						
9	วิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์และการวิจัยในกระบวนการเรียน การสอน					
10	การเผยแพร่และนำผลงานวิจัยไปใช้					
11	คุณสมบัติและการรับเข้าเป็นนักศึกษา					
12	กิจกรรมการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักศึกษา					
13	ทุน สวัสดิการ การแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือนักศึกษา					
14	การได้งานทำ การศึกษาต่อ และความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต					
15	รางวัลและเกียรติยศที่บัณฑิตหรือศิษย์เก่าได้รับในระดับชาติ/นานาชาติ					
ด้านคณาจารย์						
16	จำนวน คุณวุฒิ คุณสมบัติและประสบการณ์ของอาจารย์					
17	ตำแหน่ง ผลงานทางวิชาการ และรางวัลเกียรติยศชื่อเสียง					
18	คุณธรรมและจรรยาบรรณในวิชาชีพ					
19	กลไกการพัฒนาอาจารย์					
20	สวัสดิการและสวัสดิภาพอาจารย์					
ด้านการบริหาร						
21	การกำหนดโครงสร้างการบริหารวิชาการ					
22	การจัดการทางการเงินและงบประมาณ					
23	การบริหารทรัพยากรบุคคล					
24	การประกันคุณภาพ					
25	การบริการวิชาการ					
ด้านแหล่งเรียนรู้						
26	ห้องสมุด อาคารเรียน ศูนย์การศึกษา หรือศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาค้นคว้า					
27	การสำรวจ พัฒนาและจัดบรรยากาศ สิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อ การเรียนรู้					
28	การใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษาในกระบวนการเรียนการสอน					
29	แหล่งฝึกภาคปฏิบัติและฝึกประสบการณ์					

ตอนที่ 2 (ต่อ)

ที่	รายการ	ระดับปัญหา				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านหลักสูตร						
30.	การศึกษาวิเคราะห์ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร					
31.	เอกสารหลักสูตร คู่มือการใช้และเอกสารประกอบหลักสูตร					
32.	การนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน					
33.	การนิเทศ ติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร					
ด้านสื่อและนวัตกรรม						
34.	ห้องสมุดและการให้บริการ					
35.	การผลิต พัฒนา และการจัดหาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการเรียนการสอน					
36.	ระบบฐานข้อมูลและการให้บริการเครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่ทันสมัย					
37.	งบประมาณและค่าใช้จ่ายในระบบห้องสมุดและศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

โปรดให้ข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนา หรือแก้ปัญหา ที่มีความสำคัญ หรือมีความจำเป็นเร่งด่วน ในการพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ในภาพรวมของแต่ละด้าน ดังนี้

1. ท่านเห็นว่า “ด้านการเรียนการสอน” (มีขอบข่ายเกี่ยวกับ (1) การจัดโครงสร้างหลักสูตรและเนื้อหาสาระวิชา (2) การวางแผนการสอน (3) ทักษะ เทคนิควิธีและกระบวนการสอนของอาจารย์ (4) การจัดประสบการณ์ การบูรณาการคุณธรรมจริยธรรม และการวิจัยในการเรียนการสอน (5) การประเมินผลการศึกษา) ควรดำเนินการในเรื่องใดเป็นการเร่งด่วน ?

.....

.....

และควรดำเนินการอย่างไรบ้าง ?

.....

.....

2. ท่านเห็นว่า “**ด้านการวิจัย**” (มีขอบข่ายเกี่ยวกับ (1) ปริมาณและคุณภาพของงานวิจัย (2) ทุนวิจัย (3) บุคลากรและศักยภาพทางการวิจัย (4) วิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์และการวิจัยในกระบวนการเรียนการสอน (5) การเผยแพร่และนำผลงานวิจัยไปใช้)

ควรดำเนินการในเรื่องใดเป็นการเร่งด่วน ?

.....
.....

และควรดำเนินการอย่างไรบ้าง ?

.....
.....

3. ท่านเห็นว่า “**ด้านนักศึกษา**” (มีขอบข่ายเกี่ยวกับ (1) คุณสมบัติและการรับเข้าเป็นนักศึกษา (2) กิจกรรมการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักศึกษา (3) ทุนสวัสดิการ การแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือนักศึกษา (4) การได้งานทำ การศึกษาต่อ และความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต (5) รางวัลและเกียรติยศที่บัณฑิตหรือศิษย์เก่าได้รับในระดับชาติ/นานาชาติ) ควรดำเนินการในเรื่องใดเป็นการเร่งด่วน ?

.....
.....

และควรดำเนินการอย่างไรบ้าง ?

.....
.....

4. ท่านเห็นว่า “**ด้านคณาจารย์**” (มีขอบข่ายเกี่ยวกับ (1) จำนวน คุณวุฒิ คุณสมบัติและประสบการณ์ของอาจารย์ (2) ตำแหน่ง ผลงานทางวิชาการ และรางวัลเกียรติยศชื่อเสียง (3) คุณธรรมและจรรยาบรรณในวิชาชีพ (4) กลไกการพัฒนาอาจารย์ (5) สวัสดิการและสวัสดิภาพอาจารย์) ควรดำเนินการในเรื่องใดเป็นการเร่งด่วน ?

.....
.....

และควรดำเนินการอย่างไรบ้าง ?

.....
.....

5. ท่านเห็นว่า “**ด้านการบริหารวิชาการ**” (มีขอบข่ายเกี่ยวกับ (1) การกำหนดโครงสร้างการบริหารวิชาการ (2) การจัดการทางการเงินและงบประมาณ (3) การบริหารทรัพยากรบุคคล (4) การประกันคุณภาพ (5) การบริการวิชาการ) ควรดำเนินการในเรื่องใดเป็นการเร่งด่วน ?

.....
.....

และควรดำเนินการอย่างไรบ้าง ?

.....
.....

6. ท่านเห็นว่า “**ด้านแหล่งเรียนรู้**” (มีขอบข่ายเกี่ยวกับ (1) ห้องสมุด อาคารเรียน ศูนย์การศึกษา หรือศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา ค้นคว้า (2) การสำรวจ พัฒนาและจัดบรรยากาศ สิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ (3) การใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษาในกระบวนการเรียนการสอน (4) แหล่งฝึกภาคปฏิบัติและฝึกประสบการณ์)

ควรดำเนินการในเรื่องใดเป็นการเร่งด่วน ?

.....

และควรดำเนินการอย่างไรบ้าง ?

.....

7. ท่านเห็นว่า “**ด้านหลักสูตร**” (มีขอบข่ายเกี่ยวกับ (1) การศึกษาวิเคราะห์ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร (2) เอกสารหลักสูตร คู่มือการใช้และเอกสารประกอบหลักสูตร (3) การนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน (4) การนิเทศ ติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร)

ควรดำเนินการในเรื่องใด เป็นการเร่งด่วน ?

.....

และควรดำเนินการอย่างไรบ้าง ?

.....

8. ท่านเห็นว่า “**ด้านสื่อและนวัตกรรม**” (มีขอบข่ายเกี่ยวกับ (1) ห้องสมุดและการให้บริการ (2) การผลิต พัฒนา และการจัดหาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการเรียนการสอน (3) ระบบฐานข้อมูลและการให้บริการเครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่ทันสมัย (4) งบประมาณและค่าใช้จ่ายในระบบห้องสมุดและศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ)

ควรดำเนินการในเรื่องใดเป็นการเร่งด่วน ?

.....

และควรดำเนินการอย่างไรบ้าง ?

.....

ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

คณะผู้วิจัยขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ข้อมูลที่เป็นจริงมา ณ โอกาสนี้
คณะผู้วิจัย

แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้

ของร่างข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการระดับอุดมศึกษา : กรณีศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

.....

คำชี้แจง 1) ขอความอนุเคราะห์ท่านโปรดพิจารณาถึงความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ตามสภาพปัจจุบันและแนวโน้มทางการอุดมศึกษาในอนาคต โดยท่านสามารถแสดงความคิดเห็นหรือให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมได้ในแต่ละประเด็นของร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย

2) โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องข้อมูลหรือผลการพิจารณาในแต่ละข้อที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด โดยผลการพิจารณาในแต่ละช่อง มีความหมาย ดังนี้

เหมาะสม หมายถึง ท่านประเมินแล้วมีความเห็นว่าในประเด็นข้อเสนอเชิงนโยบายนั้น มีความเหมาะสมกับการพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

ไม่แน่ใจ หมายถึง ท่านไม่มั่นใจว่าในประเด็นข้อเสนอเชิงนโยบายนั้น จะมีความเหมาะสมหรือไม่เหมาะสม กับการพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

ไม่เหมาะสม หมายถึง ท่านประเมินแล้วมีความเห็นว่าในประเด็นข้อเสนอเชิงนโยบายนั้น ไม่มีความเหมาะสม กับการพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

เป็นไปได้ หมายถึง ท่านประเมินแล้วมีความเห็นว่าในประเด็นข้อเสนอเชิงนโยบายนั้น มีความเป็นไปได้ ในการพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

ไม่แน่ใจ หมายถึง ท่านไม่มั่นใจว่าในประเด็นข้อเสนอเชิงนโยบายนั้น จะมีความเป็นไปได้หรือไม่ ในการพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

เป็นไปได้ไม่ได้ หมายถึง ท่านประเมินแล้วมีความเห็นว่าในประเด็นข้อเสนอเชิงนโยบายนั้น ไม่สามารถที่จะเป็นไปได้ ในการพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

3) แบบประเมินชุดนี้มี 3 ตอน ซึ่งแต่ละตอนมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ประเมิน

ตอนที่ 2 การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของข้อเสนอเชิงนโยบาย

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเพิ่มเติม

ขอกราบขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

สมภาร ศิโล

(นายสมภาร ศิโล)

หัวหน้าโครงการวิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ประเมิน

- เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง
- ตำแหน่งทางวิชาการ ☐ อาจารย์ ☐ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ☐ รองศาสตราจารย์
☐ ศาสตราจารย์
- ตำแหน่งทางบริหาร ☐ คณบดี ☐ ผู้ช่วยอธิการบดี ☐ รองอธิการบดี
☐ อธิการบดี ☐ ผู้อำนวยการสำนัก ☐ อื่นๆ โปรดระบุ

ตอนที่ 2 การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของข้อเสนอเชิงนโยบาย

1. ท่านเห็นว่า ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการในระดับอุดมศึกษา : กรณีศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ในด้านการเรียนการสอน ในแต่ละรายการมีความเหมาะสม และเป็นไปได้หรือไม่

รายการ	ประเมินความเหมาะสม			ประเมินความเป็นไปได้		
	เหมาะสม	ไม่ แน่ใจ	ไม่เหมาะสม	เป็นไปได้	ไม่ แน่ใจ	เป็นไปได้ ไม่ได้
ด้านการเรียนการสอน วัตถุประสงค์ 1 : เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และกระบวนการสอนที่มุ่งให้นักศึกษาเป็นผู้มีความรู้ ทักษะและความสามารถสูงทั้งในเชิงวิชาการและวิชาชีพ						
เป้าหมาย 1) นักศึกษาทุกสาขาวิชาได้ศึกษาเรียนรู้ในสภาพจริงนอกสถานที่มากขึ้น 2) อาจารย์มีการใช้สื่อ นวัตกรรมที่ทันสมัยในการสอน 3) อาจารย์จัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพ มีทักษะ เทคนิค วิธีการสอน และการประเมินผลที่น่าสนใจ สามารถเชื่อมโยงสู่การนำไปใช้ในสภาพที่แท้จริงได้ 4) อาจารย์ประจำหลักสูตรทุกสาขาวิชาสามารถจัดโครงสร้างหลักสูตร เนื้อหาสาระวิชาและจัดอาจารย์ผู้สอนได้เหมาะสมตามความชำนาญและมีประสิทธิภาพ						

รายการ	ประเมินความเหมาะสม			ประเมินความเป็นไปได้		
	เหมาะสม	ไม่ แน่ใจ	ไม่เหมาะสม	เป็นไปได้	ไม่ แน่ใจ	เป็นไปได้ ไม่ได้
ด้านการเรียนการสอน						
แนวการดำเนินงาน						
1) ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นให้นักศึกษาได้เรียนรู้นอกสถานที่มากขึ้น						
2) คณะวิชา สาขาวิชา จัดให้มีสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการเรียนการสอนอย่างเพียงพอ						
3) จัดโครงการอบรมพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ให้สูงขึ้น						
4) วางเกณฑ์การพิจารณาจัดอาจารย์ผู้สอนให้เหมาะสมในศาสตร์หรือสาขาที่ชำนาญ						
5) จัดอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาการประเมินผลตามสภาพที่แท้จริงสำหรับอาจารย์						
6) จัดประชุมปฏิบัติการพัฒนาการจัดโครงสร้างหลักสูตรและเนื้อหาสาระวิชาให้กับประธานและเลขานุการทุกสาขาวิชา						
7) จัดโครงการอบรมพัฒนาอาจารย์ผู้สอนให้มีทักษะ เทคนิค วิธีการสอนที่น่าสนใจ สามารถเชื่อมโยงสู่การนำไปใช้ในสภาพที่แท้จริง						
8) กำหนดแนวปฏิบัติให้มีการประเมินผลการศึกษา รายวิชาทุกระยะอย่างต่อเนื่อง						

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ท่านเห็นว่า ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการในระดับอุดมศึกษา : กรณีศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ในด้านการวิจัย ในแต่ละรายการ มีความเหมาะสม และเป็นไปได้หรือไม่

รายการ	ประเมินความเหมาะสม			ประเมินความเป็นไปได้		
	เหมาะสม	ไม่ แน่ใจ	ไม่เหมาะสม	เป็นไปได้	ไม่ แน่ใจ	เป็นไปได้ ไม่ได้
ด้านการวิจัย						
วัตถุประสงค์ 2 : เพื่อพัฒนาการวิจัย ให้มี ผลผลิตสูงทั้งปริมาณและคุณภาพ						
เป้าหมาย						
1) บุคลากรมีศักยภาพทางการวิจัย						
2) นักศึกษาทุกสาขาวิชาสามารถทำวิจัยได้						
3) อาจารย์มีผลงานวิจัยอย่างต่อเนื่อง						
4) สถาบันมีผลงานวิจัยที่มีคุณภาพและได้รับการ เผยแพร่หรือถูกนำไปใช้มากขึ้น						
5) มีทุนหรืองบประมาณสนับสนุนการวิจัยที่เพิ่มขึ้น และเพียงพอ						
6) มีระบบการบริหารจัดการงานวิจัยที่มีประสิทธิภาพ						
แนวการดำเนินงาน						
1) จัดโครงการเพื่อพัฒนาบุคลากรและเสริมสร้าง ศักยภาพทางการวิจัย						
2) ส่งเสริมการจัดกิจกรรมที่ให้นักศึกษาสามารถทำ วิจัยได้จริง						
3) กำหนดเกณฑ์ภาระงานให้อาจารย์ได้ทำวิจัยทุกคน อย่างน้อย 1 เรื่องต่อปี						
4) สนับสนุนส่งเสริมโครงการเผยแพร่และนำ ผลงานวิจัยไปใช้						
5) จัดทำแผนการเพิ่มปริมาณและคุณภาพของ งานวิจัย						
6) จัดระดมการเพิ่มทุนวิจัยจากภายในและภายนอก						
7) กำหนดเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณอุดหนุน โครงการวิจัยให้เพียงพอ						
8) โครงการพัฒนาการบริหารจัดการงานวิจัย						

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

3. ท่านเห็นว่า ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการในระดับอุดมศึกษา : กรณีศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ในด้านนักศึกษา ในแต่ละรายการมีความเหมาะสม และเป็นไปได้หรือไม่

รายการ	ประเมินความเหมาะสม			ประเมินความเป็นไปได้		
	เหมาะสม	ไม่แน่ใจ	ไม่เหมาะสม	เป็นไปได้	ไม่แน่ใจ	เป็นไปไม่ได้
ด้านนักศึกษา วัตถุประสงค์ 3 : เพื่อพัฒนาประชากรในท้องถิ่นให้เป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ						
เป้าหมาย 1) บัณฑิตมีงานทำ หรือศึกษาต่อ และผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจ 2) นักศึกษาที่ผ่านระบบการรับเข้ามีคุณสมบัติและคุณภาพสูงขึ้น 3) มีอาคารศูนย์บริการสวัสดิการนักศึกษาที่มีความสะดวกสบายภายในสถาบัน 4) มีระบบดูแลช่วยเหลือนักศึกษาที่มีประสิทธิภาพ 5) มีกิจกรรม โครงการและงบประมาณด้านการพัฒนานักศึกษาเพิ่มมากขึ้นและต่อเนื่อง 6) นักศึกษามีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์มากขึ้น 7) นักศึกษามีความเป็นเลิศในทักษะทางวิชาการในด้านต่าง ๆ สูงขึ้น						
แนวการดำเนินงาน 1) ส่งเสริมการได้งานทำ การศึกษาต่อ และการเสริมสร้างความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต 2) จัดโครงการพัฒนาระบบการรับเข้านักศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น						

รายการ	ประเมินความเหมาะสม			ประเมินความเป็นไปได้		
	เหมาะสม	ไม่ แน่ใจ	ไม่เหมาะสม	เป็นไปได้	ไม่ แน่ใจ	เป็นไปได้ ไม่ได้
ด้านนักศึกษา แนวการดำเนินงาน 3) จัดให้มีศูนย์บริการสวัสดิการนักศึกษาที่มีทั้ง ธนาคาร ไปรษณีย์ ร้านค้า ร้านมินิมาร์ท ร้านอาหาร ร้านขายยา สหกรณ์ ยิมเนเซียม คลินิก และร้านเสริมสวย ฯลฯ 4) จัดทุน สวัสดิการ การแนะแนวและระบบดูแล ช่วยเหลือนักศึกษา 5) เพิ่มจำนวนกิจกรรม โครงการ และงบประมาณ พัฒนานักศึกษาให้มากขึ้นและต่อเนื่อง 6) จัดโครงการส่งเสริมกิจกรรมการพัฒนา คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักศึกษา 7) สนับสนุนส่งเสริมนักศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ใน การเข้าร่วมแข่งขันทักษะในระดับต่าง ๆ 8) จัดเวทีกิจกรรมส่งเสริมการมีส่วนร่วมและการรับ ฟังความคิดเห็นของนักศึกษาให้มากขึ้น						

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. ท่านเห็นว่า ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการในระดับอุดมศึกษา :

กรณีศึกษามหาวิทยาลัย ราชภัฏชัยภูมิ ในด้านคณาจารย์ ในแต่ละรายการมีความเหมาะสม และเป็นไปได้หรือไม่

รายการ	ประเมินความเหมาะสม			ประเมินความเป็นไปได้		
	เหมาะสม	ไม่ แน่ใจ	ไม่เหมาะสม	เป็นไปได้	ไม่ แน่ใจ	เป็นไปได้ ไม่ได้
ด้านคณาจารย์ วัตถุประสงค์ 4 : เพื่อพัฒนาคณาจารย์ให้มี สัดส่วนที่เหมาะสม มีคุณวุฒิ คุณธรรม และคุณภาพ ทางวิชาการ						
เป้าหมาย 1) มีอาจารย์ที่มีศักยภาพทางวิชาการประจำทุก หลักสูตรตามเกณฑ์มาตรฐาน 2) มีระบบอาจารย์ที่ปรึกษาที่มีประสิทธิผล 3) อาจารย์ที่จัดเข้าสอนเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ ตรงคุณวุฒิและความเชี่ยวชาญ 4) มีระบบการประเมินการสอนของอาจารย์ที่มี ประสิทธิผล 5) อาจารย์มีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่						
แนวการดำเนินงาน 1) จัดสรรอัตรา เพิ่มคุณวุฒิ คุณสมบัติและ ประสบการณ์ของอาจารย์ 2) พัฒนาระบบอาจารย์ที่ปรึกษาให้ทำหน้าที่ได้อย่าง แท้จริง 3) จัดปัจจัยสนับสนุนการกำหนดตำแหน่ง ผลงาน ทางวิชาการ และรางวัลเกียรติยศชื่อเสียง 4) จัดอาจารย์สอนให้ตรงความชำนาญหรือเชี่ยวชาญ และสาขาที่สำเร็จการศึกษา 5) พัฒนาระบบระเบียบการสรรหาอาจารย์ให้ได้ผู้ที่มี ความรู้ความสามารถสูง 6) จัดโครงการนิเทศและประเมินการสอนของ อาจารย์อย่างต่อเนื่องและสะท้อนผลสู่การพัฒนา 7) เพิ่มการจัดโครงการส่งเสริมสวัสดิการและ สวัสดิภาพอาจารย์						

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม.....

.....

.....

.....

5. ท่านเห็นว่า ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการในระดับอุดมศึกษา : กรณีศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ในด้านการบริหารจัดการ ในแต่ละรายการมีความเหมาะสม และเป็นไปได้หรือไม่

รายการ	ประเมินความเหมาะสม			ประเมินความเป็นไปได้		
	เหมาะสม	ไม่ แน่ใจ	ไม่เหมาะสม	เป็นไปได้	ไม่ แน่ใจ	เป็นไปได้ ไม่ได้
ด้านการบริหารจัดการ วัตถุประสงค์ 5 : เพื่อปรับปรุงปัจจัยและพัฒนาระบบการบริหารจัดการให้สนับสนุนส่งเสริมต่อคุณภาพและมาตรฐานทางวิชาการ						
เป้าหมาย 1) มีระบบโปรแกรมสำเร็จรูปหรือ MIS ในการบริหารจัดการและให้บริการวิชาการ 2) มีระบบการบริหารทรัพยากรบุคคลเอื้อต่อการพัฒนาวิชาการ 3) ผู้บริหารวิชาการในทุกระดับเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเป็นที่ยอมรับ 4) การจัดการทางการเงินและงบประมาณที่ส่งเสริมการพัฒนาวิชาการมากขึ้น 5) สถาบันผ่านการประเมินตามตัวชี้วัดของ ก.พ.ร. ในระดับสูง 6) คณาจารย์และผู้บริหารทุกระดับมีภาวะผู้นำทางวิชาการ						
แนวการดำเนินงาน 1) จัดให้มีระบบโปรแกรมการลงทะเบียนทางเครือข่ายคอมพิวเตอร์ 2) ปรับปรุงพัฒนาประสิทธิภาพระบบการบริหารทรัพยากรบุคคล 3) ปรับปรุงระเบียบ ข้อบังคับ แนวปฏิบัติที่เกี่ยวกับการคัดเลือกหรือสรรหาผู้บริหารวิชาการในทุกระดับ						

รายการ	ประเมินความเหมาะสม			ประเมินความเป็นไปได้		
	เหมาะสม	ไม่ แน่ใจ	ไม่เหมาะสม	เป็นไปได้	ไม่ แน่ใจ	เป็นไปได้ ไม่ได้
ด้านการบริหารจัดการ						
 แผนการดำเนินงาน						
4) ปรับลดขั้นตอนการปฏิบัติงานวิชาการที่ซ้ำซ้อน ลง						
5) นำระบบ MIS มาใช้ในการบริหารจัดการและ การให้บริการวิชาการปรับปรุงพัฒนา						
6) ปรับปรุงพัฒนาการจัดการทางการเงินและ งบประมาณ						
7) เพิ่มการจัดสรรงบประมาณด้านวิชาการให้มาก ยิ่งขึ้น						
8) เร่งมาตรการเพิ่มประสิทธิภาพของการปฏิบัติ ราชการตามนโยบายของรัฐบาล						
9) จัดกิจกรรมหรือโครงการพัฒนาภาวะผู้นำทาง วิชาการของคณาจารย์และผู้บริหารทุกระดับ						
10) ผูกอบรมพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ในการบริการวิชาการให้รวดเร็วทันสมัย						
11) ปรับปรุงพัฒนาระบบการจัดการและประเมิน ภาระงานของอาจารย์และบุคลากรที่ชัดเจน ให้ ส่งเสริมต่อการพัฒนางานวิชาการ						

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

6. ท่านเห็นว่า ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการในระดับอุดมศึกษา : กรณีศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ในด้านแหล่งเรียนรู้ในแต่ละรายการมีความเหมาะสม และเป็นไปได้หรือไม่

รายการ	ประเมินความเหมาะสม			ประเมินความเป็นไปได้		
	เหมาะสม	ไม่ แน่ใจ	ไม่เหมาะสม	เป็นไปได้	ไม่ แน่ใจ	เป็นไปได้ ไม่ได้
ด้านแหล่งเรียนรู้ วัตถุประสงค์ 6 : เพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักศึกษาและพัฒนาคุณภาพของบัณฑิต						
เป้าหมาย 1) มีห้องสมุด อาคารเรียน ศูนย์การศึกษา หรือศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา ค้นคว้า และคอมพิวเตอร์ที่สะดวกและทันสมัย 2) มีแหล่งฝึกปฏิบัติจริง ห้องปฏิบัติการเฉพาะด้านภายในสถาบันที่เป็นห้องเรียนแห่งเทคโนโลยี 3) มีแหล่งข้อมูลสารสนเทศและบริการที่หลากหลาย และขยายการให้บริการมากขึ้น 4) มีห้องสมุดประจำสาขาหรือคณะวิชา						
แนวการดำเนินงาน 1) พัฒนาห้องสมุด อาคารเรียน ศูนย์การศึกษา หรือศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา ค้นคว้า 2) จัดให้มีแหล่งฝึกปฏิบัติจริง ห้องปฏิบัติการเฉพาะด้านภายในสถาบันก่อนออกฝึกนอกสถาบัน 3) จัดแหล่งข้อมูลสารสนเทศและบริการที่หลากหลาย						

รายการ	ประเมินความเหมาะสม			ประเมินความเป็นไปได้		
	เหมาะสม	ไม่ แน่ใจ	ไม่เหมาะสม	เป็นไปได้	ไม่ แน่ใจ	เป็นไปได้ ไม่ได้
ด้านแหล่งเรียนรู้ แนวการดำเนินงาน 4) จัดกิจกรรมในการสำรวจและสร้างเครือข่าย ความร่วมมือกับแหล่งฝึกภาคปฏิบัติและแหล่ง ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ 5) จัดขยายพื้นที่การให้บริการเครื่องคอมพิวเตอร์ใน สถานที่ต่าง ๆ ของสถาบัน 6) จัดสร้างห้องสมุดประจำสาขาให้เพิ่มมากขึ้น 7) จัดขยายการเปิดให้บริการห้องสมุดจนถึง 18.00 น.หรือมากกว่าตามความเหมาะสม 8) จัดห้องเรียนให้เป็นห้องเรียนแห่งเทคโนโลยี 9) จัดให้มีห้องปฏิบัติการเฉพาะด้านสำหรับ นักศึกษาปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษาที่สะดวก และเหมาะสม						

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

7. ท่านเห็นว่า ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการในระดับอุดมศึกษา : กรณีศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ในด้านหลักสูตร ในแต่ละรายการมีความเหมาะสม และเป็นไปได้หรือไม่

รายการ	ประเมินความเหมาะสม			ประเมินความเป็นไปได้		
	เหมาะสม	ไม่ แน่ใจ	ไม่เหมาะสม	เป็นไปได้	ไม่ แน่ใจ	เป็นไปได้ ไม่ได้
ด้านหลักสูตร วัตถุประสงค์ 7 : เพื่อปรับปรุงและ พัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตรให้มีคุณภาพได้ มาตรฐานทางวิชาการ						
เป้าหมาย 1) หลักสูตรที่เปิดจัดการศึกษาสอดคล้องกับ ความต้องการของตลาดวิชาและได้มาตรฐานตาม เกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง 2) หลักสูตรที่มีวิชาชีพควบคุมได้มาตรฐานตามเกณฑ์ วิชาชีพที่เกี่ยวข้อง 3) ทุกหลักสูตรได้รับการปรับปรุงพัฒนาให้ทันสมัย 4) คณาจารย์ทุกสาขาวิชามีความรู้ความสามารถใน การบริหารหลักสูตร 5) มีคู่มือและเอกสารประกอบหลักสูตรรายวิชาที่ เหมาะสมและเพียงพอ						
แนวการดำเนินงาน 1) เปิดสอนในหลักสูตรวิชาที่ขาดแคลนสอดคล้อง กับความต้องการของตลาดวิชา 2) จัดโครงการพัฒนาหลักสูตรให้มีคุณภาพได้ มาตรฐาน 3) เร่งปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรที่มีใบประกอบ วิชาชีพให้ผ่านการประเมินโดยเร็ว 4) ให้มีโครงการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย ภายในทุก 5 ปี 5) เพิ่มอัตราและศักยภาพอาจารย์ประจำของแต่ละ หลักสูตร 6) โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการให้คณาจารย์มีความรู้ ความสามารถในการบริหารหลักสูตร						

รายการ	ประเมินความเหมาะสม			ประเมินความเป็นไปได้		
	เหมาะสม	ไม่ แน่ใจ	ไม่เหมาะสม	เป็นไปได้	ไม่ แน่ใจ	เป็นไปได้ ไม่ได้
ด้านหลักสูตร						
แนวการดำเนินงาน						
7) จัดงบประมาณสนับสนุนการพัฒนาเอกสาร หลักสูตร คู่มือการใช้และเอกสารประกอบ						
8) จัดกิจกรรมส่งเสริมการศึกษาวิเคราะห์ปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตร						
9) จัดกิจกรรมการเตรียมความพร้อมในการนำ หลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน						
10) ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีเอกสาร ประกอบการสอนทุกรายวิชา						
11) กำหนดแผนและมาตรการพัฒนาระบบ การบริหารจัดการหลักสูตรมีประสิทธิภาพ ยิ่งขึ้น						

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

8. ท่านเห็นว่า ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการในระดับอุดมศึกษา : กรณีศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ในด้านสื่อ นวัตกรรม ในแต่ละรายการมีความเหมาะสม และเป็นไปได้หรือไม่

รายการ	ประเมินความเหมาะสม			ประเมินความเป็นไปได้		
	เหมาะสม	ไม่แน่ใจ	ไม่เหมาะสม	เป็นไปได้	ไม่แน่ใจ	เป็นไปไม่ได้
ด้านสื่อ นวัตกรรม วัตถุประสงค์ 8 : เพื่อส่งเสริมคุณภาพการเรียนรู้ด้วยสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาที่ทันสมัย						
เป้าหมาย 1) มีระบบฐานข้อมูลและการให้บริการการเรียนการสอนด้วยสื่อทางเครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่ทันสมัยและทั่วถึง 2) มีการผลิต พัฒนา และการจัดหาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการเรียนการสอน 3) มีสื่อ เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เพียงพอ ทันสมัย และสอดคล้องกับความต้องการของคณาจารย์และนักศึกษา 4) มีระบบ e-Learning และมาตรการในการนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ						
แนวการดำเนินงาน 1) โครงการพัฒนาระบบฐานข้อมูลและการให้บริการการเรียนการสอนด้วยสื่อทางเครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่ทันสมัย 2) จัดขยายเครือข่ายอินเทอร์เน็ตไร้สายบริการทุกชั้นทุกอาคารเรียนหลัก 3) โครงการส่งเสริมการผลิต พัฒนา และการจัดหาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการเรียนการสอน 4) จัดสรรงบประมาณในการเพิ่มปริมาณเอกสาร ตำรา และงานวิจัยให้เพียงพอและทันสมัย						

รายการ	ประเมินความเหมาะสม			ประเมินความเป็นไปได้		
	เหมาะสม	ไม่ แน่ใจ	ไม่เหมาะสม	เป็นไปได้	ไม่ แน่ใจ	เป็นไปได้
ด้านสื่อ นวัตกรรม แนวการดำเนินงาน 5) จัดหาสื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของ คณาจารย์และนักศึกษา 6) จัดให้มีระบบ e-Learning และมาตรการใน การนำไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ 7) จัดหาดำรงสาขาเฉพาะด้านในระดับบัณฑิตศึกษา ให้เพียงพอ 8) ฝึกอบรมการพัฒนาทักษะการให้บริการของ บุคลากรห้องสมุด						

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ

(

ผู้ประเมิน

)

ภาคผนวก ค

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิในการพิจารณาร่างข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการ
ของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ และให้สัมภาษณ์

**รายนามผู้ทรงคุณวุฒิในการพิจารณาร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย
เพื่อพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
และให้สัมภาษณ์**

.....

ผู้วิจัยได้ส่งร่างข้อเสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิดำเนินการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ก่อน 1 เดือน
และนัดสัมภาษณ์เชิงลึก ระหว่างวันที่ 9 ธันวาคม 2551 -27 มกราคม 2552 ดังนี้

1. ศาสตราจารย์ ดร.ธีระ รุญเจริญ	ศาสตราจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล (สัมภาษณ์, 30 ธันวาคม 2551)
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สวัสดิ์ โพธิวัฒน์	อธิการบดีสถาบันราชภัฏสุรินทร์ (สัมภาษณ์, 26 มกราคม 2552)
3. รองศาสตราจารย์ ดร.บุญช่วย ศิริเกษ	อธิการบดีสถาบันราชภัฏเลย (สัมภาษณ์, 18 มกราคม 2552)
4. รองศาสตราจารย์ ดร.เป็รื่อง จันดา	อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ (สัมภาษณ์, 27 มกราคม 2552)
5. รองศาสตราจารย์ ดร.ประเทือง ภูมิภักทราคม	อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ (สัมภาษณ์, 27 มกราคม 2552)
6. รองศาสตราจารย์ ดร.อจันรา ภาณุรัตน์	อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ (สัมภาษณ์, 26 มกราคม 2552)
7. รองศาสตราจารย์ ดร.สมคิด สร้อยน้ำ	เลขานุการโครงการปริญญาเอก มหาวิทยาลัยราชภัฏ อุดรธานี (สัมภาษณ์, 21 มกราคม 2552)
8. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิชัย ละแมนชัย	อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ (สัมภาษณ์, 11 ธันวาคม 2551)
9. รองศาสตราจารย์ ดร.ทนงศักดิ์ คุ้มไชน้ำ	รองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและประกันคุณภาพ มหาวิทยาลัย ราชภัฏชัยภูมิ (สัมภาษณ์, 9 ธันวาคม 2551)

ภาคผนวก ง
รายนามผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มเป้าหมายในการศึกษาแนวทางการพัฒนาวิชาการ
ของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

รายนามผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มเป้าหมาย
ในการศึกษาแนวทางการพัฒนาวิชาการ
ของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
 เมื่อวันที่ 13 สิงหาคม 2551 เวลา 13.30-16.15 น.
 ณ ห้องประชุมสระหงส์ 5

.....

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิชัย ละแมนชัย	อธิการบดี
2. อาจารย์กฤตลักษณ์ ศรีรักษ์	รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สวาสดี พรรณา	คณบดีคณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์
4. นายเร้งเจริญ ชำนาญบริรักษ์	ผู้อำนวยการสำนักงานอธิการบดี
5. อาจารย์สมปอง สุวรรณภุมมา	รองผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานและประกันคุณภาพ
6. ดร.ผดุง เพชรสุข	ประธานสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
7. อาจารย์สมนึก ขวัญเมือง	ประธานโปรแกรมวิชานิติศาสตร์
8. อาจารย์ปิยะนุช นาคประกอบ	ตัวแทนอาจารย์ประจำคณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์
9. นางรจนา วานนท์	นักวิชาการคอมพิวเตอร์ ตัวแทนบุคลากรสายสนับสนุน
10. นายทศพร พิษะระ	ตัวแทนนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา
11. นางสาวแพรวนภา บานสันเทียะ	ตัวแทนนักศึกษาระดับปริญญาตรี

ภาคผนวก จ

รายนามผู้เข้าร่วมการประชุมปฏิบัติการจัดทำร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย
เพื่อพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

รายนามผู้เข้าร่วมการประชุมปฏิบัติการจัดทำร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย

เพื่อพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2551 เวลา 09.30-16.15 น.

ณ ห้องประชุมสระหงส์ 1 ชั้น 2 อาคารเฉลิมพระเกียรติ ๕๐ พรรษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ

.....

1. นายกฤตลักษณ์ ศรีรักษ์	รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ (ผู้บริหาร)
2. นายสมชัย กิจมีรัมย์โยธิน	กรรมการสภาผู้ทรงคุณวุฒิ และประธานสภาอุตสาหกรรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ผู้ใช้บัณฑิต)
3. ผศ.ดร.ผดุง เพชรสุข	อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
4. อาจารย์มณฑล ตั้งพงษ์ภา	อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
5. ดร.ธีรพนธ์ คงนาวัง	อาจารย์พิเศษ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ และผู้ปกครองนักศึกษา
6. ดร.พัชนี จินชัย	ผู้อำนวยการโครงการจัดตั้งวิทยาลัยการสาธารณสุข (ผู้บริหาร)
7. ผศ.ดร.สุคนธ์ เกรื่อน้ำคำ	อาจารย์พิเศษ และตัวแทนผู้ใช้บัณฑิต
8. นางรจนา วานนท์	นักวิชาการคอมพิวเตอร์ (ตัวแทนบุคลากรสายสนับสนุน)
9. นางยุภา สินทร	ตัวแทนบุคลากรสายสนับสนุน มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
10. นายอนุวัฒน์ คลองบุงคล้า	ตัวแทนนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
11. นางศศิธร แทนรินทร์	ตัวแทนนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
12. นางสาวสุจินันท์ ธงศักดิ์	ตัวแทนนักศึกษาระดับปริญญาตรี วิทยาลัยพยาบาลพระยาภักดิ์ชุมพล มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
13. นายเอกนรินทร์ เจียมชัยภูมิ	ตัวแทนนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
14. นายเสรี ออโธสง	ตัวแทนนักเรียนมัธยมศึกษา โรงเรียนห้วยค้อนพิทยาคม
15. นางสาววรรณธิดา ช่วยชูวงษ์	ตัวแทนนักเรียนมัธยมศึกษา โรงเรียนห้วยค้อนพิทยาคม

คณะทำงานและผู้ช่วยนักวิจัย จำนวน 9 คน

ภาคผนวก ฉ
รายนามผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มเป้าหมายผู้บริหารมหาวิทยาลัยที่เกี่ยวข้องกับ
การกำหนดนโยบายการพัฒนวิชาการของ
มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

รายนามผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มเป้าหมายผู้บริหารมหาวิทยาลัย

ที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบายการพัฒนาวิชาการ

ของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

เมื่อวันที่ 30 ธันวาคม 2551 เวลา 10.00-16.00 น. ณ ห้องประชุมสระหงส์ 4

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิชัย ละแมนชัย	อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ (สัมภาษณ์)
2. อาจารย์กฤตลักษณ์ ศรีรักษ์	รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ (สนทนากลุ่ม)
3. อาจารย์ศรายุทธ สุขเสริม	รองอธิการบดีฝ่ายพัฒนานักศึกษาและกิจการพิเศษ (สัมภาษณ์)
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สวาสดี พรธนา	คณบดีคณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ (สัมภาษณ์)
5. อาจารย์เฉลิมชัย วิเชียรวัฒน์	ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายประชาสัมพันธ์ (สนทนากลุ่ม)
6. อาจารย์วรินทร์ นิตศักดิ์	ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานและประกันคุณภาพ (สัมภาษณ์)
7. อาจารย์ศุภรณ์ อินทรชัยศรี	ผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลพระยาภักดีชุมพล (สนทนากลุ่ม)
8. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ผดุง เพชรสุข	ผู้อำนวยการสถาบันบัณฑิตศึกษา (สนทนากลุ่ม)
9. อาจารย์รุ่งเจริญ ชำนาญบริรักษ์	ผู้อำนวยการสำนักงานอธิการบดี (สัมภาษณ์)
10. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศักดิ์ศิริ นันตะสุข	ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนา (สัมภาษณ์)
11. อาจารย์สันต์สุดา พลธรรม	ผู้อำนวยการสำนักวิทยบริการ (สนทนากลุ่ม)

คณะทำงานและผู้ช่วยนักวิจัย จำนวน 9 คน

ภาคผนวก ข

รายนามผู้เข้าร่วมการประชุมสัมมนาเพื่อประชาพิจารณ์
ข้อเสนอเชิงนโยบาย

รายนามผู้เข้าร่วมการประชุมสัมมนาผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
กับการพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
เพื่อประชาสัมพันธ์ข้อเสนอเชิงนโยบาย

.....
 เมื่อวันที่ 5 มีนาคม 2552 เวลา 09.30-12.00 น. ณ ห้องประชุมสระหงส์ 4

ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน	หมายเหตุ
ผศ.ดร.พิชัย ละแมนชัย	อธิการบดี	มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ	
นายกฤตลักษณ์ ศรีรักษ์	รองอธิการบดี	มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ	
นายศรายุทธ สุขเสริม	รองอธิการบดี	มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ	
ผศ.ดร.สวาสดี พรรณา	คณบดี	มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ	
นายเรืองศิลป์ จำปาวงษ์	ผู้ช่วยอธิการบดี	มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ	
นายเฉลิมชัย วิเชียรวัฒน์	ผู้ช่วยอธิการบดี	มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ	
ดร.ธีรพนธ์ กองนาง	ผู้อำนวยการ	โรงเรียนห้วยด้อมพิทยาคม	
นายนิโรธ สมัตถภาพงศ์	ผู้อำนวยการ	โรงเรียนสุนทรวัฒนา	
นายรัฐวุฒิ ชีวะวิทยานนท์	นายก อบต.	อบต.ห้วยด้อม	
นายสุพิน ศรีวิเศษ	นายก อบต.	อบต.นาฝาย	
นายปรีชา ทานะสุข	รองนายก อบต.	อบต.นาเลี้ยว	
นางนวพร รักขันแสง	รองผู้อำนวยการ	โรงเรียนอนุบาลชัยภูมิ	
นายมังกร พันธุ์กิ่ง	รองผู้อำนวยการ	โรงเรียนบ้านช่อระกา	
นางเทว จันทรมนตรี	เจ้าหน้าที่สาธารณสุขชุมชน	ศูนย์สาธารณสุขชุมชน	
นายสมปอง สุวรรณภุมมา	ประธานหลักสูตรวิชา	มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ	
นายไพฑูรย์ สุกโธ	ประธานหลักสูตรวิชา	มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ	
นายมณฑล ตั้งพงษ์ภา	อาจารย์ประจำ	มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ	
นางสาวปิยะนุช นาคประกอบ	อาจารย์ประจำ	มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ	
นางจารุวรรณ ไกรศีลสม	อาจารย์ประจำ	โรงเรียนสาธิต	
		มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ	
นายจันทร์ทอง ดวงแก้ว	เจ้าหน้าที่โสตทัศนูปกรณ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ	
นางวิไลลักษณ์ พูนประสิทธิ์	ครูชำนาญการพิเศษ	โรงเรียนห้วยด้อมพิทยาคม	
นางสาวอุทัย ศรีโยธา	เจ้าหน้าที่การเงิน	มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ	
นางศศิธร แทนรินทร์	นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ	
นางสาวจารุณี ศรีเมือง	นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ	
นางปรารักษ์พิกุล ขวทอง	นักศึกษา กศ.ปช.	มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ	

รายนามผู้เข้าร่วมการประชุมสัมมนาผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
กับการพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
เพื่อประชาสัมพันธ์ข้อเสนอเชิงนโยบาย (ต่อ)

.....
 เมื่อวันที่ 5 มีนาคม 2552 เวลา 09.30-12.00 น. ณ ห้องประชุมสระหงส์ 4

ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน	หมายเหตุ
นายวิมุตติ ทองเวียง	ลูกจ้างประจำ	มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ	
นางสาวปัญญภรณ์ ประกอบดี	เจ้าหน้าที่บรรณารักษ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ	
นางรจนา วานนท์	ศิษย์เก่า	มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ	
นางยุภา สินทร	ศิษย์เก่า	มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ	
นายปรีชา มีนาเสียว	ผู้ใหญ่บ้านห้วยชัน	อำเภอเมืองชัยภูมิ	
นางสาวจิตรลดา เดชจำเริญ	นักศึกษาภาคปกติ	มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ	
นางสาวภาวิณี ออมมาลี	นักศึกษาภาคปกติ	มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ	
นายเสรี ออไรสง	ประธานนักเรียน	โรงเรียนห้วยด้อนพิทยาคม	
นางกาญจนา อึ้งรัมย์	ผู้อำนวยการ	โรงเรียนสาริต	
		มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ	
นายสมชัย กิจมีรัมย์โยธิน	ผู้ทรงคุณวุฒิ	สภามหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ	
นายไชยวัฒน์ ชุ่มนาเสียว	รองผู้อำนวยการ	โรงเรียนกาญจนากิเษก	
		วิทยาลัยชัยภูมิ	
นายสุนทร ปัญญาพงษ์	รองผู้อำนวยการ	กองนโยบายและแผน	
		มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ	
นางสาวพิชญาภา แก้ววิเชียร	นักศึกษาภาคปกติ	มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ	
นางสาวปวีณา ดำรงค์ภูมิ	นักศึกษาภาคปกติ	มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ	
นายกิตติคุณ วิญญูวงศ์	เจ้าหน้าที่ทะเบียน	มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ	
นางสาวรุ่งทิวา พลแสน	เจ้าหน้าที่หลักสูตร	มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ	
นางอารยา วสุธนรัตน์สกุล	เจ้าหน้าที่พัฒนานักศึกษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ	

คณะทำงานและผู้ช่วยนักวิจัย จำนวน 9 คน

ภาคผนวก ข
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์

Frequencies

Statistics

		เพศ	สถานภาพ
N	Valid	361	361
	Missing	0	0

Frequency Table

เพศ

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ชาย	137	38.0	38.0	38.0
	หญิง	224	62.0	62.0	100.0
	Total	361	100.0	100.0	

สถานภาพ

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	นักศึกษาภาคปกติ	44	12.2	12.2	12.2
	นักศึกษาภาค	70	19.4	19.4	31.6
	กศปช				
	นักศึกษา อปท	29	8.0	8.0	39.6
	นักศึกษา มชีวิต	105	29.1	29.1	68.7
	นักศึกษา	32	8.9	8.9	77.6
	บัณฑิตศึกษา				
	ผู้บริหาร	15	4.2	4.2	81.7
	บุคลากรสาย	29	8.0	8.0	89.8
	สนับสนุน				
	อาจารย์ประจำ	19	5.3	5.3	95.0
	หลักสูตร				
	อาจารย์พิเศษ	18	5.0	5.0	100.0
	Total	361	100.0	100.0	

Descriptive

Descriptive Statistics			
	N	Mean	Std. Deviation
ข้อ 1	361	3.59	.798
ข้อ 2	361	3.52	.778
ข้อ 3	361	3.52	.863
ข้อ 4	361	3.50	.876
ข้อ 5	361	3.46	.915
ข้อ 6	361	3.38	.845
ข้อ 7	361	3.26	.894
ข้อ 8	361	3.29	.925
ข้อ 9	361	3.25	.891
ข้อ 10	361	3.24	.940
ข้อ 11	361	3.51	.913
ข้อ 12	361	3.42	.901
ข้อ 13	361	3.34	1.012
ข้อ 14	361	3.32	.877
ข้อ 15	361	3.16	.962
ข้อ 16	361	3.51	.961
ข้อ 17	361	3.36	.938
ข้อ 18	361	3.48	.949
ข้อ 19	361	3.40	.920
ข้อ 20	361	3.37	.922
ข้อ 21	361	3.47	.882
ข้อ 22	361	3.32	.922
ข้อ 23	361	3.36	.894
ข้อ 24	361	3.32	.880
ข้อ 25	361	3.40	.934
ข้อ 26	361	3.43	1.065
ข้อ 27	361	3.40	.959
ข้อ 28	361	3.35	.978
ข้อ 29	361	3.35	1.033
ข้อ 30	361	3.50	.876
ข้อ 31	361	3.41	.887
ข้อ 32	361	3.42	.891
ข้อ 33	361	3.35	.892
ข้อ 34	361	3.48	.972
ข้อ 35	361	3.38	.956
ข้อ 36	361	3.37	1.022
ข้อ 37	361	3.30	.946
Valid N (listwise)	361		

Reliability

***** Method 2 (covariance matrix) will be used for this analysis *****

—

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

1.	Q1	ข้อ 1
2.	Q2	ข้อ 2
3.	Q3	ข้อ 3
4.	Q4	ข้อ 4
5.	Q5	ข้อ 5
6.	Q6	ข้อ 6
7.	Q7	ข้อ 7
8.	Q8	ข้อ 8
9.	Q9	ข้อ 9
10.	Q10	ข้อ 10
11.	Q11	ข้อ 11
12.	Q12	ข้อ 12
13.	Q13	ข้อ 13
14.	Q14	ข้อ 14
15.	Q15	ข้อ 15
16.	Q16	ข้อ 16
17.	Q17	ข้อ 17
18.	Q18	ข้อ 18
19.	Q19	ข้อ 19
20.	Q20	ข้อ 20
21.	Q21	ข้อ 21
22.	Q22	ข้อ 22
23.	Q23	ข้อ 23
24.	Q24	ข้อ 24
25.	Q25	ข้อ 25
26.	Q26	ข้อ 26
27.	Q27	ข้อ 27
28.	Q28	ข้อ 28
29.	Q29	ข้อ 29
30.	Q30	ข้อ 30
31.	Q31	ข้อ 31
32.	Q32	ข้อ 32
33.	Q33	ข้อ 33
34.	Q34	ข้อ 34
35.	Q35	ข้อ 35
36.	Q36	ข้อ 36
37.	Q37	ข้อ 37

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

		Mean	Std Dev	Cases
1.	Q1	3.5333	.6814	30.0
2.	Q2	3.4333	.6789	30.0
3.	Q3	3.3667	.7649	30.0
4.	Q4	3.4333	.6789	30.0
5.	Q5	3.2667	.7397	30.0
6.	Q6	3.3667	.6687	30.0
7.	Q7	3.0667	.8683	30.0
8.	Q8	3.3000	.7497	30.0
9.	Q9	3.3000	.6513	30.0
10.	Q10	3.0333	.9994	30.0
11.	Q11	3.4667	.8604	30.0
12.	Q12	3.2667	.8277	30.0
13.	Q13	3.0000	.9469	30.0
14.	Q14	3.1000	.8449	30.0
15.	Q15	2.8333	.6989	30.0
16.	Q16	3.3333	.9223	30.0
17.	Q17	3.3333	.9223	30.0
18.	Q18	3.3667	.8899	30.0
19.	Q19	3.2667	.8683	30.0
20.	Q20	3.1667	.9499	30.0
21.	Q21	3.3667	.8899	30.0
22.	Q22	3.2333	.8976	30.0
23.	Q23	3.4000	.9322	30.0
24.	Q24	3.3667	.8087	30.0
25.	Q25	3.4000	.8137	30.0
26.	Q26	3.6000	1.0034	30.0
27.	Q27	3.4667	.8193	30.0
28.	Q28	3.2667	.9072	30.0
29.	Q29	3.1333	.8193	30.0
30.	Q30	3.5667	.8172	30.0
31.	Q31	3.3000	.6513	30.0
32.	Q32	3.3000	.7022	30.0
33.	Q33	3.2333	.7739	30.0
34.	Q34	3.5333	.8996	30.0
35.	Q35	3.0000	.9469	30.0
36.	Q36	3.1000	1.1250	30.0
37.	Q37	2.9333	1.2299	30.0

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

N of Cases = 30.0

N of

Statistics for	Mean	Variance	Std Dev	Variables
Scale	121.4333	367.5644	19.1720	37

Item Means	Mean	Minimum	Maximum	Range	Max/Min	Variance
	3.2820	2.8333	3.6000	.7667	1.2706	.0331

Reliability Coefficients 37 items

Alpha = .9523 Standardized item alpha = .9535

ภาคผนวก ณ
ภาพกิจกรรมวิจัย

รวมภาพกิจกรรมวิจัย

การเผยแพร่ผลงานวิทยานิพนธ์

1. สมภาร ศิโล, วิโรจน์ สารัตนะ, พอร์เรสท์ดับบริว พาร์เคย์. (2552). ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการในสถาบันอุดมศึกษา: กรณีศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ. ใน สมาคมวิจัยสถาบันและพัฒนอุดมศึกษา. (บรรณาธิการ). **บทความวิจัยสถาบัน: เรื่อง ยุทธศาสตร์การแก้ปัญหาและพัฒนาคุณภาพการศึกษา**. การประชุมวิชาการวิจัยสถาบันระดับชาติ ประจำปีการศึกษา 2552 วันที่ 18-20 มิถุนายน 2552. กรุงเทพฯ: สมาคมวิจัยสถาบันและพัฒนอุดมศึกษา(สวพอ).
2. Silo, S. (2008). **A proposed policy for academic development at a higher educational institution: A case study of Chaiyaphum Rajbhat University(CPRU)**. Papers presents at the International Symposium on Educational Research 2008, Pullman, WA, U.S.A.
3. Silo, S., Sarnrattana, W. & Parkay, F.W. (2008). **Proposed policy for academic development in higher education: A case study of Chaiyaphum Rajbhat University(CPRU)**. Papers presents at the Commission on Higher Education Congress I: University Staff Development Consortium, September 5-7, 2008. Chonburi: Commission on Higher Education.
4. Silo, S., Sarnrattana, W. & Parkay F.W. (2009). Proposed policy for academic development in higher education: A case study of Chaiyaphum Rajbhat University(CPRU). In Co-organizers: Rambhai Barni Rajabhat University, Siam University, Commission on Higher Education of Thailand, Quangbinh University of Vietnam, Royal University of Agriculture of Cambodia, Waikato Institute of Technology(Wintec) of New Zealand. (Editors). **International Conference on Society and University(ICSU) 2009: Roles for Community Strengthening**, August 5-6, 2009. Chanthaburi: Rambhai Barni Rajabhat University.
5. Silo, S., Sarnrattana, W. & Oaks, M.M. (in press). Proposed policy for academic development in higher education: A case study of Chaiyaphum Rajbhat University(CPRU). **Journal of Educational Administration Khon Kaen University**, 5(2).

ประวัติผู้เขียน

นายสมภาร ศิโธ เกิดเมื่อวันที่ 7 เดือนมีนาคม พ.ศ.2515 ภูมิลำเนาเดิมอยู่ที่จังหวัดขอนแก่น เป็นบุตรคนแรกของนายทองเริ่ม ศิโธ และนางสีดา ศรีไชย์ ปัจจุบันสถานภาพสมรสกับนางนพพร รักขันแสง

ประวัติการศึกษา สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี การศึกษามัธยมศึกษา(เกียรตินิยมอันดับ1) วิชาเอก การประถมศึกษา วิชาโทภาษาอังกฤษ ในโครงการครูทายาท จากมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เมื่อปีการศึกษา 2537 โดยเป็นนิสิตทุนภูมิพล แห่งมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตมหาสารคาม ทุนมูลนิธิ ดร.เทียม โชควัฒนา ทุนมูลนิธิอานันทมหิดล และระดับปริญญาโท การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา จากมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เมื่อปีการศึกษา 2541 โดยเป็นนิสิตทุนพระครูศรีปริยัติโสภิต วัดศรีสวัสดิ์ชัยมฆาวาส และได้เข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาเอก หลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา รุ่นที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น เมื่อปลายปีการศึกษา 2548 ด้วยทุนปริญญาเอกหลักสูตรร่วมในและต่างประเทศ(มหาวิทยาลัยขอนแก่น-Washington State University) ในโครงการเครือข่ายเชิงกลยุทธ์เพื่อผลิตและพัฒนาอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา รุ่นที่ 1 ปี2549 ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา(สกอ.)

ประวัติการทำงาน เริ่มรับราชการตำแหน่งอาจารย์ 1 ที่โรงเรียนบ้านคอนหมากพริกสันฟ้า อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น เคยดำรงตำแหน่งผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ ครูใหญ่ ผู้ช่วยหัวหน้าการประถมศึกษากิ่งอำเภอ และเจ้าหน้าที่บริหารการศึกษาระดับพื้นฐาน ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 5 ตามลำดับ เคยดำรงตำแหน่งรองผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมการเรียนรู้ ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมและบริหารวิชาการ และผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายพัฒนาหลักสูตร มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ในปัจจุบันเป็นข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา ตำแหน่งอาจารย์ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ